

तथा करिनेज पंडितोए भक्तिथी मनणे अनर्नेथी ते कइ अपकीर्तने पामती नथी. ॥ २२ ॥ खल माणसोनी अपी-
 छे; केमके, तेथो सम्यक् दर्शनलानी धर्मकथाना आशयनो उपक्रम तजवो नही, जो एम न होय, तो मलोत्प-
 कार मात्रनेज तेंवुं बीज हीं स्पृहा कराएला एवा आकाशमां जो चंद्रनी गति थाय, तो सज्जनोंनी वाणीना निर्दोष
 छेहुं पुढलपरापुर्णमां दुर्जनोथी गमन थाय ! (अर्थात् ते वने बाबतो असंभवित छे.) ॥ २४ ॥ सांभलवा लायक
 धर्म

एवा शाखभावमां खलोनी बुद्धि खुंचती नथी, पण तेमांथी खोटां दूषणोने दोषवामां खुंचे छे; केमके,
 उपक्रमो धर्मकथाश्रयो न । त्याज्यः खलाप्रीतित्रिया प्रबुद्धैः ॥ नो चेन्मलोत्पत्तिभिया
 जनानां । वस्त्रोपज्ञोऽपि कथं घटेत ॥ २३ ॥ अस्पृष्टपूर्वं तमसां समूहैश्चारो यदि स्याद्ग-
 गने सुधांशोः ॥ अद्बुधिते वर्त्मनि दुर्जनैः स्याद्गतितदा साधुजनस्य वाचाम् ॥२४॥ श्रव्ये
 खलानां नहि शाखन्नावे । बुद्धिः परं मज्जति कूटदोषे ॥ चंचुर्विहायैव हि पद्मखंनं । सद्यः
 पुरीषे पतति दिकानाम् ॥ २५ ॥ न प्रत्ययार्हा प्रकृतिः खलानां । न चारूरुपं समुपैति किं-
 चित् ॥ संस्कारहीनामिति तामपेक्ष्य । कोवा क्रियां साधयितुं यतेत ॥ २६ ॥ गुणः खल-
 स्याध्ययमश्रय एव । यद्दोषचिंतादहनान्नित्सीदम् ॥ तदास्यशास्त्रे परिदृष्यमाणं । सतां वचः-
 शास्त्रसुपैति दीक्षितम् ॥ २७॥ पीयूषसृष्टिर्न सतां स्वन्नावात् । संसारसिंघावधिकारिस्त धातुः॥
 दोषैकदृष्टिष्यसनात्खलानां । न कालकूटस्य परा च सृष्टिः ॥ २८ ॥

कागडाओनी चांच पद्मखंडने तजीने तुरन चिछानी अंदर पडे छे. ॥ २६ ॥ खल माणसोनी प्रकृति
 चिश्वास लायक नथी, तेम कइ पण मनोहर स्वरूपने प्राप्त थती नथी, माटे एवीरीतनी संस्कार विनानी
 खलोनी ते प्रकृतिनी अपेक्षा राखीने क्यो माणस कार्य साधवाने यत्न करे ? कोइ पण करे नहीं. ॥ २६ ॥
 खल माणसनां आ पण (एक) मोटोज गुण छे, केमके, जेनी दोषनी चिंतारपी अग्निथी आलिंगित
 थएलुं, अने तेना सुखरूपी सराणापर घसाएलुं एवुं सज्जनोंनुं वचनरपी शास्त्र उल्लंघं तेजने पामे छे. ॥२७॥

आ संसाररूपी समुद्रमां सज्जनोना स्वभावधी अधिक कोह ब्रह्मानी अमृतनी सृष्टि नधी, अने खल माणसोना दोषदृष्टिना व्यसन शिवाय बीजी कोह क्षेत्रनी सृष्टि नधी. (अर्थात् सज्जनोनी स्वभाव अमृत सरखो छे, अने खल माणसोनी स्वभाव क्षेत्र सरखो छे) ॥ ३८ ॥ परीक्षारूपी संघाचलधी अमृत सरखो छे, अने खल माणसोनी स्वभाव क्षेत्र सरखो छे) एवा खलमाणसे पीताना कंठमां दोषरूपी अंथरूपी समुद्रने मथते छते आंथला (पक्षे-महादेव) एवा खलमाणसे पीताना लक्ष्मी लीधी. ॥ धारण कर्युं, तथा उत्तम पुरुषे (पक्षे-श्रीकृष्ण) गुणोने ग्रहण करनारी लक्ष्मी लीधी. (वै खल माणसोना अपवादधी घसातो एवो पण सज्जनोना गुणोनी समूह प्रकाशने पासं छे, (वै अंथांबुराशी मथिते परीक्षा-मंथाङ्गिणा दोषविषं स्वकंठे ॥ विरूपनेत्रेण धृतं खलेन । गुणः हृश्रीः पुरुषोत्तमेन ॥ ३९ ॥ विधृष्यमाणोऽपि खलापवादैः । प्रकाशतां याति सता गुणौघः जन्मूष्यमाणाः किमु न्नद्रमपुंजै । नं दर्पणो निर्मलतासुपैति ॥ ३० ॥ कथान्यथा स्यान्न खल प्रलापै । यां सज्जनेनानुप्रहीतन्नावा ॥ प्रयाति विश्वेऽर्ककृतः प्रकाशो । न धूकपूत्कारपरंपर जिः ॥ ३१ ॥ न दुर्जनैरकुचिता अपीह । त्रिन्नस्वन्नावाः सुजना न्ववन्ति ॥ प्रपद्यते क मणिर्न त्रेद । मयोधनैरप्युपन्निद्यमानः ॥ ३२ ॥ निगूढन्नावाव विशदी करोति । तमः स स्तं परिसंवृणोति ॥ दोषोद्धवेऽप्यन्यगुणप्रदक्षिं । धाम प्रदीपस्य सतां च वृत्तम् ॥ ३३

अद्रमना समुद्रधी घसातो एवो आरिसो शुं निर्मलपणाने पासतो नधी ? ॥ ३० ॥ जे कथानं म मान आपेलुं, ते कथा खलोना वकवादाधी अन्यथा धाय नही, (केमके) जगतमां सुयु पाकारोनी श्रेणिओधी चालयो जतो नधी. ॥ ३१ ॥ आ जगतमां दुर्जनोप न्तो चलित स्वभाववाला थता नधी, केमके लोखंडना घणोधी पण अद्राड फे, सवल अज्ञानने (पक्षे-अंधकारने) अज्ञानादित करे छे, अने दृषोनी

तथा करिनेज पंडितोप भक्तिथी मनणे अन्योना गुणोने देखाडनार छे ॥ ३३ ॥ नीच माणस पण खरेखर
 छे; केमके, तेथो सम्यक् दर्शनागानी) हलकाइने छोडीने कीर्ति पासे छे; (केमके) नीचे गमन करनारी एवी
 कार माजनेज तेनु बीज ^१ सस्तकपरना निवासथी गुं " देवनदी " एवा (नामथी) प्रसिद्ध न थइ ? (अर्थित
 छे) पुद्गलपरवर्षणा तापथी वीक होती नथी, तेम अमारार पते सज्जनोनी कृपा होते छते, दुर्जनोना दोष-
 धर्मणोना वचनथी (अमोने) कंड पण वीक नथी ॥३५॥तेथी सज्जनोना आलंबनथी, अने खलोनी उपेक्षाथी,
 नीचोऽपि नूनं सदनुग्रहेण । कतिं विहायान्युपयाति कीर्तिम् ॥ न निमगापि प्रभिता सुराणां ।
 नदीति किं शंकरमौदिवारमात् ॥ ३४ ॥ सूर्योदये ध्वांततरादिवोच्यै । स्तापादिवंदोः किरण-
 प्रचारे ॥ अनुग्रहे साधुजनस्य त्रीति । नैकापिनो दुर्जनदोषवादात् ॥ ३५ ॥ तस्मात्सदादं-
 वनतः खलाना—सुपेक्षणादकतशुद्धपदैः ॥ अन्नंगवैराग्यसमुद्धिकल्प—वल्लीविवृद्धौ यतित-
 व्यमार्थैः ॥ ३६ ॥ यथेह कालः सुखमादिरूपः । कल्पद्रुमोत्पत्तिकदन्त्युपेतः ॥ बुधास्तथा-
 स्याः खलुपुजलाना—मावर्तमंत्यं प्रवदंति हेतुम् ॥ ३७ ॥ अस्मिंस्तथा ज्ञथतया मतस्य ।
 क्रयेण शुद्धः समुदेति धर्मः ॥ यन्नान्यथा जंतुरवैति हेये—तरादिज्ञावान् हृदये यथास्थान्
 ॥ ३८ ॥ स्थिरान् यथाथान् ब्रमणक्रियोत्थ—ज्ञातया चतान् पश्यति संयुतोऽपी ॥ तथोप-
 जन्मब्रमज्ञाक्तियुक्तः । पश्यत्युपादेयतयैव हेयान् ॥ ३९ ॥

अक्षीण शुद्धपक्षवाला आर्योप अशंग वैराग्यनी समुद्धिरूपी कल्पवेलीनी वृद्धि करवामां प्रयत्न करवो.
 ॥ ३६ ॥ जम अहीं कल्पवृक्षोनी उत्पत्ति करनारी सुखमादिरूप काल आवलो छे, तेम पुद्गलपर्यटनना
 छेडाना भागने, आ वैराग्य कल्पवल्लीनी खरेखर हेतु पंडित लोको कहे छे. ॥ ३७ ॥ वली ते पुद्गलपर्य-
 टनना अंतमां भव्यपणाथी (मिथ्यात्वरूपी) मेलना क्षयथी शुद्ध धर्मउदय पासे छे, केमके ते विना
 माणी हृदयमां हेयोपायेय आदिक भावोने यथाथे जाणतो नथी. ॥ ३८ ॥ अमणनी क्रियाथी उत्प-

थएली शक्तिए करीने युक्त थएलो प्राणी जेम स्थिर पदार्थीने चलित थएला जुए छे, तेम भयंकर एकी
 जन्मना भ्रमणनी शक्तिथी युक्त थएलो प्राणी, हेय एदले तजवा लायक पदार्थीने उपादेयपणाथीज
 एदले ग्रहण करवालायकपणाथीज जुए छे. ॥ ३९ ॥ ते जन्मभ्रमणनी शक्तिनी नाश, अहाँ तत्वथी
 कथंचित् हेतवंतरथी प्राप्त थएला एवाकालना अनुभावथी छेछा पुद्गलविवर्तमां थाय, केमके हेतुओनी
 समुह मांहींमांहे चलनीने रहैछो छे. ॥ ४० ॥ आजगतमां मुनिओ ते विचित्रप्रकारना कालने धर्मनी
 तारुण्यकाल कहैछे, अने शुभ थएल छे अंदर भोगराग जेमां एवा तेथी बाकी रहैला कालने भवनी
 बाल्यकाल कहैछे. ॥ ४१ ॥ बली अनुक्रमे भवनी बाल्यकाल व्यतीत थये छने धर्मनी जे राग उत्पन्न

तच्चकि नाशस्त्वह तत्वतःस्यात् । कालानुत्पात्तचरमे विवर्ते ॥ हेतवंतरेणोपगतात्कथंचि-
 त्तुव्रजो येन मिथोऽनुबन्धः ॥ ४० ॥ प्राहुस्तमेनं मुनयोऽत्रधर्म-तारुण्यकालं खलु चित्ररू-
 पम् ॥ ततोऽवधिष्टं त्रववाद्यकाल-मात्वादिताभ्यंतरभोगरागम् ॥ ४१ ॥ उत्पद्यते यस्त्वध-
 धर्मरागः । क्रमाद्व्यतीते त्रववाद्यकाले॥तमेव वैराग्यसमुद्धिकल्प-वद्वया बुधा वीजमुदा-
 हरंति ॥ ४२ ॥ प्रवर्धमानाऽशुभंभावधारा-कादंविनीध्वंसनचंडवातः ॥ सद्धर्मरागो गक्ति-
 गुणाना-मुत्पत्तिहेतुर्विषदां प्रमाथी ॥ ४३ ॥ दृष्ट्वा सदाचारपरान् जनात् या । शुद्धप्रदांसा-
 न्विततत्त्विकीर्षा ॥ सद्धर्मरागः सद्धि भोक्तवीजं । न धर्ममात्रप्रणिधानरूपः ॥ ४४ ॥

थायछे, तेतेज धंडित लोको वैराग्यनी सद्धिरूप कल्पवल्लीचुं बीज कहैछे. ॥ ४२ ॥ बुद्धि पावनी एकी
 थायोनी धारारूपी मेघमालने नाश करवामां प्रचंड वायु सरथी, अने गुणीनी उत्पत्तिना
 थापदाओने नाश करनारी एयो सद्धर्मनी राग कहैछो छे. ॥ ४३ ॥ उत्तम आचारमां तेने
 अने ते मोक्षतुं बीज छे, एवा धर्मपात्रने अंगीकार करवारूप धर्मराग

તેથી કરીને જ પંડિતોણે ભક્તિથી મનોહર ઇવાં જિનયાત્રા, જિનસ્નાત્ર આદિક વાહ્ય અનુષ્ઠાનો કહેલાં
 છે; કેમકે, તેઓ સમ્યક્ દર્શનના વીજાધાનને ધારણ કરનારાં છે. ॥૪૬ ॥ વીજાઓ તો ધર્મના અંગી-
 કાર માત્રને જ તેતું વીજ કહે છે, તે વાજવી નથી; કેમકે મોક્ષનો આશય પણ નિચિહ અને નિર્મલ ઇવું
 હેલું પુહ્લપરાવર્તન હોતે હતે થાય છે, ત્યારે તેના ઉપાયના રાગની તો વાત જ થી કરવી ? ॥ ૪૬ ॥
 ધર્મની જે ઇષ્ટ વિચુદ્ધિ છે, તે વિષય, સ્વરૂપ અને અનુબંધરૂપે ત્રણ પ્રકારની છે, અને તે સર્વે પણ
 મોક્ષાર્થને અપેક્ષીને સાક્ષાત્ પરંપરાના હેતુપણાથી શુભ આચાચાલી છે. ॥૪૭ ॥ શુદ્ધ ક્રિયાની ઇચ્છાના
 વાહ્યાનુદારણિ જિનેંડ્યાત્રા--સ્નાત્રાદિકર્માણ્યત ઇવન્નતયા ॥ બુદ્ધૈઃ સમાલોકિકલોકવી-
 જા--ધાનાવહત્વાદુપબુંહિતાનિ ॥ ૪૮ ॥ અન્યે તુ ધર્મપ્રણિધાનમાત્રં । વીજં જગુર્થત્ર શિવાદા-
 યોડપિ ॥ ધનેડમલેડનંત્યવિવર્તેસ્યા--દ્વાચ્યં પુનઃ કિંતદુપાયરણે ॥૪૬ ॥ ધર્મસ્ય ચેષ્ટા વિષય-
 સ્વરૂપા--નુવંધનિષ્ટા ત્રિવિધા વિશુદ્ધિઃ ॥ સર્વાપિ મોક્ષાર્થમપેક્ષ્ય સાક્ષા--ત્પરંપરાહેતુતયા
 શુન્નાદા ॥ ૪૭ ॥ શુદ્ધક્રિયેન્દ્રા વિષયોડ્નુવંધઃ । સ્થાનેંકુરસ્યા ત્રિહિતોડ્નુબુદ્ધૈઃ ॥ અસન્નિ-
 હાસા સદુપાયલિપ્સા । બુદ્ધિપત્રીપરિણામન્નાજઃ ॥ ૪૮ ॥ અન્વેષણા યા તદુપાયનિષ્ટા--
 તત્વેક્ષણવ્યાપૂતયોગદૃષ્ટ્યા ॥ અસદ્બ્રહ્મેતીર્ણવિચારચારુઃ--સ્કંધસ્વરૂપા પ્રણિગચતે સા
 ॥ ૪૯ ॥ તતઃ પ્રવૃત્તિઃ ક્ષામસંયુતા યા । વૈરાગ્યહેતૌ વિવિધે વિચિત્રા ॥ સત્યક્ષમાબ્રહ્મદયા-
 દિકે સા । યત્ર પ્રવાલાદિસમા પવિત્રા ॥ ૫૦ ॥

વિષયવાલા અનુબંધને અહીં પંડિતોણે તે વૈરાગ્યકરત્પવેલીના અંકુરેને સ્થાનકે કહેલો છે, કે જે
 અંકુરો, અસત્યને તજવાની ઇચ્છાની અને સદુપાયને ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છાની શુદ્ધિરૂપી વે પત્રોને
 ભજનારો છે. ॥ ૪૮ ॥ તેના ઉપાયમાં નિષ્ઠ તથા કદાગ્રહથી હતરેલા વિચારથી મનોહર થપ્લી, ઇવી
 તત્વના જોવામાં વાપરેલી યોગદૃષ્ટિથી જે અન્વેષણા કરવી, તે, વેલડીના સ્કંધરૂપ કહેવાય છે. ॥ ૪૯ ॥
 પછી વિવિધ પ્રકારના સત્ય, ક્ષમા, બ્રહ્મ, તથા દયાદિકરૂપ વૈરાગ્યના હેતુમાં વિચિત્ર પ્રકારની સમતા

सहितं ज्ञे पवित्रं प्रवृत्ति, ते ज्ञे वैराग्यबलिभिर्मां किसलयोदिकं सरस्वीं छे. ॥ ६० ॥ वली अर्हो भाग्यो-
 दयधी एवी रीतनी कर्तव्यता प्रते हेह जनारुं, उत्तमगुरु, धर्म अने धंयुयोगादिक जे प्राप्त थायछे, ते
 बलिना सुखसमूह सरसुं जाणवुं. ॥ ६१ ॥ मोहने बया थएला प्राणीओनी " कुंभकुटीप्रभातना " न्या-
 यधी जे निष्फल प्रवृत्ति थाय, तेने फलहुप करवाने सस्यग् ज्ञानरूपी किरणवाला गुरुस्वीज सूर्य
 समर्थ छे. ॥ ६२ ॥ अज्ञानी लोकोने पाडी नालवाने हेतुरूप एवो मोहरूपी मोटो अंधारो कुवो जे गुरु

संपद्यते संभूतमत्र चेति । कर्तव्यताया उपनयकं यत् ॥ नागयोदयात्सद्गुरुधर्मबंधु-योगा-
 संपद्यते संभूतमत्र तत् ॥ ५१ ॥ मोहरूपुशां कुंभकुटीप्रनात-न्यायेन या स्याद्विपुला प्रवृ-
 द्धिकं पुण्यनरोपमं तत् ॥ ५२ ॥ सद्ज्ञानज्ञानुगुरुरेव ज्ञानुः ॥ ५३ ॥ अज्ञानभ्राजा
 तिः ॥ फलाबहां कर्तुमिमां समर्थः । सद्ज्ञानज्ञानुगुरुरेव ज्ञानुः ॥ ५४ ॥ मोको जिनैरियमेव मोह-
 विनिपातहेतु-श्वन्नोऽस्ति यो मोहमहापदंयुः ॥ हस्त गृहित्वा विनिवार्य तरसा-ज्ञानं नय-
 त्यध्वनि धर्मबंधुः ॥ ५५ ॥ ततश्च सद्धर्मप्रापदेशा-स्तसंगमाच्चोद्धतस्ववीर्योत् ॥ यो
 ज्ञावधर्मस्य रहस्यज्ञानः । पंचेतिमं तत्फलमामनंति ॥ ५६ ॥ प्रोको जिनैरियमेव मोह-
 प्रसाधको निश्चयतोऽनुपाधिः ॥ इत्यात्मको नीतिकुलादिभ्यावी । धर्मस्तु दत्वात्पुदयं प्रयाति
 ॥ ५७ ॥ वीजस्य संपत्तिरपीह न स्यादपश्चिमावर्तविवर्तकादि ॥ एयापि येनातिशयेन चावी।
 ज्ञानान्निर्दित्वनिवृत्तित्तया ॥ ५८ ॥

रहलो छे, ते कुवापासेधी भाणसनी हाथ झाली पद्धता यनावीने गुरुस्वी धर्मबंधु तेने मागो चहावे छे.
 ॥ ६३ ॥ पक्षी सत्यधर्ममार्गना उपदेशधी, सतसंगधी, तथा उत्तसायमान भना आत्मवर्षिधी भाषण-
 र्मना रहस्यनी जे लाग थाय, तेने ते बलिनु पाकेलुं फल करे छे. ॥ ६४ ॥ जिनैरियमेव मोह-
 साधनारा, निश्चयधी उपाधि रहित, इत्यात्मक, तथा नीति कुलादिकना भाववालो एवो पुराज धर्म
 अन्युदय आर्षाने जाय छे. ॥ ६५ ॥ छेला पुद्गलपरावर्तननी काल उधां सुधि न आयो एव, उधां सुधि

अहं बीजनी संपत्ति पण होइ राकती नथी, केमके अतिशयथी मनोहर एवी ते बीजनी संपत्ति पण भवाभिनंदिपणानी निवृत्तिथी मले तेवी छे ॥ ५६ ॥ बली (आ वैराग्य कल्पवल्लीहुं बीज) वाव्ये छते पण संसारि जीवनी चित्तवृत्ति खरेखर उज्ज्वलताने पासे छे; अने ते बखते तमोपुणवाला एवा महान् मोहराजाना लक्षरीओनो समूह क्षोभ पासे छे ॥ ५७ ॥ तेज बखते ते मोह राजाना लक्षरीओना चित्तमां एहुं स्फुरायमान थाय छे के, आवी रीतनुं बीज आपणा क्षोभ माटे छे; अने फलद्रूप थएली एवी आ वैराग्यबल्ली (आपणा) शा शा हाल करवाने समर्थ नहौं थरो ? ॥ ५८ ॥

जेहेऽपि चास्मिन् विशदत्वमेति । संसारिजीवस्य हि चित्तवृत्तिः ॥ कोनं तदा गच्छति ताम-
सानां । वर्णो महामोहचमूचराणाम् ॥ ५७ ॥ तदैव तेषां स्फुरतीति चित्ते । कोत्राय यद्बी-
जमपीदृशं नः ॥ वैराग्यवद्विः फलिता दशां सा । कां कां न कर्तुं प्रन्विष्यतीयम् ॥ ५८ ॥
अल्पश्रमेणादित एव नाशः । कर्तुं ततोऽस्याः खलु युज्यते नः ॥ दुश्चेद्यतां यास्यति वर्ध-
माना । चारित्रधर्मादित्रटाश्रितेयम् ॥ ५९ ॥ इत्थं समालोच्य निहत्य शक्त्या । निवार-
कानाभु शुभाशयादीन् ॥ उत्खन्यते तैः शुचिवद्विबीजं । चारित्रधर्मस्य वल्लेऽनुपेते ॥ ६० ॥
संप्रेष्यते तत्र बलं यदा तु । चारित्रधर्मेण नरेश्वरेण ॥ युद्धं तदा तेन सहोविमुद्रय । कुर्वति
ते दीर्घवदर्पनाजः ॥ ६१ ॥

तेथी प्रथमथीज थोडी मेहेनते खरेखर आनो नाश आपणे करवो लायक छे; (केमके) ज्यारे ते वृद्धि-
पामती थकी चारित्रधर्मादिक सुभदोथी आश्रित थरो, त्यारे तेने छेदवामां (वर्णो) मुदकेली थरो.
॥ ५९ ॥ एम विचारिने चारित्रधर्मराजानुं लक्षर जेटलामां नथी आवी यूहोच्युं तेटलामां
(पोतानी) शक्तिथी तुरत शुभाशयादिक चोकीदारोने हणीने तेओ (मूरारजाना लक्षर-
रीओ) पवित्र एवी ते वैराग्यबल्लिना बीजने उखंडी नांखे छे ॥ ६० ॥ पण ज्यारे त्यां चारित्रधर्म
राजा (पोतानुं) लक्षर मोकले छे, त्यारे ते लक्षरनी साथे तेओ (मोहराजाना लक्षरीओ) विचार

कर्माविनाऽभुजायलना अहंकारने भजता थका युद्ध करे छे ॥ ६१ ॥ पढी सुर्यना तेजथी जेम अंध-
 कारना समुद्रौ, तेम तुरत ते लश्करथी घायल थया थका, नाथीने अवसर जोता थका शुभ स्थानकमां
 भराइने तेथो वसे छे ॥ ६२ ॥ बली चारित्रधर्मराजाजुं लश्कर पीताना काममां रोकथे छते ते मोह-
 राजानां सुभटो फरीने लोकोंने उपद्रव करे छे; तथा बीज, अंकुर आदिकने उखेडीने वैराग्यवेलीनो
 नाश करे छे ॥ ६३ ॥ ते प्रवृत्ति जाणीने फरीने आवेला एवा चारित्रधर्मराजाना योद्धाथो नाशता
 एवा पण ते मोहराजाना योद्धाथोने तीक्ष्ण बाणथी अत्यंत मर्मस्थानकमां मारे छे ॥ ६४ ॥ एवी
 धाम्नाथ ज्ञानोखि तेन तूर्णौ । ध्यांतप्रबंधा इव दीर्यमाणाः॥पलाय्य वीना गहनप्रदेशे । तितुं-
 ति ते कालमवेक्षमाणाः ॥ ६५ ॥ व्यप्रेष्य चारित्रवले स्वकार्ये । न्यूयोऽपि ते लोकसुपञ्च-
 लि ॥ वीजांकुराद्युत्पन्नक्रमेण । वैराग्यवर्द्धौ प्रविनाशायंति ॥ ६६ ॥ ज्ञात्वा प्रवृत्तिं पुनराग-
 नास्तां । चारित्रधर्मस्य नृपस्य योधाः ॥ पलाय्यमानानपि तान् सुतीक्ष्णै-
 र्मांसि ताभयंति ॥ ६७ ॥ इत्थं ज्ञाते कृतधर्मविघ्ना । वलाञ्च चारित्रनृपस्य ज्ञप्ताः ॥ नि-
 विद्य तितुंति जनापकारा-
 न्नावृत्तिराजस्तमसाभिधौधाः ॥ ६८ ॥ इत्थं पुरे सात्विकचित्त-
 सङ्गे । गिरेश्च मूले गृह्णधर्मदेशे ॥ आटीकते यत् खलु मोहघाटी । वैराग्यघाटी न विव-
 र्धते तत् ॥ ६९ ॥ वीजांकुरस्कंधवदवाधवस्था । मुष्टिय पापाः खलु तस्करास्ताम् ॥ गडंति
 तेषां न विवेकशैलं । पुनः प्रचारो जटकोटिपूर्णे ॥ ७० ॥

रीते ऋद्धी करेह छे धर्मतुं विघ्न जेओण, तथा चारित्रराजाना लश्करथी घायल थपला एवा ते मोह
 राजाना सैनिको लोकोना तुच्छकारथी वेद पामीने अंधकारना समुद्रानी पंढे फरीने नरो आधता
 थका रहे छे ॥ ६५ ॥ एवी रीते सात्विक चित्त नामना नगरमां पर्वतनी तलेटीमां गुरस्य धर्मस्पर्षी
 देशमां जे मोहनी घात हेरान करे छे, तेथी वैराग्यनी घाटी घृष्टि पामती नथी ॥ ६६ ॥ ते (मोहरा-
 जाना सुभटोरूपी) पापी तस्करो, बीज, अंकुर, स्कंध, तथा पद्मादिकनी अवस्थावाली ते वैराग्यघाटिन

छेदीने चाल्या जाय छे; पण कोडो (चारित्र राजाना) सुभटोथी भरेला एवा विवेकरूपी पर्वतपर
 तेओनो प्रचार थइ शकतो नथी. ॥ ६७ ॥ वली वैराग्यनी समुद्धिरुपी कल्पवेलीओना समुहोथी चारे
 वाजुथी शोभितो थएलो, तथा शत्रुओनी श्रेणिने अगम्य एवो ते विवेकरूपी पर्वत धर्मी माणसोना
 चित्तमां धैर्यने धारण करे छे. ॥ ६८ ॥ ते पर्वतपर साआज्यने भजनारा एवा ते चारित्रधर्मराजाना
 प्रबल प्रभावथी जगोजगोए वैराग्यनी वाडीना सुखथी नाश थयेल छे शोक जेमनो एवा लोको वसे छे.
 ॥ ६९ ॥ त्यां ते वैराग्यवादिकानी विस्तार पामती सुगंधि, प्रकृतिथी शुद्ध आत्मावालाओने हर्षनो
 तथाच वैराग्यसमुद्धिकल्प-वतावितानैरन्नितः स शैवः ॥ अलंकृतः शत्रुतरेगम्यो । धत्ते
 धृतिं चेतसि धर्मन्नाजाम् ॥ ६८ ॥ चारित्रधर्मस्य नृपस्य तस्य । साआज्यन्नाजः प्रबलप्रभा-
 वात् ॥ स्थले स्थले तत्र वसंति लोका । वैराग्यवाटीसुखन्नमशोकाः ॥ ६९ ॥ शुक्लामना
 तत्र विसारि दत्ते । तत्सौरभं हर्षन्नरं प्रकृत्या ॥ अतुडभूर्धो कुरुते तदेव । व्यक्तं महामोहच-
 मून्नानाम् ॥ ७० ॥ लोकानतस्तत्र परावन्नृषु--इवलादुपतोऽपि हि मोहसैन्यः ॥ अमा-
 रितोऽपि श्रियते हतेन । द्राणेन तेन प्रतिलब्धमूर्धः ॥ ७१ ॥ हेतोरतः पर्वतकल्पवल्ली ।
 विरूत्वरामोदविशोकितास्ते ॥ आयांति चौरा गृहिधर्मदेशे--ऽप्यालस्यवस्त्रेण निवद्ध्य नासाम्
 ॥ ७२ ॥ तत्तादृगप्यद्विसमुद्धिमर्मा--चारित्रधर्मस्य मनःप्रसादम् ॥ शत्रुप्रचाराप्रतिरोध-
 दुःस्वप्नं । दत्ते न पंकोपहतं यथांनः ॥ ७३ ॥

समूह आपे छे, तथा तेज सुगंधी प्रगट रीते महान एवा मोहराजाना सुभटोने अत्यंत मूर्खी आपे छे.
 ॥ ७० ॥ पडी त्यां लोकोने पराभव करनारं तथा इलथी आवेलुं एवुं पण मोहराजानुं सैन्य, नहो माया
 छतां पण ते अनिष्ट गंधथी मूर्खित थयुं थकुं मरण पामे छे. ॥ ७१ ॥ आ हेतुथी पर्वतपर रहली कल्पवेलीनी
 विस्तार पामती एवी सुगंधीथी शोकित थया थका ते चौरा आलस्यरूपी वस्त्रथी नाकने बंध करीने गृहिधर्म-
 रूपी देशमां आवे छे. ॥ ७२ ॥ तेवी रीतनुं पण पर्वतनी समुद्धिनुं सुख, शत्रुना प्रचारने नहो रोकवाथी

माठी अवस्थावाळुं थयुं थकुं, जेम कादववाळुं पाणी, तेम चारित्रधर्मराजाना मनने आनंद आपतुं नथी. ॥ ७३ ॥ पळी पोताना पर्वतनी समुद्रिना सुखने सारी हालतनुं नहीं मानतो थको ते चारित्रधर्म राजा, पोताना ताथाना देशीने उपद्रव थनी जाइने (पोताना) सहोध नामना मंत्रीने नीचे प्रमाण करे हे. ॥ ७४ ॥ दुर्वादि पक्षीनी पेटे कूटमां हे लक्ष जेमनुं, तथा मलीन एवा मोहराजाना सैनिकी, चार्थाळतां पण फरी फरीने आपणा आश्रित लोकने उपद्रव करे हे. ॥ ७५ ॥ बली वैराग्यवल्ली बध्मा- चिना आपणुं लक्षकर चित्तवृत्तिमां रही बाकतुं नथी; अने छलकपटवाला एवा ते मोहराजाना सैनिकी, ततः स्वदौलस्य समुक्लेशर्म--सन्मिश्रकोऽबहुमन्यमानः ॥ उपद्रवात् स्वाश्रितमंजवानां । बोधः प्रतीक्षं सचिवं ब्रवीति ॥ ७४ ॥ दुर्वादिपक्षा इव कूटलक्ष्या । मलीमसाः प्रांजलमा- श्रितं नः॥ निवार्यमाणा अपि मोहसैन्याः ॥ पुनः पुनर्लोकमुपड्वंति ॥ ७५ ॥ अस्मद्वदं तिष्ठति चित्तवृत्तौ । वैराग्यवल्लीं न विना प्रवृद्धाम् ॥ उलान्विपस्ते च विनाशायंति । बीजांकुरस्कंध- दशामयीमाम् ॥ ७६ ॥ निजाश्रितानामितिमानवाना--मुपड्वोऽधस्तनमंजवेषु ॥ अयं प्रता- पकृतये ज्वेनमे । रेवरिवांजोयस्सन्निरोधः ॥ ७७ ॥ विचार्य मे ब्रूहि तदार्यं तेषा--मात्यंतिकं विप्रविनाशहेतुम् ॥ न्यानमनीपा तव न्नूरिचिंता--महाशैवेनारकरीतरीव ॥ ७८ ॥ इतीरिते न्नूमिन्नुजा ब्रवीति । सहोधमंत्री कवितोरुनीतिः ॥ बलस्य कार्यं नहि तेषु राजं--खाणं कला येषु पलायनस्य ॥ ७९ ॥

र्षज, अंकुर अने स्कंध सुधिनो दशाते पण प्राद्व थपली एवी ते वैराग्यवर्द्धने मोडी पाहे हे. ॥ ७६ ॥ एवीरिते मारा आश्रित माणसोने नीचाणवाला भागोमां जे आ उपद्रव थाय हे, ते सर्वेने जेम वादलां ओनुं आवरण, तेम मारा मलापना नाशमाटे थाय. ॥ ७७ ॥ मॉटे हे आर्य! तेओना विप्रने नाका कर- नारा सपल हेतु तुं विचारिने करे? अने तारी बुद्धि मारी यणी चिंतास्पी समुद्रमांधी (पार) उगार- नारी होडी सरसी थाओ? ॥ ७८ ॥ एवी रीते चारित्रधर्म राजा बोलते छते, जाणल हे मनोरर नीति

जेषे एवो सद्वोध मंत्री कहैवा लाभ्यो के, हे राजन ! जेओने नसाडवामा कलानी जरर छे, तेओ प्रते स्वरेखर बलनी जरर नथी. ॥ ७९ ॥ आ उपद्रवने नाश करवानो हेतु पवित्र एवी परमेश्वरनी पूजा छे; के जेथी पोताना सैन्यना नाशविना पण शत्रुओनो प्रचार नाश पामे. ॥ ८० ॥ आ पूजा ते शत्रुओना पणप्रते शृंगला (बेडी) सरखी छे; अने आपणा संडलनुं रक्षण करवामां समर्थ छे; अने ते बेडीथी बंधायला एवा ते शत्रुओ हूमेशां रड्या करे छे; अने (जरा पण) बसवाने तेओ समर्थ थता नथी. ॥ ८१ ॥ ते पूजा थोडा, मध्यम अने अधिक चित्रने हरनारी एम अनुक्रमे

उपद्रवस्यास्य विनाशहेतुः । पूजास्ति पूता परमेश्वरस्य ॥ स्वसैन्यसंमर्दमुतेऽपि हंत । हतो यया स्याद्द्विषतां प्रचारः ॥ ८० ॥ तेषां रिपूणां पदशृंगलेयं । स्वमंजवहेमविधानदक्ता ॥ क्रंदति बद्ध ह्यनया नितान्तं । न्रवंति न स्पंदितुमप्यवं ते ॥ ८१ ॥ जक्ता विशुक्ल त्रिविधा क्रमात्सा । प्रकृष्टमध्याधिकविघ्नहर्त्री ॥ व्यापारसारा निजकायवाणी-मनो विशुद्धैरुपचार-रत्नैः ॥ ८२ ॥ समंतन्नाश प्रथमात्र पूजा । प्रोक्ता द्वितीया खलु सर्वन्नाश ॥ मरोर्नवस्या-ध्वनि सर्वसिद्धि-फला तृतीयामृतदीधिकान्ना ॥ ८३ ॥ तत्रादिमा सर्वगुणाधिकेषु । जिनेषु सर्वोत्तमवस्तुजातैः ॥ कर्पूरपुष्पागुरुचंदनाद्यैः । स्वयं वितीर्षैः परितोषमूला ॥ ८४ ॥ तेषां जनैरानयनेन वाचा--माचारसंचारपवित्रितेन ॥ न्रवेद् द्वितीयाधिकतोषहेतुः । स्वशक्ति-विस्फारितन्नुरिन्जकिः ॥ ८५ ॥

कहेली छे; अने पोतानी काया, वचन ते मनथी शुद्ध एवा उपचारोना भेदोथी व्यापार करीने मनी-हर छे. ॥ ८२ ॥ तेओमां पहेली “ समंतभद्रा ” नामनी, तथा बीजी “ सर्वभद्रा ” नामनी कहैली छे; अने मरुदेशा सरखा एवा संसारना मार्गमां अमृतनी वावडी सरखी बीजी “ सर्वसिद्धिफला ” नामनी छे. ॥ ८३ ॥ त्यां सर्व गुणोथी अधिक एवा जिनेश्वरोने विषे सर्वोत्तम वस्तुओथी उत्पन्न थयेला अने पोते धरेला एवा कर्पूर, पुष्प, अगर अने चंदन आदिकथी संतोषना मूलसरखी पहेली

पूजा जाणवी. ॥ ८४ ॥ माणसोप करीने वचनोना आचार संचारथी पवित्र थणला एवा ते पुण्यादि-
 कना लाववाए करीने अधिक संतोषना हेतुभूत, अने पोतानी शक्तिथी स्फुरायमान छे वणी भक्ति
 जेमां एवी वीजी पूजा थाय. ॥ ८५ ॥ वीजी अनंत संतोषने करनारी छे; के जेमां पोतानी शक्तिथी
 सिद्ध एवी पूजनविधिमां थाकविना सुरादिकनी साध्य विधिमां करवानी इच्छानो प्रसार थाय
 छे. ॥ ८६ ॥ सम्पगदष्टि जीवने पहेला अवंचक योगथी पहेली पूजा थाय, तथा उत्तरगुणोना समूहने
 धरनारा अने वीजा तेना योगथी पवित्र थणलाओने वीजी पूजा घटे छे. ॥ ८७ ॥ तथा शुभ, पोताने
 अनंतसंतोषकरी तृतीया । स्वशक्तिरेवंचनसंविधाने ॥ नवल्यविश्रम्य सुरादिसाध्य-विधौ
 विधित्नाप्रसरोऽपि यस्याम् ॥ ८६ ॥ आद्यादिमावंचकयोगतः स्यात् । सम्यग्दृशामुत्तरस-
 द्दगुणौघम् ॥ युज्येत पूजादधतां द्वितीया । द्वितीयतद्योगपवित्रितानाम् ॥ ८७ ॥ तथा तृतीया-
 दिश्यात्तृतीया--संजायतेऽवंचकयोगरूपात् ॥ आहस्य शुद्धस्य निजोचितस्य । श्रुतादिता-
 चारपरायणस्य ॥ ८८ ॥ योगा इहोक्तास्त्रिविधाश्च योग--क्रियाफलावंचकनेदन्नाजाः ॥ सत्सा-
 धुरंगात्परिणामज्ञान्यां । क्रियाफलाभ्यां च तदाश्रयान्याम् ॥ ८९ ॥ सम्यक्त्वन्नाजां त्रि-
 विधापि सेय । मेकातपत्रप्रभृताविधात्री ॥ मिथ्यात्वन्नाजामपि विभ्रहर्त्री ॥ धर्मातिकृद्भ्रंशि-
 समीपगानाम् ॥ ९० ॥ नवस्थितेर्नैगकरीयमिष्टा । विशेषनी मोक्षमहापथस्य ॥ जीवाय-
 सश्राक्यज्ञावरण--रसायनात्कांचनज्ञावकर्त्री ॥ ९१ ॥

वचित, तथा श्राव्त्रोमां कहेला आचारमां परायण एवा श्रावकने वीजा अवंचकयोगरूप अतिश-
 यथा वीजी थाय छे. ॥ ८८ ॥ उत्तम साधुना संगथी परिणामने भजनारा, अने तेना आश्रयभूत एवी
 क्रिया अने फलथी अर्ही योगावंचक, क्रियावंचक, तथा फालवंचक भेदने भजनारा अर्ही त्रण प्रकारना
 योगो कहेला छे. ॥ ८९ ॥ त्रणे प्रकारनी पण तेओ सम्यक्त्वौघोने एकातपत्रवाली प्रभृताने करनारी छे, तथा
 ते मिथ्यात्विओना पण विशेषने इरनारी छे. अने भ्रंशि समपि आवेलाओने धर्मनी प्राप्ति करनारी छे. ॥ ९० ॥

इष्ट एवी आ भवस्थितिनो भंग करनारी, मोक्षरूपी महान मार्गने शोधनारी, अने अक्षय भावना
 रागरूपी रसायनशी जीवरूपी लोखंडने कांचनभावने करनारी छे. ॥ ९१ ॥ सद्वोध मंत्री चारित्रधर्म
 राजाने कहे छे के हे स्वामी ! एवी रीते आत्यंतिक उपद्रवना निवारणे करिने ए पूजायी आपे आ
 लोकोतुं रक्षण करवुं, वली एवी रीते जेने खरेखर सर्वे उपायो वश छे, एवा आपने अहीं हवे शृं-
 चिता छे ? ॥ ९२ ॥ एवी रीतनुं उत्तम मंत्रिनुं वचन स्वीकारिने, तथा लोकोने तीर्थकरोनी पूजाविधिमां
 जोडीने शत्रुना करेला समस्त उपद्रवने चारित्रधर्मराजा नाश करे छे. ॥ ९३ ॥ पडी निरुपद्रवपणाशी ते
 आत्यंतिकोपद्रववारणेन । तदेतया देव जनास्त्वयामी ॥ संरक्षणीयास्तव कात्र चिंता । सर्वेऽप्यु-
 पायाः खलु यस्य वश्याः ॥ ९४ ॥ स्वीकृत्य सन्मंत्रिवचस्तेदत-चारित्रधर्मो विनियोज्य लोकान् ॥
 पूजाविधौ तीर्थकृतां समग्र-मुपद्रवं शत्रुकृतं निहंति ॥ ९५ ॥ ततश्च तेषां निरुपद्रवत्वा-द्वैराग्य-
 वद्धी परिवृद्धिमिति ॥ तदीयपुष्पोत्करसौरजश्रीः । सर्वत्र संसृहति चिचवृत्तौ ॥ ९६ ॥ नितान्तनी-
 ता निखिलवाहताशा । ब्रजंति दूरे रिपवस्तदानीम् ॥ तत्रैव तिष्ठति च धाष्टुर्यतो ये । ते शृंख-
 लायां निपतंति तस्याम् ॥ ९७ ॥ जायासु वैराग्यलताश्रयासु । बध्वा निवासानथ सावधानाः ॥
 आगंतुकोपद्रववारणाय । तिष्ठति चारित्रनृपस्य योधाः ॥ ९८ ॥ विदंति वासांश्च विबहुमांस्ते । पापा-
 तमनां ज्ञावमहारिपूषाम् ॥ ते ज्ञप्तवासा विषमेषु नष्टा । ब्रजंति विवेदनगान्तरेषु ॥ ९९ ॥

लोकोनी वैराग्यवल्ली वृद्धि पासे छे; तथा ते वल्लीना पुष्पोना समूहनी सुगंधिनी शोभा सर्वे जगोप-
 चित्तवृत्तिमां स्फुरायमान थाय छे. ॥ ९४ ॥ ते समये (मोहराजाना सुभटोरूपी) सधला शत्रुओं
 अत्यंत भय पासता थका अने निराश थका थका दूर जाय छे, अने हिमत राखीने जेओं त्यांज उभा
 रहे छे, तेओं ते शृंखलामां (वेडीमां) पडे छे. ॥ ९५ ॥ हवे चारित्रधर्मराजाना योद्धाओ वैराग्यलताना
 आश्रयवाली छायाओंमां रहेठाणे बांधीने आवता उपद्रवने निवारवा मटे सावधान थका थका रहे
 छे. ॥ ९६ ॥ तेओं (त्यां) पापी एवा भाव महाशत्रुओंना क्षेरी वृक्षोरूपी निवासोने छेदी नाखे छे;

(अने तर्था) तेश्रो स्थानरहित थया थका नाशीने विषम एवी पर्वतोनी खीणोमां जता रहे हे. ॥
 ॥ ९७ ॥ हवे चारित्र्यभरजाण वक्रा करेली एवी तथा विस्तार पासती हे शोभा जेनी एवी
 प्रार्थनी समस्त चित्तवृत्ति अर्हो सुकाण्डलावनपणाने तजीने कीडा करवाना वशीचापणाने प्राप्त
 थाय हे. ॥ ९८ ॥ हवे ते सर्व शत्रुओ निराश्र अहने पोताना रहैठाणोनी स्थितिमात्रना नाशधी
 हाथ घसता थका तेनी सामे थवा मटे एकटा अहने (नीचे प्रमाणे) गुप्त बात करे हे. ॥ ९९ ॥ स्वर्गो
 चारित्र्यभरैण वशीकृताथ । सर्वापि जंतोरिह चित्तवृत्तिः ॥ शुष्काटवील्वं प्रविहाय वीला-
 रामत्वमेति प्रविसत्वरशीः ॥ ९७ ॥ सर्वे हताशाः परिधर्षयंतः । करौ स्वगेहस्थितिमात्रना-
 शात् ॥ अथारयोऽस्यप्रतिक्रववृत्तै, कुर्वन्ति संभ्रूय रहस्यवार्ताम् ॥ ९८ ॥ संकोचयन्-
 यत्फलमब्जखंडं । सूर्याश्रितं प्रातरुपैति चंद्रः ॥ उपड्वन्निर्महदाश्रितान् । प्राप्तं किमस्मान्नि-
 रताकैतं तत् ॥ १०० ॥ अतिप्रकाशादपि जुंनमाण-मसंबृतं धाम किलोक्तेषु॥दीपांशुरस्येव
 महानितेषु । धीरस्य सद्यो निधनं प्रयाति ॥ १०१ ॥ अष्टादशानामपि नः कथांचि-द्विचा-
 कीणोऽपि संश्रित्य विचारपक्वं । शशीव शुक्लं खलु योऽभ्युदेति ॥ सर्वाः प्रजास्तं प्रणमंति
 न्तस्या । कृतार्थपूजाः पुनराहिताशाः ॥ १०३ ॥

आश्रय करीने रहैला एवा कमजना वनने संकोच पमाडती थको प्रथाने चंद्र जे फलने प्राप्त थाप
 हे, तेंवुं अचानक फल मोदाने आश्रित एणला लोकाने उपद्रव करतना एवा आपणने हूं न मलयुं ।
 (अर्थात् मलयुज) ॥ १०० ॥ (तोपण) महावायुपते जेम दीपकनी फालातुं नेज तेम अर्थात्
 नकाशधी विस्तार पासतुं तथा नदि गोपधेलुं एवुं पण धीर सुरपनुं बल उद्वेत पुष्पांमते लरेष्वर
 नाया पासं हे. ॥ १०१ ॥ हवे आपणे आवा हीए नो पण कंडक विचारना योग्या धीरज राशीने

चंद्रलमान कीर्तिना अभ्युदय माटे आपणुं पराक्रम (आपणे) फौरवहुं लायक छे ॥१०२॥ क्षीण थएल्लो
 एवो पण जे चंद्र जेम शुक्ल पक्षनी आश्रय लेइने खरेखर अभ्युदय पास छे, तेम तेने सर्व प्रजाओ पूजन-
 सहित फरीने आशावंत थया थका भक्तिथी नमे छे ॥१०३॥ वैर नहीं बालवाथी जे माणस खरेखर करजदार
 छे, ते माणस जीवतो थको सुभटना अभिमानवालो रहै शकतो नथी अने खुंदनारना अंगप्रते मलीनता
 करनारा खुंदाता कादवाथी पण ते निंदानीक छे ॥१०४॥ जे वैर न बालवाथी सुख सुकाय छे, खेद उत्पन्न
 थाय छे, तथा (अंगमां) बलतरा विस्तार पास छे, माटे धनुष्यना अहंकारने भजनारा एवा माणसोने ते
 जीवन् जनो मास्म जटात्रिमानी । वैराविशुद्धेः खलु योऽधमर्षः ॥ निंदाः स पंकादपि
 मर्दमाना--न्मादिभ्यकर्तुः परिमर्दकाणे ॥ १०४ ॥ सुखं विशुष्यत्परतिश्च यस्या-सुदेति दाहः
 प्रसरीसरीति ॥ तस्या धनुर्दुर्पन्नतां हि वैरा-प्रतिक्रियायाः परमो ज्वरः कः ॥ १०५ ॥ द्वैवात्रि-
 दीयापि निशि स्थितं यत् ॥ प्रोत्थाय जूयो द्विषतः पिनष्टि ॥ तेजस्त्रिजातौ गणानाधिकारे ।
 तदेव धाम प्रथमं निमित्तम् ॥ १०६ ॥ अस्मान्निरोजस्त्रिकुलप्रसूतै । वैरस्य शुद्धिस्तद्वियं
 विधेया ॥ भंतुं च शक्यं विषये न तस्मिन् । यत्र शुवा सापदशुंखला नः ॥ १०७ ॥ अत्र
 श्रितैरेव परंतु मंत्र-प्रतिक्रिया काचन चालनीया ॥ दूरस्थितानामपि या रिपूणा ।
 सुच्चाटनात्त्रिधियातिनी स्यात् ॥ १०८ ॥

वैरनी अविशुद्धि विना बीजा कयो मोदो ताव छे ? ॥ १०६ ॥ कर्मयोगथी रात्रिष्ट संताइने रहेलुं एवुं
 पण जे तेज उठीने फरीने शत्रुओने हणे छे, तेहीज तेज तेजस्वी जातिनी गणनाना अधिकारमां पे-
 हला निमित्तरूप थाय छे ॥ १०६ ॥ माटे शूरवीर कुलमां उत्पन्न थएला एवा आपणे आ वैरनी शुद्धि
 करवी जोइसुं; (पण) ज्यां ते आपणने आपदारूपी सांकल निश्चल रहेली छे, (तेवा) देशमां जइ
 शकाय तेम नथी ॥ १०७ ॥ तो पण (आपणे) अहाँ रहिनेज कोइक “ मंत्रक्रिया ” चलाववी; के जे
 मंत्रक्रिया दूर रहेला एवा पण शत्रुओने उच्चाटन करवाथी, तेओनी विधिवे धात करनारी थाय ॥१०८॥

पूर्वा रीते (तेओ) सर्वे मनसां वंचे प्रकारे विचार करीने, " अनादि अविद्या " नामनी महा रात्रिमां विपाकरूप वखीने तजीने उद्यमवंत थया थका " मिथ्यासंस्कार " रूपी मंत्रने जपेडे ॥ १०९ ॥ दशांश देते थके तेओ पापेने अनुरूप पूर्वी जपमालिकाथीने हाथमां गृहण करे डे, तथा रागना विस्तारोथी विस्तारपामता एवा गर्वं नामना त्रणखुणावाला कुंडमां कणोरनो हांस करे डे ॥ ११० ॥ इर्ष्यावाला एवा तेओ क्रोधरूपी रुमशाननी भूमिपते फरवाना इच्छक थया थका पोतानुंज शरीर उखेडी उखेडीने प्रेतोने खुशी करवामादे बलिदान आपे डे ॥ १११ ॥ हवे तेओनो (तेवोरौतनो) अभिचारमंत्र सिद्ध सर्वेऽपि संचित्य हृदीत्थसुच्यै—रनाद्यविद्याख्यमहानिशायाम् ॥ विपाकवखासि विहाय मि-
 उपा—संस्कारमंत्रं प्रयता जपंति ॥ १०९ ॥ पापानुरूपा जपमालिकाश्च । गुहंति पाणौ ददते
 दशांशे ॥ रागप्रधानिः पृथुगारवाख्य—त्रिकोणकुंफे कणवीरहोमम् ॥ ११० ॥ अमर्षणा
 जागरयंति रोष—त्रूमिश्रमशानान्यन्निचारकामाः ॥ उक्त्य चोक्त्य निजांगमेव । प्रेतप्रसृत्यै
 बलिसुक्लिपंति ॥ १११ ॥ सिद्धेऽथ तेषामन्निचारमंत्रे । स्याद्यातना सात्त्विकमानसादौ ॥
 विवकक्षेत्रेऽपि विकल्पधारा—धूमः समुत्सर्पति दुर्निवारः ॥ ११२ ॥ व्रजंति वैराग्यवतासु
 तरसा—फलानि पुष्पाणि च कालिमानम् ॥ निःश्रीकता गच्चति ज्ञावरालये । विजावरालये
 च धियासति श्रीः ॥११३॥ जपद्धवं तं पुनरप्युदीक्ष्य, समुत्थितं स्मारितधूमकेतुम् ॥ समा-
 धिसंघं पठति द्वितीया—श्चारित्रधर्मोऽथ रिपून् विजेतुम् ॥ ११४ ॥

हंतं हंतं सात्त्विकमन आदिकसां तीव्र वेदना थाप, तथा विवेक पर्यंतपर पण विकल्पोनी धारास्पर्शा
 धुवाडो अग्निवारित धर्मो थको उखली निकले डे ॥ ११२ ॥ तेथी वैराग्यलताआमानां फलो अने
 शुष्का कालाश पाने डे; तथा भाव रात्रिमां अशोभापणुं थापे डे; अने लक्ष्मी (योग्या) विभावरात्रिमां
 जवानी इच्छा करे डे ॥ ११३ ॥ पूर्वी रीते फरीथी उभरी निकलला तथा स्मरण करावल डे धूमकेतुने
 अंण एवा ते उपद्रवने जोडने हवे चारिधर्म राजा दाह्यथीने जीतवा मादे समाधि नामनो मंत्र भण

छे. ॥ ११४ ॥ पाठधीज सिद्ध थाय एवो ते समाधिमंत्र ते महान् शत्रुओनी सधली सांस्कारिक कुचि-
 याने हणे छे; अने तेथी मंत्रथी वधाएला सर्पोनी पेडे तेओ अंतःकरणमां बलता थका मडदां सरखा
 थइने मूर्छा पासे छे. ॥ ११५ ॥ बली आ चारित्रधर्मराजा पोताना आश्रितोने पण आभ्यासिक एवा
 समाधि नामना दिव्य मंत्रने देइने ते भयंकर उपद्रवने दूर करे छे; तथा उत्तम सुखनी लीलाने विस्तार
 छे. ॥ ११६ ॥ एवा रीतनो समाधिरूपी मंत्र विस्तार पासते छते संसारी जीव मोटाइने पासे छे; तथा

सर्वां कुविद्यां स च पाठसिद्धः । सांस्कारिकीं हंति महारिपूषाम् ॥ ततश्च नागा इव मंत्रबद्धा ।
 मूर्ध्नि तेऽंतर्ज्वलिता मृताग्नाः ॥ ११५ ॥ निजाश्रितानामपि दिव्यमंत्रं । समाधिमान्या-
 सिकमेष दत्त्वा ॥ निवारयत्युग्रमुपड्वं तं । विस्तारयत्युत्तमसौख्यदीप्तम् ॥ ११६ ॥ इति
 प्रथान्नाजि समाधिमंत्रे । संसारिजीवः प्रभुतासुपैति ॥ नवंति वैराग्यसमुद्विकटपवल्लीविला-
 साश्वा निरंतरायाः ॥ ११७ ॥ नोत्पातमीष्टे प्रबलोऽपि शत्रु-मोहाद्विकः कोऽपि पुनर्विधातुम् ॥
 प्रकीर्णशक्तिर्विषमोऽपि कूटैः । शैलो यथा वज्रविदून्पक्कः ॥ ११८ ॥ चारित्रधर्मस्य नरे-
 श्वरस्य । प्रतापनातुः प्रबलत्वमेति ॥ द्विकचक्रमाक्रमति तदशश्च । प्रत्यर्थांचक्राक्रमणा-
 दुद्दीतम् ॥ ११९ ॥ मरुत्पथे दुंदुन्नयो ध्वनंति । पुरः स्फुरंत्येव च मंगलानि ॥ उद्घोषयंतो
 जयशब्दमुच्चैः कुर्वन्ति देवाः शुचिपुष्पवृष्टिम् ॥ १२० ॥

वैराग्यनी समुद्धिरूपी कल्पवेलीना विलासो अंतराय रहित थाय छे. ॥ ११७ ॥ मोहाद्विक नामनो कोइ
 पण प्रबल एवो पण शत्रु, फरीने उत्पात करवाने शक्तियान थइ शकतो नथी; कोनीपेडे? तोके वज्रथी
 कपायेल छे पांखो जेनी, अने क्षीण थएल छे शक्ति जेनी तथा शिखरोथी विकट एवो पण जेम पर्वत
 तेम. ॥ ११८ ॥ (एवी रीते) चारित्रधर्मराजानो प्रतापरूपी सूर्य प्रबलता पासे छे; अने शत्रुना सैन्यने
 हठाववाथी उत्पन्न थएलो एवो तेनो यथा दिक्चक्रने पण अलंभी जाय छे. ॥ ११९ ॥ आकाशमां दुंदु-

मिथो वागे छे, आगल मंगळो स्फुरायमान थाय छे; तथा देवो उंचे प्रकारे जयजयशब्द करता थका पवित्र पुष्पानी वृष्टि करे छे. ॥ १२० ॥ (ते समये) देवांगनाओ मधुरस्वरे गाप छे; तथा विचित्र प्रका- रना अभिनयथी मनोहर थइ थकी नाचे छे, अने हाथमां लडलडती कंकणनी श्रेणिओथी मनोहर थइ थकी नमीने मोतीओना समहीने फेके छे. ॥ १२१ ॥ दरेक पंगले देवोना समुहो सोनाना कमलोनो संचार करता थका, ते (चारित्र्यधर्म राजाने) आश्रित एवी लक्ष्मीनुं भक्तिथी शुं माप करे छे? ॥ १२२ ॥ बली- मस्तकपर, नाश करेल छे तापनी पीडा जेणे एवा पवित्र छत्रने धारण करीने रहे छे, तथा क्षीर समु-

गायंति रामा मधुरं सुराणां । नृत्यंति चित्रानिनयातिरामाः ॥ सुक्ताफलोधान् विकिरंति
नम्राः । पाणिकण्ठकंकणराजिकम्भाः ॥१२१ ॥ प्रतिक्रमन्यासममत्यसार्थाः । संचारयंतः कन-
कांबुजानि ॥ तदाश्रितायाः स्वरसाधिकत्वं । श्रियो नु न्नकेरनुमापयंति ॥ १२१ ॥ हतात-
पङ्क्तिकमत्तपत्रं । तिष्ठंति धृत्वा गुचिमूर्धदेशे ॥ क्षीरादिवीचीवलचारुकांतीन् । सुचामरौ-
यान् परिवीजयंति ॥१२३॥ इयं समुद्धिः सकलारतमाधि—प्रभावजन्येति जिनागमज्ञैः॥अत्रैव
कार्यः सुदृढप्रयत्नो । वैराग्यसर्वस्वमिदं विदंति ॥ १२४ ॥ सिद्धं हि वैराग्यमिदं समाधि-
सुधास्वरुपं जिनशारतनावधौ ॥ अस्योद्युतैर्वैदुत्रिरेव शास्त्राण्यास्वायतां यांति पराणि लोकै-
॥१२५॥ समुद्धृतं पारगतागमाद्यैः । समाधि पीडूपमिदं निपीय ॥ महाशयाः पीतमनादिका-
ला-त्कपायह्यादाह्वलमुदमंतु ॥ १२६ ॥

प्रना मोजांओ सरला अपल अने मनोहर क्रांतिवाला एवा उत्तम चामरौना समुहोने धींछे. ॥ १२३ ॥
आ सखली समुद्धि समाधिना प्रभावथी उत्पन्न धनारी छे, एम जिनगमोना जाणनाराओए (फेहल
छे;) अने तेमांज दृढ प्रयत्न करयो; अने तेने वैराग्यनुं सर्वस्व जाणे छे. ॥ १२४ ॥ जिनप्रासनरुपी
समुद्धर्मां समाधिरुपी अमृतना स्वरुपवालो आ वैराग्य खरखर सिक्क धरुलो छे; अने ते समुद्रमोधी
कराललां एवां विदुओथीज दुर्नियामां यीजां शास्त्रो रथादिष्टपणाने पास छे. ॥ १२५ ॥ जिनभरौना

अगमोरूपी समुद्रमांथी कहाडैला एवा आ समाधिरूपी अमृतने पीने, हे महान् आशयोवाला सज्जनो ! अनादि कालथी पीधैला एवा कषायरूपी क्षेरेने बसी नांखो ? ॥ १२६ ॥ धणा संकल्प विकल्पोरूपी चपल मोजांओनी ओणथी आकुल थएल छे चित्त जेनुं एवा ते प्राणीने समाधिनी निश्चलताविना बीजो कोइ खरेखर एकांत हेतु नथी ॥ १२७ ॥ समाधिवृत्तिथी परपदार्थोमां परिणामनो योग न होय, तेओमां जन्म न होय, तथा तेओनुं ग्रहण न होय; अने अखंड सुखना अनुभवनो स्वभाव होय, तथा हुं 'ज्ञानरूप' हुं (एम भासन थाय.) ॥ १२८ ॥ राग आदिकोथी नचपल्लव थएला, तथा अधिद्याना

अनल्पसंकल्पविकल्पदोल—कह्लोदमादाकुदितस्य जंतोः ॥ ऐकांतिकः कोऽपि विना समाधि—स्तैमित्यमन्यो न हि तस्य हेतुः ॥ १२९ ॥ परेषु न स्यात्परिणामयोगो न जन्म तेषु ग्रहणं न तेषाम् ॥ अखंनसौख्यानुन्नवस्वत्ताव—श्रिन्मत्तमस्मीति समाधिवृत्तेः ॥ १३० ॥ रागादिभिः पञ्चवितानविद्या—संस्कारसिक्तान् विषयान् विषद्वन् ॥ जेनुं कमस्तीव्र-चारधारः । समाधिरूपः कठिनः कुठारः ॥ १३१ ॥ विना समाधिं परिशीलितेन । क्रियाकलापेन न कर्मन्तंगः ॥ शक्तिविना किं समुपाश्रितेन । दुर्गेण राज्ञो द्विषतां जयः स्यात् ॥ १३० ॥ समाधिशुद्धे हृदये सुनीनां । शंकाद्विपंकावितता न जातु ॥ न मिश्रमोहौषतमिसदृष्टि । न कापि मिथ्यात्वपुरीषगंधः ॥ १३१ ॥

(अज्ञानता) संस्कारथी सांचाएला एवा विषयोरूपी क्षेरी वृक्षोने छेदवाने तीव्र विचारोरूपी धार-वालो समाधिरूपी कठण कुहाडो समर्थ छे ॥ १२९ ॥ समाधिविना पालेला एवा क्रियाना समूहथी कर्मानो अंग थतो नथी; केमके शक्तिविना आश्रित करेला एवा किछाथी गुं राजाने वैरीओनो जय थाय ? (नज थाय) ॥ १३० ॥ समाधिथी शुद्ध थएला एवा सुनिओना हृदयमां कोइ पण समये शंका-दिरूप कादवतुं पिच्छलपणुं नथी होतुं; तथा मिश्रमोहना समूहरूपी अंधकारनी दृष्टि होती नथी, तेम

कथयं पण मिथ्यात्वरूपी विष्टानो गंध होतो नथी. ॥ १३१ ॥ (वली तेवा सुनिना हृदयमां) दृषणं
 देखनाराधो प्रते पण रोपनी गुष्टि होतो नथी, तेम गुणोनी स्तुतिमां पण लीनता रहेती नथी; तेम कप-
 दना संरंभनी विधिनो लेया पण होतो नथी; तेम लोभना क्षोभथी उतपन्न थण्यो उपद्रव पण होतो
 नथी. ॥ १३२ ॥ समाधिने भजनाराधो कामदेवप्रते तथा कोह अन्यनी वर्णी मद्रकरिनी श्रीजानी स्वची-
 प्रते प्रेरता नथी, तथा कुष्टिओना मतमां पण हास्य (अने) (तेना) नाशमां रक्त थता नथी. ॥१३३॥
 समाधिथी अन्य धर्ममां आक्रोश के हास्यादिकने अपक भाव आहे छे, तथा स्वभाविक संसर्गवाली
 न दोषदर्शिष्वदि रोपपोपो । गुणस्तुताववप्यवलितता नो॥न दंनसंरंनविधेर्वोऽपि।न दोन-
 संकोन्नजवितयोऽपि ॥ १३१ ॥ कंदर्पमन्यस्य न नूरि हास्य-क्रीमरुचिं कस्यचिदीरयंति
 समाधिनाजः कुदशां मतेऽपि । स्वयं न हास्यप्रधने रताः स्युः ॥ १३३ ॥ आक्रोशहास्य-
 दिकमन्यधर्मोऽप्यपकन्नावं भ्रुवते समाधेः ॥ निसर्गसंर्गाविचार दृष्टिरव्युच्चित्तिर्वा परि-
 पाकरूपम् ॥ १३४ ॥ शरीररूपप्रविलोकनायां, वस्त्रादिनेपथ्यविधौ च रम्ये ॥ रतिश्रुवं
 पौद्गलिके न जावे । समाधिव्यवधात्मरतिस्थितीनाम् ॥ १३५ ॥ अंतः समाधेः सुखमाकलय्या
 बाह्ये सुखे नो रतिमेति योगी॥अटत्यटव्यां कइवार्थबुद्धयो॥गुहे समुत्सर्पति कटपवृक्षे ॥१३६॥
 नातिप्रहर्षथ न वा विक्षिष्टा । निष्टा प्रतिष्ठार्जंनमात्र एवा॥रतिर्न वा स्वात्सरसक्रियादौ, समा-
 हितानामणुशब्दरूपा ॥ १३७ ॥

विचारदृष्टि परिपाकरूप आहे छे. ॥ १३४ ॥ समाधिथी मेलवेल छे आत्मरतिनी स्थिति जेमणे एवा
 माणसोने दारिरनुं रूप जोचामां, तथा मनोहर वस्त्रादिकनी वेपचिधिमां, एवा पौद्गलिक भावसां खरे-
 खेर आनंद थतो नथी. ॥ १३५ ॥ योगी समाधिथी अंतरंग सुखने मेलवोने बाह्य सुखसां आनंद मानतां
 नथी; केमके, ज्यार घेर भागल कल्पवृक्ष होय, तारि धननी अथी एवो कपो माणस धनमां अटके? ॥ १३६ ॥
 समतावाला माणसोने अत्यंत हर्ष हातो नथी, तथा केवल कीर्तिज मेलवचामां अत्यंत निष्टा होतो

नथी; तेम कणाना शाल्य सरखी स्वाहरसनी क्रियादिकमां आनंद होतो नथी. ॥ १३७ ॥ समाधिमां रति होवाथी योगीओने अत्यंत तीव्र एवी पण क्रियाओमां अरति नथी थती; केमके चकोरो अस्तुत-पानना गुणथी शुं अभिकणोना अक्षणमां पण अनाकुल नथी थता? (थाय जेज.) ॥ १३८ ॥ समाधिनी शुद्धिमां, जुदो थइने खेद अने आनंदनो आभास पण वीलकुल विरतार पामतो नथी, केमके स्फटिकना स्वरूपनी शुद्धिमां शुं श्यासपणानो अने लालाचानो करेलो विभाग थइ चोके? (नज थइ चोके.) ॥ १३९ ॥ वेद्योदये करेला एवा दाढ, तडको, तुषा, तथा शुधा आदिक हे शोमां यांत थया थका जेओ समाधिथी

रते: सयाधावरति: क्रियास्तुनात्यंततीव्रास्वपि योगिनां श्यात्॥अनाकुला वह्निकलाशानेऽपि। न किं सुधापानगुणाञ्चकोराः ॥ १३७ ॥ विविच्य नैव प्रसरेदरत्यानंदं वा वनासोऽपि समाधिशुद्धौ ॥ श्यामत्वशोणत्वक्तो विजागः । स्वरूपशुद्धौ स्फटिकस्य किं श्यात् ॥ १३८ ॥ हे शोषु सीतातप-तुरुनुका-दिकेषु वेद्योदयकल्पितेषु ॥ शान्ताः समाधिप्रतिसंख्ययैव । त्यजंति ये रत्यरती स्तु-मस्तान् ॥ १४० ॥ न रत्यरत्यन्मुदयाय दृष्टा । क्रिया यतीनामशानादिकापि ॥ अंगारधूमा-दिकदोषहाना-दृष्ट्या समाधिस्थितये तु शश्वत् ॥ १४१ ॥ जनापवादेऽप्यसमे सप्माधि-रतं मनो नारतिमेति साधोः ॥ तस्मिन्नमूढेऽपि ज्ञेयत मार्गे । दिव्यांजनापस्कृतमकि नांध्यम् ॥ १४२ ॥ ज्ञानक्रियाश्वद्ययुक्तसमाधिरथाधिरुदः शिवमार्गगामी । न श्वासपुःकंटकजार-तीनां । जनोऽनुपानत्क इवातिमेति ॥ १४३ ॥

रति अरतिने तजे छे, तेओनी असो स्तुति करीए ढीए ॥ १४० ॥ सुनिओनी भोजनादिकनी क्रिया पण (तेओने) खुशी अथवा खेदना अभ्युदय माटे नथी देखाणी; वली अंगारा, गुंवाडो आदिकना दोषनी हानीथी (ते क्रिया) हमेशां समाधिनी स्थितिमाटे इष्ट (जणाएली छे) ॥ १४१ ॥ सुनिनुं समाधिमां रक्त थएळं मन, घणो लोकापवाद होते छते पण खेद पामतुं नथी; केमके अंधकारथी घेर-एला धारणां पण दिव्यांजनथी अंजित थएली आंख अंधपणाने भजती नथी ॥ १४२ ॥ ज्ञान अने

क्रियारूपी वे धोडा जोहेला एवा समाधिरूपी रथमांचढेलो अने (एवी रीते) मोक्षमार्गप्रते गमन करनारो
माणस, पगारवां विनाना माणसनी पेटे, गाम अने नगरो पासे रहैला कांटाओथी उत्पन्न थएला खेदना
दुःखने पामतो नथी॥१४३॥लाभमां अने अलाभमां सुखमां अने दुःखमां तथा जीवितमां अने मृत्युमां
जओ तुल्यता राखनारा हे, तथा रतिअरतिथी पण जओनो भाव नाआपामेलो नथी, तेज सुनिओनसमा-
धिमां सिद्ध थएला(जाणवा)॥१४४॥जेओने उद्देग तथा अरति पण नथी, अनेकाप्रपणाथी जेमने चपलपणुं
नथी, तथा जेमणे तीव्र परीक्षाथी भावो जाणोला हे एवा समतावंत सुनिओनुं हं चरणुं अंगीकार करूं

लात्रेऽप्यलात्रेऽपि सुखे च दुःखे । ये जीवितव्ये मरणे च तुल्याः ॥ रत्याप्यरत्याप्यनिरस्त-
भावाः । समाधिसिद्धा मुनयस्त एव ॥ १४४ ॥ नोद्दिगवेगोऽप्यरतिर्नयेषां । न चाप्यनेकाप्र-
तया चतत्वम् ॥ सम।हितंरतान् लसदेकटंको-र्कीर्णज्ञानावान् शरणं प्रपद्ये॥१४५॥इतस्ततो
नारतिवह्नियोगा-दुक्कीय गज्वेद्यदि चित्तसूतः ॥ समाधिसिद्धौपधमूर्धितःसत् । कड्याणमिद्धिर्न-
तदा विदंबः ॥ १४६ ॥ इतस्ततो ब्राम्पति चित्तपक्षी । वितत्य यो रत्यरतिस्वपक्षौ । स्वडंबता-
वारणहैतुरस्य । समाधिसत्पंजरयंत्रणैव ॥ १४७ ॥ पुत्रात्कलत्राच्च धनान्च मित्राद्देहाच्च
गेहाच्च विविक्तता मे॥इति प्रसंख्याय समाधिनाजो । न शोकशंकुव्यथयाकुलाः स्युः॥१४८॥

हं ॥ १४६ ॥ अरति रूपी अग्निना योगी जो चित्तरूपी पारो उडीने आम तेम चाल्यो न जाय;
अने समाधि रूपी सिद्ध थएली औपधीथी जो तेने सुईना अपाणी होय, ती मोक्षनी (पक्षे-सुवर्णनी)
सिद्धि थवामां विलंब न थाय ॥ १४६ ॥ जे चित्तरूपी पक्षी रति अने अरतिरूपी पोतानी चांचो विस्ता-
रीने आमतेम भस्या करे हे, तेना स्वडंबदणाने वारवाने समाधिरूपी उत्तम पांजरानुं यंत्रज एक
हेतुयुत हे ॥१४७॥ पुत्रथी, स्त्रीथी, धनथी, मित्रथी चारोथी अने धरथी मारे तो सुदाइज हं, (अर्थात् ते
आ साये मारा आत्माने कसो संबंध नथा) एम विचारिने समाधिने भजनारा सुनिओ शोकरूपी

शोकनी व्यथार्थी आकुल थाय नहीं ॥ १४८ ॥ समाधिरूपी वृद्धिर्था ओलवाई गएल छे शोकरूपी
 आग्नि जेनो एवो साधु, इहना नाशमां अने अनिष्टना लाभमां नित्यस्वभाव अने नियतीने (आ
 आसज बनवानुं छे तेने) जाणतो थको अंतःकरणमां संताप पामतो नथी ॥ १४९ ॥ समाधिरूपी
 हथियारे खंची लीधेलछे शोकरूपी शाल्य जेनुं एवो सुनि पीताना सगाओने तजीने, सहायतानी
 अपेक्षा राख्याविना भयंकर उपसर्गमां पण समदृष्टिवालो रहो थको ध्यानभंगथी अधीरजने पामतो
 नथी ॥ १५० ॥ अन्योन्य कर्मना व्यतिहारमां मग्न थएला एवा पीताने अने परने शुद्ध एवा ऋजु-
 इष्टप्रशाशेऽप्यनन्निष्टदाने । नित्यस्वप्नावं नियतिं च जानन्न । संतापमंतर्न समाधिवृद्धि-वि-
 ध्यातशोकाग्निरूपैति साधुः ॥ १४९ ॥ त्यक्तस्ववर्गः शरणागनेकः । क्रूरोपसर्गेऽप्यवितुसह-
 ष्टिः ॥ समाधितंत्रोक्तशोकशब्दयो । न ध्यानत्रंगादधृतिं प्रयाति ॥ १५० ॥ शोचंति न स्वं
 च परं च मन्योरन्योऽन्यकर्मव्यतिहारमग्रम् ॥ शुद्धजुसूत्रक्षणमार्गणाग्नि-स्तपस्विनः प्राप्त-
 समाधिनिष्ठाः ॥ १५१ ॥ गते न शोको न विमृश्यमेव्य-बुद्धश्च योगः किल वर्तमानः ॥ साधोः
 समाधिः प्रथते यदेदक । तदास्तु मन्योः कइवावकाशः ॥ १५१ ॥ अत्यंतबूढ़व्रतयोगनुन्नाः
 समुत्त्वानुन्नताहुतभोगवीजाम् ॥ न वैमनस्यं सुनयः प्रयांति । समाधिमंत्राहतशोकनृताः
 ॥ १५३ ॥ जग्रे विहारे च सुदुःकरायां । त्रिकाविशुद्धौ च तपस्यसह्ये ॥ समाधितान्त्रव्यवसा-
 येहेतोः । क वैमनस्यं सुनिपुंगवानाम् ॥ १५४ ॥

सूत्रनी मार्गणाओथी तपस्वीओने प्राप्त थएली समाधिमां निष्ट थएलाओ शोचता नथी ॥ १५१ ॥
 गतवस्तुमां शोक न होय, भविष्य संबंधि विचार नहोय, अने वर्तमान योग जेनो शुद्ध होय, एवी
 रीतनी समाधि उपारे साधुने होय, तयारे तेमां क्रोधनो अवकाशज कपांथी होय ? ॥ १५२ ॥ समा-
 धिरूपी मंत्रथी हणेल छे शोकरूपी भूतने जेओए एवा सुनिओ अत्यंत लुखा एवा व्रतना योगथी प्रेराया
 थका, अनुभवेली एवी अहुत भोगनी लीलानुं स्मरण करीने खेद पामता नथी ॥ १५३ ॥ समाधिना

लाभना यत्नना हेतुशी सुनिश्चोने उग्रविहारमां, दुःकर एवी भिक्षानी विशुद्धिमां, अने न सहन
थइ दार्के एवा (आकरा) तपमां कथां खेद थाय हे ? ॥ १५४ ॥ समाधिने भजनारा एवा धीर
सुरपो दुःखनी दुःखामां पण करुणाना स्थानकपणाने नथी पामता; (अर्थात् खेद नथी पामता)
कर्मके, उंचां सोनानि अग्निना तापथी पण शुं विवर्णनी भाव थाय हे ? (नथीजथतो) ॥ १५५ ॥
अत्यंत समाधिथी शुद्ध थएला एवा धीर माणसो असह्य वेदनाथी पण रुदन करता नथी; कर्मके मेरु
पर्वत कल्पान्तकालना अग्निनी मोदी शिखाथी पण बिलकुल पिणली शक्तो नथी ॥ १५६ ॥ समा-

समाधिजाजोऽपि विषदशायां न यांति धीराः करुणास्पदत्वम्॥ जात्यस्य जायेत विवर्णजावः
किमग्नितापादपि कांचनस्य ॥१५७॥ असहया वेदनयापि धीरा । रुदंति नात्यंतसमाधिशुद्धाः
कल्पांतकालान्निमहाविंपापि । नैवद्वीजावसुपैति मेरुः॥१५८॥ समाधि विध्वस्तन्याः स्मन्माने
शून्यालये वा प्रतिमां प्रपन्नः॥ इदृशपि रूपाणि नयंकराणि । रोमापि नैवोद्भमयंति गात्रे॥१५९॥
महापरमांश्च परीपहाश्चोदेहस्य भेदाय न मे समाधेः॥ इत्थं विविच्य स्वपरस्वन्नावं । भयानुबंधं
सुनयस्यजंति॥१६०॥ कुहेतुनिर्वा नयहेतुनिर्वा । न कोऽजम न्येति समाहितत्मा ॥ महीव-
राणां च महीरुहाणां । सर्वसहा कुन्यति किं नु नरैः॥१६१॥ सुहृदीर्थोऽप्यपदाधिरोहे । नांत-
विंपीदंति समाधिधुर्याः॥ आकत्या विहीनास्तु जरद्गजाः॥ अश्यंति तस्मादसमाधिखिन्नाः॥१६०॥

शिर्या नाद्या करेलेहे भयनां जेओए एवां सुनिश्चो स्मश्चानमां अथवा कौटु शून्य वरमां प्रतिमा
घरिने रखा अका (त्यां) भयंवर रूपोत्त जाहने पण शरीरपर रंवाडो उभो करता नथी (अर्थात्
हरता नथी) ॥ १५७ ॥ समाधिथी, महान उपसर्गि अने परीसहां मारा शरीरना भेदन माटे अना
नथी; एवी शीते स्वपरस्वभावसुं विवेचन करिने सुनिश्चो भयना अत्यंतन तजं हे ॥ १५८ ॥ समाधि-
सुक्त छे आत्मा जेनो पवाशुनि वाटाहंतुथोथी अथवा भयनाहेतुओथी क्षोभ पामतो नथी; कर्मके पवनी-
ना तथा पृक्षोना भारोथी शुं सर्व सहन करनारी पृथ्वी क्षोभ पामहे ? (नथीज पामती) ॥ १५९ ॥ समाधिधुर्या

धोसरिने धरनारा सुनिधो अत्यंत दूर, लांबा तथा उंचा पदप्रते चडवासां मननी अंदर खेद पासता नथी; अने शक्ति विनाना गलीआ बेलसुरखा माणसो असमाधिथी खेद पासता थका ते स्थानकथी पटकी पडे छे ॥ १६० ॥ जेम बीकण योद्धो, युद्ध समयनी पेहेलांज (संतावासादे) पर्वत, लता तथाचना-दिकने शोधी राखे छे, तेम समाधि विनाना नपुंसक (तुल्य) माणसो मनसां खेद पासिने शुभ स्थानकने (अपवाद मार्गने) जोनाराधो थाय छे ॥ १६१ ॥ कोइक हेतुथी ते समाधिथी पडता एवा (आपणने) आथी आजीविका थको, एवा हेतुथी ते समाधि विनाना जतिओ खरेखर कुतर्क

नीरुयथा प्रागपि युद्धकालाद्भवेषयत्यद्विजतावनादि॥ क्लीबास्तथाध्यात्मविपीदनेना-समाहिता-
 श्वन्नपदेक्रियाः स्युः ॥१६१॥ पवंति श्राखं खलु ते कुतर्क-ज्योतिः कथावैद्यकनाटकादि । कुतो
 ऽपि हेतोः पततां समाधे-राजीविकानेन नविष्यतीति ॥ १६२ ॥ रणांगणे शूरपुरस्सरास्तु ।
 पश्यंति पृष्ठं न हि मृत्युनीताः॥ समाहिताः प्रव्रजितास्वथैव । वांति नोत्प्रव्रजितुं कदाचित्
 ॥ १६३ ॥ अर्वां पुरस्कृत्य विनिर्गतो यां । तामेव सम्यक् परिपालयेद्यः ॥ सिंहोत्थितःसिंह-
 विहारचारी । समाहितोऽसौ न विषादमेति ॥ १६४ ॥ पंथानमेनं प्रणता हि वीराः । क्लीवस्य
 गम्योऽस्ति कदापि नायम्॥ इत्थं समाधाय कदापि धीरो-ज्ञाताशयः खिद्यति नो महात्मा ॥१६५॥

ज्योतिष् विद्या, कथा, वैदक तथा नाटक आदिकना शास्त्रोर्नो अभ्यास करे छे ॥ १६२ ॥ शूरवीरोसां
 अभ्रेसरी एवा योद्धाओ मृत्युथी डरीने जेम पीठ देता नथी, तेम समाधिवाला माणसो दीक्षा लेइने
 कोइ पण समये तेने (दीक्षाने) तजवानी इच्छा करता नथी ॥ १६३ ॥ अर्दाने अगाडी करिने, ते
 अर्दा प्रते प्राप्त थयो थको, तेनेज जे सम्यक् प्रकारे पाले छे, एवो ते समाधिवान् सुनि जाणे सिंहथकी
 उत्पन्न थयो, अने सिंहना विहार प्रमाणे आचरण करतो थको खेद पासतो नथी ॥ १६४ ॥ आ मार्गने
 शूरवीरोज प्राप्त थया छे, पण नपुंसकने ने मार्ग कदापि पण गोचर भतो नथी; एम विचारन-थार

अने उदात्त आशयवालो महारमा मुनि कदापि पण खेद पामतो नथी ॥ १६५ ॥ समुद्र सरखा गंभीर मनवालो समाधिवान् माणस पोतना अहंकारथी(धर्म)मार्गेने भेदतो नथी; कैमकेविद्वान् माणस पोताने आश्रय भूत एवी वृक्षनी शाखने कुहाडानी धारथी डेदतो नथी ॥ १६६ ॥ समाधिने भजनारा मुनिओ उत्सर्गनी रुचिथी के अपवादनी रुचिथी, अथवा विचित्र प्रकारना साध्वाचारना अपवादथी, फक्त पोतानी बुद्धिशीज (धर्म) मार्गो भेद करता नथी ॥ १६७ ॥ जे सूत्रमां कहुं नथी, अने निवार्युं पण नथी, पण वणा कालनी परंपराथी चाल्युं आवे छे, तेने पण समाधिवान् मुनि मार्गना अंशानी वीक-

समुद्रगंभीरमनाः स्वदर्पा-द्विन्नति मार्गं न समाहितात्मा॥आत्माश्रितामेव कुठारतैक्षण्याच्-
द्विन्नति शाखां न तरोर्विपश्चित् ॥ १६६ ॥ उत्सर्गरूप्याप्यपवादरुच्या । विचित्रसाध्वाचरणाप-
त्नापात् ॥ स्वबुद्धिमात्रेण समाधिनाजो । न मार्गन्निदं परिकल्पयंति ॥ १६७ ॥ यत्रैव सूत्रे
विहितं न चापि । निवारितं किंतु विरपरुद्धम् ॥ समाहिता मार्गान्निदात्रियैव । तदप्यनातो-
ह्य न दपयंति ॥ १६८ ॥ यथा यथा शिष्यगणैः समेतो । बहुश्रुतः स्याद्बहुसंमतश्च ॥ समा-
धिमार्गप्रतिकूलवृत्ति । स्तथातथा शासनशत्रुरेव ॥ १६९ ॥ निरंतरं दारुणकेशलोच-ब्रह्मव-
त्तान्निग्रहजारखिन्नाः ॥ च्युताः समाधेः कृतमार्गन्निदा । निंदंति शारत्तारमनंतपापाः ॥ १७० ॥
उत्सूत्रलेशादपि मार्गन्निद-त्रियाप्रकंपेत समाहितात्मा ॥ उत्सूत्रलेशादपि नो नृशंस-सब-
ह्यचारी तु विनेत्यनीदृक् ॥ १७१ ॥

शीज वगार विचार्यं दूषित करता नथी ॥ १६८ ॥ जेम जेम शिष्योना समूहोथी वीटायो, बहुश्रुत थयो, अने बहुत माननीक पण थयो, तो पण जो ते समाधिना मार्गथी विपरित आचरणवाला थयो, तो तेम तेम तेने शासनतो वैरीज जाणवो ॥ १६९ ॥ हमेशां चिकट एवो केशलोच, ब्रह्मचर्य, महाव्रतो तथा अभिग्रहथी खिन्न थएला, अने करेल छे धर्ममार्गो भेद जेथोए एवा समाधिथी अष्ट थएला अनंत पापोवाला पापीओ आसनी(जिनेश्वर प्रभुनी) निंदा करे छे॥१७०॥समाधिपान मुनि

धर्ममार्गना नाशनी दीकथी एक लेशमात्र उत्सुकथी पणं कंषे छे; अने चांडाल सरखी समाधि विनामो (नामधारी) मुनि लाखो गमे उत्सुकथी पण डरतो नथी ॥ १७१ ॥ वीर्याधिक छे मनजेहुं एवा समाधिवान मुनिने कोइ पण जगोए डर थाय नहो; केमके भेदला एवा हाथीना कुंभस्थलोना मोतीथी अंकित थएल छे पगो जेना एवा सिंहेने कयां शंका होय ॥ १७२ ॥ समाधिमां छे संतोष जेमने एवा मुनिओने स्वप्नमां पण परमार्गमां दृष्टि यती नथी; केमके, मालतीना पुष्पपर आसक्त थएलो एवो सुवान भमरो कंथेरपर (पोतानी) अभिलाषा करतो नथी ॥ १७३ ॥ शुद्ध समाधिने भजनारा

जवेन सत्वाधिकमानसस्य ॥ विज्ञीषिका क्वापि समाहितस्य ॥ त्रिनेत्रकुंभस्थलमौक्तिकांक-क-
 मस्य सिंहस्य कुतोऽस्तु शंका ॥ १७१ ॥ समाधिसंतोषवतां सुनीनां । स्वप्नेऽपि न स्यात्परमा-
 गंदष्टिः ॥ न मादतीपुष्परतः करीरे । ब्रह्माति रोलंबयुवाऽत्रियाषम् ॥ १६३ ॥ कुत्सां मवह्नी-
 नकलेवरेषु । कुर्वंति नो शुद्धसमाधिनाजः ॥ ब्रजंति नोद्वेगमनिष्ठनावा-त्रिवर्तयंत्यकि नवा
 प्रशस्तत् ॥ १७४ ॥ न मूत्रविष्टापिउरीषु रागं । वधंति कांतासु समाधिघांताः ॥ अनंगकी-
 टालयतत्प्रसंग—मब्रह्मदौर्गंध्यत्रिया त्यजंति ॥ १७५ ॥ स्मितहाडुष्पाधरपल्लवश्री—विशालवक्रो-
 जफलात्रिरामाम् ॥ दृष्टयापि नारीं न समाहितात्मा । सुहोदिदंस्तां विपवस्त्रिरूपाम् ॥ १७६ ॥

मुनिओ मेलथी लेपाएला कलेवरो पते जुगुप्सा करता नथी, अनिष्ट भावथी उद्वेगनें प्राप्त यता नथी, अने मनोज्ञ भावथी आंखने निवर्तावता नथी ॥ १७४ ॥ समाधिथी द्वांत थएला मुनिओ मूत्र तथा विष्टा-
 नी कोठी सरखी स्त्रीओ पते राग बांधता नथी, अने अब्रह्मरूपी दुर्गंधिना डरथी कामदेवरूपी कीडाना
 दर सरखा एवा ते स्त्रीना प्रसंगने तजे छे ॥ १७५ ॥ हास्यरूपी भवेत (निर्मल) पुष्पोवाली, ओष्ठरूपी
 पल्लवनी ओभावाली विशाल एवां स्तनोरूपी फलोथी मनोहर थएली, एवी स्त्रीने जोइने पण तेणीने केरी
 बलडीसरखी जाणतो यको समाधिवालो मुनि मोह पासतो नथी ॥ १७६ ॥ जे मुनिओहुं चित्त, चंदनथी

(पंक्ति) कादचयुक्त थएला एवा खीना वझे स्तनीपर, अने तेणीना हास्यरुपी प्रवाहमां रखलना पारसुं नथी एवा ते सुनिओहुं नाम पण पापोनी नाश करे हे ॥१७॥ समाधिरुपी बलतरथी आच्छादित थएला एवा जे सुनिओ खीआना कटाक्षोरुपी बाणोधी खरेखर विलकुल विधाएला नथी, तेथो पोतानी सेलेज संसाररुपी समुद्रनापारने पहोचैला हे; अने बीजाओने पण पहोचाडवाने समर्थ हे. ॥१७८॥ "हुं" आ "माहं" एवी रीते विस्तार पावती हे बुद्धि जेनी एवो समाधिविनाओ माणस कर्मां बांधे हे; अने समाधिवलने जे माणसने "हुं" नथी, "माहं" कंहे नथी, एवी रीतनी आवेली बुद्धि(विना) कर्मबंधनना नाशमादे थाय हे. कुचदये चंदनयंकिदें च । श्रितप्रवाहे च मुगेक्षणनाम ॥ येषां न चेतः स्वदितं समर्थे- न्नासापि तेषां दुरितानि हंति ॥ १७९ ॥ कटाहवाणैः सुदृशां समाधि-वर्मावृता ये खलु नैव प्रथमानबुद्धिर्बभूविति कर्मण्यसमाहितत्मा ॥ तस्यैव नाहं न ममेति बुद्धि-बंधप्रमोकाय समाधिकावे ॥ १८० ॥ यो ब्राह्मणः कत्रियद्वारको वा । तथोन्नपुत्रोऽपि च शोणपुत्रः ॥ शहीतदीकः परदत्तत्रोजी । गोत्रान्निधानी न समाहितोऽसौ ॥ १८१ ॥ न तस्य जातिः क्षारणं कुर्वं वा । विद्यां चरित्रं च विना कदापि ॥ करोति निःकम्य स गेह्चिचर्यी । सर्वज्ञवात्वेस्तु न पारदृश्या ॥ १८२ ॥ प्रासाः स्वयं कर्मवशाद्वंता । जातीर्नैवावर्तवित्तमानाः ॥ विज्ञाय हीनो- त्तममध्यमाः कः । समाधित्त्याम् जातिमदं विदध्यात् ॥ १८३ ॥

॥१७९॥ जे ब्राह्मण होय, अथवा क्षत्रियनो पुत्र होय, उन्नकुलनो पुत्र होय, दीक्षा लीधी होय, परे आपेलुं भोजन करता होय, पण जो ते गोबनुं अभिमान राखे, तो ते समा- धिवान कहेवाय नहो. ॥ १८० ॥ विद्या अने चरित्रविना तेने जाति अथवा कुल कदापि पण क्षारण- रूप नथी; चली ते (जो) दीक्षा लेईने गृहस्थीनुं आचरण करे, तो ते भवरुपी समुद्रना पारने जो- नारो न थाय ॥ १८१ ॥ कर्मोना बंधधी भवावतसां रहेली अने मास थएली पूर्वा अनंती हीन, उत्तम

अने मध्यम एवी जातिओने जाणीने कथो समाधिवालो माणस जातिमद करे ? (अर्थात् नज करे.)
 ॥ १८२ ॥ अशुद्ध शीलमां अने शुद्ध शीलमां शुद्ध कुलतुं प्रयोजन नथी; एम विचारिने औपाधिक
 श्लाघावाला कुलथी समाधिवंत माणसो गर्व धरता नथी. ॥ १८३ ॥ उत्तम समाधिने भजनाराओने
 नाशवंत, हेतुशथी अरेला, धडपण अने रोगना घररूप, हमेशां सेववालायक. रथीर अने वीर्यना वीज-
 रूप एवा रूपमां मदनी अवकाशज कथां छे ? ॥ १८४ ॥ समाधिवालो सुनि, संसारमां रहैलां कोडो
 मरणोने नाश करनारी एवी चारित्ररूपी लश्करनी निष्ठाने मेलवीने, सत्यरूपी लश्कर बलथी प्राप्त
 अशुद्धशीले च विशुद्धशीले । प्रयोजनं शुद्धकुलस्य नेति ॥ नौपाधिकश्लाघ्यतयान्वितेन ।
 कुलेन माद्यंति समाधिजाजः ॥ १८३ ॥ विनाशशीले कतुर्बेन पूर्णे । जरारजां सङ्गनि नित्य-
 सेव्ये ॥ रूपेऽस्तु कः शोणितशुक्लबीजे । मदावकाशः सुसमाधिजाजाम् ॥ १८४ ॥ जपरिष्णते
 मृत्युवले बलेन । समाधिजाग् माद्यति नो बलेन ॥ आसाद्य चारित्रवलस्य निष्ठां । संसार-
 कोटीमरणापहर्षीम् ॥ १८५ ॥ विद्वाननित्यौ परित्राव्यत्ताजा-त्तान्नौ स्वकर्मप्रशमोदयो-
 त्थौ ॥ मदं न तान्नात्र च दीनत्नाव-मत्तान्तो याति समाहितात्मा ॥ १८६ ॥ आजीविका
 गारवमेतिन्नूयो । दूकोऽपि यो त्रिकुरकिंचनोऽपि ॥ कुर्वन्नितोत्कर्षपरापवादौ । विपर्ययं
 याति ज्ञवे ज्ञवेऽस्मौ ॥ १८७ ॥ यः साधुवादी कृतकर्मशुद्धि-रागादबुद्धिश्च सुजावितात्मा ॥
 न सोऽपि हि प्राप्तसमाधिनिष्ठः । परात्नवनन्यजनं स्वबुद्ध्या ॥ १८८ ॥

थये छते बलथी मदीनमत्त थतो नथी. ॥ १८५ ॥ पोताना कर्मनां प्रशम, अने उदयथी उत्पन्न थएला
 एवा लाभालाभने अनित्य जाणीने विद्वान एवी समाधिवालो माणस लाभथी मदने, अने अलाभथी
 दीन भावने प्राप्त थतो नथी. ॥ १८६ ॥ लुब्धो अने अकिंचन छतां पण जे भिक्षु वारंवार आजिबि-
 काना अहंकारने प्राप्त थाप छे, ते पोतानी प्रशंसा अने परनी अपवाद करतो थको भवभवप्रते विप-
 रीतपणाने पासे छे. ॥ १८७ ॥ जे मिष्ट वचनो बोलनारो, करेल छे कर्मानी शुद्धि जेणे एवी, तीव्र

बुद्धिवालो, उत्तम भाववालो एवो पण ते सुनि स्वबुद्धिथी परने जो उपद्रव करे तो तेने प्राप्त थपली समाधिमां स्थिर (जाणवो) नही ॥ १८८ ॥ अनंत पर्यायोनी बुद्धिथी युक्त थपेला एवा पूर्वे थपला महा-सुनिओना ज्ञानरूपी समुद्रने जाणीने आजकालनी समाधिवालो सुनि पोतानी बुद्धिथी गुं मरने प्राप्त थाय ? (नज थाय.) ॥ १८९ ॥ समाधिचिनातो एवो जे माणस, अन्यनी चाडु क्रियाथी खरेखर प्राप्त थपला बह्मपणथी पोताना चित्तमां अहंकार लावे हे; अने उपारे ते बह्मपणानो नाश थाय हे, त्यारे ते अत्यंत ओकने प्राप्त थाय हे. ॥ १९० ॥ आगमनी स्थितिथी मापतुपनी अने श्री स्युलिभद्रजी अनंतपर्यायविवृद्धियुक्तं । ज्ञानार्थं पूर्वमहासुनीनाम् ॥ समाधिमानाधुनिकोऽवधार्य । कथं स्वबुद्ध्या मदमेति साधुः ॥ १८९ ॥ परस्य चाटुक्रियया क्लिप्ता-ज्ञान्यकान्माद्यति यः स्वचित्ते ॥ समाधिहीनो विगमे स तस्य । वाह्यन्यकरयातुलशोकमेति ॥ १९० ॥ श्रुतस्थि-तेर्मापतुपस्य वार्ता । श्री स्पूजन्नद्रस्य च विक्रियायाः ॥ श्रुत्वा श्रुतं दर्पन्निवेव जलध्या । न तेन दृष्यति समाधिनाजः ॥ १९१ ॥ प्रज्ञामदादावमदाच्च पृथग्यां । योऽत्यं जनं पश्यति विवन्नूतम् ॥ मौनीऽमर्णादसमाहितात्मा । द्रश्यन्नथः कर्मगुरुः स याति ॥ १९२ ॥ नाहंक्रियां याति समाहितात्मा । नोऽकर्मभावैर्न च कर्मभावैः ॥ जिनान्विदन् मिश्रितपुद्गला-त्स-त्तावान्मिथः कर्तुंनिदा निदानात् ॥ १९३ ॥

महाराजनी (सिंहसंबंधि) विक्रियानी वार्ताने सांभलीने, अहंकारने भंजनाराज पत्नी आग-मने मेलवीने, समाधिबंत माणसो नेथी अहंकार प्राप्तो नथी. ॥ १९१ ॥ जे माणस बु-द्धिना मदथी तथा वादना मदथी पृथ्वीमां दीजा माणसने विंचरूप (वट) जुष्ट हे, एवो न समाधि चिनातो भार्करी माणस भट्ट थयो थको नीची गतिमां जाय हे. ॥ १९२ ॥ समाधिचान-माणस अकर्म वाचोथी अने कर्म भावोथी, कर्माभेदना कारणथी मिश्रित थपला एवा पुद्गलिक अने

आत्मभावोने भिन्न जाणतो थको अहंकारने प्राप्त थतो नथी. ॥ १९३ ॥ हुं नथी, शरीर नथी, मन
 नथी, वचन नथी, तेओनो हुं करनार, करावनार अने अनुमोदनार नथी; एवी रीते समाधि यागथी
 जाणतो थको सुनि अहंकारनी बुद्धि करेज कथाथी ? ॥ १९४ ॥ पुद्गलर्था उतपन्न थाय एवी छे वृत्ति
 जेनी तथा विकल्परूप एवी प्रगट हृदयनी वर्णणाने जाणतो थको मननात्मथी समाधिथी शुद्ध थपलो
 एवो कथो योगी “ हुं ” एवी रीतनो अहंकार करे ? ॥ १९५ ॥ कुमारपणुं, यौवनपणुं तथा बृद्धपणादिक
 अने उंचपणुं, गौरवपणुं, तथा कोमलता आदिक शरीरना गुणो ते पोताना आत्मामा आरोपण
 नाहं वपुर्नैव मनो न वाणी । कर्ता न नो कारयिता च तासाम् ॥ न चानुभंतेति समाधियोगा
 दिद्वनहंकारमतिं क्व कुर्यात् ॥ १९४ ॥ हृद्गर्षां पुद्गलजन्यवृत्तिं । विकल्परूपां कलयन् विवि-
 काम् । समाधिशुद्धे मननात्मनोऽहमिति स्मयं को विदधीत योगी ॥ १९५ ॥ कुमारतापौ-
 वनवार्धकादी-नुच्चत्वगौरत्वमृदुत्वसुखान् ॥ स्वस्मिन् गुणान् को वपुषोऽधिरोष्य । समाहि-
 तोऽहंकुस्ते मनस्वी ॥ १९६ ॥ पदानि वर्णोर्विहितानि तैश्च । वाक्यानि वाक्यैरखिलः प्रबंधः ॥
 इत्थं श्रयन्नैश्चपिकं समाधे । श्रेष्ठं करोमीत्यनिसन्ध्येते कः ॥ १९७ ॥ तथातथा सन्निपत्सु
 कर्म-स्कंधेषु कूटस्थतया स्थितस्य ॥ कर्तृत्वधीः स्थान्न समाहितस्य । चिन्मात्रनिर्मग्नसम-
 प्रवृत्तेः ॥ १९८ ॥ तंत्वादिनावैः परिणामवन्निः । पटादिनावान् जनितानेवेत्य ॥ न तेपु कर्तृ-
 त्वमतिं दधाति । गतस्मयो निश्चयधीः समाधेः ॥ १९९ ॥

करीने कथो बुद्धिवात् समाधिवालो साणस अहंकार करे ? ॥ १९६ ॥ अक्षरोए पदो वनावेलां छे, पदोए
 वाक्यो वनावेलां छे, अने वाक्योए आखो ग्रंथ वनावेलां छे, एवी रीतना निश्चयने समाधिथी धारण
 करतो थको “ हुं ग्रंथ करूं हुं ” एवी रीतनुं कथो साणस अभिमान करे ? ॥ १९७ ॥ तेवी तेवी रीते
 कर्मोस्वी स्कंधो पडते छेने कूटस्थपणाथी रहैला, अने ज्ञानमात्रमांज चोंटेली-छे सबली वृत्ति जेमनी
 एवा समाधिवान साणसने कर्तापणानी बुद्धि न थाय. ॥ १९८ ॥ निश्चय बुद्धिवाली समाधिथी गएल छे

अहंकार जेनां एवो मुनि, परिणामिक एवा तंतु आदिकभावोथी उत्पन्न थएला वज्रादिकं भावोने जाणीने तेओमां कर्तापणानी बुद्धिने धारण करतो नथी. ॥ १९९ ॥ एवो रीते समाधिथी योगी अन्यने आश्रित एवा दानदया आदिक भावोने नहों करतो थको आत्माने आश्रित एवा भावोनेज करे छे; केमके, विकल्प रहित "अकर्ता" होय छे. ॥ २०० ॥ समाधिवंत मुनिने भिन्न एवा द्रव्योमां कदापि पण ममत्वर्ता चार्ता पण थाय नहों; अने रागादिकोए करेला ते ममत्वने योगी प्रमाण करतो नथी. ॥ २०१ ॥ पोताना निमित्त भावथी उत्पत्ति अने संबंधने भजनारा एवा पदार्थोने साक्षीनी पेटे

पराश्रितान् दानदयादिज्ञावा—नित्यं समाधेर्मनराप्यकुर्वन् ॥ निजाश्रितानेव करोति योगी ।
विकल्पहीनस्तु ज्ञेयकर्ता ॥ १०० ॥ इत्येपु त्रिनेपु कदापि न स्या—नममत्ववार्तापि समा-
धिज्ञाजः ॥ रागादिज्ञावैर्विहितं ममत्वं । न तत्प्रमाणीकुरुते च योगी ॥ १८१ ॥ साक्षीव
पश्यन् स्वनिमित्तज्ञावा—दुत्पत्तिसंबंधजुषः पदार्थान् ॥ तेषामगुह्यन् परिणाभिज्ञावं ।
दुःखादिमुच्येत समाहितात्मा ॥ १०१ ॥ यथा जनोऽन्यस्य सुखासुखेषु । तदस्थन्नावं ज्ञजते
तथैव ॥ विश्वस्य तेषु प्रदामी ममत्वा—हंकारमुक्तः सुसमाधिशाखी ॥ १८३ ॥ समाधिज्ञाजां
व्यवहारकावे । मंत्र्यादिरूपापि हि चित्तवृत्तिः ॥ एकांतशुद्धौ वियमिद्धमिद्ध—ज्योतिः समाप-
त्तिमयी प्रसिद्धा ॥ १०४ ॥ स्फुटीज्वलत्यासवचोविमर्शा—चक्ष्वासनारसंगतधर्मतो वा ॥ क्रमादिरूपो
ऽपि दक्षप्रकारो । धर्मः समाधौ परिपाकज्ञाजि ॥ १०५ ॥

जोतो थको, अने तेओना परिणामिक भावोने नहों ग्रहण करतो थको समाधिवान् माणस दुःखथी मुक्त
थाय. ॥ २०२ ॥ जेस माणस परनां सुखदुःखोमां तदस्थभावने भजं छे, तेमज ममता अंत अहंकारथी
मुक्त थगलो अने उत्तम समाधिथी मनोहर थएलो चार्त मुनि जगतना ते सुखदुःखोमां तदस्थपणाने
भजं छे. ॥ २०३ ॥ समाधिचाला मुनिओनी एकांत शुद्ध एवा व्यग्रहार कालमां मंत्र्यादि रूप एवी पण
चित्तवृत्ति वृद्धि पामेली एवी सिद्धज्योतिनी प्राप्तिमप प्रसिद्ध छे. ॥ २०४ ॥ समाधि परिपाकने भजने

हते यथार्थं वक्ताना वचनोना विचारथी अथवा तेनी वासनाने प्राप्त थएला धर्मथी श्र्यांतयादिरूप दश प्रकारनो धर्म प्रगट थाय छे. ॥ २०५ ॥ धर्मनुं मूल खरखर दया छे, अने दयानुं मूल क्षमा छे, एम विचारिने क्षमाना आधारभूत एवी शांतताथी मनोहर थएला संत पुरुषो अपराधी माणस प्रते पण क्रोधने भजनारा भता नथी. ॥ २०६ ॥ दिनयविना कदापि पण गुणो आवता नथी, अने मार्दवविना विनयनो विसतार भतो नथी; एम विचारिने समाधिवान सुनिओ उद्धत नहो थया शक्रा तथा नियाणानो आश्रय नहो करीने मार्दवपणाथी मनोहर थाय छे. ॥ २०७ ॥ आर्जवता विनानो माणस शुद्ध भतो नथी, अने

धर्मस्य मूढं हि दया दयायाः । क्रमेति संचित्य त्रवंति संतः ॥ कृतापराधेऽपि न कोपन्नाजः ।
 क्रमासमाधानशमाप्तिरामाः ॥ १०६ ॥ गुणा विना नो विनयं कदाचि-दमार्दवे नो विनयप्रथेति ॥
 अनुव्रता निश्चिन्निर्दानाः । समाहिता मार्दवशाविनः स्युः ॥ १०७ ॥ नानार्जवः शुद्ध्यति
 नाप्यशुद्धो । धर्मे स्थिरो धर्ममृते न मोहकः ॥ सुखं न मोहाच्चविनेति साधुः । समाधिमा-
 नार्जवमन्युपैति ॥ १०८ ॥ यद्ध्यदेहोपधित्तकपाना—धिकारकं शौचमशुद्धिहानात् ॥ समाधि-
 नीरेण कृतं तदेव । पावित्र्यबीजं प्रयतात्मनां स्यात् ॥ १०९ ॥ त्यक्त्वाश्रवान् पंच
 निरुद्धयपंचे-द्विषाणि हत्वा चतुरः कषायान् ॥ दंनत्रयीजित्सुसमाधिरिति-शक् संयमं
 सप्तदशप्रकारम् ॥ ११० ॥

अशुद्ध माणस धर्ममां स्थिर भतो नथी, अने धर्मविना मोक्ष भतां नथी; अने मोक्षविना सुख नथी,
 एम विचारिने समाधिवालो सुनि आर्जवपणाने प्राप्त थाय छे. ॥ २०८ ॥ अशुद्धिनी हानीथी द्रव्य
 एवां शरीर, उपधि, भोजन तथा पानना अधिकारवाली जे शौचता थाय छे, तेज शौचता सुनिओने
 समाधिरूपी पाणीथी पवित्रताना बीजरूप थाय. ॥ २०९ ॥ पांच आश्रवोने तजीने, तथा पांचे इंद्रि-
 ओने रोधीने, अने चारे कषायोने हणीने, त्रणे दंडोने जीतनारो एवो उत्तम समाधिवालो सुनि तुरत

सत्तर प्रकारना संघमने प्राप्त थाय छे ॥ २१० ॥ समाधिवान महात्मा, वंधु, द्रव्य, तथा इंद्रियोंना सुखना त्यागथी तजेल् छे भयनो प्रवाह जेणे एवो थयो थको, तथा हमेशा तजेल् छे शरीर जेणे एवो थयो थको त्यागगुणथी राग अने द्वेषने तजे छे ॥ २११ ॥ काया मन अने वचनना अचक्रमा- वथी अने चिसंवादाना विपर्ययथी, मनोहर समाधिना योगवाला सुनिओ चारे गतिओना नाश करनारा एवा चार प्रकारना सत्यने अंगीकार करे छे ॥ २१२ ॥ जिनशासनमां रहैला सुनिओ मननी समाधि- अनुकूलताने धारण करीने अभ्यंतर तपना अभ्युदय माडे बाह्य तप करे छे, तथा बाह्य तपनी सुद्धि समाहितो वंधुधनाकशर्म-त्यागात्परित्यक्तनयप्रवाहः ॥ नित्यं परित्यक्तनुश्च राग-द्वेषौ

त्यजेत्यागगुणान्महात्मा ॥ २११ ॥ अजिह्वनावातनुचितवाचां । सत्यं विसंवाद्द्विपर्ययाच्च । चतुर्विधं चारुसमाधियोगा-श्रतुर्गतिद्वेदकदाद्वियंते ॥ २१२ ॥ आन्त्यंतरस्यान्पुदयाय बाह्य । मान्यंतरं बाह्यविशुद्धये चा।तपःप्रकुर्वन्ति मनःसमाधे-र्धुवानुकूल्यं जिनशासनस्थाः॥२१३॥ तानिर्न यत्रास्ति न चाकहानि-र्धुत्रैधते ब्रह्म न रोपवार्ता ॥ यस्मिन् जिनाईकशंभदत्वं । समाधिभुङ् कश्चितं तपस्तत् ॥ २१४ ॥ त्यजंति कामान् सुनयोऽत्र दिव्या-र्नोद्गारिकांश्च त्रिविधांस्त्रिधा यत् ॥ ब्रह्मेतदष्टादशनेदमुच्चैः । समाधिनाजः परिशीलयन्ति ॥ २१५ ॥ प्राप्ते कुले वा नगरे च देशे । न या मनागप्युपधौ च मूर्त्ता ॥ हतारतिव्याधिसमाधिनाजां । धर्मः परोऽकिंचनतात्रिषोऽयम् ॥ २१६ ॥

मांडे अभ्यंतर तप करे छे ॥ २१३ ॥ जे तपमां खेद थनो नथी, इंद्रियोंनी हानी थती नथी, ब्रह्मचर्यनी वृद्धि थाय छे, तथा काथनी ती वातज नथी, तथा जेनां एक फक्त जिनभ्यर प्रभुनी आज्ञानेज आधिपत रहवापणुं छे, ते तपने समाधिथी ब्रह्म थातुं करैलुं छे ॥ २१४ ॥ सुनिओ जे आ लोक संबंधि एटके मनुष्यसंबंधि, देवसंबंधि तथा आद्वारिक एवा त्रण प्रकारेना कामाने मन, वचन अने कायाथी तजे छे, एका रीतना ते अद्वार प्रकारना ब्रह्मचर्यने समाधिवान सुनिओ वंच प्रकारे पाके छे ॥ २१५ ॥ सामस

अथ । कुलभा, नगरमा, देशमां, अने उपधिमां जे जरा पण सूद्धी होती नथी, एवी रीतनो आ आकिंच-
 नतानामनो, नाश करेल छे अरति अने व्याधि जेणे एवा समाधिवान मुनिओनो उत्कृष्ट धर्म(कहेलो)छे. २१६
 समाधिथी शुद्ध थएला एवा दश प्रकारना धर्मनुं अवलंबन करनारो, परमार्थने जोनारो, तथा चारित्र्य,
 सम्यक्त्व, ज्ञान अने तपथी सुक्त थएलो एवो महात्मा मुनि सञ्ज्ञाप्यरूपी उत्तम ध्यानमां रक्त थप
 छे. ॥ २१७ ॥ लुखा अन्नना पिंडना ग्रहण पूर्वक फक्त यात्राना अधिकारवालो, अने नवकोटीनी
 शुद्धिथी समग्र अठार हजार शीलिंगने धरनारो मुनि कर्मबंधनोथी सुक्त थवामादे प्रयत्न करे छे. ॥११८॥
 समाधिसंशुद्धशंप्रकार-धर्मावलंबी परमार्थदर्शी ॥ चरित्रदृग्ज्ञानतपःसमेतः । स्वाध्याय
 सङ्गानरतो महात्मा ॥ ११८ ॥ लुखान्निपिंनग्रहणेन यात्रा-मात्राधिकारो नवकोटिशुद्ध्या ॥
 समग्रशीलांगसहस्रधारी, बंधप्रसोहाय कृतप्रयत्नः ॥ ११८ ॥ समाप्य सर्वं वचनस्य योग-
 मसंगयोगं स्वरसेन कुर्वन् ॥ अशून्यनावाञ्च विकल्पहानेः । सुप्तत्वजागृत्वद्वोर्ध्वगामी ॥
 ॥ २१९ ॥ बुद्धः सुधीरेकविकेकरूपः । संनिवशोकश्चसुरसंयतश्च ॥ आत्मप्रवादोपगतः सुगुप्तो ।
 रम्यः सुरसामाधिकन्दूत्समित्या ॥ ११९ ॥ धर्मार्थवृत्तिर्नच कीर्तिपूजा—सत्कारलाजार्थितया-
 विलात्मा ॥ अध्यात्मदूतो धृतपापकर्मा—धिया नियोगप्रतिपत्तिसत्या ॥ ११९ ॥

वचनना सर्व योगने समाप्त करिने, आत्मरसथी निःसंग योगने करतो थको अशून्य भावथी अने
 विकल्पनी हानीथी निद्रानी अने जागरणनी अवरथाथी उर्ध्वगामी थाय छे. ॥ २१९ ॥ जाणनार, उत्तम
 बुद्धिवालो, एकनेज (आत्मनेज) जाणनारो, एकरूप, नाश थएल छे शोक जेनो एवो, उत्तम संयति,
 आत्मप्रवादने प्राप्त थएलो, सारी रीते सुप्त जेन्को तथा मनोहर एवो (मुनि) पंच समितिथी उत्तम
 सामाधिकने भजनारो थाय छे. ॥२२०॥
 अर्थ वृत्तिवालो, अने कीर्ति, पूजा, सत्कार तथा लाभना
 अर्थिपणाथी जेनो आत्मा लेपाएलो नथी, अध्यात्मथी पवित्र थएलो, तथा नियोगनी प्रतिपत्तिवाली

बुद्धिशी नाश करे ल हे पापकर्मों जेणे एवो (उत्तम मुनि) होय हे. ॥ २२१ ॥ जाणोल हे वारंवार भव-
रूपी समुद्रना दीपो जेणे, तथा वैराग्यना रंगरूपी अमृतशी वासित हे आत्मा जेणे, गभिरातना समुद्र
सरखो अने जगातपते पण बंधु सरखो एवो मुनि पराशारुपी नागपाशना बंधनशी मुक्त थाप हे. २२२
आत्माना कुजोना उद्यमोमां आसक्ति बालो, अन्यनी कथना प्रसंगमां बेहेरो तथा. मुंगो, एवो मुनि,
हजारो क्रियाश्रीपी एता न मली शक्रे एवा निर्ध्रय प्रमुख आत्मदयाना विलासने मेलवे. ॥ २२३ ॥ पंडितो
विकल्पो विनामी आत्मदया कहे हे; अने अन्य दयाने विकल्पोवाली कहे हे, तेमां पण, पेहेली

विज्ञातभूयो नवरिंभुदोपो । वैराग्यरंगामुतवासितात्मा ॥ गांनिरिंभुर्जगतोऽपिबंधु-सुंक्तः
॥ २२१ ॥ आत्मस्तिमानात्मगुणोद्यमेऽन्य-कथाप्रसंगे बधिरांगमूर्कः ॥
पराशान्निधनागपाशात् ॥ २२२ ॥ निर्ध्रयमुख्यं स्वदयाविलासम् ॥ २२३ ॥ विकल्पहीनां स्वदयां
क्रियारसहसाऽभुवनं लजेत । तत्रादिमोक्ता किल मोक्षहेतुः ॥ परा पुनः स्वर्ग-
वदंति । वैकल्पिकीमन्यदयां बुधास्ताम् ॥ तत्राप्य हन्मीति च पातकाय ॥
समुद्धिवात्री ॥ २२४ ॥ रक्षामि जीवानिति हृदिकल्पः । पुण्याय हन्मीति च पातकाय ॥ २२५ ॥ फलकल्पे मुवि-
तत्पुण्यपापद्वितयं च ज्ञाति । समाधिसिद्धौ स्फुटमेकल्पम् ॥ तदेकज्ञानं । जानंति द्वे-
पुण्यपापे । न संगिरंते व्यवहारमत्ताः ॥ समाधिज्ञाजस्तु ॥ २२६ ॥

दयाने नरेवर मोक्षना हेतुरूप करेली हे, अने बीजी तो रश्मिनी समुधिने देवारी हे. ॥ २२४ ॥
॥ हे जीवोबुं रक्षण करं, एवी रीतनी हृदयनो विकल्प पापो माटे हे, अने समाधिनी सिद्धिमां ते पुण्य अने फलवाला करणा
पवी रीतना हृदयनो विकल्प पापो माटे हे, अने समाधिनी सिद्धिमां ते पुण्य अने फलवाला करणा
रीते एकल्प जणः पळे ॥ २२५ ॥ ज्यवहार नयमां आसक्त पणलाओ पुण्यपापे एक फलवाला ॥ २२६ ॥
नशी, अने समाधिवान माणसो तो सुवर्ण अने लोखंडनी बंदीनी नीतिथो तेन एक स्वारूप जाणाले ॥ २२६ ॥
एवा रीतना ते अदार प्रकारना ज्ञानयनेन २२६ ॥

पुण्य अने पापनो चिंतवन करतो एवो पारतंभ्य फलनो भेद नथी; अने तेथी समाधिवान माणसो पुण्यथी उत्पन्न थएला एवा सुखसं पण दुःखपणानीज प्रतीति करे छे ॥२२७॥राजा, चक्रवर्ती, तथा इंद्रोनुं जे विषयो-वालुं मनोहर सुख छे, तेने समाधिवान सुनिओ, बलती एवी इंद्रिओ रूपी अग्निनी ज्वालामां धीनी आहुती सरखुं कहे छे ॥ २२८ ॥ समाधिवालुं छे अंतःकरण जेमनुं एवा महात्मओने विषय संबंधि एवा सुखसां पण (ते सुखने) तजवानी इच्छा थाय छे; केमके अयंकर क्षेरथी युक्त थएलुं एवुं मिष्टान्न भोजन पण जमवाने कयो विचारवंत माणस इच्छे ? (कोइ पण न इच्छे.) ॥ २२९ ॥ अनित्य,

पुण्यस्य पापस्य च चिंत्यमानोन पारतंभ्यस्य फलस्य त्रैदः ॥ समाहिताः पुण्यन्नेवे सुखेऽपि दुःखत्वमेव प्रतियंति तेन ॥२२७॥ रम्यं सुखं यद्विषयोपनीतं । नरेऽचक्रिद्विदशाधिपानाम् ॥ समाहितास्तज्ज्वलादिद्रियाग्नि । ज्वालापृताहत्युपमं विदंति ॥ २२८ ॥ समाहितस्वांतमहात्मनां स्या-त्सुखेऽप्यहो वैषयिके जिहासा ॥ को वा विपश्चिन्ननु त्रोकुमिहे-निमृष्टान्नमभ्युग्र-विषेण युक्तम् ॥ २२९ ॥ किं कांक्षितैर्नागसुखैरनित्यै । त्र्याकुलैरस्ववशैश्च तुह्यै ॥ अद्भ्र-नित्यस्ववशान्नयोद्य-त्समाधिसौरह्याय बुधा यतंते ॥२३०॥ अनेकयत्नैर्विषयात्त्रिवापो-द्भवं-सुखं यद्भ्रजते सरागः ॥ समाधिशादी तदनंतकोटि-गुणं स्वप्नावाह्वजते प्रशांतः ॥ २३१ ॥ अनिष्टसंगेष्टवियोगदुःखं । सरागवन्नैति समाधिशादी ॥ अंगीकृतैकांतिकमुत्तयुपायः । प्रशांतवेदारतिन्नीकषायः ॥ २३२ ॥

भयवालां, पोताने वशा नहीं एवां, तथा दमचिमानां एवां भोगना सुखोनी इच्छा करवाथी शूं थवाहं छे ? (केमके) पंडित माणसो प्रगट रीते नित्य, पोताने वशा तथा निर्भय एवा समाधिरूपी सुख मादं यल करे छे ॥ २३० ॥ सरागी माणस अनेक प्रकारना प्रयत्नोथी विषयोना अभिलापथी उत्पन्न थएला जे सुखने मेलवें छे, तेथी (पण) अनंत क्रोड गणा सुखने, समाधिथी मनोहर थएलो शांत माणस स्वभावथी मेलवें छे ॥ २३१ ॥ अंगीकार करेल छे एकांत सुक्तिनो उपाय जेण एवो, तथा शांत थएल

हे वेद, अरति, भय अने कपाय जेना एवो समाधिथी मनोहर अणुलो शुनि सरागी माणसनी पेडे अणगमती वस्तुना संगथी, अने गमती वस्तुना वियोगथी दुःखने प्राप्त थती नथी ॥ २३२ ॥ समाधि- बालो शान्त माणस जे गुणने प्राप्त थाय हे, ते गुणने शान्तिविनानो माणस भले ज्ञानी, तपस्वी, डळ्कट क्रियाबालो तथा समकीर्ति होय तो पण प्राप्त थतो नथी. ॥ २३३ ॥ घणा गुणाकारने भजनारां (अर्थात् वणांज) एवां देव अने दानवोना एकटां अणुलां जे सुखो हे, ते सुखो समाधिवान माणसोना समता सुवना एक भागे पण आवतां नथी. ॥ २३४ ॥ देवलोकनुं सुख खरेखर परोक्ष हे, अने मोक्षहुं सुख

ज्ञानी तपस्वी परमक्रियावान् । सम्यक्त्ववानप्युपशान्तिहीनः ॥ प्राप्नोति तं नैव गुणं कदापि समाहितात्मा दत्तते शमी यं ॥ १३३ ॥ सुरासुराणां मिदितानि यानि । सुखानि न्यूयो गुण- कारजानि ॥ समाधिजां समतासुखस्य । तान्येकजगोऽपि न संपतन्ति ॥ १३४ ॥ नूनं परोक्षं सुरसद्गसौख्यं । मोक्षस्य चात्यंतपरोक्षमेव ॥ प्रत्यक्षमेकं समतासुखं तु । समाधि- सिद्धानुभवोदयानाम् ॥ १३५ ॥ वणिग् यथा रत्नपरीक्षया द्राक् । परीक्ष्य रत्नं दत्तत प्रमोदम् ॥ ज्ञानी तथाप्नोति समाधिभुक्त्या ब्रह्मानुभूयोपद्रामैकराज्यम् ॥ १३६ ॥ प्राणप्रियप्रेमसुखं न ज्ञो- गा-स्वादं विना वेत्ति यथा कुमारी ॥ समाधियोगानुभवं विनेवं । न वेत्ति लोकः शमशर्म साधोः ॥ १३७ ॥ निरुध्य लोकोऽपि विकल्पवृत्तीः । परीक्षते चेहमशर्म साधोः ॥ १३८ ॥ तदा स्या-न्माधुर्यवन्नाविपयोऽपि चाचाम् ॥ १३९ ॥

अत्यंत परोक्षज हे; पण समाधिथी सिद्ध भगला अनुभवना उदयबालाओहुं एक समता सुख तो प्रत्यक्ष हे. ॥ २३२ ॥ जेम वेपारी रत्न संबंधि (पोतानी) परीक्षाथी तुरत रत्नने पारयाने जानंद पाम हे, तेम ज्ञानी माणस समाधिनी शुद्धिथी शान्तिनास्वी एक राजपने अनुभवाने मोक्षने मेलव हे. ॥ २३३ ॥ जेम कुमारिका संभोगना स्वादाविना भर्तार संबंधि प्रेमना सुखने नथी जाणती, तेम समाधियोगना अनुभवविना माणस, शुनिना शान्तनास्वी सुखने जाणी शकता नथी. ॥ २३४ ॥ माणस पण जो विक-

तपनी वृत्तिओने रोधीने जो सुनिना समता सुखनी परीक्षा करे, तो तेहुं ते निराकरण करी शके,
 (केमके) वचनी, प्रते जेम मथुरता तेम ते तेनो आविषय नथी ॥ २३८ ॥ समाधिधी (थएला) समताना
 उदयधी एक एवुं पण ज्ञान धर्मना स्थानकरूप मोक्षने आपे छे; अने वणुं एवुं पण फक्त अर्थनेज
 जणावनासुं ज्ञान समाधिविनाना माणसोने हितकारी थाय नहीं ॥ २३९ ॥ स्त्रीमां अने तृणमां
 (धांसमां) पत्थर अने सुवर्णमां, शत्रु अने मित्रमां, मेहेल अने वनमां, तथा संसार अने मोक्षमां
 समभावने भजनारा समाधिवान माणसो सुखी थाय छे ॥ २४० ॥ शंखनी पेटे निरंजन,
 ज्ञानं शिवं धर्मपदं समधिः । शमोदयादेकमपि प्रदत्ते ॥ नृयोऽपि नार्थप्रतिज्ञासमात्रं ।
 ज्ञानं हितं स्यादसमाहितानाम् ॥ २३९ ॥ स्त्रैणे तृणे प्राणि च कांचने च । शत्रौ च मित्रे
 नवने वने च ॥ नवे च मोहे समतां श्रयंतः । समाधिनाजः सुखिनो नवंति ॥ २४० ॥ निरं-
 जनाः शंखवदाश्रयंतो--ऽस्त्ववक्रतिरवं भुवि जीववच्च ॥ गुह्येन्द्रियाः कूर्मवदेकनाव--सुपागताः
 खद्विविषाणवच्च ॥ २४१ ॥ शरस्सरोनीरविशुद्धचिन्ता । तेषोऽङ्गिताः पुष्करपत्रवच्च ॥ विषद-
 दावंवदनविप्रमुक्ताः । समीरवच्च प्रतिबंधान्याः ॥ २४२ ॥ सदा विहंगा इव विप्रमुक्ता ।
 नारंनपकीड्वदप्रमत्ताः ॥ शौनिर्यनाजो गजवच्च जात--स्थामप्रकर्षा वृपना इवोच्चैः ॥ २४३ ॥
 दुर्धर्षतां सिंहवदद्विवच्च । मंजीरतां मंदरवत्स्मरत्वम् ॥ प्राप्ताः सितांशुवदसौम्यदेश्याः
 सूर्या इवात्यङ्गुतद्दीप्तिमंतः ॥ २४४ ॥

पृथ्वीमां जीवनी पेटे अस्खलित गतिनो आश्रय करता, काचवानी पेटे गुप्त इंद्रियोवाला, गंडाना
 शिंगडनिनी पेटे एक भावने प्राप्त थएला, शरदक्रतुना तलावना जलसरखा निमल चित्तवाला, कमल-
 पत्रनी पेटे लेपविनाना, आकाशनी पेटे आलंवन विनाना, वायुनी पेटे प्रतिबंध विनाना, हर्मेशां पक्षि-
 ओनी पेटे स्वेच्छाचारी, भारंड पक्षिनी पेटे प्रमाद विनाना, हाथिनी पेटे बलने भजनारा, बलदानी
 पेटे उंचे प्रकारे वीर्यना प्रकर्षवाला, सिंहनी पेटे कोइना कवजामां न रही शके तेवा, ससुद्रनी पेटे

मंभीरताने प्राप्त भएला, मंदराचलनी पेटे स्थिरपणाने प्राप्त भएला, चंद्रसरखी उड्डवल अने शान्त के-
 व्पाओंने प्राप्त भएला, सुयोनी पेटे अद्भुत कांतिवाला, सुवर्णनी पेटे उत्तम रूपवाला, पृथ्वीनी पेटे भार
 उपाडवाने समर्थ, अग्निनी पेटे जाडवलपमान कांतिवाला, एवा समाधि अने समताने भजनारा एवा सुनिओनी
 सुनिराजो उल्लास पासे के ॥२४१॥२४२॥२४३॥२४४॥२४५॥समाधिधी समताने भजनारा एवा सुनिओनी
 पारि, हाथीओ अने सिंदो, गरुडो अने सर्पो, बाघो अने बलदो, तथा देवो अने दानवो पीताना नित्य
 वैरने तर्काने एकटा भइ रहै के ॥ २४६ ॥ समाधिधी उत्पन्न भएली समताने भजनारा सुनिओनी
 एव वसुंधरावत ॥ज्वलन्विवो बन्धिवदुत्तरंति ॥समाधिसा-
 गजाश्च सिंहगक्राश्र नागा ॥ज्याप्राश्च गावश्च
 सुजातरास्तपनीयवच्चात्तारकमा एव वसुंधरावत ॥ज्वलन्विवो बन्धिवदुत्तरंति ॥समाधिसा-
 न्योपगता सुनीडाः ॥१३॥पंचनिर्विशेषकम् ॥ गजाश्च सिंहगक्राश्र नागा ॥ज्याप्राश्च गावश्च
 सुरासुराश्च ॥ तिष्ठति पार्श्वे मिलिताः समाधि-साम्पस्पृशासुजितनित्यवैराः ॥ १३६ ॥
 चरीकरीति प्रशामं समाधि-साम्पस्पृशां दृग्बहरी जनानाम् ॥ पांश्वस्य किं पद्मसरः समीर-
 स्तापं न निर्वापयितुं क्रमः स्यात् ॥१३७॥जना सुदं यांति समाधिसाम्प-जुषां सुनीनां मुख्यमे-
 व दृष्ट्वा ॥वंदंश्छादेव चकोरवालाः । पीतामृतोद्धारपरा नवंति ॥१३८॥समाधिसाम्प्यादुत्तरंगनाजाम् सुधापि
 नीनां । हर्षप्रकर्षो बचनाद्भ्रमेवैद्यः ॥ मुख्यमत्येति महानिधान-दानेन सार्धं तुलितोऽपि
 नायम् ॥ १३९ ॥ स्थिरासनाऽशेषविकारशून्या । समाधिसाम्प्यादुत्तरंगनाजाम् सुधापि
 सुज्ञानसुधारसमुद्भा-मुद्भामुतांशुद्युतिरंगनाजाम् ॥ १४० ॥

दृष्टिरूपी लंहरा पाणसोने शान्त करै के (केमके) पद्मसरोवरनी पवन पंथिना तापने दूर करयाने के
 समर्थ न थाप ॥ २४७ ॥ समाधिधी थपली समताने भजनारा सुनिओनुं मुख्य जोइने माणसो तनपर
 पासे के (केमके) चकोर पक्षिना बचाओ चंद्रने जोवार्थीज, पीथेला अदतना आदकारसां तनपर
 थाप के ॥ २४८ ॥ सुनिओना समाधिधी शान्त भएलां तथां बोलियो बचनधी जे दर्पनी सम्यक् थाप के,
 ते दर्पने सोटा खंडारना लागनी सायं तोल्यो होय सो पण भारी पणाने उलंघी जनो नथी ॥२४९॥समाधिधी

थएली शांतता रूपी अद्भुत रंगने भजनारा एवा सुनिओनी स्थिर आसनवाली, तथा सबला
 विकारोथी शून्य एवी सुद्रा (मूर्ति) पण प्राणीओना हर्बना राज्यरूपी अमृतना समुद्रने उलसायमान
 करवाने चंद्रनी कांति सरखी होय छे ॥ २५० ॥ समाधिथी सिद्ध थएली समता, धारण करेल छे अंत-
 रमां शत्रुओनो पक्ष जेओए एवा लाखोगमे जन्मोथी बांधेलां कर्मने पण, सूर्यनी कांति जेम अंधका-
 राने तेम क्षणवारमां नाश करे छे ॥ २५१ ॥ मोहथी आच्छादित थएल छे ज्ञानरूपी नेत्रो जेमनां एवा
 संसारी प्राणीओ पोताना आत्मस्वरूपने जोह शकता नथी; तेओना ते चक्षुदोपने हरनारुं दिव्य
 अर्पेक्षितांतः प्रतिपक्षपक्षैः । कर्मणि ब्रह्मन्यपि जन्मवह्नैः ॥ प्रजा तमांसीव रेवः क्षणेन ।
 समाधिसिद्धा समता क्षिणोति ॥ २५२ ॥ संसारिणो नैव निजं स्वरूपं । पश्यंति मोहावृत-
 बोधनेत्राः ॥ समाधिसिद्धा समतैव तेषां । दिव्यौषधं दोषहरं प्रसिद्धम् ॥ २५३ ॥
 बबंध पापं नरकैकवेद्यं । प्रसन्नचंद्रो मनसाऽप्रज्ञांतः ॥ तत्कालमेव प्रज्ञामे तु लब्धे ।
 समाधिन्तुकेवलमाससाद् ॥ २५३ ॥ बट्खंनसाज्जाज्यन्तुजोऽपि वश्या । यत्केवलथी-
 न्तरतस्य जज्ञे ॥ न याति पारं वचसोऽनुपाधि—समाधिसाम्यस्य विर्जुञ्जितं तत् ॥ २५४ ॥
 अनासधर्मोऽपि पुरादिमार्ह—न्माता शिवं यज्ञगवत्य० प्र ॥ समाधिसिद्धा समतैव हेतु—स्त-
 त्रापि बाह्यस्तु न कोऽपि योगः ॥ २५५ ॥

औपध रूप समाधिथी सिद्ध थएली समताज प्रसिद्ध छे ॥ २५२ ॥ शांत नहीं थएला एवा प्रसन्नचंद्र-
 राजकृषिण मनथी नरक भोगववा लायक पाप बांध्युं, अने तेज बखते शांतता मलने छते समाधिथ्युक्त
 थयां थकां तेमणे केवलज्ञान मेलव्युं ॥ २५३ ॥ छबंडना राज्यने भोगवता एवा पण भरत महाराजने
 केवलज्ञाननी लक्ष्मी वशा थइ; माटे उपाधि विनानी समाधिनी शांतताहुं ते पराक्रम वचनना पारने पण
 पासतुं नथी; (अर्थात् समाधिनी शांतताहुं माहात्म्य एहुं छे के, जे सुखथी कहुं पण न जाय) ॥ २५४ ॥
 वली पूर्व जेणने धर्म, प्राप्त थयो नथी, एवी श्री प्रथम तीर्थकरनी भाग्यवती माता मरुदेवा जे

भावो ते सभासदोरुपी दर्पणोमा प्रतिबिम्बित भावने प्राप्त उपजा छे. ॥ २६५ ॥ वैराग्यना हेतुरूप
 एवो कल्पित कथा पण मुनिराजोए यथार्थज मानेला छे; केमके वीजा अंगमां कल्पित उर्थावाळुं
 पुंडरिक अक्षयमां नदी (इलकी) जातिने पण राजाने उपयोग आवे एवी नशी करती ? (करेजछे) ॥२६७॥
 स्वी कथासु जेवी (इलकी) अने दोषोपी सर्व लोको अंतःकरणमां जे चरित्रने अनुभवे छे, एवुं
 गिरी, कुं कथासु जेवी अने वैराग्यहेतुः किय कल्पितापि ॥ यत्पुंर्रीकाध्ययनं द्वितीये ।
 आ जगतमां पाताना गुणो नैव वैराग्यहेतुः किय कल्पितापि ॥ यत्पुंर्रीकाध्ययनं द्वितीये ।
 कथा यथार्थेव मता मुनीदि वैराग्यहेतुः किय कल्पितापि ॥ यत्पुंर्रीकाध्ययनं द्वितीये ।
 प्रसिद्धमे परिकल्पितार्थमे ॥ २६६ ॥ नेयं कथा गुणरथावनि मल्लतापि । स्पृतापि यास्य
 ति सतां किमनुपदेष्ट ॥ चरितसिद्ध निजैर्गुणैश्च देवै । निखिलजन्मैरनुभूयते यदंतः ॥
 पटनामदात्री ॥ २६७ ॥ बहिरूपमानपदापि तं तदेव ॥ २६८ ॥ यो यो ज्ञानो जनयति
 श्रवणमुदमुधापतां बुधानां । बाह्यस्तं तं घटयति सुधीरंतरंगोपमानैः ॥ मन्मथैरथ परम-
 सुदं वीक्ष्यमाणोऽतिरम्यो । कंठाश्लेषं प्रणयति यनोत्कंठया द्वाग् यद्वाःश्रीः ॥ २६९ ॥

महारणी उपमाना स्थानकने अर्पण करेळुं तेज चरित्र पांडितोना कर्णपुटोप्रते अच्युतनी पंडे आचरण
 करो? ॥ २६८ ॥ जोबानो अने अति मनोहर एवो जे जे बाह्य भाव हर्ष उत्पन्न करे छे, ते ते बाह्य भावने
 उत्तम बुद्धिवालो माणस मुनिराजना कंठना आदिगनने यद्वाःश्री लक्ष्मी सुरत अत्यंत उरकंठार्थी प्राप्त
 इमां मम अपला नशान मुनिराजना प्रणयति यनोत्कंठया द्वाग् यद्वाःश्री लक्ष्मी सुरत अत्यंत उरकंठार्थी प्राप्त
 वाप छे. (आ केल्लो छे.) ॥ २६९ ॥
 नाम पण मन्मथुं छे. ॥ २६९ ॥
 इति श्री वैराग्यकल्पलतायां प्रस्तावनाख्यः प्रथमः स्तवकः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥

॥ पते निष्पणाने प्राप थयो हतो. ॥ १२० ॥ अतनुसुंदर राजा, समंतभद्र नामना आचार्यनी कृपाधीज
 (उंचनीन) जन्मो नामना धर्मा ॥ पूर्व भवमां गुरुष षणा उपायोधी आ अतनुसुंदर राजानी परि-
 कीजाओ षण के जेओ, विविध प्रकारना दुःखोरूपी मोजांओवाला भवरूपी समुद्रने उत्तरी गणला छे,
 तेओने षण गुरुना चरणोनी कृपा रूपीज होडी सर्व सुखोने करनारी थइ छे. ॥ ३ ॥ हे भविक लोकी ।

अथमनुसुंदरनुपतिः । कृपयैव समंतभद्रसुरीणाम् ॥ कृतनरकयोऽप्यकर्मा-ऽप्यवाप सर्वार्थ-
 सिद्धिं सुखम् ॥ १ ॥ पूर्वजेषु च गुरुनि-र्विहिता परिकर्मणा बहूपयैः ॥ ततएव चिनरत्नं
 कांतिं स्वान्नाविकीं लेने ॥ २ ॥ अन्येऽपि ये जवांबुधि । सुतीर्णा विविधदुःखकल्बोदम् ॥
 गुरुचरणकृपैव तरी । तेनामपि सर्वशर्मकरी ॥ ३ ॥ इत्यादौ धर्म गुरो-र्नोविनो धर्म-
 प्रदानविधिवार्ताम् ॥ पाषाणपटलवोद्गम-चमक्रियाकारिणीं वक्ष्ये ॥ ४ ॥ अस्तीह जवाङ्गानां ।
 पुरमनुजमदृष्टमूलपर्यंतम् ॥ अन्योन्यजन्मदृष्ट-प्रविततबहुदुःखसुखपणम् ॥ ५ ॥
 चित्राकुलसुगताधिक-मतदेवकुदंकषायसकलकलम् ॥ दृढमोहप्राकारं । तुषणापरिखा-
 दृतमदंध्यम् ॥ ६ ॥

इत्यादि कार्पमां, पाषाणने पल्लव आववानी पेठे चमत्कार करनारी धर्मदाननी विधिनी वार्ताने हुं
 कहीश. ॥ ४ ॥ जेनी कोइ तोले न आवे एवुं, तथा नधी जणएल मूल अने अंत जेनी एवुं, अने जुदा
 जुदा जन्मोरूपी दुकानोमां विस्तार पासेल छे षणा सुख दुःख रूपी करीआणाओ जेमां एवुं "संसार"
 नामनुं अर्ही (एक) नगर छे. ॥ ५ ॥ चित्र, आकुल, मौद आदिक मतना देवोरूपी नदीओनी
 प्राप्तिधी कोलाहलवाळुं, मोहरूपी निबिड किछावाळुं, तुषणारूपी खाइधी वीटाएलं.

ओलंघी शक्याय तेषु (ते नगर हे.) ॥ ६ ॥ (बली ते नगर) बहूलागो वियोग, तथा अप्रियता तथा
 स्पी गंभीर कुवाओशी बहुरूपवाळुं, विसार पासता विषयोस्पी तलाचवाळुं, शरीर स्पी वनवाळुं, तथा
 सूर्यता स्पी घराओशी रसणिक थणळुं हे. ॥ ७ ॥ अविचेक स्पी हस्तीशालाओशी तथा विकल्पोना समुद्रो स्पी
 बोडाओनी शालाओशी दीपायमान थणळुं, तथा मयादा विनागा कामदेव संबंधि मनोरथोस्पी रथोना, अने
 वाणमनशी खोदाएलो हे मार्ग जेतो एवु ते नगर हे. ॥ ८ ॥ ति नगरमां तत्वथी (कहीपंतो) संबंधि विनागा, अने
 शब्दादिक त्रिचिस विषयोस्पी खराब भोजनथी दुःखं करिनि भराय हे वेद जेनुं, अने पापीपुत्रां "द्रमक

द्रष्टवियोगाऽप्रियसं-प्रयोगंशीरकूपवहुरूपम् ॥ ६ ॥ विस्तीर्षविषयसरसी । तनुकानन
 जाड्यगुररूपम् ॥ ७ ॥ अविचेकदिपशाला-विकल्पनरतुरागमंदुरोद्विमम् ॥ ८ ॥ निरवधि-
 काममनोरथ-रथप्रचारोन्मथितमार्गम् ॥ ९ ॥ आसीतत्र द्रमको । ननजंतुस्तत्वतो-स्तत्व
 वंधुः ॥ शब्दादिविचिपयकदशन ॥ १० ॥ दुःस्थश्रानुपवंना-त्सर्वमिकपर्देकस्यापि ॥ ११ ॥ कर्मास्त्रिधं-
 ग्रहणाहनादितोनाच्च ॥ दुःकृतनृमिदुवना-द्वलितानो वंधव्यादितदुर्वलितः ॥ १२ ॥ मोहकलाऽभुच्चिरीर-
 सिवला-नावाकृतपोरुपः ॥ १३ ॥ विपयवन्मुक्तानुगमात्-सर्वकाऽनजनतोऽनाथः

॥ ११ ॥ तत्वने अतत्वपणं ग्रहण करवाओ, तथा धनादिकना शोभथी विपरित
 श्ररणनृतां निवतां प्राप्तः ॥ १२ ॥ अभावथी पुरुषानन भजवाथी (कर्माना)
 नासं संसारी जीव हतो. ॥ १३ ॥ तत्वने अतत्वपणं ग्रहण करवाओ, अने सर्वज्ञ प्रथुन नही शरीरवालो, (कर्माना)
 अस्मि यथेला नृ. इत्तम पर्ये स्त्री कोडिने पण नही मेलनवाथी ते द्रमक (मया) विनागा, अनाथ हतो
 नाम पण वचन्युं ह.) ॥ २६० ॥

प्रते निष्पापणाने प्राप्त धर्मो हतोः ॥ १२ ॥ विषयोरुपी खराब भोजननी आशानी पीडाधीनाना प्रकारना
 (उंचनीच) जन्मो नामना धर्मोमां भमीने ते "द्रमक" पीताना आयुष्यरुपी वासणमां तुच्छ भिक्षा
 धारण करे छे. ॥ १३ ॥ खराब विकल्पो, ते विकल्पोना हेतुभूत एवां शास्त्रो, तथा कुतीर्थीओरुपी
 बालकीना समूहो अहिं तेना तत्वसन्मुख धर्मोलां शरीरने (पत्थर आदिक मारीने) खोखरं करे छे. ॥ १४ ॥
 ते वेदनाधी व्याकुल धर्मो, तथा विविध प्रकारनी गतिना दुःखधी (यता) शोकमां मग्न धर्मो धर्मो
 आ द्रमक अत्यंत पीकार करे छे, पण तेने कोई मददगार धरुं नधी. ॥ १५ ॥ आ द्रमकने मिथ्यात्वरुपी

विषयकदनाशार्ते-रुच्चावच्चजन्मनामगेहेषु ॥ श्रांत्वाऽदने तुष्ठां । सनिजायुर्जाजने
 विषयकदनाशार्ते-रुच्चावच्चजन्मनामगेहेषु ॥ श्रांत्वाऽदने तुष्ठां । सनिजायुर्जाजने
 त्रिकाम् ॥ १३ ॥ कुविकल्पारस्तेषु-ग्रंथाः कुतीर्थिकाश्च तस्य तनुम् ॥ तत्वात्रिसुखरूपां-
 जर्जरयंतीह भिन्नागणाः ॥ १४ ॥ तद्देवनाविधुरितो । नाना गतिदुःखशोकनिर्मग्नः ॥ उच्चैः-
 पुत्सुरतेऽसौ । नतु शरणं कोऽपि तस्य स्यात् ॥ १५ ॥ जन्मादो मिथ्यात्वं । सकलाऽ-
 कार्यप्रवर्तकश्चास्य ॥ नवति महतापकरो । ज्वर इव रागोऽतिदुःखाय ॥ १६ ॥ शमधर्म-
 णाकृतहर्ष-क्रोधकंडुर्विकटगघाती ॥ अज्ञाननेत्ररोगो । हृद्ग्राहि द्वेषशूलं च ॥ १७ ॥ त्रय-
 शोकाऽरतिजन्यं । दैन्यं चोद्वेजकं गलतकुपुम् ॥ सत्कार्योत्साहहरो । जलादराजः प्रमादन्तरः १८ ॥

उन्माद सधलां अकार्योमां प्रवर्तानारो धाय छे, अने महा तापने करनारो एवो राग तेने तावनी
 पठे अति दुःख मादे धाय छे, (अर्थात् अत्यंत दुःख आपे छे) ॥ १६ ॥ ते द्रमकने, समताना वसा-
 वाधी करेल छे हर्ष जेणे एवो क्रोधरुपी खाजी थइ छे, विवेकरुपी शूल धरुं छे, मद, शोक
 अज्ञानरुपी नेत्रनो रोग धर्मो छे, हृद्गममां दुःख करनारुं द्वेषरुपी शूल धरुं छे, कोदनी रोग
 अने अरतिधी उत्पन्न धर्मो अने उद्वेग करनारो दीनता रूपी प्रमादनो समद
 धर्मो छे, उत्तम कार्याना उत्साहने हरनारो जलोदर सरखो प्रमादनो समद

भक्तपरनी अश्रद्धा, अचिरति, तथा व्रतरूपी पथ्य भोजननी खिने नाश करनार अहंकार अणुलो के, जो भा
 मूर्त्ता अपली के, नाश करेल के हृदयनी वृत्तिनुं सर्वस्व जेणे एवो धननो अहंकार अणुलो के, न बोली आकाय
 हृदयने काडी नाखतो हेण नही जेम, एवो संकल्पोरुपी महाभ्वास वृद्धि पाम्यो के, न बोली पीडापली
 एवो गुण "द्रमक" समतावंत सुनिओने दयाना स्थानकरूप अहेला के, ईरपादि भावरोगीपी सुनियोने
 एवो आ पात्ररूप अई पञ्चो के. तथा बीजाओने क्रीडाला स्थानक रूप अईपञ्चो के. ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥
 हांसिला पात्ररूप अई पञ्चो के. तथा बीजाओने क्रीडाला स्थानक रूप अईपञ्चो के. ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥
 नकाश्रक्वऽचिरति-व्रतपण्यरुचिप्रमाणिनी गहना ॥ सुर्वा विजवाहंकृति-रूपहृहृहृद्वृत्ति
 सर्वभ्या ॥ १७ ॥ निर्दयनिव हृदयं । संकल्पो वर्धते महाभ्वासः ॥ अशीकुराथ क्रामा ।
 ब्रवाच्यगूढातिपरिणामाः ॥ १७ ॥ इत्यादिनावरोगै-रतोऽसौ श्रमवतां कृपापात्रम् ॥ हारयः
 सरागदमिना-मन्येषां क्रीमनस्थानम् ॥ ११ ॥ पंचनिर्विशेषकम् ॥ प्रतिनवनमटन
 निकां । तद्विषमाविह्वलः स तुलमतिः ॥ खिद्यति कूटविकल्प-ध्यायनात् च रौद्रं च ॥ १२ ॥
 यदि तां निकां लप्स्ये । यास्यामि तदा तथाहमेकांत ॥ न यथा इहयंत्यन्ये । त्रीहये च
 निराकुलस्तत्र ॥ १३ ॥ अवशिष्टं तु निवारये । दास्ये त्रियमाणकोऽपि नाश्चिन्धः ये दास्यंति
 वदानैः ॥ सह बालं योऽङ्गुमारस्ये ॥ १४ ॥

॥ २० ॥ २१ ॥ तं तुच्छ दुद्धिबालो "द्रमक" (त्रिपयोर्रुपी) भिक्षुः सेलवचानो ईच्छार्था व्याकुल ययो
 अको; (नाना प्रकारना के. ॥ २२ ॥ तथाही-एव केशी रीते ते अतं अने रौद्र ध्यान ध्यायतो भक्तो; नांदा
 विफलपयोर्था खद पामं के. (ते "द्रमक" अस विचार के के) ज्यार हे ते त्रिपयारुपी भिक्षुः सेलवीया; २३
 खद पामं के? तं कर्तुं के. (ते "द्रमक" अस कर्तुं धाजा नहीं देवे, तेम त्यां निराति नेनुं भक्षण करीया; २३
 त्पारं हे प्रकारं जगत्पर जाहया; अने जेम कोहूँ धाजा नहीं देवे, तेम त्यां निराति नेनुं भक्षण करीया; २३
 वाकी रहैलान हे राखी मेलीया, अने मरीजाउं तापण ते हे अर्थोओने आयोवा नहीं, अने जओ मारीपासया ॥

थलात्कारे लेशे तेओनी साथे हुं बलथी युद्ध करवानो प्रारंभ करीश. ॥२४॥ एवी रीते जहुं ध्यान धरता
 थको पण पुण्यरहित एवो ते "द्रमक" कंड पण मेलवी शकतो नथी; अने केदलेक प्रयासे (ते विषयोस्वी)
 खराब अन्ननी प्राप्ति होते छते ते जगतने तुणसमान जाणे छे ॥२५॥ कर्मस्वी अजीर्णने करनारुं होवाथी
 खराब भोजनसरखुं एवुं धनादिक मेलवीने, तुच्छ वैभववालो एवो पण मूढ प्राणी पोताने इंद्रसमान
 माने छे ॥ २६ ॥ मानी एवो ते (मूढ) प्राणी पोतानो खीने रंभा (नामनी) अप्सरा तुल्य माने छे,
 तथा पोताना धरने विमानरूप मानतो थको पोताना नगरने स्वर्गतुल्य माने छे, अने पोताना परि-
 एवमलीकं ध्यायति । न पुनरवाप्नोति किमपि निःपुण्यः ॥ कथमपि कदन्नवेश-प्राप्तौ तु
 जगत्तुषं वेत्ति ॥ २५ ॥ कर्मजीर्णकरत्वात् । कदन्नतुल्यं धनादिकं लब्ध्वा ॥ तुल्यविन्नवोऽपि
 मूढो । जंतुः स्वं मन्यते शक्रम् ॥ २६ ॥ रंजीयति निजलवनां । मानी निजमंदिरं विमा-
 नीयन् ॥ स्वर्गीयति स्वनगरं । त्रिदशीयति परिजनं च स्वम् ॥ २७ ॥ महतो लब्ध्वा विन्नवं ।
 मत्तिनः प्रायेण माति नो हृदये ॥ स्थणयति जगज्जलधरो । जलराशोरानजलन्नारः ॥ २८ ॥
 तदसौ कदन्नवेश-प्राप्त्या दृसः शृणोति विहसिम् ॥ नोप्रमदस्त्रिपातः । पश्यति न परं च
 मोहांधः ॥ २९ ॥ औद्धत्यकीलकहतो । न ग्रीवां नामयत्युपनतानाम् ॥ गारवमरुद्विकारा-न्न
 ज्ञाषते स्तब्धजिव्हदव ॥ ३० ॥

नारने देवोनी पेठे माने छे. ॥ २७ ॥ मोटा पासेशर विभवने (धनने) मेलवीने नीच माणस प्राये
 करीने हृदयमां मातो नथी, (अर्थात् गर्विष्ठ थइ छलकी नीकले छे) केमके, ससुद्रमांधी मेल-
 वेल छे पाणीनो भार (समूह) जेणे एवो वरसाद् जगतने आच्छादित करे छे. ॥ २८ ॥
 निविड मदरूपी सन्निपातवालो थयो थको, अने (विषयोस्वी) खराब भोजननी प्राप्तिथी
 अहंकार युक्त थयो थको ते प्राणी (परनी) विनंति सांभलतो नथी, अने रंभा चेतको स्वी
 थको परने जोतो (पण) नथी. ॥ २९ ॥ उद्धतता रूपी खोलाथी हणायो थको (त्रिपी त्यां कोट

थको) (ते मूढ प्राणी) नभेला माणसेने नमतो नथी, अने अहंकाररूपी वायुना किलो हे, जीवितो जीव स्तब्ध थइ गइ होय नही जेम, तेम (बोलावनारप्रते) बोलतो (पण) नथी-बोलीतान नही माणसो जेनी पडखे चाले हे एवो थयो थको, शीडेल हे सुठी जेणे एवो (पक्षे-धननु नही मंडे आपनारो) नाश थएल हे बुद्धि जेनी एवो ते मूढ प्राणी धनना गर्वथी हणायो थको मडदानो पेटे जोतो नथी, तेम बोळतो पण नथी. ॥ ३१ ॥ एवी रीते नष्ट थएल हे पुण्य जेनुं एवो, तथा ज्ञान, दर्शन होय, चारित्ररूपी रत्नोएं करीने रहित होवाथी रंक एवो आ मूढ प्राणी, जोके पडी हेंद्र होय के उपेंद्र होय, तो पण सुनिओन ते शोचनीय थाय हे ॥ ३२ ॥ (विषयोरूपी) खराब भोजनना लेशमत्रने मेल-

अनुगम्यमानपार्थो । महाजनैर्बक्सुष्टिरस्तमतिः ॥ न च पश्यति न च जल्पति । धनगर्वहंतो मृतकतुल्यः ॥ ३१ ॥ अयमीदृगतपुण्यो । रंको ज्ञानादिरनविकलत्वात् ॥ शोच्यो न्रयति सुनीना-सिद्धोपेन्द्रादिरपिदोक्तः ॥ ३२ ॥ दळ्या कदन्नेदशं । शक्रादपिशंक्ते स तुंजानः ॥ न्रयमेति निःस्पृहादपि । पात्रात्कुड्वदोपेण ॥ ३३ ॥ कार्यांतरमपि कुर्वन् । वपुया तड्कणो-द्यतो मनसा ॥ अवधीरयति स धर्मं । न वेत्ति लोकद्वयविरुद्धम् ॥ ३४ ॥ तस्य ड्मकरस्य नत-स्तेन कदन्नेन प्ररितेऽप्युदरे ॥ वृक्सुपैति वृक्षुका । न तु तृप्तिर्भवति नशमकिनः ॥ ३५ ॥

धीने, त्यातां थको ते हेंद्रनी पण शंका करे हे (के, जाणं मारं ते भंजन हेंद्र लेइ लेईं) तथा शुद्रपणाना (हलकद्रपणाना) दोषधी (ते मूढ प्राणी) निस्पृहा एवा सुपात्र (सुनिथी) पण अय पासे हे. ॥३३॥ (वली ते मूढ प्राणी) शरीरधी धीळुं कार्य करतां टर्तो पण मनथी तो, ते (विषयोरूपी) खराब अन्न ना रक्षणमाटेज उधार्मा थाय हे; अने एम थयो थको ते धर्मनी अवगणना करेहे, (अन्न नंथी धनना वडे लोकना विरुद्धकार्येने ते जाणतो नथी. ॥ ३४ ॥ पडी ते (विषयोरूपी) खराब अन्नथी पेट भरतो उते पण ते अन्नमकल्प्याधिवाला 'दमकनी' शुधा वृद्धि पासे हे. पण (तेने) तसि थनी नथी. ॥ ३५ ॥

श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।
 श्रीरुम क्रतुमां द्वावानलथी तपेला अने तृषाथी पीडाएन्ना एवा पंथिने स्वप्नमां समुद्रने पीवाथी जेम त ।

श्रीरुमे यथा द्वावानल-तप्तस्य तृषादितस्य पश्चिकस्य ॥ तृप्तिः स्वप्नेनांबुधि-पानादिपयैस्तत्रै-
 वास्य ॥ ३६ ॥ विषयकदन्नमनादौ । संसारेऽनंतशोऽसुना नुक्तम् ॥ नच हुंकृतं कदापि ।
 कृत्कामेणोक्तिं शून्यम् ॥ ३७ ॥ दौढ्येन नुक्तमेतत् । कुरुते कर्माणुसंचयाजीर्णम् ॥
 तदुदयाजीर्णं तस्य च । नरकादिविसृचिकां दत्ते ॥ ३८ ॥ तच्चारुमन्यतेऽसौ । तथापि खलु
 नोजनं विपर्यसात् ॥ स्वादं न तु वेत्ति महा-कल्याणचारित्रनो ज्यस्य ॥ ३९ ॥ त्रान्तोऽसौ
 नगरेऽस्मि-न्ननंतशोऽदृष्टमूलपर्यन्ते ॥ न च निर्विषणः कथमपि । कदन्नविपर्यैकलुब्धमतिः ।
 ॥ ४० ॥ तत्र च नगरे राजा । सुस्थितनामा त्रिलोकविद्भगवान् ॥ सत्वानामुपकारी ॥
 कुरुते राज्यं सुखप्राज्यम् ॥ ४१ ॥ सदनमथास्य प्राप्तः । शासनमयमनत्रिदृष्टपूर्वाश्रि ॥
 प्रावेशयत्कृपायुः । स्वकर्मविवरश्च तं द्वाःस्थः ॥ ४२ ॥
 भोजनेन उत्तम माने हे. अने महाकल्याणरूप एवा चारित्ररूपी भोजननो स्वाद जाणतो नथी ॥ ३९ ॥
 स्वराष अन्नतुल्य विषयोमां एक लुब्ध थएल हे बुद्धि जेनी एवो आ 'द्रमक' नथी दीठेल आदि अने अंत
 जेनो एवा आ (संसार रूपी) नगरमां भमती थको कोई पण रीते थाकतो नथी ॥ ४० ॥ ते (संसाररूपी)
 नगरमां त्रणे लोकने जाणनारा तथा प्राणिओंना उपकारी एवा भगवान् सुस्थित नामना त्रिचितकर्मके
 थि मनोहर एवुं राज्य करे हे ॥ ४१ ॥ (हवे ते द्रमक भमती भमती) नथी जोएल दृष्टरूपी त्यां कोद

एवा शासनरूप आ सुस्थित राजाना वरप्रते आव्यो; तेने पोतानां कर्मोनां विवररूपी कृपा ^{ह, जो} तेमां प्रवेश कराव्यो. ॥ ४२ ॥ त्यां रागादिक द्वारपालो पण अटकावनारा हे; जेथी शासना ^{ह, जो} एवो लिंगधारी आ तेथोथी प्रवेश करणो एम कहेवायुं ॥ ४३ ॥ पण जे पोताना कर्मोना विवररूप क्षयोपशम नामे त्यां जे द्वारपाले हे, तेज ग्रंथिने उघाडीने लखरो प्रवेश करानारो थाय हे, ॥४४॥ ते क्षयोपशम नामे द्वारपा जे देवाड्याथी आ द्रमके सुस्थित महाराजाळुं, ज्ञानादिकनी ऋद्धिवाळु, तथा चारिज रूपी चंद्रवाथी (अथवा चंद्रना उदयथी) उल्लासायमान थणळुं पवित्र मंदिर जायुं ॥ ४५ ॥

रागादयोऽपि संति । द्वाःस्थाः प्रतिबंधकास्तु ते तत्र ॥ शासनवाह्यो दीर्गी । प्रवेशितस्तेर्य-
तोऽन्निहितः ॥४६॥ यस्तु स्वकर्मविवरो । द्वाःस्थस्तत्र कपोपशमनामा ॥ उद्घाट्य ग्रंथिमसौ ।
प्रवेशकस्तत्वतो जवति ॥ ४४ ॥ तेन प्रदीर्घतोऽसौ । ददर्श शुचिमंदिरं महाराजः ॥ ज्ञाना-
दिऋद्धिकलितं । चरित्रबंधयोद्धरिसितम् ॥ ४५ ॥ जनितानंदं लोकैः । स्मृततांबुलभृतमुखैः
ज्ञामिनाम् ॥ शुचिदर्शनकर्पूरं । शीलांगरसहस्रततकुसुमम् ॥ ४६ ॥ गुरुकरुणाऽगुरुधूपं ।
प्रसूभरतरज्ञावनामृगमदाढ्यम् ॥ ध्यानजलयंत्रलहरी । शमचंदनलेपहततापम् ॥ ४७ ॥
॥ युगमम् ॥ दृष्टाश्च तेन लोकैका—स्तत्र स्थागिताबंधकूपमोहनराः ॥ अपहस्तितमृत्युजया । निजि-
तमिथयात्ववेतालाः ॥ ४८ ॥

(ते सुस्थित राजानुं मंदिर केवुं हतुं ? लोकै) सत्यतारूपी तांबुलथी भरेलां हे, मुखो जैमनां (पवा त्यां रहेला) लोकोथी उत्पन्न करेल हे, आनंद जणे पवुं, तथा यांत सुनिर्भोना पावित्र दर्शनरूपी कपुरवाळुं अटारहजार शिलांगररूपी विस्तारयुक्त गुणोवाळु, गुरुनी कृपारूपी अगारना धूपवाळुं, अत्यंत वि-
स्तार पावती पवी भावनारूपी कस्तुरीयाळुं, ध्यानरूपी कुवाराज्योनी केहेरीओवाळुं, तथा समना-
रूपी चंद्रना लेपथी हणोल हे ताप जेणे पवुं हतुं ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ कर्त्री त्यां ते द्रमके नीच ममाण लोको-

ने जीया; ते लोको केवा ? लोके, दांकेल छे अंधकुवा सरखा मोहना समूहने जेओए एवा, दूर करेल छे सुत्युनो भय जेओए एवा, जीतेल छे मिथ्याविवरपी वेतालोंने जेओए एवा, गंभीरता, उदारता, धीरज तथा स्मृतिवाला, हमेशां आनंदवाला, सज्जायोधी गायन करता, पैयावच्छनी विधिधी नृत्य करता, जिनेश्वर प्रभुना जन्माभिषेक तथा यात्रादिकना हर्षना समूहधी कुदता, वादीश्रीने जीतवाधी उत्कृष्ट सिंहनादने देखाडता, अने धर्मने (पर्वने) दिवसे आनंद रूपी मुदंगना समूहने वगाडता एवा लोकोने त्यां ते द्रमके जीया. ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ बली त्यां ते द्रमके बाखधी अने अंतरधी सम-

दैन्योत्सुक्यजुगुप्सा-रतिचिचोद्विगतुलतारहिताः ॥ गांजीयोर्द्वार्यपुति-स्मृति सहिताः सत-
तानंदाः ॥ ४९॥ गायंतः स्वाध्यायै-र्वैयावृत्यविधिना च नृत्यंतः ॥ बलंगंतो जिनजन्मा-न्निपे-
कयात्रादिहर्षनरात् ॥ ५० ॥ उत्कृष्टसिंहनादं । प्रदर्शयंतः प्रवादिनां विजयात् ॥ आनंदमई-
दगणं । प्रवादयंतश्च धर्मदिने ॥ ५१ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ तत्र नृपा बहिरंतः शान्ता-
दीप्ताश्च सूरयो दृष्टाः ॥ मंत्रिवरा ज्ञातारो । गूढार्थानामुपाध्यायाः ॥ ५२ ॥ गीतार्थवरयो-
द्वाः । परेतन्नर्तुः पुरोऽपि नथरहिताः ॥ ज्ञावापन्ममाना । सुस्तरिः कुलादीनाम् ॥ ५३ ॥
उपकारिणः पदद्वय-दक्षा गणचिंतका नियुक्ताश्च ॥ तलवर्णिकाश्च सामान्य-न्निह्रवो
विहितगुर्वाङ्गाः ॥ ५४ ॥

तावाला अने तेजस्वी एवा आचार्यो रूपी राजाओंने जीया; तथा गूढ अर्थोंने जाणनंतरा एवा उपा-
ध्यायो रूपी उत्तम मंत्रिओंने पण तेणे त्यां जीया. ॥ ५२ ॥ यमनी पासे पण भय रहित, तथा (कर्षा-
यादिक रूप) भावपीडामां पडेलाल कुलादिकनो उदार करनारा एवा गीतार्थो रूपी त्यां उत्तम योद्धाओ
हता. ॥ ५३ ॥ उपकारी तथा (निश्चय अने व्यवहार रूप) बने स्थानकोमां चतुर एवा गणचिंतकोरूपी
देखरेख राखनाराओ, अने धारण करेल छे गुरुनी आज्ञा जेओए एवा सामान्य मुनिओरूपी त्यां कोद-

वालो हता ॥ ५४ ॥ मदीन्मत्त स्त्रीधोने दावमां राखवाने उद्यमवंत थएला एवा स्थविरो रूपी त्यां
 आर्यलोको हता, तथा पवित्र धर्म अने शीयल रूप छे कीडा जेओने एवा श्राविकाना समूहोरूपी त्यां
 स्त्रीओ हती ॥ ५५ ॥ जिनेश्वर प्रभुरूपी महान राजानुं ध्यान धरता, गुरुनी आज्ञामां तत्पर अने निमि-
 त्तरूप नित्यकार्य करनारा एवा श्रावकोना समूहोरूपी त्यां सुशदीना समूहो हता ॥ ५६ ॥ पुण्यानुबंधि
 पुण्य छे ते वैराग्यना कारणरूप एवा भोगने आप छे; एवी रीतनां जे दीव्यभोगोवाला जेओ छे, तेओण
 आ वृद्धि युक्त सुस्थित राजानुं संदिर जोयुं छे ॥ ५७ ॥ एवी रीतना सुस्थित राजाना शासनरूपी संदि-
 श्रायार्थिः स्थविरा लोकाः । प्रमत्तवलनानिवारणोद्युक्ताः ॥ शुचिधर्मशीललीला-तलनाश्च
 श्राविकावर्गाः ॥ ५८ ॥ श्राद्धगणा नटनिकरा । ध्यायंतो जिनवरं महारजम् ॥ गुरुजन-
 निर्देशपरा । नैमित्तिकनित्यकर्मकृतः ॥ ५९ ॥ पुण्यानुबंधिपुण्यं । दत्ते वैराग्यकारणं त्रौ-
 गम् ॥ इति ये दिव्यान्त्रोगा । दृष्टं तैः सदनमिदमिदम् ॥ ६० ॥ सुस्थितनुपस्य ज्ञासन-मंदि-
 रमीदृशं स संप्रेक्ष्य ॥ विस्मयमयादिशेषं । सोन्मादतया तु नाज्ञासीत् ॥ ६१ ॥ जाते द्वि-
 कर्मविचरे । जिज्ञासुर्नवति जिनमते जंतुः ॥ मिथ्यात्वांशोन्मादे । नंतु नवति विशेषसंवि-
 तिः ॥ ६२ ॥ पूते हृदयाकृते । स्फुरितं पुनरस्य लब्धवोवस्य ॥ येन प्रदर्शितमिदं । स
 द्वाःस्थो मे महाबंधुः ॥ ६३ ॥ जिज्ञासापि ममेयं । सुदमियतीमस्य करुणया दत्ते ॥
 येऽत्र वसंत्यतिसुद्धिता । धन्यास्ते धृततापत्रराः ॥ ६४ ॥

रने जांरने, ते द्रमक विशेष प्रकारे विस्मय पाभ्यो, पण उन्मादपणाधी ते तेने ओलखी शक्यो नही.
 ॥ ५८ ॥ कर्म, मार्ग दत्ते छते प्राणी जिनमतमां (रहस्य) जाणवानी इच्छावालो थाय छे; पण भिक्षु-
 त्वना उंजास्त्री उन्मादाधी (नेने) विशेष ज्ञान होतुं नश्री ॥ ५९ ॥ संलक्षेण छे वीथ जेणं एवा आ द्रमक-
 ने पवित्र एरो हृदय संबंधि विचार होने छते वली एवी विचार आव्योके, क्षयोपशम नामनां जे दार-
 पाल मने आ सुस्थित राजानो महेल देयाद्यो, ते मारो मोटो बंधु छे ॥ ६० ॥ आ क्षयोपशमरूपी

द्वारपालनी कुपाथी मारी आ जिज्ञासा पण (मने) आटलो बधो हर्ष आपे छे; अने आ मेहेलमां हर्षित
 थपा थका जेओ अही रहै छे, अने कपावेल छे तापनी समूह जेओए, एवा आ लोकोने धन्य छे. ॥ ६१ ॥
 एवी रीते विचारता एवा आ द्रमकने, सात राजलोक रूपी मेहेलना शिखरपर बेटेला सुस्थित राजाए
 कुपासहित दृष्टिथी जेयो. ॥ ६२ ॥ मार्गानुसारिपणाथी भद्रक भावमां प्रवर्तता एवा प्राणीने प्रभु
 प्रतेना बहु मानना प्रभावथी आवी रीतनुं प्रभुनुं दर्शन थाय छे. ॥ ६३ ॥ एवी रीतनुं प्रभुनुं जे दर्शन,
 तेने विद्वानाए (मोक्ष) मार्गनी प्रणालिका कहली छे, अने ते दर्शन विना द्रव्यश्रुतथी थएलुं स्थूलज्ञान

अथ ससरञ्जुन्मिक--लोकप्रासादशिखरनिष्ठेन ॥ सुस्थितनृपेण स कुपा--दृष्टयैदप्यत चिंत-
 यन्नेवम् ॥ ६२ ॥ मार्गानुसारिताया । नङ्कन्रावे प्रवर्तमानस्य ॥ नगवद्दर्शनमेत--द्रगवद्-
 हुमानन्रावेन ॥ ६३ ॥ नगवद्बलोकनेयं । प्रोक्ता मार्गप्रणातिका सङ्घिः ॥ इव्यश्रुताद्विनैनां ।
 स्थूलज्ञानं न चांध्यहरम् ॥ ६४ ॥ तां तत्र राजदृष्टिं । निपतंतीं तन्मानसनियुक्तः ॥ निरवर्ण-
 यदुपयोगा--दाचार्यो धर्मबोधकरः ॥ ६५ ॥ दृष्यौ चायं चित्रं । किमिदं यद्दर्शनेन विश्ववित्रोः ॥
 न्रवति त्रिभुवनविभ्रुता । वीन्रत्सोऽयं पुनर्दमकः ॥ ६६ ॥ दृष्टगुरुकर्मन्रारे । प्रोह्लसिताकां-
 न्रसमुचिताचारे ॥ पौर्वापर्यविरोधा--त्सुगुरोश्चित्तैव ॥ ६७ ॥ स तदास्य निश्चिकाय च।
 हेतुद्वयमत्रनाविन्रस्य ॥ द्राःस्थप्रवेशानमदो । दृष्टौ च मनः प्रमोद इति ॥ ६८ ॥

(मिथ्यात्वरूपी) अंधापाने हरनारं नथी. ॥ ६४ ॥ ते द्रमकपर पडती एवी ते सुस्थित राजानी दृष्टिने
 (उपयोगधी) धर्मनो बोध करनारा आचार्यरूपी ते सुस्थित राजाना रसोद्भाए जोइ. ॥ ६५ ॥ बली
 ते आचार्यं रूपी रसोद्भाओ विचारवा लाग्यो के, आश्रयनी बात छे के, जगतप्रभुना दर्शनथी तो त्रण सुव-
 नोनुं स्वाभिपणुं थाय छे; अने आ द्रमक तो रंक सरखो छे. ॥ ६६ ॥ देवार्णल छे भारे कर्मनो भार जेमां
 एवा पण द्रमक प्रते अकस्मात उहलेला उचित आचारने जोवाथी, पूर्वापर विरोधथी आचार्यनी आ-
 चिंता उचितज जाणवी. ॥ ६७ ॥ अही, धनारं छे भद्र जेने एवा आ द्रमकने (आवचामां) ते बखते ते

रसोद्भवाए बे हेतुनो निश्चय कर्यो, तेमां एक तो क्षयोपशमरूपी द्वारपाले करावेलो प्रवेश, अने बीजो तेनी दृष्टिमां रहेलो मननो आनंद, एवी रीतनां बे हेतुओनो तेषो निश्चय कर्यो ॥ ६८ ॥ आ जिनशासन रूपी मेहेलने जोता एवा जे आ द्रमकने मनमां हर्षे थाय छे, तेथी आ सुस्थित राजाने अत्यंत बल्लभ छे, ए वात प्रसिद्ध छे ॥ ६९ ॥ बली आ द्रमकने आ मेहेल जोवानी इच्छार्थी अनुकुल रीते जेम थाय तेम मनमां हर्षे थयो छे, अने (मेहेलने) जाणवानी इच्छावालो एवो ते द्रमक (मिथ्यात्व रूपी) रोगार्थी पीडित थएली एवी पण (पीतानी) आंखो जाणे उधाडतो होय नही. जेम तेम लागे छे. ॥ ७० ॥

नवति प्रसुदितमंत-र्यस्यैतज्जवनमीक्षमाणस्य ॥ अत्यंतवद्वन्नोऽसौ । साञ्जाज इति प्रसिद्ध-
 निदम् ॥ ६९ ॥ जातो मनःप्रमोद-श्चास्य यदेतद्विदकयानुकुलम् ॥ रोगार्ते अपि नेत्रे ।
 प्रेन्मीलयतीव जिह्वासुः ॥ ७० ॥ प्रवचनवदेऽप्यधिगते । विकसितवदनो नवत्यदृश्योऽपि ॥
 धृतीध्वस्तारितंगं । रोमांचयति क्रियादेशात् ॥ ७१ ॥ कर्मविवरप्रसादा-जिनशासनपक्ष-
 पातनावाच्च ॥ तदयं द्रमको गमी । कड्याणपरंपरारथानम् ॥ ७२ ॥ इति निश्चित्य स
 मार्ग-वतारणे नावतोऽन्निमुखनावात् ॥ तस्य समीपं गच्छति । दातुं त्रिधां तथाह्वयति
 ॥ ७३ ॥ दोकोऽयमनाद्यनंतो । जीवस्तादृग्भवोऽस्य कर्मकतः ॥ तत्पुण्यपापत्रेदाद् ।
 द्विविधं सुखदुःखयोर्दंतुः ॥ ७४ ॥

सिद्धांतनां लेखामात्र मलते छते पण, अदृश्य थको पण विकस्वर सुववाला थाय छे, अने लेखामात्र क्रियाधी धृदधी धुसर थएला एवा पीताना अंगने रोमां चित करे छे. ॥ ७१ ॥ तेथी कर्म आपला मार्गनी कृपाधी, अने जिनशासनमां रहेला एवा पीताना पक्षपात भावर्था आद्रमक कल्याणनी परंपराना स्थानक प्रते जनारो थरो. ॥ ७२ ॥ एम निश्चय करीने ते आचार्यरुपी रसोद्भवा. (ते द्रमकने) भावर्था (धर्म) मार्गमां उत्तारवाने रन्मुख होवार्था तेनी समीपं जाय छे, अने (नेत्रे) शिक्षा आपवा मांद घोलावे छे. ॥ ७३ ॥ आ लोक आदि तथा अंत चिनाना छे, अने कर्मर्था फरेलो एवा आ द्रमकनां जीय

तेवी रीतनी छे, अने सुख दुःखना हेतु रूप एवुं ते कर्म पुण्य अने पापना भेदथी वे प्रकारनुं छे. ॥ ७४ ॥
 तेथी सुखना अर्थी माणसे धर्ममां प्रयत्न करवी, अने अधर्मथी पाछा हठकुं; एवी रीतनुं उपदेशनुं जे
 रहस्य, तेने "भिक्षामादे बोलावचारूप" जाणवुं ॥ ७५ ॥ "आ जगत असत् छे" इत्यादिक (आ आचार्य
 महाराजनुं) वचन सांभलता एवा आ कंगाल द्रमकना, अनादि कालनी कुवासनानी उत्पन्न थएला
 खोटा विकल्पो क्षय पावे छे. ॥ ७६ ॥ (वली आधी करीने) तेने विदंबना करवामां तत्पर एवा अने दुःखीथी
 दमी शकाय एवा आ (आगल वर्षवेला अन्यासासननी श्चारा रूप) डोकराओ दूर नाथी गया;
 प्रयतेत तत्सुखार्थी । धर्मो धर्मात्पुनर्निवर्तेत ॥ इदमुपदेशरहस्यं । त्रिकोवहानोपमं ज्ञेयम्
 ॥ ७५ ॥ जगद्दसद्विमित्याद्यं । वचनमिदं द्रुणवतोऽस्य रोरस्य ॥ क्षीयंते कुविकल्पा । अना-
 दिदुर्वीसनाजनिताः ॥ ७६ ॥ नष्टा विभंवनपरा-स्तदमी दुर्द्वैतभिन्नसंघाताः ॥ जातोऽथा-
 त्रिसुखोऽसौ । सुशुशुस्तद्वचः किंचित् ॥ ७७ ॥ परहितकरणैकरतः । प्राह ततः प्रभुमहान-
 सनियुक्तः ॥ आचार्यः शिष्टा मे । प्रमाणमितिमन्यमानं तम् ॥ ७८ ॥ पाति पितेव पतंतं ।
 बंधुरिवानयति मार्गमत्तिसरत्नम् ॥ मित्रमिवादिशति हितं । धर्मो मातेव पुण्याति ॥ ७९ ॥
 मणिकनकरजतकूटाः । प्राप्यंते चांगना जिताप्सरसः ॥ सुरसदनशिवसुखान्यपि । जिनध-
 मानुप्रहादेव ॥ ८० ॥

अने हवे आ द्रमक ते आचार्य महाराजनुं कंदक वचन सांभलवानी इच्छावालो थयो थको मार्गस-
 न्मुख थयो. ॥ ७७ ॥ " मने आपनी शिखामण प्रमाण छे ' एवी रीते मानता एवा ते द्रमकने. परनुं
 हित करवामां रक्त थएला तथा समर्थ एवा आचार्यरूप रसोद्भाए पडी (तेने) कछुंके, ॥ ७८ ॥
 धर्म छे ते (संसार सागरमां) पडता प्राणीनुं पितानी पेटे रक्षण करे छे, बंधुनी पेटे अर्थात् सिद्धा
 मार्गपते लावे छे, मित्रनी पेटे हितकारक उपदेश आपे छे, अने मातानी पेटे पोषण
 करे छे. ॥ ७९ ॥ जिनधर्मनी कृपाशील मणि, सुवर्ण अने रूपाना दगलाओ, तथा जितेल छे

अप्सराओंने पण जेणीए एवी खीओ, स्वर्ग तथा मोक्षनां सुखो पण मले छे ॥ ८० ॥ गर्जना करति । छे हाथीओनीं श्रेणि जेमां, उलसायमान थता घोडाओथी जोभितुं, अने मनोहर वारांगनाओवाळुं, तथा सुखोथी मनोहर एवुं राज्य (पण) पुरुषो धर्मथीज मेलवे छे ॥ ८१ ॥ एवी रीतनां वचनो कहीने ते आचार्य रूपी रसाइआए ते द्रमकने, भिक्षाचरोने उचित, तथा मन संबंधि विलासोथी विस्तार पामता एवा 'चित्ताक्षेप' नामना स्थानकपर देसाड्यो ॥ ८२ ॥ पछी ते द्रमक (त्यां) वझे प्रकृष्टित आंखोवालो, सारीरीते नमती कंधरावालो, कपाय अने विकथा विनावो, आ-

गर्जद्वजराजिवस--दाजिविराजितमुदारवारखि ॥ राज्यं शर्मप्राज्यं । धर्मदेवाप्यते पुरुषैः ॥ ८१ ॥ अस्त्रापयदितिवाण्या । तमसौ त्रिकचरोचिते दशे ॥ चित्तद्वेषाहाने । प्रथमाने मानसविलासैः ॥ ८२ ॥ विस्फारिताक्षियुगलः । समुन्नमत्कंधरस्ततो द्रमकः ॥ त्यक्तविकथाकपायो । त्रावितहृदयः स्मितारयोऽनूत् ॥ ८३ ॥ भिक्षां महानसपतिः । परिजनमादिष्टवानथो दातुम् ॥ दानादिधर्मदेदं । समुचितज्ञप्तया कुरुष्वेति ॥ ८४ ॥ अथ च महाकड्याणं । परमानं पूर्णधर्ममतिरसम् ॥ दातुं तस्मै पुष्टि-कटुपस्थिता तद्वयादुहिता ॥ ८५ ॥ अत्रावसरे द्रमक-स्तुजात्रिप्रायकतविपर्यासः ॥ दध्यावप सुवेपः । स्ययमाह्वय कनेप्यति माम् ॥ ८६ ॥

वित हृदयवालो, तथा द्रसता सुखवालो थयो ॥ ८३ ॥ "उचित शक्ति प्रमाणे दानादिक धर्मना भेदने तुं कर" एवी रीतनी (ते द्रमकने) भिक्षा देवा माटे इवें आचार्यरूप रसोइआए पातनां परिवारन हकम कर्यो ॥ ८४ ॥ इवे महा कल्याणकारी तथा संपूर्ण एवी धर्मनी बुद्धिथी रसयुक्त थपलां तथा पुष्टि कारक एवी हृदयपाक, ते द्रमकन देवा माटे, ते आचार्यरूप रसोइआनी दया नामनी दीकारी आर्था ॥ ८५ ॥ आ समये तुच्छ अथवसायथो थएल छे विपरीतपणुं जेने एवो द्रमक विचारया लाग्यो के, उत्तम वेपवालो एवो आ रसोइओ पाते मने बोलावोन कर्यां लेइ जसो ॥ ८६ ॥ "स्वस्व आ जने प्रकांतमां

लेह जहने, मारा वणा खरा भरह गएला एवा (विषयो रूपी) भिक्षानां पात्रने फंकी नावशे ' एम विचारिने हवे शुं करवुं ? एम ध्यावती थको ते द्रमक मूढ थइ गयो ॥८७॥ (मारां) धनने (साते) क्षेत्रामां चापरिने, तथा (मारां) स्त्री, पुत्र अने मित्रोना सहइने तजाविने, मने आ दीक्षा देशे ? अरे ! हाय ! हुं तो टगायो ! एम विचारिने आ द्रमक भय पारयो ॥ ८८ ॥ तेदलामां तुष्टानां बुद्धिशी, सुर्जाना अति-शयशी, मनसंबंधि शोपशी, अने (विषयो रूपी भिक्षाना) रक्षणना अनुबंधशी तेषां आंवांसोच्यी ॥ ८९ ॥ तुल्य छे रंक अने राजा जेने एवा धर्माचार्येने विषे वर्णशंकरनी पेटे धूर्तपणुं जाणतो थको भद्रक

नूनं विजने नीत्वा । त्रिकाया त्राजनं नृतप्रायम् ॥ उदालयिष्यति ममेत्या—सीत्किंकार्यता-
मूढः ॥ ८७ ॥ केत्रेषु नियोज्य धनं । संत्याज्य कलत्रपुत्रमित्रगणाम् ॥ दीक्षां ममैष दास्यति ।
हा सुपितोऽस्मीत्यसौ त्रीतः ॥ ८८ ॥ तावत्तृणावृद्ध्या । पूर्वोतिशयान्मनोविशोपाच्च ॥
संरक्षानुबंधा—त्रिमीदिते दोचने तेन ॥ ८९ ॥ समरंकन्तुपे विदन् । धर्माचार्ये द्विजाति-
वद्वैर्त्यम् ॥ त्रड्कनावत्यागा—इन्द्रसौ काष्ठकीलनित्रः ॥ ९० ॥ तदयमलीकविकल्पै—रासी-
दुरसंगवर्जनैकरतः ॥ त्रिन्नम्रंभिरपि डा—गुदयान्मिथ्यात्वपुंजरस्य ॥ ९१ ॥ आदत्स्वेति
वदंती । जानति नैप गुरुदयाकन्याम् ॥ तदसंज्ञाव्यं दृष्ट्वा । दध्यौ च महानसनियुक्तः ॥ ९२ ॥
नास्याः खलु त्रिकाया । योग्योऽयमत्रड्कप्रकृतिनावात् ॥ यदास्य नैप दोषो । दोषोऽयं
रोगजातस्य ॥ ९३ ॥

भावना तजवाथी आ द्रमक काष्टना स्त्रीला सरवो थयो ॥ ९० ॥ अने तेशी करिने, भेदेल छे ग्रंथी जेण
पूर्वो थयो थको पण तुरत मिथ्यात्वपुंजना उदयशी आ द्रमक जडा विकल्पेशी गुरुना संगने तजवामांज
रक्त थयो ॥ ९१ ॥ ' आ भिक्षा तुं ग्रहण कर ? ' एवी रीते द्रमकने कहेती एवी आचार्यनी दया
नामनी कन्याने आ द्रमक तो जाणतो (पण) नशी; एवी रीततुं असंभचित जोहने आचार्य महाराज
विचारवा लाया के ॥ ९२ ॥ अभद्रक प्रकृतिना प्रभावशी आ द्रमक वरेखर आ भिक्षाने योग्य नशी;

अथवा आ दोष आनो नथी; आ दोष तो (एने थएला भाव) रोगीना समूहनी छे. ॥ १३ ॥ जेम सहन तावथी पीडाएलो प्राणी पथ्य भोजनने खावाने इच्छतो नथी, तेम मिथ्यात्व, मोह अने सूर्धार्थी नष्ट थएल छे बुद्धि जेनी एवो पापी माणस धर्मने इच्छतो नथी. ॥ १४ ॥ माटे हवे आ द्रमकने शीरीते रोगथी सुक्त करवो ? एम विचारतां ते आचार्य महाराजने पाद आवुं के, आ द्रमकने निर्- रोगी करवामां समर्थ एवां त्रण औपथी मारी पासे छे ॥ १५ ॥ पहेलुं औपथ तो निर्मल स्वरूपवालुं एवुं ते “ ज्ञान ’ छे, के जे सर्व प्रकारना नेत्र संबंधी रोगीने हरनाहं, तथा दूर रहैला, आंतरावाला,

यद्दन्महाज्वरार्तः । पथ्यान्नं त्रीकुमिञ्चति न पापः ॥ मिथ्यात्वमोहमूर्जा—प्रणष्टबुद्धिस्तथा धर्मम् ॥ ए४ ॥ तत्कथमयमपरोगः । स्याद्वितिसंचिर्य चेदमुदन्नावि ॥ अस्ति मम त्रेपजत्रय- मारोग्यविधौ क्लमं ह्यस्य ॥ ए५ ॥ प्रथमं विमजादोके । तद्ज्ञानं सर्वनेत्ररोगहरम् ॥ हर- व्यवहितसूदमा—तीतार्थोज्ञासनप्रतिष्ठम् ॥ ए६ ॥ तत्वप्रीतिकरं च । द्वितीयमिह तीर्थवा- रिसन्यक्त्वम् ॥ तत्सर्वरोगतानव—कारणमुन्मादविध्वंसि ॥ ए७ ॥ यच्च महाकल्याणं । तृतीयं तद्विधमेव परमाज्ञम् ॥ अजरामरत्वहेतु । श्रारित्रमदोपरोगहरम् ॥ ए८ ॥ परिमोचयामि रोगा—त्वेनममुनौपथत्रयेणापि ॥ अनुकंपया वलादपि । चित्ते तेनेतिविन्यस्तम् ॥ ए९ ॥ तत आदाय शलाकां । विन्यस्याग्ने तदंजनं दिव्यम् ॥ आधूनयतो प्रीवां । तस्याग्नेनांजितेनेत्रे ॥ १० ॥

सूक्ष्म, अने थइ गएला एवा पदार्थाने, प्राट करवामां समर्थ छे. ॥ १६ ॥ अने वीजुं औपथ तो अर्थी तीर्थोदक सरावुं “सम्यक्त्व” छे, के जे तत्त्वोपते प्रीति करनाहं, सर्व प्रकारना रोगीने सूक्ष्म करनाहं, तथा उन्मादना नाश करनाहं छे. ॥ १७ ॥ वली वीजुं औपथ “चारित्र्य” नामे छे, के जे, महाकल्याण- कारी, अने आ दृश्यपाक रूपज, तथा अजरामरपणाना हेतु रूप, अने समस्त रोगीने हरनाहं छे. ॥ १८ ॥ माटे हवे आ द्रमकने आ त्रणे औपथार्थी हे रोगमार्थी अनुकंपार्थी अने पराणे पण निर्मुक्त कर्क, पर्या रीतनी आचार्य महाराज (पोताना) मनमां निश्चय कयां. ॥ १९ ॥ पही आ आचार्य महाराज सली

लेहने, तथा (ते सलीना) अथ भागपर दिव्य अंजन राखीने, डोकुं शुणावता एवा पण आ द्रमकनी
 आंखो (तेमणे) आंजी. ॥ १०० ॥ ते दिव्यांजनना अचित्त्य गुणो होवाथी तुरत हवे आ द्रमकने चेतना
 आवी, पणट रीते तेनी आंखो उघडी, अने तेना सर्वे रोगो जाणनाथा पाभ्याहोय नही, तेम थयुं. ॥ १०१ ॥
 वली तेशी ते द्रमक जरा खुशी पण थयो, तो पण पूर्वना अभ्यासथी पोतानी (विपयोरूपी) भिक्षाना
 रक्षणनो विचार न गयो; अने तेशी ते नाशीजवानी इच्छाचालोथयो. ॥ १०२ ॥ नाथा पायेल छे विवेक
 जेनो एवा प्राणीने पण अहाँ गुरुनी प्रतिबोध देवानी जे बुद्धि ते शालाका केतां सली (जाणवी) अने
 तस्याऽचित्त्यगुणत्वा—त्सद्योऽसुष्याथ चेतनायाता ॥ नेत्रे स्फुटसुद्वयटिते । नष्टादिव तद्गदाः
 सर्वे ॥ १०१ ॥ आढहादितश्च मनाक् । तथापि त्रिहैकरहणाकृतम् ॥ प्रागन्यासात्न गतं ।
 तेन ततो नष्टकामोऽनूत् ॥ १०२ ॥ नष्टविवेकस्यापि । प्रतिबोधमतिर्गुरोरिह शालाका ॥
 तद्वाहिएयविधिन्नवं । सत्वंचाग्नेंजननिधानम् ॥ १०३ ॥ नष्ट न कथमेहीति । प्रश्ने यद्व्य-
 कवचनमेतस्य ॥ न क्मिकोऽहं शमथा । स्तद्दग्नीवाधूननेनसमम् ॥ १०४ ॥ इत्थमपि मद्गनु-
 रोधा—दागमनात्त्रिग्रहस्त्वया ग्राह्यः ॥ इतिगुरुणोक्ते तस्यो—पगमो नेत्रांजनन्यासः ॥ १०५ ॥
 अथ गह्वतः प्रतिशय—मनुदिनमनुपाधिसुनिगुणाद्योकात् ॥ या नवत्यविवेककला । सा
 नष्टा चेतनायाता ॥ १०६ ॥

तेनी द्वाक्षिणतानी विधिथी उत्पन्न थएलुं जे सत्व, तेने सलीना अथ भागमां रहेलुं अंजननिधानं
 (जाणवुं.) ॥ १०३ ॥ हे भद्र ! शामादे नही ? आव ? आव ? एवी रीतहुं (आचार्य महाराज) प्रश्न करतं
 छते, ते द्रमकहुं “हे शमणो ! हुं समर्थ नथी” एवी रीतहुं जे पणट वचन, ते “डोकुं शुणाववा तुल्य”
 जाणवुं. ॥ १०४ ॥ एम छे तो पण मारा उपरोधथी तारे (अहाँ) आववानो अभिग्रह करवो; एवी रीते
 गुरु कहते छते, तेणे करेली जे कबुलात ते नेत्रमां “अंजन नाखवा रूप” जाणवुं. ॥ १०६ ॥ हवे हमेशां

उपाश्रय प्रते जाता एवा ते द्रमकनी जे अर्विकनी कला हती, ते उपाधि रहित एवा मुनिर्भाना गुणोने
जोवाथी नाश पाभी, अने चैतन्य शक्ति आवी. ॥ १०६ ॥ वारंवार धर्मने जाणवानी जे ह्छडा थाय छे,
ते नेत्रोतुं उघडवुं जाणवुं; अने दरेक कलाप्रते अज्ञाननी जे नाश, ते नेत्रोना रोगनी शान्ति जाणवी. ॥१०७॥
अज्ञान रूपी अंधापाना नाशथी समताना लेशमात्रनी जे अनुभव, ते "आह्लाद" जाणवी, अने भिक्षानी
रक्षा संवाधि आशायी विषयोमां जे तत्वबुद्धि थी; ते "अनुगम" जाणवी. ॥ १०८ ॥ उपवहारश्रुतनी
लाभ होते छते पण, प्राप्त श्रुती एवी सम्यक्त्वनी शुद्धिना अभावथी पेहेली दशामां सम्यग् दष्टिने
नेत्रोद्धटनं चैतद् । या न्युयो ज्वति धर्मजिज्ञासा ॥ सा नेत्ररोगशान्तिः । प्रतिकलमज्ञानविलयो
यः ॥१०९॥ आह्लादश्च द्वेषो । विलयादांध्यस्य शमलवानुभवः ॥ विषयेषु तत्वबुद्धि र्भिकार-
ह्लाशयानुगमः ॥१०८॥ उपवहारश्रुतत्वाने । ऽप्यधिगतसम्यक्त्वशुभ्यन्नावेन ॥ प्रथमदशायां
सम्यग्—दृशोऽपि नच नैष संजवति ॥ १०९ ॥ तेनातिचारविधुरो । मृगयिष्यंति नु मामिमे
मुनयः ॥ इति तात्र परिचिचीपति । तदुच्यते नंदुकामत्वम् ॥ ११० ॥ पिव तत्वप्रीतिकरं ।
पय इति तं प्राह गुरुरांजनतः ॥ संप्रेक्ष्य जातचेतन—मिहति स नु न स्म तत्पातुम् ॥१११॥
कार्यं हितं वलादपि । जानन्नित्यथ कृपापरीतमनाः ॥ चिद्वेष तस्य वदने । तत्तद्विलं स
स्वसामर्प्यते ॥ ११२ ॥

पण आ " अनुगम " न संभवे तेम नहीं (अर्थात् संभवे.) ॥ १०९ ॥ तेथी करीने अतिचारथी विधुर
थण्डा एवा ते द्रमक पम विचारे छे के, मने आ मुनिओ शोधि कहाडको, तेथी तेओनी ते परिचय
करती नथी, "तेतुं नाम" "तेने नाशीजवानी ह्छडापणुं " जाणवुं. ॥ ११० ॥ हवे आवेल छे चनन जेने
एवा ते द्रमकने जोइने (ज्ञानरूपी) अंजन आंज्या पडी गुरु महाराज तेने करे छे के, तुं तत्वोभां मीति
करनारां एवा (सम्यक्त्व रूपी) पार्पति थी? तो पण ते द्रमक ते पीवाने ह्छडतो नथी. ॥ १११ ॥ " पराणे पण

हित करतुं' एतुं जाणतां थकां, दयाधी भरेलुं छे मन जेमनुं एवा आ गुरु महाराजे पीताना सामर्थ्येथी ते सम्यक्त्वरूपी पाणी ते द्रमकना सुखमां रेड्युं ॥ ११२ ॥ द्रव्यश्रुतनी प्राप्ति होते छेते सारी रीते सम्यक्त्वना गुणोतुं जे वर्णन, ते धर्माचार्यनुं (ते द्रमकपते) (सम्यक्त्व रूपी) पाणीना निमंत्रण तुल्य जाणवुं ॥ ११३ ॥ 'छतां देखातां सुखोनो त्याग करवो, अने अट्ट सुखोनो आश्रय करवो' अने तेम करीने (मारा) आत्माने टगावाधी मने हुं (लाभ) थवानो छे ? एधी रीतनी तुच्छपणाभा वशार्थी सांभलनार (प्राणीनी) जे शंका, तनुं नाम ते आ " (सम्यक्त्वरूपी पाणी पीवानी) अनिच्छा द्रव्यश्रुतसंप्राप्तौ । सम्यक्त्वगुणोत्कीर्तनं सम्यक् ॥ उदकनिमंत्रणकटपं । धर्माचार्यस्य विज्ञेयम् ॥ ११३ ॥ दृष्टत्यागादृष्टा । श्रयणाभ्यां किं स्ववंचनेन मम ॥ इति या शंका श्रोतु स्तुब्धत्वज्ञानिज्ञेयम् ॥ ११४ ॥ तत्प्रतिबोधाय गुरुःकथाप्रसंगेन वर्णयत्यर्धम् ॥ कामं च तत्र हृष्यति । सोऽन्यस्ताथार्थिसंधानात् ॥ ११५ ॥ श्रवणात्त्रिसुख्यकरणा—त्सफलोऽयं यत्न इति गुरुःप्रतियत् ॥ कामार्थहेतुजतं । धर्मं ज्ञावेन वर्णयति ॥ ११६ ॥ यस्तुद्व्यसाधनानां । फले विशेषोऽपहेतुको नाऽसौ ॥ इति सुखदुःखनिदाने । धर्माधर्मा दुरपलापौ ॥ ११७ ॥ तत्राखिलज्ञावानां । हेतुरधर्मः किलाऽप्रज्ञस्तानाम् ॥ धर्मस्तु सुंदराणां । तेनाऽसावेव पुरुषार्थः ॥ ११८ ॥

जाणवी' ॥ ११४ ॥ तेने प्रतिबोध देवा माटे गुरु महाराज कथानो प्रसंग लावीने पदार्थानुं वर्णन करे छे; अने ते वर्णनमां ते द्रमक (पीताना) अभ्यासयुक्त अर्थना अनुसंधानधी अत्यंत हर्ष पावे छे ॥ ११५ ॥ (ते द्रमकने) श्रवणप्रते सन्मुख करवाधी " (मारी) आ प्रयत्न सफल थयो' एम निश्चय करता थका गुरु, काम अने अर्थना हेतुभूत एवा धर्मनुं भाव पूर्वक वर्णन करे छे ॥ ११६ ॥ तुल्य साधनोना फलमां जे तफावत पडे छे, ते तफावत हेतु विनानो होतो नथी (अर्थात् तेमां कंईक पण कारण होय छे) अने तेथी सुख दुःखना कारणरूप एवा धर्म अने अधर्मेने कहेला छे ॥ ११७ ॥ तेमां सघला खराव भावोनो हेतु अधर्म

है, अने स्वयला मनोहर भावोनी हेतु धर्म छे; अने तेथी आ धर्मज (खरेखरी) गुरुषार्थ छे ॥ ११८ ॥ हवे ते द्रमक कहेवा लाग्यो के, (हे भगवन् !) काम अने अर्थनी पेठे धर्म, टाटिथी केम देवातो नथी ? लारे गुरु तेने कहै छे के, हे भद्र ! ते धर्मने विवेकी (प्राणी) जोइ राके छे, पण मोहांध प्राणी जोइ राकतो नथी ॥ ११९ ॥ हेतु, स्वभाव अने कार्याना भेदथी धर्म जण प्रकारनो कहैलो छे, तेमां जे उत्तम अनुष्ठान ते प्रकटरीते “हेतु धर्म” कहेवाय छे ॥ १२० ॥ बली “स्वभाव धर्म” “साश्रव” अने “निराश्रव” ना भेदथी वे प्रकारनो कहैलो छे, तेओमां पण पेहेलो “सत्गुणात्मरूप” अने बीजो “निर्जरात्मरूप” छे ॥ १२१ ॥

अथ स प्राह न धर्मः । कथं न कामार्थवद्दृशोर्विषयः ॥ गुरुराह नह् पश्यति । विवेक्यसु नैव मोहांधः ॥ ११७ ॥ त्रिविधो धर्मो हेतु—स्वभावकार्यप्रज्ञेतो गदितः ॥ सद्गुष्ठानं हेतु—सत्त्रेदं दृश्यते अकम् ॥ ११७ ॥ द्विविधः पुनः स्वज्ञावो । निर्दिष्टः साश्रवस्तदित-
रश्र ॥ आद्यः सत्गुण्यात्मा । विनिर्जरात्मा द्वितीयस्तु ॥ ११९ ॥ अस्माद्गुष्ठानुमेयो ।
द्विविधोऽप्ययमत्र योगिनां दृश्यः ॥ कार्यं सुंदरज्ञावाः । प्रत्यात्मस्फुटतरास्तेच ॥ ११९ ॥
शास्त्रानुभवज्ञानात्—त्रयमिदमिह दृश्यता न किं दृष्टम् ॥ पश्यामीत्यग्निज्ञापे । तंत्रं स्वतु
विषयताज्ञेदः ॥ ११३ ॥ इतितद्दृश्यरसंपादक—मिह सद्गुष्ठानमेव चादेयम् ॥ गृह्यतिधर्म-
विज्ञेदाद्—द्विविधं सभ्यकत्वमूर्तं तत् ॥ ११४ ॥

ते धरे प्रकारनो “स्वभाव धर्म” अमारा जेवार्था अनुमित थह राके तेवो छे, अने अहीं योगीओर्था ते जोइ राकाय तेवो छे; तथा दरेक आत्मापते धाररे प्राट एवा जे ते सुंदर भावो, ते “कार्यधर्म” कहे-
षाय ॥ १२२ ॥ शास्त्रोना अनुभवना ज्ञानथी आ अणे प्रकारना धर्मने जोता एवा प्राणीण अहीं सुं नथी
जोयुं ? (अर्थात् सर्वे जोयुं छे) “ छुं ते जोडं ” एवी रीतनो अभित्याप हांवे हते विषयपणानो
भेद छे ॥ १२३ ॥ “स्वभावधर्म” अने “कार्यधर्म” नामना धरे धर्मने संपादन करनारा एवा उत्तम

अनुष्ठाननेज अहौं ग्रहण करतुं; अने सम्यक्त्व छे मूल जेनुं एवुं ते "सदनुष्ठान" गृहस्थीधर्म अने यतिधर्मना भेदथी बे प्रकारनुं छे ॥ १२४ ॥ हवे परीने ते द्रमक कहैवा लाग्यो के, हे भगवन् ! ते "सम्यक्त्व" शुरुं छे ? मने तेनी खबर नथी; त्यारे गुरु (सम्यक्त्वनुं स्वरूप) कहैवा लाग्या के, हे भद्र ! सर्वज्ञ, अने नाश करैल छे भाव शत्रुओंनो (अंतरंग शत्रुओंनो) जेणे एवा प्रभुने "देव" (करीने मानवा) ॥ १२५ ॥ ते सर्वज्ञ प्रभुए कहैला जीवअजीव आदिक पदार्थों जुडा नथी अने ते प्रभुए कहैलो रत्नत्रयरूप धर्म मोक्षनगरना मार्गरूप छे ॥ १२६ ॥ एवी रीतना सर्वज्ञ प्रभुए कहैला

पुनराहासौ जगवन् । किं सम्यक्त्वं न तन्मयावधृतम् ॥ गुरुराह तद् देवः । सर्वज्ञो ध्वस्त-
 नावरिपुः ॥ १२५ ॥ तदन्निहिताश्च पदार्था । जीवाऽजीवादयो न चाऽवितथाः ॥ रत्नत्रयं
 च धर्म-स्तदन्निहितः शिवपुरस्याध्वा ॥ १२६ ॥ तच्चारिणश्च गुरवो । वंध्या इति बुद्धिरेव
 सम्यक्त्वम् ॥ शंकादिदोषरहितं । गम्यं प्रशमादिनिर्दिगैः ॥ १२७ ॥ इति कथयता
 जगवता । तीर्थाऽनः पाथितो बलेनाऽसौ ॥ मोहकुर्योपशमतो । नष्टप्रायस्तदोन्मादः ॥ १२८ ॥
 अप्र निर्गतदाहार्ति-ईध्याँ हा कथमयं महत्माऽपि ॥ वंचकबुद्ध्या दृष्टो । दूकपटुतास्वा-
 स्थ्यहेतुर्मै ॥ १२९ ॥

धर्म प्रमाणे वर्तता गुरुभोज मारे वंदनीक छे एवी रीतनीज जे बुद्धि ते "सम्यक्त्व" कहैवाप, एवी, रीतनुं शंकादिक दोषोथी रहित जे "सम्यक्त्व" ते शांतता आदिक चिन्होथी जाणी सकायछे ॥ १२९ ॥ एवी रीते कहैला एवा (ते) आचार्य माहारराजे ते द्रमकने पराणे (सम्यक्त्वरूपी) तीर्थोदक पायुं, (अने तेथी) मोहना क्षयोपशमथी ते द्रमकनो (मिथ्यात्वरूपी उन्माद नष्टप्राय थयो;) (अर्थात् घणा खरो नाश पाय्यो) ॥ १२८ ॥ हवे गएल छे दाहनी पीडा जेनी एवी द्रमक विचारवा लाग्यो के, अरे ! हा ! आ महात्माने पण में "आ उगनारा" छे एवी बुद्धिथी जोग्या ! (मारी ते मोटी शुल थह)

आ गुरु महाराज तो मारी आंखेना तेजना अने स्वस्थताना हेतुभूतछे ॥ १२९ ॥ वली अयोग्य एवा
 हं प्रते पण, योग्योने विषे जेम, तेम आ आचार्य महाराजनी विस्तार शुक्त कृपा थइ; (ते योग्यज
 छे.) केमके, सर्व जगोए वरसता एवा वरसादनी खरेखर एज प्रकृति छे. ॥ १३० ॥ एम भावतो थको
 आ द्रमक रौद्रपणुं तजे छे, अने मदांधपणुं पण छोडे छे; सरलपणाने प्राप्त थाय छे, रागने क्षिथिल करे छे,
 अने द्रेपने विस्तारतो नथी. ॥ १३१ ॥ तत्वमां तत्वबुद्धि धारण करे छे, धन तथा खी आदिकने तजे छे,
 गुणविद्योप प्रते लक्ष राखे छे, अने पोताना आचारना दोषमुं स्मरण करे छे ॥ १३२ ॥ संस्कारथी उत्पन्न

याऽयोग्येऽपि मयि कृपा । योग्येऽपि नगवतोऽजनि प्रथिता ॥ सर्वत्र वर्पतः खलु ।
 जलमेवा जलमुचः प्रकृतिः ॥ १३० ॥ इति ज्ञावयन्न विसुंचति । रौद्रत्वमसौ मदांधतां
 त्यजति ॥ ऋजुतां गह्वति रागं । क्षिथिलयति तनोति न द्वेषम् ॥ १३१ ॥ अग्निनिविशते च
 तत्वे । तत्वधियं त्यजति धनकलत्रादि।लक्षयति गुणविशेषं । स्मरति स्वाचारदोषं च।।१३२॥
 अग्निसंस्कारप्रज्जवाः । कुविल्पास्तस्य कुरसमयोद्धसिताः ॥ चंपववनाद्दधना इवागुरुसंगोद्वेव
 परिगलिताः ॥ १३३ ॥ ययुरधिगतसम्यक्त्वा—स्वहजाश्चादंकीयदंकाद्याः ॥ धनविपयादिपुं
 मूर्वा । द्विमोहसमा तु न निवृत्ता ॥ १३४ ॥ यद्वशगोऽयं जीवः । शास्त्रार्थज्ञोऽपि मूर्खतां
 न्नजते ॥ पश्यन्नपि च न पश्यति । कर्तुं शक्नोति न निवृत्तिम् ॥ १३५ ॥

थपला, अने मिथ्यात्वओना आगमोर्था उल्लुसापमान थपला एवा ते द्रमकना कुविकल्पे. प्रचंड पवनधी
 जेम थादलांथी, तेम गुरु महाराजना संगधीज नाथा पाम्पा. ॥ १३३ ॥ प्रास थपला सम्यक्त्वधी सहज एवा ते
 द्रमकना आशंकीनाय शंकादिक भायो चालया गया, पण दिगमोह सरखी एकी धन अने विपयादिकमां
 ररली (तेनी) मूर्खो निवृत्त थइ नर्थी ॥ १३४ ॥ जे ते सुखाने वश थपलो जीव, जोके शास्त्रार्थोना
 जाणकार होय छे, तो पण (ते) सुखपणाने भजे छे, अने ते जोतो थको पण (तत्व थी) जोतो

नथी, अने निवृत्तिने (पण) करी शकतो नथी ॥ १३५ ॥ हवे ते द्रमकने (विपर्योरुपी) खराय भीज-
 नथी सुईत थपला, तथा वारंवार पोतानां पात्रमां दृष्टि देता जोड्णे, अने तेना अभिप्रायने जाणीने
 ते धर्मतो बोध करनारा आचार्य कहेवा लाग्या के ॥ १३६ ॥ अरे सुखे द्रमक ? मारी दया नामनी कन्या-
 थी देवाता एवा दुधपाकने तुं केम ग्रहण करतो नथी ? अने आ (विपर्योरुपी) खराय भीजनमां
 आसक थड्णे तुं पोतेज तारा वैरिपणाने शामाटे आचरे छे ? ॥ १३७ ॥ आ (जिनशासनरुपी)
 महेलथी बहार घणा जीवो दुःखी थया थका रहे छे, अने तेओपर (अमारा) सुस्थित राजानी दृष्टि
 अथ तं कदन्नमूर्धित । मन्निवीदय्य सुहुर्मुहुर्दंशं ददतम् ॥ निजपत्रे तद्भावं । झारवाह स
 धर्मबोधकरः ॥ १३६ ॥ कन्याप्रदीपमानं । नादत्से किं मुखं परमात्रम् ॥ किंच कदन्ने गुधः ।
 स्वयं स्ववैरित्वमाचरसि ॥ १३७ ॥ अस्मान्नवनाद्वाह्याः । सत्वास्तिष्टंति दुःखिता बहवः ॥
 न च ते प्रभुणा दृष्टा । इति नस्तेष्वान्ये नास्ति ॥ १३८ ॥ त्वं पुनरेतद् दृष्ट्वा । तुष्टस्ते-
 नासि वल्लभो नृपतेः ॥ तत्रथि दयालवः स्मो । नृत्या नर्तुर्मनोऽन्निहाः ॥ १३९ ॥
 प्रनुरयममूढलको । नाऽपत्रे दृग्प्रविद्यासमाधत्ते ॥ व्यन्निचारितश्च मार्गा-वतारहेतुस्त्व-
 यास्माकम् ॥ १४० ॥ आदत्स्व ज्ञानफलं । तद्वृत्तत्रिकां त्यजाऽनघ कदन्नम् ॥ पश्यसि किं
 न विमोहा-निहापि शमिनः सुधातृत्तान् ॥ १४१ ॥

पडी नथी, अने तेथी तेओप्रते अमारी आदर (पण) नथी ॥ १३८ ॥ अने तुं तो आ (जिनशासन
 रुपी) मेहेलने जोड्णे खुशी थयो छुं, अने तेथी तुं अमारा सुस्थित राजाने बह्लम जो, अने तेथीज
 अमा तारा प्रते दयालु थया छीए, केमके चाकरो शोठना मनने जाणनारा होय छे ॥ १३९ ॥ नथी मूढ
 लक्ष जेनुं एवा (अमारा सुस्थित) प्रभु अपात्र प्रते (पोतानी) दृष्टिनो विलास धारण करता नथी
 (अर्थात् तेनी सामे जाता नथी) (अने तें तो अमारी) धर्ममार्गमां उतारवानो हेतु व्यभिचारवालो
 कर्यो ॥ १४० ॥ माटे हे द्रमक ! तुं हवे ज्ञानना फलरूप एवी दीक्षारुपी भिक्षाने ग्रहण कर ! अने हे निष्पापी

(विषयोस्वी) खराब अन्नने तजी दे ? बली तुं अहीं पण मोह रहित थयला, समतावंत तथा (ज्ञानस्वी) असुतथा तप थयला एवा (आ सुनिथोने) शुं जोतो नथी ? ॥१४१॥ एवी रीते जेने वणुं कहैवासां आवेलुं छे एवो, तथा रसांह्यारूप एवा आचार्य महाराज प्रते विधासयुक्त थयलो एवो पण द्रमक, (ते आचार्य महाराजना,) विषयोस्वी ! खराब भोजन तजाववाना वचनथी विहलताने (व्याकुलपणाने) भजे छे. ॥१४२॥ पडी ते द्रमक दीनता धारण करिने कहैवा लाण्यो के, (हे भगवन् !) आपनुं आ वचन सत्प छे; तो पण घणां हेओथी सेवेले छे आ (सारुं विषयोस्वी भोजन) (साराथी) तजी शकाय तेम

इत्यन्निहितः स वाढं । धृतविश्वारोऽपि रसवतीनाथे ॥ न्नजते तस्य कदन्न-त्याजनव-
चनेन विह्वलताम् ॥ १४१ ॥ दैन्यमवलंब्य स ततः । प्राह वचो न्नगवतां प्रमाणमिदम् ॥
हेशेनाजितमेतत्-त्यक्तुं तु न न्नोजनं शक्यम् ॥ १४२ ॥ निर्वाहकमिदमशनं । मम
न्नवतां त्वेकदिवसमुपयुक्तम् ॥ तत् सत्यस्मिन् देयं । यदि क्लिप्ता न्नवति पूज्यानाम् ॥१४३॥
अथ सूक्ष्म धर्मगुरु-द्वेष्यो ही मोहजुंजितं दुष्टम् ॥ यदयं कदन्नदुग्धः । परमान्नं मन्यते
तृणवत् ॥ १४४ ॥ तदपि तपस्विनमेनं । मोहापोहाय शिकयापि पुनः ॥ पुनरेति तमः
पटलं । रविरेव पुनर्विनाशयति ॥ १४६ ॥

नथा. ॥ १४३ ॥ बली हं भगवन् ! सारुं आ भोजन (सारो) नियार्ह करनारुं छे, अने आपनुं तो एक दिव-
सनुं छे, माटे आप रसाहेवनी जो मने देवानी हळडा होय, तो आ सारुं भोजन पण भले रथुं, अने ते
आपनुं भोजन पण आपे साथे आपनुं. ॥ १४४ ॥ ह्वे ते रसांह्यारूप आचार्य महाराज विचारया लागया
के, अरे ! मोहहुं पावलप दुष्ट छे ! कर्मके, (विषयोस्वी) खराब भोजनसां लुब्ध थयो थको आ द्रमक
(दीक्षास्वी) इवपाकने तृणनी पेटे माने छे. ॥ १४५ ॥ तो पण आ विचारया द्रमकते (तेनो) मोह नाश
थवा माटे हं करिने शिखामण आयुं; (कर्मके) अंधकारनो समूह (अथवा पटलो) कशि करिने आवे छे,

अने सूर्यज तेने फरी फरीने नाश करे छे. ॥ १४६ ॥ अनेकवार करेलो एवो (धर्मसंबंधि) उपदेशा खरखर
जीवना योग्यपणाने करे, (अर्थात् जीवने धर्मकार्योमां जोडी शके.) केमके माटीनो घडो पण
प्रयत्नथी हुं पत्थरप्रते (पोताहुं) स्थानक धारण नथी करतो ? (अर्थात् टीपवा, पकववा आदिक
उपायथी हुं पत्थर सरखो नथी धतो ? (धायज छे.) ॥ १४७ ॥ एम विचारिने ते आचार्य
महाराजे ते द्रमकने कहुं के, हे भद्र ! तुं हुं आ जाणतो नथी ? के, आ (विषयोस्वी) खराथ
अन्न छे मूल जेओहुं, तथा चित्तमां विषयोस रूप एवा आ रोगो तारा शरीरमां लाग्या छे. ॥ १४८ ॥
वली हे द्रमक ! ज्यारे तुं मारा (दीक्षास्वी) दूधपाकनो स्वाद जाणोस, त्यारे तारी पोतानी

जीवस्य देशना खलु । योग्यत्वमनेकदाः कृता कुर्यात् ॥ मुक्तुंनोऽपि शिलायां । पदमाधने
न किमुपायात् ॥ १४७ ॥ ध्यात्वेति तेन ज्ञातं । नृद न जानासि किं तव शरीरे ॥
एतत्कदन्नमूढा । रोगाश्रिते विपर्यासाः ॥ १४८ ॥ स्वयमेव हास्यसीदं । स्वादं ज्ञास्यसि
यदा मद्ग्नस्य ॥ न हि मालतीरसज्ञो । भ्रमति भ्रमरः करीरवने ॥ १४९ ॥ आश्चर्यकत्वया
किं । दृष्टांजनसद्विवयोर्नमे शक्तिः ॥ सुचेदं विस्रब्ध—स्तत्कल्याणं गृह्णाणेदम् ॥ १५० ॥
हेशाजितमिदमिति या । त्यागाऽबुद्धिर्न साऽपि तव युक्ता ॥ यदिदमत एव हेयं । हेशांगं
हेशारूपं च ॥ १५१ ॥

मेलज (तारा आ विषयोस्वी) भोजननी तुं हांसी करीश, केमके, मालतीना रसने
जाणनारी एवो भमरो हुं कंथेरा वनमां भ्रमण करे छे ? (नथीज करतो.) ॥ १४९ ॥ वली हे द्रमक !
मारा (ज्ञानस्वी) अंजननी तथा (सम्यक्त्वस्वी) तीर्थोदकनी कुं तें शक्ति नथी जोइ ? माटे
(मारापर) विधास राखीने आ (तारं विषयो स्वी) भोजन तजोइ ? अने कल्याणकारक
(मारा दीक्षास्वी) भोजनने तुं ग्रहण करे ? ॥ १५० ॥ वली हे द्रमक ! “आ मारं भोजन (भं) घणे

कष्टे मेलव्युं हे, " एष विचारिणे (तेनो) त्याग करवानी तने जे बुद्धि नथी आवती, ते पण युक्त नथी केसके आ ताहं (विषयोस्वी) खराच भोजन हेक्षोना अंगरूप अने हेक्षारूप (पण) हे, अने तेथील ने (तने) तजवा जोग हे ॥ १६१ ॥ स्वभावथी उत्पन्न थएला एवा चारित्रना सुखने तजोने, पुण्य- जाली चतुरमाणस आभासरूप एवा विषयसुखसां खुशी थाय नही; केसके जिनेश्वर प्रसु पण नीचे प्रमाणे कहेंके, ॥१६२॥ अनित्य, बहु पोताने स्वाधिन एवां भोगसुखोनी इच्छा करवाथी हुं श्वाहुं हे ! पण जे नित्य, निर्भय, अने पोताने स्वाधिन एवुं समतासुख हे, तेसां (अर्थात् ते मेलव-

वेपथिकसुखात्रारे । चारित्रसुखं स्वत्रावजं त्यक्त्वा ॥ वधाति रतिं न कृती । सुकृती यदुवाच वाचकराट् ॥ १५९ ॥ त्रोगसुखैः किमनित्यै-र्नयवहुवैः काङ्क्षितैः परार्थैः ॥ प्रकृत्यमन्त्रयमात्मस्थे । प्रशमसुखं तत्र यतितव्यम् ॥ १५३ ॥ निर्वाहकत्वमुक्तं । प्रकृत्यमन्त्रयमात्मस्थ ॥ कादाचित्कतया म-त्परमान्नस्याऽतथात्वं च ॥ १५४ ॥ तदपि तिगतेर्यत्पुनः कदन्नस्य ॥ कादाचित्कं कावीर्योद्धारेण परमान्नम् न युक्तमप्ययं निर्वाहेन तत्पकटयत्कदन्नं ते॥मम तु न कादाचित्कं कावीर्योद्धारेण परमान्नम् ॥ १५५ ॥ युगम् ॥ विगतितन्त्रवप्रपंचः। प्रशान्तिवाही परीपहेरजितः॥सुनिरुपचितस्ववीथी । निर्विघ्नं याति शिवसद्गमम् ॥ १५६ ॥

वाने) प्रयत्न करवो. ॥ १६३ ॥ वही हे द्रमक ! (विषयोस्वी) खराच भोजनोहुं स्वभावथी जे ते निर्वाहकपणुं कर्तुं, अने सारा (दीक्षारूपी) भोजनहुं (कादाचित्कमपणाथी) एदले कोद कोद जे ताहं उपयोनासां आवे, एदी रीते कहवाथी, जे ते निरुपयोगीपणुं जणावुं, ते पण युक्त नथी; केसके जे सारा (विषयोस्वी) खराच भोजन हे, ते तो अपथ्य हे, अने निर्वाह करवामां समर्थ नथी, अने सारा (दीक्षारूपी) कथपाकहुं भोजन थीर्याह्वासें करीने कादाचित्क नथी. ॥ १६४ ॥ १६५ ॥ गली गणुं करवो प्रपंच जेनो, तथा शान्तिनं धारण करनारो परिसहाथी नही जीतापली, तथा एकहुं करवो

आत्मवीर्यं जेणे एवो सुनि विप्ररहित मोक्षपते जाय छे. ॥ १५६ ॥ ते मोक्षमां, संसारना वेदरूपी
 रोगधी निर्मुक्त थयो थको प्राणी अनंत काल सुधि रहे छे; अने ते मोक्षमां पहेंचाडनारुं मारुं
 (दीक्षारूपी) भोजन छे; माटे ते भोजनज (खरेखरुं) निर्वाह करनारुं छे ॥ १५७ ॥ (माटे
 मारुं आ दीक्षारूपी) भोजनज तुष्टि अने पुष्टिने करनारुं अत्यंतवीर्यने वधारनारुं, तथा रोगीने
 नाश करनारुं छे; माटे तेने तुं ग्रहण कर ? अने ते खाहेने (अमार) राजानी पडे सुखी था ? ॥ १५८ ॥
 त्यार ते द्रमक गळीआ बलदनी पडे पग पोहोला करीने कहेवा लागयो के, (हे भगवन् !) हुं (आ)
 तत्रानंतं कावं । तिष्ठति त्रवखेदरोगनिर्मुक्तः ॥ तत्प्रापकं मदन्नं । तस्मान्निर्वाहकमेव हि
 ॥ १५७ ॥ इदमेव तुष्टिपुष्टिक-इतिवीर्यविवर्धकं गवहोदि ॥ तदिदं गृह्याण त्रूया। त्रुक्त्वेदं
 नृपतिरिव सुखितः ॥ १५८ ॥ स प्राह बलिवर्धो । गतिरिव पादप्रसारिकां कृत्वा ॥ नाऽव
 त्यागेऽस्याहं । सत्यस्मिन् दीयतां देयम् ॥ १५९ ॥ ज्ञात्वा तन्निर्बंधं । कृपापरो रसवतीपति-
 देधौ ॥ सत्यप्यस्य कदन्ने । देयं देशोपरतिरन्नम् ॥ १६० ॥ पश्चाद्विज्ञातगुणः । स्वयमेव
 विहाय विषयज्ञोगमसौ ॥ तास्यति शुद्धं चरणं । न धैर्यकृद्विषयमाधुर्यम् ॥ १६१ ॥ अप-
 सिद्धांतो न ममा-प्येवमुपाये प्रवर्तमानस्य ॥ विनिरूप्य सर्वविरतिं । कथनीया देज्ञ-
 विरतिर्यत् ॥ १६२ ॥

मारा भोजननो त्याग करवाने समर्थ नथी; माटे मारुं आ भोजन होते छते आपने जे देवुं होय, ते
 आपो ? ॥ १५९ ॥ एवी रीतनो ते द्रमकनो निश्चय जाणीने दयालु आचार्य विचारवा लाग्या के, आ
 द्रमकने हवे, तेनुं (विषयोरूपी) खराब भोजन तेनी पासे रहेवा देवुं; अने देवाचिरति रूपी (माटी पा-
 सेनुं) भोजन तेने देवुं ॥ १६० ॥ पाडलथी जाणेल छे गुण जेणे एवो थयो थको आ द्रमक पोतानी
 मेलज विषय भोगने छोडीने शुद्ध चारित्र लेयो; केमके विषयोनी मधुरता थीरज करनारी नथी ॥ १६१ ॥
 एवी रीतना उपायसां प्रवर्तता एवा मने पण सिद्धांतोथी विरुद्ध चालवापणुं होतुं नथी; केमके सर्व-

विरतिं स्वरूप निरूपण करीने देशविरति कहेवी. ॥ १६२ ॥ पहिलां ते देशविरति कहेने छते, तेना प्रतिबंधवाळुं एहुं सांभलनारतुं मन खरेखर दृढ थाय छे; अने एवी रीते सूक्ष्म प्राणातिपातादिकमां अनुसति थाय. ॥ १६३ ॥ एम विचारिने ते आचार्य महाराजे संकेत करेली दयाए ते द्रमकने (देश विरति रूप) दुधपाक आच्यो; त्यारे ते द्रमके पोताना पात्रमां ते खराब भोजन छतांज साधे ते दुधपाकने (पण) खाधो. ॥१६४॥ एवी रीतना ते देश विरतिरूप भोजने परिणमतां थकां ते द्रमकना रोगनो नाश कर्यो, तेनी शुधा मटी गढ, अने अंजन तथा तीर्थोदकथी उत्पन्न थएळुं सुख अनंतगणुं थयुं. ॥१६५॥ हचे विस्तार

प्राक् तत्कथने हि त्रये-तत्प्रतिबंधं दृढं मनः श्रोतुः ॥ इत्थंचानुमतिः स्यात् । सूक्ष्मप्राणाति-
पातादौ ॥ १६३ ॥ प्रद्वौ परमानन्दवं । ध्यात्वेदं संज्ञिता दया तेन ॥ सत्येव तत्कवने । चुकं
तेनात्मनः पात्रे ॥ १६४ ॥ तद्देशविरतिरूपं । परिणममाणं गदक्यं चक्रे ॥ गलिता कुधांजन-
जलो-द्वयमजनि सुखं त्वनंतगुणम् ॥ १६५ ॥ अप्र स प्रसुमरन्नाकि-नंष्ट्रान्तिर्वज्राण
जगवंतम् ॥ अनुपकृतोपकृतो मे । नाथा यूयं विनाथस्य ॥ १६६ ॥ रूढः प्राह गुरुरथो ।
नाथः सर्वस्य जिनमहाराजः ॥ अस्मान्निस्तु तदाज्ञा-नुवर्तिर्निर्युते सततं ॥ १६७ ॥
सामान्यतोऽपि येऽसुं । सेवते ते क्रमेण शिवनाजः ॥ ये तु विशिष्य भजंते । तेपामचिरा-
द्ववति मुक्तिः ॥ १६८ ॥

पामती छे भक्ति जेनी, तथा नाश पामेल छे आंति जेनी एचो ते द्रमक आचार्य महाराजनं कहेया लाग्यो कें
(हे भगवन् !) आप मने अनुपकारीने (पण) उपकार कर्यो छे; मटि (खरेखर) आप अनाथना नाथ छो.
॥१६३॥ हचे ते आचार्य महाराज तेने कहेया लाग्यो कें, सधना नाथ तो जितेभर महाराज छे; अने असा
तो हसेयां तेमनी आज्ञापमाणं वर्तीए हीए ॥१६४॥ सामान्यथी पण जे साणसो आ श्रीजिनेभर प्रभुने
सेव छे, तेचो अनुक्रमे मोक्षने भजनारा थाय छे, अने जेचो विशेष प्रकार भजे छे, तेओने सुरत

सुक्ति धाय छे ॥ १६८ ॥ जेओ पापिष्ट प्राणीओ छे, तेओ आ जिनेश्वर प्रभुनु नाम मात्र पण जाणता नथी; अने जेओने भद्र थनारं छे एवा प्राणीओने खरखर पोतानुं कर्मरूप द्वार अहीं (जिनशासनरूपी मेहलमां) प्रवेश करावे छे ॥ १६९ ॥ बली हे द्रमक ! योगावंचकनी शक्तिथी तुं पण तत्वथी प्रभुने प्राप्त थयो छुं; हवे आ प्रभुनी विशेष भक्तिमां तने जोडवाने अमो हृच्छीए डीए ॥ १७० ॥ क्षण क्षण प्रते (उपर कहैला) जणे औषधो खावाथी (तने) रोगपणुं नहीं प्राप्त थाय, तेथी तारे हवे अहीं ते जणे औषध खातां थकां रहेंहुं ॥ १७१ ॥ अने मारी दया नामनी कन्या जे तेने आपणे, ते खाहने तुं विशेष

ये पापिष्टाः सत्वा । जानंति न तेऽस्य नाममात्रमपि ॥ नूनमिह ज्ञाविज्ञान् । स्वकर्म-
विवरः प्रवेशयति ॥ १६८ ॥ योगावंचकशक्त्या । त्वमपि विभुं वस्तुतः प्रपन्नोऽसि ॥
इहामो योजयितुं । विशेषज्ञकावश्यास्य त्वाम् ॥ १७० ॥ सा च गदता न हि स्यात् । क्रणे
क्षणे त्रेषजत्रयीज्ञोगात् ॥ तत्स्थेयमत्र त्रवता । त्रुंजानेन त्रयसिदानीम् ॥ १७१ ॥ दास्य-
ति च महया य-चक्षुस्त्वा त्वं विशेषतो नृपतिम् ॥ आराध्य तत्प्रज्ञावा-ज्ञवितासि नृपेक्षम-
प्रकृतिः ॥ १७२ ॥ प्रमुदितमनास्ततस्त-द्वचनैरतिकोमलैः प्रणयगर्भैः ॥ प्रादुःकृत्य स्वा-
दाय-माह द्रमको नु गुरुसूद्रम् ॥ १७३ ॥ नावं पापस्थकुं । कदन्नमिति तत्समादिशान्यदतः ॥
स प्राह नैतदर्थो । यत्रो मे तेन मा त्रैषीः ॥ १७४ ॥

प्रकारे सुस्थित राजानुं आराधन करीने, तेना प्रभावथी तुं राजा सरखी उत्तम प्रकृतिवालो थहय ॥ १७३ ॥
पडी तेमनां अति कोमल तथा पीतिगर्भित वचनोथी हर्षित थएल छे मन जेतुं, एवो द्रमक पोतानो
अभिप्राय प्रकट करीने आचार्य महाराजने कहैवा लाग्यो के, ॥ १७३ ॥ हे भगवन् ! पापी एवो हुं (ते
विषयोरूपी) खराब भोजनने तजवाने समर्थ नथी; माटे कहेक बीजुं (कार्य) मने फरमावो ? तयारे
आचार्य महाराज कहैवा लाग्यो के, ते तारं भोजन तजाववा माटेनो मारी आ प्रयत्न नथी. अने तेथी

हरजे नहीं ? ॥ १७४ ॥ बली हे द्रमक ! पहेलां पण में ताराज हितनी इच्छायी आ (तारं) खराय भोजन तजाव्युं हतुं; अने ते जो तने न रुचतुं होय, तो आ तारं भोजन होते छते पण आ मारं भोजन खा? ॥१७५॥ बली में (तने) पहेलां जे कहूं छे, ते अहीं तें कहं ध्यानमां लीयुं? त्पारे द्रमके कहूं के, अति मूर्खित थपला एवा मदींनमत्त सरखा में ध्यानमां लीयुं नथी. ॥ १७६ ॥ बली हे भगवन् ! आप (मने) सम जावो जो छतां पण अनादि कालना अभ्यासथी, भक्षण करेल छे दहीं अने वृताक (रिंगणां) जेणे एवो माणस जेस निद्राने, तेस हुं धनादिकनी मूर्खाने तजवाने समर्थ नथी. ॥ १७७ ॥ बली उपारे हुं

अत्याजयं पुराहांतवैव हितकाम्यया कदन्नमिदम् ॥ तुभ्यं न रोचते चेद्भक्षुं क्वान्नं सत्यपीह तदा ॥ १७५ ॥ यच्च प्रागुपदिष्टं । तदत्र न्वताऽवधारितं किंचित् ॥ स प्राह नाऽवधारित मतिमूर्खितमत्तसदृशेन ॥ १७६ ॥ नाऽवमनायत्र्यासा--द्वनादिमूर्धा वदस्वपि न्वत्सु ॥ नक्षितदधिवृताको । निद्रामिव हातुमहमासम् ॥ १७७ ॥ उद्वेजिका तवान्नु-त्पतिवोधनगी-र्मम प्रसूतस्य ॥ प्राप्तस्तन्माधुर्यं विनावयंश्चांतराल्हादम् ॥ १७८ ॥ आहूतः पूर्वमहं । तास्य-त्यन्नं ममायमितिनीतः ॥ अंजितनेत्रस्तु वला--न्नयामीत्याशयं धृतवान् ॥ १७९ ॥ तीर्थांबु पाथितः सन्नः शैत्यं गमितो यदा पुनः पूज्यैः ॥ परमोपकारकत्वं । युष्मासु तदामयाऽ-वगतम् ॥ १८० ॥

(अज्ञानरूपी) निद्रामां पहेलो हतो, त्पारे तमारो प्रतियोधनी वाणी मने उद्वेग करनारी थर पडी हती; पण उपारे ते वाणीनी सीटाशने हुं भाववा लाग्यो, त्पारे अंतरंग आनंद पाग्यो. ॥ १७८ ॥ बली हे भगवन् ! अने उपारे मने प्रथम बोलावचामां आव्यो, त्पारे मने एवो हर थयो के, आ मारुं भोजन लइ लेयो; अने उपारे आप पराण मारी आंखोमां अंजन आंज्युं; त्पारे "हुं नाश्चिजजे" एवो अग्निप्राप्य में धारण कर्यो. १७९ पण उपारे आप मने तीर्थांदक पातां थकां प्रतिबलताने प्राप्त कर्यो, त्पारे में आपने विष रहल परस उप

कारिपणुं जाणयुं ॥ १८० ॥ “ (तारा) आ खराव भोजनेने तजी दे ? ” एम आपे कहेंते छते हुं वली फरीने व्याकुल धयो; (पण पळी विचार धयो के) आ आचार्य महाराज पोते (तो) मारुं भोजन नधी लेइ लेता, पण तजावे छे; एम विचारतो धको हुं उत्तर देवाने अशक्त धयो. ॥ १८१ ॥ आ मारुं (विप- योरूपी भोजन) होते छतेज मने (आपनुं) भोजन आपो ? एम (में) कहेंते छते, आपे द्या मारफते अपावेला आ आपना भोजनेने खाईने, में आपनुं अतिहितपणुं जाणयुं. ॥ १८२ ॥ “ आ गुरु महाराज (तो) खरेखर (मने) तत्वधी कहे छे; पण (आ मारा विषयोरूपी) भोजनेने तजवामां हुं समर्थ परिहर कदन्नमिदमिति गदिते पर्याकुलः पुनर्जतिः ॥ स्वयमेव न दाति परं । त्याजयतीत्युच- राशक्तः ॥ १८१ ॥ सत्यस्मिन्मे त्रोज्यं देहीत्युक्ते त्वया दयाद्वारा ॥ दापितमिदमतिहिततां । नुक्त्वाहं ज्ञातवान् त्रवतः ॥ १८२ ॥ वक्ति हि तत्वेनासौ । शक्तोऽस्मि न मोचने कदन्नस्य ॥ इति चिंताकुलितस्य चाभवद्वचो मे हृदि न लभम् ॥ १८३ ॥ न त्याजयामि सांप्रतमिति- वचनेन त्वनाकुलो जातः ॥ तद्भूत सांप्रतं य- न्ममेदृशस्यापि कर्तव्यम् ॥ १८४ ॥ इत्या- कर्ण्य दयादयः । प्राह स्वांजनजवान्नमाहात्म्यम् ॥ राज्ञा प्रोक्तं योग्याऽयोग्यविज्ञानं च तद्वाने ॥ १८५ ॥ योग्येभ्य एव दत्तं । गुणाय खलु नेषजत्रयं त्रवति ॥ दोषायाऽप्योग्यस्य तु । दत्तं तद्गुणमिव फलिनः ॥ १८६ ॥

नधी” एवी रीतनी चिंतार्थी व्याकुल थणला एवा मारा हृदयमां आपनुं वचन असरकारक धयुं नधी. ॥ १८३ ॥ वली हे भगवन् ! आपे मने एम कहुं के, हुं तने ह्मणां ते तारुं (विषयोरूपी) भोजन तजावीश नही, एवी रीतना आपना वचनधी हुं आकुलता विनानी धयो हुं; माडे एवी रीतनी अवस्थावाला एवा मने हवे जे कइ करवानुं होय, ते आप फरमावो ? ॥ १८४ ॥ ते सांभलीने दयालु एवा आचार्य महाराज ते द्रमकन पोताना अंजन, तीर्थोदक, तथा भोजननुं माहात्म्य कहुं; अने ते देवामां सुस्थित राजाए कहेलो योग्य अयोग्यनो विभाग पण कही बताव्यो. ॥ १८५ ॥ योग्योपपते दीधेली

जाणवो, त्यां कोहनुं पण शरणुं नथी ॥ २०३ ॥ अपथ्यना दोषथी धनना खरचना खेदरूपी अचानक थएल्ले
 रूल ते द्रमकने दुःख आपे छे, परनी इषारूपी अग्नि तेने वाल्या करे छे, अने पोतानी सर्व वस्तुना नाश
 रूपी मूर्छा तेने लुप्त करे छे ॥ २०४ ॥ वली ते द्रमकने कामरूपी ताव ताप आपे छे, अने करजरूपी
 शरदि तेनुं मईन करे छे, अने धन खरचावानी चिंता माणसोने पराभव करनारा एवा जाड्यपणाने
 विस्तारे छे ॥ २०५ ॥ वली ते द्रमकने संयोग अने वियोगनी पीडारूपी हृदय अने पासानी वेदना
 (तेना) हृदयने दली नांखे छे, अने प्रमाद छे मूल जेनुं एवो मिथ्यात्वे करेलो उन्माद तेने खेद आपे

व्यथयत्यपथ्यदोषा—इकांफशूलं धनव्ययविषादः ॥ इहति परेष्व्यादाहो । लुपति मूर्खांस्त्रि-
 लस्वहतिः ॥ २०४ ॥ कामज्वरो ज्वरयति । बर्दिर्मदयति चोत्तमर्षकृता ॥ धननिर्यातन-
 चिंता । स्वलयति जाड्यं जनान्निद्रवम् ॥ २०५ ॥ संयोगवियोगार्ति—ईलयति हृत्पाश्वे-
 दना हृदयम् ॥ मिथ्यात्वकृतोन्मादः । प्रमादमूलो विषादयति ॥ २०६ ॥ ग्लपयति
 सदनुष्ठाने । पथ्ये नृशतरमरोचको गहनः ॥ इयतिं नृवमारूढे । ऽप्यहह विकारैर्न किं क्रियते
 ॥ २०७ ॥ दृष्ट्वा गुरुसूददया । कदाचिदथ तं विकारलुसांगम् ॥ आक्रंदंतं कृपया । प्रोवाच
 परोपकारपरा ॥ २०८ ॥ रोगाः कदन्नमूला । स्तव ये तातेन सौम्य निर्दिष्टाः ॥ नैवं तेभ्यो
 मोक्षो । त्रेषजमफलं ह्यपथ्यनृजः ॥ २०९ ॥

॥ २०६ ॥ उत्तम अनुष्ठानरूपी पथ्य भोजनमां थएली भयंकर एवी अरुचि, ते द्रमकने अत्यंत ग्लानि
 आपे छे, माटे अरेरे!! आटले दरजे चढनां थकां पण (प्राणीने) विकारो शुरुं करता नथी? ॥ २०७ ॥
 हवे कोइक दिवसे आचार्य महाराजनी परोपकार करवामां तत्पर एवी दया नामनी कन्या
 विकारथी लुप्त थएला अंगवाळा अने रडता एवा ते द्रमकने जोइने कृपाथी कहेवा लागी के, ॥ २०८ ॥
 हे सौम्य ! विषयरूपी खराब भोजन छे मूल जेओनुं एवा जे रोगो पिताजीए देखाड्या छे, ते रोगोथी

रथी पण ते द्रमकने दह रोगो उत्पन्न थया; अने घणां अपथ्य भोजनथी कोह कोह समये तेने विकार पण थवा लाग्यो. ॥ १९७ ॥ वली तेथी ते द्रमकने (आगल जे भावरोगोतुं वर्णन करवामां आवेल छे एवा) झूल, दाह, सूच्छी, ताव तथा कोह वखते शरदी, बेभानपणुं, हृदय अने पासांनी वेदना, तथा कोह समये उन्माद अने अरुचिपणुं पण थवा सांड्युं. ॥ १९८ ॥ वली संदवीर्य वाली एवो आ द्रमक अर्हां केदलांक व्रताने तो (पोतानी) तीव्र बुद्धिथी ग्रहण करे छे, अने केदलांकोने गुरूनी दाक्षिणताथी ग्रहण करे छे, अने चाकीनाने बालासमां राखे छे. ॥ १९९ ॥ एवी रीतनुं पण दूधपाकनुं भोजन अनु-

शूल वाहो मूर्धा । ज्वरः कच्चिद्विरेव जाड्यम् ॥ हृत्पार्श्ववेदनासीत् । कच्चिदुन्मादोऽप्य-
रोचकता ॥ १९८ ॥ गृह्णाति संदवीर्यः । कानिचिदेव व्रतानि तीव्रधिया ॥ गुरुदाक्षिण्यात्का-
स्यं कदन्नबुद्धि-ज्ञेया परमान्नसंवात् ॥ १९९ ॥ इदृशमप्यनुपंगा-चत्वरमात्रं धनादिवृथै स्यात् ॥
वितये शिश्रिवाहता । धनवृद्धौ बालवचेष्टा ॥ २०० ॥ तद्धेतोरज्ञानं । धर्मानादरुक्तो विपर्यसिः ॥
व्यक्तिः प्रबलहेतुसंपर्कत ॥ तनुताग्नाविःकृतावस्था ॥ २०१ ॥ तत्रापि संवेगाद् । शायत्वं यच्च ना-
संगथी धनादिकनी बुद्धि माटे थाय छे; अने एवी रीते (ते) दूधपाकना भोजनथी आ (ते द्रमकना)
ग्रराय भोजननी बुद्धि जाणवी. ॥ २०० ॥ ते ग्रराय भोजननी बुद्धि शायी थाय छे ? तेना हेतुनुं जे
अज्ञान, तेने धर्मना अनादरं करेलो विपर्यसि जाणवी; अने व्रणे औषधोमां जे शिथिल आदरपणुं, तेने
पणुं छे, ते प्रबल हेतुना अयोगमां नथी प्रगट करेल अवस्था जेणे एवी संवेगथी पण भावरोगोतुं जे प्रबल-
हेतुना संगथी तेज भावरोगोतुं जे प्रगट थवुं, तेने विकार जाणवी; अने तेने अनादरथी करेलो यमे

संगथी धनादिकनी बुद्धि माटे थाय छे; अने एवी रीते (ते) दूधपाकना भोजनथी आ (ते द्रमकना)
ग्रराय भोजननी बुद्धि जाणवी. ॥ २०० ॥ ते ग्रराय भोजननी बुद्धि शायी थाय छे ? तेना हेतुनुं जे
अज्ञान, तेने धर्मना अनादरं करेलो विपर्यसि जाणवी; अने व्रणे औषधोमां जे शिथिल आदरपणुं, तेने
पणुं छे, ते प्रबल हेतुना अयोगमां नथी प्रगट करेल अवस्था जेणे एवी संवेगथी पण भावरोगोतुं जे प्रबल-
हेतुना संगथी तेज भावरोगोतुं जे प्रगट थवुं, तेने विकार जाणवी; अने तेने अनादरथी करेलो यमे

छे) ॥२१५॥ माटे आ द्रमकनी पासे हमेशां रहे, एवी कोइक बीजी प्रतिचारिका शोधवी; एम विचारने आचार्य महाराजे ते द्रमकप्रते "सद्बुद्धि" नामनी प्रतिचारिका आपी ॥ २१६ ॥ वली आचार्य महाराजे ते द्रमकने एवी शिखामण आपी के, हे वत्स ! तारे आ सद्बुद्धि प्रतेनो आदर तजवी नहीं; केसके, दुर्भागी प्रते जेम पंडित खी, तेम आलखुप्रते आ सद्बुद्धि प्रेम राखती नथी. ॥ २१७ ॥ वली हे द्रमक ! आ सद्बुद्धिने खुशी करवाथी असो तथा अमारा सुस्थितराजा पण खुशी थशे, माटे तारे आ सद्बुद्धिनेज खुशी करवी; अने वली वचमां वचमां दया पण तेने हितकारक भोजन आपशे

प्रतिचारिकाऽस्य कार्या । तस्मादन्या सदैव सन्निहिता ॥ इति मत्वा सद्बुद्धिं । प्रददौ प-
 रिचारिकां तस्मै ॥ २१६ ॥ इति शिक्षितश्च सोऽस्यां । त्वया न वत्सादरो विमोक्तव्यः ॥ नैपा-
 लसे प्रसीदति । दुर्भग इव पंमिता वनिता ॥ २१७ ॥ अस्यां प्रसादितायां । वयं प्रसन्ना-
 स्तथा महाराजः ॥ एषैव तत्प्रसाद्या । दास्यति मध्ये इयाऽपि हितम् ॥ २१८ ॥ अथ बुद्ध्या-
 नुगृहीतः । स्मरन्नसौ धर्मबोधकरवाचम् ॥ पथ्याहाररतोऽभूत् । कदापि मुंक्तेऽप्यदभ्या-
 सात् ॥ २१९ ॥ स्वप्नेऽज्जालसदृशं । संसारं मन्यते हि सद्बुद्धिः ॥ तप्तायःपददान-न्या-
 याङ्मुक्तेऽपि विषयसुखम् ॥ २२० ॥ जाता चरणसुखाशा । तनुवाङ्मनसां व्यथा निरनुबंधा ॥
 अहितेऽस्य गृह्यन्नावा-न्नष्टं बीजत्सरूपत्वम् ॥ २२१ ॥

॥ २१८ ॥ हवे सद्बुद्धिए (पोताना) स्वाधिनमां लीधेलो एवो आ द्रमक आचार्य महाराजनी वाणी-
 नुं स्मरण करतो थको, पथ्य भोजनमां रक्त थयो, अने (पूर्वना) अभ्यासथी कोइक दिवसे पोतानुं
 अपथ्य भोजन पण खावा लाग्यो ॥ २१९ ॥ हवे सद्बुद्धिथी युक्त थएलो एवो ते द्रमक संसारने खरेखर
 स्वप्न अने इंद्रजाल सरखुं मानवा लाग्यो; अने (अग्निथी) तपेला लोखंडपर जेम पग मुक्ताय ते
 न्यायथी (अर्थात् डरतो डरतो) विषय सुखने पण भोगववा लाग्यो ॥ २२० ॥ (तेम करवाथी ते
 द्रमकनी) चारित्रना सुखनी आशा बंधाणी, मन, वचन तथा कायानी पीडा अनुबंध विनानी थद

तारो मोक्ष धनारोज नशी; केमके, अपथ्य खानारने औषध निष्फलज छे. ॥ २०९ ॥ बली हुंतारी परिचारिका थह, तेथी ताराथीज मारी पण अपकीर्ति फेलाय छे, मोटे हवे तो हुं (तने) केहं पण कही शकती नथी; केमके हठवाला माणसने केहेलुं वचन फलीश्रुत थनुं नथी. ॥ २१० ॥ त्यारे ते द्रमक केहेवा लाग्यो के, हे महाभागे ! हुं मारी मेलेज अपथ्य तजवानी उत्साह धरतोज नथी; मोटे ते अपथ्यनी मारी हच्छाहुं तुं निवारण कर ? अने पथ्यने विपे दृढ आदर कराव ? ॥ २११ ॥ बली तारा प्रयत्नथी थोडुं थोडुं अपथ्य तजतां थकां मने सर्व तजवानी पण शक्ति थसो; त्यारे ते बात दयाए पण कडुल राखी. ॥ २१२ ॥ हवे ते

प्रसरति ममाप्यकीर्ति—स्वत्तः परिचारिका तवाहमिति ॥ न च वक्तुं शक्ताऽहं । हवति न फलं वचस्तनुते ॥ ११० ॥ स. प्राह महाभागे । त्यक्तुं नैवोत्सहे स्वयमपथ्यम् ॥ वारय तेन तद्विज्ञां । कारय पश्यादरं च दृढम् ॥ २११ ॥ स्तोकं स्तोकमपथ्यं । त्वच्छापापारात्रविष्यति त्यजतः ॥ सर्वत्यगे शक्ति । ममेति साप्येतदनुमेने ॥ ११७ ॥ अथ सागधिकं कदन्नं । श्रुजानं तं श्रुशं निवारयति ॥ तेन स्याद्गदन्तनुता । त्यजति यदा सा न तत्पार्थ्वम् ॥ ११३ ॥ सा च विनियोजितास्ति । प्रागेवाशेषलोकवोधाय ॥ पीडयत एव विकारै—रिति तस्यां दूरवर्तिन्याम् ॥ २१४ ॥ दृष्ट्वाऽथ तं तथाविध—मनुकंपां प्राप धर्मवोधकरः ॥ दृश्यो नायमनुन्नः । प्रवर्तते न च दयाऽप्यथा ॥ ११५ ॥

दया; अधिक एवा (पोताना विषयोरूपी) ते खराब भोजनने खाता एवा ते द्रमकने अत्यंत रीति अटकावे छे; अने तेथी, ज्यारे ते दया तेनुं समीपपणुं तजती नथी, त्यारे ते द्रमकनो रोग नरम पडे छे. ॥२१३॥ ते दयाने पेहेलेथीज सधला लोकोने बोध करवानुं काम संपेळुं छे; तेथी ज्यारे ते (दया) दूर होय छे, त्यारे यली ते द्रमक विकारोथी पीडायज छे. ॥ २१४ ॥ हवे ते द्रमकने तेवी रीतनो जाइने आचार्य माहा-राजने ककुणा आची; अने तेथी ते विचारवा लाग्या के, आ द्रमक प्रेरणाकयो विना (मोक्षमागमां) चालीशके तंस नथी; अने दया कार्यमां नथी शुंश्राणी तंस नथी, (अर्थात् दयाने थोडुं हलु घणुं काम

(समर्थ) थाय छे; अने दूपण सहित पालेछं ते चारित्र अहितमाटे थाय छे; माटे सारी रीते विचारनि ते ग्रहण करबुं॥२२॥एवी रीतना सदुद्धिना विचारथी ते द्रमकनुं मन जरा हींचोला खावा लागुं; अने ते विचारवा लाग्यो के, नीचे पडेछं फल (ग्रहण करबुं) ते फायदाकारक छे, पण दूक्षना पडवाथी उंचुं एबुं पण फल (लेबुं ते) हितकारक नथी ॥ २२८ ॥ हवे उदय आवेलां एवां चारित्रमोहनीय कर्मना अंशोथी ते द्रमक खोटा आलंबननी बुद्धिवालो थयो; (अने तेथी विचारवा लाग्यो के) मारे तो (हजु) कुडंबनुं पोपण करवानुं छे; माटेवली आ अचानक पीडा गळांमां ओळववानी मारे की जरूर छे॥२२९॥

इति सद्बुद्धिमर्शा--ईश्वरोलायितं मनस्तस्य ॥ दृश्यौ पतितमपि हितं । तरुपतनान्नो च्वमपि तु फलम् ॥ २२७ ॥ अजनि कडालंबनधी-रनुवृत्तैश्च चारित्रमोहांशैः ॥ पोष्यं कुट्टं वकं मे । किमनेनाकारुणकलहेन ॥ २२८ ॥ प्रव्रज्यावाहुर्भ्यां । जलनिधितरणं नम्रस्वता-भरणम् ॥ वस्त्रग्रंथेः शिरसा । विदारणं पर्वतस्य तथा ॥ २२९ ॥ चर्वणमयोयवानां । मानं पाथोनिधेः कुशाग्रेण ॥ राधोविधविधानं । गमनं नद्यां प्रतिश्रोतः ॥ २३० ॥ युग्मम् ॥ श-कोऽहं नैतस्यां । न विनाऽप्येनां समग्रसुखलाभः ॥ तत्किं कुर्वे सांप्रत--मितिसंदेहाकुलः सोऽभूत् ॥ २३१ ॥ नूरिमहाकल्याणं । ऋक्त्वायमथान्यदा तपोनियमैः ॥ जकितवानल्पतरं । प्रसंगतोऽर्जिनकदन्नम् ॥ २३२ ॥

बन्ने हाथोथी समुद्र तरवो, बल्लनी पोदलीथी पवनने बांधवो, मस्तकथी पर्वतने फोडवो, लोखंडना यव चाववा, डामना अग्रभागथी समुद्रने मापवो, राधोविध करवो, तथा सामे पुरे नदीमां गमन करबुं, ते सरली "दीक्षा" छे. ॥ २३० ॥ २३१ ॥ माटे हुं ते दीक्षा पालवामां समर्थ नर्थ; अने ए दीक्षाविना समस्त सुखोनो लाभ पण थइ शकथो नही; माटे हवे ते मारे शुं करबुं? एवी रीतना संदेहथी ते द्रमक व्याकुल थयो. ॥ २३२ ॥ हवे एक दहाडो आ द्रमकेतप नियम पूर्वक महाकल्याण कारी एवा (आचार्य महाराजे आपेला) दूधपाकने जमीने, प्रसंगथी धन कमावा रूप थोडुंक खराय अन्न

अने अहितकारक (भोजनमां) गृथीपणाना अभावथी तेनुं निदनीक स्वरूपपणुं नाश पाम्पुं ॥ २२१ ॥
 सद्बुद्धिना समीपपणाथी ते द्रमक (विषयोरूपी) खराब भोजन खावामां अत्यंत लज्जा पामवा लाग्यो;
 अने तेथी हणाएल छे दोष अने स्वच्छाचार जेनो एवो थयो थको ते सदाचारी थयो ॥ २२२ ॥ पत्नी
 ते द्रमके सुबुद्धिने पूछुं के, आ अकस्मात शुं फेरफार थइ गयो? त्यारे ते कहेवा लागी के, थोडा पण
 (तारा) खराब भोजनना त्यागना उपायनो आ महिमा छे ॥ २२३ ॥ त्यारे ते द्रमक कहेवा लाग्यो के,
 (अहो!) ज्यारे एम छे त्यारे तो हुं सर्वथा प्रकारे आ (माहं विषयोरूपी भोजन) तजी

सद्बुद्धिः सान्निध्यात्कदन्नमुक्तौ स लज्जते वाढम् ॥ इतद्वैपकामचार--स्तदसौ जातः सदा-
 चारः ॥ २२२ ॥ पृष्ठा तेन सुबुद्धिः । किमिवेदमकांस्तंभवं जातम् ॥ साह स्तोककदन्न-त्या-
 गोपायस्य महिसायम् ॥ २२३ ॥ स जगौ ननु यद्येवं । त्यजामि तत्सर्वथा कदन्नमिदम् ॥
 सर्वाकुलतारहितं । येन प्राप्तोमि सुखमतुलम् ॥ २२४ ॥ सा प्राह सर्वसंग-त्यागः श्रेयान्
 परं सति विवेके ॥ स्नहेच्छेदे फलवान् । विपरीतफलोऽन्यथा ह्येवः ॥ २२५ ॥ वसतो गृहेऽ-
 प्यगृह्या । यांति श्राद्धस्य याप्यतां रोगाः ॥ कृतसर्वत्यागस्या--प्यजिलापवतस्तु विकृताः
 स्युः ॥ २२६ ॥ शत्रुमिव सुप्रयुक्तं । शत्रून्बधाय भवति चारित्रम् ॥ अहिताय दुःप्रयुक्तं ।
 आह्यं तत्सम्यगालोच्य ॥ २२७ ॥

देडं; के जेथी सर्व प्रकारनी व्याकुलता चिनायुं अतुल्य सुख हुं पामुं ॥ २२४ ॥ त्यारे ते सुबुद्धि
 कहेवा लागी के, (हे द्रमक!) हवे त्यारे तने सर्व संगनी त्याग करवो, ते कल्याणकारी छे; पण, ते त्याग
 विवेक होते छते, तथा स्नेहनी नाश होते छते फलवालो छे, अने जो तेम नहीं थाय, तो खरेखर ते विप-
 रीत फल अपनारो थयो ॥ २२५ ॥ अलुब्ध भावथी वरमां वसता एवा पण श्रावकना भावरोगी चाल्गा
 जाय छे; अने करेल छे सर्वनी लाग जेणे एवा पण लालतु मातुना ते रोगी डलटा थिकार पामे छे ॥ २२६ ॥
 सारी रीते (अतिचाररहित) पालेळुं चारित्र शस्त्रनी पेडे (अंतरंग) शत्रुओंनो नाश करवा माटे

अने अहितकारक (भोजनमां) भुञ्जीपणाना अभावधी तेनुं निंदनीक स्वरूपपणुं नाथा पाप्पुं ॥ २२१ ॥
 सद्वृद्धिना समीपपणार्थी ते द्रमक (विषयोर्दुपी) खराव भोजन खावामां अतपंत लज्जा पाप्मना लान्धो;
 अने तथी ह्यापल छे दोष अने स्वेच्छाचार जेनो एयो धर्मो धर्मो ते सदाचारी धर्मो ॥ २२२ ॥ पट्टी
 ते द्रमके सुवृद्धिने पुष्टयुं के, आ अकस्मान्तं भुं कुरकार भद्र गयो ? त्यारे ते कहेवा लग्नी के, थोडा पण
 (तासां) खराव भोजनना त्यागना उपायनो आ महिमा छे ॥ २२३ ॥ त्यारे ते द्रमक कहेवा लान्धो के
 (अहो !) एपारे एम छे त्यारे तो हुं सर्वथा प्रकारे आ (माहे विषयोर्दुपी भोजन) तर्जी

सद्वृद्धेशान्निध्या—कदन्नशुक्तौ स लज्जे वाढम् ॥ हस्तदोषकामचार—स्तदरौ जातः सदा-
 चारः ॥ २२२ ॥ पृष्टा तेन सुवृद्धिः । किमिवेदसकांतं भवं जातम् ॥ साह स्तोत्रकदन्न-त्या-
 गोपायस्य महिमायम् ॥ २२३ ॥ स जगौ ननु यद्येवं । त्यजामि तत्सर्वथा कदन्नमिदम् ॥
 सर्वाकुलतारहितं । येन प्राप्नोमि सुखमनुभवम् ॥ २२४ ॥ सा माह सर्वसंग-त्यागः श्रेयान्
 परं राति विवेकं ॥ स्नहोद्वेदे फलवान् । विपरीतफलोऽन्यथा श्लेषः ॥ २२५ ॥ दसतो भुङ्क्ते-
 प्यगृह्या । यांति श्राद्धस्य याप्यतां रोगाः ॥ कुतसर्वन्यागरया—न्यजिताप्यवतस्तु विठ्ठलाः
 स्तुः ॥ २२६ ॥ शान्धमिव सुप्रयुक्तं । शत्रुवैशाय ज्वलति चारित्रम् ॥ अहिताय दुःप्रयुक्तं ।
 माहां तत्तन्मयातोच्य ॥ २२७ ॥

द्वेषः के उंथी सर्व प्रकारनी ज्याकुलता विनातुं अनुत्प सुख भुं पासुं ॥ २२४ ॥ इयारे ते सुवृद्धि
 कहेवा लग्नी के, (भुं द्रमक !) इय लोभे जने मय संगतो त्याग करयो, ते कल्याणकारि छे; पर्णो ते त्याग
 धर्मका सुसंछत, तथा स्नेहना नाथा हानि छने फलवाला छे, याने जो भोग नहीं थाय, नो परेतर न विप-
 रीत फल अपनारा धर्मो ॥ २२५ ॥ अनुत्प आर्था धर्ममां धर्ममा एथा पण श्रावकना भावरीणो चालेया
 जाय छे; जने करल छे सर्वना त्याग जण एथा पण त्यागुना ते रोगो उलटा विधत्त पापं छे ॥ २२६ ॥
 शारी रीते (अहिचाररीहस्य) पावेछु यारिअ पाज्जनां एते । अंतरंग) बाह्यजोर्भा नाथा करया साहे

(समर्थ) धाय छे; अने दूषण सहित पालेछुं ते चारित्र अहितमादे धाय छे; मादे सारी रीते विचारिने ते ग्रहण करवुं॥२२७॥एवी रीतना सद्बुद्धिना विचारधी ते द्रमकनुं मन जरा हींचोला खावा लाग्यु; अने ते विचारवा लाग्यो के, नीचे पडेछुं फल (ग्रहण करवुं) ते फायदाकारक छे, पण वृक्षना पडवाधी छेचुं एवुं पण फल (लेवुं ते) हितकारक नथी ॥ २२८ ॥ हवे उदय आवेलां एवां चारित्रमोहनीय कर्मना अंशोधी ते द्रमक खोटा आलंबननी बुद्धिवालो थयो; (अने तेथी विचारवा लाग्यो के) मारे तो (हजु) कुडुबनुं पोषण करवानुं छे; मादे वली आ अचानक पीडा गळामां ओळववानी मारे की जरूर छे॥२३९॥

इति सद्बुद्धिविमर्शा-दीषदोद्यायितं मनस्तस्य ॥ दध्यौ पतितमपि हितं । तरुपतनान्नो
 च्वमपि तु फलम् ॥ २२७ ॥ अजनि कदालंबनधी-रनुवृत्तरथ चारित्रमोहांशौः ॥ पोष्यं कुटुं-
 वकं मे । किमनेनाकामकलहेन ॥ २२८ ॥ प्रव्रज्यावाहुभ्यां । जलनिधितरणं न्यस्तवता-
 नरणम् ॥ वस्त्रग्रंथेः क्षिरसा । विदारणं पर्वतस्य तथा ॥ २२९ ॥ चर्वणमयोपवानां । मानं
 पाथोनिधेः कुशाग्रेण ॥ राधावेधविधानं । गमनं नद्यां प्रतिश्रोतः ॥ २३० ॥ शुभम् ॥ श-
 कोऽहं नैतस्यां । न विनाऽप्येनां समप्रसुखलासः ॥ तत्किं कुर्वे सांप्रत-मितिर्सदेहाकुलः
 सोऽनूत् ॥ २३१ ॥ नूरिमहाकल्याणं । नुत्वायमथान्यदा तपोनियमैः ॥ न्हितवानल्पतरं ।
 प्रसंगतोऽर्थाजिनकदन्नम् ॥ २३२ ॥

बधे हाथोधी समुद्र तरवो, वस्त्रनी पोदलीधी पवनने बांधवो, मस्तकधी पर्वतने फोडवो, लोखंडना यव
 चाववा, डाभना अग्रभागधी समुद्रने मापवो, राधावेध करवो, तथा सामे पुरे नदीमां गमन
 करवुं, ते सरखी “दीक्षा” छे ॥ २३० ॥ २३१ ॥ मादे हुं ते दीक्षा पालवामां समर्थ नथी; अने ए
 दीक्षाविना समस्त सुखोनों लाभ पण थइ शक्यो नही; मादे हवे ते मारे शुं करवुं? एवी रीतना
 संदेहधी ते द्रमक व्याकुल थयो ॥ २३२ ॥ हवे एक दहाडो आ द्रमके तप नियम पूर्वक महाकल्याण कारी
 एवा (आचार्य महाराजे आपेला) दूधपाकने जमीने, प्रसंगधी धन कमावा रूप थोडुंक दरवाय अन्न

(पण) खाधुं ॥ २३३ ॥ ते उत्तम दूधपाकनी तुषिथी, अने सद्व्युद्धिना संसीपपणाथी ते (अल्प) पण अपथ्य, ते द्रमकने काथना रस सरखुं, मलीन अने लजनीक लागुं ॥ २३४ ॥ हवे फरीने थपला अभि-
लापना निचिद भावथी रागरूपी तंतुओने छेदीने, तथा स्वजनादिकथी उत्पन्न थपला जूटा भावने
चित्तवीने, अने पुर्वपक्षने छेदीने, (द्रमक विचारवा लाग्यो के) राज्य मेलवीने, चाकर ते कोण थाय?
माटे हवे तो हुं संयममां प्रीति करीया; अने जे थवानुं होय ते भले थाय; एवी रीतनी सिद्धांत ते
द्रमके अहण कर्या ॥ २३५ ॥ २३६ ॥ हवे ते द्रमक सद्व्युद्धिने कहेवा लाग्यो के हे अडे ? हवे आ मार्के

स ततः सदन्नतृप्तेः । सद्व्युद्धेः सन्निधेश्च तदपश्यम् ॥ अन्वन्नवत् कृषितरतं । मलावितं व-
जनीधं च ॥ २३५ ॥ दिवाप्य रागतंतून् । स्वजनादिन्नवं व्यतीकमनुचित्य ॥ प्रविहाय पूर्वपक्षं ।
पुनरन्निलापस्य दृढज्ञावात् ॥ २३६ ॥ लब्ध्या राज्यं दातः । कः स्यादिति संयमे रतिं कुर्वं ॥
यन्नान्यं तन्नवता-दिति सिद्धांतं स जगद् ॥ २३६ ॥ युगमम् ॥ अथ सद्व्युद्धिः प्रोक्ता । तेनेदं
कालयाधुना न्ने ॥ मम राजनं कदन्नं । त्यजामि सर्वं हितार्कादी ॥ २३७ ॥ सा प्राह
प्रष्टव्यः । कार्येऽस्मिन् चारुधर्मबोधकरः ॥ कार्यतरुर्न विकारं । विचारपरिरक्षितो याति
॥ २३८ ॥ निजनिश्चयप्रदर्शन-पूर्वं पृष्टोऽप्य धर्मबोधकरः ॥ योग्यत्वं गीतार्थैः । सह पर्या-
दाल्प जानानः ॥ २३९ ॥ अत्याज्यपक्कदन्नं । विमोचयस्त्वं समस्तसंगेभ्यः ॥ अस्मा-
दपञ्च राजन-माजन्मालोचनारसतिरैः ॥ २४० ॥

(आयुष्य रूर्पा) वासण तु धोष्टे साक फरी नाव ? केमके, हितनी इच्छायाद्यो गुर्या हुं (हवे)
(मारा विपयार्थी) सर्वं पराथ योजननो रमाग फलं हुं ॥ २३७ ॥ न्तारे स सद्व्युद्धि नेने फटवा लागी
के, था कायमां मारे उत्तम गुण आध्यायस्य धर्मगुरुनी सलाह लेया जोदणी; कसक विचारार्थी (परेश-
सक्षिण्यांना प्रचारार्थी) रक्षण फटाएलं गहुं फार्यस्यी अक्ष विचारने मात धरं आहतुं गर्भा. ॥ २३८ ॥
योगानो निराम देवाहया पूर्वक सद्व्युद्धिर्था प्रजागता आचार्य महाराज, हवे गीतार्थनी साधे विचार

करिने (ते द्रमकतुं) योग्यपणुं जाणीने तेंतुं खराब भोजन तजावुं; अने तेने सर्व संगथी तजावतां थकां, तेमणें तेंतुं भाजन डेक जन्म पर्यंतनी आर्ल्यणा रूपी पाणीथी थोडेने साफ करुं. ॥ २३९ ॥ २४० ॥
 आलोचना नामना पाणीथी करेलां क्षालननां माहात्म्यथी ते द्रमकतुं ते (आयुष्यरूपी) पात्र सुवर्ण सरखुं थयुं, केमके, दीव्य वस्तुनो गुण वचनथी न कही शकाय तेवो होंय छे ॥ २४१ ॥
 संयम युक्त जीवित अन्य प्रकारतुं छे, अने संयम संबंधि आयुष्य पण अन्य प्रकारतुं कहेलुं छे; एवी रीतना गृहस्थीनी अने उत्तम सुनिराजनी भिक्षाना भाजननो भेद सिद्धांतोमां प्रसिद्ध छे. ॥ २४२ ॥

आलोचनाख्यसतिल--कालनमाहात्म्यतश्च तत्पात्रम् ॥ जातं तपनीयमयं । वाक्पारे
 दिव्यवस्तुगुणः ॥ २४१ ॥ अन्यद्रसंयमजीवित-मन्यवच्च वर्दति संयमायुष्कम् ॥ इति गृहि-
 यतिवरनिष्का-नाजननेदः समयसिद्धः ॥ २४२ ॥ तच्च महाकव्याणक-पूर्णं चक्रे महा-
 व्रतारोपात् ॥ जिनचैत्यसंघपूजा-महोत्सवस्तद्दिने ववृथे ॥ २४३ ॥ मेदस्विनी सुबुद्धि-
 जार्ता सुदितश्च धर्मबोधकरः ॥ जद्धसिता तस्य दया । प्रीतं नृपमंदिरं निखिलम् ॥ २४४ ॥
 जातश्च यशोवादो । योऽयं राज्ञावलोकितः सन्मग्नः ॥ तत्सूद्रस्यात्निमत-स्तद्वयया पालितो
 विधिना ॥ २४५ ॥

हेवे ते द्रमके महाव्रताना ग्रहणथी पोतानुं (आयुष्यरूपी) भाजन महाकल्याणकारी एवा (दूधपाकथी)
 संपूर्ण करुं; अने ते दिवसे जिनचैत्यनी अने संघनी पूजानो महोत्सव बुद्धि पाग्यो. ॥ २४३ ॥ (बली
 ते दिवसे) सुबुद्धि (पण) हर्षित थइ, आचार्य महाराज (पण) आनंद पाग्य, तेमनी पुत्री दया (पण)
 उलसायमान थइ, अने सुस्थित राजानो समस्त मेहेल पण आनंद पाग्यो. ॥ २४४ ॥ जे आ द्रमकने
 सुस्थित राजाए सभ्यक् प्रकारे जोयो, तेमना रसोइआ आचार्य महाराजे तेने पोतानो कृपापात्र
 कर्यो, अने तेनी दीकरी दयाए विधिपूर्वक तेनुं रक्षण करुं; एवी रीतनो ते द्रमकनो पण यथावाद थयो.

॥ २४६ ॥ बली सद्विधिं अनुग्रहित धरती, अने ते सद्विधिना प्रभावधी तजेल हे अपध्य जेण एचो धर्यो
 थको, ते द्रमक उत्तम एयां ते जणे औपधाना सेवनधी प्रापें करिने भावरेणोना समूहधी विमुक्त
 थयो. ॥ २४६ ॥ ते आ द्रमक (हवे) निटुण्य नधी; पण खरेखर पुण्यशाली महात्मा हे. कमक, दरिद्र-
 ताने संघादन करनारां एयां कर्मोधी ह्याणलो प्राणी चक्रवर्ती थइ आकतो नधी. ॥ २४७ ॥ हवे दया
 अने सुबुद्धिण दली नावेल हे दांपो जेना, अने सुरिथत राजाना (जिनशासनरुपी) महेलमां रहैला
 एया ते द्रमकन प्रगट पीडा थती नधी; पण पूर्वना दोषधी सूक्ष्म पीडा थाय हे. ॥ २४८ ॥ हवे ते द्रमक

सद्विध्यानुग्रहीत-स्वत्पापुष्यश्च तत्रजावेन ॥ हनेपजसेवनया । विमुक्तकल्पश्च
 रोगोषः ॥ २४६ ॥ सोऽयं नो निःशुण्यः । किंतु महात्मा सपुण्यको नूनम् ॥ न हि
 शारिद्र्यापादक-कर्महतश्चक्रवर्ती स्यात् ॥ २४७ ॥ अथ तिष्ठतो नृपगृहे । तस्य कृपाबुद्धि-
 दलितदोषस्य ॥ न जवति पीना व्यक्ता । सूक्ष्मा प्राक्दोषतरतु स्यात् ॥ २४८ ॥ अथ
 सूक्ष्मजावदोष-प्रतिघातपरायणः प्रश्नसपूर्वः ॥ परिगलितलोकरसंज्ञो । वैषयिकसुखे निरा-
 काकः ॥ २४९ ॥ अदृशोर्वैमलात्मकं । निदधान्यंजनमधीतपरमार्थः ॥ तत्वमीतिकर्तृजः ।
 प्ववति च नित्यं पवित्रात्मा ॥२५०॥ विधिना न्तुके च महा-कल्पार्णं चरणकरणचालमतिः
 धीर्धृतिरोजः स्वारुच्यं । स्फुरति ततो धामहर्षश्च ॥ २५१ ॥

सूक्ष्म प्रपा पण भाय दोषने नादा कर्यामां नखर, दांततार्थी पूर्ण, मली गण्ड हे संकसंज्ञा जेनी,
 नयां श्रुपर्णक, सुलमां आकांशाद्विजनां थयो. ॥ २४६ ॥ बली जाणेल हे परमार्थ जेण प्रयां ते द्रमक
 थांथांते निमेल धरनारा एया (ज्ञानरुपी) अंजनने धारण करे हे. अने पथिय धारणायांथो प्रयो मे
 संशयां अर्थोमां प्राप्ति धरनारां धारणने पीय हे. ॥ २४७ ॥ धरणापरपास्य चादिप्र मार्गमां हे जेनाम
 धदि जेनी एयां मे द्रमक विधिपूर्वक महाकल्पपाणकारी एया (हींकारुपी) रथपाकटं भोजन करे हे,

अने तेथी तेनी बुद्धि, धीरज, तेज, स्वस्थता, प्रकाश अने हर्ष स्फुरायमान थाय छे. ॥ २५१ ॥ जे द्रमक
पहेलां भूतजैवो हतो, ते द्रमकने आ आचार्य हमणां देव सरखा बनाव्यो, एवी रीतनो आचार्य महा-
राजनो महिमा (पण) जगतमां फेलायो. ॥ २५२ ॥ प्रथम दशाना वैराग्यथी एवी रीते स्फुरायमान
थएल छे आशयो जेना अने चारिजना मानवालो एवो आ द्रमक कोइक दहाडो आत्मगुणना असंग
रूपी वनभं कीडा करवा गयो. ॥ २५३ ॥ ते वनमां तेंणे, परनी निदाना शल्परूपी पळ्ळवोथी लालाश
मारती, विसरत युक्त अहंकाररुपी फलोवाली, तथा पूजारुपी पुष्योथी हसती एवी स्वप्रशंसा रूपी

यः प्रेतः प्राणासी-देवः सोऽनेन सांप्रतं विहितः ॥ इति धर्मबोधकयशो-महिमा जगति
प्रसूमरोऽनूत् ॥ २५४ ॥ प्रथमदशावैराग्या-दित्थं स्फीताशयश्चरणमानी ॥ स्वगुणासंगवनेऽसौ ।
कीनां कर्तुं कदापि यथौ ॥ २५३ ॥ तत्रात्मसंस्तुतिलताः । परनिंदाशब्दपद्मवाताम्नाः ॥
विस्फारगारवफलाः । पूजाकुसुमस्मिता दृष्टाः ॥ २५४ ॥ तादृशवतान्निरन्तितो । रमणीयं
प्रेक्ष्य किलतदुद्यानम् ॥ शयितस्तज्ञायायां । व्यथितो यत्नोऽजनादीनाम् ॥ २५५ ॥ सुसोष्ठितश्च
तस्मिन् । पचेदिसं फलमपूर्वमावोक्य ॥ आस्वाद्य गतः स्थाने । प्रस्तुतकार्यं पुनश्चेक्रे ॥
॥ २५६ ॥ नृजानस्यापि महा-कल्याणकमथ समप्रविधियुक्तम् ॥ प्रकुपितइववेतालः ।
पुनरुन्मादोऽतुद्गन्तवम् ॥ २५७ ॥

बेलडीओने जोइ. ॥ २५४ ॥ एवी रीतनी बेलडीओथी चारे बाजुथी खरेखर रमणीक थएला एवा ते
बगीचाने जोइने, तेनी ज्ञायामां ते द्रमक सुतो; अने अंजनादिकनो प्रयत्न जोडी दीधो. ॥ २५५ ॥
पळी सुइ उद्याबाद ते उद्यानमां पाकेलां एवा अपूर्व फलने जोइने, तथा तेनो स्वाद चाखीने, ते
द्रमक (पोताने) स्थानके गयो, अने पोतानुं चालतुं कार्य फरीने करवा लाग्यो ॥ २५६ ॥ हवे सर्व प्रकारनी
विधिथी युक्त रीते जेम थाय तेम (दीक्षारुपी) महाकल्याणकारी दूधपाकने जमतां थकां पण ते द्रमकने

जाणं वेताल कोप्यो होय नहीं तेम, करीने तेना गात्रने उन्माद दुःख देवा लाग्यो, तापथकी जर्जरित-
पणुं थयुं, तथा मूर्च्छार्स्था कुवामां तेषुं मन ह्युवी गणुं. एवी रीतना तेद्रमकने जोहेन आचार्य माहाराज
चिंताहुर थया ॥२५७॥ २५८ ॥ पडी आचार्य माहाराजे तेद्रमकने तेना ते भावरोगोतुं कारण पृष्ठशुं पण
उपेक्षाने मास थपलुं एतुं ते कारण तेषे कलुं नहीं; त्पारे शुभमहाराजे शुद्धिर्धी नाडीनी गतिथी जाणुं के,
आणं श्रेरी फलनुं भक्षण कथुं हे॥२५९॥पडी आचार्य महाराजे तेद्रमकने कलुं के, हे वत्स ! अहंकारर्था
श्रेरी फल जावाथी आ (तने) विकारनां सहह थपलो हे; अने आ विकार चारित्ररुपी मनोहर भोजन

जातालवरजर्जराता । मूर्जकूपे च मानसं मद्रम् ॥ दृष्टेदृशं तमासी-चिंतात्राग् धर्मे-
बोधकरः ॥ २५७ ॥ शुभमम् ॥ पृष्टं रोगनिदानं । तेनोपेक्षागतं न तत्रोक्तम् ॥ विषफल-
शुक्तिगुरुषा । ज्ञाता मतिनात्किमागत्या ॥ २५८ ॥ उक्तं च वत्स गारव-विषफलचुस्करतां
विकारत्ररः ॥ चारित्रसद्वन्ननुजा-मप्ययमतिदुःखकद्रथितः ॥ २५९ ॥ एतन्नतिक्रियां-
त-कुणैवतुण्याख्यपरमवैराग्यम् ॥ सेवस्व येन न कदा-येष विकारः समुज्ज्वलि ॥ २६० ॥
आद्यं खलु वैराग्यं । विषयत्यागाय विषयवैतुल्यम् ॥ ज्ञानादिविकारहरं । गुणवैतुल्यं
द्वितीयं तु ॥ २६१ ॥ शिक्तमेनां जलज्या । तत्पतिकारं विधाय जातेऽसौ ॥ अविद्वन्निज-
गुणपानं । परमाज्ञरसाद्यथ स्वस्थः ॥ २६२ ॥

परनाराधीं सादे अति शुभदाह कहेलो हे ॥२६०॥ सादे द्ये आ नारा रोगोना इत्याज रूप ॥५५॥ शुभोना
अनुण्यानामना परम वैराग्यने तुं सेव/के जेथी करीने आ विकार कोह, पण थपननेन थद्रो नहीं॥२६१॥मसां
विषयोनी अनुण्यान्वर्था पहेलो धरान्य खरेखर विषयोना त्यागा सादे हे, यने गुणोनी अहंकाररुपी र्थीओ
वैराग्य ज्ञानादिकना विकारोने धरनारो हे, ॥२६२॥ द्ये या शिवाभाषण संकथाने, अने (रोगीं सादे) ने
इत्याज करीने न द्रमक विचार ररिने एया आत्मगुणना पाय रूप, अने द्यपपायना रसर्था स्वस्थ

चित्तवाळो थयो. ॥ २६३ ॥ एवी रीते जे जे सूक्ष्म एवो पण दोष ज्यारे ज्यारे आ द्रमकने बाधा करे छे, ते ते दोषना हलाज मोदे (ह्यारे त्यारे) आचार्य महाराज प्रयत्न करे छे. ॥ २६४ ॥ हवे, करेल छे समस्त दोषोनी हलाज जेणे, प्रगमी गएल छे सुगुरुनी शिखामण जेने, वचननी क्षमादिक्नी सिद्धिथी मेलवेल छे धर्मनी क्षमा आदिकमां प्रीति जेणे, वचनक्रियाना अतिशयपणाना आश्रयथी असंग क्रियामां मेलवेल छे रस जेणे, कर्मोत्थी मेलना नाशथी निर्मल, शुक्ल लेहयाथी मनोहर खेदं, उद्वेग, आंति, क्षेप, उत्थान, अन्यसुद (बीजी क्रियामां हर्ष थवो ते) रुज अने आसंग एवं यो यो दोषो । यदा यदा बाधतेऽस्य सूक्ष्मोऽपि ॥ तत्तत्प्रतिक्रियायां । प्रक्रमते धर्मबोध-करः ॥ २६४ ॥ अथ क्तसमस्तदोष-प्रतिकारः परिणतसुगुरुशिक्षः ॥ वचनकमादि सिद्धे-रधिगतधर्मकमादिरतिः ॥ २६५ ॥ वचनक्रियाप्रकर्षा-श्रमादसंगक्रियासु लब्धरसः ॥ कर्म-मदस्यापगमा-शुक्लः शुक्लानिजात्यश्च ॥ २६६ ॥ खेदोद्वेगत्रांति-क्षेपोत्थानान्यसुहृजासंगैः ॥ सुक्तश्च पृथग्चित्तै-रष्टनिरष्टांगयोगधरः ॥ २६७ ॥ मदमदनमोहमत्सर-रोपविषादैरधर्षितः सततम् ॥ तुल्यारण्यकुदाकुल-कांचनतृणशत्रुमित्रगणः ॥ २६८ ॥ दृष्टिं स्थिरां च कांतां । प्रज्ञां परां च प्रसारयन् धर्मे ॥ धर्मव्यानान्निरतः । शुक्लव्यानैकतानमनः ॥ २६९ ॥

ए आठ प्रकारना मनोथी सुक्त थएलो, अष्टांग योगने धरनारो, हमेशां मद, कामदेव, मोह, मत्सर, रोष अने खेदथी नहीं पराभव पासेलो, तुल्य छे वन अने कुलाकुल (जेमां कुटुंबीआ वसे छे एवुं नगर अथवा उत्तम कुल नीचकुल) सुवर्ण अने तृण, शत्रु अने मित्रनो समूह जेने, धर्ममां रियरा, कांता, प्रभा अने परा नामनी योगदृष्टिने विस्तारती, धर्मव्यानमां रक्त थएलो, शुक्लव्यानमां एक रंगवाळुं थएल छे मन जेवुं, संयममां लीन थएलां एवां पण चित्तने तेमां (वधारे) चांटाडतो, एक

१ आ आठे सामायिक वखते उत्पन्न थता दोषो छे, तेनो त्याग करवो.

आत्मस्वरूपमांज लीन धर्मेन परशुह्नलिक भावना प्रथलने शून्यतरिके जोतो, उल्लुसायमान थणल छे सहज वीर्यं जेनुं, चारे बाजुधी शुक एवी समाधिमां दीटिल छे परमार्थ जेण, एवो ते द्रमक (जाणे) जीवतां थकां मोक्षे गर्पो हाय नहो जेम, तेम किंचित् (आ) संसारधी अलौकिक एवा सुखेन अनुभववा लाग्यो. ॥ २६५ ॥ २६६ ॥ २६७ ॥ २६८ ॥ २६९ ॥ २७० ॥ २७१ ॥ एवी रीते (महारंजाल) एवा द्रमकने एण धर्मनो बोध करनारा आचार्य महाराजे मोटा राजा सरखा घनाव्यो ! ! ! (माटे) एवा गुरु महाराजना माहात्म्यनुं वर्णन करवाने इंद्र एण समर्थ नथी. ॥ २७२ ॥ (ह्ये द्रमक विचारवा लाग्यो के)

श्लिष्टं विधाय चित्तं । सुवीनिमपि संयमे वितन्वंरतत् ॥ आत्मारामः शून्यं । परन्नावविर्जुन्नितं पश्यन् ॥ २७० ॥ उल्लसितसहजवीर्यः । परिशुद्धममाधिदृष्टपरमार्थः ॥ जीवन्मुक्तः शार्मी-
 ऽनुबन्धूय न्यातिशं किंचित् ॥ २७१ ॥ ॥ सतन्निः कुलकम् ॥ ॥ इत्थं द्रमकोऽपिमहा-
 राजइवाकारि धर्मबोधकरैः ॥ गुरुनिस्तन्माहात्म्यं । वर्णयितुं नावमिंद्रोऽपि ॥ २७२ ॥ अद्भु-
 त्त्वसिद्धं चेदं । साक्षाद् द्रमकोपमोऽप्यहं सद्यैः ॥ गुरुनिः प्रवेक्षितो यज्ञिनसमये शार्मे
 किमपि लजे ॥ २७३ ॥ विकलानुष्ठानादपि । शुद्धानुष्ठानतीव्रनावयुजः ॥ शार्ग्यप्रवेष्टानफला-
 दलायचं न्यायामि नृशाम् ॥ २७४ ॥ विमलाद्योक्तगीर्षी-दकाच्च यद्गोपतानवं ज्ञनति ॥
 सोऽयं गुरुमतादः । परमाजलवस्य जान्मथ ॥ २७५ ॥

(अर्थ ! !) आ यात तो अनुभवामिदं धर ! ! क्रमके हुंनो साक्षात् गुरु महा कंगाल करणो एवो, नां एण गुणाल एवा गुरु महाराजे जो सने जिनशोसनमां शालाल फयो, नां सने वचनयो न एवो शकाम तैनु सुख मल्लुं ॥ २६५ ॥ वली (आ) शार्ग्यप्रवेष्टाना फलयो, शुद्ध अनुष्ठानना रीता भावधारण एवा विचरु अलुष्ठानयो एण धयुं अलावपयुं (उल्लुष्टपयुं) थाय, गम इ भावें इ ॥ २६६ ॥ निर्मल अंजनयो, अने रीर्षादफयो (मारा) आ भावरंगाना जे नाश थयो, तेना इनु आ गुरुनो कथा मथ

दीक्षारूपी दूधपाकना लेशमात्रनो लाभ जाणवो ॥२७६॥ एवी रीते, भक्तिथी वश थएला एवा गुरुमहा-
राजो जे पाणीओ प्रते अत्यंत कुपाळु थायछे, ते भव्य गुरुषो सर्व कल्याणना पात्ररूप थाय छे (अर्थात्
मोक्षे जाय छे) ॥ २७६ ॥ आ जगतमां महान शास्त्रोना गहन अर्थोने जाणनारा एवा गुरु महाराज
हमेशां परना कार्यनी सिद्धिमां रक्त थया थका जे पोताना प्रयासने गणकारता नथी, तेमां आश्चर्य
हुं छे ? केम के, मेव समुद्रमां जाय छे, आकाशमां भ्रमण करे छे तथा हृहयमां विजळीना तापना
विस्तारने (पण) सहन करे छे; पण तेमां तेना स्वार्थनो कयो लोभ छे ? (अर्थात् कई पण नथी;

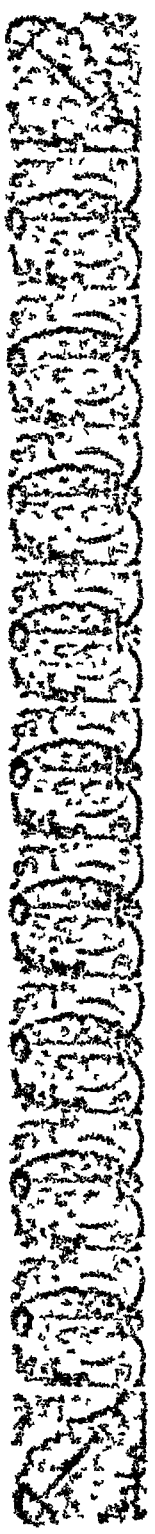
एवं येषां गुरवो।नक्त्येकवशां नृशं प्रसीदंति॥नव्या त्रवंति गुरुषा-स्ते सर्वश्रेयसां पात्रम् २७६॥
कितच्चित्रं गुरुरिह महाशास्त्रसंदर्भवेदी । न स्वायासं गणयति रतो नित्यमन्यार्थसिद्धौ ॥
अंनोवाहो ब्रजति जलधौ क्रामति व्योम विद्युत्तापव्यापं वहति हृदये तत्र कः स्वार्थदोषः २७७॥
जगमपि कृतिनं गुरुर्विधत्ते । कृटिलमपि प्रभुणीकरोति सद्यः ॥ धवलयति धरातलं हिमांशुः ।
कुसुदवनस्य त्रिनत्ति मंहु मुद्गम् ॥ २७८ ॥ सूतेऽनंबुधरोऽपि चंडकिरणैरंजांसि चंडोपल ।
स्तद्रूपं पितुमंददृढमपि च स्याच्चांदनैः सौरभैः ॥ स्पशति सिद्धरसस्य किं त्रवति नो
लोहं च लोहानमम् । प्राप्य श्रीगुरुपादपंकजकृपां मुखोऽपि स्मरिर्नैवेत् ॥ २७९ ॥

केवल परोपकार मादेज ते एटलो बधो प्रयास वेडे छे.) ॥ २७७ ॥ गुरु महाराज मूर्खने पण पंडित
बनावे छे, तेम निर्गुणने पण तुरत गुणवान करी आपे छे; केम के, चंद्र पृथ्वीतलने श्वेत बनावे
छे, अने कुसुदोना (चंद्रविकारसिकमत्तोना) बननी सुद्राने (पण) तुरत भेदी नाखे छे ?
(अर्थात् तेधोने विकस्वर करे छे) ॥ २७८ ॥ पाणी विनाहुं पण चंद्रकांतमोणि चंद्रना
किरणोधी पाणीने उत्पन्न करे छे, अने चंदननी सुगंधिओधी लोबडानो समूह पण तद्रूप (चंदन-
रूप) थाय छे; अने सिद्धरसना स्पशथी लोखंड पण हुं सुवर्ण नथी थतुं ? (थाय छे) एवी रीते

श्रीगुरुमहाराराजना चरणकमलोनीं कृपा सेलवीने मूर्खे माणस पण आचार्य (धंडित) थाय. ॥ २७२ ॥
 कथेना वन सरला भिन्न उपायने तजीने हसेवां, जाणवानी ह्युपायणासुपी अंकुरवाली, उत्तम
 क्वचि रूपा किसलयं चाली, ज्ञानादिरूप पुष्पांथी मनोहर थणली तथा समतासुपी फलोचाली, गर्वी
 गुरुनी कृपासुपी कल्पवृक्षनी बंलहीने सेवकी. ॥ २८० ॥ गुरुना सहिमाना विसनारथी पवित्र थणला

जिज्ञासुतांकुरवती सुरविप्रवाला । ज्ञानादि पुष्पकलिता समता फलाख्या ॥ हिरवा
 करीवण तुल्यसुपायमन्यं । सेव्यासदा गुरुकृपा त्रिदशहृवह्विः ॥ २७० ॥ गुरुकृत गरि-
 मप्रथा पवित्रं । इमक चरित्रमिदं निशम्य सम्यक् ॥ यद्द्व वितनुते तदंहिसेवां ।
 त्यजति नतं गुणरागिणी यज्ञाःश्रीः ॥ २७१ ॥

गवा आ द्रमकना चरित्रं सारी रीतं सांसलीने ले माणस अर्थे ते श्रीगुरुमधाराराजना चरणोनी
 सेवा विसनार हे, ने माणसने गुणांमां रागवालां लवी यज्ञनी ओथा तजनी नर्था. (आ हेहा काव्यमां
 “ यज्ञ ” शब्द सुकीने ग्रंथ कर्ता श्री यज्ञोविजयजी उपाध्याय महाराज पौनानु नाम स्वयंभु ॥ २८१ ॥
 इतिश्री वैराग्यकल्पलतायां गुरुप्रताववर्णने नाम द्वितीयः स्तवकः समाप्तः ॥ श्रीरसु ॥

तृतीयःस्तवकःप्रारभ्यते.

ह वै चंद्र सरखा उज्वल गुणीनी योभावाला एवा अनुसुंदर राजरुषिनी, अमृतने वर्धनारी कीर्ति कथा कहेवाय छे ॥ १ ॥ जेम अनुसुंदर चक्रवर्ती राजा, तेम श्रद्धावान माणस पीताना संसारनी विडंबनाने कहेतो थको परना बोधमाद थाय छे॥२॥मनोहर एवा पूर्व विदेह क्षेत्रमां, कच्छ विजय नामना स्थानकमां देवनगरी सरखी कल्याणकारी क्षेमपुरि नामे नगरी छे ॥३॥ ते नगरमां शत्रुओनी स्त्री-ओना आंसुओथी उज्वल थएल छे यशरूपी कमल जेवुं, अने प्रतापथी जितेल छे सूर्यने जेण एवो शुगंधर नामे राजा थयो. ॥ ४ ॥ ते राजाने कमल सरखी आंखोवाली “ नलीनी ” नामनी पटराणी अथप्रस्तूयतेकीर्ति--कथापीयूषवर्षिणी ॥ अनुसुंदरराजर्षे--श्रंङ्गेज्वलतगुणश्रियः ॥ १ ॥ जायेते परबोधाय । स्वसंसारविभंवनाम् ॥ श्रद्धावान् कथयन्त्यद्-त्त्वक्रवर्त्यनुसुंदरः ॥ २ ॥ अस्ति स्वस्तिमतीक्ष्म-पुरीसुरपुरीसमा ॥ सुकळविजयस्थाने । प्राणविदेह मनोहरे ॥ ३ ॥ तन्नारिनारिनेत्रांबु--जातोउज्वलयशोंबुजः ॥ अन्नद्युगंधरोराजा । प्रतापजितनास्करः ॥ ४ ॥ तस्यासीन्नलिनीनाम-महिषी नलिनेक्षणा ॥ विजिता रूपपीयूष--सरस्याप्सरसो यथा ॥ ५ ॥ चतुर्दशमहास्वप्न-सूचितो जनितस्तथा ॥ पुण्योदययुतः पुत्रः । सुधास्निग्धंदुसोदरः ॥ ६ ॥ जनकेन पुरो ज्ञातेः । सुतजन्मोत्सवक्रमात् ॥ प्रतिष्ठितं च तन्नाम । यथायमनुसुंदरः ॥ ७ ॥ अथ प्रवर्धमानोऽसौ । कौमारि प्राहितः कलाः ॥ तातेन यौवनस्थश्च । यौवराज्ये निवेशितः ॥ ८ ॥

हती; रूपरूपी अमृतनी तलावडी सरखी एकी जे राणीए अप्सराओने (पण) जाती हती. ॥ ६ ॥ ते पटराणीए चौद महास्वप्नोथी सूचित थयला, पुण्योदय बाला, तथा अमृतथी क्षिणध थएला चंद्र सरखा पुत्रने जन्म आप्यो. ॥ ६ ॥ पिताए ज्ञाति समक्ष, पुत्रना जन्मोत्सव पढी, तेनुं अनुसुंदर एवुं नाम पाड्युं. ॥ ७ ॥ हवे (वयथी) वृद्धिपामेला एवा ते कुमारने, कुमारअवस्थामां पिताए कलाओ शिखावी तथा उपारे ते यौवन अवस्था पाम्यो, त्यारे तेने युवराजनी पदवीपर स्थापन कर्यो ॥ ८ ॥

तेनां पितारूपी स्वयं अस्त पाभ्यो, (स्युयु पाभ्यो) अने नलीजी राणी (कमलिनी) पण स्युयु पार्सी-
 पळी सामंतो ते अनुसुंदर कुमारनां राज्याभिवेक करावा लाभ्या ॥ ९ ॥ एटलासां तपां देदीप्यमान कां-
 तिवातुं चक्ररत्न जलपव थयु; अने बाकीना तेर रत्नो पण प्रगट थयां ॥ १० ॥ पक्षीथी अधिष्ठित पवां नव
 निधानां प्रत्यक्ष थयां, तथा देवोथी जंभ इंद्र, तंस ते चक्रवर्ती ह्यंवाथी राजाओंथी पूजाया लाभ्यो ॥ ११ ॥
 आकाशमां रहला भूयं जेम प्रतापथी तेम क्षेमपुरिमांज रहला ते अनुसुंदर चर्काप सर्व भूमिमंडलन
 गतोऽस्तंतपिताभारत्वान्निदीना नदिनी तथा ॥ राज्यान्निकं तस्याथ । सामंताः कर्तुंसुयताः
 ॥ ११ ॥ तावत्तत्र समुत्पन्नं । चक्ररत्नं ज्वलन्महः ॥ आविर्भूतानि दोगाणि । सङ्गानि त्रयोदश
 ॥ १० ॥ गताः प्रत्यक्षतां यका-धिष्ठिता निधयो नव ॥ चक्रवर्तीति स नृपः । सुरैस्त्र्यधा-
 चितः ॥ ११ ॥ केमपुथी स्थितेनैव । सकलं भूमिमंजवम् ॥ जितं तेनांवरस्थेन । ज्ञानुंमेव
 प्रतापतः ॥ १२ ॥ दानिश्चद्विः सहस्रैश्च । समादादकान्भूजाम् ॥ कृतो राज्यान्निको-
 ऽस्य । दिव्यात्तरपाशादिभिः ॥ १३ ॥ सहस्राणां चतुःपट्या । रंभेऽनौ वरसुश्रुयाम् ॥
 शशीतिं पूर्वैरक्षाणां । चतुस्त्रिंशदिकां सुधीः ॥ १४ ॥ गतोऽथ पश्चिमं कावे । दशदशानका-
 न्यया ॥ इष्टानां दक्षिणावर्तं । प्राप्तः द्रोणाह्वयं पुरम् ॥ १५ ॥ तत्र चित्तसंभोधानं । नृपः
 कतिपर्युतः ॥ यया स्वामीव देवानां । देवैरानंदिनंदनम् ॥ १६ ॥

जीरधु. ॥ १२ ॥ दिग्ज आग्रहणार्था सनांर पया र्थीम हजार राजाओंप भेतां पर थयांस्थि
 राज्याभिवेक कर्थां ॥ १३ ॥ ते अनुसुंदर नकीप चोर्मासीं लाप पुर्यां सुधि चोसट हजार दशम
 र्थाओं सायं र्थीथ परी. ॥ १४ ॥ योगाना आधुन्यना पाठनना अगमां ते चर्की, देवो जोवार्ता
 ह्यंवाथी, अधिष्ठित थयर्थी चर्किमां दक्षिणावर्तं द्रोण सरथा द्रोणपुर नामना नगरमां गयो ॥ १५ ॥
 चोर्मां स्वामी इंद्र देवां स्थित जेम ज्ञानंद आपनारा संदन वनमां जाप, भेम ते र्थी थयां कटकाक

राजाओं सहित चित्ररम नामना उद्यानमां गयो. ॥ १६ ॥ हवे ते विजयमां हरिपुर नगरीनां प्रख्यात
 एवो भीमरथ नामे राजा हतो, अने तेने सुभद्रा नामे राणी होती. ॥ १७ ॥ तेओने महान उदयवालो
 एवो समंतभद्र नामे पुत्र हतो, अने अति उत्तम तथा अनुकूल बुद्धिवाली महाभद्रा नामे पुत्री होती ॥ १८ ॥
 हवे समंतभद्रे मातपितानी राजा लेहने सुखोपम गुरुनी पासे दीक्षा लीधी; अने बारे अंगोना
 जाणकार थयो. ॥ १९ ॥ गुरुए योग्यता जाणीने तेने पोतानी पदवी आपी; अने हवे महाभद्रा
 पण कामदेवने (कीडा करवाना) वन सरखा यौवनने प्राप्त थइ. ॥ २० ॥ तेणीजुं गंधर्वपुरीना राजा
 इतो हरिपुरस्वामी । विजये तत्र विश्रुतः ॥ अन्नद्वीमरथो राजा । सुन्नडा चास्य वल्लभा ॥ १७ ॥
 समंतन्नस्तनय—स्तयो रासीन्महोदयः ॥ तनया च महान्नडा—महान्नदानुकूलधीः ॥ १८ ॥
 पार्थ्वे समंतन्नज्ञेऽथ । सुखोपमगुरोर्व्रतम् ॥ जग्राह पितरौ पृष्ट्वा । द्वादशागधरोऽन्नवत्
 ॥ १९ ॥ गुरुन्निर्योग्यतां ज्ञात्वा । पदे स्वीये निवेक्षितः ॥ महान्नडापि संप्राप्ता । यौवनं
 स्मरकाननम् ॥ २० ॥ गंधर्वपुरनाथेन । परिणीता दिवाकृता ॥ दैवादसौ गतोऽस्तं सा ।
 गुरुणा प्रतिबोधिता ॥ २१ ॥ तत्रौ जगवतीं दीक्षां । जाता चैकादशांगनृत् ॥ प्रवर्तिनी
 कृता दक्षा । गीतार्था गुरुन्नस्ततः ॥ २२ ॥ अन्यदा विहरंती सा । पूज्या रत्नपुरं ययौ ॥
 चंडज्योत्स्नेव ताराग्निः । साध्वीग्निः परिवारिता ॥ २३ ॥ राजा मगधसेनोऽन्म—तत्र देवी
 सुमंगला ॥ पुरुषद्वेषिणी जाता । सुता सुवलिता तयोः ॥ २४ ॥

दिवाकृत साथे लग्न कर्तुं, पण कर्मयोगे ते सुत्पु पाभ्यो; अने महाभद्राने गुरुए प्रतिबोध कर्यो ॥ २१ ॥
 तथी तेणीए दीक्षा लीधी, अने अग्यार अंगोने जाणनारी थइ; पछी गीतार्थ तथा द्वादशापणवाली एवी
 ते महाभद्राने गुरु महाराजे “प्रवर्तिनी” तरीके स्थापन करी. ॥ २२ ॥ पूज्य एवी ते महाभद्रा, तारा-
 ओथी जेम चांदनी तेम साधवीओथी वींदाइ थकी एक दहाडो विहार करती थकी रत्नपुरे गइ. ॥ २३ ॥
 ते नगरीमां मगधसेन नामे राजा हतो, अने तेने सुमंगला नामे राणी होती; वली तेओने “सुललिता”

नामं पुत्रां हती, के जे गुरुपीनो द्वेष करती हती ॥ २४ ॥ तेषीना मातपिता ते सुललिता संबंधि
 चिंतार्थी दग्ध मनवालां थयां हतां; (पण) माननीक एवी महाभद्रा साधवीने लां आवेली जाणीने
 मनमां आनंद पाभ्या ॥ २५ ॥ हवे ते मातपिता ते कन्याने लेइने तेषीनिं (महाभद्रानं) नमवासाडे जपा-
 थये गया; त्यां महाभद्राए तेथ्राने धर्मलाभ आप्यो, ते देशना आर्था ॥ २६ ॥ ते महाभद्रानुं वचन जोके
 ते सुललिता समजती नहोती, तो पण पूर्वना अभ्यासथी, तेषीना सुख तरफ हाटि राखीने ते प्रते
 सहन प्राप्त थह ॥ २७ ॥ पठी वृद्धि पामेला एवा केहना कल्लोलमां आक्रान्ति थपल छे चित्त जेणीनुं एवी
 अन्नतां जननीतातात्तच्चिंतादग्धमानसो॥ शुल्वा मान्यां महाभद्रा—मागतां हृदि नंदितो॥ २८ ॥
 गतावादाय तनयां । तां प्रखंडमुपाश्रये ॥ धर्मदानस्तथा दत्तः । प्रदत्ता धर्मज्ञाना॥ २९ ॥
 तद्वचोऽबुध्यमानापि । तस्यां स्नेहमुपागता ॥ पूर्वान्यासात्सुखचित्ता । तन्मुखन्यस्तर्वाचनाना
 ॥ ३० ॥ प्रवृत्स्नेहकक्षोला—क्रान्तिनाथ सा ततः ॥ स्थार्यान्येनांविना नाह—मित्यन्निप्र-
 हसप्रदीन् ॥ ३१ ॥ अतिकष्टाहचस्तस्याः । पितृभ्यां तत्प्रतिश्रुतम् ॥ स्वीकारितं च न
 प्राह्या । प्रब्रूयात्स्मदपुत्रिया ॥ ३२ ॥ अथ साऽनुमहान्नाहं । विजहार तमोऽन्नदम् ॥ निशं-
 व शशिनो ज्योत्स्ना—मकनिर्वचनंपुरा ॥ ३३ ॥ कर्मोदयान्न वीर्योऽस्यां । जायते च स्फुटः
 परम् ॥ प्रकाशोऽव चंद्रस्य । मेघाब्जावनतो दिवि ॥ ३४ ॥

ते सुललिताए एथां अभिप्रह लीपोकं, हं आ महाभद्रा विना रक्षाया नह्ये ॥ २८ ॥ अतिकष्टे मर्षानुं
 ते वधम मातपिताए अर्थाकार कथुं; अनं कष्टं के, अमोनं पुत्रया विना रक्षा लथी नर्था ॥ २९ ॥ हं
 एव, निश्चयथा मनोहर एथां ते सुललिता, अंधकारते भेदनारी (पक्षे—पाषाणि भेदनारी) एवी थांदनीनी
 पाठल जेम रार्था, तेम महाभद्रानी पाठल विहार करया लगी ॥ ३० ॥ वादलंशाना आकाशधनर्था
 आकाशमां जेम चंद्रना प्रकाशा, तेम कर्माना उदयर्था आ सुललितानं प्रकट रते मीप क्तगती नर्था ॥ ३१ ॥

करं ॥ १४५४ ॥ त्यारे तेभ्यो ए कर्तुं के, हे देव ! एम नही बोली ? तेनी पूजा नहीं करवाथी तें (खरे-
खर) कुलाचार रूपी महान वृक्षने छेयो कहवाथो ॥ १४५५ ॥ (वळी तेम करवाथी) तेभ्यो ए राज-
नीतिनो त्याग कर्यो छे, राज्यसुखरूपी लताने वाली नाखी छे, अने असो सर्वने तमो ए काननीचेथी
कहाडी नाख्या छे ॥ १४५६ ॥ एम कहिने ते सर्व दक्षमंत्रिभ्यो मारे पगे पड्या, अने तेज वखते मारुं
अहंकार संबंधि विलेपन कहेक सूक्रायुं ॥ १४५७ ॥ हे भद्र ! केवल पापी मृगवादनी संज्ञाथी में कर्तुं
के, आसमयें मारा हृदयने चैन पडतुं नथी ॥ १४५८ ॥ माटे हवडे तो तमोज जहने यथोचितरीते

ते प्राहुर्देव मा वादी-रिमां वाचमकुर्वता ॥ पूजामस्य त्वया विभ्रः । कुलक्रममहातरः ॥
॥ १४५९ ॥ राजनीतिः परित्यक्ता । नीताः प्रकृतयः क्षयम् ॥ राज्यसौख्यवता दग्धा । वयं
सर्वेऽपकर्णिताः ॥ इत्युक्त्वा पतिताः सर्वे । दक्षाश्चरणयोर्मम ॥ मनाक् शुष्कं तदा दौल-
राजीयं मे विलेपनम् ॥ १४६० ॥ केवलं संज्ञया त्रदे । मृगवादस्य पाप्मनः ॥ मयोक्तं हृदि
नेदानीं ममोत्साहः प्रवर्तते ॥ १४६१ ॥ प्रतिपत्तिं कुरुध्वं तत् । गत्वा दूयं यथोचिताम् ॥
पश्चाद्दहं समेष्यामि । दत्तास्थाने च चक्रिणि ॥ १४६२ ॥ तपनाद्रिसुखं जगमु-स्ततो मंत्रिम-
हत्तमाः ॥ संति चास्य चरानैके, विचित्राः सर्वतोमुखाः ॥ १४६३ ॥ वर्णस्वरतिरोधान-वेष-
नाषादिवेदिनः ॥ तेन्यो ह्येकेन विज्ञातो । वृत्तांतोऽयमथ स्फुटम् ॥ १४६४ ॥ उक्तश्च सर्व-
त्रौमाय । मंत्रिणश्च महत्तमाः ॥ अथागतास्तस्य चक्रुः प्रतिपत्तिं गरीयसीम् ॥ १४६५ ॥

ते चक्रीनी आगत स्वागत करो ? अने चक्री ए पडाव नाख्याबाद हुं पण पाडलथी आथी पहांचीथा
॥ १४६६ ॥ पड्यो ते महान मंत्रिभ्यो ते तपन चक्रीनी सन्मुख गथा; हवे ते चक्रीना विचित्र तथा सर्व
बाजुए खबर राखनारा घणां गुप्त पुरुषो हता ॥ १४६७ ॥ ते गुप्त पुरुषो, वर्ण, द्राव, तिरोधान
(गुप्तराते रहेवानी कला) वेष, भाषा आदिकोने जाणनारा हता, तेओमाना एके प्रगट रीते ते
वृत्तांतने जाणया. ॥ १४६८ ॥ अने तेषे ते वृत्तांत चक्रीने कळ्यो; हवे ते महान मंत्रिभ्यो आवीने चक्रीनी

मोदी आगत स्नागत करवा लग्या. ॥ १४६२ ॥ तेओए मोटां कीमतनी भेटो आदर पूर्वकें चक्रीनी
 पासें सुकी तयारे सभामां वटेला चक्रीए रिपुदारणना समाचार बुड्या. ॥ १४६३ ॥ तयारे तेओए कलुं
 के, आपनी कृपार्थी ते रिपुदारण खुशोमां छे, अने ते आपने नवमा माटे (हृवडेज) आवे छे. ॥ १४६४ ॥
 पाछे ते मंत्रिओण मने बालोववा मोटे माणसो मोकलयां, तयारे अहंकार अने मृपावादाने वरा यहुने
 मं तओने कलुं के, तसो जइने कष्टो के, हुं तो सर्वथा प्रकारे त्यां आववानो मधी. ॥ १४६५ ॥ एकी
 रीते बालवा आचनार माणसोनुं वचन सांभळीने ते महामंत्रीओ वदेग सहित बिलखा यहुने,
 प्रानृतानि महार्थसि । दौकयामासुरादरात् ॥ रिपुदारणवार्ता च । पाठास्थानस्थचक्रिया
 ॥ १४६३ ॥ ते प्रोबुद्वयपादानां । प्रसादात् कुशलीतराम् ॥ देवपादान् समानंतु—मायाति
 रिपुदारणः ॥ १४६४ ॥ तैरथाहायका मुक्ता । श्रूत नायामि सर्वथा ॥ दौलराजमुपावाद—वदो-
 नोक्तं मया नु तान् ॥ १४६५ ॥ आहायकोक्तमाकर्षं । तत्ते मंत्रिमहत्तमाः ॥ जाताः मोद्विगवै-
 लक्ष्याः । परस्परमुखेक्षिणः ॥ १४६६ ॥ विज्ञाप्यतपनश्चक्री । तदाकृतमदोऽवदत् ॥ धीरा
 जयत जालोका । नात्र दोषोऽस्ति कोपि वः ॥ १४६७ ॥ जानामि सर्वथाहं तु । न योग्यो
 रिपुदारणः ॥ राज्यस्य शिक्षयान्मेनं । ज्ञातदुःशीलचेष्टितम् ॥ १४६८ ॥ युष्माद्दशपदातीनां ।
 नायकोऽयं न दोषते ॥ मरात्वानामिव ध्यांक्षो । द्विपानामिव शूकरः ॥ १४६९ ॥ मयि सर्व-
 द्रव्युत्तरेन्दै—स्ततो मंत्रिमहत्तमैः ॥ प्रमाणं देवपादाना—माज्ञा न इति ज्ञाप्रितम् ॥ १४७० ॥

परस्पर एकथांजानां सुखां जांया लोत्तया. ॥ १४६३ ॥ पर्थी रीते ते रिपुदारणना भिचारने जाणीने
 तपन चर्षो ए कलुं के, इ लोको ! तसो धारज रान्यो ? आ धामतमां नमारा कइ पण दोष मधी. ॥ १४६४ ॥
 इ इव मवथा प्रकारे जाणुं छे के, ते रिपुदारण राज्यने योग्य मधी, अने तेनी दुखेष्टाने सं देख जाया छे, माटे
 ते मने शिक्षा करीया. ॥ १४६५ ॥ हेसोनां जम काम, तथा रार्थीजानां जम शूकर, तम समारा जंया संभ्राने
 सादर नायक योग्य मधी. ॥ १४६६ ॥ ते सांभळां मारापर भीति रहिन यणटा सं मरात्तद्विध्याए चर्षाने कलुं के

यामां महाप्रतापी एवो कर्मपरिणाम नामनो जे चक्रवर्ती राजा छे तेनी आज्ञाने आ मोह राजा माने छे के नहीं ? एवो मने संशय छे ॥७२८॥७२९॥त्यारे विमर्शो कहुं के, हे भद्र ! तेओ बच्चे परस्पर भेद नहीं; ते मोटो भाइ छे, अने आ नानो भाइ छे, पण वनमां रह्यो छे ॥७३०॥बली ते महामोह राजा चोर छे, अने तेना जे पदातिओ छे, तेओ पण तेनी इच्छा प्रमाणेज वर्तनारा छे, एम जाणवुं ॥ ७३१ ॥ बली महामोह राजा प्रकृतिथी हुष्ट कार्यों करे छे, अने बीजो भाइ बीजां सुंदर कार्यों करे छे ॥ ७३२ ॥ नाटक छे चक्रवर्ती प्रतापोग्र—स्तदाङ्गां मोहनूपतिः॥किमेप कुरुते किंवा नेत्यस्ति मम संशयः॥७३३॥ विमर्शः प्राह नैवास्ति नशान्नेदो मिथ्याऽनयोः॥स हि ज्येष्ठः कनिष्ठोऽयं।त्राताऽऽव्यां स्थितः पुनः ॥ ७३० ॥ चरटो हि महामोहो । नूपा येऽस्य पदातयः॥ते तस्यापि हि विज्ञेयं । समच्चिन्तानुपायिनः ॥ ७३१ ॥ कार्यास्यसुंदरास्येव । महामोहः करोति हि॥प्रकृत्यान्यश्च निर्माति । सुंदराणीतराणि च ॥ ७३२ ॥ विजिगीषुरयं नूपः । स राजा नाटकप्रियः सेवंतेऽसुं महामोह—मतो धीरा रणे नृपाः ॥ ७३३ ॥ स कर्मपरिणामाख्यो । त्राताऽस्यापि महत्तमः॥कुर्वत्यतस्तदग्रेऽपि । नाटकं ते प्रसक्तये ॥ ७३४॥ महामोहादिकैः सर्वै—नूपावैर्नवनाटके॥तैस्तत्र हेतुतां प्राप्तैः । सपत्नीकः स तुष्यति ॥७३५॥ आंतरंगेषु सर्वेषु । निर्वातिं नगरीं विना ॥ नगरेषु स हि स्वामी । बहिरंगेषु ज्ञावतः ॥ ७३६ ॥ महामोहस्तवयं स्वामी । त्वद्दृष्टानां महीभुजाम्॥तदादेशेन यत्किंचि—द्वनमर्जयति स्वयम् ॥ ७३७ ॥

प्रिय जेने एवो ते आ राजा जयशालि छे, अने तेथी रणसंग्राममां धीर एवा राजाओ आ महामोह राजाने सेवे छे ॥ ७३३ ॥ बली ते कर्मपरिणाम नामनो आनो भाइ पण मोटो असलदार छे, अने तेथी तेओ कृपा माटे तेनी आगल पण नाटक करे छे ॥ ७३४ ॥ ते भवनाटकमां हेतुपणाने प्राप्त थएला एवा ते सर्वे महामोहादिकोए करीने पत्नी सहित आनंद पासे छे ॥ ७३५ ॥ एक मोक्ष नगर विना सबलां अंतरंग अने बहिरंग नगरमां भावथी ते खरेखर स्वामी छे ॥ ७३६ ॥ अने आ महामोह तो ते

तिलकना) चिलासवाली, एवी वननी लक्ष्मी लोधरनी श्रेणिश्रोना विकस्वरपणाथी हर्षथी संपूर्ण
 थइ थकी पोताना भरतार एवा शिशिर ऋतुने वथा करवाने रतिहास करे छे ॥ ७२२ ॥ अमराश्रोना (पक्षे
 मदिरापान करनाराओना) प्रसंगथी चंद्रे कमलोनी शोभाने सुदित करी हती; ते पापना नाथ माटे ते
 कमलो दुं हमणां वरफ पडते छेते श्रुत्यु पासे छे ॥ ७२३ ॥ दाहथी हणाएला पुरुपने गरमीनुं स्थान स्त्रीश्रो-
 नुं एक स्तनतदज छे; ते रहस्यने जाणनारो एवो कामदेवरूपी विद्यान खरखर तेथीज ते ओगीश्रोने त्यां
 (जयानी) प्रेरणा करे छे ? ॥ ७२४ ॥ बली ते शिशिर ऋतुमां हिमरुर्षा वेताल चारं वाजुथी कमलना
 विसुद्धिता श्रीर्भुपप्रसंगा-त्तरोरुहाणां द्विजनायकेन तत्प्रयवापप्रदयाय तानि हिमोच्चये
 संप्रति किं त्रियते ॥ ७२३ ॥ जप्मणः कुचतटीपदमेकं । वियते हिमहतस्य वधूनाम् ॥ श्रोणि
 नस्वरयति स्मरविद्यां-स्तद्दहस्यविकृतः खलु तत्र ॥ ७२४ ॥ वेतालेन हिमेन पंकजवनं दी-
 ल्युते सर्वतः। पांशुः शीतनिपीनितः प्रियतमाध्यानेन दौढ्यते ॥ हृद्देशापितजातुदुर्गतकुलं रात्रौ
 च रोरुयते । संश्लिष्टांगनिवीनवक्त्रकुहरः कोकूयते जंबुकः ॥ ७२५ ॥ वर्तते दीधितपायः ।
 सांप्रतं शिशिरो ह्ययम् ॥ ततः पण्मातशेषेषुपि । किमुत्तान्यसि मातुल ॥ ७२६ ॥ ततस्तदाप्रहं
 ज्ञान्या । विमशो गंतुमुद्यतः ॥ गडतस्तगुरं शीघ्रं । तुष्टौ स्वलीयमातुलौ ॥ ७२७ ॥ गडमाह
 प्रकशोऽथ । मार्गश्रांतिनिवृत्तये ॥ मातुल श्रूयते लोके । यः कर्मपरिणामराट् ॥ ७२८ ॥

वनने कार्पा नाथे छे, कंठीथी पीडापला पंथिने खीना ध्यानधी दुभावे छे, हृदयमां रातेछ छे संदपां
 जेशोप पथां गरीषनां कुडुधने ते राथीए रोधरावे छे, तथा संकोचलां अंगमां हृषावेळ छे मुल जेश
 एवा शोपालिजाने ते पाकार करावे छे ॥ ७२५ ॥ बली हमणां आ शिशिर ऋतु पर्या राफि चार्या
 गह छे; तो हजु छ महिनाथो कार्पा रथा छे माटे हे मामाजी! तथा चामादे जतायछ करी छे ? ॥ ७२६ ॥
 पछा तेना आमह जाणीने विमशो जवा लाग्यो; तथा ते नगरयने तुरत जहने ते मामो मार्गज खूयो
 थया ॥ ७२७ ॥ हवे मार्गनां थक महारवा माटे जानी थका मकर फटवा हानयो के, हे मामाजी! जा पुनो

खाली पेटने हुं भोजनथी संपूर्ण कर
 विचारि छे; केमके सुख देनारां एवां तेन
 में नीतिथी माखं पुरुषातन फोरव्युं नही
 अने पडी तेनुं नीतिथी प्रदीप्त थएला प्र
 रानुं जीवतर बकरिना गलामां रहेला स
 सिंहासन जाणवुं ॥ ५२१ ॥ ५२२ ॥ ५२३ ॥

वैरा०

॥१४४॥

अजागदस्तनानं त-ज्जीवितव्यं त
 पंचन्निः कुलकम् ॥ ज्ञोजनं वांति
 तन्निर्द्वजं प्रवर्तनम् ॥ ५२६ ॥
 वैकेन जीवेन । गृहीताः परमाणवः
 युक्तवांतास्ततो ज्ञोगा । युक्ताः क
 यज्ञेन वारितः॥वारयंति तत्राचाय
 युक्तं ते देव जातु न ॥ वांताऽशुचि

भोजनने जे खावाने उद्यमवत थयो; ते
 प्रवर्तवापणुं जाणवुं ॥५२३॥वलीहे कमल
 माणु मय कहैला छे, अने ते सर्व परमाणु
 क्रोडोगमे भवोमां अनतिवार पूर्व छोड्य
 वात युक्तजहे ॥५२१॥५२२॥वली तेवी र
 भोगोरुपी काद वमां लंपट थएला जीवः

अनित्य, अपवित्र तथा दुःखरूप एवा संसारमां (
 सुखनी पतीति थाय छे, तथा परपुत्रलिक भावोम
 अविद्यारुपी (ते मोहराजाना) शरीरनुं प्राक्रम छे ॥
 मोहराजा जो कं बडपणथी जीर्ण थयो छे, तो पण
 औषधिओथी बलतां छतां पण नथी बगडेल सुवण
 ॥ ४१६ ॥ जगतनी पण उत्पत्तिनो हेतुरूप आ मो

जगत्यनित्याऽशुचिदुःखरूपे । नित्यत्वपूतत्वं
 -बुद्धिः प्रपंचेषु च पुद्गलानाम् ॥ ४१५ ॥ स्व
 जीर्णः॥अनाविदस्वर्णशिलाविलासःपरिज्वर
 यंय-पितामहत्वं प्रथितं तदस्य ॥ न लंघयं
 असौ जगच्चक्रपरिभ्रमैक-व्यापारविस्फारि
 लीलाकलितस्तनोति ॥ ४१७ ॥ समुद्रकांठ
 न सोऽपि कोपारुण्याऽस्य दृष्ट्या । पतंतमति

थएलुं छे; तथा तेनी आज्ञाने, नागेंद्र, विद्याधर, च
 रुपी चक्रने भमाडवारुप एक व्यापारमां विस्तारेल
 रनी पेटं क्रोडार्थी मनोहर थयो थको विचि
 विस्तारतो ! (अर्थात् घणां आजनोनें विस्तारे छे
 लावाली (एवी पृथ्वीने) पण पोताना हाथमां ह
 मोहराजानी क्रोधथी लाल थएली दृष्टिथी पडता

तिलकना) विलासवाली, एवी बननी लक्ष्मी लोधरनी श्रेणिश्रीना विकस्वरपणाधी हर्षधी संपूर्णा
 भद्र थकी पोताना भरतार एवा शिशिर ऋतुने वला धरवाने रतिहास करे छे ॥७२॥भमराश्रीना (पक्षे
 मर्दिरापान करनाराश्रीना)प्रसंगधी चंद्र कमलानी शोभाने मुद्रित करी हती;ते पापना नाश माटे ते
 कमलों शुं ह्मणां धरफ पडते छेते मृत्यु पाप्मे छे ॥७२॥टाढधी ह्णापला पुरुषने गरभीहं स्थान श्रीश्री
 हुं एक स्तनतटज छे;ते रहस्यने जाणनारी एवी कामदेवरुपी विठान खरेखर तैधीज ते श्रीश्रीश्रीने त्यां
 (जयानी) प्रेणा करे छे ? ॥७२॥ वली ते शिशिर ऋतुसां हिमरुपी वैताल धारे बाजुधी कमलना
 विसुद्धिता श्रीमधुपप्रसंगा—स्मररुहाणां दिजनायकेन तत्प्रत्यवायप्रलयाय तानि हिमोच्चये
 संप्रति किं धियंते ॥ ७२३ ॥ उपमणः कुचतटीपदमेकं । विद्यते हिमहतस्य वधुनाम् ॥ त्रोगि
 नस्त्वरयति स्मरविधां—स्तद्दहस्यविद्यतः खलु तत्र ॥ ७२४ ॥ वेतालेन हिमेन पंकजवनं लो-
 दूयते सर्वतः।पांशुः शीतनिपीभितः प्रियतमाध्यानेन द्रोदूयते ॥हृद्दशार्पितजानुदुर्गतकुलं रात्रौ
 च रोहयते । संश्लिष्टांगनिवीनवककुहरः कौकूयते जंबुकः ॥ ७२५ ॥ वतंत वंघितप्रायः ।
 सांपतं शिशिरो ह्ययम् ॥ ततः पणमासशेषेऽपि । किमुताभ्यसि मातुल ॥७२६॥ ततस्तदाप्रहं
 झाल्या । विमशौ गंतुमुद्यतः ॥ गजतस्तत्पुरं शीघ्रं । तुष्टौ स्वस्तीयमातुलो ॥ ७२७ ॥ गजनाह
 प्रकर्यांश्च । मार्गश्रांतिनिवृत्तये ॥ मातुल श्रूयते लोकैः । यः कर्मपरिणामराट् ॥ ७२८ ॥

वनने कापी नाखे छे, टंठीधी पीटाणला यंधिने खीना प्यानधी दुभायं छे, हृदयसां राखेह छे पुंठपां
 जेओण एयां गरीयनां कुट्टेवने ते राश्रीप रांधरायं छे, तथा संकाचलां अंगसां तुपायंल छे मुभ जेअं
 एवा धीयांश्रीआने ते पाकार करावे छे ॥ ७२६ ॥ वली ह्मणां आ शिशिर कल यणी एवी थाली
 मरु छे; तो ह्म छ महिनाओ धार्की रला छे माटे हे मायाजी।तयों बापाटे जलायल करी छे । ॥७२६॥
 धरी तयों आउह जाणिते विमशौ जवा त्यायो; तथा ते नगरमने नुरत जहनें ने मायो मायोज सुधी
 यवा ॥ ७२७॥ह्वं मार्गनां धाक महाहवा माटे जानो धका प्रकरे कह्या त्यायो के, हे सायाजी ! आ दुर्गा-

खाली पेटने हूं भोजनभी संपूर्ण करूं; तेबीज रीते जीव पण अत्यंत विह्वल थयो थको एमज
 विचारो छे; केमके सुख देनारां एवां तेनां धन, पुत्र, स्त्री आदिकनो नाश होतें छते ते एम माने छे के,
 में नीतिथी माहं पुरुषात्न फोरव्युं नहीं, माटे हूँ फरीने पण सद्गुपायोथी. हूं धनादिकने उपाजिन करूं,
 अने पढी तेनुं नीतिथी प्रदीप्त थएला प्रयत्न पूर्वक हूं रक्षण करीया; एवी रीतना उल्लापथी ते विचा-
 रानुं जीवतर बकरीना गलाभां रहैला स्तननी पेटे (निष्फल) जाय छे; तेने (आ) “ विपर्यास ” नामनुं
 सिंहासन जाणवुं. ॥ ५२१ ॥ ५२२ ॥ ५२३ ॥ ५२४ ॥ ५२५ ॥ वली ते बेह्वल वमनथी मिश्रित थएलां

अजागदस्तनानं त-ज्जीवितव्यं तपस्विनः ॥ नवत्येवं यदुज्ञासा-तद्विपर्यासविष्टरम् ॥५२५॥
 पंचत्रिः कुलकम् ॥ नोजनं वांसिमिश्रं । स च यद्भोक्तुमुद्यतः ॥ नुक्तोत्सृष्टेषु नोगेषु ।
 तन्निर्द्वजं प्रवर्तनम् ॥ ५२६ ॥ परमाणुमया नोगाः । प्रोक्ताःशब्दादयो बुधैः ॥ सर्वं
 चैकेन जीवेन । गृहीताः परमाणवः ॥ ५२७ ॥ गृहीत्वा सुक्तपूर्वाश्च । नवकोटिष्वनंतप्राः ॥
 नुक्त्वांतास्ततो नोगा । युक्ताः कमलद्योचने ॥५२८॥ शुभम् ॥ यथावेह्वलस्तादृक् । सम-
 यज्ञेन वारितः॥वारयंति तथाचार्या । नोगजंबालयंपटम् ॥ ५२९ ॥ ज्ञानदर्शनरूपस्य ।
 युक्तं ते देव जातु न ॥ वांताश्शुचिषु नोगेषु । नूयोन्नूयः प्रवर्तनम् ॥ ५३० ॥

भोजनने जे खावाने उद्यमवंत थयो; तेने भोगवीने तजी दीधेला एवा पण भोगोमां निलेज्ज थइने (जीवनुं)
 प्रवर्तवापणुं जाणवुं. ॥५२३॥वलीहै कमल सरखां लोचनोवाली सुललिता! पंडितोए शब्दादिक भोगोने पर-
 माणु मय कहैला छे, अने ते सर्वे परमाणुओने एकेके जीवे ग्रहण करैला छे; वली तेओने ग्रहण करीने जीवे
 क्रोडोगमे भवोमां अर्नतिवार पूर्वें छोडया पण छे माटे ते भोगोने एकरवार भोगवीने पाछा वमी दीधेला छे, ए
 वान युक्तजछे. ॥५२७॥५२८॥वली तेवी रीतना बेह्वलने जेम समयज्ञ वैद्ये वार्यो हतो, तेमआचार्य महाराजा
 भोगोरूपी काद वमां लंपट थएला जीवने वारेछे. ॥५२९॥ हे देव! ज्ञानदर्शन रूप एवा तने, वमनथी अपवित्र

धरला भोगोमां वारंवार प्रवृत्ति करवी ते धिलकुल लायक नथी. ॥ ५३० ॥ वली नित्य आनंदवालो तथा पवित्र एवो आत्मज्ञानी निगुण भाणस, अनिल, अपवित्र, तथा दुःखरूप एवा वाल भोगोमां केम रंजित थाय ? ॥ ५३१ ॥ वली ते बेहूहले निवारता एवा समयज्ञेन जेम अहितकारी मान्यो, तेम, पापी जीव धर्माचार्येन अहितकारी मान छे. ॥ ५३२ ॥ ज्यारे वज्र, पुष्प, आभूषणो, मंदिरा, मांस, तथा उत्तम स्त्रीओ सुख मांद न थाय, त्यारे वली बीजुं सुख करनाहं ते शुकं हंय ? मांद ते उपरनी वस्तुओनुं निवारण करनारो साधु मने हितकारक लागतो नथी; ते तो कुशाखोधी दगापलो छे अनित्याऽशुचिदुःखेषु । बाह्येषु निगुणः कथम् ॥ नित्यानंदपवित्रात्म-ज्ञानी जोगेषु रज्यते ॥ ५३१ ॥ यथाच वारयंस्तेनात्मयज्ञो मतोऽहितः ॥ धर्माचार्यं तथा जीवः । पापात्मा मन्यते ऽहितम् ॥ ५३२ ॥ वलं माध्यमदंकारा । मद्यं मांसं वरस्त्रियः ॥ न स्तुः सुखाय वेदन्यत् । किमस्ति सुखकारकम् ॥ ५३३ ॥ न हितो वारयन्नेत्र्यः । श्रमणः प्रतिजाति मं ॥ विप्रवच्यः कुसिद्धांतैः । स्वयं नष्टोऽन्यनाशकः ॥ ५३४ ॥ जोगाः स्थिरास्तथा शुद्धाः । सुखरूपाश्च तत्त्वतः ॥ एतदारमक एवाह--मदं मोक्षादिना मम ॥ ५३५ ॥ इत्थं निश्चिन्वतो वादं । गुरो वनेऽपि वारणे ॥ प्रमदेषु प्रवृत्तिर्या । तद्विद्याविर्जुंजितम् ॥ ५३६ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ न्युक्त्वा न्यूपो वमन्नेय । सन्निपातमवाप यत् ॥ तुवन् न्यूमानाह्वय्यां । वशां शौच्यां जगाम च ॥ ५३७ ॥

तथा पाने नष्ट धर्यो धको र्पाजाने पण नष्ट करनारो छे; वली भोगो मो स्थिर, शुद्ध तथा मत्स्यधी सुखरूप छे, अने छुं पण ते भोगरूपज छुं, मने मोक्षर्यो कंठ परवा नथी; यवी रीतना दर निधायवाला एवा जीवनी, गुरु वारनां जनां पण, ममादांसां जे प्रवृत्ति भाय छे; ते मयलु अधिष्ठानुं (अक्षाननुं) माकुम छे. ॥ ५३३ ॥ ५३४ ॥ ५३५ ॥ ५३६ ॥ ५३७ ॥ वली न वनदहट वारंवार लार्ने वमतो यका सच्चिदानने पान्यां; तथा पृथ्वीपर मोदना यका न बोली

शकाय एवी शोचनीक दशाने जे प्राप्त थयो, ते स्वयलुं अहीं पण जोडवुं; केमके, प्रमत्तपणाथी युक्त थएलो, तथा तेना विलासमां तत्पर थएलो एवो जीव अत्यंत विक्षेपवाला मनवालो थयो थको, तूष्णाथी पीडाथो थको, विपर्यासवालो थयो थको, तथा अज्ञाने अंध करेल हे लोचनो जनां एवो थयो थको, गुरुरूपी वैद्यना वचनथी विपरीतपणे चालीने संसाररूपी कादवमां खुंच्यो थको, तथा महामोहरूपी भयंकर सन्निपातमां पडचो थको, प्रगट रीते विवेकिओना देखतांज वंष्टा रहित थाय हे. ॥ ५३७ ॥ ५३८ ॥ ५३९ ॥ ५४० ॥ पळी एवी रीतनो आ जीव सूत्र तथा आंतर-

योज्यं तत्सर्वमत्रापि । यत्प्रमत्ततयान्वितः ॥ तद्विद्यासपरो जीवो । नृशं विक्रिसमानसः ॥ ५३७ ॥ तूष्णार्तिश्च विपर्यस्तो—ऽविद्यांधीकृतलोचनः ॥ गुरुवैद्यवचोबाह्यो । मग्नः संसार-
 कर्हमे ॥ ५३९ ॥ पतितः सन् महामोह—सन्निपाते सुदारणे ॥ स्फुटं न्रवति निश्चेष्टः ।
 पश्यत्स्वेव विवेकिषु ॥ ५४० ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ मूत्रांत्राशुचिर्जंबाल—वीजत्से नरके
 लुवन् ॥ आक्रंदति नृशं प्राप्य । दुःखं वाचामगोचरम् ॥ ५४१ ॥ ज्ञानात्मानश्च पश्यंति । ते
 जीवं ज्ञानचक्रुषा ॥ अचिकित्स्यं तु तं ज्ञात्वा । वर्जयंति महाज्ञायाः ॥ ५४२ ॥ सन्नि-
 वालेऽत्र । जन्ममृत्युजरकुले ॥ लुवत्यनंतकालं स । त्यक्तो धर्मन्निषगवरैः ॥ ५४३ ॥ सन्नि-
 पातसमः सोऽयं । महामोहः प्रगल्भते ॥ न्रेदं नद्याद्विवस्तूनां । तद्विमं विद्धि दर्शितम् ॥ ५४४ ॥

डारूप कादवथी दुगंडनीक थएला नरकनी अंदर लोटतो थको वचनथी न कही शकाय एवां दुःखने पामीने अत्यंत रड्या करे हे. ॥ ५४१ ॥ एवी रीतना ते जीवने महान आशयोवाला ज्ञानीओ (पातानां ज्ञानरूपी चक्षुथी जुए हे; पण तेने असाध्य जाणीने तेओ तजी आपे हे. ॥ ५४२ ॥ पळी ते जीव जन्म, मृत्यु, तथा घडपणथी आकुल थएला आ संसारचक्रमां, धर्माचार्यरूपी उत्तम वैद्योथी तजायो थको अतंतकाल सुधि लोट्या करे हे. ॥ ५४३ ॥ ते आ सन्निपात सरखो महामोहराजा गाजी रखो हे; एवी रीतना (मं) देवाडेला आ नद्यादिक वस्तुओना भेदने तुं जाणजे. ॥ ५४४ ॥ बली

हे सुललिता ! कार्यद्वारधी भेदबुद्धि तने (हजु) पगद रीते नथी थइ; तेथी लक्षणद्वारधी करीने ते भेद हुं तने कहुं हुं. ॥५४५॥ विषयोनी सन्मुख जे बुद्धि तेनेज प्रमत्तता जाणवी; अने भोगीने विषे जे स्वेच्छाचारधी प्रवर्तवापणुं तेने तेणीहुं विलसित जाणहुं. ॥ ५४६ ॥ विषयोमां प्रवर्ति रहेला जीवने लोलताना दोषधी चित्तनी जे अत्यंत सून्यता छे; तेनुं नाम “ चित्तविक्षेप ” कहिवाय छे. ॥ ५४७ ॥ कहेला एवा भोगोमां पण, अत्यंत लोलताना विकारधी जे उत्तरोत्तर इच्छा थवी, तेने उत्तम बुद्धिवा-

कार्यद्वारानते जाता।नेदधीस्तु परिस्तुटा॥न्योऽपि तक्षणद्वारा । तद्भेदं कथयामि ते ॥५४५॥
 ज्ञेया प्रमत्तता सैव । बुद्धिर्या विषयोन्मुखी ॥ तत्तद्विलसितं स्वैरं । यज्ञोर्गेषु प्रवर्तनम् ॥५४६॥
 विषयेषु प्रवृत्तस्य । दौढ्यदोषेण शून्यता ॥ या चेतसः प्रदीर्घाऽसौ चित्तविक्षेप उच्यते ॥
 ५४७ ॥ उक्तेष्वपि च ज्ञोर्गेषु । महादौढ्यविकारतः ॥ उत्तरोत्तरवांला या । तां तृष्णां सु-
 धियो जगुः ॥ ५४८ ॥ पापाज्ञोष्वतब्धेषु । तब्धनष्टेषु वा पुनः ॥ पाप एव हि यो यत्नो ।
 विपर्यसिः स उच्यते ॥ ५४९ ॥ अनित्याशुचिदुःखेषु । स्वात्मनित्रेषु वस्तुषु ॥ अविद्याम-
 न्यथाख्यातिं । योगाचार्याः प्रचक्षते ॥ ५५० ॥ एतेषामेव वस्तूनां । हेतुतां जन्यतां च यः ॥
 धत्ते बीजांकुरन्याया-न्महामोहः स गीयते ॥५५१॥ महानद्यादिवस्तूनां । तदेवं त्रिन्नरूप-
 ता ॥ विचिंतनीया यत्नेन । वितत्य ज्ञानदोचनम् ॥ ५५२ ॥

नोएतृष्णा कहेली छे. ॥५४८॥ पापधी भोगो नहॉ मलने छते, अथवा मल्या छतां नष्ट होते छते पापमां जे प्रयत्न करवो, तेनुं नाम “ विपर्यस ” कहिवाय छे. ॥ ५४९ ॥ आत्माधी भिन्न अनित्य, अपवित्र तथा दुःखरूप वस्तुओंने तेथी उलटा प्रकारनी जे कहेवी, तेने योगाचार्योए अविद्या (अज्ञानरूप) कहेली छे. ॥ ५५० ॥ ए सषली वस्तुओंना बीज अने अंकुरराना न्यायधी जे हेतुपणाने अने उत्पत्तिने धारण करे छे, ते “ महामोह ” कहिवाय छे. ॥ ५५१ ॥ माटे एवी रीते ज्ञानरूपी लोचनने खुलां करीने महानदी आदिक

त्रणे जगतने वाले छे. ॥५७३॥ वली तेवो माणस जे उंचे प्रकारे भैरवपात करे छे, धर्मना मदधी आम तेम भम्या करेछे, तथा होम (यज्ञ) करतो थको धूर्तने धन आपे छे; ते सघलुं आ तेजवंत मंडपनुं प्राब- ल्य छे. ॥ ५७४ ॥ वली आ मिथ्यात्वथी आश्रित थएली एवी आ वेदिका अहीं, पतिना संगनी इच्छा थी (स्त्रीने) अग्निमां प्रवेश करावे छे; तथा पुत्र अने धननी इच्छाथी अग्निहोत्र करावे छे. तथा नियाना सहित लोको पासे कष्ट करावे छे. ॥५७५॥ वली आ मिथ्यात्वथी संस्कार युक्त थएला सिंहा- सनना प्रभावथी भमतो थको माणस प्रमाण विना पण श्रुतिओने प्रमाणरूप (सत्यरूप) मानतो

करोति यन्नैरवपातमुच्चकै--रटाटयते धर्ममदादितस्ततः ॥ इदाति धूर्ताय धनं च होमक-
 चदेतदुत्तेजितमंरुपोर्जितम् ॥ ५७४ ॥ प्रवेशमग्नौ पतिसंगमेढ्रया । तथाग्निहोत्रं
 सुतन्मृतिकाम्यया ॥ अनेन कष्टं सनिदानकं जनान् । परिस्कृता कारयतीह वेदिका
 ॥ ५७५ ॥ श्रुतीः प्रमाणेन विना प्रमाणयन् । सुसुहुरप्याशु कुमार्गमुढति ॥
 अमन्नदः संस्कृतविष्टरोर्जिता--द्गृहाश्रमं स्तौति यतींश्च निंदति ॥ ५७६ ॥ एतावदुक्त्वा वि-
 स्ते विमर्शे । प्राह प्रकर्षोऽनिहितस्त्वयैषः ॥ अर्धाऽसने यास्य पुनःस्थितैषा । वरांगना
 कीर्तय तामिदानीम् ॥ ५७७ ॥ जगौ विमर्शः सुकुमारबुधे । फलाच्च धैर्याच्च समेयमस्य ॥
 न्नार्या कुदृष्टिः कुमैतैकसृष्टिः । प्रत्यूहवह्नीवनमेघवृष्टिः ॥ ५७८ ॥

थको मोक्षनो अभिलाषी छतां पण कुमार्ग प्रते जाय छे, तथा गृहस्थाश्रमनी स्तुति करे छे, अने सुनि-
 ओनी निंदा करे छे. ॥ ५७६ ॥ एदलुं कहीने विमर्श रहेते छते प्रकर्ष कहुं के, तें ते मिथ्यात्वनुं तो वर्णन
 करुं; पण आ मिथ्यात्वना अर्धा आसनपर जे आमनोहर स्त्री बेठेली छे, तेनुं हवे तु वर्णन कर ? ॥५७७॥
 त्यारे विमर्श कहेवा लाग्यो के, हे सुकुमार बुद्धिवाला प्रकर्ष ! फलथी अने धैर्यथी ते मिथ्यात्वना सर-
 ग्नीज, तथा कुमतनी एक सृष्टि सरस्त्री, अने विश्वरूपी वेलडीओना वनने (वृद्धि करवामां) मेघनी
 वृष्टि सरस्त्री आ तेनी कुदृष्टि नामनी स्त्री छे. ॥ ५७८ ॥ आ कुदृष्टिने वश थएला एवा शाक्यो, शैवो,

चरको, यौगो, त्रिदंडीओ, पाशुपतो, मिमांसको, तथा आजीवक दिक्पटादिक बीजाओ पण विवाद करे छे. ॥ ५७९ ॥ वली आ कुदृष्टिना किरणोना घसाराथी प्रेराएला, तथा मदनमत्त एवा जुदा जुदा आगम वादिओ, नियति, स्वभाव, कर्म, ईश्वर (कर्ता) तथा काल माहेना एकेक अर्थने अवलंबीने (आ ज गतमां) भय्या करे छे. ॥ ५८० ॥ वली आ कुदृष्टिए करेला विचार भेदना दोषथी केदलाको सुक्तिने ठरेला दीपक सरखी माने छे, अने बीजाओ गुणोना नाशने कहे छे, तथा वली बीजाओ चित्तना क्षणिक

शाक्याश्च शैवाश्चरकाश्च यौगा--स्त्रिदंदिनः पाशुपतास्तथाऽन्ये ॥ मीमांसका जीवकदिकूपटाद्या । वितन्वतेऽस्या विवशा विवादम् ॥ ५७९ ॥ एकैकमर्थं नियतिस्रजाव-कर्मेशकालेष्ववलंब्य मत्ताः ॥ अमंति त्रिन्नागमवादिनोऽस्या । निर्देशरश्मिप्रसन्नप्रणुन्ताः ॥ ५८० ॥ विध्यातदीपप्रतिमां च केचि-दन्ये च मुक्तिं गुणनाशमाहुः ॥ चित्तस्य चान्ये क्लृप्तिकं विलास-मेतत्कृताकृतविभेददोषात् ॥ ५८१ ॥ इयं कुदृष्टिर्जगतीजनानां । कदाग्रहस्यैव करोति कंडुम् ॥ सुदुर्मुहुर्यद्भ्रशागा मनुष्या । घृष्टैव जिह्वामबला म्रियंते ॥ ५८२ ॥ विष्टरे महति यश्च निविष्टो । दृश्यतेपृथुविसृत्वरकांतिः ॥ आगमप्रणयपादपनागं । रागकेसरिणमेनमवेहि ॥ ५८३ ॥ संक्रमात्पितुरशेषगुणानां । कार्यभेदविरहादमुना च ॥ सार्थकान विहिता न पिता वै । जायते सुत इति श्रुतिरेषा ॥ ५८४ ॥

विलासने कहे छे. ॥ ५८१ ॥ वली आ कुदृष्टि जगतना लोकोने कदाग्रहनीज खरज उत्पन्न करेछे, तथा जे कुदृष्टिने वश थएला मनुष्यो जीभ घसीनेज निर्बल थया थका मृत्यु पामे छे. ॥ ५८२ ॥ हवे (आ) मोटां सिंहासनपर बेठेलो तथा अत्यंत विस्तारवाली कांतिवालो जे आ देखाय छे, तेने तारे आग-मोनी प्रितिरूपी वृक्षने लखेडी नाखवामां हाथी सरखो रागकेसरी जाणवो. ॥ ५८३ ॥ कार्यभेदना विरहवाला (अर्थात् तुल्य कार्य करनारा) एवा पिताना सर्व गुणोना संक्रमथी तेणे पोतानुं सार्थक-

स्वने स्थूल चोरीथी, तथा परस्त्रीगमनथी अदकावे हे, इच्छाना परिमाणवालों करे हे, रात्रिभोजन तजावे हे, दिशिवृत्तमां दृढ करे हे योग्य भोगोपभोग वालों करे हे, अनर्धदंडथी विरक्त करे हे, उत्तम सामाधिकना आशयवालों करे हे, देखाचकाशिक व्रतमां रक्त करे हे, पौषव्रतमां निश्चयवालों करे हे अने अतिथिसंविभाण नामनाव्रतथी पवित्र मनवालों करे हे, ॥ १३४२ ॥ १३४३ ॥ १३४४ ॥ जे माणस ते व्रतोमांथी जेदळुं करी शके हे, तेदळुं तेने ते निर्मळ आशयवालों गृहिधर्म फळ आपतो थको कोहनें पण निराश पाडो वाळतो नथी. ॥ १३६६ ॥ बली आ तेनीज " सद्गुण

॥ त्रिनिर्विधोपकम् ॥ कर्तुं यो यावदेवालं । तस्य तावद्दत्त फलम् ॥ असौ न विमुखं कंचि द्वालयत्यमलाशयः ॥ १३४५ ॥ एषा च दृश्यतेऽस्थैव । त्रार्या सद्गुणरक्ता ॥ स्वगेहशुद्धि कृन्नित्य—मतिधिप्रतिपत्तिकृत् ॥ १३४६ ॥ त्रार्यया सहितावेतौ । लोकानां नृपतेः सुतौ ॥ प्रकृत्यैवोपकर्तारौ । सूर्यचंद्रमसाविव ॥ १३४७ ॥ सम्यग्दर्शननामायं । पित्रा च परिपालकः महत्तमोऽनयोर्योग्य—श्वके वक्त्रेतराशयः ॥ १३४८ ॥ एतौ नानेन रहितौ । दृश्येते च कदाचन ॥ अर्थप्रकाशन परे । नयने तेजसा यथा ॥ १३४९ ॥ एतौ प्रवर्धयत्येप । वत्सले निकटस्थतः ॥ सप्ततत्वशुचिशब्दा—सुधापानैर्निरंतरम् ॥ १३५० ॥

रक्ता ' नामनी खीा हे, के जे हमेशां पोताना घरनी खबर राखे हे तथा अतिथिओंनो सत्कार करे हे. ॥ १३४६ ॥ आ वझे राजपुत्रो खी सहित सूर्य अने चंद्रनी पेडे स्वभावर्थीज लोकानो उपकार करनारा छे. ॥ १३४७ ॥ बली उत्तम आशयवाला एवा आ सम्यग्दर्शनने पिताजीए तेओ वझेनो जे महान् परिपालक करेल हे, ते योग्यज हे. ॥ १३४८ ॥ तेज विना जेम आंखो तेम आ सम्यग् दर्शन विना तेओ वझे कदापि पण अर्थनो प्रकाश करवामां तत्पर देवाता नथी. ॥ १३४९ ॥ वत्सलपणामां नजदीक रहिने आ सम्यग् दर्शन, तेओ वझेने तत्वोपरनी पवित्र शब्दरूपी अमूनपानांथी निरंतर वृद्धि

ते यतिधर्मनी शुणोरुपी रत्नोनी खाण समान एवी आ सद्भावसारता नामनी खी छे, ते
 खी मृत्यु पाम्याथी ते यतिधर्म मृत्यु पामं छे, तथा तेषीना जीववाथी ते जीवे छे. ॥ १३३६ ॥ जेम
 राजि अने चंद्रनी, तथा पार्वती अने महादेवनो तेम आ बनेनो मेलाप अत्यंत स्नेहवालो कहेवाय छे.
 ॥ १३३७ ॥ जिनोए कंइ पण सर्वथा प्रकारे अनुज्ञात करेलुं नथी, अथवा सर्वथा प्रकारे निषेधुं नथी;
 सद्भाव सारथी थनाहं छे, एवी परमेश्वरनी आज्ञा छे. ॥ १३३८ ॥ अने तेषी तेने छोडीने चारिजधर्म-
 सद्भाव सारताख्येयां न्यार्यस्य गुणरत्नतूः॥ अत्रियतेऽस्यां मृतायां हि जीवंत्यामेव जीवति १३३६
 निशादाज्ञां कयो र्यद-द्रौरी गिरीशयोर्यथा ॥ द्वांपत्यमनयोस्तद्-दुच्यते स्नेहनिर्भरम् ॥ १३३७ ॥
 जिनैः किमप्यनुज्ञातं । निषिद्धं वा न सर्वथा ॥ न्नाढ्यं सद्भावसारेणे-त्येवाज्ञा पारमेश्वरी
 ॥ १३३८ ॥ चारिजधर्मस्तदिमां । विरहय्य न तिष्ठति ॥ स्नेहवत्क्षणमप्येकं । प्राणैर्योऽप्य-
 धिकां प्रियाम् ॥ १३३९ ॥ द्वितीयो दृश्यते यश्च । जितमारः कुमारकः ॥ गृह्णित्वाऽपि
 स्यैव । कनिष्ठोऽयं सहोदरः ॥ १३४० ॥ अयं च कुरुते वत्स । युक्तो दाइशमानुषैः ॥ निवृत्तं
 स्थूलहिंसायाः । स्थूलालीकाञ्च मानवम् ॥ १३४१ ॥ स्थूलचौर्यानिवृत्तं च । परदारपर-
 ह्णसुखम् ॥ कृतेऽन्वापरिमाणं च । परित्यक्त निशाशनम् ॥ १३४२ ॥ दिग्बत्ते दृढतान्नाजं ।
 युक्तनोगोपन्नोगकम् ॥ अनर्थदंडविरतं । श्रेष्ठसामायिकाशयम् ॥ १३४३ ॥ देशावकाशि
 करतं । धृतपौषधनिश्चयम् ॥ पूतस्वातं तथात्यर्थ-मतिष्ठेः संविन्नागतः ॥ १३४४ ॥

राजा रही आकतो नथी; प्राणोथी पण अधिक प्रिय मानवुं, ए एक स्नेहजुं लक्षण छे. ॥ १३३९ ॥ बली
 जीतेल छे कायदेवने जेणे एवो बीजो जे कुमार देखाय छे, ते आ “ यतिधर्मनोज ” नामो भाइ “ गृहि-
 धर्म ” छे. ॥ १३४० ॥ बली हे वत्स ! आ गृह्णित्वा नामनो कुमार बार मनुष्यो सहित युक्त थयो थको
 मनुष्यने स्थूल हिंसा तथा स्थूल जूठथी अटकावे छे. ॥ १३४१ ॥ बली ते गृह्णित्वा नामनो कुमार साण-

दर गामना नगरमां अकर्म^{कर्म}धतिना पुत्र तारिके उत्पन्न थयो हतो. ॥४९३॥ बली ते मनुष्य भावने प्राप्त
 थएलो होवाथी राजानो पुत्र केहवाय छे, तथा चित्तवृत्ति रुपी मोटा जंगलमां मोहादिक सुभटो होय
 छे. ॥४९४॥ ज्यां सुधि मिथ्या सृष्टिमां आत्माने अज्ञान प्रवर्ती रहेछुं छे, त्यां सुधि तेओनी ते सृष्टिमां
 नद्यादिक वस्तुओ रहेली होय छे. ॥४९५॥ पण ज्यारे आत्मज्ञान उत्पन्न थाय छे, त्यारे मोहादिको रज्जु-
 सर्पनी पेठे नाश पामे छे; अने ते बलते महानदी आदिक तेओनी लीलाना स्थानोनो नाश पण
 निश्चल थाय छे. ॥ ४९६ ॥ माटे हे भद्रे ! एवी रीतनुं तत्व होते छते, तथा महा मोह राजा अटवीमां होते

मनुष्यप्रावमापन्नः । कथ्यतेऽसौ नृपांगजः ॥ चित्तवृत्तिमहाटव्यां । संति मोहादयो जटाः
 ॥ ४९४ ॥ अज्ञानमात्मनो याव-न्मिथ्यासृष्टौ प्रवर्तते ॥ तेषां नद्यादिवस्तूनि । तावत्तस्यां
 भ्रवंति हि ॥ ४९५ ॥ आत्मज्ञाने तु नश्यति । मोहाद्या रज्जुसर्पवत् ॥ महानद्यादितल्लीला
 स्थाननाशस्तदा ध्रुवः ॥ ४९६ ॥ तत्त्वे ह्येवं स्थिते भद्रे । महानद्या-
 द्विधीर्षण । यज्जातं योज्यतेऽत्र तत् ॥ ४९७ ॥ यदाहारादिलांपटयं । राजसूनोर्निवेदितम् ॥
 जीवस्य विपयेष्वा सा । धर्मवैमुख्यकारिणी ॥ ४९८ ॥ तस्य जातं यथाऽजीर्णं । नूरिन्नक-
 णतस्ततः ॥ जीवस्याऽपि तथा ज्ञोगा-त्पापाज्ञानात्मकर्मणाम् ॥ ४९९ ॥ अंतर्लीनज्वर-
 स्थाने । दोषा रागादयो मताः ॥ तथास्थस्यापि ज्ञोज्येष्वा । ज्ञोगेष्वाऽजीर्णकर्मणः ॥ ५०० ॥

छते महानदी आदिकनावीर्यथी जे उत्पन्न थयुं, तेने अहीं जोडनुं. ॥४९७॥ बली ते राजपुत्र बेहलनुं भोजन
 आदिकनुं लंपटपणुं जे निवेदन कर्नुं; तेने धर्मथी विमुख करनारी जीवनी विषयो संबधि इच्छा जाणवी.
 ॥४९८॥ बली जेम ते राजकुमारने घणां भक्षणथी अजीर्ण थयुं हनुं, तेम जीवने भोगथी पाप अने अज्ञानरूप
 कर्मांथी (अजीर्ण) थाय छे. ॥४९९॥ ते राजकुमारने अंतरमां दाखल थएला ज्वरनी जगोए (जीवने) रागा-
 दिक दोषो जाणवा; अने एवी रीतना अजीर्णवाला पण ते राजकुमारने जे भोजननी इच्छा थती हती,

ते तेनी भोगोनी इच्छा ज्ञाणवीः ॥५००॥ रागादिकथी उपचित थएला ज्वरने धारण करनारुं जे कर्मा-
जीर्ण जीवने थाय छे, तेने नहीं लक्षमां राखता एवा प्राणीनी बुद्धि अहितमां प्रवर्त्त छे. ॥५०१॥ पछी
ते जीव जे मद्य, निद्रा, विकथा, कषायो तथा विषयोने पण जे सेवे छे, तेने संपूर्ण एवी प्रमत्ततारुपी
नदी जाणवी. ॥५०२॥ हुं उंचे प्रकारें धन पेदा करुं, उत्तम स्त्रीओ परणुं, मोटा मेहेलो बंधाडुं, विपय
संबंधि सुख भोगडुं, हमेशां आनंदमां रहुं, आ शिवाय मनुष्य जन्मडुं बीजुं फल नथी; एवी रीतना
(जीवने मनमां) जे विकल्पोना कछोलो क्षणक्षण प्रते थया करे छे, तेने (आ वेछहलनी) लज्जाणीए

कर्माजीर्णं च रागादि-कोपचिचज्वरावहम् ॥ तद्वद्वयंतो जंतो-रहिते धीः प्रवर्त्तते
॥५०१॥ मद्यं निशं च विकथाः । कषायान् विषयानपि ॥ ततोऽसौ सेवते सेयं । नदी पूर्णा
प्रमत्ता ॥५०२॥ धनान्युपार्जयाम्युच्चैःकरोम्यंतःपुरं वरम् ॥ कारयामि महावासान् । ऋजे
वैषयिकं सुखम् ॥५०३॥ तिष्ठामि सततानंदो । नान्यन्मानुष्यके फलम् ॥ इदृग् विकल्पक-
ल्लोलोत्ता । जायते ये क्लेशे ॥ ५०४ ॥ सेयमुच्चानिकाकांक्षा । ततो यो ड्व्यसंचयः ॥
अंतःपुरादिवान्मथ । ऋवैववेशेन यः ॥ ५०५ ॥ कारणं तत्सुत्रोज्यानां । तत्सुखं तद्ववाश-
नम् ॥ ततो विलाससंगीत-द्यूतदुर्द्वलितप्रियः ॥ ५०६ ॥ यातिदुःशीलतोद्योने । यन्मार्गनग-
राड्बहिः ॥ एतदुद्यानगमनं द्वियं वेडलहलस्य वै ॥ ५०७ ॥ पंचजिः कुलकम् ॥ सतत्र विपुले
मिथ्या-ज्ञिनिवेशासने स्थितः ॥ पश्यन् प्रमादो ज्ञानि सर्वतः ॥ ५०८ ॥

जवानी आकांक्षा जाणवी: पछी कर्मयोगे तेने जे द्रव्यनो संचय, तथा स्त्री आदिकनो लाभ थाय छे,
तेने तेना उत्तम भोजनडुं कारण जाणडुं; तथा तेना लेशडुं जे भोजन ते तेनुं सुख जाणडुं, तथा पछी
विलास, गायन, जुगार, आदिक दुश्चेष्टा जेने प्रिय थएली छे एवो थयो थको (जीव) धर्ममार्गरुपी
नगरथी बहार रहेला दुःशीतलतारुपी लद्यानमां जाय छे; एवी रीतनुं ते वेछहलनुं लद्यानगमनजाणडुं
॥ ५०३ ॥ ५०४ ॥ ५०५ ॥ ५०६ ॥ ५०७ ॥ पछी त्यां विस्तारवाला एवा मिथ्या कदाग्रहरुपी

।सनपर रहके पिन, कर्मके लीवला प्रमादरूपी भोजनोने चारे बाहुथी जोतो थको (जीव)
 ।शेष प्रकारे स्वादि भेलवतो थको सुंदरपणुं माने छे; ते सघळुं प्रमादविलास नामनुं नदीनुं " रता-
 लमेदान " कहेवाय छे. ॥ ५०८ ॥ ५०९ ॥ वली ते वेळहलनो वायुना स्पर्शादिकथी अजीर्णीथी
 उत्पन्नथएलो जे ज्वर वृद्धिपाम्यो हतो, तेने प्रमाद तथा अज्ञानथी वृद्धि पामलो तथा कर्मरूपी अजीर्णीनी
 अरतिथी (जीवने) उत्पन्न थएलो ज्वर जाणवो. ॥ ५१० ॥ वली ते वेळहलना अजीर्णीनी वृद्धिथती जाणीने
 समघन्न नामना वैद्ये जे निवारण कर्युं; तेवीजरीतनुं नीवारण भव्योना हितनी हच्छाथी धर्माचार्यो करे छे.

लब्धास्वादो विशेषेण । सुंदरत्वेन मन्यते ॥ तत्प्रमादविलासाख्यं । नद्याः पुलिनमुच्यते ॥
 युग्मम् ॥ ५०९ ॥ वायुस्पर्शादिना वृद्ध-स्ततो योऽजीर्णो ज्वरः ॥ प्रमादाऽज्ञानवृद्धेऽसौ।
 कर्माऽजीर्णरतिज्वरः ॥ ५१० ॥ समयज्ञेन तद्बुद्धिं । ज्ञात्वा यद्द्वारणं कृतम् ॥ धर्माचार्याः
 प्रकुर्वन्ति । तन्नव्यहितकाम्यया ॥ ५११ ॥ मानुष्यमतिदुःप्रापं । प्राप्य राज्यमिवोत्तमम् ॥
 कार्षीः प्रमादं मा जीव । कर्माजीर्णज्वरातुरः ॥ ५१२ ॥ त्यजैनं विषयाहारं । ब्रजाऽपवरके
 धृतौ ॥ तिष्ठाऽविकल्पनिर्वृति । क्वञ्चित्त्विबुतपः पिव ॥ ५१३ ॥ लंघनानि कुरु स्वांत-ज्वर-
 शांत्यै व्रतादुरान् ॥ कुरु दर्शनचारित्र । ज्ञानरूपां प्रतिक्रियाम् ॥ ५१४ ॥ करिष्यस्यथ नैवं
 चे-दशां शोभ्यां प्रयास्यसि ॥ सन्निपाते महामोहे । मग्नो ब्रष्टमतिस्तदा ॥ ५१५ ॥

॥५११॥ हे जीव ! उत्तम राज्यनी पेठे दुर्लभ एवा मनुष्यजन्मने पामीने कर्मरूपी अजीर्णीथी ज्वरातुर थयो
 थको तुं प्रमाद नहीं करजे ? ॥५१२॥ वली तुं विषयोरूपी भोजनने तजी दे ? तथा धैर्यता रूपी औरडामा
 जा ? तथा त्यां निर्विकल्परूपी वायुविनामी जगोमां रहे ? अने तपरूपी क्वाथनुं पाणी पी ? ॥ ५१३ ॥
 वली तारा अंतरंग तावनी शांति माटे तुं व्रतोना आदररूपी लंघणो कर ? तथा (सम्यक्) ज्ञान,
 दर्शन अने चारित्ररूपी इलाज कर ? ॥ ५१४ ॥ अने हे प्राणी ! जो तुं तेम नहीं करशे, तो महामोहरूपी

सन्निपातमां मद्य थयो थको, अष्ट बुद्धिवालो थइने शोचनीय दशाने प्राप्त थइश. ॥ ५१५ ॥ तेवी रीतनां उपदेशकना वचने भूत भराएलानी पेठे जीव जे मानतो ज नथी, अने महा पापमां तत्पर थयो थको विपरीत आचरण सेवे छे; तेन आ महानदीना कांठापर रहेलो " चित्त विक्षेप " नामनो मंडप जाणवो तथा बृहपणथी जीर्ण थयो थको नहीं समर्थ छतां पण जे लोलताथी विषयोने-सेवे छे, अने पंडितोए वार्था छतां पण जे प्रमादरूपी भोजनोने खाधा करे छे, तेने तेनुं गलामां नहीं दाखल थता

पिशाचकीव तद्वाक्यं । जीवो यन्नैव मन्यते। चेषेत विपरीतं च । महापापपरायणः ॥५१६॥
 सोऽयं महानदीकूले । चित्तविक्षेपमंरुपः ॥ सेवते विषयान् लौढ्या-ज्जराजीर्णोऽहमोऽपि यत् ॥ ५१७ ॥ भ्रुंक्ते प्रमादभोज्यानि । वारितोऽपि च यद्बुधैः॥अगह्नतोऽपि कंठे त-न्नयनं भोजनस्य वै ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥ ५१८ ॥ अर्थस्य बहुयत्नेन । रक्षितस्याऽपि वार्धके ॥ बलेन हरणं वांति । जलज्वलनतस्कैः ॥ ५१९ ॥ यदारटति जीवश्च । वमन् कलमला-त्ततः ॥ ज्ञातीयं वेदिका तृष्णा । चित्तविक्षेपमंरुपे ॥ ५२० ॥ यच्च वेद्वहलो दध्यौ । नून-मूनं वपुर्मम ॥ दुग्धया वायुनाक्रांतं । संजातं वमनं ततः ॥ ५२१ ॥ भ्रोजनेन ततो रिक्तं । कौष्ठं संपूरयाम्यहम् ॥ तद्विदं चिंतयत्येवं । जीवोऽपि नृशविह्वलः ॥ ५२२ ॥ धनपुत्रकलत्रा-दौ । प्रणष्टे रतिदायिनि ॥ मन्यते न मया नीत्या । स्फोरितं निजबौरुषम् ॥ ५२३ ॥ सदुपा-धैरतो न्युयो-ऽप्यर्जयामि धनादिकम् ॥ नीतिदीप्तप्रयत्नेन । रक्षिष्याम्यर्जितं च तत् ॥ ५२४ ॥

एवा पण भोजननुं नाखवापणुं जाणवुं. ॥ ५१६ ॥ ५१७ ॥ ५१८ ॥ घणी संभालथी राखेला एवा पण धननुं वृहपणामां, जल, अग्नि अथवा चोरोथी जे बलात्कारे हरण थनुं, तेने तेनुं वमन ह्जाणवुं. ॥ ५१९ ॥ अने ते कलमलथी वमतो थको जीव जे आरठ्या करे छे; ते रूप आ तृष्णा नामनी वेदिका चित्त विक्षेप अने प्रेना मंडपमां ॥ ५२० ॥ वली वेद्वहले जे एम विचार्युं हनुं के, खरेखर हजु मारुं शरीर ॥ ५२१ ॥ धनपुत्रकलत्रा-दौ ॥ प्रणष्टे रतिदायिनि ॥ मन्यते न मया नीत्या । स्फोरितं निजबौरुषम् ॥ ५२२ ॥ सदुपा-धैरतो न्युयो-ऽप्यर्जयामि धनादिकम् ॥ नीतिदीप्तप्रयत्नेन । रक्षिष्याम्यर्जितं च तत् ॥ ५२४ ॥

पणुं कर्तुं हतुं; केम के, पिता सरखो पुत्र थाय छे; एवी श्रुति छे. ॥ ५८४ ॥ ते राग केसरीने शत्रुराहित युवराज करीने मोहराजा निश्चिन थयो छे; तथा दर्पणमां मुखनी पेठे तेने दीधेलां अत्यंत तेजवालां राज्यने तेणे पुष्ट कर्तुं छे. ॥ ५८५ ॥ घणां राज्यनी संपदाओने प्राप्त थएला एवा पण आ रागकेसरीए पितानो विनय तज्यो नथी; केमके, वसंत ऋतुथी बहुभारने प्राप्त थएलो पण आंबो शुं (पोतानी) नम्रताने तजे छे ? (अर्थात् नथीज तजतो.) ॥ ५८६ ॥ आकाशथी पडता एवा वरसादनी धाराथी थएल छे आडंबर जेनो एवा कदंबना वन सरखा आ रागकेसरीना, राज्यना तथा यौवनना मदथी

तं विधाय युवराजमशत्रुं । मोहजूपतिरज्रूहृतचिंतः ॥ दर्पणे मुखमिवात्र च दमं ।
 राज्यमस्य बहुधाम पुपोष ॥ ५८५ ॥ लंजितोऽपि घनराज्यविभ्रूती-र्नैष तातविनयं प्रसु-
 मोच ॥ प्रापितो हि मधुना बहुभारं । नम्रतां त्यजति किं सहकारः ॥ ५८६ ॥
 काममस्यवपुपापुषेथ्री । राज्ययौवनमदोच्चसितेन ॥ अंबरप्रपतदंबुदधारा । जातर्नंब-
 रकदंबवनस्य ॥ ५८७ ॥ धर्मतत्फलनिराकृतिपादा-वस्य पीनदृढदुर्मतिपाष्णीं ॥
 राजतो दशतताध्यसमाधि-स्थाननामकनखोन्मिषदात्रौ ॥ ५८८ ॥ ज्ञाति गुडफयुग-
 मस्फुटमुच्चै-र्नरेपेक्ष्यमपि लोकयुगेऽस्य ॥ शून्यताक्षिकतामतसंज्ञे । जानुनी कल-
 यतश्च दृढत्वम् ॥ ५८९ ॥ व्यक्तिकार्यकृतभ्रूतचिदात्म-ख्यातितर्कयुगमांसलजंघः ॥ ज्ञात्य-
 सौ निखिलमंरुपतंत्रा-चारविस्फुरदुरःपरिगाहः ॥ ५९० ॥

उल्लसायमान थएलां शरीरे शोभाने पुष्ट करी हती. ॥ ५८७ ॥ पुष्ट तथा दृढ एवी दुर्मतिरूपी पेनीवाला, तथा बिस्तार पामती एवी आधि अने असमाधिना स्थान नामना दश नखोनी उच्छलति कांतिवाला, एवा ते रागकेसरीना, धर्मना अने तेनां फलनां तिरस्कार रूपी बे पगो शोभे छे. ॥ ५८८ ॥ वली आलोक तथा परलोकनी निरपेक्षतारूपी तेनां बन्ने प्रगट गुल्फो शोभे छे; तथा शून्यवाद अने क्षणिकवाद नामना तेना बन्ने बुंढणो दृढपणाने धारण करे छे. ॥ ५८९ ॥ प्रगटतारूपी कार्यने करनारा श्रुतोनुं ज्ञान अने

आत्मख्यातिना तर्करूपी बन्ने पुष्ट जंघावालो, तथा सघला संडपतंत्रना आचाररूप स्फुरायमान यथा पेटना विस्तारवालो ते रागकेसरी शोभे छे. ॥५९०॥ सत्य, तथा नित्य एवा परमात्मानो लोप, अने तेना आक्षेपरूपी अत्यंत लांबा, घुंढणसुधि पहुँचेला, अने बज्रदंडनी तुलना करनारा एवा तेना बन्ने सुजो छेचे प्रकारे शोभाने धारण करे छे. ॥ ५९१ ॥ तर्क कराना एवा दशप्रकारना धर्मना निषेधोरूपी वींटी-ओथी अधिक शोभावाला संवर तथा आश्रवना निषधना मतरूपी तेना बन्ने हाथो शोभेछे. ॥५९२॥ बंध अने मोक्षना निषेधना कारणरूप एवा खभाओथी जीतिले छे बेलनी शोभा जेणे, तथा बधनी कथाना अशुभ

सत्यनित्यपरमात्मविलोपा--क्षेपयुग्ममतिदीर्घमसुष्य ॥ दोर्युगं कलयति श्रियसुच्चै । जर्जु-
लंबि पविदंरुविंवि ॥ ५९१ ॥ संवराश्रवनिषेधमतेत--त्पंचशाखयुगलं प्रविज्जाति ॥
तर्कर्यमायादशधर्मनिषेधै--मुञ्जिकान्निरधिकोद्धसितश्रि ॥ ५९२ ॥ बंधनिर्वृत्तिनिषेधनिबंध-
स्कंधबंधपरिभ्रूतवृषश्रीः ॥ ज्ञात्यसौवधकथाऽशुभसंधा--कंधरोन्नतिमदोद्धुरबुद्धिः ॥ ५९३ ॥
लुप्यमानसमयत्रयकृत्यैः सत्रिरेखइव चास्य विज्जाति ॥ सच्चतुर्गतिकजन्मनिषेधो । ग्रामरा-
गनिलयः खलु कंठः ॥ ५९४ ॥ मार्गलोपमतनाम विशालं । साध्वसाधुसमतोद्धसदोष्टम् ॥
योगसंग्रहविपर्ययद्वै । दीप्तिमन्मुखमसुष्य विज्जाति ॥ ५९५ ॥ अस्य दृग्युगमहंत्वममत्वे ।
नासिका च नियतिस्थितिनिष्ठा ॥ संमदाय जगतामपि काम--स्नेहविस्मयमयश्रुतियुग्मम् ॥ ५९६ ॥

विचार रूपी गरदननी अक्कडताना मदथी उद्धत बुद्धिवालो एवो ते शोभेछे. ॥ ५९३ ॥ लुप्त करातां एवां
त्रणे कालनां कृत्योथी जाणे त्रण रेखाओवालो थयो होय नहीं, तथा छती एवी चारे गतिओना जन्मनां
निषेधरूपी ग्राम अने रागना स्थान सरखो तेनो कंठ शोभे छे. ॥ ५९४ ॥ साधु अने असाधुनी तुल्यता
रूपी उल्लसायमान होठोवालुं, तथा योगना संग्रहनी विपरीततारूपी दांतोथी तेजावालुं एधुं तेनुं
“ मार्ग लोपमत ” नामनुं विशाल मुल शोभे छे. ॥ ५९५ ॥ बली अहंकार तथा ममकार रूपी तेनी बन्ने
आंखो, तथा नियतिनी स्थितिनी निष्ठावाली तेनी नाशिका, तथा कामना स्नेहना विस्मयवाला तेना बन्ने

जाणी पण शक्ता नर्था; ते सघलुं जगतने दुःख करनारा एवा आ मिथ्यात्वनुं प्रा-
 ळ्थी पण जडोए करीने अत्यंत मोह युक्त थएला, तथा स्त्रीओथी पण कटाक्षोए करीने वीघाएला,
 अने तुच्छ प्राणी पर पण तेने मारवानी इच्छाथी लगामेलां हथीयारवाला एवा पण देवोने आ मिथ्या-
 त्वथी मोहित थएलो प्राणी जाणी शक्तो नथी. ॥ ५६४ ॥ वली तेवो माणस त्रणकोटिथी (कष, छेद्,
 तापरूप त्रणकोटिथी) शुद्ध थएला आगमोना उपदेशक, (कोइनी) कृपा तथा क्रोधथी विकार भावने
 नहीं प्राप्त थएला, महान बुद्धिवाला, अंतरंग शत्रुओथी रहित थएला, तथा (सर्व) जगतना एक नायक

जडैश्खेलनापि ऋशं विमोहितान् । कटाक्षविधानबलाजनैरपि ॥ जिघांसया तुल्लजनेऽप्युदा-
 युधान् । न वेत्ति देवान् किमनेनमोहितः ॥ ५६४ ॥ त्रिकोटिशुद्धानमदेशकान् सदा ।
 प्रसादकोपाऽविकृतान् महाधियः ॥ विनिह्रुतेऽसौ वृजिनोज्जितान् जिजान् । जनाय देवान्
 जगदेकनायकान् ॥ ५६५ ॥ असत्यसंधेषु गृहिव्वधर्मिषु । स्फुटं महारंजिषु तापसेष्वपि ॥
 सुपात्रताबुद्धिमसौ तनोत्यहो । विगर्हितोद्विष्टसचित्तजिषु ॥ ५६६ ॥ विशुद्ध-
 सामाधिकसंपदः सदा । महाव्रतोदारमतीनश्रद्धिदः ॥ समाधिपूतानयमुद्धतो गुरुन् ।
 कुपात्रभ्रूतानुपदर्शयत्यलम् ॥ ५६७ ॥ स्वरांगम्रौमाद्भुतमंत्रलक्षण-स्फुटंइजालादिविधानत-
 प्तरान् ॥ मनस्विमुख्यान् गुणिनस्तपोधनान् । विदंत्येनैव वशीकृता जनाः ॥ ५६८ ॥

मृत एवा श्री जिनेश्वर प्रभु नामना देवोने लोकोप्रते निंदे छे. ॥ ५६५ ॥ वली ते मिथ्यात्वथी मोहित थएलो
 प्राणी, असत्य संधिवाला, अधर्मी, प्रगट रीते महा आरंभवाला, तथा निंदनिक, उद्देशीने करेला अने
 सचित्त भोजन करनारा एवा गृहस्थिओ प्रते पण अहो ! सुपात्रपणानी बुद्धि विस्तारे छे. ॥ ५६६ ॥
 शुद्ध सामाधिकनी संपदावाला, हमेशां महाव्रतोथी उदार मतिओवाला, पापोने छेदनारा तथा समा-
 धिथी पवित्र थएला प्रभु स्मरणे ते उद्धत प्राणी कुपात्ररूप देखोडे छे. ॥ ५६७ ॥ वली आ मिथ्यात्वे वश
 करेला लोको, ते ॥ ५६८ ॥ मुनिश्च ॥ अत मंत्रना लक्षणवाली प्रगट इंद्रजालादिकनी विधिमां

तत्पर एवा गुरुरालो ते रागकेसरी शोभे ॥ अथा तपोधनरूप जाणे छे ॥ ५६८ ॥ अनेक मंत्रादिकने जाणतां छतां पण निस्पृहिन लांबा ॥ अर्था बाधित नही थएला, परनी प्रवृत्तिमां बहेरापणुं, अधपणुं, तथा सुंगापणुं धरनारा, आत्मार्थनी सिद्धिमां हमेशां उद्यमवाला, अत्यंत दुष्ट एवा गर्वथी बजित थएला, शांत चित्तवाला, निष्पापी, तंपरूपी धनवाला, राज्यादिकनी विकथामां आदर विनाना, तथा गुणांनी खारूप एवा साधुओंने आ मिथ्यात्वथी हणाएलो माणस जाणी शकतो नथी ॥ ५६९ ॥ ५७० ॥ तलाव, वावडी आदिकना विधाननी भूमिने प्राप्त थयो थको आ मिथ्यात्वथी नादित थएलो माणस

अनेकमंत्रादिविदोऽपि निःस्पृहा-नबाधितान् दुर्जयलोकयात्रया ॥ परप्रवृत्तौ बधिरांधमूकका
 निजार्थसिद्धौ सततं कृतोद्यमान् ॥ ५६९ ॥ अर्धसर्वकषर्गवर्जितान् । प्रशांतचित्ताननघांस्त-
 पोधनान् ॥ न वेत्ति राज्यादिकथाश्लथादरा-ननेन लोको निहृतो गुणाकारान् ॥ ५७० ॥
 तन्नागवाप्यादिविधानञ्चूभिगो । हिरण्यदानादिषु यागकर्मणि ॥ विनादितोऽनेन हि धर्ममीक्ष-
 ते । महोपमर्दादपि भ्रूतसंसतेः ॥ ५७१ ॥ कृमामृदुत्वार्जवसत्यसंयमान् । तपः शमब्रह्मद-
 माऽप्रमत्तताः ॥ कदर्थितोऽनेन मनः प्रसादका-न्न वेत्ति धर्मानमृतोपमान् जनः ॥ ५७२ ॥
 परिस्क्रियां मंरुपवेदिकासना-श्रयामसावातनुते निरंतरम् ॥ यदुत्थितैः कांतिलवैज्वल्यदो-
 जगत्रयं दोषकृशानुराशिभिः ॥ ५७३ ॥

प्राणीओनी श्रेणिना महान उपमर्दनथी सुवर्णदानादिकमां तथा यज्ञ कार्यमां खरेखर धर्मने जुए छे ॥ ५७१ ॥
 वली आ मिथ्यात्वथी कदर्थना पामेलो माणस क्षमा, कोमलता, आर्जवता, सत्य, संयम, तप, समता,
 ब्रह्मचर्य, दमता, तथा अप्रमादरूपी, मनने आनंद करनारा तथा अमृत सरखा धर्माने जाणतो
 नथी ॥ ५७२ ॥ वली ते माणस (उपर वर्णवेला) मंडप, वेदिका अने सिंहासनना आश्रयवाली
 क्रियाने हमेशां विस्तारे छे; के जेमांथी उत्पन्न थएला कांतिना लेशोवाला दोषोरूपी अग्निना समूहोथी

धरो) हमणां तो पूर्णिमाने दिवसे जेम - तम आ वसंत ऋतुनी सुंदरता मोटी छे ।
 तुं जो के, बकुलना वृक्षोप्रते लोको दोडे छे, प्रफुलित माधवी लताओने विषे षीडा करे छे, लालेस्वर्णा-
 कुपलो प्रते गिभाय छे, तथा आंबाना वृक्षप्रते तो तृप्ति पण पामता नथी ॥ ७६८ ॥ भ्रमराओए (पक्षे-
 मदिरापान करनाराओए) सारी रीते भोगवेली अत्यंत गुच्छाओनी दोभावाली, तथा लाल रंगना
 पल्लवोनां अग्रभागोवाली एवी पोताना सरखी आ लताओने, बल्लसायमान हाथोवाली, तथा कठिन
 स्तनोथी मनोहर थएली झुलटा खीओ सेवे छे ॥ ७६९ ॥ पुष्पा एकठां करवाने तत्पर थएली खीओना
 धावंति दोका बकुलद्रुमेषु । कुर्वन्ति दीलां स्मितमाधवीषु ॥ दुर्यन्ति पद्म्यास्त्रणपल्लवेषु ।
 न यांति तृप्तिं सहकारवृक्षे ॥ ७७० ॥ लताः सुशुका मधुपैरतुल्य-गुच्छाश्रियः पाटलपल्लवाम्नाः ॥
 इमाः स्वतुल्याः कुलटाः श्रयन्ति । तसत्कराः पीनकुचात्तिरामाः ॥ ७७१ ॥ समुद्यतानां
 कुसुमोच्चयाय । स्त्रीणां कुचस्पर्शमवाप्य मत्ताः ॥ स्वेदं सुमौर्धैर्मरुता च कंपं । किं सात्विकं
 न स्फुटयन्ति वृक्षाः ॥ ७६० ॥ पश्यैष चित्तेषु वियोगिनीनां । द्विजोऽग्निहोत्राय पिकः प्रवृत्तः ॥
 पाठः श्रुतेरस्य निशम्यतेऽसौ । नादो नु साहीकृतकामदेवः ॥ ७६१ ॥ उच्चस्थितं दातुम-
 पारयन्ती । प्रियां प्रियोऽत्र स्तनत्पारनमाम् ॥ दत्ते लतापुष्पमुदीतमोहो-सुहसुहृद्भ्र-
 वननिःकथेण ॥ ७६२ ॥

स्तनस्पर्शने मेलवने मदनमत्त थएलां वृक्षो, पुष्पोनां समूहोथी पसीनाने, तथा वायुथी कंपने, पम-
 सात्त्विक भावने शुकुं प्रणट नथी करतां ? (करे ज छे) ॥ ७६० ॥ बली तुं जो के, वियोगी स्त्री-
 चित्तोने विषे साक्षीरूप करेल छे कामदेव जेणे एवी, कोकिल रूपी ब्राह्मण अग्निहोत्र करवा लागया छे;
 तेमां तेनो शब्दरूपी आ श्रुतिनो पाठ संभलाय छे ॥ ७६१ ॥ उंचे रहैलां बेलडीनां पुष्पने लेवाने नही
 समर्थ थती, तथा स्तनोना भारथी नम्र थएली एवी स्त्रीने, मोहित थएली (तेणीनो) स्वामी वारंवार

॥ २९० ॥ तयारे शुभोदये पण कहुं के, तेने आ चिनय (करवी) लायक छे; अने ताराथी तथा बुद्धिथी उत्पन्न भएला एवा आ प्रकर्षमां जे गुणोनी संपदा छे, तेमां आश्चर्य नथी. ॥ २९१ ॥ वली आ तारी बुद्धि नामनी स्त्री नीतिवान हतां अनीतिवाली छे; (विरोधना परिहारपक्षे-अनीति एदले दुष्काल आदिक भय चिनानी छे.) तेम विद्याल दृष्टिवाली हतां सूक्ष्म दृष्टिवाली प्रसिद्ध छे; (विरोधना परिहार पक्षे-सूक्ष्म बाबतोमां पण नजर राखनारी छे.) ॥ २९२ ॥ वली लोकोत्तर चरित्रवाली एवी आ बुद्धि तारी कीर्तिना समूहने वधारनारी छे; तथा ते शोक्यपणाना भावथी भयं

शुन्नोदयोऽप्यन्नदधे । विनयोऽस्यैष युज्यते॥तव बुद्धेश्च जातेऽस्मिन् । किं चित्रं गुणसंपदाम् ॥

॥ २९१ ॥ इयं तार्या हि ते बुद्धि-रनीतिनीतिनागपि ॥ विद्यालदृष्टिरप्येषा । सूक्ष्मदृष्टिः प्रकीर्तिता ॥ श्लो३ ॥ लोकोत्तरचरित्रेयं । त्वकीर्तिस्तोमवर्धनी ॥ निषिध्यते त्रियैवैत-त्सा-पत्न्याद्भस्मीश्रः ॥ २९२ ॥ अनंतगुण एवास्याः । प्रकर्षोऽप्यात्मजस्ततः ॥ अनुमातुलमा-ज्ञप्यः । प्रस्थातुं नाऽत्र काऽपि त्रीः ॥ २९३ ॥ विचक्षणो ददावाज्ञा-मथ तातं प्रमाणायन् ॥ गंतुं च तौ प्रवृत्तौ द्वौ । तदा चाऽस्ति क्षारज्ञरः ॥ २९४ ॥ सकलदं कलदंसकलस्वने । विनि-हतध्वनिसुंदरता मदे ॥ कलयति श्रियमाप्य धनाल्प्यं । धनकदा न कदापिततिस्तदा॥२९६॥

करिनेज (तारी) रसना प्रतेनो आदर निषेधे छे. ॥ २९३ ॥ वली तेणीनी पुत्र आ प्रकर्ष पण अनंत गुणोवालो छे, मादे तेने (तेना) मामानी साथे जवानी आज्ञा आपवी; तेमां कंह डर नथी. ॥ २९४ ॥ हवे पिताजीनां वचनने प्रमाण गणीने विचक्षणे तेने पण साथे जवानी आज्ञा आपी; पडी तेओ वल्ले चालवा लाग्या; हवे ते समये त्यां क्षारद कलु हती. ॥ २९५ ॥ ते वल्लते कलहयुक्त भएला राजहंसोना मनोहर शब्दोथी हणाएल छे ध्वनिनी सुंदरता जेनी, तथा वरसादमां मनोहर एवी मयूरोनी श्रेणि,

भवस्यै ससुद्धने तरवामां नाव सरथी एवी दीक्षा तेमणे लीथी. ॥ १४४७ ॥ हवे राज्यसंपदाथी मारां मान अने मृषावाद बन्ने वृद्धि पास्यां, अने तेथी में ती जगतने तुण समान गणयुं. ॥ १४४८ ॥ नीच लोकोथी स्तुति कराता, अने पंडितोथी निंदा कराता एवा मारां राज्य भोगवतां थकां केदलांक चर्पो तो व्यतीत थयां ॥ १४४९ ॥ हवे तेजोना स्थानक समान, तथा शत्रुओंना गामोने चालचामां आथि सरखो तथा अन्यायरुपी अंधकारने दूर करवामां सूर्य समान एवो तपन नामे एक चक्रवर्ती हतो. ॥ १४५० ॥ ते तपन चक्री, पृथ्वीने जोवानी इच्छाथी भमतो थको ते सिद्धार्थ नामना नगरमां आव्यो

दौलराजमृषावादौ । प्रवृद्धौ राज्यसंपदा ॥ ममाथ तद्दशातीतं । जगत्तृणतुलां मया ॥ १४४८ ॥
 खिंगैः संस्तूयमानस्य । निंद्यमानस्य धीधनैः ॥ गतानि कतिचिद्वर्षा—ण्येवं राज्यभुजो मम ॥ १४४९ ॥ इतश्च महसां धाम । रिपुग्रामहुताशनः ॥ चक्रवर्त्यनयधांत—तपनस्तपनोऽजनि ॥ १४५० ॥ स समग्रबलोपेतः । पृथ्वीदहनकाभय ॥ सिद्धार्थनाम्नि नगरे । ब्रह्मस्तत्र समा-
 ययौ ॥ १४५१ ॥ अहं नयद्वैर्विद्वांस—स्ततो मंत्रिमहत्तमैः ॥ आयातस्तपनश्चक्री । तद्वैपोऽ-
 जिगम्यताम् ॥ १४५२ ॥ पूज्योऽयं सर्वभूपानां । पूर्वजैस्तव पूजितः ॥ तव पूजयितुं योग्यो ।
 गृह्यातो विशिष्य तत् ॥ १४५३ ॥ दौलराजहतेनाथ । मयातान्प्रतिज्ञाषितम् ॥ को नाम
 तपनो यस्य । कुर्वे पूजामहं जनाः ॥ १४५४ ॥

॥ १४५१ ॥ थ्यारे न्यायने जाणनारा एवा मारा कारभारीओए मने विनांति करी के तपन नामनो चक्री आव्यो छे, मादे हे राजन् ! आपे तेमनी सन्मुख जवुं जोइए. ॥ १४५२ ॥ आ चक्री सर्व राजाओंने पूजनीक छे, तेम तामारा पूर्वजोए पण तेने पूजलो छे, मादे तमारे पण तेनी पूजा करवी लायक छे; अने वली ते चालीने घेर आव्यो छे, मादे विशेष प्रकारे तेनी पूजा करवी लायक छे. ॥ १४५३ ॥ पछी दौलराजथी हणाएला एवा में तेओने कहुं के, अरे मुखो ! ते तपन ते शुं हिसाबमां छे ? के जेनी हुं पूजा

पिताजीए मने बोलार्थीने पोताना खालामां बेसाड्यो. ॥ १४४० ॥ पळी पिताजीए आचार्य महारा-
जने पृष्ठुं के, हे भगवन् ! आ रिपुदारणे आप पिछानो छोज, ते कुलीन छे, छतां तेमां अनर्थानो
संचय केम थयो छे ? ॥ १४४१ ॥ त्यारे आचार्य महाराजे कहुं के, हे राजन् ! आ विचारानो कईं दोष
नथी, फक्त मान, अने सुषावाद ए बन्ने तेना अनर्थनां कारणो छे. ॥ १४४२ ॥ त्यारे पिताजीए कहुं के,
आ रिपुदारणने ते मान अने सुषावादनो क्यारे वियोग थयो ? त्यारे आचार्य महाराजे कहुं के, धणो

पृष्ठश्च सूरिस्तातेन । नदंत नवतामयम् ॥ विदितः कुवजेऽप्यस्मिन् । कुतोऽनर्थोच्चयोऽज-
नि ॥ १४४१ ॥ सूरिणोक्तं महाराज । न दोषोऽस्य तपस्विनः ॥ दौवराजमूषावादा—वस्या
नर्थस्य कारणम् ॥ १४४२ ॥ तातेनोक्तं कईंताभ्यां । वियोगोऽस्य नविष्यति ॥ सूरिराह गते
नूरि—काले नूपादिनाशयात् ॥ १४४३ ॥ मृदुतास्तप्यते नाम । शुभ्रे संप्राप्य कन्यके ॥
दौवराज मूषावादा । त्यक्त्ययमसंज्ञयम् ॥ १४४४ ॥ गुरमम् ॥ चिंतयिष्यति तेनान्यः । कश्चि-
दस्य प्रयोजनम् ॥ सांप्रतं मोहसुत्सुस्य । स्वानीष्टं नूप साध्यताम् ॥ १४४५ ॥ ततो गुरु-
गिरा ज्ञात्वा । मामज्ञाप्यप्रतिक्रियम् ॥ स्वकार्यसाधनाद्युक्तः । प्राज्ये राज्येऽन्निषिच्य माम्
॥ १४४६ ॥ विचक्षणगुरोः पार्थ्व । निःक्रांतो नरवाहनः ॥ तदादीक्षांप्रमादेन । नववार्धितरी-
निन्नाम् ॥ १४४७ ॥

। गथा वाद विनाशान राजा तरफथी कोमलता अने सत्यता नामनीं वे शुभ कन्याओ मेलवीने
खर ते मान अने सुषावादाने तजथो. ॥ १४४३ ॥ १४४४ ॥ अने तेथी कोइक बीजो तेनुं प्रयोजन
वश्ये, मोटे हे ! राजन् ! हालमां तो तमो मोहने तजीने तमारुं इच्छित कार्य साधो ? ॥ १४४५ ॥
गुरुना वचनथी मने अज्ञाप्य उपाय वाको जाणनि, पोतानुं कार्य करवामां तत्पर थपला राजाए
तम राज्यपर बेसाड्यो. ॥ १४४६ ॥ पळी नरवाहन राजा विचक्षण गुरुपासे गथा, तथा हर्षपूर्वक

थइने करे, तो तारो पण तेजोज वृतांत थाय. ॥ १४३३ ॥ ते सांभली राजाए विचारुं के, भगवाने सारी रीते कहुं, तेज माणस प्रभुता पासे छे, केजे, हमेशां प्रयत्न करे छे. ॥ १४३४ ॥ नष्ट थएल छे पुण्य पापोना परमाणुओंनो संचय जेनो एवा तेणे कहुं के, जो आप मारामां दीक्षानी योग्यता जाणो, तो मने ते आपो ? ॥ १४३५ ॥ तयारे आचार्य महाराज कहुं के, हे राजन् ! तमोए मनमां उत्तम निश्चय कयो छे, अने अत्यंत भयानक एवा आ संसारमां खरेखर तमो योग्यज जो. ॥ १४३६ ॥

श्रुतेदं पाश्विषो दध्यौ । सम्यग् जगवतोदितम् ॥ स एव प्रभुतामेति । दोर्ण्या सुत्सहते हि यः ॥ १४३४ ॥ ज्ञचे संगतितानिष्ट-पुण्यपापाणुसंचयः ॥ दीयतामधुना दीक्षा-योग्यता यदि मे ज्ञवेत् ॥ १४३५ ॥ सूरिणोक्तं महाराज । चारु चित्ते विनिश्चितम् ॥ योग्योऽस्यवदित्वेन । ज्ञचे न्नूत्स्त्रियंकरे ॥ १४३६ ॥ निशम्येदं वचो ध्यातं । राक्षा दीक्षां जिषृक्षुषा ॥ सुतः को मम योग्योऽस्ति । राज्ये कं स्थापयाम्यहम् ॥ १४३७ ॥ इतश्च कुश-देहोऽपि । मनाक् पुण्योदयोऽस्फुरत् ॥ मन्मित्रं तेन तातस्य । मयि प्रत्यागतं मनः १४३८ दध्यौ वहिःकृतो योऽन्नू-त्स एष रिपुद्वारणः ॥ जगाम शोच्यतां हीदां न युक्तं सुतजन्तर्नम ॥ १४३९ ॥ एनं राज्येऽन्निषिच्यथा ॥ दीक्षां गृह्णामि निर्मलाम् ॥ ततश्चाहूय तातेन । स्वो-त्संगेऽहं निवेक्षितः ॥ १४४० ॥

ते सांभली दीक्षा लेवानी इच्छावाला राजाए विचारुं के, हवे मारो कयो पुत्र योग्य छे ? अने कोने हुं राज्यपर स्थापुं ? ॥ १४३७ ॥ एदलामां निर्बल एवो पण मारो मित्र पुण्योदय जरा तेजमां आव्यो अने तेथी पिताजीनुं मन मारपर दोडयुं. ॥ १४३८ ॥ अने तेणे विचारुं के, जेने मं कहाडी मेल्यो छे, तेज आ रिपुद्वारण छे, अने खराब हालतने पहुँच्यो छे, पण एकी रीते पुत्रनी अवगणना करनी लायक नथी. ॥ १४३९ ॥ माटे आने राज्यपर बेसाडीने हुं निर्मल दीक्षा ग्रहण करूं, एम विचारि

केवळ कुटुंब सहित पूजनिक थाडं छुं ॥ १४२६ ॥ एवी रीतनी विचक्षणाचार्यनी वाणी सांभळीने राजापु विचार्युं के, पातानुं वृत्तांत कहिने आ पूज्ये तो मारा मोहनो नाश कर्यो ॥ १४२६ ॥ अहो ! आपनी वाणीतो विन्यास तो कोइक अलौकिकज छे, तेम आपनो विवेकीपणानो भाव, तथा उत्तम परमार्थपणुं पण अलौकिकज छे ॥ १४२७ ॥ पही तेना वचनना भावार्थने जाणीने राजापु कहुं के, जेवुं तमोने गुणी कुटुंब मळेळुं छे, तथा जैन लींगने धरनारा एवा तमो कुटुंबनुं पोषण करनारा जेवा गृहस्थी छे, तेवो पुण्यशाली माणस आ दुनीआमां बीजो नथी ॥ १४२८ ॥ १४२९ ॥

इमां विचक्षणाचार्य-वाचमाचाम्यु पाथिवः ॥ इथ्यौ स्ववृत्तकथना-न्मोहः पूज्येन मे हतः ॥ १४२६ ॥ अहो, जगवतो वाचां । विन्यासः कोऽप्यनुत्तरः ॥ अहो विवेकिन्नावोऽहो । सुदृष्टपरमार्थता ॥ १४२७ ॥ ज्ञाततदाक्यगन्तार्थिः । पाथिवोऽन्निदधे ततः ॥ यादृशं तव संपन्नं । गुणपूर्तं कुटुंबकम् ॥ १४२८ ॥ कुटुंबपोषको यादृग्-गृही त्वं जैनलिगन्नाक् ॥ तादृशः पुण्यसंज्ञार-ज्ञाजनं नापरोऽनुवि ॥ १४२९ ॥ युग्मम् ॥ रसना दुर्जया लोकै । येनाकिंचित्करी कृता ॥ लोचता निगृहीता च । स त्वं दुःकरकारकः ॥ १४३० ॥ अन्येषामपि वृत्तांतो । येषामीदृगजायत ॥ ते धन्यास्ते महत्मानो । वंध्यास्ते नाकिनामपि ॥ १४३१ ॥ अन्येषां जगवन्नीदृक् । संपन्नं जामिनां न वा ॥ सूरिर्जगावन्नूदीदृग् । वृत्तांतः सर्वसाधुषु १४३२ नशाद्वैल तवापीदृग् । वृत्तांतः संज्ञवत्ययम् ॥ मादृशैर्यत्कृतं तच्चैत् । करोषि प्रगुणाज्ञायः ॥ १४३३ ॥

जेणे दुर्जय एवी जीह्वाने आ जगतमां जीतेली छे, तथा जेणे लोलताने नष्ट करेली छे, एवा तमो खरेखर दुःकर कार्यना करनारा छो ॥ १४३० ॥ बीजा पण जे माणसोसुं आवुं वृत्तांत थपेळुं छे, तेथो (खरेखर) धन्य, महत्मानाओ तथा देवाने पण वंदनीक छे ॥ १४३१ ॥ वळी हे अभावन् ! बीजा समता धारीओने आवुं मळयुं छे के नहो ? त्यारे आचार्यजीए कहुं के, आबो वृत्तांत सर्व साधुओनी अंदर छे ॥ १४३२ ॥ वळी हे नरसिंह ! मारा जेवाए जे कार्य कर्युं छे, तेवुं कार्य तुं जो उत्तम आशयवालो

विचक्षणो विमर्शने कर्तुं के, मने अंजन आपो ? ॥ १४१७ ॥ ह्वे विमर्शो विचक्षणने सर्व अंजन आपुं, अने तेथी उपयोगं कर्गने विचक्षण सर्व जोवा लाग्यो. ॥ १४१८ ॥ पढी शुभोदय नाथना पिना सहिते, चारुता नामनी माता सहित, विमर्श नामना शाळा सहित, बुद्धि नामनी वहाली स्त्री सहित, अने प्रकर्व नामना पुत्र सहित, तथा वर्दनकोटर नामना वनमां रहली रसना नामनी स्त्री सहित, एक लोलता नामनी दासीने तजीने सर्वथा प्रकारे कुटुंब सहित विचक्षण छे ते गणधर महाराज पासे ददौ विचक्षणायाथ । विमर्शोऽखिलमंजनम् ॥ ततो विचक्षणोऽजाही-त्सर्वं तदुपयोगतः ॥ १४१८ ॥ ततो विचक्षणो युक्तो । नरेऽनरवाहन ॥ शुनोदयेन ततेन । तथा चारुतयांवया ॥ १४१९ ॥ शालकेन विमर्शेन । बुध्या च प्रियत्रार्यया ॥ प्रकर्षेण च पुत्रेण । वने वर्दन कोटरे ॥ १४२० ॥ स्थितया रसनापत्न्या । सर्वथा सकुटुंबकः ॥ त्यक्त्वैकां लोलताचेटीं । प्राप्तो गुणधरांतिकम् ॥ १४२१ ॥ त्रिजिर्विशेषकम् ॥ नीत्या प्रवाजितस्तेन । साध्याचारं च शिकितः ॥ स्थापितः स्वपदे सूरि-वरेण रसनाजयी ॥ १४२२ ॥ सोऽहमेव महाराज । ते चामी मुनयोऽनघाः ॥ विवेकाद्विस्थिता एवा-न्यत्रस्था अपि तत्त्वतः ॥ १४२३ ॥ अयं वैराग्यहेतुर्मे । प्रव्रज्येयं ममेदृशी ॥ त्रार्या दोषाद्भवौ दीक्षां । यो न तां सर्वथा जहौ ॥ १४२४ ॥ तस्य मे कीदृशी दीक्षा । जैनलिंगप्रज्ञावतः ॥ सकुटुंबोऽप्यहं पूज्यो । जनामि नुवि केवलम् ॥ १४२५ ॥

गयो. ॥ १४२६ ॥ १४२७ ॥ १४२८ ॥ गणधर महाराजे पण विधिपूर्वक रसनाने जोतनार एवा तेने साधुओना आचारो शिखाव्या, अने पोतानी परे स्थाप्यो. ॥ १४२९ ॥ माटे महाराज ! तेज हुं आ हुं, अने तेज ते निष्पापी नुनिओ छे तेओ विवेकाचलपर रखाज छे, अने तत्वधी बीजी जगो ए पण रखा छे. ॥ १४३० ॥ आ मारा वैराग्यनो हेतु छे, अने आधी मारी दीक्षा छे, बळी स्त्रीनादोषयी मं ते दीक्षा लीधी, अने सर्वथा प्रकारे मं ते तजी नहं. ॥ १४३१ ॥ बळी जैनलिंगना प्रभावधी हुं पृथ्वीपर

हे पिताजी ! राग केसरि नामना मंजिनी जे रसना नामनी पुत्री छे, तेणीने जडप्रते विपाकवाळी जाईने हुं सर्वथा प्रकारे तजवाने इच्छुं छुं ॥ १४१० ॥ त्यारे शुभोदये कहुं के, आ प्रथ्यात रसना तारि प्रिया छे, माटे अकाले सर्वथा प्रकारे तेनो त्याग करवो लायक नथी ॥ १४११ ॥ अने तेथी साधु आचारने धारण करिने तारे अङ्कमे तेणीने तजवी; अने हमणां तो विवेकरूपी शिखरपर रहीने तारे विधिपूर्वक तेणीनो निर्वाह करवो ॥ १४१२ ॥ त्यारे विचक्षणे कहुं के, हे ! पिताजी ! ते पर्वत तो दूर तात या रसनापुत्री । राणकेसरिमंत्रिणः ॥ जने दृष्टविपाकां तां । त्यक्तमिच्छामि सर्वथा ॥ १४१० ॥ ततः शुन्नोदयः प्राह । प्रियेयं तव विश्रुता ॥ रसना सर्वथा तस्मान्नाकादे त्यांगमर्हति ॥ १४११ ॥ ततो मोच्या क्रमेणैयं । साध्वाचारनृता त्वया ॥ विवेकशिखरस्थेन । निर्वाह्या विधिनाधुना ॥ १४१२ ॥ ततो विचक्षणः प्राह । दूरे तात स पर्वतः ॥ कथं स्याज्जनं तत्र । कुटुंबसहितस्य मे ॥ १४१३ ॥ शुन्नोदयोऽब्रवीदेनं । विमर्शः प्रवरांजनात् ॥ इहैव दर्शयत्यदिं । तच्चितेयं तवान्न का ॥ १४१४ ॥ प्रकर्षोऽप्यब्रवीत्तात—वचने नात्र संशयः ॥ मयानुनृतमेतस्य । सिद्धांजनविनृंजितम् ॥ १४१५ ॥ यावन्न विमलाजोकिं । प्रयुक्तेऽयं वरां-जनम् ॥ दूरस्थाः प्रतिप्रासंते । तावद्विपुरादयः ॥ १४१६ ॥ ज्ञांति शैलादयोऽन्यर्षो । दत्ते त्वस्मिन् वराजने ॥ ततो विचक्षणेनोक्तो । विमर्शो देहि मेजनम् ॥ १४१७ ॥

हे, माटे कुटुंब सहित हुं त्यां शीरीते जह सकुं ? ॥ १४१३ ॥ त्यारे शुभोदये कहुं के, उत्तम अंजनथी विमर्शो तने पर्वत देखाड्यो, माटे हवे तने शी चिंता छे ? ॥ १४१४ ॥ त्यारे प्रकर्षे पण कहुं के पिताजीना वचनमां कहे पण संदेह नथी, में पण ते विमर्शना अंजननो प्रभाव अनुभवेलो छे ॥ १४१५ ॥ वली ज्यां सुधि ते विमलाजोकि नामतुं उत्तम अंजन आं जतो नथी, त्यां सुधि ते पर्वत तथा नगर आदिक दूरथीज देखाय छे ॥ १४१६ ॥ अने अंजन आं ज्याथी ते पर्वत आदिक नजदीक देखाय छे, ते सांभळी

पछी ते मांस पकावनि तेणे ते जीहाने आषुं, अने तेथी ते पण खुशी थह; अने तयारवाद लोलताथी ते वीजा माणसोने पण खातो थको राक्षस सरखो थयो. ॥ १४०३ ॥ पछी बंधुओथी तजाणलो पयो ते बालकोथी पण निंदनिक थयो, अने एवी रीते ते चारे बाजुथी पराभव पामवा लाग्यो. ॥ १४०४ ॥ हवे एक दहाडो ते जड माणसोने मारचानी इच्छाथी लोला सहित रात्रिप चोरनी पेटे हर कुटुंबीना धरमां पेटो. ॥ १४०५ ॥ पछी सुतेला एवा तेना पुत्रने लेहने जेटलामां ते बहार निकलतो हतो तटलामां शुरे तेने जोयो, अने तेथी क्रोधांथ थहने तेणे ते जडने बांधीने संकडो गमे वेदनाओथी मारी नांथ्यो

ततः संस्कृत्य तद्वतं । तेन सा मुदितोऽजनि ॥ स्वादनं लोलतयान्यान्य जनान् जातः स
राक्षसः ॥ १४०३ ॥ ततो बंधुपरित्यक्तो । बावैरपि च निंदितः ॥ जातः परात्नवस्थानं । सौ
लकं द्वव सर्वतः ॥ १४०४ ॥ जिघांसुमर्तुणान् रात्रा-वन्यदा लोलतान्विततः ॥ प्रविवेश प्रहं
चौर-इव शूरकुटुंबिनः ॥ १४०५ ॥ सुप्तं तत्सुनुमादाय । दृष्टः शूरेण निस्सरन् ॥ क्रोधांधि
नाथ बध्वासौ । निहतो यातनादातैः ॥ १४०६ ॥ वृत्तांतं तमवेत्यापि । प्रज्ञाते जडबंधुभिः ॥
दूरीकृताऽप्यशःपुरे । शूरे क्रूरं न चिंतितम् ॥ १४०७ ॥ विद्वनिदं जरुस्याथ । रसनालावने
फलम् ॥ विचक्षणो विरक्तोऽस्था-द्यावतौ समुपगतौ ॥ १४०८ ॥ मूलशुद्धिं यथादृष्टां ।
विमर्शोपेकवत्यथ ॥ रसनां त्यक्तुकामोऽसौ । वज्राधि पितरंप्रति ॥ १४०९ ॥

॥ १४०६ ॥ ते वृत्तांत जाणयाडतां पण प्रभाते जडना सगांओप, दूर करेल छे अपजशनी सम्ह जेणे एवा शूरप्रते क्रोध कर्पो नही. ॥१४०७॥ हवे रसनाने लडाववाथी जडने थएलां फलने जाणीने विचक्षण ज्यां सुथि तेओ बडे (विमर्श अने प्रकर्ष) आची पहोंच्या त्यां सुधि विरक्त रलो. ॥ १४०८ ॥ जेवी रीते रसनानी मूलशुद्धि जोइ हती, तेवी रीते हवे विमर्श कळाथी तेणीने तजवानी इच्छावालो थयो थको हवे विचक्षण पोताना पिताने कहेवा लाग्यो के, ॥ १४०९ ॥

कथाथी तेओ बने बर्षिकालमां न्यांज रखा पडी आनंदित थइने तेओ बने शुभोदयवाला एवा
 पोताना दोर आन्धा. ॥ १३९६ ॥ लां समीप रहेला छी सहित विचक्षणने नमस्कार करीने
 तेओ शुद्ध भूमिपर बेठा. ॥ १६९६ ॥ बुद्धि ए अने तेणीना पति ए विमर्शने अत्यंत आलिगन
 कर्युं, अने प्रकर्षने पण स्वलाओ ए आलिगन करीने खोलामां बेसाड्यो. ॥ १३९७ ॥ पडी
 सर्वलोको ए तेने मामा सहित मस्तकपर चुंबन करीने कुचाल पूछ्युं, अने तेओ बने ए पण जेवुं
 जायुं हतुं, तेवुं सर्व वृतांत तेओने स्पष्ट रीते कही संभलाव्युं. ॥ १३९८ ॥ हवे अही “जड” मद्यमांसादि-
 समीपस्थे च तस्यैव त्रायार्युके विचक्षणे ॥ नतिं विधाय तौ तेषां । निविष्टौ शुद्धनूतले
 ॥ १३९६ ॥ आलिगिण बलाद्बुद्धि-विमर्शं तत्पतिस्तथा ॥ प्रकर्षोऽपि समादिग्य । सर्वैरके
 निवेक्षितः ॥ १३९७ ॥ आघ्राय मूर्ध्नि कुशलं । पृष्टः सर्वैः समातुलः ॥ स्पष्टं सर्वं यथाहृतं ।
 तेषां कथयतःस्म तौ ॥ १३९८ ॥ इतश्च मद्यमांसाद्यै-रसनां दावयन् जनः ॥ त्यक्त्वा
 लज्जां च धर्मं च । दोरं पापमचीकरत् ॥ १३९९ ॥ अन्यदा दौलता वाक्यात् । पीतमद्यो
 गलनमतिः ॥ धिया मह्यजं हन्मीति । जघान पशुपालकम् ॥ १४०० ॥ अजारकमजत्रां-
 न्या । हतं दृष्ट्वा जनो हृदि ॥ दध्यौ दौलतया प्रस्त-स्तप्तो मांसैः परैरहम् ॥ १४०१ ॥
 इदं तु मानुषं मांसं । मया जिहा न त्रोजिता ॥ तदिदानीं ददान्यस्यै । स्वादमस्यापि
 वेत्त्वयम् ॥ १४०२ ॥

कोथी रसनाने लाहलहावतो थको, लज्जा अने धर्मने तजीने अयंकर पाप करवा लाग्यो. ॥ १३९९ ॥ एक दहाडो
 तेणे लोलताना बचनथी मदिरापीथी, अने तेथी निर्बुद्धि थइने तेणे “हुंआ मोटो बकरो मारु हुं ”
 एवी बुद्धिथी पशुपालने मायो. ॥ १४०० ॥ बकरानी अतिथी पशुपालने हणेलो जाणीने लोलताथी
 प्रस्तथां थकां जडेहृदयमां विचार्युं के हुं उत्कृष्ट मांसथी तुम थयो. ॥ १४०१ ॥ आ मनुष्यसंबंधि मांसमे
 हजु जिहाने खवाड्युं नथी, माटे आजे तेणीने ते पण थायुं, के जेथी ते तेनो पण स्वाद जाणे ॥ १४०२ ॥

॥ १३८८ ॥ धूलना पटलोना समूहने उडाडीने वगलीओरुपी धजाओने उडालीने, सूर्यचंद्रने टांकीने, चारे बाजुथी बीजलीओरुपी मालाओनां समूहने नचावीने, गर्जनाओरुपी मोटा रावदो करीने काम-देव छे ते वर्षा क्रतुना मिपथी प्रस्थान लीलाना उत्सवने विस्तारे छे. ॥ १३८९ ॥ एधी रीतनी वर्षाक्रतुने जोहने प्रकर्ष पोताना मामाने कहुं के, हे ! मामाजी ! हवे आपणे तुरत पिताजी पास जइए ॥ १३९० ॥ वली हवे श्रीधमक्रतुथी दुर्गम थएला मार्गो पण शीतल थाय छे. ॥ १३९१ ॥ त्यारे विमर्श कथुं के तुं एम

प्रोद्यत्प्रौढकदंबधुलिपटवं चंचह्रवाकाध्वजं ॥ पञ्चनेंदुरावे प्रनतिततमिन् कुंतोज्ञयं सर्वतः
 आवह्स्फुटगर्जितोर्जितमहाध्वानंविजेतुं जगत् ॥ प्रावृट्कालमिपात् तनोति मदनः
 प्रस्थानलीलोत्सवं ॥ १३८९ ॥ तादृशीप्रावृषं प्रेक्ष्य । प्रकर्षो मातुलं जगौ ॥ गम्यतामधुना
 तात-सन्निधौ मातुलं द्रुतम् ॥ १३९० ॥ पंथानः शीतलीजृता । यतोऽमी गमनोचिततः ॥
 त्रीध्मग्रीध्मातपकृता । गता दुर्गमतापथां ॥ १३९१ ॥ विमर्शः प्राह मा वादी-रिदं यन्ना-
 धुनोचितम् ॥ गमनं ते हि धन्या ये । न वर्षासु प्रवासिनः ॥ १३९२ ॥ वर्षासु गह्वतो मेघ-
 स्तद्दिहंनैर्निर्बधति ॥ स्वदित्वा पततः पांथान् । हसंति कुटजाः स्फुटम् ॥ १३९३ ॥
 ततस्तिष्ठाधुनात्रैव । यथेयत्समयं स्थितः ॥ अत्र स्थितस्य ते प्रज्ञा-पाटवं हि त्रिविष्यति
 ॥ १३९४ ॥ अत्रमस्त्विति तेनोक्ते । स्थितौ प्रावृषि तौ तः ॥ तुष्टौ समागतौ गेहे । दत्ता-
 स्थाने शुनोदये ॥ १३९५ ॥

नहीं बोल केम के हमणां तारे जवुं उचित नथी; जे उत्तम गुरुषो छे, तेओ वर्षाकालमां प्रवास करता नथी. ॥ १३९२ ॥ वर्षाकालमां गमन करनार पंथिओने विजलीओरुपी दंडोथी संघ निषेध करे छे, तथा लपटीने पडता पंथिओने कुटजा प्रगट रीते हसे छे. ॥ १३९३ ॥ मादे हाल तो तुं जेम आटलो काल रह्यो, तेम हजु अर्हजि रहे, अर्हो रहेवाथी तारी बुद्धिनो फेलायो थयो. ॥ १३९४ ॥ वहु साहं! एधी रीत

दिवसो सुधि रहेवाने इच्छुं छुं केम के आ जैन नगरभां रहेवाथी मारी बुद्धिनो वधारो थको ॥१३८१॥
 ठीक बहुसारं । एवी रीते माभाए कल्याथी तेओ वने त्यां बे माससुधि रह्या, एटलामां वसंत ऋतु
 लंघित थयो ॥ १३८२ ॥ एटलामां मानवावासवां अयंकर श्रीष्मक्तु आवी पहोंच्यो, के जे तुषातुर
 थयो थको तलावोला समूहने पीने पण तृप्त थयो नहीं ॥ १३८३ ॥ इयास एवी आकाशरूपी कोडसां
 प्रीष्मक्तुरूपी ल्हार, प्रगट एवा पर्वतसां उगता पुष्योरूपी अमना पखीनावालो थयो थको शत्रुरूप
 एवा अंधकाररूपी लोखंडना गोलाने जाणे धमतीं होय नहीं तेम लागे छे ॥ १३८४ ॥ ठंडा किसल-
 एवमस्वित्यथ प्रोक्ते । मातुलेन स्थितावुन्नौ ॥ तत्र मासद्वयं याव-द्वसंतो दंघितस्ततः ॥
 ॥१३८५॥ इतश्च मानवावासे । त्रीष्मो श्रीष्म नपस्थितः ॥ तृषितो यः सरोवृंदं । निपीयापि
 न तृप्यति ॥ १३८६ ॥ अस्मितगगन दोष्टुकोष्ठमध्ये । खरपवनेन तपतुर्वोहकारः ॥
 स्फुटगिरिकुसुमश्रमोदर्विदु-स्तमिररिपुं धमतीव दोहगोवम ॥ १३८७ ॥ क्षिप्रि-
 किसलय प्रणीतशाय्या । करपरिवीजिततावधुंतराजिः ॥ कथमपि जनता तदोस्तापं ।
 लघयति हर्म्यतले स्थितिं विधाय ॥ १३८८ ॥ एवंविधे श्रीष्मकावे । प्रकर्षं मातुदोऽवतीत् ॥
 गमनं सांप्रतं वत्स । गृहे सांप्रतमावयोः ॥ १३८९ ॥ प्रकर्षः प्राह न श्रीष्मे । गमनावसरोऽ
 धुना ॥ कालोऽयं दहनोऽत्रैव, तिष्ठ मासद्वयं ततः ॥ १३९० ॥ वचनं ज्ञाग्निनेयस्य स्थितः
 स्वीकृत्य मातुलः ॥ धनान्धरिणी प्रावृ-न्नायाता तिष्ठतोस्तयोः ॥ १३९१ ॥

योनी करेली छे शाय्या जेमणे, तथा हाथथी वीक्षेल छे, पंखाओनी श्रेणि जेमणे एवा लोको ते समये
 मेहेलनी नीचे स्थिति करीने केदलीक मेहेनते तापने उलंघवा लाग्या ॥१३८६॥एवी रीतना श्रीष्मकालमां
 माभाए प्रकर्षने कहुं के, हे वत्स ! हवे आपणने घेर जवुं लायक छे ॥१३८६॥स्थारे प्रकर्षं कहुं के,आ श्रीष्म
 ऋतुमां जवानो अवसर नहीं, केमके आ तो दहनकाल छे, माटे वे मास तो अहींज रहो ? ॥ १३८७ ॥
 एवी रीतनुं भाणेजानुं वचन स्वीकारीने मासो त्यां रह्यो, एटलामां मेघना आडंवरवाली वर्षाकतु आवी.

तृणारहित करे छे ॥ १३७३ ॥ बली आ वंदिकानी समीपे मंडपमां रहलां जे माणसो देखाय छे, तेओने चारित्रधर्म राजाना सगा वांधवो कहेला छे ॥ १३७४ ॥ शुभाशय आदिक तेना असंख्याता पदातिओ, तेनी आज्ञाथी लोकोमां उत्तम उत्तम कार्यो करे छे ॥ १३७५ ॥ एवी रीते हे वत्स ! में तारी पासे हुंकरामां आ सर्व सभानुं वृत्तांत कहुं, अने हवे जो तारी उत्कंठा संपूर्ण भइ होय तो आपणे हवे वारण जहए ॥ १३७६ ॥ बहु सारं एम प्रकर्ष कलाथी तेओ वद्रे बहार आव्या, अने त्यां तेओए शूरता, तथा गंभीरता आदिकरूप रथोथी उच्चत थएला, यश, कृपा, सज्जनता

एतेचारित्रधर्मस्य प्रोक्ताः स्वांगिकवांधवाः ॥ ये त्वेते वेदिकान्यणोद्वयंते मंभपस्थिताः ॥ १३७७ ॥
 शुभाशयादयोऽस्यैवातऽसंख्याताः पदातयः ॥ कार्याणि सुंदराण्यस्याऽज्ञया लोकेषु कुर्वते १३७८ ॥
 वार्णितं सर्वमास्थानांतदिदं ते समामृतः ॥ पूर्णोत्कंठोऽस्ति यदि त-द्भवावो द्वारि सांप्रतम् १३७९ ॥
 श्रेवमस्त्विति तेनोक्ते । तान्त्र्यां निर्गत्य वीक्षितम् ॥ चतुरंगं बलं शौर्यं-गान्धीर्यादिरथोक्तम् ॥ १३८० ॥
 यशः प्रश्रयसौजन्य । धैर्यादिगजगर्जितैः ॥ नैपुण्यवाग्मितामेवो-द्धासादिह्य
 हेषितैः ॥ १३८१ ॥ मनस्विन्नाव दाक्षिण्य-स्थिरत्वादि पदातिभिः ॥ मनोहरं तस्यल्लेख्या-
 रकपीतस्मितध्वजैः ॥ १३८२ ॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ प्रकर्षो मुदितो दृष्ट्वा । तदुवाच स्वमातु-
 लम् ॥ पुरिता मे त्वयोत्कंठा । सर्वं दर्शयता ह्यदः ॥ १३८३ ॥ तथापि वस्तुभिश्चानि । क-
 तिश्चिद्वासरानिह ॥ जैने पुरे धियो बृहवै । वासोऽयं मे त्रिविध्यति ॥ १३८४ ॥

तथा धैर्यता आदिकरूप हाथीओना गजार्चवोथी निपुणता, वाचालपुणं तथा बुद्धिना उलास आदि-
 करूप पोडाओनां हेवारवोथी, मनस्वीभाव, दाक्षिणता, तथा स्थिरता आदिकरूप पदातिओथी. तथा
 उरलसायमान यती लेज्याओ रूपी लाल, पीली अने श्वेत धजाओथी मनोहर थअला चतुरंगी सैन्यन
 जोयुं. ॥ १३७७ ॥ १३७८ ॥ १३७९ ॥ ते जोईने हर्षित थअला प्रकर्ष पोताना मामाने कहुंके, आपि आ
 सषकुं देखाडिने मारी उत्कंठा संपूर्ण करी छे. ॥ १३८० ॥ तो पण (हे मामाजी !) हुं अही हजु केदलाक

मनःपर्याय नामनो मित्र छे, अने मोक्षमार्गमां सथचारा सरखो पांचमां केवलज्ञान नामनो मित्र छे. ॥ १३६६ ॥ ते सांभली प्रकर्षे (विमर्शने) कहुं के, हे मामाजी ! तेमोए मने (बीजुं तो) सर्व देखाडयुं, पण हजु सुधि पेला संतोषने तमोए देखाडयो नही, के जेने जीवानी मने घणजि उटकंठा छे. ॥ १३६७ ॥ त्यारे विमर्शो कहुं के, आ संयमनी अगाडीमां बेठेलो संतोष छे, ते चारित्रधर्म राजानो चाकर, संधिविग्रह करनारो, तथा न्यायी छे. ॥ १३६८ ॥ मूल राजाए ते निपुणने राज्य बंधारणपर जोडेलो छे, अने तेणे स्पर्शन आदिकोने जीतीने लोकोने मोक्षमां पहंचना करेला छे. ॥ १३६९ ॥

प्रकर्षः प्राह सर्वं मे । त्वया मातुल दर्शितम् ॥ नत्वद्यापि स संतोषो । यद्विदुक्ता परास्ति मे ॥१३६७॥ विमर्शःप्राहसंतोषः । संयमस्यायमप्रणः ॥ नृत्यश्चारित्रधर्मस्य । संधिविग्रहकृन्नयी ॥१३६८॥ निपुक्तस्तंत्रपालत्वे। निपुणो मूलनृभुजः॥अनेन स्पर्शनदीनि । जित्वा नीताः शिवं जनाः ॥१३६९॥ अस्यापरि समायाता । महामोहादिनृभुजः ॥ युद्धयंते च सहानेन । इत्तवैनं मूलनृभुजम् ॥१३७०॥ चित्रवृत्तिमहाटव्या-भेतेषामस्य चाहवः ॥ जायते क्रमिको त्सर्प-निमथो जयपराजयः ॥ १३७१ ॥ मया प्रदर्शितस्तुन्य-मेप संतोषतंत्रपः ॥ नार्यारिय इद्रयते रम्या । नाक्षेयं निषिपत्सता॥१३७२॥ जानालान्ने सुखे दुःखे । समन्नावं तनोत्यसौ॥ विषयेषु च सर्वेषु । निस्तृष्यं कुरुते जनम् ॥ १३७३ ॥

ते संतोषपर महामोहादिक राजाओ चडो आवेला छे, तथा तेने सुख राजा जाणीने तेनी साथे तेओ लज्या करे छे. १३७० ॥ चित्रवृत्तिरूपी मोटी अटवीमां ते मोहादिक राजाओनो अने आ संतोषनो अत्रुक्रमे जयपराजयवाळो रणसंग्राम थाय छे. ॥ १३७१ ॥ एवी रीते हे वत्स! में तने आ संतोष नामना तंत्रपालने देखाड्यो; बली तेनी आ निस्तृष्या नामनी मनोहर खी पण देखाय छे. ॥ १३७२ ॥ ते लामालाममां तथा सुखदुःखमां समभावने विस्तारे छे, तथा सर्व विपर्योमां माणसने

केम के ते वर्तमान, श्रुत, अने भविष्यने जाणे छे. ॥१३५८॥ सूक्ष्म अथवा ध्रुंतरित पदार्थोंमांथी कंड पण तेनाथी शुभ नथी. तथा अनंत चराचर द्रव्यपर्यायने ते जाया करे छे. ॥१३५९॥ बली ते नीतिअनो पार-
गाभी, तथा राज्यकार्योमां तत्पर, राजाने बहालो, तथा सेनापतिने मनगमतो, अने ज्ञानावरणीनो
शत्रु एवो छे; तथा ते ज्ञानावरणीना क्षयोपशमथी अथवा क्षयथी ते बनेरुपेने धारण करनारो छे. १३६०
॥ १३६१ ॥ बली तेना प्राणो अने सर्वस्वतुल्य तथा शरीरथी पण नहाँ छुटी एवी तेनी समीपे रहली
आ तेनीज “अवगति” नामनी भार्या छे. ॥ १३६२ ॥ बली आ तेना पांच अंगश्रुत मित्रो दंबाय छे,
सूक्ष्म व्यवहितार्थेषु । वनं नास्त्यस्य किंचन ॥ अनंतद्रव्यपर्यायं । प्रेक्षतेऽसौ चराचरम् ॥ १३६३ ॥
नीतीनां पारदृश्यासौ राज्यकार्यवित्तकः ॥ वत्सलो नरनाथस्यामहत्तममनः प्रियः ॥ १३६४ ॥
ज्ञानसंवरणस्यायं । विपक्षो मंत्रिपुंगवः ॥ क्षयोपशमतस्तस्य । क्षयाद्भोजन्यरूपत्राक् ॥ १३६५ ॥
॥ युग्मम् ॥ इयं अवगतिर्नाम-त्रार्यास्यैव समीपगा ॥ प्राणाः स्वरूपं सर्वस्वं । शरीराव्य-
तिरेकिणी ॥ १३६६ ॥ अते पंचास्य दृश्यंते स्वांगन्तता वयस्यकाः ॥ आद्योऽज्ञानिवोथोऽय-
मिन्द्रियानिन्द्रियार्थवित् ॥ १३६७ ॥ यस्यदेवो पुरं सर्वो द्वितीयोऽयं सदागमः ॥ सद्बोधो मंत्रितां
नीतोराराज्ञस्य सुखपाटवात् ॥ १३६८ ॥ तृतीयोऽवधिनामायं । नानारूपं निरीकते ॥ क्वचिदीर्घः
क्वचिद्भ्रुस्वः क्वचित्स्तोकं क्वचिद्बहु ॥ १३६९ ॥ चतुर्थोऽन्य मनोप्राही । मनः पर्यायनामकः ॥
निर्वाणसार्थवाहोऽयं । पंचमः केवलाग्निधः ॥ १३७० ॥

तेओमां इंद्रियार्थोने तथा अनिन्द्रियार्थोने पण जाणनारो एवो आ “अभिनिबोध नामनो पेहेलो
मित्र छे. ॥१३६३॥ बली तेनी आज्ञामां समस्त नगर रहेछुं छे, एवो उत्तम बोधवालो आ सदागम
तेनो बीजो मित्र छे, तेनो सुखचतुराङ्गथी राजाय तेने मंत्रि करेलो छे. ॥ १३६४ ॥ बीजो मित्र आ
अवधि नामनो छे, के जे क्वचित् लहुं, तो क्वचित् डहुं, तो क्वचित् थोहुं, तो क्वचित् षणुं, एम
नाना प्रकारनुं स्वरूप जुए छे. ॥ १३६५ ॥ अन्योनो मनोनां अभिप्रायाने जाणनारो एवो चोथो

पमाडे हे. ॥ १३५० ॥ बली आ सम्यग दर्शन, माणसने समता, संवेग, निर्वेद, दया, आस्तिकता, मैत्री
 प्रमोद, करुणा तथा माध्यस्थ भावोथी मुक्त करे हे. ॥ १३५१ ॥ दरेक माणसने मुक्तिमां सोकलवानो
 तेने मोटो रस हे, तथा तेनी निरंतर देशानरुपी पदहनी राब्द ह्मेयां उल्लसाय मान थाय हे. ॥१३५२॥
 बली चंद्र सरसी उज्वल कांतिबाली जे आ मनोहर स्त्री देवाय हे, तेणीने तेनीज प्रख्यात एवी
 सुदृष्टी नामनी स्त्री जाणवी, ॥ १३५३ ॥ विधिपूर्वक आराधन करवाथी ते स्त्री माणसोनां मनने स्थिर
 रामसंवेगनिर्वेद-रुपास्तिक्यैर्युतं जनम्॥मैत्रीप्रमोदकारुण्य-माध्यस्थ्यैश्च करोत्ययम्॥१३५१॥
 प्रस्थापने रसोऽसुख्य मुक्तौ प्रतिजनं महान्॥सद्बोद्धसत्यविश्वांत-देशानान्निमित्तमध्वनिः१३५२॥
 शेज्वल रुचिर्यैषा॥दश्यते च मनोहरा॥सुयष्टिनास्त्रीमस्यैव॥पत्नीतां विद्धि विश्रुताम्॥१३५३॥
 आराद्धा विधिना ह्येषा । कुर्याच्चित्तं स्थिरं नृणाम् ॥ अविद्याजनिता ज्ञावाः । कीर्यन्तेऽस्याः
 प्रजावतः ॥ १३५४ ॥ यः कुदृष्टयान्वितः प्रोक्तो । मिथ्यादर्शन नामकः ॥ विरुद्धं चेष्टितं सर्वं
 ततोऽस्य प्रमदाजुषः ॥ १३५५ ॥ महत्तमो मोहबदे । मिथ्यादर्शन नामकः ॥ यथा चारित्र
 धर्मस्य, तथासौ नृपतेर्वेदे ॥ १३५६ ॥ क्रमेण प्रतिपक्षस्य । प्रज्ञासेनोत्तयेन वा ॥ निरूपश्च
 न्नवत्येष, स्वभावादेव शक्तिमान् ॥ १३५७ ॥ यद्वा रूपत्रयं तस्य । मंत्री सहोषनामकः ॥
 कुरुतेऽयं हि जानीते । न्नवद्भूतं च ज्ञावि च ॥ १३५८ ॥

करे हे, तेम तेणीना प्रभावथी अज्ञानथी उत्पन्न थएला भावो क्षय पासे हे. ॥ १३५४ ॥ बली कुदृष्टिए
 करीने सहित एवो मिथ्यादर्शन नामनो जे (कुमार) कह्यो हे, तेनाथी आतुं सर्वं चेष्टित विरुद्ध हे.
 ॥१३५५॥जेम मोहराजानी सेनामां मिथ्यादर्शन नामनो मोटो सेनापति हे तेम चारित्रधर्म राजानी
 सेनामां आ सम्यद्दर्शन हे. ॥ १३५६ ॥ स्वभावथीज शक्तिबालो एवो आ शत्रुना क्षयथी अथवा बने
 प्रकारना प्रशमथी त्रण रूपेवालो थाय हे. ॥१३५७॥ अथवा सहोष नामनो मंत्री तेनां त्रणरूपो करे हे,

ज्ञान, अने वैराग्ये करीने युक्त, तथा मन्त्राणां चरिते करनारा तपने कहे छे. ॥ १३१२ ॥ ॥ १३१७ ॥
 राजानुं शुद्ध भावना रूपा मन्त्रिणां जे पुरुष बाह्य अने अचना नाश माहे ते निरुपद्रवनिवृत्त सुनिश्चिना
 कर्माना क्षय करे छे. ॥१३२८॥बली हे वत्स! जे आ जडो सङ्गु कहे छे. तथा गोथी विरति, पांच इंद्रियोना
 पांच राजा छे, ते सत्तर भेदोप करीने युक्त छे. ॥ १३३० ॥ सातमो
 अा सत्य नामनो राजा छे, अने तेनी आज्ञाथी साधुओ हितकारी, धर्ममत तथा जगतने आनंद कर-
 तपोयोग इति ख्यातो, विशुद्धः पंचमो नरः ॥ क्षिणोति कर्म क्षमिनां, बाह्याभ्यंतरनेदनाक्
 ॥ १३२८ ॥ यस्त्वयं दृश्यते वत्स, षष्ठः क्षमवतांप्रियः ॥ स सप्तदशनिर्देहः, पूतः संयमज्ञ-
 पतिः ॥ १३२९ ॥ पंचाशवाधिरमणं, पंचेंद्रियविनिग्रहः ॥ कायप दंभ विरती, त्रिदाः सप्तद-
 शेत्यमूः ॥ १३३० ॥ सप्तमः सत्यनामाय-मस्यादेशेन साधवः ॥ हितं मितं च ज्ञापते ।
 जगदाह्लादकृद्वचः ॥ १३३१ ॥ अष्टमोऽत्र नृपः शौचा-त्रिधानो मुनिपुंगवाः ॥ इव्यज्ञावा-
 मिकां शुद्धि-मस्यादेशादितन्वते ॥ १३३२ ॥ यस्मिन्न रूपं नवम-साकिकचन्यं मनोहरम् ॥
 मुनित्रिर्माचयत्येत-द्बाह्यांतरपरिग्रहम् ॥ १३३३ ॥ द्विद्यौदारिक कामानां । त्रिविधानां त्रिधा
 क्षमात् ॥ दक्षमं त्रिंजरूपं च । ब्रह्माकारयति स्फुटम् ॥ १३३४ ॥ तदेष दशत्रिर्युक्तो । यति-
 धर्मोऽत्र मानुषैः ॥ शोभां विजतिं सुपमा-कावः कल्पद्रुमैरिव ॥ १३३५ ॥

नाहं वचन बोले छे. ॥ १३३१ ॥ आठमो राजा अहाँ शौच नामनो छे, तेनी आज्ञाथी मुनिओ इव्य-
 भावरूप शुद्धिने विस्तारे छे. ॥ १३३२ ॥ जे आकिकचन्य नामनुं मनोहर नवमुं डिंभरूप छे, ते सुनिश्चिना
 बाह्य अने अभ्यंतर परिग्रहने डोडावे छे. ॥ १३३३ ॥ दशमुं डिंभरूप त्रण प्रकारनां दिव्य अने औदा-
 रिक कामोनी त्रण प्रकारनी क्षमताथी प्रगट रीते ब्रह्मचर्य करावे छे. ॥ १३३४ ॥ एवी रीते दशप्रकारनां
 मनुष्योथी युक्त धण्डो आ यतिधर्म, कल्पद्रुमैर्यो जेम सुपमाकाल तेम शोभाने धारण करे छे. ॥ १३३५ ॥

रे नष्ट करे छे ॥ १३१९ ॥ त्रीजो परिहार विशुद्धीय नामनो राजा सुनिधोने अदार मासनो उअतय
 देखाडे छे ॥ १३२० ॥ चोथो आ सूक्ष्मसंपराय नामनो राजा सूक्ष्म पुवा पण (कषायरूपी) रजने हण
 छे; तथा पांचमो यथाख्यात नामनो राजा छे, अने तेओ सर्व चारिज धर्म राजाना प्राणो छे ॥ १३२१ ॥
 बली हे वत्स। जे आ मूळ राजानी नजदीक देवाय छे, तेने आनो यतिधर्म नामनो पाठवी पुत्र जाणजे
 ॥ १३२२ ॥ बली बहारना भागमां जे सुनिधोने दीठा, तेओने आकुंवर अति बहालो छे, तथा ते जे

परिहार विशुद्धीय--स्तुतीयस्तु महीपतिः। सुनीनां दर्शयत्युग्रं। तपोऽष्टादशमासिकम् ॥ १३२० ॥
 तुर्यः सूक्ष्मसंपरायो । हंति सूक्ष्मं रजोऽप्ययम् ॥ पंचमश्च यथाख्यातः । प्राणाश्चारिज
 नृपतेः ॥ १३२१ ॥ यश्चैष मूलनृपस्य । निकटे वत्स दृश्यते ॥ तमस्य यतिधर्माल्यं ।
 विदि राज्यधरं सुतम् ॥ १३२२ ॥ सुनयो ये बहिर्दृष्टा । स्तेषामेषोऽतिबह्वजः ॥ मानु-
 पैर्दज्ञान्रियैश्च । युक्तोऽसौ तान्यथो झृणु ॥ १३२३ ॥ योषिदाद्या क्रमानाम । बह्वज्जा शमि-
 नां सदा ॥ निरोधं रोषपोषस्य । तेषामेषा दिशत्यहो ॥ १३२४ ॥ द्वितीयं मार्दवं नाम ।
 द्विन्नरूपमिदं विदुः ॥ गुरवोऽपि गुणैरस्य । वीर्याद् विभ्रति नवताम् ॥ १३२५ ॥ तृतीय
 मार्जवं नाम । द्विन्नरूपमिदं पुनः ॥ मनः करोति साधूनां । सरलं मलवर्जितम् ॥ १३२६ ॥ चतुर्थो
 सुकता योषित् । करोति क्षमिनां मनः ॥ निस्संगं बहिरंतश्च । शुल्स्फटिकनिर्मलम् ॥ १३२७ ॥

दश सनुष्योथी युक्त थथेलो छे, ते दश सनुष्योनुं वर्णन तु सांख्यक ॥ १३२३ ॥ तेओसां पैहेली क्षमा
 नामनी खी छे, के जे सम ॥ १३२४ ॥ दमेसां बहाली छे, तथा तेओने रोषनी गुष्टिनो निरोध
 नामनी आ ॥ १३२५ ॥ बजिजा ॥ १३२६ ॥ मार्दवं नामनी वा सनापति तेनां वीर्यथी गुणोथी गरिष्ट
 प्रकारना प्रशमथी जण रूपोवालो थाय छे ॥ १३२७ ॥ बलकवालो एवो आः फालुना क्षयमहुं छे, ते साधु-

ज्ञान, अने वैराग्ये करीने युक्त, तथा समता रूपा सुखने करनारा तपने कहे छे. ॥ १३१२ ॥ बली ते राजानुं शुद्ध भावना रूपा पवित्र सुख एम कहे छे के, भवना नाश माटे अनित्यत्वादिक भावनाओंने भाववी. ॥ १३१३ ॥ एवी रीतना ए चारे सुखोथी आ राजा सर्वलोकोने हितोपदेश देताथका तेओना सुख माटे थाय छे, केमके, अमृत कोने दुःखदाइ होय ? ॥ १३१४ ॥ बली तेना अर्थासनपर बैठली जे खी देखाय छे, ते आ भाग्यशाली राजानी विरति नामनी खी छे. ॥ १३१५ ॥ धर्मरूपा कर्णना छेजा

ज्ञान्या न्नवस्य नाशार्थ-मनित्यत्वादिज्ञावनाः ॥ इत्याह नूपतेः पूत-माननं शुद्धज्ञावनम्
॥ १३१३ ॥ मुखैश्वरुर्निर्नूपोऽयं । लोकानां हितमादिशान् ॥ एभिः सौख्याय सर्वेषां ।
पीयूषं कस्य दुःखदम् ॥ १३१४ ॥ अर्थासने निविष्टास्य । इद्रयते या मृगेहृणा ॥ न्नार्षेयं
विरतिर्नाम । नूपतेर्नाग्यशालिनः ॥ १३१५ ॥ धर्मकर्णातिविश्वांत-ज्ञानदर्शनचक्रपः ॥
निरीह्य रूपमेतस्या । न मज्जंति सुधासु के ॥ १३१६ ॥ समानगुणवीर्येयं । न्भुजानेन
वर्णिनी ॥ हृदयानंदजननी । कल्पवल्लीव कामदा ॥ १३१७ ॥ दृश्यते पंच यस्यैते ।
नृपा निकटवर्तिनः ॥ स्वांगनृता वयस्यास्ते-। नूपतेर्नृतिजसः ॥ १३१८ ॥ आद्यः सामा-
यिकारव्योऽयं । सतां पापमपोहति ॥ वेदोपस्थापनो हंति । द्वितीयस्तद्विशेषतः ॥ १३१९ ॥

सुधि गएल छे ज्ञान दर्शन रूपा चञ्चुओ जेणीना एवी आ खीनुं रूप जोईने कोण अमृतमां मज्जन करनुं नर्था ? ॥ १३१६ ॥ आ राजानी तुल्य गुण अने वीर्यवाली एवी आ खी हृदयने आनंद आपनारी तथा कल्पवल्लीनी पेटे इच्छित आपनारी छे. ॥ १३१७ ॥ बली तेनी नजदीक रहेला जे आ पांच राजा देखाय छे, तेओ आ महा तेजस्वी राजाना अंगभूत मित्रो छे. ॥ १३१८ ॥ पहिलो सामायिक नामनी आ राजा उत्तमोना पापने नाश करे छे, तथा बीजो छेदोपस्थापन नामनी राजा ते पापने विशेष प्रका-

अने ते द्वादशांगनी आज्ञा प्रमाणे चालनारा लोकोने अहीं वसनारा कल्या; तथा मंडप, वेदी, अने सिंहा-
 सनने तो अहीं प्रगट अक्षरोधी कहेला छे ॥ १३०५ ॥ तेथी हुं के, जेणे आटलाबधा भावार्थ युक्त आ
 वृत्तांत जाणयुं छे, ते हुं राजाने, अने तेना परिवारने जो ईश, तेमां संशय नथी ॥ १३०६ ॥ हवे बोध
 थवाथी ते प्रकर्ष बोल्यो के, हेभाभाजी ! तमो हवे आगल कहो ? त्यारे विमर्श कहुं के हे वत्स ! चार-
 मुखोधी भूषित थएलो, चारित्रधर्मरूप, प्रख्यात, अनंता वीर्यवालो, जगतहुं हितकरनारो, मंडार अने
 तदादेशकतस्तत्र । वास्तव्याः कीर्तिता जनाः ॥ जकोऽत्र मंफोवेदी-विष्टुरं च स्फुटा-
 क्रैः ॥ १३०७ ॥ ततो येन मया बुद्ध-मिथद्वावार्थसंयुतम् ॥ नुरं तत्परिवारं च ।
 सोऽहं ज्ञोस्ये न संशयः ॥ १३०८ ॥ बोधावष्टंजतोऽथाह । स पुरो ब्रूहि मातुल ॥ स प्राह
 वत्स राजायं । चतुर्वदनभूषितः ॥ १३०९ ॥ चारित्रधर्मो विख्यातो । जंतवीर्यो जगद्धितः ॥
 समुद्रः कोशदंफान्यां । गुणरत्नमहोदधिः ॥ १३१० ॥ युग्मम् ॥ वक्त्राणि दानं शीलं
 च । तपः शुद्धं च ज्ञावनम् ॥ अस्यैषां कीर्त्याभ्युच्चैः । स्वरूपं ते पृथक् पृथक् ॥ १३११ ॥
 दापयत्यज्ञानं । धर्मोपष्टंजकं तथा ॥ दानं दानान्निधं वक्त्रं । दुष्टं दानं न जल्पति
 ॥ १३१२ ॥ अष्टादश सहस्राणि । शीलांगानि प्रज्ञाषते ॥ शीलास्येन नृपो यानि । तानि
 विव्रति साधवः ॥ १३१३ ॥ निर्निदानं निराबाधं । ज्ञानसंवेगगन्धितम् ॥ अन्निधने तपोवक्त्रं
 । शमशर्मकरपतः ॥ १३१४ ॥

इंधधी ससृद्ध थयेलो, तथा गुणोरूपी रत्नोना महासागर सरखो एवो आ राजा छे ॥ १३०७ ॥ १३०८ ॥
 तेनां दान, शील, तप अने शुद्ध भावना रूपी चार मुखो छे, अने तेओनुं जुहुं जुहुं स्वरूप हुं, तने जंवे
 प्रकारे कहुं छुं ॥ १३०९ ॥ तेमसुं दान नामनुं सुख धर्मना उपष्टंजवालुं अभयदान अपावे छे, पण दुष्ट
 दान कहेतुं नथी ॥ १३१० ॥ वली ते राजा पोताना शीलरूप मुखधी जे अठारहजार शिलांगाने
 कहे छे, तेओने साधुओ धारण करेछे ॥ १३११ ॥ तेनुं तपरूपी सुख निपाणा विनाहुं, निराबाध,

धारण करेहे. ॥ १२९६ ॥ वीर्यं विनाना प्राणीओना शरीरने कुपित थण्ती जेम धातुओ, तेम आ सिंहा-
सन विनाना राज्यनी मोहादिको लोप करेहे. ॥ १२९७ ॥ ते खांभलीने प्रकर्षे विचार्युं के, तं सात्त्विक
मानस अकामनिर्जरानी अपेक्षावाळुं हे. ॥ १२९८ ॥ अने जे आनाथी निष्पापी थया हे, ते लोको
अर्हो रहेनारा हे; अने तेसां रहेवाना प्रभावथी तेओ देवलोके जाय हे. ॥ १२९९ ॥ धन, पुत्र, ग्री-
शरीर अने कर्मधी हुं भिन्न हूं, तथा माराथी मोहादिक शत्रुओ भिन्न हे, एवी रीतनी कर्मोनी निर्जरथी
विनेदं निखिलं राज्यं । मोहाद्यैः प्रविलुप्यते ॥ वीर्यंविनांगिनामंगं । कुपितैरिव धातुभिः
॥ १७८७ ॥ दृष्यौ प्रकर्षस्तवुत्वा । तद्वि सात्त्विकमानसम् ॥ अकामनिर्जरापेक्षं । वीर्यं
मिथ्यादशा हि यत् ॥ १७८८ ॥ लोकास्ते चात्र वास्तव्या । येऽनेन धूतकल्मषाः ॥ एत-
न्नासप्रज्ञावेन । प्रयांति विबुधावयमम् ॥ १७८९ ॥ धनपुत्रकलत्रादेः । शरीरात्कर्मणस्तथा ॥
त्रिज्ञोऽहं परित्रिञ्जंते । मत्तो मोहादिशत्रवः ॥ १३०० ॥ अज्ञात्वाप्यागमं जैनं । कर्मनि-
र्जरणेन या ॥ नवत्येवंविधा बुद्धिः । स विवेकोऽन्निगीयते ॥ १३०१ ॥ युगमम् ॥ कषाय-
विषयत्यागो । यो नवेदोपलाभवात् ॥ अप्रमत्तत्वशिखरं । विवेकाद्देस्तद्विष्यते ॥ १३०२ ॥
असङ्गहनित्वत्यात्र । दृष्टिर्मार्गानुसारिणी ॥ नवत्येकपदी सुक्तेः । प्रापिकान्यमतेष्वपि
॥ १३०३ ॥ महाराजपथो सुक्ते-श्वतुर्वर्णविराजितम् ॥ द्वादशांगं पुनर्जैनं । वचनं
परमुच्यते ॥ १३०४ ॥

जैन आगाम जाण्याविना पण जे बुद्धि थाय हे, तेहुं नाम विवेक कहेवाय हे. ॥ १३०० ॥ १३०१ ॥ बली
दोषोना लाघवपणाथी जे कषाय अने विषयोनी त्याग थाय हे, तेहुं नाम विवेकाचलहुं अप्रमत्तता
नामनुं शिखर कहेवाय हे. ॥ १३०२ ॥ कदाग्रहनी निवृत्तिथी अर्हो जे मार्गानुसारी दृष्टि थाय हे, तेने
अन्य मतोसां पण सुक्तिने प्राप्त करनारी एक पगलां सरखी कहेली हे. ॥ १३०३ ॥ सुक्तिना मांटा राज-
मार्ग सरखुं चार अक्षरोवाळुं एटले “ द्वादशांग ” एवी रीतनुं जैन वचन उत्कृष्ट कहेवाय हे. ॥ १३०४ ॥

श्री ह्येय नर्हा जम तेम उंचे लेह जवाय छे, अने ते पतिकुल भावोथी नीचे लेह जवाय छे ॥ १२८९ ॥
 मादे आ जेन सज्जनो बंधुआ सहित होय छे, तथा शत्रुओथी तजाएला एवा तेओ सर्वे सर्वथा पकारे
 सर्वे कल्पणाने भजनारा थाय छे ॥ १२९० ॥ आ चित्तसमाधान नामनो मंडप पापाने नाश करनारा
 छे, तथा तेमां भवनो प्रपंच बलता अत्रि सरथो लागे छे ॥ १२९१ ॥ बली ते मंडपमां अज्ञान बलाने खाख
 थाय छे, तथा ज्ञाननो बर्थात प्रगद थाय छे, कर्मानो प्रथी छेदाय छे, तथा मननी सुद्रा भेदाय छे ॥ १२९२ ॥

तदमी सज्जना जेना । वर्तते बंधुनिर्युताः ॥ शत्रुनिः सर्वथा त्यक्ताः । सर्वकल्याणान्नाजिनः

॥ १२९० ॥ अयं चित्तसमाधानो । मंत्रपः पापबन्धनः ॥ त्रवप्रपंचो ज्ञात्यस्मिन् । ज्वल-

ज्वलनसन्नित्तः ॥ १२९१ ॥ तदमी त्रवत्यविद्यास्मिन् । ज्ञानोद्योतो विजुन्तते ॥ विद्यते

कर्मणां प्रथि-र्मनोमुद्रा विन्नियते ॥ १२९२ ॥ एषा निःस्पृहता नाक्षी । वेदिकास्या निरी-

क्षणात् ॥ नरेन्द्राणां सुरेन्द्राणा-मपि नृतिर्न रोजते ॥ १२९३ ॥ द्रुमेनां गुणभृता ।

मोहाद्याः शक्नुवंति न ॥ द्विपमुकगणकाकीर्णा । मृगाः सिंहगुहामिव ॥ १२९४ ॥ जीववीर्य-

म्निदं स्पष्टं । विष्टुरं कांतिन्नासुरस ॥ राजा तद्वाम राज्यं च । प्रत्नावाकस्य जुंजते

॥ १२९५ ॥ विन्नर्थस्य महिम्नैव । विवेकाङ्घ्रिर्णिष्ठताम् ॥ न्नास्वन्मणिसमूहेन । रोह-

णाङ्घ्रिव स्फुटम् ॥ १२९६ ॥

बली आ जे निःस्पृहता नामनो वेदिका छे, तेने जोवाथी राजाआनी के इंद्रानी पण लक्ष्मी खबनी नथी,

॥ १२९३ ॥ ह्यथीओना मोतीओना समूहथी भरली सिंहशुफाने जेम हरिणां, तेम शुणोथी भरली एकी

आ वेदिकाने जोवाने मोहादिको आक्किवान यता नथी ॥ १२९४ ॥ बली आ कांतिथी देवीप्यमान पवु

जाववीर्य नामनु प्रगद सिंहसिन छे, तेना भावथी राजा अने नेनु स्थानक राज्य पुराणमान थाय छे

॥ १२९५ ॥ बली आनाज महिमाथी बलकता मणिसमूहथी जेम रोहणजल तेष विवेकाणिरि मोदारन

हे, साधर्मिओमां स्नेह राखे हे, उत्तम क्रियाओमां तुष्ट थाय हे, गुरुना दर्शनमां प्रीति राखे हे, अर्थ-
नी प्राप्तिओमां हर्षित थाय हे, व्रतभंगपर द्वेष करेहे, आचारना लोपमां क्रोध करे हे, आगमना शत्रु-
ओ प्रते रोष करे हे, निर्जराना उत्कर्षमां खुशी थाय हे, दरेक श्रुतप्रते अहंकार करे हे, उपसर्गोधी हस
हे, परीपहोने सहन करे हे, आगमोनी अवज्ञानो नाश करे हे, इंद्रिओना समहने टंगे हे, कामचेष्टाप्रते
जुगुप्सा करे हे, भवभ्रमणधी क्षोभ पामे हे, मोक्षमार्गमां रमे हे, सुखशीलतानी हांसी करे हे, पासत्था-
तुष्यंति सदनुष्ठाने । प्रीयंते गुरुदर्शने ॥ हृष्यंत्यर्थापलंभेषु । व्रतभंगं द्विपंति च ॥ ११८ ॥
आचारलोपे कुष्यंति । रुष्यंत्यागमशत्रुषु ॥ माद्यंति निर्जरोत्कर्षे । ऽहंकुर्वंति प्रतिश्रुते
॥ ११८३ ॥ समयंते चोपसर्गोन्धो । वष्टुन्नंति परीपहान् ॥ निगुहंत्यागमावज्ञां । वंचयंती-
द्विष्यन्नजम् ॥ ११८४ ॥ कामचेष्टां जुगुप्संते । प्रहुन्ध्यंति न्नवन्नमात् ॥ रमंते निर्वृतेमार्गे ।
हसंति सुखशीलताम् ॥ ११८५ ॥ नदिजंते श्लथाचारा-होचंति प्राच्यदुःकृतम् ॥ गहंति
स्कलितानां शीले । निंदंति न्नवसंभ्रमम् ॥ ११८६ ॥ इत्यादिमोहकार्याणि । दृश्यंते खल्वमी-
ष्वपि ॥ न्नवता तत्कथं प्रोक्ता । मोहाद्यैरुज्झिता भ्रमी ॥ ११८७ ॥ सप्तत्रिः कुलकम् ॥
विमर्शो नोदितं वत्स । ज्ञेया मोहादयो ह्यमी ॥ मुनीनां बांधवाः शस्ता । अप्रशस्ताः पुन-
द्विषः ॥ ११८८ ॥ शस्तरौदधिकैर्जावैः । ज्ञायोपशामिकैरिव ॥ नीयंते मुनयो ह्यूर्ध्व-सप्रश-
स्तैरथः पुनः ॥ ११८९ ॥

चारथी उद्वेग पामे हे, पूर्वनां दुष्कृतने दोषे हे, शीलमां भती खलताने गहं हे, तथा भवभ्रमणेने निंदे हे,
इत्यादि मोहनां कार्यां आलोक्योमां पण देवाय हे, तयारे हे मामाजी ! तसोए आ लोकोने मोहादिकाधी
रहित केम कथा ? ॥ १२८१ ॥ १२८२ ॥ १२८३ ॥ १२८४ ॥ १२८५ ॥ १२८६ ॥ १२८७ ॥ १२८८ ॥ १२८९ ॥ तयारे विमर्श
कथे के, हे वत्स ! मुनिओ प्रत्ये अनुकूल एवा आ मोहादिकोने बांधवरूप जाणवा; अने प्रतिकूल थया,
थका तेओ तेओने शत्रुरूप हे. ॥ १२८८ ॥ औदयिक एवा अनुकूल भावोधी जाणे क्षायोपशामिक भावा-

जाय छे. ॥ १२७४ ॥ पछी वणां आवागमनोथी तेओ विवेकादिने जोता नथी, अने कदाच तेओ जुए छे, तो पण स्पृहासहित तेओ तेपर चडता नथी. ॥ १२७५ ॥ बली बीजा केदलाको तेपर चडया थका पण पोताना आत्माना दाबु थया थका भवचक्रमां जाय छे, तथा बीजा केदलाको तो त्यां रखा थका पण शिखरने जोइ शकता नथी. ॥ १२७६ ॥ बली केदलाको शिथिल आशयवाला थया थका तेने जोइने पण तेपर चडता नथी; पण तेपर चडैला धन्य पुरुषो ते उत्तम जैन नगरने जुए छे. ॥ १२७७ ॥ आदली दुर्लभ सामग्रीथी मली शर्क एवुं छे सुंदर दर्शन जेनुं एवुं आ नगर सुकि मादे प्रयास करता

नत्वीकते विवेकादिं । ततो नृरिगमाणैः कदाचित्ते ॥ प्रपश्यंति । नत्वारोहंति सरपृहाः ॥
 ॥ १२७५ ॥ आरूढा अपि श्रान्त्यन्ते । नवचक्रे स्वशत्रवः ॥ तत्रस्थिता अपि परे । पश्ये-
 युः शिखरं तु न ॥ १२७६ ॥ दृष्ट्वापि नाधिरोहंति । तदन्ये शिथिलाशयाः ॥ तदारूढाः पुन-
 र्धन्याः । जैनं पश्यंति सत्पुरम् ॥ १२७७ ॥ इयदुर्वेनसामग्री—तन्पश्यसुंदरदर्शनम् ॥ पुरमे-
 तत्सदानंदं । सुकथर्थं प्रस्थितैर्जनैः ॥ १२७८ ॥ नैषां प्रयाणन्नंगाय । वासोऽपि विबुधात्वये ॥
 रात्रिस्वापसमः शान्त—महामोहाद्विद्विषाम् ॥ १२७९ ॥ प्रकर्षः प्राह पश्यामि । मातु-
 लेष्वपि विक्रियाम् ॥ महामोहादिनृपात्—जनितां नवचक्रवत् ॥ १२८० ॥ विवेकविमेषेऽपि
 मूर्ध्नि । यज्जिनानां लयस्थिताः ॥ स्वाध्यायेषु च रज्यंति । स्निह्यंति समवर्तसु ॥ १२८१ ॥

लोकोने ह्रस्वशां आनंद करनाकं छे. ॥ १२७८ ॥ शान्त करेल छे महामोहादिक दाबुओ जेओए एवा ते मोक्ष मादे प्रयाण करनाराओने रात्रिनिद्रा सरखी देवलोकमां पण वास होतो नथी. ॥ १२७९ ॥ तयारे प्रकर्ष कहुं के, हे मासाजी! तेओमां पण भवचक्रनी पेटे महामोहादिके करेली विक्रियाने हुं जोडं छुं. ॥ १२८० ॥ केसके, आ लोको पण लीन थया थका जिनेभवरोना विचोमां मूर्छा पासे छे, स्वाध्यायोमां खुशी थाप

गोचर धये धर्क, वीजी जगोए जवानुं मन थतुं नथी, केमके, मालतीनुं वन देवाये छते भमरो भुं
 वीजी जगोए भसे छे ? ॥ १२६७ ॥ औषधिथी लेपाएल छे अंग जेओनुं एवा अभिना जगलामां रहं ॥
 लाओनी पेटे, आ नगरने स्पर्शाने भवचक्रमां गएला एवा पण लोको दुःखी थता नथी ॥ १२६८ ॥
 बली विवेकाद्रितुं आ महान् शिखर दोषोने नाश करनारुं तथा महामोहादिक शत्रुओने लघाटेने
 करनारुं छे ॥ १२६९ ॥ बली कदाच महामोहादिक शत्रुओ जों आ पर्वतपर आवी चडे, तो तेओने
 सुनीश्वरो आ अपमत्तपणा रूपी शिखरथी गण्डावी पाडे छे ॥ १२७० ॥ आ पर्वतपरथी सद्भावना
 स्पृष्टापि दुःखिनो नैनं । नवचक्रगता अपि ॥ नवंतौषधिलिसांगा । वहिपुंजस्थिता इव
 ॥ १२६८ ॥ शिखरं च विवेकाद्-रिदं दोषनिवर्हणम् ॥ महामोहादिशत्रूणा-सुच्चाटनकरं
 परम् ॥ १२६९ ॥ कथंचिदागताः शैले । महामोहादिशत्रवः ॥ शिखरावप्रमत्तवा-ल्लोथ्यते
 ऽस्मान्मुनीश्वरैः ॥ १२७० ॥ इतः सद्भावनायंत्र-सुकतैर्ध्यानोरुगोलकैः ॥ सैन्यं दंदह्यते सर्वं
 महामोहादिशत्रूजाम् ॥ १२७१ ॥ विद्यतेऽत्र करग्राह्यं । साम्यकल्पलताफलम् ॥ अद्यःस्थितै
 र्यदास्वादः । स्वप्नेऽपि हि न लभ्यते ॥ १२७२ ॥ निवेशितमिह प्रौढं । पुरं जैनं सुखावहम् ॥
 पुण्यहीनैर्जनेरेत-द्भवचक्रेऽतिदुर्दन्तम् ॥ १२७३ ॥ कालेन न्यूयसा यांति । कुब्जात्सात्विक-
 मानसे ॥ नवचक्रे ततो यांति । पुण्यहीनाः पुनर्जनाः ॥ १२७४ ॥

रुपी तोपोमांथी छुटेला ध्यानरुपी बलवान गोलार्थो महा मोहादिकोनां सर्व सैन्यने बाली नांखे
 छे ॥ १२७१ ॥ बली अहीं हाथेथी तोडी शकाय एवुं समतारुपी कल्पवल्लीनुं फल छे, के जे फलनो
 स्वाद नीचे रहेला लोकोने स्वप्नमां पण मलतो नथी ॥ १२७२ ॥ अहीं स्थापन करेलुं, विस्तीर्ण तथा
 सुखोने धारण करनारुं एवुं आ जैन नगर, आ भवचक्रमां पुण्यहीनोने दुर्लभ छे ॥ १२७३ ॥ पुण्यहीन
 माणसो घणे काले केटलीक महेनेते सात्विक चित्तमां जाय छे, पण फरीने पाडा त्यांथी भवचक्रमां

रनी पेठे अंतर्दृष्टिथी जोह याकता नथी ॥ १२५९ ॥ आ नगरमां रहेला लोकोनी दृष्टिए आ विवे-
 काद्रि पडे छे; तथा आ सिद्धगिरिनी अहीं रहेली स्थिति चक्षुओपते सिद्धांजन सरखी लागे छे ॥ १२६० ॥
 अहीं रहेला लोको आ नगरना प्रभावथी रमणीक छे, तथा ज्यारे तेओ आ विवेकना शिखरपर चडे
 छे, त्यारे तो बली तेओ अत्यंत रमणिक थाय छे ॥ १२६१ ॥ अहीं रहेला लोकोने ते जैन नगर पसंद
 पडे छे, पण उंटोने जेम सेलडी तेम बीजा भववासिओने ते नगर रूचतुं नथी ॥ १२६२ ॥ चंद्रना
 किरणोमांथी अमृतने पीता एवा चकोरोनी पेठे उंचा रहेला एवा पण ते पर्वतने जोता थका अहीं
 अत्रस्थानां विवेकाद्दि-रेति दुगोचरं नृणाम् ॥ स्थितिरत्रास्य सिद्धोद्दिष्टौ सिद्धांजनायते
 ॥ १२६० ॥ अत्रस्थिता जना रम्याः । पुरस्यैवानुजावतः ॥ अतिरम्याः पुनस्तेस्यु-र्विवेक-
 शिखरं गताः ॥ १२६१ ॥ अत्रस्थितानां लोकानां । रोचते जैनसत्पुरम् ॥ इक्षुयष्टिरिवोष्णां
 । नान्येषां जववासिनाम् ॥ १२६२ ॥ ऊर्ध्वस्थमपि पश्यंत-स्तन्मादंतेऽत्र वासिनः ॥ चकोरा
 इव चंडस्य । पिवंतः किरणामृतम् ॥ १२६३ ॥ अयं गिरिः पुनर्थार-दुःखनाशकरो नृणाम् ॥
 श्रिया गरिष्ठो दृष्टोऽपि । कवारोहस्य तु संकथा ॥ १२६४ ॥ अत्रस्थिताः प्रपश्यंतो । जवचक्रं
 करस्थितम् ॥ जनास्ततो विरज्यंते । कूटकार्पाण्यादिव ॥ १२६५ ॥ अत्रस्थितानां स्त्रीवर्गः ।
 स्मशानघटिकाकतिः ॥ स्मशानधूमसदृशी । ज्ञाति तल्पेमपवतिः ॥ १२६६ ॥ नान्यत्र प्रति-
 बंधः स्या-दस्मिन् दृष्टिपथंगते ॥ अमति अमरोऽप्यत्र । किं दृष्टे मातृतीवने ॥ १२६७ ॥

रहेनारा लोको आनंद पासे छे ॥ १२६३ ॥ शोभाथी गरिष्ठ एवो आ पर्वत दृष्टिगोचर थयो थको
 पण लोकोनां भयंकर दुःखोने नाश करनारो छे, तो पडी तेपर चडवाथी देता सुखनी तो बातजशी
 करवी ? ॥ १२६४ ॥ अहीं रहेला लोको भवचक्रने दृष्टेलीमां रहेला जेवुं जोता थका जूटा सिक्काथी जेम
 तेम तेथी विरक्त थाय छे ॥ १२६५ ॥ अहीं रहेला लोकोने स्त्रीओनी समूह स्मशानघटिका सरखी
 लागे छे, तथा तेओना स्नेहनी पद्धति स्मशानना शुवाडा सरखी लागे छे ॥ १२६६ ॥ आ नगर दृष्टि-

नगर छे, बली अहीं जे बहिरंग लोको रहैला छे, अने जे समाधान नामनी मंडप छे, तथा जे आ वेदिका छे, बली जे आ सिंहासन छे, तेम जे आ राजा छे, तथा जे आ परिवार छे, ते सबलानुं स्वरूप तमो मने कहौ ? तयारे विमर्शो कहुं के, जो एम छे, तो तुं ध्यान देइने सांभल ॥ १२५० ॥ १२५१ ॥ १२५२ ॥ १२५३ ॥ पर्वतना आधारसत जे आ सात्विकाचित नामनुं नगर छे, तेने ते कर्मपरिणाम राजा पोतेज भोगवे छे ॥ १२५४ ॥ बली ते नगरने शुभाशयादिक बीजा महान राजाओ पण भोगवे, पण मोहादिक राजाओ तेने भोगवी शकता नथी ॥ १२५५ ॥ आ नगर जोके भवचक्रथी उत्पन्न थयुं छे,

बहिरंगा जना येउत्र । यः समाधानमंजपः ॥ सा चयं वेदिका यञ्च । विष्टरं यश्च नूपतिः ॥ १२५५ ॥ यश्चायं परिवारोऽस्य । तत्सर्वं सम कीर्तय ॥ विमर्शः प्राह यद्येवं । ऋणु तत्प्रस्थाननाक् ॥१२५६॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ यदिदं पर्वताधारः । पुरं सात्विकमानसम् ॥ स्वयमेव नूनकल्पेतत् । स कर्मपरिणामराट् ॥१२५७॥ शुभनाशयाद्यैरन्यैश्च । नो जयेत्पवर्तु-पैः ॥ नटभुक्त्या न दत्ते तु । महामोहादिभूजाम् ॥१२५८॥ इदं हि नवचक्रोत्थ-मपि सर्व गुणास्पदम् ॥ पंकोत्थमपि किं पद्यं । मंदिरं न श्रियो नवेत् ॥१२५९॥ सुधामयमिदं स्फुटं । शीतगोरिव मंजलम् ॥ अर्कविवमिव ध्वांतै-सुक्तमेतदुपध्वैः ॥१२६०॥ शीतं चंदनवच्छाया-न्वितं नंदनवृक्षवत् ॥ महेश्वरवदुत्संग-विलसत्सर्वमंगलम् ॥१२६१॥ युगमम् ॥ इदं पश्यंति नाऽवन्या । निधानमिव नूस्थितम् ॥ अंतर्दृष्ट्यातिविमल-माकाशस्फटिकोपमम् ॥ १२६२ ॥

तोपण सर्व गुणोना स्थानकरूप छे केमके, कादवमांथी पण उत्पन्न थएलुं, कमल, शुं लक्ष्मीना मंदिर रूप न थाय ? (अर्थात् थायज) ॥ १२५६ ॥ बली आ नगर चंद्रना मंडलनी पेटे अमृतमय छे, तथा अंधकारोधी सुक्त थएला सूर्य विंबनी पेटे ते उपद्रवोधी रहित छे, चंदननी पेटे शीतल छ, नंदन वृक्षनी पेटे छायावालु छे तथा महेश्वरनी उत्संगमां विलास करता सर्व मंगलोपवालु छे, ॥ १२५७ ॥ १२५८ ॥ अति निर्मल तथा आकाशस्फटिक सरखा एवा आ नगरने निर्भागी प्राणीओ जमनिमां रहैला भंडा-

जने तेओए दीठा. ॥ १२४३ ॥ ते राजाधिराज विशाल वेदिकापर चडेला हता; तथा मोठा सिंहासन-
 पर वेठेला हता, घणा लोकोधी सेवाता हता, अने सज्जनोनां नेत्रोने (अमृत) सिंचता हता. ॥ १२४४ ॥
 तेमने जोइभे महा आनंदधी तरंगित थएलो प्रकर्ष, पडी मनमां किंचित् संशयवालो थयो थको मामाने
 कहेवा लाणयो के, ॥ १२४५ ॥ अहो ! उपां आवा स्वामी हे ! आचो मंडप हे ! अने चक्षुआने आनंद
 आपनार आवा लोको हे ! ते आ जैन नगर रमणीक हे ! ! ॥ १२४६ ॥ वली जे आ विवेकरूपी पर्वत-
 पर आवुं जैन नगर हे, ते पर्वत दोषोधी भरेला भवचक्रमां केम रह्यो हे ? त्यारे विमर्शो कहुं के, परमार्थ-
 विशालवेदिकारूढः । पौढसिंहासनस्थितः ॥ सेवितो नूरिलोकेन । नेत्रासेचनकः सताम्
 ॥ १२४४ ॥ ततः प्रकर्षस्तं दृष्ट्वा । महानंदतरंगितः ॥ मातुलं मानसे किंचि-त्त्वदंशयातुरन्नाषत
 ॥ १२४५ ॥ अहोरम्यं पुरं जैन-मिदं यत्रेदृशः प्रभुः ॥ इदको मंरपो लोका-श्वेदृशा दृष्टिर्मांदाः
 ॥ १२४६ ॥ यत्रेदृशं विवेकादौ । पुरं स नवचक्रके ॥ स्थितः कथं दोषपूर्णे । विमर्शोऽप्यब्रवीत्ततः ॥
 ॥ १२४७ ॥ चित्तवृत्तिमहाटव्या-मस्त्यसौ परमार्थतः ॥ उपचारेण विद्वन्नि-र्नवचक्रे निग-
 द्यते ॥ १२४८ ॥ युगमम् ॥ अस्ति येनात्र विस्तीर्णं । पुरं सात्विकमानसम् ॥ तत्र स्थितो
 विवेकाद्रि-रुपचारस्ततः कृतः ॥ १२४९ ॥ प्रकर्षः प्राह यद्येवं । तदाधारोऽस्य यद्गिरः ॥
 पुरं सात्विकचिन्ताख्यं । तद्वता ये बहिर्जनाः ॥ १२५० ॥ विवेकशैवो यश्चायं । विस्तीर्णं
 शिखरं च यत् ॥ अप्रमत्तत्वमिह यत् । पुरं जैनं च सुंदरम् ॥ १२५१ ॥

श्री तो आ पर्वत चित्तवृत्ति रूपी महान अदवीमां रहेलो हे, तोपण उपचारधी तेने विद्वानो भवच-
 क्रमां रहेलो कहे हे. ॥ १२४७ ॥ जेधी अहीं सात्विक मानस नामनुं विस्तीर्ण नगर हे,
 अने तेमां आ विवेकाद्रि रहेलो हे, तेधी उपचार क्रमां हे. ॥ १२४८ ॥ त्यारे प्रकर्ष कहुं के, जो
 एम हे, तो आ पर्वतना आधारशुत जे सात्विक चित्त नामनुं नगर हे, तथा तेमां जे बाह्य लोको रहेला हे,
 अने जे आ विवेक पर्वत हे, तथा जे आ अप्रमत्तत्व नामनुं विस्तीर्ण शिखर हे, तथा जे आ सुंदर जैन

बली एभीना ज्ञानावरणादिक सहित डिभरूपो नष्ट भयां छे, तथा सात साहेला चार राजाओए तेओनी
 मित्राह करी छे ॥ १२३७ ॥ माटे एवी रीते ध्यानना योगी भासुर थएली, तथा शांत थएल छे सर्व
 विकारो जेमांथी एवी ते महात्मआनी आ चित्तवृत्ति कोहक अलौकिक रीतेज दीपे छे ॥ १२३८ ॥
 त्यारे प्रकर्ष कहुं के, हे मामाजी ! तमोए तो आ बहु सारुं करुं; केमके आलोकने देखाडीने तमोए
 मारा नेओमां सुधावृष्टि करी ॥ १२३९ ॥ तोपण जे महाबलवान तथा सर्व प्राणीओ प्रते कृपालु एवा
 पंचनिः कुलकम् ॥ नष्टानि किंजरूपाणि । ज्ञानाद्यावरणैः सह ॥ मैत्र्यं ययुर्नृपाश्चैषां ।
 चत्वारः सप्तमध्यागाः ॥ १२३७ ॥ ज्ञास्वन्ती ध्यानयोगेन । चित्तवृत्तिः प्रज्ञासते ॥
 शांतसर्वविकारेय—मन्यैव हि महात्मनाम् ॥ १२३८ ॥ प्रकर्षः प्राह विहितं । ज्वता ज्ञाधु
 मातुल ॥ अप्मूत्र दर्शयता नेत्रे । सुधावृष्टिः कृता मम ॥ १२३९ ॥ अद्यापि दर्शनीयोऽसौ ।
 वर्णितो यो महाबलः ॥ स संतोषमहीपातः । कृपालुः सर्वदेहिषु ॥ १२४० ॥ विमर्शः प्राह
 विस्तीर्णो । दृश्यते योऽत्र मंडपः ॥ शुभ्रचित्तसमाधानो । नाम्नात्र वसतां प्रियः ॥ १२४१ ॥
 स संतोषमहीपातो । जानाम्यत्र नविष्यति ॥ प्रवेष्टव्यं तदनेति । प्रविष्टौ तौ शुभ्रज्ञायौ ॥
 ॥ १२४२ ॥ शुभ्रम् ॥ तात्रयां स संनयो दृष्टो । विश्वतापव्यथापहः ॥ राजकांतः स्थितो
 दृष्टो । नृपस्तत्र चतुर्मुखः ॥१२४३॥

संतोष सहित राजहुं तें वर्णन करुं छे, तेने हजु मारे जोषो छे ॥ १२४० ॥ त्यारे विमर्शो कहुं के, अहो
 शुभ चित्त समाधान नामनो तथा अहो वसता लोकोने प्रिय एवो जे आ विस्तीर्णो मंडप देखाय छे,
 तेमां ते संतोष सहित राजा होशो, एम हुं जाणुं छुं, माटे आपणे त्यां जहुं, एम कही शुभ आशयवाला
 एवा तेओ बने ते मंडपमां दाखल थया ॥ १२४१ ॥ १२४२ ॥ पडी त्यां तेओए समस्त तापनी व्यथाने
 नाश करनारा ते मंडपने जोषो, अने तेनी अंदर राजाओनी बच्चे बेटेला चार सुखवाला राजाधिरा-

करेल छे कलमष जेओए एवा सुनिओए जोगा ॥ १२१९ ॥ पडी विमर्श कहुं के, जे लोको
अंतरंग राजओनो नाश करनारा छे तथा सर्व त्रस अने स्थावर प्राणीओना बांधव रूप छे. तेओ
आ लोको छे ॥ १२२० ॥ बली तेओ अदत्तादान नहीं लेनारा, सत्य बचनो बोलनारा, ब्रह्मचर्य पालनार,
पोताना शरिरमां पण स्पृहा विनाना, ममता रहित, तथा निष्परिग्रहीओ छे ॥ १२२१ ॥ तेओनी
चित्तवृत्तिरूपी महा अदबीमां ते प्रमत्तता नामनी नदी सूकाह गह छे, अने तेना विलासरूपी मेदान
तुरत गली गयुं छे, चित्त विक्षेपरूपी मंडप भांगी गयो छे, तृष्णा नामनी वेदिका सयली पडी आखडी

विमर्शः प्राह ते ह्येते । लोका येऽतर्दिषद्भिदः त्रस्तानां स्थावराणां च ॥ बांधवाः सर्वदेहिनाम्
॥ १२२० ॥ नाऽदत्तप्राहिणः सत्य—वाचोऽमी ब्रह्मचारिणः ॥ निरीहाः स्वशरीरेऽपि । निर्ममा
निःपरिग्रहाः ॥ १२२१ ॥ चित्तवृत्तिमाहाटव्या—मेतेषांसा प्रमत्तता ॥ शुष्कानदी तद्विवास—युत्तिनं
गलितं हुतम् ॥ १२२२ ॥ तत्रश्च चित्तविक्षेप—मंनपः पतितोऽखिला ॥ तृष्णास्थया वेदिका
नष्टं । विपर्ययाख्यविष्टरम् ॥ १२२३ ॥ महामोहनृपो लीनः । शीर्षोऽविद्यांगयष्टिकः ॥
हतो मिथ्यात्ववेताल—स्तथैतैरगकेसरी ॥ १२२४ ॥ त्रिनो देषाजैरेऽपि । विदीर्षो मकर-
ध्वजः ॥ तच्चाटितश्च विषया—त्रिलाषस्तत्प्रिया हताः ॥ १२२५ ॥ विहिंसितो हासन्नटो ।
जुगुप्साचारतिः कृते ॥ त्रयशोको विदलितौ । नष्टा दुष्टाशयादयाः ॥ १२२६ ॥

गह छे, विपर्यास नामनुं सिंहासन नष्ट भयुं छे, खोखरं थएल छे भविचारपी अंग जेनुं एवो मोह
राजा लुप्त भयो छे, तेम तेओए मिथ्यात्वरूपी वेतालने अने रागकेसरीने हणयो छे, देषगजैद्रेने पण
भेयो छे, कामदेवने दीर्ण कर्षो छे, विषयाभिलाषने उडावी दीषो छे, तेओनी स्त्रीओने मारी छे,
हासरूपी सुभटनो घात कर्षो छे, जुगुप्सा अने अरतिने हणी छे, भय अने शोक्केने दली नाख्या छे,
तथा दुष्टाशयादिकोने तेओए नष्ट कर्षो छे ॥ १२२२ ॥ १२२३ ॥ १२२४ ॥ १२२५ ॥ १२२६ ॥

अने पापरूप शास्त्रोचाला एवा नास्तिक दर्शनने धंडितोए हसेयां तजवुं ॥१२२२॥ चली जे सीमांसयो
सबेज्ञने तिरस्कारिने वेदोने प्रमाणरूप माने छे, तेओण पण तत्वथी श्रुक्ति जाणी नथी ॥ १२२३ ॥
जादे आ सर्व भूमिपर रहेला लोको बोक्षमार्गने जोह चाकता नथी; अने जेओ अप्रयत्नतारथी शिखर
पर रहेला छे, तेओ ते मोक्षमार्गने जुए छे ॥१२२४॥ ते मिथ्यादर्शनथी प्रस्त थएला भवचक्रमां रहेला
लोको आ चिकेकरुपी पर्वतना शिखरो पर रहेला लोकोनी पेटे निरपुह के, निष्पापीओ नथी ॥१२२५॥

अतिदुष्टाशयकरं । क्षिप्रसत्वविचिंतितम् ॥ पापश्रुतं सदा धीरैर्वैज्यं नास्तिकदर्शनम् ॥ १२२५ ॥
ये सर्वज्ञं निराकृत्य । वेदप्रामाण्यमाश्रिताः ॥ निर्वृत्तिस्तत्वतोऽप्रीष्टा । न तैर्मोमांसकेरपि
॥ १२२६ ॥ नृमिष्टास्तदिमे सर्वे । न मुक्तिपथदर्शनः ॥ अप्रमत्तत्वशिखर-स्थितास्तद्दर्शिनो
जनाः ॥ १२२७ ॥ तन्मिथ्यादर्शनप्रस्ता-भवचक्रस्थिता जनाः ॥ तादृशा नास्मिन्नस्था ।
निरपुहा धूतकल्मषाः ॥ १२२८ ॥ प्रकर्षः प्राह तद्विदं । भवचक्रस्य दर्शनम् ॥ महाहास्यकरं
सिद्धं । नात्रास्मादां वितं फलम् ॥ १२२९ ॥ संतोषदर्शनायावा-मागतौ स न वीक्षितः ॥
न च तत्सहिता लोका-स्तत्तान् दर्शय सांप्रतम् ॥ १२३० ॥ विमर्शः प्राह शिखरे । जैनं पुर-
मिहस्थितम् ॥ तद्यावोऽत्र यथा सुख्या । दिदृक्षा तव पूर्यते ॥ १२३१ ॥ एवमस्त्विति तेनो-
क्ते । तौ तत्र नगरे गतौ ॥ दृष्टाश्च सुनयस्तत्र । तपोनिर्धूतकल्मषाः ॥ १२३२ ॥

त्यारे प्रकर्षे कहुं के आ भवचक्रनु दर्शन तो महा हास्यकारक सिद्ध थयुं, तेसांथी कह बांछित फल मले
नेवुं नथी ॥१२२६॥ वली आपणे तो अहीं संतोषने जोवा माटे आठ्या छीए, पण ने तां हजु देखाया नहो;
अने ते संतोषवाला लोकोने पण दीठा नहो? माटे ते हवे तमो देखाडो ॥१२२७॥ तपारे विमर्श कहुके, आ
शिखरपर जैननगर रहेलुं छे माटे चालो? त्यां जहए; के जेथी तारी सुख्य जोवानी इच्छा संपूर्ण थाप
॥१२२८॥ तपारे प्रकर्षे कहुं के, बहुत सारुं: पडी तेओ यद्व ते नगरमां गया; अने त्यां तओण तपथी दूर

आश्रय, बंध, संबन्ध, निर्जरा अने मोक्ष ए सात तत्वो जाणवां. ॥ १२१४ ॥ ते तत्वोनुं ज्ञान, श्रद्धा, अने
 सर्वथा प्रकारे त्याग ए त्रणे मोक्षना मार्ग छे; तेओमांथी जो एक पण न होय तो त्यां सुधि मोक्ष यतो नथी.
 ॥१२१५॥ आ जिन दर्शनमां विधि मार्ग अने निषेध मार्गानो विरोध नथी, तथा ते दर्शन, कष, छेद, अने ताप-
 रूप परीक्षाथी शुद्ध थएलुं छे. ॥१२१६॥ अनंत पर्यायोए करीने भरेलुं द्रव्य छे; अने ते द्रव्यनुं लक्षण सत्ता छे
 तथा ते सत्ता उत्पाद, धाव्य अने व्ययरूप छे. ॥१२१७॥ प्रत्यक्ष अने परोक्ष एवी रीतनां वे प्रमाणो जैन
 दर्शनमां छे, एवी रीते दिग्दर्शन मात्र जैन दर्शननुं स्वरूप कहुं; केमके, तेमां प्रमाण नयनो विस्तार तो
 ज्ञानमेतत्तथा श्रद्धा । संगत्यागश्च सर्वथा॥त्रयं मोक्षपथो ह्येष । सिद्धिर्नैकतरात्यये ॥१२१८॥
 नास्मिन् विधिनियेधानां॥विरोधो जैनदर्शने॥शुद्धं ह्येतत्कषणहेद-तापदक्षणाकोटिभिः॥१२१९॥
 अनंतपर्ययोपेतांप्रमेयं द्रव्यमिष्यते॥ सत्ता तद्वृक्षणं साचो-त्पादधौव्यव्ययात्मिका ॥१२२०॥
 प्रत्यक्षं च परोक्षं च । वे प्रमाणे जिनागमे॥दिगियं दुस्तरो ह्यत्र॥प्रमाणनयविस्तरः॥१२२१॥
 चत्वारो वादिनोऽत्राद्या-स्तत्त्वतो मुक्त्यवेदिनः ॥ आत्मानं ते यद्विद्वंति । नित्यं वा सर्वथा
 कथि ॥ १२२२ ॥ न च नित्यैकरूपस्य । सर्वगत्वेन युज्यते ॥ आत्मनो गमनं मुक्तौ । नष्टः
 त्वात्रश्वरस्य च ॥ १२२३ ॥ तस्मात्तपस्विनो ह्येतोऽमुक्तिमार्गं न जानते॥मोक्षो लोकायतानां
 तु । नीविमोक्षो हि योषिताम् ॥ १२२४ ॥

दुस्तर छे. ॥ १२१८ ॥ हवे उपर कहैला वादिओमांथी पहैला चार तो तत्वथी मोक्षने जाणनारा नथी;
 क्रमके, तेओ आत्माने सर्वथा प्रकारे नित्य अथवा सर्वथा प्रकारे क्षयि साने छे. ॥१२१९॥ बली नित्यै-
 करूप आत्माने सर्व व्यापकपणाथी अने नश्वर आत्माने नष्टपणाथी मोक्ष गमन होई द्राकतुं नथी.
 ॥ १२२० ॥ तेथी ते विचारओ मोक्ष मार्गने जाणता नथी, तथा नास्तिकोनो तो ल्धिओना कटिबंध-
 ननो जे मोक्ष, तेज मोक्ष छे ! ॥१२२१॥ सादे अति दुष्ट आशयोने करनारा, तथा दूष्ट प्राणीओए चिंतवेला

माने छे. ॥ १२०६ ॥ तेओ फक्त प्रत्यक्ष प्रमाणनेज माने छे, तथा चार भूतनेज तत्व माने छे; अने आ-
 चारेना एकटा मलचाधी विषय, इंद्रिय, अने देह थाय छे. ॥ १२०७ ॥ जेम मदिराना (पिष्टादिक)
 अंगोधी मद थाय छे, तेम ते चारे भूतोधी चैतन्य शक्ति थाय छे; जीवो जलना परपोटा सरखा छे,
 काम शिवाय बीजो पुरुषार्थ नथी. ॥ १२०८ ॥ छती वस्तुनी हानी करवी अने अछती वस्तुनी कल्पना कर-
 वी एवी रीतना दोपना संभवथी भूतो शिवाय बीजुं कोइ उत्कृष्ट तत्व नथी, एवी रीतनो नास्तिकोनो
 मत छे. ॥ १२०९ ॥ वली मीमांसको एम करे छे के, वेद पाठ पूर्वक धर्मने जाणवानी इच्छा करवी,
 मानं प्रत्यक्ष भैवेषां । तत्त्वं ज्ञूतचतुष्टयम् ॥ विषयेन्द्रियदेहाख्या । समुदायेऽस्य जायते ॥
 ॥ १२०७ ॥ चैतन्यं जायते तेज्यो । मद्यागेज्यो मदी यथा ॥ जलबुहुदवज्जीवाः । पुमर्थो
 न स्मरादृते ॥ १२०८ ॥ दृष्टहान्यप्रदृष्टार्थ--कल्पनादोषसंज्ञवात् ॥ न ज्ञूतेज्यः परं तत्व-मि-
 त्तिलोकायतस्थितिः ॥ १२०९ ॥ मीमांसकाः पुनः प्राहु-वैदपाठानन्दन्तरम् ॥ कर्तव्या धर्मजिज्ञासा ॥
 तन्निमित्तं च चोदना ॥ १२१० ॥ सा च प्रवर्तकं वाक्याधर्मस्तनैव लक्षयते ॥ अज्ञावाक्त्वदोषाणां ।
 तत्प्रामाण्यं हि निश्चयम् ॥ १२११ ॥ प्रत्यक्षमनुमानं चो-पमानं ज्ञावद् एव च ॥
 अर्थोपत्तिरज्ञावश्च । षट् प्रमाणाणि जैमनेः ॥ १२१२ ॥ अप्रमत्तत्वशिखरे । विवेकाङ्घ्रिः स्थि-
 ता अपमी ॥ जैनास्तु वत्समन्यते । सुक्तिमार्गमिमं शुभम् ॥ १२१३ ॥ जीवाजीवाश्रवा बंधः ।
 संवरो निर्जरा तथा ॥ मोक्षश्च सप्त तत्वानि । ज्ञेयानि हितमिहता ॥ १२१४ ॥

अने तेने माटे प्रेरणा छे. ॥ १२१० ॥ अने ते प्रेरणा प्रवर्तक वाक्य छे, अने तेधीज धर्म जणाय छे, अने
 षट्क दोषोना अभावधी ते (वेद वचन) निश्चल प्रमाणरूप छे. ॥ १२११ ॥ ते मीमांसकोना मतमां
 प्रत्यक्ष, अनुमान, उपमान, ज्ञावद्, अर्थोपत्ति अने अभाव ए छ प्रमाणो छे. ॥ १२१२ ॥ वली
 हे वत्स ! विवेकरूपी पर्वतना अप्रमत्तपणारूपी (सातमा गुणटाणारूपी) शिखरपर रहेला आ जैना
 तो नीचे प्रमाणे शुभ एवो सुक्तिमार्ग माने छे. ॥ १२१३ ॥ पोतानुं हित इच्छनार प्राणीए जीव, अजीव

सौत्रांतिक, योगाचार, तथा माध्यमिक ए चार प्रकारनां बौद्धो छे, तेओमां वैभाषिको एम कहै छे के, वस्तु क्षणिक छे, तेमां पुद्गलने जे उत्पन्न करे छे ते जाति छे, तेने स्थापनार स्थिति छे, तेने जर्जरित कर- नार जरा छे, अने तेने नष्ट करनार नाश छे ॥११२९॥ १२०० ॥ विज्ञान, रूप, संज्ञा, संस्कार अने वेदना नामना पांच स्कंधो सौत्रांतिकोए परलोकगामिने (दुःखरूप) कहैला छे ॥ १२०१ ॥ संस्कारोना समूह क्षणिक छे, तेओनुं स्वलक्षण पारमार्थिक छे; शब्दार्थरूप अन्यापाह छे, तथा संतानना जे विभेद थरो ते मोक्ष कहेवाय छे ॥ १२०२ ॥ योगाचारना मतमां सर्व जगत खरेखर विज्ञानधी कृषिकं हि वस्तु जाति--र्जनयति तत्स्थापिका स्थितिर्नवति॥जर्जरयति च जरा । तन्नाशो नाशयति पुद्गलकम् ॥ १२०३ ॥ युगम् ॥ विज्ञानरूपसंज्ञाः । संस्कारोवेदनेति चाग्निमताः परलोकगामिनो हि । स्कंधाः सौत्रांतिकैर्नामा ॥ १२०४ ॥ कृषिकः संस्कारगणः । स्वलक्षणां पारमार्थिकं तेषाम्॥शब्दार्थोऽन्यापोहो।मोक्षः संतानविभेदः ॥ १२०५ ॥ योगाचारमते खलु । नुवनं विज्ञानविलसितं सर्वं॥बाह्योर्ध्वःसांवृतिकः । प्रकाशते वासनाजालात् ॥१२०६॥ नीला- द्विवासनाभृद्--मादयविज्ञानमग्निमतं तैश्च॥तत्संशुचिर्मुक्तिः । प्रवृत्तिविज्ञानततिरूपा ॥ १२०७ ॥ माध्यमिकमते सर्वं । स्वप्नान्नं मानमेयधीर्मिथ्या॥शून्यत्वदशा मुक्ति--स्तदर्थ- मेवाखिलोऽन्यासः ॥१२०८॥ लोकयतैः पुनर्मुक्ति--नगरी नगरीयसी॥मन्यते पुण्यपापादे-- रत्नावं ते हि मेनिरे ॥ १२०९ ॥

विलसित थएलुं छे; तथा सांवृतिक एवो बाह्य अर्थ वासनाजालधी प्रकाशित थाय छे ॥ १२०६ ॥ नीलादिक वासनाना भृदने तेओए आलय विज्ञान मानेलुं छे, अने तेनी शुद्धि ते प्रवृत्ति विज्ञाननी श्रेणि रूप मुक्ति मानेली छे ॥१२०७॥ माध्यमिकोनां मतमां सबलुं स्वप्न सरखुं छे, तथा प्रमाण अने प्रमेयना शुद्धि फोकद छे; तथा शून्यपणानी दृष्टिधी मोक्ष थाय छे, अने ते माटेज आ सबलो अभ्यास छे १२०८॥ लोकायतो एदले नास्तिको महान मोक्ष नगरने मानता नधी; तथा तेओ पुण्य पापादिकनो अभ्याच

तत्त्व छे ॥ ११९१ ॥ ते बुद्धिथी स्वप्नमां व्याप्रादिकना मानने करनारो अहंकार थाप छे; तथा मन बुद्धि अने कर्मना भेदथी अर्णायार इंद्रियो ते अहंकारथी उत्पन्न थाप छे ॥ ११९२ ॥ त्वचा, जीह्वा, नाशिका चक्षु अने कर्ण ए पांच बुद्धिद्रिओ छे, तथा वचन, हाथ, गुदाहार, लिंग, अने पग ए पांच कर्माद्रिओ छे ॥ ११९३ ॥ अने ते तमोधनथी अत्यंत सूक्ष्म एवा स्पश्या, रस, रूप, गंध, अने शब्दरूप पांच तन्मात्राओ थाप छे ॥ ११९४ ॥ अने ते तन्मात्राओथी पंचभुतो थाप छे; आ सर्व चौबीस तत्त्व रूप

अहंकारो नवत्यस्मात् । स्वप्ने व्याप्रादिमानकत् ॥ एकादशोऽद्रियाण्यस्मात्--नमनोवीकर्मनेदतः ॥ ११९५ ॥ जीह्वाप्राणङ्कश्रोत्रा--एयाहुर्बुद्धीद्रियाणि वै ॥ वाक् पाणीपायूपस्थांहीन् । पंच कर्माद्रियाणि च ॥ ११९६ ॥ स्पश्या रसश्च रूपं च । गंधः शब्द स्तथात्यणुः ॥ स्युस्तन्मात्राणि पंचैव । तत एव तमोधनात् ॥ ११९७ ॥ तेन्यश्च पंच नूतानि । प्रपंचः प्राकृतो ह्ययम् ॥ चतुर्विंशतितत्वात्मा । पुमानन्यो निरंजनः ॥ ११९८ ॥ ज्ञोगार्थं प्रकृतेःपुंसा । योगं पंचधयोरिव विनोपमानं त्रीण्येव । प्रमाणाणि च ते जगुः ॥ ११९९ ॥ सांख्यदर्शनसंक्षेपः । प्रोक्तोऽयमथ वार्यते ॥ बौद्धानां दर्शनं प्रोचु-र्दादशायतनानि ते ॥ १२०० ॥ पंचोद्रियाणि शब्दाद्याः । पंच स्वांतं सुखादयः ॥ धर्माश्चेति प्रमाणे द्वे । प्रत्यहं लैंगिकं तथा ॥ १२०१ ॥ वैनाभिकसौत्रांतिक-योगाचाराश्च माध्यमिकनामा ॥ बौद्धश्चतुर्विंशाः स्युः । प्राहुर्वैनाभिकास्तत्र ॥ १२०२ ॥

प्रपंच प्रकृतिनो छे; अने पचाससुं निरंजन पुरुष नामनुं तत्व छे ॥ ११९५ ॥ भोगोने माटे पंगु अने अंधनी पेदे, प्रकृतिनो पुरुष साथे योग थाप छे; तथा ते सांख्योए उपमान चिना अण प्रमाणां कहेलां छे ॥ ११९६ ॥ एकी रीते सांख्य दर्शननुं स्वरूप संक्षेपथी कहुं; हवे बौद्ध दर्शननुं स्वरूप वर्णवाय छे, ते बौद्धो बार आयतनो माने छे ॥ ११९७ ॥ पांच इंद्रियो, शब्दादिक पांच विषयो, मन अने सुखादिक धर्मा ए बार आयतनो छे; तथा प्रत्यक्ष अने लैंगिक ए वे प्रमाणां छे ॥ ११९९ ॥ वैनाभिक,

ए चोवीस गुणो छे. ॥ ११८१ ॥ ११८२ ॥ ११८३ ॥ उत्क्षेपण, अवक्षेपण, आकुंचन, प्रसारण, तथा
 गमन ए पांच कर्मो कहैलां छे. ॥ ११८४ ॥ पर, अने अपर नामनुं सामान्य बे प्रकारनुं छे, तेमां द्रव्यत्वा-
 दिकरूप अपर सामान्य व्याप्य छे, अने सत्तादिकरूप पर सामान्य व्यापक छे. ॥ ११८५ ॥ अंत्य एषा
 विशेषने नित्य द्रव्यनी व्यावृत्तिना कारणरूप मानेल छे. जोडाएली वस्तुनो जे संबंध तेने समवाय
 कहैलो छे. ॥ ११८६ ॥ बली आ मतमां प्रत्यक्ष अने लैंगिक नामनां बे प्रमाणां कहैलां छे; एवी रीते
 उत्केपणं तथावक्ते—पणमाकुंचनं तथा । प्रसारणं च गमनांपंच कर्माण्यकीर्तयन् ॥ ११८७ ॥
 सामान्यं विविधं प्रोक्तं परमेकं तथाऽपरम् ॥ इव्यत्वाद्यपरं व्याप्यं सत्तादि व्यापकं परम् ॥ ११८८ ॥
 विशेषांत्यः स्मृतो नित्यं—इव्यव्यावृत्तिकारणम् ॥ संबंधो युतस्त्रिधानां । समवायः प्रकीर्तितः ॥
 ॥ ११८९ ॥ दे प्रमाणे मते चास्य । प्रत्यकं लैंगिकं तथा ॥ वैशेषिकमतस्यायं । समासार्थः
 प्रकीर्तितः ॥ ११९० ॥ सांख्याः प्राहुः शिवं गङ्गे—पंचविंशतितत्त्ववित् ॥ सत्त्वं रजस्तमश्च
 ति । गुणास्तत्र त्रयः स्मृताः ॥ ११९१ ॥ प्रसादलाघवाऽद्वेषा—ऽसंगप्रसवसंमदाः ॥ सत्वकार्या
 णि संताप—स्तंभोद्देशाविशेषणम् ॥ ११९२ ॥ अपद्वेषश्च नेदश्च । कार्याणि रजसो जगुः
 तमः कार्याणि रौद्रत्वं । सादनां दैन्यगौरवे ॥ ११९३ ॥ ॥ युग्मम् ॥ प्रकृतिः समतावस्थाः
 प्रोक्तस्यैषां ततो महान् । सगुणाष्टकसंपन्न—बुद्धित्वादिधो मतः ॥ ११९४ ॥

वैशेषिक मतनुं आ संक्षिप्त स्वरूप कहुं. ॥ ११९५ ॥ सांख्यो कहे छे के, पचीस तत्त्वने जाणनारो मोक्ष
 जाय; तेमां सत्व, रजः, अने तमः ए त्रण गुणो छे. ॥ ११९६ ॥ प्रसाद, लाघव, अद्वेष, असंग, प्रसव,
 अने हर्ष ए सत्वगुणनां कार्यां छे; संताप, स्तंभ, उद्वेग, अविशेषण, अपद्वेष, अने भेद ए रजोगुणनां
 कार्यां छे; तथा रौद्रपणुं, सादना, दीनता अने गौरव ए तमोगुणनां कार्यां छे. ॥ ११९७ ॥ ११९८ ॥
 ते त्रणे गुणोनी जे सम अवस्था तेनुं नाम प्रकृति छे; अने आठ गुणोए करीने युक्त एवुं बुद्धि नामनुं

व्याप्यनासमारोपमां व्यापकतुं जं नोहाण तेने आठसुं तर्कं तत्त्व कहैलुं छे. तथा निश्चयरूप जे ज्ञान, तेने निर्णय नामतुं नवसुं तं कहैलुं छे. ॥ ११७६ ॥ जाणवानी इच्छाधी शिष्याधार्य वच्च जे वार्तालाप तेन नाम दशसुं तत्त्ववाद, जितवानी इच्छाधी करेलो जे वार्तालाप तेनुं नाम अग्रपारसुं तत्त्वजल्प तथा । स्वपक्षनी स्थापना विनानो जे वार्तालाप, तेने पारसुं वितंडा नामतुं तत्त्व कहैलुं छे. ॥ ११७७ ॥ असिद्ध आदिक हेत्वाभास नामतुं तेरसुं तत्त्व छे, तथा आकृतना दूषणरूप जूटा उत्तरवाळुं छल नामतुं चौदसुं तत्त्व छं, अने उत्कर्ष, तथा साम्यादिकरूप तर्को व्याप्यसमारोपे ॥ व्यापकस्य प्रसंजनम् ॥ अवधारणरूपं चाज्ञानं निर्णय उच्यते ॥ ११७६ ॥

बुभुत्सया कथा वादो । जल्पश्च विजिगीषया ॥ स्वपक्षस्थापनाहीना । वितंता परिकीर्तिता ॥ ११७८ ॥ हेत्वान्नासा असिद्धाद्या-शब्दमाकृतदूषणम् ॥ असद्भूतोत्तरं जातिः सा चोत्कर्षसमा दिका ॥ ११७८ ॥ पराजयस्य हेतुश्च । निग्रहस्थानमिष्यते ॥ नैयायिकपदार्थानां । समासोऽयं प्रकीर्तितः ॥ ११७९ ॥ इयं गुणस्तथा कर्म । सामान्यं च विशेषयुक् ॥ समावायश्च पदू त्वावा । वैशेषिकनये स्मृताः ॥ ११८० ॥ नूरापोऽभिर्मरुद्भ्योम । कावो दिगसुमान्मनः ॥ नव इव्याण्यसुन्याहु । गुणा रूपं रसस्तथा ॥ ११८१ ॥ गंधः स्पर्शश्च संख्या च । परिमाणं पृथक्त्वयुक् ॥ संयोगश्च विन्नागश्च । परत्वं चापरत्वयुक् ॥ ११८२ ॥ संस्कारधर्माधिमेव ॥ सुखयत्नाकबुद्धयः ॥ द्वेषो गुरुत्वव्यथत्वेस्नेहः शब्दस्तथेत्यमी ॥ ११८३ ॥

जाति नामतुं पंदरसुं तत्त्व छे. ॥ ११७८ ॥ पराजयना हेतुरूप एतुं निग्रहस्थान नामतुं शौलसुं तत्त्व छे, एवी रीते नैयायिकोना पदार्थोतुं स्वरूप कलुं. ॥ ११७९ ॥ इव्य, गुण, कर्म, सामान्य, विशेष, अने सम- बाय नामनां छ तत्त्वो वैशेषिक मतनां छे. ॥ ११८० ॥ पृथ्वी, पाणी, आग्नि, वायु, आकाश, काल, दिवा आत्मा अने मन ए नवद्रव्यो छे, रूप, रस, गंध, स्पर्श, संख्या परिमाण, पृथक्त्व, संयोग, विभाग, परत्व, अपरत्व संस्कार, धर्म, अधर्म, इच्छा, सुख, यत्न, दुःख, बुद्धि, द्वेष, गुरुत्व, द्रव्यत्व, स्नेह अने शब्द

पूर्ववत्, शेषवत्, तथा दृष्ट सामान्य, ए त्रण प्रकारतुं अनुमान प्रमाण छे; तेमां पूर्ववत् एदले कारणथी
 कार्यतुं अनुमान, शेषवत् एदले कार्यथी कारणतुं अनुमान, दृष्ट सामान्य एदले एक जगोएथी बीजी
 जगोए गमनादिकतुं अनुमान जाणतुं ॥ ११७० ॥ जेम मेघना घटाटोपथी वृष्टि थरो एतुं जे अनुमान थाय
 तेने पूर्ववत् जाणतुं; तथा नदीमां आवेला पूरना भेदथी (उपरवास) वृष्टि थइ, (एम जे जाणतुं)
 तेने शेषवत् अनुमान जाणतुं; तथा जुदी दिशाए जवाथी सूर्यनी जेम गति जणाय छे, तेम पुरुषांन-
 रमां जे गति जाणथी, तेने दृष्टसामान्य नामतुं त्रीजुं अनुमान जाणतुं ॥ ११७१ ॥ संज्ञिना संबंधनी
 आश्रयभूत एवी जे संज्ञा तेने त्रीजुं उपमान प्रमाण कहेंछुं छे; तथा यथार्थवक्तानो जे उपदेश तंतुं नाम
 पूर्ववत्हेषवत्तैव । दृष्टं सामान्यतश्च तत् ॥ हेतोः कार्यस्य कार्याच्च । हेतोरन्यस्य चान्यतः
 ॥ ११७० ॥ यथा मेघोन्नतेर्बुष्टि-र्नविष्यत्यनुमीयते ॥ पूरनेदाच्च जाता साऽन्यदिग्प्राप्तेर्गती-
 रवौ ॥ ११७१ ॥ उपमानं स्मृतं संज्ञा-संज्ञिसंबंधसंगतिः ॥ आसोपदेशः शब्दश्च । मान-
 मेतच्चतुर्विधम् ॥ ११७२ ॥ आत्मदेहेंद्रियस्वांत । धीदोषार्थप्रवृत्तयः ॥ प्रत्यज्ञावः फलं दुःखं ।
 प्रमेयं सुक्तिरेव च ॥ ११७३ ॥ संज्ञायः कीर्तितं ज्ञानं । विरुद्वेत्तयकोटिकम् ॥ येन प्रयुक्तः
 पुरुष-श्लेषते तत्प्रयोजनम् ॥ ११७४ ॥ दृष्टान्तो निश्चयस्थानं । सिद्धान्तोऽर्थः प्रतिष्ठितः ॥
 भ्रान्तमानिकवाक्यस्य । देशानवयवान् जगुः ॥ ११७५ ॥

शाब्दप्रमाण; एवी रीते प्रमाण चार प्रकारनां छे ॥ ११७२ ॥ आत्मा, शरीर, इंद्रिय, मन, बुद्धि,
 दोष, अर्थ, प्रवृत्ति, प्रत्यभाव, फल, दुःख अने सुक्ति ए प्रमेय नामतुं बीजुं तत्व छे ॥ ११७३ ॥ विरुद्व
 छे वने कोटीओ जेनी एतुं जे ज्ञान तेने त्रीजो संज्ञाय नामनो तत्व कहेल छे; तथा जेथी युक्त थएओ
 पुरुष चेटा करे, तेने चोथुं प्रयोजन नामतुं तत्व जाणतुं ॥ ११७४ ॥ अनुमानिक प्रमाणना निश्चय
 मादंतुं जे उदाहरण तेने पांचसुं दृष्टान्त नामतुं तत्व कहुं छे, तथा तेनो जे निश्चित अर्थ, तेने सि
 द्धान्त नामतुं छहुं तत्व कहुं छे, तथा तेना भागोने अवयव नामतुं सातसुं तत्व कहेंछुं छे ॥ ११७५ ॥

नगर प्रते एक लोकायत(नास्तिक)विना नीचेना नगरोमा रहेनारा सर्व लोको परस्पर चिरोपयाला एवा पोत पोताना मार्गोधी जवाने इच्छे छे. ॥ ११६२ ॥ पण ते कलिपत मार्गो मुक्तिमां पहेँन्नाडवाने लायक नथी; अने ते मोक्षनगर मेलववानो मार्ग विवेकरूपी शिखरपर रहेला लोकोण जाणतो छे. ॥ ११६३ ॥ मिथ्या दर्शनथी लुप्त थएला अने ते पर्वतथी नीचे रहेला एवा प्राणीओ (शुद्ध) मार्गोने तजीने कुमार्गमां पडेलो छे, पण पर्वतपर रहेलाओ तेवा नथी. ॥ ११६४ ॥ त्यारे प्रकर्ष कहुं के, ते मिथ्यात्वोओ जे मुक्ति मार्गोने कल्पेला छे, ते प्रत्येकने, उत्पन्न थएल छे कौतुक जेने एवो हुं, सांभल-

न सुक्तेः प्रापका युक्ताः । पंथानस्ते च कलिपताः ॥ विवेकशिखरस्थैस्तु । दृष्टः पंथास्तदा-
सिकृत् ॥ ११६३ ॥ त्यक्तमार्गः कुमार्गं च । संश्रितास्तदथः श्रिताः ॥ मिथ्यादर्शनलुताद्या ।
गिरिस्थानस्तु न तादृशाः ॥ ११६४ ॥ प्रकर्षः प्राह येऽमीत्रि-सुक्तिमार्गः प्रकलिपताः ॥ प्रत्येकं
तानहं श्रोतु-मिच्छाम्युत्पन्नकौतुकः ॥ ११६५ ॥ विमर्शः प्राह यद्येवांसमाधाय ततो मनः ॥
वक्ष्यमाणान्मया वत्स । तान्मार्गानवधारय ॥ ११६६ ॥ तत्त्वज्ञानाद्भवेन्सुक्ति-रिति सैव-
र्विनिश्चितम् ॥ तानि नैयाधिकानां च । प्रमाणादीनि षोडश ॥ ११६७ ॥ प्रमायाः करणं तत्र ।
प्रमाणं तच्चतुर्विधम् ॥ प्रत्यक्षमनुमानंचो-पमानं शब्दमेव च ॥ ११६८ ॥ ज्ञानं
प्रत्यक्षमहार्थ-योगजं व्यञ्जित्चारि न ॥ तत्पूर्वं त्रिविधं प्राहु-रनुमानं विशारदाः ॥ ११६९ ॥

वाने इच्छुं छुं. ॥ ११६६ ॥ त्यारे विमर्शो कहुं के, ज्यारे एम छे, त्यारे हे वत्स ! तुं चित्त स्थिर करिने, साराधी कहेवाता ते मार्गोने ध्यानमां ले ! ॥ ११६६ ॥ तत्त्व ज्ञानथी मुक्ति थाय, एम तो सर्व दर्शनीओए निश्चय करेलुं छे; हवे नैयायिकोना ते प्रमाण आदिक शोल तत्त्वो छे. ॥ ११६७ ॥ प्रमाणुं कर नारं प्रमाण छे; अने (नैयायिकोनां) प्रत्यक्ष, अनुमान, उपमान अने शब्द ए चार प्रमाणां छे. ॥ ११६८ ॥ इंद्रियार्थना योगथी उत्पन्न थएलुं अने व्यभिचार विनातुं जे ज्ञान तेने प्रत्यक्ष प्रमाण जाणतुं; अने ते प्रत्यक्ष प्रमाण पूर्वक अनुमान प्रमाणने पंडितोए (नीचे प्रमाणे) अण प्रकारतुं कहेलुं छे. ११६९

तयारे विमर्शो कहुं के, तेओमां मीमांसकविना पांच नगरो तो तेज छे छ दर्शनमां
 मीमांसक नगरने गणयुं नथी. ॥११५४॥ केमके, जैमनि ऋषिए वेदोनी रक्षा मादे कुतीर्थात्रोनी पराभव
 जोहने सर्व दोषोने दूर करबानी इच्छायी मीमांसा करेल छे. ॥ ११५६ ॥ मादे एक मीमांसक नगर
 विना आ पांचे नगरने लोको दर्शन संख्यामां गणे छे, तेमां संशय नथी. ॥ ११५६ ॥ तयारे प्रकर्षे कहुं
 के, जो एम छे, तो छट्टहुं दर्शन कयुं छे ? तयारे विमर्शो कहुं के, जे आ विवेकरूपी पर्वतपर देखाय छे ते.
 ॥ ११५७ ॥ तयां अप्रमत्ततारूपी सातमा गुणठणारूपी डंचु शिखर रहेलुं छे; मादे एहुं जे छट्टहुं पस्सिद्ध
 जैमनिर्वेदरक्षां । दोषजातोद्विधीर्षया ॥ चकार येन मीमांसां । दृष्ट्वातीर्थिकविप्लवम
 ॥ ११५५ ॥ तस्मादेतानि पंचैव । पुरं मीमांसकंविना ॥ लोकैर्दर्शनसंख्यायां । गणयंते नात्र
 संशयः ॥ ११५६ ॥ प्रकर्षः प्राह यत्त्वेवं । ततः षट् क्व वर्तते ॥ विमर्शः प्राह यदिदं । विवे-
 काद्भौ निरीक्ष्यते ॥ ११५७ ॥ अप्रमत्तत्वशिखरं । तुंगं तत्र निवेशितम् ॥ पुरं यद्विदितं षट् ।
 तज्जनमन्निधीयते ॥ ११५८ ॥ अत्र स्थितानां लोकानां । न सिष्यादर्शनान्निधः ॥ बाधकः
 स्यात् प्रकृत्यैव । महामोहमहतमः ॥ ११५९ ॥ प्रकर्षः प्राह बाध्यंते । यदनेन स्थिता ।
 अयः॥शिखरस्था न बाध्यंते को हेतुस्तत्र मातुव ॥ ११६० ॥ विमर्शः प्राह पुर्यस्ति ।
 महामोहादिभूशुजाम् ॥ मुक्तिर्भुक्तेरत्किंता । निर्द्वानंदशादिनी ॥ ११६१ ॥ सर्वेऽपि
 गंतुमिच्छंति । तामयः पुरवाप्तिनः ॥ मुक्त्वा लोकायतं स्वैःस्वैर्मिथोमार्गविरोधिभिः ॥११६२॥
 नगर छे, ते जैनना नासथी ओलखाय छे. ॥ ११५८ ॥ अहीं ते शिखरपर रहेला लोकोने स्वभावधीज
 मोहामोहनी कारभारी सिध्या दर्शन बाध करी शकतो नथी. ॥ ११५९ ॥ तयारे प्रकर्षे कहुं के हे
 सामाजी ! अहीं नीचा रहेलाओने जे आ सिध्या दर्शन पीडे छे, अने शिखरपर रहेलाओने जे पीडतो
 नथी, तेनो तुं हेतु छे ? ॥ ११६० ॥ तयारे विमर्शो कहुं के, महामोह आदिक राजाओना भोगवटा
 विनानी, तथा अप्रतिम आनंदथी मनोहर थपली मुक्ति नामे नगरी छे. ॥ ११६१ ॥ ते मुक्ति नामना

हे, तेषामे तेषामां खरेखर तुं स्थानको जाणजे. ॥११४६॥ तेषामां एक नैयायिक नामनुं नगर हे, अने तेषां जे लोको वसेला हे, तेषां नैयायिको कहेवाय हे. ॥ ११४६ ॥ बजुं नगर अहीं वैशेषिक नामनुं कहेवाय हे, अने तेषां जे आ लोको रहेला हे, तेषां वैशेषिको कहेवाय हे. ॥ ११४७ ॥ तथा श्रीजा नगरने अहां पंडितोए सांख्य नामनुं कहुं हे, अने तेषां जे लोको वसे हे, तेषां तुं नाम सांख्यो हे. ॥ ११४८ ॥ चौथां नगरने अहीं पंडितो बौद्ध नगर कहे हे, अने तेषां जे लोको रहेला हे, तेषां बौद्धोना नामथी प्रसिद्ध

एकमत्रपुरंताव-नैयायिकसित्तिरितम् ॥ नैयायिकाश्च गीयंतेते जना येऽत्र संस्थिताः ॥११४६॥

अन्यद्वैशेषिकं नाम । पुरमत्रान्निधीयते ॥ जना वैशेषिकास्तेऽमी । येऽस्य मध्यव्यवस्थिताः

॥ ११४७ ॥ तथा परं बुधैः सांख्यं । पुरमत्र प्रकाशितम् ॥ ये चैतदधिपतिपुंति । लोकास्ते

सांख्यसंज्ञकाः ॥ ११४८ ॥ इहापरं पुनर्बौद्धं । पुरं संगीयते बुधैः ॥ प्रसिद्धा बौद्धसंज्ञास्ते ।

जना मध्येस्य ये स्थिताः ॥ ११४९ ॥ मीमांसकान्निधं चान्यत् । पुरं प्राङ्गैः प्रदर्शितम् ॥ मीमां-

सकाश्च गीयंते । लोकास्ते । येऽत्र संस्थिताः ॥ ११५० ॥ लोकायतमिति प्रोक्तं । पुरमत्रापरं

बुधैः ॥ ये वास्तव्या इह लयाता । बार्हस्पत्याश्च ते जनाः ॥ ११५१ ॥ तदेतेषु पुरेषु चै-र्यलोकाः

परिदर्शिताः ॥ ते सिध्यादर्शनस्याङ्गां । पात्यन्ति विशेषतः ॥ ११५२ ॥ विमर्शाः प्राह पश्यानि ।

श्रूयंते लोकवार्तया ॥ दर्शनानि किमेतानि । तान्युक्तानि त्वया मम ॥ ११५३ ॥ विमर्शाः

प्राह तान्येव । पंच मीमांसकविना पुराण्येतानि पट्स्वेत-न्नेपुं मीमांसकं पुरम् ॥ ११५४ ॥

हे. ॥ ११४९ ॥ पांचमा नगरने पंडितोए मीमांसकना नामथी देखाडेलुं हे, अने तेषां जे लोको वसे हे, तेषां मीमांसको कहेवाय हे. ॥ ११५० ॥ छट्टा नगरने अहीं पंडितोए लोकायातना नामथी कहुं हे; अने

तेसां जे लोको रहे हे, तेषां बार्हस्पत्यो (नास्तिको) कहेवाय हे. ॥ ११५१ ॥ एवी सीते त नगरासां

उंच प्रकारे जे लोकोने देखाड्या, तेषां विशेषप्रकारे सिध्यादर्शनानी आज्ञा पाळे हे. ॥ ११५२ ॥ त्वारि विमर्शा

कहूं के लौकिक रीतीथी जे छ दर्शनो संभलाय हे, तेज छ दर्शनो शुं तसोए मने कथां ? ॥ ११५३ ॥

रत्नत्रयथा उत्पन्न भएल छे वीर्य जेओने एवा, तथा सुक्तिना मार्गमां पण रहेला एवा प्राणीओना हेओ
सूक्ष्म थाय छे ज, तथा सुखनी श्रेणि वधे छे ॥ ११३८ ॥ पण आ चारे प्रकारनुं भवचक्र नामनुं नगर
हमशां तेओथी सुकाएछुं नथी, अने तेथी अत्यंत दुःखोना समूहथी भयंकर भएछुं छे ॥ ११३९ ॥ त्यारे
प्रकर्ष बोहयो के, जो एम छे, तो अहाँ रहेनारा माणसोने शुं खेद यतो नथी ? त्यारे विमर्शो कहुं के, महा
मोहादिकथी मोहित भएलां माणसो तेनाथी खेद पामतां नथी, पापकर्मथी तेओने त्यांज प्रीति थाय

रत्नत्रयोत्थवीर्याणां । सुकेर्मार्गोऽपि तिष्ठताम् ॥ हेभास्तनून्नवंत्येव । सुखपक्षतिरेधते ॥ ११३७ ॥

सदैवासुक्तमेतानि—नैवचक्रपुरं पुनः ॥ चतुर्विधमपि प्रौढ—दुःखसंनारदारुणम् ॥ ११३७ ॥

प्रकर्षः प्राह यद्येवं । ततोऽत्र वसतां नृणाम् ॥ किं जायते न निर्वेदो । विमर्शः प्रत्यन्नाषत

॥ ११४० ॥ निर्विद्यंते जना नास्मा—न्महामोहादिमोहिताः ॥ पापेन कर्मणा तेषां । रतिर-

त्रैव जायते ॥ ११४१ ॥ युग्मम् ॥ प्रकर्षः प्राह तर्होषां । चिंतया किं दुरात्मनाम् ॥ केवलं

दर्शितं वीर्यं । त्वया मोहादिभूनुजाम् ॥ ११४२ ॥ कुदृष्टिजानिर्यस्तूक्तो । मिथ्यादर्शनना-

मकः ॥ नवचक्रे न तदीर्यं । दर्शितं तत्प्रदर्शय ॥ ११४३ ॥ विमर्शः प्राहतस्यैवा—धीनं पुरचतुष्ट-

यम् ॥ स्थानानि दर्शयाम्युच्चै—स्तद्विशानां विशिष्यते ॥ ११४४ ॥ दृश्यंते मानवावासे ।

ह्यवांतरपुराणि षट् ॥ यान्यमूनि भुवं तानि । तेषां स्थानानि लक्ष्य ॥ ११४५ ॥

छे ॥ ११४० ॥ ११४१ ॥ त्यारे प्रकर्षो कहुं के, त्यारे ते दुष्टोनी चिंताहुं शुं प्रयोजन छे; हवे हे मामाजी!

तमोए केवल मोहादिक राजाओनुं वीर्य तो देखाडहुं ॥ ११४२ ॥ पण आ भवचक्रमां जेतमोए कुदृष्टिथी

उत्पन्न भएला मिथ्या दर्शननुं वर्णन कर्तुं छे, तेसुं वीर्य देखाडहुं नथी, ते देखाडो ? ॥ ११४३ ॥ त्यारे

विमर्शो कहुं के, आ चारे नगरो तेजेज आधिन छे; पण ते मिथ्या दर्शनने वदा भएला प्राणीओनां स्थान
कोने तने हुं विशेष प्रकारे हवे देखाडुं छुं ॥ ११४४ ॥ मानवावासमां जे आ परां सरखां नगरो देखाप

त्यारे प्रकर्षं कर्तुं के, हे मामाजी ! शुर्जदंडधी धारण करेल छे पृथ्वीनो अर जेओए पंचा लोकपालां तथा राजाआदिको शुं आने निवारवावाला नथी ? ॥ १३० ॥ त्यारे विमर्शो कर्तुं के, तेओने निवारवानं कोइ पण समर्थ नथी; केसके, तेओलुं मथन करनारुं तथा भयंकर वीर्यं समर्थिसां परम स्फुरायमान थाय छे. ॥ ११३१ ॥ त्यारे प्रकर्षं कर्तुं के, त्यारे तेओने निवारवासां शुं प्राणीए मत्न न करवा ? त्यारं विमर्शो कर्तुं के, निश्चयथी तेओ अवश्य धनारीज छे; तेने कोइ नष्ट करी शकतुं नथी; अने नही बलवानो बाधतमां प्रयत्न करवाथी अमविना वीजुं फल थतुं नथी. ॥ ११३२ ॥ ११३३ ॥ तो पण व्यवहारथी तेओना प्राह प्रकर्षः संत्यासां । किं मातुल न वारकाः ॥ लोकपालाः कितीशाद्या । दौर्दनेद्वितन्मूत्राः ॥ ११३० ॥ विमर्शः प्राह नैवासां । कोऽपीष्टे विनिवारणे ॥ प्रभुष्वपि स्फुरत्यासां । वीर्यसु-
न्माषि दारुणम् ॥ ११३१ ॥ प्रकर्षः प्राह तद्यत्नः । किमासां विनिवारणे ॥ न कार्षो देहिना प्राह । विमर्शो निश्चयात्तथा ॥ ११३२ ॥ एता ह्यवश्यज्ञाविन्यः । केतुं शक्या न केनचित् ॥ अशक्यार्थप्रवृत्तेश्च । फलं नान्यहमादते ॥ ११३३ ॥ युगमम् ॥ यतंते तद्दिनाशाय । तथापि व्यवहारतः ॥ स्वागोमलो हि सर्वत्र । कालनीयः क्रियांनसा ॥ ११३४ ॥ प्रवर्त्यते ह्यजा-
त्कर्म-परिणामेन मानवः ॥ कार्षो हर्षविपादौ नो । तत्र निश्चयवेदिना ॥ ११३५ ॥ व्यवहार न्यङ्गोऽपि।संक्त्वौ यतते बुधः॥जरादीनां विनाशे चासंवेतुधर्म एव हि॥११३६॥नास्ति यत्र जराद्युत्पः।क्वदेशः सा निर्वृतिःपुरी॥ज्ञानश्रदानचारित्र-मयो धर्मस्तदातिकृत् ॥ ११३७ ॥

नाश मादे (प्राणीओ) यत्न करे छे; मादे सर्व जगोए पोताना अपराधरुधी मेलने क्रियारुधी प्राणीधी धोवो ॥ ११३४ ॥ हृदधी कर्म परिणाम राजा मनुष्यने प्रवर्तवै छे, मादे तेसां निश्चय वेदिष्ट हर्ष के ओक करवो नही. ॥ ११३५ ॥ डाह्यो माणस व्यवहार भयने जाणतां हतां पण सत् हेतुमां प्रयत्न करे छे, केसके, जरादिकनो नाश होते छेते सत् हेतुज धर्मरूप छे. ॥ ११३६ ॥ ज्यां जरादिकथी उत्पन्न थपला हेरा नथी, ते मोक्षनगरी छे; अने ज्ञान, श्रद्धा तथा चारित्रमय धर्म ते मोक्षने प्राप्त करनारो छे. ॥ ११३७ ॥

गनी कणा सरस्वी भयंकर छे ॥ ११२१ ॥ मूढता, पराभव, दीनता, प्रायं करीने बहुपुत्र पुत्री आदि, क्षुधा, अरिनि, संताप, हृदयनी अन्धनता, तथा याच्यना इत्यादि तेनो परिवार छे; अने ते आथी सुक्त थएली आ दरिद्रता पुण्योदये जोडेलो ऐश्वर नामना अछि पुरुषने हणे छे ॥ ११२२ ॥ ११२३ ॥ दरिद्रता थी हणाएल छे ऐश्वर्य जे ओनु एवा प्राणीओ रात्रीएण सूता नथी; तथा प्रत्यक्ष नारकीओनी पेटे चिंतारूपी अभिथीजबल्या करे छे ॥ ११२४ ॥ बली आ दुर्भंगताने पण नामराजाएज जोडेली छे; तेम विरूपता तथा दुःस्वभाव आदिक बाह्य हेतुओनी अपेक्षाबाली छे ॥ ११२५ ॥ बली ते दुर्भंगता माणसने जे अप्रीतिबालो, तथा अतिक्षेपी करे

मौढ्यं पराजयो दैन्यं । प्रायशो बहुपत्यता ॥ बुभुक्षाऽरतिसंताप--हृदयान्धनतार्थनाः ॥ ११२६ ॥
 इत्यादिः परिवारोऽस्या । हंतीयं तेन संयुता ॥ ऐश्वराख्यनरं श्रेष्ठं । पुण्योदयनियुक्तकम् ॥ ११२७ ॥ युग्मम् ॥ दरिद्रताहृत्तैश्वर्या । राजावपि न शेरते ॥ चिंतामिनैव दहंते । प्रत्यका-
 इव नारकाः ॥ ११२८ ॥ इयं दुर्जगता नाम-नृपेणैव नियोजिता ॥ वैरूप्यदुःस्वप्नावादि--बा-
 ह्यहेतुव्यपेक्षिणी ॥ ११२९ ॥ अननीष्टमतिदेष्यं । यदेषा कुरुते जनम् ॥ तदिदं वीर्यमेतस्या ।
 जगन्नयमयावहम् ॥ ११३० ॥ परिवारः कित्तस्या--दीनताभिन्नवस्त्रपा ॥ न्यूनता चित्तवधुः
 ता । वेषविज्ञानहीनता ॥ ११३१ ॥ नियुक्तां सुप्रसन्नेन । नाम्ना सुजगतामियम् ॥ हंति-
 तत्कोपसमय--स्फुटवत्त्वोदयांगिनाम् ॥ ११३२ ॥ अनया हतसौजाया । बह्वजानामबह्वजनाः
 ॥ श्लोकेन परिवर्त्यते । निजनिंदापरायणाः ॥ ११३३ ॥

छे, ते तेणीनुं जणे जगतोने भय करनारुं वीर्य जाणवुं ॥ ११२६ ॥ बली दीनता, पराभव, लज्जा, न्यूनता चित्तनी लघुता, तथा वेष विज्ञाननुं हीनपणुं, एदलो तेनो परिवार छे ॥ ११२७ ॥ ते परिवारना कोप समये प्रगट मलेल छे उदय जेणेने एवी ते दुर्भंगता सुप्रसन्ने जोडेली प्राणीओनी सुभग-
 ताने हणे छे ॥ ११२८ ॥ आ दुर्भंगताथी हणाएल छे सौभाग्य जेओनुं एवां प्राणीओ बह्वर्भोने पण अवलम्भ थाप छे, तथा पीतानी निंदासं तत्पर थपा थका श्लोकी आलिणित थाप छे ॥ ११२९ ॥

वृत्तिवाला सज्जनीना (ते) खलो शत्रुओ छे. ॥१११३॥ सन्निपात ज्वरोनी पेटे क्रूर एवा बल माणसो कोइ बखते उष्ण, तो कोई बखते शीतल, तो कोई बखते मध्यम वृत्तिवाला एम एक स्वरूपवाला होता नथी. ॥ १११४ ॥ बली में पूर्व जे नाम नामना राजाजुं वर्णन कर्युं छे, ते क्रूरताथी आ कुरूपताने भवचक्रमां जोड़े छे. ॥१११५॥ बली तेना हुकमनी अपेक्षाथी कोप पासला एवा कफादिक रूप बाध निमित्तो कुरूपताने उत्पन्न करे छे. ॥ १११६ ॥ तेना अंगमां रहली आ कुरूपता प्राणीओने जे उद्वेग पमाडे छे, तेने तेणीनुं वीर्य जाणवुं; तेम कुठता, काणापणुं, कुब्जपणुं, वामनपणुं, विवर्णपणुं, बेहेरापणुं,

कचिदुष्णाः कचिद्धीताः । कचिन्मध्यमवृत्तयः ॥ नैकरूपाः खलाः क्रूराःसन्निपाता इव ज्वराः ॥ १११४ ॥ नामनामा महीनाथो । यो मया पूर्ववर्णितः ॥ नवचक्रे युनक्तयेनां । स क्रौर्येण कुरूपताम् ॥ १११५ ॥ निमित्तान्यपि बाह्यानि । तद्देहाद्यपेक्षया ॥ परिकुप्यत्कफादीनि । जनयंति कुरूपताम् ॥ १११६ ॥ वीर्यमस्यास्तदंगस्था । यदुद्वेगं करोत्यसौ ॥ कुंठताकास्य-कुब्जत्व-वामनत्वविवर्णताः ॥१११७ ॥ बाधिर्यखंजतांध्याद्या । वर्ततेऽस्याः परिज्वदे ॥ नियु-क्तां हंति नास्त्रैव । तद्युतेयं सुरूपताम् ॥ १११८ ॥ युगम् ॥ नवंति क्रीमनस्थानं । कुरूपा रूपगर्विणाम् ॥ निर्गुणाश्च नवंत्येते । गुणा ह्याकृतिरंश्रयाः ॥ १११९ ॥ पुरस्कृतांतरायण । पापेद्यच्चमून्मृता ॥ दरिद्रता प्रयुक्त्यं । द्यूताद्यैर्वाह्वेतुन्निः ॥ ११२० ॥ दुराशापाशापतितं । निर्धनं कुरुते जनम् । एषा वीर्येण शोपाहि-फणान्नोगन्नयंकरी ॥ ११२१ ॥

लंगडापणुं, तथा अंधपणुं, इत्यादिको तेना परिचारमां छे, तथा तेओथी मुक्त थपली आ कुरूपता नामेज जोडेली सुरूपताने हणो छे. ॥ १११७ ॥ १११८ ॥ कुरूपवालां प्राणीओ रूपथी गर्विष्ट थपलाओने क्रीडानां स्थानरूप थइ पडे छे; तथा तेओ निर्गुणी थाप छे, केम के गुणो रूपने आधिनि छे. ॥१११९॥ पापेद्ययना सेनापति अंतराये दरिद्रताने अगाडी करेली छे, तथा जुगार आदिक बाह्य हेतुओथी ते जोडाएली छे. ॥११२०॥ आ दरिद्रता दुराशास्वी पाशमां पडेलो माणसने निर्धन करडे, तथा बलथी ते ओपना-

मात्रमांज तेओना पोताना स्थानकथी बीजी जगोए लेइ जाय छे. ॥ ११०६ ॥ बली हे वत्स ! मुख्य
 राजानो पापोदय नामनो जे सेनापति छे, तेणे आ खलताने भवचक्रमां जोडेली छे. ॥ ११०६ ॥ ते खल
 तानुं बाह्य निमित्त खलोनो संग छे, अने परमार्थी तो तेने पापोना उदयथी उत्पन्न भनारो जाणवो. ॥ ११०७ ॥
 लुच्चाइ, चुगली, दुःशीलता, मित्रोनो दोह, कृतघ्नपणुं, मर्मोनो प्रहार, जंगलीपणुं, निर्लज्जता, मूढ़,
 मत्सर, गुरुनी अचणाना ने क्रोध आदिको खलताना परिचारको छे; अने तेओथी मुक्त थएला एवा
 प्राणिओनां चित्तने आ खलता पोतानां बलथी मथे छे. ॥ ११०८ ॥ ११०९ ॥ आ खलता मुख्य राजाना
 अस्ति पापोदयो वत्स । सेनानी मूलभूपतेः ॥ तेनैषा खलता वत्स । नियुक्ता नवचक्रके
 ॥ ११०६ ॥ बाह्यं निमित्तमप्यस्या । विद्यते खलसंगमः ॥ पापोदयोद्भवःसोऽपि । विज्ञेयः
 परमार्थतः ॥ ११०७ ॥ श्राव्यपैशुन्यदोःशील्य-मित्रदोहकृतघ्नताः ॥ मर्मोद्घहनं वैयात्य-
 नैर्लज्जमदमत्सराः ॥ ११०८ ॥ गुरुविध्वरोबाधाः । खलतापरिचारकाः ॥ एतद्युतांगिनां
 चेतो । मध्मतीयं स्ववीर्यतः ॥ ११०९ ॥ युगमम् ॥ इयं पुष्टयोदयाख्येन । सेनान्या मूलभूपतेः ॥
 नियोजितं द्वितीयेन । हंति सौजन्यपुरुषम् ॥ १११० ॥ गांतीर्यप्रश्मस्वैर्य-दाक्षिण्यादिपदा-
 तित्रिः ॥ युतं दोके च कुर्वाणं । सद्दिशंनसुखासिकां ॥ ११११ ॥ खादंतो वर्गिमात्मीयं । खलता
 निहता जनाः ॥ वधंति परनिंदास्थि । गले नीचा भुनोऽपि हि ॥ १११२ ॥ संतोषकृतवृत्तीनां ।
 सतां प्रत्यर्थिनः खलाः ॥ वानेयतृणवृत्तीना । मुगाणामिव लुब्धकाः ॥ १११३ ॥

बीजा सेनापति एवा पुष्योदये जोडला सौजन्य नामना पुरुषने हणे छे. ॥ १११० ॥ ते सौजन्य नामनो
 पुरुष केवो छे ? तो के, गंभीरता, प्रश्रय, स्थिरता, तथा दाक्षिणता आदिक पदातिओथी मुक्त थएला
 छे, तथा लोकोमां उत्सम विश्वासनुं सुख करनारो छे. ॥ ११११ ॥ खलताथी हणाएला पुरुषो पोताना
 वर्गनेज खाताथका, तथा कुत्राथी पण नीच थयाथका परनी निंदाएपी हाडकाने पोताना गलांमां
 वांघे छे. ॥ १११२ ॥ वनना तृणथी आजीविका चलावनारा हरिणाना जेम पाराधिओ, तेस संतोष

अम्लक, संप्रहणी, शूल, रिकफा, भ्वास, क्षय, भ्रम, मुलम, हृदयनो रोग, मोह, खरज, उन्माद जलोदर! माथानी तथा नेत्रोनी पीडा, दादी, शोष, तथा भगंदर ए सर्व आ रूजाना परिवार हे, अने तेथी ते दुर्जय हे ॥ १०९७ ॥ १०९८ ॥ १००० ॥ आ रूजा पदुताने धारण करनारी, तथा साताए जोडेली नीरोगताने हणे हे, तथा सर्व प्राणीओने आधिव्याधिने विस्तर हे. ॥ ११०० ॥ आ रूजाए चिह्नल फरला मूद माणसा मोटा पोकारोथी रडे हे, दीन वचन बोले हे तथा आसतेम लोट्टे हे. ॥ ११०१ ॥ क्षेर, अग्नि,

आम्लकग्रहणीशूल-द्विक्राथासक्षयभ्रमाः॥गुडमहजोगसन्मोह-कंडून्मादजलोदराः॥१०९८॥
 शिरोनेत्रातिवीसर्प-च्छदिशोषभगंदराः॥सर्वेऽप्यस्याःपरिवार--स्तेनयं न्मुवि दुर्जया॥१०९९॥
 हंति नीरोगतां सात-नियुक्तां पाटवावहाम् ॥ इयमाधिं वितनुते । आधिं चाखिवदेहिनाम् ॥ ११०० ॥ रुदंति दीर्घपूत्कारै-र्दीनं जड्यंति मानवाः ॥ तुवंतीतस्ततो मूढा । अनया विह्वली कृताः ॥ ११०१ ॥ मुतिरायुर्नृपस्यास्त-समयेन प्रयोजिता ॥ विषाग्निश्लेषानीय-गिरिपाता यपेक्षिणी ॥ ११०२ ॥ हरत्युद्ध्वासनिश्वासं । चेष्टां ज्ञापां च चेतनाम् ॥ क्रणेन देहिनामेया । वीर्यमस्या वदंत्यदः ॥ ११०३ ॥ इयं न वीर्यवत्येका । परिवारमपेक्षते ॥ इंद्रोपेंद्रादयोऽप्य-स्याः । कंपते नाममात्रतः ॥ ११०४ ॥ ज्ञार्यामायुर्नृपस्यैषा । जीविकां स्थितिदायिनीम् ॥ हत्वा स्वस्थानतोऽन्यत्र । जनात्रयति वीक्षया ॥ ११०५ ॥

शस्त्र, पाणी, तथा पर्वतपरथी पतन इत्यादिकनी अपेक्षावाली मृत्तिने (मृत्पुने) आयु राजाना (मित्र) अस्त समये जोडेली हे. ॥ ११०२ ॥ ते मृत्ति प्राणीओना उच्छ्वास निश्वासने, चेष्टाने, भाषाने, तथा चेतनाने क्षणवारमांज जे हरे हे, तेने तेणीतुं वीर्य कहे हे. ॥ ११०३ ॥ मदा बलवान एवी आ मृत्ति एकली परिवारनी अपेक्षा करतीनथी, तथा आना फक्त नामधीज इंद्र, तथा वासुदेवादिको पण कंपे ड. ॥ ११०४ ॥ बली आ मृत्ति, स्थिति देनारी जीविका नामनी आयुराजानी स्त्रीने हणीने जीवोने लीला

विंदाएली एवी आ जरा गंधहरिनिनीनी पेटे सर्व जगोए विलास करे छे ॥१०८८॥ १०८९ ॥ जे कालपरि
 णतिनो यौवन नामनो महा बलवान अतुचर छे, के जे, तेणिना हुकमथी प्राणीभाना शरीरमां दाखल
 थयो छे, तथा जे बलान उल्लास, दोडवापणुं, उदभ्रम, हर्ष, गर्व, शरता, मशकरी, तथा धैर्य आदिकरूप
 पदातिओथी युक्त थएलो छे, एवा मूर्तिनी रफूर्तिवाला कामदेवना आवेशना सन्निवेशने करनारा ते
 यौवनने परिचार सहित कोध पामेला आकृतिथी जेम तेम आ जरा मर्हित करे छे ॥ १०९०॥१०९१ ॥
 ॥ १०९२ ॥ पही घडपणथी नष्ट थएल छे यौवन जेओनुं एवा ते पुरुषो स्त्रीथी पराभव पामेछे, तथा

अस्ति योऽनुचरः काल-परिणत्या महाबलः ॥ यौवनाख्यस्तदादेशात् । प्रविष्टांगेषु देहिनाम्
 ॥१०९०॥संयुतो बलानो ह्यास-धावनोद्भ्रमसंसमदैः॥गर्वशौडिर्याखिगत्व-धैर्याद्यैश्च पदातिभिः
 ॥१०९१॥सुतिस्फूर्तिस्मरावेश-सन्निवेशविधायकम्॥क्रुधाकृत्येव तमियं । मुद्नाति सपरिब्रह्म
 ॥१०९२॥जिन्निवेशेषकम् ॥ ततो जवंति जरसा । जना मर्हितयावनाः ॥ नार्ययापि परान्नूता-
 स्तनयैरप्युपेक्षिताः ॥१०९३ ॥ योवेदनीयनृपते-र्वयस्यो रसनाभिधः ॥ वार्धितस्तत्प्रयुक्तयं ।
 रुजापि नृपतेर्जुजा ॥ १०९४ ॥ रजस्तमोऽन्निसंपातः । संप्राप्तिः कालकर्मणाम् ॥ वात-
 पित्तकफकोजो । हेतुः सर्वो रुजामयम् ॥ १०९५ ॥ बाह्यान्वपि निमित्तानि । प्रयुक्ते ऽस्मात्
 एव यत् ॥ हेतुःप्राणिषु संलीन-स्तत्त्वतस्तदयं रुजाम् ॥ १०९६ ॥स्वास्थ्यं निहत्य वीर्येण ।
 करोत्यातुरतामियम् ॥ ज्वरातिसारकुष्ठार्शाः । प्रमेहप्लीहधूमकाः ॥ १०९७ ॥

पुत्रोथी पण उपेक्षित थाय छे ॥ १०९३ ॥ जे वेदनीय राजानो रसना नामनो मित्र वर्णवेलो छे, तेनी
 जोडेली आ रुजा पण छे ॥ १०९४ ॥ रजोगुण तथा तमोगुणनो अभिसंपात, कालकर्मोनी प्राप्ति, तथा
 वात, पित्त, अने कफनो क्षोभ ए सर्व हेतुओ रोगोना छे ॥ १०९५ ॥ अने असाता जे बाह्य निमि-
 त्ताने जोडे छे, ते तत्वथी प्राणीओमां लीन थएलो हेतु छे ॥ १०९६ ॥ आ रुजा पोतानां वीर्यथी (प्राणी
 ओनी) स्वस्थताने हणीने आतुरता करे छे, तथा ज्वर, अतिसार, कुष्ठ, अर्थ, प्रमेह, आलीह, धूमक,

भवचक्रमां हवे वाकी कहं जाणवानुं रहेलुं नथी ॥१०८१॥ ते सांभलीने प्रकर्षे भवचक्रतरफ चारे वाजु टाटि करी, तथा पडी संभ्रांत थइने बोल्यो के, हे मामाजी ! आ सात स्त्रीओ वली कोण छे ? ॥ १०८२ ॥ ते स्त्रीओ तो भयंकर दर्शनवाली, कालारंगनी, लुप्त करेल छे सधलो तेजनी समूह जेओप पूर्वा, दारुण मूर्तिवाली, तथा वेतालीओनी पेटे लोकोंने भय आपनारीओ छे ॥ १०८३ ॥ हे मामाजी ! तेओ कोनातरफथी जोडाएली ? केटला बलवाली ? केटलापरिवारवाली ? तथा कोने मारवाने तैयार थइ छे ? तयारे विमशें कहुं के, तेओनां, जरा, रुजा, सुति, खलता, कुरूपता, दरिद्रता अने दुर्भंगता

इति श्रुत्वा प्रकर्षोऽद्वात् । नवचक्रेऽन्नितोद्गमम् ॥ संभ्रांतोऽथ जगौ नर्यः । का एताः सप्त मातुल ॥१०८५॥ वीनत्सदर्शनाः कृष्णा । लुप्तशेषमहोन्नराः ॥ लोकानां दारुणाकारा । वेताद्य द्व न्नीतिदाः ॥१०८३॥ किं प्रयुक्ताश्च किं वीर्या—स्तथैताः किंपरिहृदाः ॥ कं निहंतुं प्रवर्तते । विमशोऽन्निदधे ततः ॥१०८४॥ जरा रुजा मृतिश्चान्याखलता च कुरुपता ॥ दरिद्रता दुर्भंगता । नामतोऽसुः प्रकीर्तिताः ॥ १०८५ ॥ युग्मम् ॥ मूलनूपस्त्रिया काल—परिणत्या प्रयोजिता ॥ बाह्यहेतुज्ञतैश्चापि जरा तत्रेह जुंनते ॥१०८६॥ बलं तेजश्च दावस्य—मादिग्भयेयं विद्युंपति ॥ गाढाश्लेषान्मनो नृणा—मस्या वीर्यमिदं स्मृतम् ॥१०८७॥ वलीपलितवैकट्य—बाधिर्याध्यकु-वर्णताः ॥ कंपकार्कश्यशैथिल्य—दीनतादंतहीनताः ॥१०८८ ॥ जरायाः परिवारोऽय—मनेन परिचारिता ॥ मत्तेव गंधकरिणी । सर्वत्र विलसत्यसौ ॥ १०८९ ॥

एवां नामो कहैलां छे ॥ १०८४ ॥ सुख्य राजानी स्त्री कालपरिणतीए जेणीन जोडेली छे, पूर्वा आ जरा संकडो गमे बाह्य हेतुओथी स्फुरायमान थाय छे ॥ १०८६ ॥ ते जरा माणसोने आलिंगन करीने तेओनां बल, तेज अने लावण्यने लोपे छे, तथा निविड आलिंगनथी तेओनां मनने पण लोपेछे; पूर्वा रीतनुं तेनुं बल जणाएलुं छे ॥ १०८७ ॥ वली, श्वेतवाल, विकलता, बाधिरता, अंधता, कुवर्णपणुं, कंप, कर्कशता, शैथिलता, दीनता अने दंतरहितपणुं, एटलो आ जरानो परिवार छे, अने ते परिवारथी

करेला अनंत जीवोथी भरेलुं छे. ॥ १०७३ ॥ चोथा नगरमां तो अंधकारथी (अज्ञानथी) घेराएला लोको वसे छे, त्यां मोहराजाए असाता वेदनीय नामनो नायक करेलो छे. ॥१०७४॥ त्यां ते लोकोने परमाधामी असुरो तपावेलुं त्रांबुं पाय छे, करवतीना समूहोथी कापे छे, तेओतुं पोतातुं मांस खवरावे छे, प्रबल अग्निथी बाले छे, तथा मुंजे छे, क्रूर एवी वैतरणी नदीमां तरावे छे, बज्रसरखा कांटाओथी भयंकर एवा शात्मली वृक्षपर चडावे छे, भालां, आर तथा बाणोथी हजारो बेला वीधे छे; एवी रीते तेओने त्यां ते चतुर्थे तु पुरे लोकावसंति तमसावृताः ॥ नायकोऽत्र कृतोऽसात-विद्याख्यो मोहन्नूनुजा ॥१०७५॥ तत्र लोकाः कदुर्धर्येते । परमाधार्मिकासुरैः ॥ पाच्यंते तसतात्राणि । दार्यंते क्रकचोत्करैः ॥१०७६॥ खाद्यंते निजमांसानि । दह्यंते प्रबलाग्निना ॥ नृज्यंते तत्र तार्यंते । क्रूरां वैरतणीं नदीम् ॥१०७७॥ त्रिन्निर्विदोषकम् ॥ सत्तात्र पाटकाः संति । तत्राद्ये पाटकत्रये ॥ परमाधार्मिकैरित्यं । जन्यते दुःखसंततिः ॥१०७८॥ परस्परं च कुर्वंति । दुःखमेते निरंतरम् ॥ षट्पाटकेषु त्रिद्यंते । सप्तमे वज्रकंटकैः ॥ १०७९॥ न वक्तुं कोटिजिह्वोऽपि । दुःखमत्र क्रमो ज्ञेवत् ॥ एकांतदुःख संकीर्णं । तदिदं पापिपंजरम् ॥ १०८० ॥ तस्मादेतानि चत्वारि ज्ञातानि ज्ञवता यदि ॥ पु- राणि न तदा ज्ञेयं । ज्ञवचक्रेऽवशिष्यते ॥ १०८१ ॥

परमाधामीओ कदुर्धना करे छे. ॥ १०७५ ॥ १०७६ ॥ १०७७ ॥ ते नगरमां सात पाडाओ छे, तेमां पहिलो ज्ञण पाडाओमां परमाधामीओथीआवी रीतनो दुःखोनो समूह कराय छे. ॥१०७८॥ तेओ हर्मेआं छ पाडाओमां परस्पर एक विजाने दुःख आपे छे, अने सातमा पाडाओमां वज्र सरखा कांटाओथी भेदाय छे. ॥ १०७९ ॥ अहीं थतां दुःखने कोड जीभोबालो पण वर्णववाने समर्थ नथी; अने ते ते पापिपंजररूप नगर एकांत दुःखोथी भरेलुं छे. ॥ १०८० ॥ माटे हे प्रकर्म ! आ चारे नगरने ज्यारे तं जाण्यां, त्यारे आ

॥ १०६६ ॥ संतान, मंदार, अने हरिचंदन नामनां कल्प वृक्षोधी मनोहर थपलुं, रत्न अने सुवर्णना समूहोधी वनावेला अनेक पाडाओवाळुं, मणिओनी कांतिधी हणाएला अंधकारवाळुं, हमेशां प्रकाशा-वाळुं, तथा चलायमान धतां कुंडलो, बाजु बंधो, सुकुटो, अने हारोनी कांतिना समूहवाला, विषय सुखरूपी समुद्रमां बुडेल, नहो करमाती वनमालाओ वाला, हमेशां आनंदमां रहेनारा, तथा अप्स-राओधी आलिंगित थएला देवोए करीने शोभितुं थएलुं वीजुं नगर छे. ॥ १०६७ ॥ १०६८ ॥ १०६९ ॥

कचित्पापिजनाजीर्णैकवचिर्धर्मनटान्वितम् ॥ चरित्रैर्विविधैः पूर्णैः-मंतरंगमहीभुजम् ॥१०६६॥

॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ द्वितीयं चारु संतान-मंदारहरिचंदनैः ॥ रत्नहाटकसंघात-घटितानेक पाटकम् ॥ १०६९ ॥ मणिप्रन्नाहतध्वांतं । नित्यालोकं विराजितम् ॥ चलत्कुंभलकेयूर-मौ-दिवारप्रन्नाकरैः ॥ १०६८ ॥ रतिसागरनिर्ममै-रभ्यानवनदामन्निः॥नित्यप्रसुदितैर्देवै-रप्सरः परिरन्निन्निः ॥ १०६९ ॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ साताख्यं कृतवान् कर्म-परिष्णामोऽत्र नायक-म् ॥ तेनेदं सतताह्लादं । शांतविद्वविनायकम् ॥ १०७० ॥ ईर्ष्यादोकत्रयक्रोध-दोऽन्नमोहमद-द्रमैः ॥ परीतमपि सुगधानां । ज्ञाति रम्यमिदं पुरम् ॥ १०७१ ॥ तेनेत्यं वर्णितं दुःखा-कुलितं परमार्थतः ॥ विवेकद्विखरिस्थाना-मिदमप्यवज्जासते ॥ १०७२ ॥ तृतीयं कुन्पिपासाज्ञी-वं शोद्धेगप्रपीनितैः ॥ जनैरनंतैः संकीर्णैः । महामोहवशीकृतैः ॥ १०७३ ॥

आ नगरमां कर्मपरिणाम राजाए साता नामनो नायक वनाव्यो छे, तेधी ते हमेशां आनंदकारक अने शांत थएल छे विद्वरूपी नायक जेमां एवुं वनेलुं छे. ॥ १०७० ॥ ते नगर इर्ष्या, द्याक, भय, क्रोध, लोभ मोह, मद अने भ्रमधी जोके धेरायलुं छे तो पण ते नगर सुगधाने रमणिक लागे छे. ॥ १०७१ ॥ तेधी उपर वर्णवेलुं ते नगर पण विवेकरूपी पर्वतपर रहेलाओने परमार्थधी दुःखोधी आकुल थपलुं भासे छे. ॥ १०७२ ॥ त्रीजुं नगर, श्रुधा, तृषा, भय, बंध अने उद्वेगधी पीडित थएला, तथा महामोहे घरा

दत्तना आगमनथी खुशी थया हता, अने वर्धनतुं दुःख (सांभलीने) विषाद युक्त थया छे, मादे
 वगर वीचारुं करनारा एवा आबिचाराओ कुं करे ? ॥ १०६२ ॥ वली हे वत्स । हर्ष अने विषादनुं नाटक
 आनाज घरमां छे तेम नथी; पण अपरापर कारणोथी समस्त भवचक्रमां ते नाटक छे. ॥ १०६० ॥
 वली आ भवचक्र नामना नगरमां रहैला सर्व प्रकारो एकेकथी मांडीने कहैवा अशक्य छे; मादे आ
 वीज रीते तारे बाकीना प्रकारोने पण जाणी लेवा. ॥ १०६१ ॥ आ भवचक्र घणां परचुटन नगरोथी
 भरेलुं छे, पण तेओमां उत्तम चार नगरो वधारे प्रख्यात छे. ॥ १०६२ ॥ तेमां पेहेलुं मानवावास
 नैतस्यैव गृहे नाटयं । वत्स हर्षविषादयोः ॥ नवचक्रेऽखिले किंतु कारणैरपरापरैः ॥ १०६० ॥
 प्रकारा दुःशका वक्तुं । द्रुंग्राहिकयाऽखिलाः ॥ नवचक्रपुरे शेषान् । पश्चानेन ससुन्नय
 ॥ १०६१ ॥ अवांतरपुरैरेत-द्वूरिनिः परिपूरितम् ॥ सुविख्यातं तथाप्यत्र । श्रेष्ठं पुरचतुष्टय-
 म् ॥ १०६२ ॥ एकं हि मानवावासं । द्वितीयं विबुधावयम् ॥ तृतीयंपशुसं-
 स्थानं । तुर्यं पापिष्टपंजरम् ॥ १०६३ ॥ तत्रेदं मानवावासं । सदा मोहादिन्निर्युतम् ॥
 क्वचिद्विष्टागमोऽखिलासि । देष्यसंगहृतं क्वचित् ॥ १०६४ ॥ धनप्राप्त्योन्मदं क्वापि । तत्रा-
 द्वायाकुलं क्वचित् ॥ दौर्नर्ग्यसंजृतं क्वापि । क्वापि सौत्राग्यशोन्नमम् ॥ १०६५ ॥

नामनुं, वीजुं विबुधालंघ (देवलोक) नामनुं, वीजुं पशुसंस्थान अने चोथुं पापिष्ट पंजर एटले (भरक)
 नामनुं छे. ॥ १०६३ ॥ तेओमां आ मानवावास नामनुं नगर हनेयां मोहादिकोए करीने सुक्त थएलुं,
 कयांक इष्टना आगमथी उह्लासवालुं, तो कयांक अणगमता पदार्थाना संगथी हणाएलुं, कयांक धन
 प्राप्तिथी हर्षवालुं, तो कयांक ते धनना नाशथी व्याकुल थएलुं, कयांक दुर्भाग्यथी भरेलुं, तो कयांक
 सौभाग्यनी शोभावालुं, कयांक पापी लोकथी जीर्ण थएलुं, तो कयांक धर्मरपी नदथी सुक्त थएलुं,
 एकी रीते अंतरंग राजाओनां विविध प्रकारनां चरित्रोथी ते नगर संपूर्ण थएलुं छे. ॥ १०६४ ॥ १०६५ ॥

आने हर्षे नचाव्यो हतो, तेम ह्मणां ते वापडाने आ विपाद नचावे छे. ॥ १०५१ ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, ते पंथिए आना कानमां शुं गुप्त वात कही ? त्यारे विमर्शे कहुंके आने वधन नामने पुत्र छे ॥१०५२॥ तेने वार्था छतां पण ते धन कमावानी ह्ज्याथी देशांतरे गयो; त्यांथी धणुं धन कमइने ते आवतते हतो; पण एटलासां कादंबरी नामनी महा अटवीसां चोरोए तेने पकड्यो; तेहुं धन लुंटी लीधुं, सार्थने तेओए हणयो, तथा लोकोने तेओए केद कर्या; ते केदीओनी साथे वर्धनेने पण तेओ (पोतानी) पळीसां लेइ गया, अने त्यां “आ सार्थवाह छे” एम विचारिने धनने माटे तेओए तेने संकडानामे

प्रकर्षः प्राह किं गुह्यं। कर्णे पार्थनेन ज्ञापितम्॥ विमर्शः प्राह पुत्रोऽस्यावर्तते वर्धनात्त्रियः १०५१
 वार्यमाणोऽपि स गतो—इविणार्जनकाम्यया ॥ देशांतरे धनं न्नौरि । समागन्नुपाज्यं सः ॥
 ॥ १०५२ ॥ कादंबर्यां महाटव्यां । गुहीतः परिमोपिन्निः ॥ लुप्तं धनं हतः सार्थो । जना वंदी
 कृतास्तथा ॥ १०५४ ॥ तन्मध्ये वर्धनं नीत्वा । पट्यां ते यातनाज्ञातैः ॥ सार्थवाहोऽपिमित्यु-
 चै—र्धनार्थमकदर्थयन् ॥ त्रिन्निविशोपकम् ॥ १०५५ ॥ अयं लंबनकस्तस्य । गृहजो दासदा-
 रकः ॥ नष्टा कर्थांचिदायातो । वृत्तांतं च न्यवेदयत् ॥ १०५६ ॥ यद्दकार्पीततश्चार्यं । नवता-
 दृष्टमेव तत् ॥ प्रकर्षः प्राह किं त्रासं । प्रलापाद्यैर्नैवेदिह ॥ १०५७ ॥ विमर्शः प्राह न त्रास
 मेतैः कस्यापि जायते ॥ नाटके तु विपादस्य । नवंत्यन्निययोर्मयः ॥ १०५८ ॥ धनदत्तागमे
 तुष्टा । विपणणा वर्धनापदि ॥ असमीक्ष्य कृतो ह्येते । किं कुर्वंतु तपस्विनः ॥ १०५९ ॥

दुःखोथी कदर्थना करी. ॥ १०५३ ॥ १०५४ ॥ १०५५ ॥ हवे आ (तेना) धरमां जन्मेलो लंबनक नामना दासपुत्र केदलेक कटे नाथीने अहीं आव्यो छे, अने तेणे ते वृत्तांत वासव वणिक्ने कस्यो छे. ॥१०५६॥ पडी जे कंद आणे कर्युं छे, ते तो ते जोयुज छे; पडी प्रकर्षे कहुं के, हे मामाजी! अहीं आ विलाप आदि-
 कथी तेओतुं हवे शुं बलवातुं छे ? ॥ १०५७ ॥ त्यारे विमर्शे कहुं के, आ प्रलापोथी कोइतुं पण रक्षण
 थतुं नथी; आतो विपादना नृत्यमां अभिनयोना मोजांओ थाय छे. ॥ १०५८ ॥ आ सधलाओ धन-

लाभं तेषां एक इयाम गुरुवने जोगो. ॥ १०४३ ॥ तयारे तेषां कहुं के हे मामाजी ! वारणे आ कयो
 गुरुष उभो छे ? तयारे विमर्शो कहुं के, शोकनो मोटो मित्र आ विषाद छे. ॥ १०४४ ॥ अने आ कोइक
 पंथी अहाँ प्रवेश करवाने इच्छे छे अने ते प्रवेश कर्याबाद आना घरमां आ विषाद पण प्रवेश करशे.
 ॥ १०४५ ॥ पछी ते पंथीए त्यां जहने वासवने गुप्त बात करी; तेषी ते विषादथी अधिष्ठित थयो थको
 मूर्छा पामीने पृथ्वीपर पच्चो. ॥ १०४६ ॥ पछी वायुना दानादिकथी मलेख छे चैतन्य-जेने एवोते,
 तेनोक्तं च नरः कोऽयं । मातुल दारि तिष्ठति॥विमर्शः प्राह शोकस्य । विषादोऽयं महासुहृत्
 ॥ १०४४ ॥ वांलत्यत्रैष पञ्चिकः । प्रवेष्टुं यश्च कश्चन ॥ नवनेऽस्य विषादोऽयं । प्रविष्टेऽस्मिन्न
 प्रवेक्ष्यति ॥ १०४५ ॥ वासवस्य ततो गुह्यं । प्रविश्य पञ्चिकोऽब्रवीत् ॥ पयात् मूर्धितः
 पृच्छ्यां । विषादाधिष्ठितोऽथ सः ॥ १०४६ ॥ वायुदानादिना लब्ध-चेतनः प्रललाप च ॥ हा
 पुत्र तव संजाता । कावस्था मम कर्मणा ॥ १०४७ ॥ निर्गतोऽन्नाग्यसंनारा-द्वत्स वारयतो
 ऽपि मे ॥ विधिना निर्धुषेनेदं । कृतं तव करोमि किम् ॥ १०४८ ॥ विषादस्तत्प्रलापेन । प्र-
 विष्टः स्वजनेष्वपि ॥ सर्वे हाहारवपराः । प्रलयंतिस्म ते नृशाम् ॥ १०४९ ॥ अन्नमूढं गता-
 नंदं । वासवीयं गुहं ततः ॥ तद् दृष्ट्वा मातुलं प्राह । प्रकर्षः कोऽथमुद्भ्रमः ॥ १०५० ॥ स प्रा-
 ह्येष यथा पूर्वं । हर्षेण प्रविनादितः ॥ तपस्विनं विषादोऽयं । नाटयत्यधुना तथा ॥ १०५१ ॥

वासव शेट विलाप करवा लाग्यो के, हे पुत्र ! मारां कर्म योगे तारी आ शुं दया थइ ? ॥ १०४७ ॥
 हे वत्स ! वारता एवा पण मारा अभ्यागयना समूहथी तुं चाल्या गयो, अने दुष्ट दैवे तारुं आम कर्तु-
 तेषी हवे हुं शुं करुं ? ॥ १०४८ ॥ ते प्रलापथी स्वजनोमां पण विषाद दाखल थयो, अने सर्वे हाहारव
 करता थका अत्यंत विलाप करवा लाग्या. ॥ १०४९ ॥ पछी ते वासव वणिकहुं घर आनंद रहित अने
 सह बनी गयुं; ते जोड़ने प्रकर्षे मामाने कहुं के, आ उद्भ्रम शुं थयो? ॥ १०५० ॥ तयारे विमर्शो कहुं के पूर्वे जेस

मादे एवा वाचाल माणसने कथो प्राणि प्रमाणरूप गणे छे ? ॥ १०३६ ॥ हे वत्स ! उच्छ्रंखल चाणी तो खरेखर प्राणिश्रीने बंध मादे थाय छे, अने गोपवेली चाणी मोक्ष मादे छे, एवी रीतनी तेनी प्रकृतिनी स्थिति छे. ॥ १०३६ ॥ तेथी आ दुर्मुखने विकथानां मूलरूप एवुं दुर्भाषातुं आबुं फल मलेलं छे, अने परलोकमां दुर्गतितुं निश्चल दुःख तेने मलको. ॥ १०३७ ॥ एदलासां प्रकर्षनी दृष्टि राजसार्गपर पड्डी; अने न्यां तेंणे एक श्वेत मनुष्यने जोयो, अने तेथी तेंणे मामाने पुछुयुं के, ॥ १०३८ ॥ हे मामार्जा आ कोण छे ? तथा कथां जाय छे ? तयारे विसर्पे कहुं के, आ हर्ष नामनी राण केसरिनी सेनापति छे. न्नारयुवंशुखला वत्स । भुवं बंधाय देहिनाम् ॥ मोचनाय तु संदीने--त्येपा तत्प्रकृतिस्थितिः ॥ १०३६ ॥ तदस्य विकथामूढं । दुर्भाषाफलमीदृशम् ॥ आपन्नं परलोकै च । भुवा दुर्गति-याचनाः ॥ १०३७ ॥ अत्रांतरे प्रकर्षस्य । राजसार्गे पपात दृग् ॥ तत्रैको मानवः शुभ्रो । दृष्टः पृष्टश्च मातुलः ॥ १०३८ ॥ कोऽयं क्व याति स प्रोचे । रागकेसरिसैनिकः ॥ हर्षोऽयं मान-वावासे । वासवाख्यवणिक्शुहे ॥ १०३९ ॥ प्रवेदयति मनःकर्तु-मस्योत्सवतरंगितम् ॥ बालकाववियुक्तस्य । वयस्यस्य समागमात् ॥ १०४० ॥ ॥ युगम् ॥ निरैकत प्रकर्षोऽथ । सुवि-स्फारितलोचनः ॥ धनदत्तेन सुहदा । वासवो मितितस्तदा ॥ १०४१ ॥ मितनाडनदत्तस्य । हर्षाविष्टोऽथ वासवः ॥ सवांधवः समिन्नश्च । विततान महोत्सवम् ॥ १०४२ ॥ अकारुचारसव-शुह कोत्रं हर्षविनिर्मितम् ॥ प्रकर्षः प्रेक्षते यावद्--दृष्टस्तावन्नरोऽसितः ॥ १०४३ ॥

अने ते बालकालथी वियोग पामेला मित्रना समागमथी वासव नामना वणिकना मनने उत्सव युक्त करवाने मानवावासमां रहेला ते वणिकना घरमां प्रवेश करयो. ॥ १०३९ ॥ १०४० ॥ हवे प्रफुल्लित लोचनोवालो प्रकर्ष जोवा लागयो; तेदलासां वासव वणिक धनदत्त नामना मित्रने मलयो. ॥ १०४१ ॥ हवे धनदत्तने मलवार्थी वासव हर्षित थयो, तथा तेंणे बांधवो अने मित्रो सहित महोत्सव विस्तरार्थो. ॥ १०४२ ॥ हवे प्रकर्ष जेदलासां हर्षे अचानक वनावेला वासव वणिकना घरना क्षोभने जुग छे, तेद-

१० नारुं एवु “ दुर्मुख ” नाम तेनें मरुयुं छे. ॥ १०२६ ॥ १०२७ ॥ १०२८ ॥ आ माणस
 ११ स्त्रीकथा, भक्तकथा, राजकथा, तथा देशाकारूप विकथाओंमां आसक्त थयो छे, अने
 १२ तेषी सुखमांथी निकलती अस्सथ्य वाणीने ते अटकवाी शकती नथी. ॥ १०२९ ॥ हचे एक दहाडो
 १३ चणक नगरनो तीव्र नामनो राजा द्वाञ्चुओने जीतवा माटे गयो, तथा तेणे त्यां युद्धमां पराक्रमथी
 १४ द्वाञ्चुओने जीत्या. ॥ १०३० ॥ एटलाभां दुर्मुखे सभामां एवी राजकथा करी के, भयंकर वैरिओए
 १५ राजाने तो जीती लीथो, माटे हे लोको ! तमो नाथी जाओ ? ॥ १०३१ ॥ ते सांभलीने थएल छे.

१६ त्रिनिविशेषकम् ॥ स्त्रीत्रकारज देशानां । कथास्वयमनूजतः ॥ शशाक धर्तुं नाऽसन्ध्यां ।
 १७ निःसंतीं सुखाजिरम् ॥ १०३२ ॥ गतो राजा रिपून् जेतु-मितश्च चणकाधिपः ॥ तीव्राख्यस्तेन
 १८ रिपवो । युधि वीर्येण निर्जिताः ॥ १०३० ॥ मध्येसन्नं नृपकथां । चकारेतश्च दुर्मुखः ॥
 १९ जितो नृपोऽरिञ्चिश्चैः । पलायध्वं ततो जनाः ॥ १०३१ ॥ तदाकार्यं पुरं सर्वं । नष्टं संजात-
 २० संभ्रमम् ॥ समागतो नृपोऽपश्यत् । तद्भवन्नसन्निभम् ॥ १०३२ ॥ श्रुत्वा कुलश्रितद्वार्ती ।
 २१ कुपितो दुर्मखोपरि ॥ दंरुमीदृशमस्यादात्-पुनरावासिते पुरे ॥ १०३३ ॥ प्रकर्षः प्राह ह्य
 २२ कष्ट-मेतावदुद्वचःफलम् ॥ विमर्शः प्राह विकथो-न्मथितानांमियत्कियत् ॥ १०३४ ॥ कृपासी
 २३ गुणवल्लीनां । वासी नूनमयंत्रिता ॥ प्रमाणीकुरुते कोऽपि । प्राणी न सुखरं जनम् ॥ १०३५ ॥

२४ संभ्रम जेने एवुं सर्व नगर नाथी गयुं; पढी त्यां आवेला राजाए ते नगरने बलेलां वन स्वरखुं जोयुं
 २५ ॥ १०३२ ॥ पढी कोइकरीते ते बृत्तांत सांभलीने दुर्मुख चपर कोप पाभेला ते राजाए फरीने नगर
 २६ वसाधिने तेने आवी रीतनो दंड करेलो छे. ॥ १०३३ ॥ त्यारे प्रकर्ष बोल्थो के, अरे रे ! ? दुर्बचनहुं
 २७ फल आहुं छे के ! । त्यारे विमर्ष कहुं के, विकथाथी पराभव पाभेलाओने आटहुं ते हुं हिंसाधमां छे ?
 २८ ॥ १०३४ ॥ खरेखर दावमां नही राखेली वाणी, गुणोरपी बेलडीओने (कापवामां) खड्ग सरखी के ?

कीदमी पंडे पीताचुं दुःख तें जाणी शकतो वधी. ॥ १०२१ ॥ जे माणस बीजा पासेशी प्राप्त थणला एवा
 पण मांसने खाय छे ते अधम छे; थारि पीतें जीवोने हर्षाने जे मांस खाय छे, तेनी तो वातज शी करवी ?
 ॥ १०२२ ॥ अपवित्र, बीभत्स तथा क्रुमिभोथी भरेलां मांसने खातो एवो माणस राक्षस अने शिष्याल
 आदिथी केम वधी जाय ! (अर्थात् तेने राक्षस अने शिष्याल सरखो जाणवो.) ॥ १०२३ ॥ विमर्श पर्वो
 रीते बोलतो हतो तेलामांज ते ललन राजा शिष्याल पडाली दोडतो धको बंधे मुखे मोटी खोमां
 पडवाथी मृत्यु पान्यो. ॥ १०२४ ॥ थ्यारि प्रकर्षे (विमर्शने पूड्युं के राजाने शुं आ शिकारनुं फल मलयुं
 परतः प्राप्तमपि यो । मांसं खादति सोऽधमः ॥ हत्वा नक्रयतस्तच्चजीवान् स्वयं किमुच्य-
 ताम् ॥ १०२५ ॥ नृजानो मांसमशुचि । वीन्रसं क्रुमिसंकुलम् ॥ रक्षसश्च शृगा-
 लानि-विंशिव्येत कथं नरः ॥ १०२६ ॥ विमर्शोऽदो वदत्येव । प्रधावन्ननुजंहुकम् ॥ अथो
 मुखो महार्थे । पतितो बलनो मृतः ॥ १०२७ ॥ प्रकर्षोऽपृण्डदस्यान्नूत्-किमेतन्मृगयाफलम्
 विमर्शः प्राह नन्वेतत् । पुष्यं नारकिताफलम् ॥ १०२८ ॥ इतश्च राजपुरुषैः । कंचिततत्रपुड-
 वम् ॥ पाप्यमानं नरं दृष्ट्वा । प्रकर्षः प्राह मातुल ॥ १०२९ ॥ अमीन्निर्निर्धुरैरेप । नरः
 किमिति पीड्यते ॥ विमर्शः प्राह चणक-पुरवासी महाधनः ॥ १०३० ॥ सार्धशः सुमुखो
 ह्येप । वाक्पारुष्यात्तु जन्मजात् ॥ तेने दुर्मुख इत्याख्यां । लोकै प्रकृतिदीपिकाम् ॥ १०३१ ॥
 के ? थ्यारि विमर्श कहुं के, अरे ! आ तो हजु एप्य मट्युं छे, नारकीरुप फल तो (हजु तेने हवे मलवानुं
 वाकी छे. ॥ १०३२ ॥ एटलामां राज पुरुषोथी तपेला सीसानो रस पवाता एवा कोइक माणसने जाइने
 प्रकर्षे कहैवा लाग्यो के, हे मामाजी ! आ निर्दय लोको आ माणसने केम दुःख आपे छे ? थ्यारि
 विमर्श कहुं के, चणक नामना नगरनो रहैवासी तथा धनाढ्य एवो आ सुमुख नामनो सार्ध-
 पति छे; पण जन्मथी कठोर वाणीवालो होवाथी दुनियामां (तेनां) स्वभावने प्रगट कर-

केमके ते मोहने वशा थएला अथम माणसो रसथी जुगारमां मन्था रहे छे ॥ १०१३ ॥ ते जोहने प्रकर्ष
 जुगारने महा अनर्थ करनारो मानवा लाग्यो; हवे तेनी लीलां कमल सरखी दाछि वन उपर पडी
 ॥ १०१५ ॥ स्थारे ते वन तरफ हाथ करीने ते मामाने कहेवा लाग्यो के, उगामेलां हथियारवालो, पोते
 दुःखी, बीजां प्राणीओने दुःख आपनारो, भूखथी दुमणी थएलो, तथा तुषाथी कोषित सुखवाला एवो
 आ बोडेरवार थहने मन्थाह काले पण शियालनी पाछल कोण दोडे छे ? ॥१०१६॥१०१७॥स्थारे विमर्शो
 जन्नापो जवति व्यक्तो । यावदेवं तयोर्दयोः ॥ मस्तकं कितवैस्तावत्--त्रोटितं तस्य वृंतवत्
 ॥ १०१४ ॥ तद्दृष्ट्वाऽमन्यत द्यूतं । महानर्थविधायकम् ॥ प्रकर्षोऽथ वने तस्य । इग् नीला-
 व्जनिनाऽपतत् ॥ १०१५ ॥ कृत्वा तत्संसुखं हरतं । ततः स प्राह मातुलम् ॥ क एष सुर-
 गारुहः।प्रधावत्यनुजंबुकम्॥१०१६॥जनीर्णास्त्रः स्वयं दुःखी । दुखदश्चान्यदेहिनाम् ॥ मन्था-
 हेऽपि क्रुधाक्लामः । पिपासाक्षोषिताननः ॥ १०१७ ॥ विमर्शः प्राह ललित-पुरेऽयं लवणो
 नृपः ॥ मृगयानिरतोऽरण्ये । तिष्ठत्येष द्विवा निशाम् ॥ १०१८ ॥ मंत्रिनिवर्त्यमाणोऽपि ।
 भिन्नैश्च न निवर्तते ॥ राजकार्येषु सीदत्सु । चिंतितं राज्यचिंतकैः ॥ ११९ ॥ हंसस्थाने यथा
 काको । नासौ राजा तथोचितः ॥ ततो वहिरकार्यस्तं । पुत्रं राज्ये निधाय ते ॥ १०१० ॥
 ॥ युगमम् ॥ तिष्ठत्येष तथाप्येको । मृगयात्त्परो वने ॥ मांसलुब्धो न दुःखं स्वम् । जानाति
 विषकीटवत् ॥ १०११ ॥

कहुं के, ललित पुरनो आ ललन नामनो राजा छे; ते हमेशां शिकारमां तल्लीन थहने वनमांज रहे छे,
 ॥ १०१८ ॥ मंत्रिओ अने मित्रोथी चार्यां हतां पण ते शिकारना व्यसनथी दूर थतो नथी; पडी राज-
 कार्यां वगडते छते कारभारिओए विचार्युं के, हंसोनी जगोए जेम काणजो तेम राज्यपर आ राजा-
 लायक नथी; एम विचारि पुत्रने राज्यपर बेसाडी तेओए तेने बहार कहाडी मेवयो. ॥ १०१९ ॥
 ॥ १०२० ॥ तो पण शिकारमां तत्पर थहने एकाकी ते वनमां रहे छे; अने मासनो लोभी थहने विष-

हे ? ॥ १००६ ॥ त्पारे विमर्शो कहुं के, नाथी जवानी इच्छावालो, दिशाओ तरफ जानारो, शुधाधी हुमणो थएलो, तथा पुरुषोधी वींशाएलो एवो आ लक्ष्मीना भंजार सरखा कुवेरना पुत्र हे. ॥ १००७ ॥ तेनुं गाण नाम कपोत हे, अने सुख्य नाम धनेश्वर हे; तथा जुगारना व्यसनवाला एवा तंणे थापना धनने नष्ट करुं हे. ॥ १००८ ॥ पाताहुं धन खलास थपाथी जुगार मादे ते चोरी करवा लाज्यां, त्पार राजाए तेने कदर्थना करी, पण माननीकनो पुत्र होवाथी तेने जीवथी माधां नहीं ॥ १००९ ॥ आज रात्रिण् आ जुनां पुराणां कपडां सुद्धां पण हारी गयो हे, तेथी व्यसनखेदी थइने तंणे (दावपर)

नंष्टुकामो दिगालोकी । कुत्कामो वेष्टितो नरैः ॥ विमर्शः प्राह पुत्रोऽयं । कुवेरस्य श्रिया निधेः ॥ १००७ ॥ नास्त्रा कपोतो गौणेन । सुख्यथाप्रा धनेश्वरः ॥ द्यूतव्यसनिनानेन । पितृ-वित्तं विनाशितम् ॥ १००८ ॥ द्यूतायैप सृजन् चौर्यं । धने निष्ठापिते निजे ॥ राज्ञा कदर्थितो मान्य-पुत्रत्वान्न तु नाशितः ॥ १००९ ॥ कर्षटाद्यखिलं राज्ञा वद्य चानेन हारितम् ॥ क्तो अरनतसेन । मस्तकेन पणस्ततः ॥ १०१० ॥ एतैश्वकित्तवैर्धृतैः । शिरोऽप्यस्य जिघृ-कुप्तिः ॥ जितोऽयं नादयते ह्येवं । नष्टं शक्तोति न क्वचित् ॥ १०११ ॥ प्रकर्षः प्राह किं ज्ञाता । नानेन द्यूतविक्रिया । द्यूतं हि धनकक्षाग्नि । मूर्त्योर्मिन्नं गुणामयः ॥१०१२॥ विमर्शः प्राह किं कुर्यान्-महामोहवशो ह्ययम् ॥ द्यूते रसात् प्रवर्तते । तद्दशा हि नराधमाः ॥१०१३॥

पोतानां मस्तकनी शरत करी हे. ॥ १०१० ॥ तेनुं मस्तक पण लेवानी इच्छावाला एवा आ हुष्ट अने धृत जुगारीथोए तेने जीत्यो हे, अने तेना आ हाल कर्यां हे; अने तेथी ते कोइ पण रीतिं नाथो शक्तो नथी. ॥ १०११ ॥ त्पारे प्रकर्षे कहुं के, आण थुं जुगारनो विकार नथी जाण्यो ? जुगार तो धनरुपी काष्टने (बालवामां) अग्नि सरखो, मृत्युना मित्र सरखो, अने गुणोने (नष्ट करवामां) राग सरखो हे. ॥१०१२॥ त्पारे विमर्शो कहुं के, (आ विचारो) महा मोहने वशा थएलो हे; तेथी थुं करे ।

ढंटेराना शब्द मनोहर बाणीवाला कुकडाधोनां कुडुंब मारफते थयो. ॥ १००० ॥ बली ते प्रभात
 समये शरिरना निबिड आलिंगनथी उडलता प्रेमे करीने नष्ट थएल छे रात्रिसंबंधि वियोग
 जेमां, एवी चक्रवाकोनां जोडांधोनां संगमनी लीला कोना हृदयमां आश्चर्य विस्तरती
 न ह्योती ! (अर्थात् सर्वनां हृदयमां आश्चर्य करती हती) ॥ १००१ ॥ एवी रीते सूर्यनो उदय थाते
 छते विमर्श कहुं के, हे वत्स ! भवचक्रने जोवामां तने मोहुं आश्चर्य छे ! ! ॥ १००२ ॥ पण एकैक स्थानक
 जोवाथी अत्यंत विस्तरवाहुं एवुं ते नगर जोह द्वाकाय तेम नथी, मादे तेने डुकामां जोवा मादे
 गढगात्रपरिरंजविजुंजि-प्रेमनिर्दलितरात्रिवियोगा ॥ चक्रवाकयुगसंगमलीला--विस्मयं न
 हृदिकस्य वितने ॥ १००१ ॥ इत्थं सूर्योदये जाते । विमर्शः प्राह वत्स ते ॥ नव-
 चक्रद्विदृक्षायां । महदस्ति कुतूहलम् ॥ १००२ ॥ न शक्यतेऽतिविस्तीर्णं । तदैकैका-
 श्रयेकणात् ॥ द्रष्टुं कार्श्येन तेनायं । चारुरारुहतां नगः ॥ १००३ ॥ महाप्रज्ञावो
 विस्तीर्णो । विवेकाख्योऽतिनिर्मलः ॥ नवचक्रस्थितिः सर्वा । समारूढैरिहिकथ्यते ॥ १००४ ॥
 यच्च न ज्ञायते पृष्ठा । तदुक्तंवा प्रपूर्णताम् ॥ एवमस्त्विति तेनोक्ते । समारूढाबुजौ
 नगे ॥ १००५ ॥ प्रकर्षः प्राह सकलं । नव चक्रमिहिकथ्यते ॥ दीनो देवकुले नमो ।
 कः पुनर्मातुलास्ययम् ॥ १००६ ॥

आ मनोहर पर्वतपर (आपणे) चढीए. ॥ १००३ ॥ आ महा प्रभाववालो विवेक नामनो पर्वत वि-
 स्तरवालो अने अत्यंत पवित्र छे; तेनापर चढवाथी भवचक्रनी सर्व स्थिति देखाथे. ॥ १००४ ॥
 बली आमां जेनी तेने गम न पडे, ते पृष्ठीने तारी उत्कंठा तुं पूर्ण करजे ? पृष्ठी " बहु सारं " एम प्रकर्ष
 कथा बाद तेओ बहे ते पर्वतपर चढ्या ॥ १००५ ॥ तयारे प्रकर्ष बोल्यो के, अहो ! अर्हाथी ती सघहुं
 भवचक्र देखाय छे; पण हे मामाजी ! आ मंदिरमां जे दीन अने नग मनुष्य (देखाय छे) ते कोण

नलना भयथी चंद्र, पितानो (समुद्रनो) उत्संग छोडीने, आकाशमां गयो हतो, तेज उवालाओंथी पुष्ट
 थएला वडवायिने उगोला सूर्यना (मिपथी) शंकीने तुरत डेशी आशाने (पश्चिम दिशाने) ने प्रास
 थयो. ॥ ९९५ ॥ ते समये सूर्ये नवुं दिवस संवाधि राज्य मलते छते, अंधकार रूपी सघली धूलिनं दूर
 करी, तथा ताराओंना समूह रूपी कांकराओंनी श्रेणिने चोरखी करी अने आकाश प्रते किरणारुपी
 कुंकुमना रसनो छंटाकाव कर्यो. ॥ ९९६ ॥ (पौतानो) स्वामी सूर्य आवते छते, यार रूप चंद्रने तजनी
 एवो आकाशरूपी (कुलटा खीए) प्रभाते लाल कुंकुमना लेपमां ताराओंना मिपथी थएली नयोरौ

ध्वांतधूलिरखिजापि निरस्ता । शोधिता जगणकर्करंपंक्तिः ॥ अंशुकुंकुमरसैः स्नपितं खं ।
 नास्करेण नववासरराज्ये ॥ ९९६ ॥ आगते न पिदधे किमु पत्थौ । द्यौरन्यजंत्युपपतिं हिम
 नासम् ॥ ऊपसरुणिमकुंकुमलेपे । तारकहृदनखव्रणपंक्तिम् ॥ ९९७ ॥ किं पुनः स्पृशसि
 यः परकूले । मामपश्रियमपेह्य गतोऽनूः ॥ सांजनाश्रुततिमित्यन्निजानुं । पद्मिनी मधुकरैः
 किरतिस्म ॥ ९९८ ॥ संहता नृपशुपकिगणेन्य-स्तामसी दिनकतोदयराजा ॥ एकतामुप
 गता खलु निज । कौशिकादिनयनेषु नितीना ॥ ९९९ ॥ यद्गृहंऽथतमसांनिधचौरः ।
 स्थास्यतीह स जविष्यति दंड्यः ॥ निंमिध्वनिरनूदिति जानो-श्रास्काकुक्कवाकु-

कुटुंवात् ॥ १००० ॥

आंओनी श्रेणिने शुं छुपावी नहीं ? (अर्थात् छुपावीज.) ॥ ९९७ ॥ विलखी थएली एवी मनें तजीनं तुं परदेया
 गयो हतो, तारे हवे फरिने तुं मनें यामाटे अडके छे ? (एम कहेती थकी) कमलिनी भमराओंनां (मिपथी) अंज-
 न सहित आंसु ओनी श्रेणिने सूर्यनी समीपे खेरे छे. ॥ ९९८ ॥ उदयपामता सूर्ये मनुष्य, पशु, अने पक्षिनां
 समूहो पासथी तामसी निद्राने दूर करी; पडीते निद्रा एकठी थदने खरेखर धूवडोनी श्रेणिओंनी अंजोमां
 भराड वेडी ॥९९९ ॥ अहीं जेनां घरमां अंधतमस नामनो चोर रहेशे, तेनो दंड थयो, एवी रीतनो सूर्यना

आसक्त भएला हे, तेओनुं पण आहुंज आश्रय युक्त नाटक थाय हे. ॥ १८८ ॥ वेद्याओए हरी लीधेल हे सर्वस्व जेओनुं एवा कुलकलंकी मूढ पुरुषो शोचनिक दयाने प्राप्त थया हतां पण तेओथी विरक्त थंता नथी. ॥ १८९ ॥ सर्पिणीनी पेंडे बीजी स्त्रीओ पण ज्यारे विश्वास योग्य नथी, त्यारे दृष्टिविषसर्प सरखी वेद्याओनी तो प्रश्नज शुं करवो ? ॥ १९० ॥ ते वेद्याओ धन आपनार कुष्टिओने पण कामदेव सरखा जुए हे, तथा लाख रहित थएला अलता सरखा (अर्थात् महारूप अने तेजवाला) पुरुषोने निर्धन पणाथी तजी आपे हे. ॥ १९१ ॥ त्यारे प्रकर्ष कहुं के, ते सर्व सत्य हे, तेमां संशय नथी; पडी तेओए

वेद्यानिर्हृतसर्वस्वा । नवंति कुददूषणाः ॥ न च मूढा विरज्यंते । शोच्यामपि गता दशाम् ॥ एणए ॥ सर्पिण्य इव विश्वास्या । नान्या अपि हि योषितः ॥ दृग्विषाहिसमानासु । वेद्यासु प्रश्न एव कः ॥ एणए ॥ कुष्टिनोऽपि हि पश्यंति । स्मरान्जान् धनदायिनः ॥ निर्वा-
 कालक्तकप्रायान् । वेद्या सुचंति निर्धनान् ॥ एणए ॥ प्रकर्षणोदितं सत्य-मेतन्नास्त्यत्र
 संशयः ॥ ततो निर्वाहितस्तान्यां । रात्रिशेषः क्वचिद्गृहे ॥ एणए ॥ आलिङ्गिरजनीविर-
 हातो । द्यां ससंभ्रममथांबुंजपाणिः ॥ तद्गणेन निपपात मणीनां । हरयष्टिरिव तारकराजिः
 ॥ एणए ॥ वासवस्य विधिनान्जनि ज्ञासा । गर्श्रिणीव परिपांडसुखी द्विग् ॥ ध्वांतशांतिशु-
 चिदोहदपूर्ते । रुच्वसत्तनूनविनोदा ॥ एणए ॥ यद्द्विया द्विमगात्पितुरंकं । ज्ञग् विहाय
 परिशंक्य तमिंदुः ॥ ज्वालजालजटिलं वडवाग्निं । ज्ञानुसुश्रितमयाच्चरमाशाम् ॥ एणए ॥

कोइक स्थानकमां बाकीनी रात्रिनो भाग निर्गमन कर्षो. ॥ १९२ ॥ हवे रात्रिए (पडावेला) विरहथी दुःखित थएलो सूर्य संभ्रम सहित आकाश रूपी (पोतानी स्त्रीने) आलिंगन करवा लाग्यो; अने तेथी मणिओनी हारयष्टिनी पेंडे ताराओनी श्रेणि पडवा लागी. ॥ १९३ ॥ इंद्रनी दिद्या (एटले पूर्वदिशा) कांतिथी ब्रह्माए करीने गर्भिणी स्त्रीनी पेंडे आसपासथी पांडुर सुखवाली थइ; तथा अंधकारनी द्यांति-
 रूपी पवित्र होहलो संपूर्ण थवाथी पुलकित शरीरवाली अने अत्यंत विनोदवाली थइ. ॥ १९४ ॥ जे वडवा-

सुधि तु संताह रहे, अने पढी भोगो भोगवजे ? ॥ १८० ॥ ते सांभलीने रमण भययुक्त वारिर.
वालो थपो, एदलामांत्यां चंड आवी पहेंत्यो अने वारणे मोटो कोलाहल थयो. ॥१८१॥ पढी चंड तुरत अंदर
गयो, अने त्यां तेंणे रमणने जोयो; त्यारे ते तलवार खेंचीने तेने मारवा तैयार थयो. ॥ १८२ ॥
त्यारे रमण दीनता पासीने, तथा सुखमां दरो आंगलीओ नाखीने भयथी चंडने अष्टांगपात
नमस्कार करवा लागयो. ॥१८३॥ पढी चंडे दयानी उत्पत्तिथी तेने मायां तो नही, पण क्रोधना उजालाथी

रमणोऽनूदिदं श्रुत्वा। नयाधिष्ठितविग्रहः ॥ चंरोऽष्टाभ्यागतो द्वारे । नूयान् कोलाहलोऽजनि
॥ १८१ ॥ चंरस्तूर्णं प्रविष्टोऽथ । रमणं च ददर्श सः ॥ असिपुत्रीं समाकृष्य । हंतुं व्यव-
सितश्च तम् ॥ १८२॥ दैन्यं प्राप्तोऽथ रमणो । मुखक्षिप्रदशांगुलिः ॥ अष्टांगपादपतनं। चंरस्य
कृतवान् न्रिया ॥ १८३ ॥ ततश्चंनो दयोत्पत्या । मारयामास नैव तम् ॥ रोपोत्कर्षोत्परं
तस्य । त्रोटिता तेन नासिका ॥ १८४॥ बुधौ कर्णौ चक्षुरेकं । कृष्टं विदलिता रदाः ॥ इतः पा-
द्विंशप्रद्वारोऽथ । हसितं गणिकाद्वयम् ॥ १८५॥ कृतस्ताभ्यां हतस्वांत—श्रंडः पेशालजापितैः ॥
राजलोकैर्हंतो निर्यत् । मुक्तश्च रमणोऽसुनिः ॥ १८६ ॥ दध्यौ प्रकर्षः कामस्य । न्यस्य च
विचेष्टितम् ॥ कुट्टिन्याश्वातिगहनं । साहाय्येकणकोपमम् ॥ १८७॥ विमर्शः प्राह येऽप्यन्ये।
न्रवंति गणिकारताः ॥ तेषामीदृशमेव स्या-न्नाटकं विस्मयावहम् ॥ १८८ ॥

नेणे तेलुं नाक तोडी नाह्युं, कानो काप्या, एक आंख खेंची कहाडी, दांतो तोडी पाड्या, तथा तेने
लात मारी; (ते सयलुं जोइने) वन्ने गणिकाओ हसवा लागी. ॥ १८४ ॥ १८५ ॥ पढी ते वैर्याओए
मिष्ट वचनोथी चंडनुं चित्त हरी लीधुं; हवे वहार निकलेला रमणने राजपुरुषाए मायां, तेथी ते प्राण
रहित थयो. ॥१८६॥ ते सयलुं जोइने प्रकर्ष कामदवनुं, भयनुं तथा कुट्टणनिं अत्यंत भयंकर अने साक्षात्
नाटक सरखुं चेष्टित विचार्युं. ॥ १८७ ॥ पढी विमर्श योत्यो के, बीजाओ पण के जेओ वैर्याओआमा

वानो हेतु शुं डे ? ॥ १७२ ॥ त्यारे विमर्शं कहुं के, पुष्पां, वखो अने आभ्रुवर्णोथी आच्छादित थपली तथा नवद्वारारूप खालोवाली आ विद्यानी कोठिने शुं तुं जोतो नथी ॥१७३॥ वली तारा सोगन खाइने कहुं छं के, आ दुर्गिथी मारुं तो माथुं फरी जाय छे; माटे तेणीथी दूर रहिनेज अहाँ जे थाय ते आपणे जोइए ॥१७४॥ त्यारे प्रकर्ष बोल्यो के, हे मामाजी ! आपे मने सुकज कहुं; आ अशुचिना गंधथी अहीं मने पण महा पीडा थाय छे. ॥१७५॥ पछी तेओ बने (मामो भाणेज) खसीने दूर बेठ।; एदलामां त्यां सुवान रमण आधी पहोच्यो, अने पाडल भयसहित कामदेव पण आच्यो. ॥ १७६ ॥ पछी कुंदकालिकाने

स प्राह पुरुषवसना—ऽलंकारपिहितामिमाम् ॥ नवश्रोतोयुतां विष्टा—कोष्ठिकां किं न पश्यसि ॥ ए७३ ॥ इतो दुष्यति दुर्गंधा—ह्रपे तुन्न्यं शिरो मम ॥ तदस्या दूरतः स्थित्वा । पश्यामि । यद्वेदिह ॥ ए७४ ॥ प्रकर्षोऽपि जगौ युक्त—सुक्तं मातुव मे त्वया ॥ ममाप्यशुचिर्गंधेन । महातिरिह जायते ॥ ए७५ ॥ अपसृत्य ततो दूरे । स्थितौ तौ रमणो युवा ॥ आगतोऽत्रांतरे पश्चा—त्सन्नयो मकरध्वजः ॥ ए७६ ॥ दृष्ट्वाथ कुंदकदिकां । ममज्ज रमणोऽभ्युते ॥ सुदा मदन मंजर्या । संज्ञिता तं च सैकत ॥ ए७७ ॥ आकर्षकृष्टवाणस्तं । जघान मकरध्वजः ॥ अन्न्यंतरे प्रविश्याथ । तस्याः स प्रददौ धनम् ॥ ए७८ ॥ तद्गृहीत्वा समीपस्था । जगौ मदन मंजरी ॥ वत्स त्वया कृतं सम्यग् । वत्सा त्वयि समुत्सुका ॥ ए७९ ॥ इहाजिगमिषुः किंतु । चंमाख्योऽस्ति नृपात्मजः ॥ तत्तावत्तिष्ठ दीनस्त्वं । पश्चाद्भोगांश्च नोदयसि ॥ ए८० ॥

जोइने रमण तो अमृतमां बुडयो; पछी मदन मजरीए संज्ञा करवाथी ते कुंदकालिका हर्षथी तेने जोवा लागी- ॥१७७॥ पछी छेक कानसुधि खेचेल छे बाण जेणे एवा कामदेव तेने मार्यो; त्यारे ते रमणे अंदर जइने तेणेने धन आप्युं. ॥१७८॥ नजदीक रहेली मदनमंजरीए ते धन लेइने ते रमणने कहुं के, हे वत्स ! त आ ठीक कर्युं; केमके आ मारी बाखुडी कुंदकालिका तो (क्यारनी) तारामां उत्सुक थइने (तारी राह जोती) बेठेली छे. ॥ १७९ ॥ पण (आजे) अहीं राजानो चंड नामनो पुत्र आववानो छे, माटे त्यां

कंइ करे छे, ते (प्रत्यक्ष) देखाय छे; ह्वे आ नगरमां एक भदनमजरी नामनी प्रत्यात वेद्या छे. ॥ ९५५ ॥ ते वेद्याने लावण्यनी नदी सरखी कुंदकालिका नामनी पुत्री छे; तेषीमां आसक्त धरने आण (पोतानुं) धन शुभाव्युं छे. ॥ ९६६ ॥ पछी धनहीन धवाधी तेषीए वेगधी तेने धरमांधी कष्टाही मेल्यां छे; तथा आजे फरीने किंचित् धन मलबाधी ते तेषीने धर जायछे. ॥ ९६७ ॥ पटलामां ह्वे प्रकर्ष भायां सहित अने खंचेला बाणवाला, अनुचर सहित कोक पुरुषने जोषो, अने तेषी मामाने पृष्ठयुं के हे मामाजी! आने (जे) मारे छे, ते आ पुरुष कोण छे? त्यारे विमर्श कहुं के, ते कामदेव छे, तथा भय नामना तस्याश्च कुंदकालिका । पुत्री दावण्यवाहिनी ॥ तस्यामासकचित्तेन । धनमेतेन ना-
 क्षितम् ॥ ९६६ ॥ गेहाजिस्सारित श्वायं । धनहीनस्तया रयात् ॥ प्रस्थितोऽद्य गृहे तस्याः ।
 किंचित्प्राप्य धनं पुनः ॥ ९६७ ॥ अत्रांतरे प्रकर्षेण । दृष्टः सानुचरो नरः ॥ सतृणीरः समा-
 कष्ट-शरः पृष्ठश्च मातुलः ॥ ९६८ ॥ कोऽयं मामनिहत्येनं । स प्राह मकरध्वजः ॥ चर्याया
 निर्गतो रात्रौ । त्रयानुचरसंयुतः ॥ शुभम् ॥ ९६९ ॥ रमणोऽयमनेनैव । प्रेरितो याति त-
 द्गृहे ॥ अतःपरं च यद्भावि । तन्नित्रालय कौतुकम् ॥ ९७० ॥ एवमस्त्विति तेनोक्ते । गतौ तौ
 गणिकागृहे ॥ दृष्टा च कुंदकालिका । वेदमदारे विनूयिता ॥ ९७१ ॥ वालिता कंधरा नासा ।
 विमर्शेनाथ कुंचिता ॥ प्रकर्षः प्राह हेतुस्ते । को व्यतीकस्य मातुल ॥ ९७२ ॥

अनुचर सहित ते रात्रिचर्या माटे निकली पड्यो छे. ॥९६८॥९६९॥ तेज कामदेवधी प्रेराएलो आ रमण ते
 वेद्याने धर जाय छे; अने ह्वे पछी जे कौतुक धवानुं छे, ते हुं जोजे । ॥ ९७० ॥ पछी
 “ ठीक छे ” एम प्रकर्ष बोलते छते तेषो बहने गणिकाने धर गया; तथा त्यां तेषोए दणगार
 युक्त धरने धरना बारणामां बेठेली कुंदकालिकाने दीठी. ॥ ९७१ ॥ ह्वे त्यां विमर्श (पोतानी) ठीक
 बांकी करी, तथा नाशिकाने संकोची; त्यारे प्रकर्ष कहुं के, हे मामाजी ! बली आ तमाने माहुं लाग-

एधी रीतना ते लोलतावाली बुद्धिवाला पुरुषने तेओए जोयो. ॥१५७॥ पडी ते पुरुष पुरुष मालाओ पान-
 नी पदीओ, सुगंधिओ, तथा वखयुगलने खरीद करीने, वाचपर गर्यो, तथा त्यां नास्तो करीने ते तृप्तिपाम्यो
 ॥१५८॥ पडी पाननी पटी चावीने, तथा हृदयपर फुलोनो हार पेहेरीने, अत्तर आदिकनी सुगंधि लगावीने,
 प्रफुल्लित सुखवालो थयो थको राजानी पेटे ते चालवा लाग्यो. ॥१५९॥ वली ते माणस फरी फरीने स्फुराय-
 मान कांतिवाळुं पोताहुं सुख दर्पणमां जोया करेछे, सुगंधि पदार्थने सुधीने आनांदित थाय छे,
 तथा गर्वथी नाच्या करे छे. ॥ १६० ॥ त्यारे विस्मय पामेलो प्रकर्ष विमर्शने पूछवा लाग्यो के, हे
 स्रजः पर्णानि गंधांश्च । क्रीत्वा वस्त्रयुगं तथा ॥ गर्वोपवापि नृत्तवा च । न्जोजनं तृप्तिमाप
 सः ॥ ए५७ ॥ ततस्तांबुलमास्वाद्य । धृत्वा पुरुषस्रजं हृदि ॥ सौरन्नाढ्यः स्फुरद्वक्त्रः ।
 प्रस्थितो नृपदीवया ॥ए५८॥ पुनः पुनः स्फुरत्कांति । प्रेक्षते सुकुरे सुखम् ॥ मोदते गंधमा
 द्यायाणर्वेण नरिनर्ति च ॥ए६०॥ प्रकर्षो विस्मितः प्रोचे । युवायं को नु मातुल ॥ क्व प्रस्थि-
 तः किमुद्दिश्य । किं विकारैश्च न्नज्यते ॥ ए६१ ॥ विमर्शः प्राह गणिका—असनी रमणो ह्य-
 यम् ॥ सासुद्दतिरत्रैव । वास्तव्यः पत्तने युवा ॥ ए६२ ॥ अनेनाढ्यैर्दिनैरेव । शोषितं पाप-
 बुद्धिना ॥ धनं ससुद्दत्तस्य । ग्रीष्मार्केण सरो यथा ॥ ए६३ ॥ जातोऽयमधुनेदको । निर्धनः
 परकर्मकृत् ॥ परकर्मकरत्वेन । कतिचित्प्राप रूपकनान् ॥ ए६४ ॥ नादितो व्यसनेनाथ ।
 कुरुते पत्तदीदयते ॥ अस्ति ह्यत्र पुरे ख्याता । वेदया मदनमंजरी ॥ए६५ ॥

मामाजी ! वली आ युवान कोण छे ? अने शुं उद्देशीने कयां जाय छे ? तथा तेने शुं विकारो थया छे ?
 ॥ १६१ ॥ त्यारे विमर्श कहुं के, गणिकानो व्यसनी, तथा आज नगरमां रहेनारो ससुद्रत्तनो रमण
 नामनो आ युवान पुत्र छे. ॥ १६२॥ आ पापबुद्धिए ग्रीष्म ऋतुनो सूर्ये जेम तलावने, तेम थोडाज दिव-
 सोमां ससुद्रत्तनुं धन नष्ट कर्युं छे. ॥ १६३ ॥ ह्रमणां हवे ते आवो निर्धन भइने बीजानुं काम करे छे,
 तथा ते चाकरीथी, तेणे केदलाक रुपीआ मेलव्या छे. ॥ १६४ ॥ हवे व्यसनथी नादित थएलो ते, जे

आ भवमां पण जेअने पुण्यानुबंधि पुण मलेछं छे, तेअो पासेधी जाणे गुणोना समुहोधी वंधा-
 एली होय नही जेम तेम लक्ष्मी कोइ पण बळते जती नधी. ॥ १५० ॥ ते महाशयो ते धनमां मूर्धा करता
 नधी, पण तेने (साते) क्षेत्रोमां जोडे छे, तथा पोते पण तेनो उपभोग करे छे. ॥१५१॥ एवी रीत वापरली
 एवी पण लक्ष्मी निर्मलता मादेज थाय छे, अने कांति जेम चंद्रनुं, तेम ते पोतानुं पडखुं तजती नधी. ॥१५२॥
 वापरली लक्ष्मी कर्पूरनी धारा सरखी छे, (अर्थात् कर्पूरनी सुगंधिनी पेंडे कीर्तिने फेलावनारी छे)अने बांधी
 राखेली लक्ष्मी हृदयमां कवच सरखी छे;मादे बुद्धिबाने तेनुं दान अने उपभोग करवो, पण मूर्धा अने गर्व
 ते हि तत्र धने मूर्धा । न कुर्वति महाशयाः ॥ केनेपु योजयंत्येतत् । स्वयं च परिभुंजते ॥
 ॥ १५१ ॥ एवं च श्रीविकीर्णापि । नैर्मदथायैव जायते ॥ जहाति न स्वपार्थं च । विघोरिव
 महाप्रजा ॥ १५२ ॥ कीर्णा कर्पूरधारा श्रीः । कपिकन्धुयुता हृदि ॥ दानभोगावतः कार्यौ ।
 मूर्धागर्वौ न धीमता ॥ १५३ ॥ लक्ष्मीर्दासीकृता नित्यं । स्वामीयत्येव देहिनम् ॥ दासीय-
 ति विपर्यस्त--स्वप्नावा स्वामिनीकृता ॥ १५४ ॥ वर्जनीयः प्रयत्नेन । चौर्यगंधोऽपि जानता
 अस्य वाणिजकस्येव । महानर्थोऽन्यथा ज्ञेत् ॥ १५५ ॥ विमर्शोऽहो वदत्येव । युवा कश्चिद्व-
 षिकपथे ॥ दुर्वदो मदिनः कामो—ज्वतीर्णो जीर्णवस्त्रनृत् ॥ १५६ ॥ आपणे निहितग्रंथि-
 दृष्टस्तान्त्र्यां स लोचधीः ॥ गृहीता मोदकास्तेन । रूपकैश्चिन्नमोदकाः ॥ १५७ ॥
 करवो नही. ॥ १५३ ॥ हमेशां दासीरूप करेली लक्ष्मी प्राणीने स्वामी वनावे छे, अने स्वामीरूप करेली
 लक्ष्मी विपरीत स्वभाववाली थइ थकी प्राणीने दासरूप वनावे छे. ॥ १५४ ॥ जाल्या माणसें यत्न पूर्वक
 चोरीना गंधनो पण त्याग करवो; नहीतर आ वाणिकनी पेंडे महा अनर्थ थाय. ॥ १५५ ॥ एवी रीते
 विमर्श बोलतो हतो तेलामां दुबलो, मलीन, क्षीण तथा जीर्ण वस्त्रवालो कोइक युवान गुरूप वजा-
 रमां आवी पहेओयो. ॥ १५६ ॥ तेणे दुकानपर पोदली मेली, तथा रूपीआ सादे तेण लाडुआ लीधा;

रूपी गर्भीणी दूषितं भण्डं, तथा बलती मञ्जाल सरखुं धन आ वणिकनी पेटे महा अनर्थ
 करनारुं थाय छे ॥ ९४२ ॥ फोडो गमे क्लेशोपी पेदा करेछुं, तथा आयुष्यनी पेटे रक्षित करेछुं, एवुं
 क्षणवारमांज नष्ट धनारुं धन खरना र्गीगडानी पेटे देवातुं नथी ॥ ९४३ ॥ जुटा धनना गर्वथी आकुल
 भण्ड छे मन जेओनां एवा माणसोनां दुःखोनां समूहनुं माप आ लोक के परलोकमां पण करी राकातुं
 नथी ॥ ९४४ ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, हे मामाजी ! जे हेतुथी धन निश्चल तथा शुभ चिपाकोवाळुं थाय,
 एवो कोइ हेतु छे के नहीं ? ॥ ९४५ ॥ त्यारे चिमर्यो कहुं के, हे वत्स ! एवी रीतनुं धन आ पृथ्वीमां कंह
 अर्जितं क्लेशकोटीनि-स्तथायुरिव रक्षितम् ॥ नश्यं धनं क्लेशैव । नेहयते खरशंगवत् ॥
 ॥ ए४३ ॥ अलीकधनगर्वेण । विह्वलीभूतचेतसाम् ॥ इहासुत्र च दुःखौघ-मानं कर्तुं न
 शक्यते ॥ ए४४ ॥ प्रकर्षः प्राह येन स्या-धनं मातुल निश्चलम् ॥ शुभावहविपाकं च ।
 स हेतुर्विद्यते न वा ॥ ए४५ ॥ विमर्शः प्राह वत्सेद्ग । नासंजवि धनं नृवि ॥ विरतानां तु
 तद्हेतु-संयोगः स्यान्महात्मनाम् ॥ ए४६ ॥ पुण्यं पुण्यानुबंधेव । निश्चयं कुरते धनम् ॥
 वृद्धिं नयति च स्तोकाः । परं तत्कर्तुमीक्षते ॥ ए४७ ॥ गुरुदेवादिभिरश्रुणा । वैराग्यं प्राणिनां
 दया ॥ पुण्यं पुण्यानुबंधेत-दीववृत्तिश्च निर्मला ॥ ए४८ ॥ संतापशान्तिरन्येषांविश्वानुग्रह
 एव च ॥ दमनं च स्वचित्तस्य । पुण्यं पुण्यानुबंधदः ॥ ए४९ ॥ प्राच्येवास्मिन् ज्ञेये प्राप्तं ।
 पुण्यं पुण्यानुबंधि यैः ॥ गुणराशिनिरवक्षेव । तेन्यः श्रीयति न कश्चित् ॥ ए५० ॥

असंभवित नथी; पण तेना हेतुना संयोग कोइ विरला महात्माओंने थाय ॥ ९४६ ॥ पुण्यानुबंधि
 पुण्यज धनने निरचल करे छे, अने तेनी वृद्धि करे छे, पण तेम करवाने थोडां माणसोनां
 शक्तिवान थाय छे ॥ ९४७ ॥ देव गुरु आदिकोनी सेवा, वैराग्य, प्राणीओपरनी दया, तथा निर्मल
 शीलवृत्ति, एदलाने पुण्यानुबंधि पुण्य जाणवुं ॥ ९४८ ॥ बीजाओनां संतापोनी शान्ति, जगतपर
 कृपा, अने पोताना चित्तनुं दमन, एदलाने (पण) पुण्यानुबंधि पुण्य जाणवुं ॥ ९४९ ॥ पूर्व जन्मनी पेटे

तथा तेनुं धर अने रत्नोनी समूह लुंटी लीधो. ॥ ९३४ ॥ तेना चाकरो, वणिकपुत्रो, अने धांधवो, याजथी हंस ग्रहण कराते छते जेम आकंद सहित पक्षिथो, तेम नाथी गया. ॥ ९३५ ॥ पढी गणल छे सर्वस्व जेनुं, तथा बंधुओथी रहित थएलो, गधेडापर चढावेलो, कंठमां धांधेल छे सुदामाल जेने एयो, तथा अति विह्वल थएलो, ॥ ९३६ ॥ राजलोकोथी लेइ जवातो, लोकोथी जुदी जुदी रीते निदा करातो, तथा उत्तरेलां सुखवालो एवो ते वणिक ते बळते तेओनाथी जोबायो. ॥ ९३७ ॥ त्यारे विस्मित थएलो प्रकर्ष कहैवा लागयो के, हे मामाजी ! आ वली आश्चर्य हुं थयुं ? हुं आ स्वप्न छे ! के अस

किंकराश्च वणिकपुत्रा । धांधवाश्च पलायिताः ॥ हंसं श्येनेन साकंदं । गृहीत इव पक्षिणः ॥

॥ ९३५ ॥ ततो विगतसर्वस्वो । बंधुन्निः परिवर्जितः ॥ रासन्नारोपितः कंब-बद्धोऽप्योऽति-

विह्वलः ॥ ९३६ ॥ नीयमानो नृपजनै-निर्दिमानः पृथग्जनैः ॥ विज्ञाणवदनो दृष्टः । स तान्त्र्यां

वणिजस्तदा ॥ ९३७ ॥ प्रकर्षो विस्मितः प्राह । मातुलेदं किमद्भुतम् ॥ किं स्वप्नोऽयं ब्रमः ।

किंवा । माया वा कापि मोहिनी ॥ ९३८ ॥ यदस्य दृश्यते लीला । न सा तन्न च गौरवम् ॥

न तक्षम न गर्वोऽसौ । दृग्बिलासा न तेऽधुना ॥ ९३९ ॥ विमर्शः प्राह सत्योऽसौ । वृत्तान्तो

नात्र विभ्रमः ॥ अत एव महाप्राज्ञा । धनगर्वं न कुर्वते ॥ ९४० ॥ संध्याभ्ररागवद्धोके ।

धनं हि क्लानश्वरम् ॥ विस्तारिमारुतधृत-ध्वजांचलचलाचलम् ॥ ९४१ ॥ अस्य वाणिजक-

स्येव । धनं गर्वोऽमदूषितम् ॥ ज्वलदुद्भुसुकसंकाशं । महानर्थाय जायते ॥ ९४२ ॥

छे के कोइक मोहनी माया छे ! ॥९३८॥ केमके, आनी जे लीला हती, ते तो देखाती नथी, तेम ते गौरव

पण देखातुं नथी, तेम ते तेज, ते गर्व, अने ते दृष्टिविलासो पण हमणां देखाता नथी. ॥९३९॥ त्यारे विमर्शो

कहुं के, आ वृत्तान्त सत्य छे, तेमां भ्रम नथी. अने आधीज महा विचक्षण भाणसो धननो गर्व करता नथी. ॥ ९४० ॥ आ दुनीयामां संध्याकालना वादलानां रंगनी पेढे धन तो खरेखर क्षणचारमां नष्ट

धनारं, तथा विस्तार पासता पवनथी कंपायमान थती धजाना डेढासरखुं चंचल छे. ॥९४१॥ अहंकार

कारि मार्गं प्रते श्रद्धा करतो नथी, अने भविष्य संबंधि विचार करतो नथी. ॥ १२६ ॥ बली ते पोते
अपूर्ण तथा अनुकंपनीय छे, इतां पोतानुं जे ते संपूर्णपणुं जाणे छे, ते जगतने मथन करनासं आ धन-
गर्वनुं चेष्टित जाणवुं. ॥ १२७ ॥ जे (धनादिकथी) कृपणा (पोतानी) पूर्णता माने छे, ते धनादिकनी
उपेक्षाज (तात्त्विक) पूर्णता छे; एवी रीतनी पूर्ण आनंद रूपी अमृतथी सिग्ध थएली बुद्धिबानोनी
दृष्टि छे. ॥ १२८ ॥ समुद्रनां मोजां सरखा विकल्पोथी थएली पूर्णता अतात्त्विकी छे, अने संपूर्ण आनं-
दवाला प्रसु तो शांत समुद्र सरखा छे. ॥ १२९ ॥ अपूर्ण छे ते पूर्णपणाने पामे छे, अने पूरातो ह्यिन
अपूर्णोऽप्यनुकंप्योऽपि । पूर्णतां स्वस्य वेत्ति यत् ॥ जगदुन्मांश्चि तदिदं । धनगर्वस्य चेष्टितम्
॥ १२७ ॥ पूर्वते येन कृपणा--स्तदुपेक्षैव पूर्णता ॥ पूर्णानंदसुधास्मिग्धा । दृष्टिरेषा मनीषिणाम्
॥ १२८ ॥ अतात्त्विकी विकल्पैः स्या--त्पूर्णेताव्येरिवोर्मिन्निः ॥ पूर्णानंदस्तु जगवां--स्तिमि-
तोदधिसन्निभः -- १२९ ॥ अपूर्णः पूर्णतामेति । पूर्वमाणस्तु हीयते ॥ पूर्णानंदस्वप्नावोऽयं ।
जगद्दुत्तहायकः ॥ १३० ॥ वदत्येवं विमर्शोऽथ । नृजंगस्तत्र कश्चन ॥ राजकीयं धनं हत्वा ।
कांक्षिणीकः समागतः ॥ १३१ ॥ नृजंगं प्रत्यन्निज्ञाय । स बाणिजन्नुजंगमः ॥ किंचिन्मूढ्यं
प्रदायास्य । तज्जगद्वाखिलं धनम् ॥ १३२ ॥ प्रणष्टोऽथ नृजगोऽस्मा--वागतं नृपतेर्बलम् ॥ कु-
तश्चित्कयोदंतं । श्रुत्वा तत्रातिनीषणम् ॥ १३३ ॥ सलोपलं वणिजं बध्वा । निन्युर्नृपन्नटा
स्ततः ॥ दुंदितं ज्वनं तस्यं । विबुधा रत्नराशयः ॥ १३४ ॥

थाप छे, एवी रीतनी जगतने आश्चर्य आपनारो पूर्णानंद स्वभाव छे. ॥ १३० ॥ हवे एवी रीते विमर्शा
बोलते छते, त्यां कोइक चोर राजानुं धन चोरिने दिङ्मूढ थयो थको आवी पहाँच्यो. ॥ १३१ ॥ तयारे ते
बाणिकचोरि तेने चोर जाणिने तेने थोडुंक मूल्य आपीने तेनुं सर्व धन लेह लीधुं. ॥ १३२ ॥
हवे ते चोर तो नाशी मयो; एदलामां कोइक रीते ते वंचाणनी बातमी सांभलीने राजानुं भयंकर
लइकर आवी पहाँच्युं; ॥ १३३ ॥ पडी राजाना सुभटो सुहामाल सहित ते बाणिकने बांधीने लेह मया,

मिब्रंत पुरुषने जोयो. ॥ ११८ ॥ ते पुरुष अनेक षणिक पुत्रोप करीने पुक्त हतो, उंचां आसन पर ठेळो हता, तथा आगल राखेलां मणिओ अने पुखराजोथी खुशी थतो हतो. ॥ ११९ ॥ रुपाना अने दुवर्णनां दगलाओथी अत्यंत गर्बिष्ट दृढयवालो, तथा विचित्र प्रकारनां आभूषणी अने वस्त्रोथी ते आभय पासतो. हतो ॥ १२० ॥ त्यारे प्रकर्ष विमर्शने करुं के, हे मामाजी ! आधी रीतनो आ लक्ष्मीवान नाणस तीर्छो दृष्टि करतो थको सरल रीते माणसने केम जोतो नथी ? तेम कंइ बचन केम सांभलतो नथी ! उचित उत्तर पण केम देतो नथी ? तथा हाथ जोडीने नमता माणसोने पण तृण समान ते केम

युतेनैकैर्वाणिकपुत्रै-निविष्टस्तुंगविष्टरे ॥ मणिभिः पद्मरागाद्यैः प्रहृष्यन्निहितैः पुरः ॥ ११९ ॥
 राजतैः कांचनैः स्तोमै-रुजर्वहृदयो नृशम् ॥ अलंकारैश्च वस्त्रैश्च । विचित्रैश्चित्रमाप्नुवन् ॥ १२० ॥
 प्रकर्षः प्राह लक्ष्मीवान्-मातुलायं किमीदृशः ॥ तिरश्चीनापतद्दृष्टिः । सरलं नैकते जनम् ॥ १२१ ॥
 नाकर्षयति किं वाक्यं । इत्थे किं नो चितोत्तरम् प्रांजलीनपि संनम्रा-न्मन्यते तृणवत्क-
 षम् ॥ १२२ ॥ रत्नादीनि सुदुः पश्यन् । किं निजांगानि खादति ॥ किं स्वदीनामनुस्मृत्य ।
 निमीलयति लोचने ॥ १२३ ॥ विमर्शः प्राह नरेह । शृणु हेतुं समाहितः ॥ अस्ति मिथ्याभि-
 मानस्य । धनगर्वाभिधः सुहृत् ॥ १२४ ॥ तेन हत्वास्य सर्वस्वं । वराकोऽप्यमधिष्टितः ॥
 जानाति धन्यमात्मानां कृत्रिमैः कनकादिभिः ॥ १२५ ॥ परस्वत्वकृतोन्माथ-स्तत्स्वरूपं न
 पश्यति ॥ अद्धते न हितं मार्गं । नालोचयति चायतिम् ॥ १२६ ॥

खेले हे ! बली रत्नादिकोने धारंवार जोतो थको शुं ते पोताना अंगोने लाय हे ? तथा पोतानी लीलातुं स्मरण करीने शुं ते आंखोने मीचे हे ! ॥ १२१ ॥ १२२ ॥ १२३ ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ १२६ ॥ त्यारे विमर्श करुं के, हे भद्र ! आना हेतु तुं समताथी सांभल ? मिथ्याभिमाननो धनगर्ब नामनो (एक) मित्र हे; ते आ पिचारातुं सर्व-
 स्व हरीने तेना शरीरसां दाखल थयो हे; अने तेथी कृत्रिम पृथां सुवर्णादिकथी ते पोताने धन्य माने
 हे. ॥ १२४ ॥ १२५ ॥ परने पोतारुप जाणतो एवो आ पुरुष तेतुं स्वरूप जाइ शकतो नथी, तेम हित-

उल्लसता छे पाणीना कणीआथोरूपी ताराओ जेमां एवा मलीन आकाशने छंचे प्रकारे (पोतानां) निर्मल किरणोरूपी जलोथी धोतो एवो चंद्र अंधकाररूपी कादवने पर्वत समीपे नष्ट करवा लाग्यो. ॥ ११३ ॥ आकाशमां जे गंगायमुनानो संगम थयो, तेथी अर्ही पडतां एवां चंद्रना किरणोथी रात्रिरूपी ब्राह्मणिना अंधकाररूपी बालोना समूहनुं सुंडन थयुं. ॥ ११४ ॥ बली ते समये मोनरा सरखा सुंदर अने स्फुरायमान किरणोना समूहवाळुं, त्रणे जगतने जितवामां तत्पर एवुं एक कामदेवनुं जाणे चक्र होय नर्ही जेम, तेवुं उगतुं चंद्रमंडल आकाशमां ओभवा लाग्युं. ॥ ११५ ॥ जे चंद्र विलासि पुरुषोनां कालयन्मलिनमंबरमुच्चै--रज्ज्वलज्जलकणोपमतारम् ॥ निर्मलांधुसद्विद्वैरुपद्वैलं । ध्वांतपंकमन-यद्दृष्यथमिंदुः ॥ ए१३ ॥ संगमो विधुकरैर्निपतन्नि--र्जाह्वीयमुनयोर्यदभूत्खे ॥ तेन सुंनम-नूदिह रात्रि--ब्राह्मणीतिमिरकेशत्रस्य ॥ ए१४ ॥ कुंदसुंदरयसत्करजालं । विष्टपत्रयजयाय परिष्टम् ॥ चारुचक्रमिव मानमथमेकं । खे रराज विधुमंजलमुच्चत् ॥ ए१५ ॥ आददेग ममृतैः परिषिंचन् । यो विलासिषु सुधाषट्कीलाम् ॥ सोऽप्यनूद्विधुरहो विरहिण्या--श्वं-नकुंनलितसर्पकरंनः ॥ ए१६ ॥ पार्वतीप्रणतशंकरचूला--निर्गलत्सुरनदीजलरम्याः ॥ धौतविश्ववलयः प्रसरंतो । रेजिरे तुहिनरश्मिमयूखाः ॥ ए१७ ॥ इत्थं चंद्रोदये जाते । जनानंदविधापिनि ॥ दृष्टो निजापणद्वारे । तात्र्यां कश्चिन्महेश्वरः ॥ ए१८ ॥

अंगने अमृतथी सींचतो थको अमृतना घडामी लीलाने धारण करतो हतो, एवो पण ते चंद्र, अर्हो विरही स्त्रिने, भयंकर कुंडाळं बालीने पडेला सर्पना करंडीआ तुल्य भासवा लाग्यो. ॥ ११६ ॥ पार्व-तीने नमता एवा महोदेवनी शोखासंधी गलती गंगाना पाणी सरखां मनोहर, तथा धोएल छे (सर्पेद करेल छे) जगतनां बलयो जेओए एवां चंद्रनां विस्तार पासतां किरणो (ते समये) ओभवा लाग्यां. ॥ ११७ ॥ एधी रीते लोकोने आनंद करनारो चंद्रनो उदय होते छते पोतानी दुकाननां धारणां पास तेओए कोइक

कर एवी संघारुपी अग्निना धुंवाडा सरखा अंधकारोना समूहोथी आकाशो व्पास धुं; तेमां वपल कांतिवाला ताराश्रां जाणे तेना तणवाओना समूहो ह्येय न्हो जेम, तेम शोभवा लाग्पा. ॥९०७॥ बर्ली- ते समये उक्त एवा अंधकारे पृथ्वीपरना सम असम भावांने हरी लोधा; अने जगत तो जाणे जांत जोतामां नष्ट धुं ह्येय न्हो तेम धुं; तेथी शुं ते अंधकारे बौद्धोनी बुद्धिना पिटकथी चातुर्यभावा मेलव्यो हतो ? (अर्थात् बौद्धोनी पण तेज सिद्धांत छे.) ॥ ९०८ ॥ बर्ली ते समये कमलिनीना वनर्ना शोभा म्लान भावने पास थइ; तथा निशाचरोनी श्रेणि उल्लास पापी, मार्गमां धुवडो सुखेथी गमन करवा

संहता भुवि समासमन्नावा । दृष्टनष्टमुदन्नाव्यत विश्वम् ॥ उक्तेन तिमिरेण किमासो ।
 बौद्धुद्विपिटकापटुन्नावः ॥ ९०७ ॥ म्लानिमाप नदिनीवनवहमीः । प्रोह्यत्वास रजनीच-
 रराजी ॥ कौशिकाःपथि सुखेन विचेरु-मूकतां परिययुर्वत काकाः ॥ ९०८ ॥ स्फीतनी-
 तस्त्रिचयोरुरुचीनां । कामुकंप्रति रसेन यतीनाम् ॥ निन्हवाज्जनदृशां कुलटानां । रुच्यता-
 सुपयथौ तिमिरैधः ॥ ९०९ ॥ गजतेव निजकादनियोगा-दादि णदिनकता पुनरा-
 प्त्यै ॥ दीप्तिरस्ततिमिरा प्रजजुंते । दीपकेष्वनुगृहं विधुतेषु ॥ ९१० ॥ श्रावन्नार विधुना
 परिसुकं । नद्यसंगमरसोह्वसितेन ॥ नाकिनेतुरथ दिग् धनसार-क्षोदसोदरमन्नीशुभमूहम् ॥ ९११ ॥

लाग्या, तथा कागडाओ मौनपणाने भजवा लाग्पा. ॥९०९॥ पेंहेरेलां रघाम वस्त्रांथी मनोहर कांतिवाली- तथा (संभोग संबंधि,) रसें करीने पोताना वार प्रते जाती एवी कुलटा स्त्रीओने लोकोनी दृष्टि रोक- वाथी अंधकारनो समूह रुचिकारक थइ पड्यो. ॥ ९१० ॥ पोतानो समय संपूर्ण थवाथी प्रयाण करता एवा सूर्ये परीथी मेलववाने थापणरूप राखेली, तथा नष्ट करेल छे अंधकार जेणीए एवी कांति, दरेक धरोप्रते प्रगटेला दीपकोमां स्फुरायमान थवा लागी. ॥ ९११ ॥ नवा संगमना रसथी उल्लासायमान थएला चंद्रे सुकेला बरासना चूर्ण सरखा किरणोना समूहने पूर्व दिशा हवे धारण करवा लागी ॥९१२॥

उत्पन्न थएला आकथी तापयुक्त थएलो तथा अंधकाररूपी कादवने हरवार्थी अपवित्र शरीरवालो ए
 वो सूर्य जाणे स्नान करवाने ईच्छतो होय नहीं जेम, तेम ससुद्रनी समीपे गयो. ॥ १०१ ॥ पोताना
 फरवाना विषयमार्थी निवृत्त थएली, तथा (पोताना) स्थानकना आश्रय माटे आकुल थएली एवी
 सूर्यनी गावो (किरणो) अने माणसनी वाणीओ एकपणाने प्राप्त थइ थकी उंचे प्रकारे शोभवा लागी.
 ॥ १०२ ॥ मूर्छित थता भयंकर विरहरूपी अग्निथी दग्ध थएला एवा चक्रवाकना हृदयथी निकलता
 लांबा आक्रंदथी निकलती असुसंततिनी चेष्टाना आकुल शब्दोवाला पक्षिओथी तर्क कराली हती.

एकतासुपगता बभुरुच्चै—राकुलाश्र्वनिलयाश्रयणाय॥स्वीयचारविषयादिनिवृत्ता । नास्करस्य
 च जनस्य च गावः ॥ ए०५ ॥ चक्रवाकहृदयात्परिदीर्घा—क्रंदनिर्यदसुसंततिचेष्टा॥मूर्धदुग्ध-
 विरहानलदग्धा—दाकुलारवपतन्निरुहे ॥ ए०३ ॥ पक्षिनीहृदयसंगतरागैः । स्फूर्तिम-
 ज्जिरिव संनृतमूर्तेः॥रश्मयो विबभुरंबुधिकूलं । यास्यतो हिमरुचेरतिशोणाः ॥ ए०४ ॥
 द्यामन्निव्वरयितुं रतयोग्य—स्फारन्मूषणविधौ विधिवेत्नी ॥ आगता सितरुचेः प्रियदूती ॥
 कुंकुमारुणतनुर्ननु संध्या ॥ ए०५ ॥ अंजनाचलभुवः प्रविसर्प—त्पाटलापटवपाटलजासः
 सांध्यरागकलितः किद ज्ञागः—पश्चिमः श्रियमगाज्जनस्य ॥ ए०६ ॥ व्यासमंबरमथोड्वण-
 संध्या--वह्निधूमसदृशैस्तिमिरौधैः॥तारकैस्तरलकांतिनिरुच्चै-स्तत्स्फुलिगनिकरैरिव रेजे ॥ ए०७ ॥

॥१०३॥ स्फुरायमान थता एवा कमलिनीना हृदयमां प्राप्त थएला रागोथी जाणे अरेली मूर्तिवालो शोष
 नहीं जेम एवा ससुद्र प्रते जता चंद्रना अत्यंत लाल किरणो शोभवा लागयां ॥ १०४ ॥ ते समये संभो-
 गने योग्य एवां मनोहर मूषणोनी विधिमां ब्रह्मानी लडीदार सरखी, तथा कुंकुम सरवां लाल शरीर-
 वाली एवी चंद्रनी दूती सरखी संध्या आकाशरूपी (क्रीने) उतावल करवावाने आधी पहेंची. ॥१०५
 अंजनाचल नामना पर्वतनी पृथ्वीथी विसतार पावती गुलाबना समूह सरखी गुलाबी कानिवाला
 आकाशनी संध्याना रंगथी युक्त थएलो पश्चिम भाग खरेखर शोभाने प्राप्त थयो. ॥ १०६ ॥ हवे भयं-

नचावे छे. ॥ ८१३ ॥ जेअर्थां ज्ञानरुपी दृष्टिधी समग्र पदार्थने क्षणभंगुर जुण छे, तेअर्थानेज शोक उपवा
 मतिमोह बाधा करी शकतां नधी. ॥ ८१४ ॥ मिथ्याज्ञानीअने इष्ट संगमार्थो नाश यवाधी शोक थाय
 छे, पण तत्वज्ञानीअनुं तो वैराग्यरुपी शस्त्र तेधी डलहुं तेजयुक्त थाय छे. ॥ ८१५ ॥ बर्था जां पहिले
 धीज अनित्य भावनां निर्णय करवामां आवेलो हाय, तो शोचवानुं शामादें हाय ? अने जां नित्य
 भावनां निर्णय करवामां आवेलो हाय, तो तो निश्चल शोक थाय छे; केसके कहुं छेके, अनित्यत्तारूप
 करेल छे बुद्धि जेणे एवो माणस म्लान कुसुमोवालो थयो थको शोक करतो नधी अने नित्यत्तारूप करेल
 शोको वा मतिमोहो वा । तेपामेव न बाधकः ॥ पश्यंति क्रानदृष्ट्या ये । समग्रं कृणन्त-
 गुरम् ॥८१४ ॥ मिथ्याज्ञानवतां शोकः स्यान्नदृष्टिसंगमैः॥तत्वज्ञानां तु वैराग्य-शस्त्रमुत्ते-
 जितं नवेत् ॥८१५॥ आदावेव हि निर्णीते । नित्यत्तावे क्व शोचनम्॥नित्यत्तावे तु निर्णीते।
 ध्रुवः शोको यदुच्यते ॥ ८१६ ॥ अनित्यताकृतबुद्धि-मर्दान्माद्यो न शोचति नित्यताकृतबु-
 द्धिरसु-नमन्नाडोऽपि शोचति ॥ ८१७ ॥ गाढप्रेमवशादेप-मतिमोहान्मुतो नृपः ॥ प्रजापं-
 कारयत्येवं । शोकस्तु करुणं जनैः ॥ ८१८ ॥ प्रकर्षः प्राह किं नृप-गेहेऽस्मिन्नेव मातुष
 इदृगीदृशमापन्नं । किंवात्यत्रापि जायते ॥ ८१९ ॥ विमर्शः प्राह नैतादृक्-नवचक्रेऽतिदुर्द-
 नम्॥जावनैकैर्नृतं ह्येत-त्परस्परविरोधिभिः ॥ ८२० ॥ अंवरत्रमणजश्रमतसो । ध्वांतपं-
 कहरणाधुचिगात्रः॥स्नातुरित्थिव तिग्ममरीचि-वार्थिवेरथ जगाम समीपम् ॥ ८२० ? ॥

जे बुद्धि जेणे एवो माणस बडो फुटवाधी पण शोक करे छे. ॥ ८१६ ॥ ८१७ ॥ आ राजा अत्यंत प्रसन्ना
 वशधी मतिमोहधी मृत्यु पाव्यो छे, अने शोक छे ते लोकांते आधी रीते करणालाप करावे छे. ॥ ८१८ ॥
 त्तारें प्रकर्ष कहुं के, हे मामाजी ! आ राजाना घरमांज आवो वनाव वन्यो छे ? के वीजी जगोअे पण
 थाय छे. ? ॥ ८१९ ॥ त्तारें विमर्श कहुं के, आ भवचक्रमां एवो वनाव केह दुर्लभ नधी; केसके, ते आधी
 रीतना परस्पर विरोधवाला अनेक भावोधी भरेलुं छे. ॥ ९०० ॥ एदलामां ह्वे आकाशमां भ्रमवाधी

र तो मृत्यु पाभ्योः ॥ ८८५॥ हवे एदलामां वेताल सरखा अने इच्छित रूपोवाला एवा ते शोक अने मति-
मोह ते राजा अने राणिना शरीरमां दाखल थया. ॥ ८८६ ॥ पढी तेओ बने करुणाना आक्रंदथी भय-
कर एवो हाहाकार शब्द करवा लागया; तेओमांथी राणी पृथ्वीपर पडी; अने राजा प्राणोथी मुक्त थयो.
॥ ८८७ ॥ पढी पृथ्वीपर लडता केओवाळुं, नष्ट थएलां मनोहर आशुषणोवाळुं, वियोगरूपी सर्पनी
कांचली सरखी लालोथी लेपाएलां सुखरूपी कोटरवाळुं, ज्ञातिना कुहनथी मिश्रित थएळुं, तथा
भंगोली चुडीओनी श्रेणिवाळुं एवुं रिपुकंपननी खीथोळुं मोडुं रुदन प्रगद थयुं. ॥ ८८८ ॥ ८८९ ॥ पढी

शोकश्च मतिमोहश्च । राजराज्ञीशरीरयोः॥अत्रांतरे प्रविष्टौ तौ । वेतालौ कामरूपिणौ॥८८६॥
ताभ्यां हाहारवश्रके करुणाक्रंदनैरवः ॥ राज्ञी निपतिता नूमौ । राजा प्राणैरमुच्यत॥८८७॥
ततो नूमिदुल्लेकेशं । दलितोरुविनूषणम्॥वियोगसर्पनिर्मोक-दायाह्निनास्यकोटरम्॥८८८॥
जरस्तापनसंमिश्रं । निर्भयवलययावलि ॥ बृहदाक्रंदनं जातं । रिपुकंपनयोषिताम् ॥ ८८९ ॥
सर्वतः करुणध्वान-परं श्रपयन् जनं ततः विस्मयप्रेरितो बुद्धे-स्तनयो मातुलवं जगौ ॥८९०॥
किमेतत्क्षणमात्रेण । हित्वा प्राचीननर्तनम् ॥ नर्तनांतरमारब्धं । लोकैर्नैरयंतरादिदम् ॥
॥ ८९१ ॥ विमर्शः प्राह यौ दृष्टौ । प्रविशंतौ नरौ त्वया ॥ ताभ्यामिषं विनाटयते । लोकाः
स्वातंत्र्यवर्जिताः ॥ ८९२ ॥ यथा मिथ्यान्निमानेन । तादृशं नादिताः पुरा ॥ तथैतादृशमे
ताभ्या । नाटयंतैऽमी तपस्विनः ॥ ८९३ ॥

सर्वे बाहुएथी करुणा स्वरमां तत्पर थएलां माणसोने जोतो थको, विस्मयथी प्रेराएलो बुद्धिनी पुत्र
प्रकर्ष (पोताना मामा विमर्शने) कहेवा लाग्यो के, ॥ ८९० ॥ हे मामाजी ! क्षण मात्रमां पूर्वसुं त्वत्प
तज्जिने लोकोए भंयंतरथी आ बीळुं नाटक वली सुं करवा मांड्युं ? ॥८९१॥ त्पारे विमर्शो कळुं के, प्रवेश
करता एवा जे वे माणसोने तें जोया हता, नेओ बने स्वतंत्रता विनाना लोकोने आवी रीते नचावे छे.
॥ ८९२ ॥ जेम मिथ्यानिमाने पूर्वे तेवी रीते तेओने नचाव्या हता, तेमज आ विचाराओने आ बने

आ लोकमां नधीज.॥८७१॥पछी विस्तररवंत बुद्धिवालो विमर्श जेटलामां एम कहै छे, तेदलामां राजाना मेहेलनां धारणां पासे वे पुरुषो आव्वा. ॥ ८७८ ॥ त्यारे प्रकर्ष बोल्पो के, हे मामाजी ! वली आ धर्म पुरुषो कोण देवाय छे ? त्यारे तेणे कहुं के, अहीं आ मतिमोह अने शोक आवेला छे. ॥ ८७९ ॥ पद-लामां सूतिका गृहमां मोटो पोकार उद्यो; तथा शोकातुर थपली दासीओ राजानी पासे दोटी गई. ॥ ८८० ॥ त्यारे “आ शुं थयुं ?” एम फरी फरीने पूछतो थको राजा व्याकुल थयो; त्यारे तेओ कहैवा लगि के, कुमार भय चक्षुवालो थयो थको मुर्युनी अणीपर आवेलो छे. ॥ ८८१ ॥ हवे दुःखरपी यावच्च प्रवदत्येवं । विमर्शः प्रथमानधीः ॥ आगतौ नृपन्नवन-द्वारे तावदुन्नौ नरौ ॥ ८८० ॥ प्रकर्षः प्राह दृश्येते । नरौ मातुव काविमौ ॥ स प्राह मतिमोहश्च । शोकश्चेह समागतौ ॥ ८८१ ॥ पूत्कारो ज्यांतरे प्रौढः । संजातः सूतिकागृहे ॥ अधावंशेदिका राजा-निमुखं शोकनिर्नराः ॥ ८८० ॥ कातरोऽनूत्किमित्येत-द्रूपः पृन्न पुनः पुनः ॥ ताः प्राहुःकंठवशासु-बावोऽनून्नप्रबोचनः ॥ ८८१ ॥ गतोऽथ सूतिकागृहे । दुःखवज्रहतो नृपः ॥ दृष्टश्च दारकः किंचि-हेपायुक्कः सुव द्रुणः ॥ ८८२ ॥ समाहूता महावैयाः । पृष्ठं च किमनूदिदम् ॥ ते प्राहुरयमातंकः । सया धाती महाबलः ॥ ८८३ ॥ नृपः प्राह स्वशक्त्या यः । प्रोजीवयति दारकम् ॥ तस्मै राज्यं प्रयञ्जामि । स्यां तस्यानुचरोऽप्यहम् ॥ ८८४ ॥ तदाकर्ण्य जनाश्चक्रु-मंत्रयंत्रादिकाः क्रियाः । पश्यतामेव तेषां च । पंचत्वं प्राप दारकः ॥ ८८५ ॥

वज्रधी हणाएलो राजा सूतिकाघरमां गयो, तथा त्पां तेणे सुलक्षण कुमारने कईक धाकी रहैलां आयुष्यवालो जोयो. ॥ ८८२ ॥ त्यारे तेणे मोटा वैदराजोने बोलाव्वा, अने तेओने पूछुंके, आ शुं थयुं ? त्यारे तेओए कहुं के, आ महाबलवान् रोग तुरत मृत्यु करनारो छे. ॥ ८८३ ॥ त्यारे राजाए कहुं के जे माणस पीतानी शक्तिथी आ कुमारने जीवाडे, तेने राज्य थायुं, तथा हुं पण तेनो अनुचर भइन रहुं. ॥ ८८४ ॥ ते सांभलीने लोको मंत्रयंत्रादिकनी क्रियाओ करवा लागया, पण तेओना देवतांज कुमा-

बांधीने मिथ्याभिमानने सोंपी आये छे. ॥ ८७० ॥ अने ते मिथ्याभिमानधी पंराभवयुक्त चित्तवालो
 थएलो माणस हिताहितने जाणतो नथी; तथा हसेयां जाणे ग्रहोधी प्रस्त थयो होय नहीं जेम तेम पोताने
 विडंबना करे छे. ॥ ८७१ ॥ ज्ञानथी हणाएल छे पापो जेनां एवा लोको, हुनीयामां आश्चर्यकरनारी एवी
 इंद्र संबंधि लक्ष्मीने पण पामीने कोइ दिवसे पण अहंकार करता नथी. ॥ ८७२ ॥ अज्ञानथी लुप्त थएल छे बुद्धि
 जेनी एवी माणस पर्वतनी माटीने धन जोतो थको ते तरफ दोडे छे, पण योगिओतो अनादि अनंत एवा ज्ञान
 रूपी धनने जुए छे. ॥ ८७३ ॥ अज्ञानी लोको पुत्र, स्त्री आदिक बाह्य संपदाने पामीने गर्बिष्ट थाय छे; तथा अज्ञा-
 तेनात्तिन्नूतचित्रश्च । न जानाति हिताहितम् ॥ विभंभवति चात्मानं । ग्रहप्रस्त इवानिदाम्
 ॥ ८७४ ॥ कदापि नात्तिमन्यते ज्ञानेन तु हतांसः ॥ लोकाश्चर्यकरिं प्राप्य । श्रियं पौरंदरी
 मपि ॥ ८७५ ॥ गिरिमुत्सनां धनं पश्यन् । धावत्यज्ञानलुप्तधीः ॥ अनादिनिधनं ज्ञानं । धनं
 पश्यंति योगिनः ॥ ८७६ ॥ बाह्यामज्ञानिनः प्राप्य । पुत्रदारदिसंपदम् ॥ स्मर्यंतेऽज्ञानमग्रा
 स्ता—मंतः पश्यंति निश्चयाम् ॥ ८७७ ॥ प्रतिष्ठां वेत्ति विष्टाव—व्यमाम्नेस्मसंपदम् ॥ जा-
 गतिं ज्ञानवानंत—र्बहिः शोते तु सर्वदा ॥ ८७८ ॥ यैर्ब्रह्मो ज्ञानपाशेन । मिथ्यामानात्तिधो
 रिपुः ॥ ते धन्यास्ते महात्मान—स्ते च विश्वोपकारिणः ॥ ८७९ ॥ जितमिथ्यात्तिमानाना
 मखंफज्ञानसंपदाम् ॥ साधूनां नोपमा लोके । सदेवमनुजासुरे ॥ ८८० ॥

नमामग्र थया थका तेने चित्तमां निश्चल जाणे छे. ॥ ८७१ ॥ अने ज्ञानी माणस कीर्तिने विष्टा सरखी तथा संप-
 दाने शमता रूपी अग्निनी राख सरखी जाणे छे, बली तेओ अंतरमांहसेयां जागता रहे छे, अने बहारधी
 निद्रित थाय छे. ॥ ८७२ ॥ जेओए मिथ्याभिमान नामना काहुने ज्ञानरूपी पाशधी बांधेलो छे, ते
 महात्माओज धन्य छे, तथा तेओज जगतनो उपकार करनारा छे. ॥ ८७३ ॥ जितेल छे मिथ्या-
 भिमान जेओए तथा अखंड ज्ञाननी संपदावाला एवा साधुओनी उपमा, देव, मनुष्य अने असुरोवाला

माटीनो भार शामादे उपादे छे ? अने आम तेम केम दीडे छे ? वली आविष्ठा अने सुत्रनी पीठरी सरथी स्त्रीओ मंद मंद शामादे चाले छे ? अने आ घरनो मालिक आत्म विडंबना शामादे फरे छे ? ॥ ८६२ ॥ ८६३ ॥ तयारे विमर्शो कहुं के, भद्र ! आ तो मिथ्याभिमाननुं प्राबल्य छे, तेंण आ राजाने “ मने पुत्र थयो ” एवो भ्रम उपजाव्यो छे. ॥ ८६४ ॥ वली ते मिथ्याभिमाननो वासनाना विलासथी आ विडंबना प्रवर्ती रहेली छे; तथा आ राजा प्रगट रीते विडंबना करनार पचा पण आने पोतानो वंधु जाणे छे. ॥८६५॥तयारे प्रकर्षे कहुं के जो एम छे, तो अही जे आने पराधिन थपला किं विस्मूत्रपिठर्यश्च । मंदं मंदं चलंत्यमूः॥किंचैप सदनस्येशः।करोत्यात्मविभंवनम् ॥८६३॥ विमर्शः प्राह न्नेदं । मिथ्यामानस्य जुंनितम् ॥ अनेनोत्पादितो ह्यस्य । सुतो मेऽद्भुदिति ब्रमः ॥ ८६४ ॥तद्वासनाविलासाच्च । प्रवृत्तेयं विभंवना ॥ वेत्येनमेप वंधुं स्वं । विभंक्कमपि स्फुटम्॥८६५॥प्रकर्षः प्राह यद्येवं । योऽस्यास्ति परवानिह॥स एप कीदृशो लोके । गीयते रिपु-कंपनः ॥ ८६६ ॥ विमर्शः प्राह वत्सायं । न त्वावरिपुकंपनः ॥ ख्यातिरस्योदित्ता लोके । बाह्यशत्रुकंपनत् ॥ ८६७ ॥ बाह्यप्रत्यर्थिकोटीनां । समर्थो यः प्रमर्दने ॥ सोऽपि ज्ञानं विना नैव । प्रभूणुन्नावैरिणाम् ॥ ८६८ ॥ तेनास्य वत्स को दोषः । को वा निखिलदेहि-नाम् ॥ यतोऽत्र तत्त्वचिंतायां । ज्ञानान्नावोऽपराध्यति ॥८६९॥ क्रोधादित्रयोऽखिलेत्रयोऽपि । पापमज्ञानमुल्वणम् ॥ जनो मिथ्यान्निमानस्य । येन बध्वा प्रदीयते ॥ ८७० ॥

छे, ते आ रिपुकंपन लोकोमां केवो कहैवाय छे?॥८६६॥तयारे विमर्शो कहुं के हे वत्स! आ “भावरिपुकंपन” नथी; बाह्य शत्रुओंना नाशथी आनी लोकोमां प्रख्याति थइ छे. ॥८६७॥ बाह्य शत्रुओंनी श्रेणिअने मारवामां जे समर्थ छे, ते पण ज्ञानविना भावशत्रुओंनो नाश करमामां समर्थ नथी. ॥ ८६८ ॥ तेथी हे वत्स ! आनो तथा सर्व प्राणीओंनो शुं दोष छे ! केसके अही तत्त्वचिंतनमां ज्ञाननो अभाव अपराधी छे. ॥ ८६९ ॥ सधला क्रोधादिक करतां पण अज्ञान छे ते भयंकर पाप छे; के जे अज्ञान, साणसने

एक लाख सोनामोहोरि आपी. ॥ ८५४ ॥ हवे उल्लासायमान छे शरीर जेनुं, तथा प्रेमथी गद्गद
 बचन बोलता एवा ते राजाए आडंबरथी पुत्रजन्मनो महोत्सव कर्यो. ॥ ८५५ ॥ पडी पुत्ररूपी चंद्रना
 उल्लासथी हर्षरूपी समुद्र बृद्धि पामते छते, मोजांओना ध्वनि सरखो क्षणवारमां वाजांओनो धीर
 शब्द उत्पन्न थयो. ॥ ८५६ ॥ बली ते समये केसर अने कस्तुरीना संमर्दनथी काढ़ववाळुं, उल्लासायमान
 किरणोवालां मणिओनां समूहोथी सूर्यनी कांतिने दूर करनाहं, हसता नाझरोवाळुं, नाचता एवा कुब्जो
 तथा वामनोथी शोभायुक्त थएळुं, नुदता हारोनी श्रेणिओथी भरेळुं, देवातां धनोथी हर्षयुक्त थएळुं बि-
 समुल्लासितगात्रेण । प्रेमगद्गदनाषिणा ॥ कारितो विपुलस्तेन । सुतजन्ममहोत्सवः ॥ ८५५ ॥
 प्रवृद्धे हर्षपाषोधौ । सुतैदुल्लासतस्ततः ॥ धीरो वीचिध्वनिरिवो-स्थितस्तूर्यध्वनिः कृषात्
 ॥ ८५६ ॥ कश्मीरजन्मकरतूरी-सम्भर्दकृतकर्दमम् ॥ लसद्भुमशिवात्-विभंबितरविप्रजम्
 ॥ ८५७ ॥ हसत्कंबुकिकं नृत्यत्-कुब्जवामनशोभनम् ॥ नुददारलताकीर्णं । दीयमानधनो
 न्मदम् ॥ ८५८ ॥ विदासिनीकृतोद्व्लासं । रभ्यं वेषोद्भटैर्नटैः ॥ बहुरूपमिवामोदा-ज्जातं तद्वा-
 जमंदिरम् ॥ ८५९ ॥ त्रिजिक्विशेषकम् ॥ तदा नृत्यगणे नृत्यं । प्रमोदेन वितन्वति ॥ ननर्ते
 स्वयमप्युच्चैः । प्रीत्या नृपतिरुद्भुजः ॥ ८६० ॥ दृष्ट्वापृष्ठप्रकर्षस्त-न्मातुलं जातकौतुकः
 ॥ किमितीमे रटत्युच्चै-र्विस्फारितमुखा जनाः ॥ ८६१ ॥ काष्ठानि चर्मनक्षानि । बाढमा-
 स्फोटयंति किम् । किं मूझारं वहंर्येते । धावंति किमितस्ततः ॥ ८६२ ॥

लास युक्त स्त्रीओए करेला उल्लासवाळुं, उद्गद वेषोवाला भटोथी मनोहर थएळुं, एवी रीते हर्षथी
 जाणे बहु रूपवाळुं थयुं होय नही जेम तेवुं राजमंदिर थयुं. ॥ ८५७ ॥ ८५८ ॥ ते बळते हर्षथी चाकरोनो
 समूह नाचते छते, प्रीतिथी राजा पण उंचा हाथो करीने पोते नाचवा लागयो. ॥ ८६० ॥ ते जोहने
 थएल छे कौतुक जेने एवो प्रकर्ष मामाने पृष्ठवा लागयो के, आ लोको सुखो खुल्लां करीने उंचे प्रकारे
 शामादे आरज्या करे छे ? ॥ ८६१ ॥ बली आ लोको चांबडांथी महलां काष्टोने केम फोडे छे ? तथा

पछी तैओ पद्ये राजमेहेलमां दाखल थया ॥ ८४६ ॥ ह्वे तेने एक मतिकलिता नामनी धीजी श्री हती,
तेणिए तेज बखते सुलक्षण नामना पुत्रने जन्म आप्यो हतो ॥ ८४७ ॥ ते पुत्रना जन्मधी विकस्वर थए-
लां कमलनी पेटे, तथा सुर्पधी हणाएल छे अंधकार जेमथी एवां आकाशनी पेटे तेनुं राजभुवन प्रोभव-
लायुं ॥ ८४८ ॥ मणदिपकोना सहहो रचाव्या, मंगलदर्पणो धारण कर्यो, सुतिरक्षानो विधि कर्यो-
अने सर्पपोथी धूमिने शणगारी ॥ ८४९ ॥ बली ते बखते स्तनोना भारधी नम्र थगली एधी पण प्रियं,
वदा (दासी) राजाने पुत्रजन्मना महोत्सवनी वधामणी देवाने वेगथी गइ ॥ ८५० ॥ तेणिए पुत्रज-

इतश्च तस्यास्ति मति-कलिताख्या प्रियापरा ॥ सा तस्मिन्नेव समये । सूता सुतं सुलक्षणम्
॥८४८॥जातमत्रे सुते तत्र । प्रोनिद्रमिव पंकजम्॥खमिवाकंहतध्वातं । तद्वाजन्नवनं वन्नो
॥ ८४८ ॥ रचिता मणिदीपौषा । धृता मंगलदर्पणाः ॥ नूतिरकाविधिश्रके । सिद्धार्थैर्नूषिता
च नूः ॥ ८४९ ॥ प्रियं वक्तुं महीशस्य । सुतजन्ममहोत्सवम् ॥ वक्षोजन्नारनन्नापि । यथौ
वेगात् प्रियंवदा ॥ ८५० ॥ निवेदिते तथा राजा । प्रणथी पुत्रजन्मनि ॥ हर्षाँकुरैरिवाकीर्णं ।
वपुरुत्पुलकं दधौ ॥ ८५१ ॥ आयातोऽजांतरे मिथ्या-न्निमानस्तस्य संनिधौ । दध्यावधिष्टित
स्तेन । हृदीत्थं रिपुकंपनः ॥ ८५२ ॥ अहो जातः कृतार्थोऽहं । प्राप्नो वंशो ममोन्नतिम् ॥
प्रसन्ना देवता महं । मया लब्धं जनुःफलम् ॥८५३॥ हारकुंजलकेयूर-कटकदि ददौ ततः
निवेदकायै दीनार-लक्षं चासौ प्रमोदन्नाक् ॥ ८५४ ॥

न्मनो वृत्तांत निवेदन करते छते प्रेमबालो राजा जाणे हर्षना अंक्रुराओथी भरेलुं होथ नहो जेम, तेम
रोमांचित शरीरने धारण करवा लाग्यो ॥ ८५१ ॥ एटलामां तेनी समीप सिध्याभिमान आट्यो, अने
तेनां शरीरमां दाखल थयो, तेथी ते रिपुकंपन एम विचारवा लाग्यो के, ॥ ८५२ ॥ अहो ! हुं तां कृताय
थयो, तथा मारो वंश उन्नति पाप्यो, मारापते देवता तुष्टमान थइ, तथा मने जन्मनुं फल मलयुं ॥ ८५३ ॥
पछी तेणे हर्षित थइने वधामणी आपनारी प्रियंवदाने हार, कुंडल, बाजुबंध, तथा कडांआदिक अने

पारिणाम आवे छे ॥ ८३८ ॥ केमके, मदिरा छे, ते पापोजुं मूल छे, पुण्यरूपी वृक्षने बालवामां अभि-
 सरखी छे, तथा सहुणो रूपी पुष्योने म्लानि आपवामां सूर्यना ताप सरखी छे ॥ ८३९ ॥ मदिराने
 अने परखी सेवनने जे दुर्बुद्धि तजतो नथी, ते नीच माणस लोलाक्षर्नापेठे नाश पामे छे, तेमां संशय
 नथी ॥ ८४० ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, हे मामाजी ! तमारुं वचन सत्य छे, तेमां संशय नथी. हवे एवी
 रीते विचरतां थकां केडलाक दिवसो सुखेथी तेओनां गथा ॥ ८४१ ॥ हवे एक दहाडो तेओए राज
 मेहेलनी पासे एक पुरुषने जोपो त्यारे प्रकर्षे बोल्यो के, हे मामाजी ? आ (पेलो) मिथ्याभिमान
 मद्यं मूलमवधानां । मद्यं पुण्यद्रुमानलः ॥ मद्यं सजुषापुष्याणां । म्लानावातपसंज्वरः ॥ ८३९ ॥
 मद्यं च पारदार्यैच यो न त्यजति दुर्मतिः ॥ स लोलाक इव कीवः । क्रयं याति न संशयः ॥
 ॥ ८४० ॥ प्रकर्षः प्राह वाक्यं ते । प्रमाणं नात्र संशयः ॥ तयोः सुखं विचरतो-र्गताः केऽप्यथ
 वासराः ॥ ८४१ ॥ दृष्टस्तात्र्यां नृपावास-समीपे पुरुषोऽन्यदा ॥ प्रकर्षोऽथावदन्मिथ्या-न्निमानो
 ह्येष मातुल ॥ ८४२ ॥ इहागतः कुतो हेतोः । पुराज्ञसचिन्ततः ॥ विमर्शोऽवददाहृतो ।
 महामोहेन खल्वयम् ॥ ८४३ ॥ मकरध्वजराजस्य । शोनाहेतोः प्रसेदुषा ॥ सांप्रतं याल्युप
 रिपु-कंपनावारमेष च ॥ ८४४ ॥ अयं राज्येऽन्निषिक्तोऽस्ति । लोलाके निहतेऽधुना ॥ प्रेषितः
 स्वामिना मिथ्या-न्निमानोऽप्यस्य सद्मनि ॥ ८४५ ॥ प्रकर्षः प्राह तद्देहं । प्रदर्शय ममापि
 तत् ॥ स्वीचकार विमर्शोऽपि । प्रविष्टौ द्वौ नृपालये ॥ ८४६ ॥

लागे छे ॥ ८४२ ॥ पण अहाँ ते राजसचित्त नामना नगरथी कामादे आत्र्यो हरो त्यारे विमर्श कहुं के
 खरेखर आने महामोह राजाए कामदेवनी शोभामादे कृपा करीने बोलवेलो लागे छे, अने तेथी
 हमणां ते रिपुकंपनना आवासनी समीपे जाय छे ॥ ८४३ ॥ ८४४ ॥ लोलाक्ष हणायथी आ रिपु-
 कंपनने हमणां राज्यपर अभिषिक्त करेलो छे, अने तेने घेर स्वामीए आ मिथ्याभिमानने मोकल्यो
 छे ॥ ८४५ ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, त्यारे तो मने पण ते घर देखाडो ! त्यारे विमर्श पण ते बात स्वीकारि;

नांख्या ॥ ८३० ॥ हवे करेल छे पीकार जेणीए एधी रतिलालिता बहार निकलीने रिपुकंपनने जगाटी-
ने ते बात कहेवा लागी ॥ ७३१ ॥ तयारे क्रीनी वाणीधी तेना शरीरमां पण देपणजेद दाखल थयो,
अने तेधी तेणे दुष्ट चेष्टावाला लोलाक्षने तिरस्कार सहित बोलाव्यो ॥ ८३२ ॥ पडी त्यां माटो कोलाहल
थयो, अने सर्व लश्कर तैयार थयुं; तथा मदिराधी उन्मत्त थएला सुभटो परस्पर अंभयुद्धधी लडवा ला-
ग्या ॥ ८३३ ॥ पडी त्यां संकडो गमे हाथीओए हाथीओने, घोडाओए घोडाओने, उंटोए उंटोने, लरोए
बहिर्निरीयाथ रति-ललिता कृतपूत्कृतिः ॥ तां वातीं कप्रयामास । विवोध्य रिपुकंपनम्
॥ ८३१ ॥ तेनापि देपनागेंडा-ऽधिष्ठितेन प्रियागिरा ॥ सतिरस्कारमाहूतो । लोलाक्षो दुष्ट-
चेष्टितः ॥ ८३२ ॥ जातः कोलाहलो भूयान् । सन्नदं निखिलं वलम् ॥ अयुद्धयंतंथयुद्धेन ।
सुरोन्मत्ता मिथो तटाः ॥ ८३३ ॥ द्विपैर्द्विपा ह्यास्ताद्वयै-रुष्टैरुष्टाः खराः खरैः ॥ चूर्णिताः
ज्ञातशस्त्र । कातरैरपि कातराः ॥ ८३४ ॥ अकान्बहुसंमर्दो-स्थितशोणितधारया ॥ तदा
वभूव मद्येन । तर्पिता चंभिकेव नूः ॥ ८३५ ॥ लभौ द्वौ खड्गयुद्धेन । लोलाक्षरिपुकंपनौ ॥
जधानाथ महाक्रोधा-ह्योलाक्षं रिपुकंपनः ॥ ८३६ ॥ विमर्शश्च प्रकर्षश्च । दृष्ट्वा तं धोरविष्य-
वम् ॥ प्रविष्टौ नगरे तत्र । स्थितौ स्थाने त्रयोज्जिते ॥ ८३७ ॥ विमर्शः प्राह वत्सेदं ।

दुष्टं देपविजृंभितम् ॥ शुवं पर्यवसानं स्या-दीदृशं मद्यपायिनाम् ॥ ८३८ ॥

खरोने तथा वीकर्णोए वीकर्णोने चूर्णित कर्षा ॥ ८३४ ॥ हवे अचानक वणां याओधी थगली कधिरनी
थाराधी, मदिराधी जेम चांडिका तेम पुथ्वी ते बलते तुष्ट थड ॥ ८३५ ॥ हवे लोलाक्ष तथा रिपुकंपन चंद्र
जण खड्गयुद्धधी लडवा लाग्या; त्यां रिपुकंपने अन्यांत क्रोधधी लोलाक्षने मायो ॥ ८३६ ॥ हवे विमर्श
अने प्रकर्ष ते भयंकर वनावने जोहने, ते नगरमां जड निर्भय स्थानकमां रखा ॥ ८३७ ॥ पडी विमर्श
प्रकर्षने कहुं के, हे वत्स ? तें आ देपतुं प्राबल्य जोयुं ? माटे खरेखर मदिरापान करनाराओतुं आवुंज

वार तेथोने शार्दी भवा लागी; (अर्थात् तेथोनी नाशिकाथोमांथी श्लेष्म वहेवा लाग्युं.) तथा ते अपवित्र कर्दमपर कुतरा कागडाओ आववा लाग्या. ॥ ८२३ ॥ हवे मदिराना उन्मादथी रिपुकंपन निद्रित होते छते, कामदेवथी पीडाएलो लोलाक्ष रतिललिताने लेवाने इच्छवा लाग्यो. ॥ ८२४ ॥ तथा तेषे उंचि फणोबाला सर्पो सरखा बन्ने हाथो पसार्या; त्यारे भयथी नष्ट थएल छे मदिरानो उन्माद जेणीने एवी ते स्त्री नासवा लागी. ॥ ८२५ ॥ त्यारे वननो हाथी जेम हाथणीने, तेम लोलाक्षे तेणीने गृहण करी, त्यारे तेनो हाथ सुकावीने ते दोडवा लागी, पण फरीने तेणीने तेषे पकडी लीधी. ॥ ८२६ ॥

लोलाकोऽथ सुरेन्मादात् । प्रसुप्ते रिपुकंपने ॥ ग्रहीतुमैहत रति-व्यजितां स्मरपीभितः ॥

॥ ८२४ ॥ इद्वा प्रसारितौ बाहू । तेनोत्फणफणिप्रत्नौ ॥ नयध्वस्तसुरेन्मादा । प्रवृत्ता सा पलायितुम् ॥ ८२५ ॥ लोलाक्षेण गृहीता च । वन्येनेनेव हस्तिनी ॥ विमोच्य तत्करं तेन । धावंती सा पुनर्धृता ॥ ८२६ ॥ पुनर्विमोच्य सात्मानं । प्रविष्टा चंभिकागृहे ॥ अथ प्रादुर-
नूद्वेष-गर्जेद्वा राजशासनात् ॥ ८२७ ॥ स्वभित्तरूपैः सहितः । प्रकर्षेण निरैकि सः ॥ वि-
मर्शः प्राह वत्सास्य । सांप्रतं पश्य चेष्टितम् ॥ ८२८ ॥ ततो द्वेषगर्जेद्वा । लोलाक्षः समधि-
ष्टितः ॥ दृष्यौ खड्गेन हन्त्येतां । या मां त्यक्त्वा पलायिता ॥ ८२९ ॥ प्रविष्टः खड्गमुद्रग्रभ्य ।
चंभिकायतनेऽथ सः ॥ चंभिका तेन तदुद्धया । मदांघेन विदारिता ॥ ८३० ॥

त्यारे फरीने ते पोताने छोडावीने चंडिकाना स्थानकमां गइ; हवे राजाना हुकमथी द्वेषगर्जेद् तयां प्रकट थयो. ॥ ८२७ ॥ पोताना डिभरूपो सहित प्रकर्षे ते द्वेषगर्जेदने जोयो; त्यारे विमर्शो कहुं के, हे वत्स ! हवे आनी चेष्टा तुं जोजे ? ॥ ८२८ ॥ पडी ते द्वेषगर्जेद् लोलाक्षना शरीरमां प्रवेश कर्यो; त्यारे ते लोलाक्षे विचारुं के, जे स्त्री मने छोडीने चाली गइ, तेणीने हूं-खड्गथी मार्स. ॥ ८२९ ॥ एम विचारि खड्ग उगामीने ते चंडिकाना स्थानकमां गयो; तथा मदांघ एवा तेषे तेणीनी बुद्धिथी चंडिकानाज हुकडा करी

भूमिने स्वर्शं करतां थकां पण आकाशेने उद्योतवंत करे छे. ॥ ८१५ ॥ एटलामां ते लोलाक्ष राजा चंदि-
 काना धरमां मयो; तथा तेर्णने पूजने मदिरापान करवाने अगाडीना भागमां ते वेठो. ॥ ८१६ ॥ त्यां
 पानगोष्टी शीरु धइ, भाजनेमां मदिरा धारण करि, सुवर्णना प्यालाथो आप्या, तथा उच्चर्ताथी मदिरा
 पिवावा लागी. ॥ ८१७ ॥ रस सहित गापन गवावा लाग्युं; हस्तकमलोथी अभिनय थवा लाग्या
 (अर्थात् हाथोना चालाओ थवा लाग्या) तथा स्त्रीओना ओढोसुं चुवन थवा लाग्युं. ॥ ८१८ ॥
 खुल्यं सुख तथा खुल्ली आंखोथी भये करीने विवेक सहित न रहेवावा लाग्युं; तथा स्त्रीओन जावाना हर्ष
 अत्रांतरे स लोलाकः । प्रविष्टश्चंनिकागृहे ॥ संपूज्य तां सुरां पातु-सुपविष्टः पुरः
 स्थले ॥८१६॥ बद्धमापानकं तत्र । न्नाजनेषु धृताः सुराः ॥ अर्पिताः स्वर्णचपकाः । पीयते
 मद्यसुहृतैः ॥ ८१७ ॥ गीयते सरसं गीतं । कराब्जैरन्निनीयते ॥ विधीयते प्रियतमा-धरविं-
 वातुचुवनम् ॥ ८१८ ॥ स्त्रीयते न विवेकेन । व्यातवक्त्रेक्षणान्धिया ॥ मदेन वनितालोक-सं-
 मदेनोपचीयते ॥ ८१९ ॥ लोलाकस्य बधुभ्राता । सोनमाद्यो रिपुकंपनः ॥ प्राणप्रियामथ
 रति-वल्लितां स्वामनर्चयत् ॥८२०॥ तां नृत्यंतीं प्रतापनि-ज्वालामिव मनोज्ञुवः ॥ संकोत्रं
 प्राप लोलाकः । संप्रेक्ष्य विततत्विपम् ॥ ८२१ ॥ गाढमध्युपपन्नोऽसौ । तस्यां स्थातुं शङ्गाक
 न ॥ निश्चेष्टं मदिरोन्मादा-दापातकमथाजनि ॥८२२॥ सर्वे प्रवृत्तिता लोकाः । प्रवृत्ताऽवर्द्धयो
 सुदुः ॥ आगताः सारमेयाश्च । काकाश्चाऽधुच्चिकईमे ॥ ८२३ ॥

रूप मदे करीने उपचित थवायुं. ॥८१९॥(बली ते समये)लोलाक्षनो नानो भाइ रिपुकंपन उन्माद सहित
 पोतानी स्त्री रतिललिताने नचाववा लाग्यो. ॥ ८२० ॥ कामदेवना प्रतापरूपी अग्निनी जाणे उवालाज
 होय नही, एकी तथा विस्तृत कानिवाली ते स्त्रीने नाचती जोहने लोलाक्ष क्षोभ पाव्यो. ॥ ८२१ ॥ ते
 स्त्रीमां अत्यंत रक्त भयो थको ते सिधर रहेवाने शक्तिवान न थयो; हवे मदिराना उन्मादथी ते सर्व
 दारुडिआओ चेष्टा रहित थया. ॥ ८२२ ॥ पळी ते सर्व लोको जमीनपर लोटवा लाग्या, अने वार-

जाणवो, अने जे तेओ लोभ करे छे, तेने विषयाभिलाषनो प्रभाव जाणवो. ॥ ८०७ ॥ वली तेओ जे
 लांबां हास्योथी हसे छे, तेने हास्यनो अधिकार जाणवो, अने एवी रीते बीजाओनो पण जुदो जुदो
 निश्चित व्यापार जाणी लेवो. ॥ ८०८ ॥ वली आ लोको जे भोगो भोगवे छे, स्त्रीओनां सुखीने चुंबन करे छे,
 तथा स्तनोने दाववापूर्वक हर्षथी स्त्रीओने जे आलिंगन करे छे, एवी रीतनां कार्योमां कामदेव राजा
 पोतेज लागेलो छे, ते काममां बीजा कोइने तेकई हुकम करतो नथी. ॥ ८०९ ॥ ८१० ॥ माटे एवी रीते अहो
 ते अरति तथा क्षेपादिको पण अहीं रहेला छे; पण पोतानां कार्योनां अवसर नहीं होवथी तेओ प्रगट
 हासस्यैवाधिकारोऽयं । हीर्षहासैर्हसंति यत् ॥ अन्धहृश्चैवमन्येषां । व्यापारो नियतः पृथग्
 ॥ ८०८ ॥ तुंजते यत्पुनर्नौगान् । चुंबत्येते प्रियाननम् ॥ कुचोपपीडं दधिता—मालिंगंति
 प्रमोदतः ॥ ८०९ ॥ एतज्जातीयकार्येषु । नूपतिर्मकरध्वजः॥स्वयं व्याप्रीयतेऽन्यस्य । नि-
 योमं न ददाति च ॥ ८१० ॥ तदेवमत्र विद्यंते—ऽरतिदेवाद्योऽप्यहो ॥ स्वनियोगानवसरान्-
 नाविर्त्नावं तु विभ्रति ॥ ८११ ॥ प्रकर्षः प्राह हृद्वृत्तौ । तत्किं शून्यः स मंडपः॥ विमर्शः प्राह
 नह्येवं । यदमी कामरूपिणः ॥ ८१२ ॥ एतैः पूर्णं तदास्थानं । तदत्रान्ध्यागतैरपि ॥ आकल्प-
 स्थायि तद्वाज्य-मिदमित्त्वरकालिकम् ॥ ८१३ ॥ चिरंतनस्थितैरेवा--ऽन्निषिन्ध्य मकरध्वजम्॥
 राज्ये नृत्यं महामोहः । स्थितः संप्रति नृत्यवत् ॥ ८१४ ॥ अत्रस्थैरपि मोहाद्यै--रशून्यो
 मोहमंडपः ॥ रवेर्यौ द्योतयंत्येव । स्पृशंतोऽपि नृवं कराः ॥ ८१५ ॥

यता नथी. ॥ ८११ ॥ त्यारे प्रकर्ष कहुं के, हृदय चृत्तिमां रहेलो ते मंडप त्यारे शुं शून्य छे ! त्यारे विमर्ष
 कहुं के, एमनथी, आ लोको तो हन्डित रूपवाला छे. ॥ ८१२ ॥ वली तेओ अहीं आवेला छे जनां पण तेओथी
 ते सभा भरेली छे, अने दरेक काले रहेनारं एवुं तेओनुं राज्य छेक कल्पांत काल सुधि रहेनारं छे. ॥ ८१३ ॥
 घणां कालधीज कामदेवरूपी चाकरने राजपनो अभिर्षक करीने हमाणांज तेमहामोह राजा चाकरनी पेठे
 रहेलो छे. ॥ ८१४ ॥ वली ते मोहादिको अहिं रखा छे जनां, ते मोहमंडप अशून्य छे, केमके, सूर्यनां किरणो

योमां रहेला कामदेवने हाथमां रहेलां आंचलांनी पेंढे सैन्य सहित दीडो. ॥ ७९९ ॥ त्यारि र्पे सहिन
 प्रकर्पे बोली उठ्यो के, करेल छे अभिर्पेक जेनी एवा मकरध्वजने हुं पण हवे तो जोइ भाकुं ज हुं॥८००॥आ
 कामदेव सिंहासनपर बेडो छे छतां, आ लोकोने बाणार्थी वीधे छे; तथा तेओने रडता जोइने त हाथनाही
 आपे छे. ॥ ८०१ ॥ बली एनी पासे रहेला चाकरो, “ हे देव ! आपे ठीक हण्या ! ठीक हण्या ? ” एम प्रमाद
 योलता थका तेना उज्यासने बथारे छे. ॥ ८०२ ॥ बली हे ! मामाजी ? ह्मणां आनी पासे केवल सह
 सहर्पेण प्रकर्पेण । ततः प्रोक्तं मयापि हि ॥ कृतराज्यान्निपेकोऽयं । दृश्यते मकरध्वजः॥८००॥
 एष सिंहासनस्थोऽपि । विध्ययेतान् शिखीमुखैः॥जनांस्तान् क्रंदतो दृष्ट्वा।करतालं ददात्यसौ
 ॥८०१॥सुहृतं सुहृतं देव । त्वयेतिस्फुटन्नापिणः॥उज्ज्वासं वर्धयंत्यस्य । किंकराः पुरतः स्थिताः
 ॥ ८०२ ॥ केवलं मातुदान्त्रयणं । संप्रत्यस्याखिला अपि ॥ विलोकयंते सपत्नीका।महामोहा-
 द्यो नटाः ॥ ८०३ ॥ दृश्यंते नारतिद्वेष-गर्जेद्वाद्याः कथं पुनः ॥ विमर्षाः प्राह तेऽप्यत्र ।
 संत्येव हि तिरोहिताः ॥ ८०४ ॥ अपेक्षंते परं सेवा-ऽवसरं निन्मृताश्यायाः ॥ राज्येऽस्य याव-
 दान्नाढ्यं । प्रगल्भंते महानटाः ॥ ८०५ ॥ लोलाक्षो यज्जितोऽनेन । मन्यतेऽस्यैव बंधुताम् ॥
 महामोहाधिकरोऽयं । हृष्यंत्येते जनास्तु यत् ॥ ८०६ ॥ बल्यंति च तदान्नाढ्यं । रागकेसरि
 नूपतेः ॥ यच्च तुत्र्यंति विषया-न्निनापस्य तदुज्जितम् ॥ ८०७ ॥

मोहादिक सधला सुभटो खिओ सहित देवाय छे. ॥८०३॥ पण अरति, तथा टेपगर्जेद्वादिको केम देवाता
 नथो ? त्यारे विमर्षो कहुं के, तेओ पण अहीं छे, पण गुप्त रहेला छे. ॥ ८०४॥ बली आशयो सहिन सेवाना
 अबसरनी अपेक्षा राखे छे, अने आना राज्यमां ज्यां सुधि महासुभटो उज्जली रहेला छे, त्यांसुधि भाववुं
 ॥८०५॥अने आनार्थी जीनाएलो लोलाक्ष राजा आनाज बंधुपणाने जे मानी राखो छे, तेने महामोहनाओ अधि-
 कार जाणवा; तथा आ लोको जे खुशी थाप छे, तथा॥८०६॥ जे कुदे छे, तेने रागकेसरि राजानो प्रभाव

छे, तेने पण आणे पोतानां पराक्रमथी बहार कहाचो छे, अने तेथी मायामूढ थएलो ते राजा पोताने
 तेथी जीताएलो जाणी शकतो नथी. ॥ ७९१ ॥ ७९२ ॥ आ कामदेवथी जीताएला घणा एवा पण लोको
 जे वेष्टा करे छे, तेओ पण छलमां पडाय़ा थका तेथी रीतना आत्मने जाणी शकता नथी.
 ॥ ७९३ ॥ माडे आधी रीतना व्रतांतवाला कामदेवना प्रभावथी एवी रीते लोको वसंतना उन्मादमां
 आदरवाला थया थका वेष्टा करे छे. ॥ ७९४ ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, ते मकरध्वज कयां छे ? त्यारे विमर्श
 सोऽपि वीर्येण निर्जित्या--ऽनेन निःसारितो बहिः॥ न च तज्जितमात्मानांमायामूढः स मन्यते
 ॥ ७९५ ॥ द्रूयांसो येऽप्यमी लोका--श्रेष्ठेऽनेन निर्जिताः ॥ नात्मनं तेऽपि जानंति । तादृशं
 पातिताइवते ॥ ७९६ ॥ ततो अतिकरादस्मा-- न्मकरध्वजधामतः ॥ एवं लोका विचेष्टे ।
 वसंतोन्मादसादराः ॥ ७९७ ॥ प्रकर्षः प्राह कुत्रासौ । वर्तते मकरध्वजः॥ विमर्शः प्राह नन्वेष ।
 सन्निधौ नाटयत्यमून् ॥ ७९८ ॥ प्रकर्षेण ततः प्रोक्तं । कुतोऽसौ नोपलभ्यते ॥ विमर्शः
 प्राह दृश्यते । नांतराश्रमचक्षुषा ॥ ७९९ ॥ यदि तद्दर्शनाकांक्षा । बाधते तंव मानसम् ॥
 गृह्णाण विमलालोकं । तन्मदीयं दृगंजनम् ॥ ८०० ॥ द्वीयतां तदिति व्यक्तं । वदतोऽस्य दृशो
 युगम् ॥ अंजितं तेन विमला--लोकेनामलतेजसा ॥ ८०१ ॥ करामलकवत्तेन । दृष्टुस्तस्य प्र-
 ज्ञावतः ॥ हृदयेषु मनुष्याणां । ससैन्यो मकरध्वजः ॥ ८०२ ॥
 कहुं के, ते अर्हीज आ लोकेने नचावे छे. ॥ ७९५ ॥ त्यारे प्रकर्षे कहुं के, कयां ? ते अर्ही देखातो तो नथी ?
 त्यारे विमर्शे कहुं के, अंतरंगमां वसनाराथो चर्म चक्षुथी देखाता नथी. ॥ ७९६ ॥ पण तेने जीवानी
 हृच्छा जो तारा मनने उत्सुक करती होय, तो मासं विमलालोक नामनुं दृष्टि अंजन ग्रहण कर ? ॥ ८०० ॥
 त्यारे तेंणे कहुं के, ते आप ? एवी रीते प्रगट रीते बोलता एवा ते प्रकर्षनी बन्ने आंखो विमर्शे निर्मल
 तेजवाला विमलालोक नामना अंजनथी आंजी ॥ ७९८ ॥ ते अंजनना प्रभावथी तेंणे मनुष्यानां हृद-

वसंत ऋतु ते कामदेवपासे गयो अने तेणे तेने पोतानी शोठाणीना हुकुमनी रहस्य कथां के ॥ ७८३ ॥
 मारे भवचक्रमां मानवावास नामना नगरमां जवुं छे, अने तेषी विषागधी उरती एवो हुं तमारां दर्श-
 नमादे आवयो हुं. ॥ ७८४ ॥ त्यारे कामदेवे तेने कहुं के, गया वर्षनी वात हजु शुं तने याद नथी ? मादे
 त्यां मारीसाथेज तुं पण खिलास करीथा. ॥ ७८५ ॥ बली ज्यारे तारी शोठाणी ते नगरमां जवाने तने
 आज्ञा आपे छे, त्यारे महामोह राजा मने पण खरेखर आज्ञा आपे छे. ॥ ७८६ ॥ मादे तारे हवे विषागनी धाक
 राखवी नही, अने हमणां जवुं; तेम हुं पण राजानी आज्ञाथी तारी पाळलज आवुं हुं ॥ ७८७ ॥

गंतव्यं जवचक्रे मे । मानवावासपत्ने ॥ विषोण्णीरुस्तदहं । दर्शनाय तवागतः ॥ ७८४ ॥
 मकरध्वजन्नूपोऽथ । प्राह किं न स्मरस्यदः ॥ वर्षेऽतीते मया तत्र । सहैव विलसिष्यसि ॥
 ॥ ७८५ ॥ गंतुं दत्ते पुरे तत्र । स्वामिन्याज्ञां यदा तव ॥ महामोहनूपो दत्ते । ममाप्याज्ञां
 तदा ध्रुवम् ॥ ७८६ ॥ विषोण्णीर्न तत्कार्या । गंतव्यं जवताधुना ॥ अहमप्यनुगञ्जामि ।
 त्वामादेशान्महीपतेः ॥ ७८७ ॥ ततः पुरे वसंतोऽत्र । समायातो विलासवान् ॥ अन्वागतश्च
 मंत्र्यादीन् । विद्मप्य मकरध्वजः ॥ ७८८ ॥ महामोहेन तद्भाज्यं । प्रदत्तं तस्य चाखिलम् ॥
 दत्ताश्वान्येऽपि न्रपाला--स्तस्य निर्देशवर्तिनः ॥ ७८९ ॥ महत्वं स्वयमप्यस्य प्रतिपन्नं स्थि-
 तिहिं सा ॥ तथैवानुकृतं राग--केसरिप्रमुखैरपि ॥ ७९० ॥ महामोहवेदेवनं । सेवते तं महा-
 नदाः ॥ दोलाको मानवावासे । योऽप्ययं बाह्यन्नूपतिः ॥ ७९१ ॥

तेषी आ नगरमां विलासि एवो वसंत आवेलो छे, तेम मंत्रि आदिकनी अनुज्ञा लेहने कामदेव पण
 तेनी पाळल आवयो छे. ॥ ७८८ ॥ महामोहे तेने सर्व राज्य आप्युं छे; अने तेना हुकुममां रहनेारा
 यीजा राजाओंने पण तेणे तेने सोंप्या छे. ॥ ७८९ ॥ बली तेणे पोते पण आनुं महत्त्वपणुं सर्वाकार्युं छे;
 क्रमके, तेवी स्थिति छे; तेम रामकेसरि आदिकोए पण तेमज आचर्युं छे. ॥ ७९० ॥ बली ते कामदेवन
 महान सुभदो पण महामोहनी पेठेज सेवे छे; तेम आ मानवावासमां चपल आंखवालो जे बाह्यन्नूपति

पंचकारिओंमां भरेला केसरना रंगोथी (कोहने) सौँवें छे ॥ ७७४ ॥ ७७५ ॥ आवी रीतना विलासने
 जोहने विमर्थो एम विचारुं के ॥ अहो ! जगते व्याकुल करनारी महामोहनी शक्ति विचित्र प्रकारनी छे । विषयाभिला-
 ॥ ७७६ ॥ बली अहो ! रागकेसरी राजाजुं प्राक्रम सर्वने दुःख आपनारुं छे, तथा अहो ! विषयाभिला-
 बनो प्रताप पण किरारबालो छे ॥ ७७७ ॥ बली अहो ! हास्यरूपी सुभदनो उल्लास केवो छे ! अहो ! आ तो कोहक-
 रतिनुं प्राक्रम पण केवुं छे ! ! तथा अहो ! अदीर्घदर्शीपणुं केवुं छे ! अहो ! विक्षिप्त चित्तपणुं केवुं छे ! अहो-
 गाढ विभ्रम छे ! ॥ ७७८ ॥ अहो ! अदीर्घदर्शीपणुं केवुं छे ! अहो कापि महामोह-शक्तिविंश्व-
 युगमम् ॥ विलासमीदृशं प्रेक्ष्य । विमर्शनेति चिंतितम् ॥ अहो प्रतापो विषया-निव्या-
 प्रमाथिनी ॥ ७७९ ॥ अहो सर्वकषं वीथं । रागकेसरिन्पतेः ॥ अहो प्रतापो विषया-निव्या-
 षस्य प्रसुत्वरः ॥ ७८० ॥ अहो कामस्य वामत्व-महो रतिविजुंजितम् ॥ अहो हासन्नटो-
 द्यासो । विभ्रमः कोऽप्यहो दृढः ॥ ७८१ ॥ अहो अदीर्घदर्शीत्व-महो विक्रिप्तचितता ॥ अहो
 तृणानिमग्नत्व-महो श्रोतोऽनुगामिता ॥ ७८२ ॥ ततः प्रकर्षो जगदं । पश्यं स्तत्तेन चेष्टितम् ॥
 नद् तेऽमी जना बाह्या । ये मोहादिवशाः स्मृताः ॥ ७८३ ॥ प्रकर्षः प्राह चेष्टते । कस्येवं
 धामतो जनाः ॥ विमर्शः प्राह यो दृष्टो । महाविष्टरसंस्थितः ॥ ७८४ ॥ गतस्तदंति-
 कार्यां । नृपतिर्मकरध्वजः ॥ तस्य प्रियवयस्योऽयं । वसंतः शिशिरालये ॥ ७८५ ॥ गतस्तदंति-
 के काल-परिणत्येकसेवकः ॥ आझारहस्यं तस्मै चास्वामिन्यास्तेन ज्ञापितम् ॥ ७८६ ॥
 तृणानां हुबर्वापणुं केवुं छे ! तथा अहो ! इंद्रिओतुं अनुगामिपणुं केवुं छे ? ॥ ७७९ ॥ पही ते चेष्टितने
 ज्ञाता एवा प्रकर्षने ते विमर्शो कहुं के, हे भद्र ! मोहादिकने वशा थएला एवा जे बाख लोको छे, तेओ
 आ छे ॥ ७८० ॥ तयारे प्रकर्षे कहुं के, आवी रीते लोको कोना तेजथी चेष्टा करे छे, तयारे विमर्शो कहुं के,
 तृणा नामनी वेदिकामां मोटा सिंहासनपर जे कामदेव नामनो राजा बेटेलो छे, तेनो आ प्रिय मित्र,
 शिशिर कतु गया पही वसंत आन्या छे ॥ ७८१ ॥ ७८२ ॥ कालपरिणती नामनी राणीनो सेवक एवो ते

केके स्त्रीश्रोना चित्तमांधी खंचीने जागे रागने तेओनी आंचोसां नांयों हांय नदीं तेस
 उंचे प्रकारे विस्तार युक्त कांतिवालो, तथा समुद्रना मध्य भागमांधी खंची लीथेला रज सरवो ते राग
 उंचे प्रकारे शोभे छे ॥ ७६८ ॥ हचे मध्यपानधी डोलतां अने लाल भणलां पद्यां न्याओनां
 सुखो, नचा सूर्यनी कांतिथी युक्त भणलां भोजांओधी नाचतां पद्यां कमलोनी ओभाने धारण कर
 छे ॥ ७६९ ॥ एवी रीते विमर्श बोलतो हतो तेदलासांज वसंत कतुनी लीखाने जीवानी इच्छार्था नग-
 रनां लोकां अने राजकुमारोधी सेवाएला राजा नगरमांधी निकल्पो ॥ ७७० ॥ फौणवाला समुद्र सरन्या

विषूर्णमानानि सुखानि मद्या-न्मुगेहलानामधुनारुणानि ॥ नवार्ककांतिचतुस्तिमिन्तुत्य-त्सरो
 जलदमीं प्रविलंबयंति ॥ ७६९ ॥ वदत्येव विमर्शोदो । मधुवीलादिदक्षया ॥ नगरान्निर्गीतो
 राजा । पौरराजकसेवितः ॥ ७७० ॥ स विमर्शप्रकर्षाभ्यां । दृष्टोऽद्विवरिव फेनवान् ॥ रिता-
 तपत्रस्फीतश्च । वजीव विबुधाश्रितः ॥ ७७१ ॥ उद्यानमश्र संप्राप्तो । रेजे राजकमध्यगः ॥
 शंखेषु दक्षिणावर्त । इव विस्तृतदीधितिः ॥ ७७२ ॥ भृदंगाः प्रहतास्तूर्णौ । वादिता वषावस्त-
 दा ॥ ययौ तालरवो वृद्धिं । प्रवृत्ता जनकेलयः ॥ ७७३ ॥ केचिन्मृत्यंतिवड्यंति । केऽपि धावं
 ति केचन ॥ केचित्कलकलायंते । हरत्यंपि च केचन ॥ ७७४ ॥ केचिज्जायंति गीतानि । केऽ
 द्युत्कट्टीर्वितन्वते ॥ शृंगैः सिंचंति सौवर्णैः । केऽपि कश्मीरजड्वैः ॥ ७७५ ॥

तथा देवोधी आश्रित भणला इंद्र सरखा, एवा श्वेत छत्रनी रजुरायमान शोभावाला ते राजानं ते
 विमर्श तथा प्रकर्ष जोयो ॥ ७७१ ॥ हचे उद्यानमां आवेलो तथा राजकुमारोना मध्यमां रहेलो ते राजा शंखोने
 चिपे विस्तारवाला किरणोवाला दक्षिणावर्त शंखनी पेटे शोभवा लाग्यो ॥ ७७२ ॥ नृत्य दृदंगां तथा चांसर्ग-
 ओ ते दन्वत वागवा लागी, तालोनो वाद वृद्धि पास्यो, तथा लोकोनी क्रीडाओ थवा लागी ॥ ७७३ ॥
 वली केदलाको त्यां नाचे छे, तो केदलाको कुदे छे, केदलाको दोडे छे, तो केदलाको कलकलाट वाद कर
 छे, केदलाको हसे छे, तो केदलाको गीतो गाय छे, केदलाको हार्चका लाय छे, तो केदलाको ज्ञानानी

चुंबननां बदलामां तेषीने अहीं ते लतातुं पुष्प लेई आपे छे. ॥ ७६२ ॥ कामदेव रूपी मल्लना युद्धने
 जोवामां आनंदित थएलाओथी तेजपुष्पाए करीने आर्चित थंएलां युवानोनां जोडांओ विचित्र
 प्रकारनां बंधनोथी लतानां कुंजोमां अहीं विलास करे छे. ॥ ७६३ ॥ कुसुमो एकठां करवानी इच्छा-
 वाली स्त्रीओना पणमां रहेला अलताथी लाल कांतिवाला थएला वननां भागो, पुष्पोनी अंदर संक्रांत
 थएला अने नहीं माता एवा रंगने बलथी बहार कहाडी नांखे छे. ॥ ७६४ ॥ चपल नेत्रोवाली, तथा
 विस्तारवाला हारोवाली पवी स्त्रीओने (अहीं) हींचोलाओमां हींचका खाती जोइने कामदेव पण
 लतानिकुंजेषु लसंति दूनां । बंधैविंचित्रैरिह मैथुनानि ॥ तैरेव पुष्पैः स्मरमद्वलयुखा-वदो-
 कनानंदित्तिरार्चितानि ॥ ७६३ ॥ कांतारदेशाः कुसुमोच्चयेहु-कांतापद्मालवतकरक्तजासः ॥
 संक्रांतमंतः कुसुमेषु रागं । बलादमांतं बहिरुत्तिरंति ॥ ७६४ ॥ निरीद्वय दोलासु विदोदनेत्रा ।
 विस्तारिहाराः परिवर्तमानाः ॥ स्मरोऽपि न्यूलययधूर्णमान-नोगिन्द्रभुवंतुधिया बित्रेति ॥
 ॥ ७६५ ॥ सुवासितं सन्मण्डित्ताजनस्थं । जना वनांनोरुहसौरनेत्रेण ॥ प्रियाधरास्वादसुधा-
 नवद्यं । पिवंति हृद्याम्नवनेषु मद्यम् ॥ ७६६ ॥ गायंति गीतानि हसंति मत्ता । र्चुंबंति कांता-
 वदनांबुजानि ॥ वदंति गुह्यानि सहस्तताल-मापानके के न सुरामदेन ॥ ७६७ ॥ चिन्तादिवा
 कृष्य सुरामदेन । नेत्रेषु रागो निहितः प्रियाणाम् ॥ चकास्ति विस्तारितदीप्तिरुच्चैरंनोधिम-
 ध्योद्धतरत्नबंधुः ॥ ७६८ ॥

शुष्णपिमान थता नागोदोने धारण करनारा महादेवनी बुद्धिथी डरे छे. ॥ ७६५ ॥ वणा कमलोनी सुगंधीथी
 वासित थएलां, तथा उत्तम मणिना वासणमां रहेलां मद्यने मनोहर आम्नवनमां रहेला लोको स्त्रीना
 होठना स्वादना अमृत सरखुं निर्मल (मानीने) पीए छे. ॥ ७६६ ॥ मद्यपान कर्पा बाद मदिराना के-
 फथी (त्यां)क्या मदीन्मत्त पुरुषो गीतो गातानथी? के हसता नथी? के स्त्रीओना सुख कमलोने चुंबन करता
 नथी? के हाथमां तालीओ आर्पाने गुह्य वचनो बोलता नथी? (अर्थात् सर्वे तेम करे छे.) ॥ ७६७ ॥ मदिराना

एवै तो राजानी आज्ञा प्रमाणे आपणे आपणां स्थानके जवुं लायक छे; अने धीजी जगांए जयाहुं प्रयोजन नथी. ॥ ७५७ ॥ तयारे प्रकपं कलुं के, उत्सर्गानां दर्शनथी अधिक एवुं (वीजुं) आंथांशी दर्पणित्तुं फल हुं खानतो नथी; माटे आपणे तो त्यां जवुंज. ॥ ७५८ ॥ वली हे माभाजी ! आपे घने तं नगर नही देखाडवुं ते लायक नथी; केसके, चंद्र शुं चकारांते अमृतपान नथी करावतो ? (करारं छे ज.) ॥ ७५९ ॥ वली आपणने (राजाए) जे एक वर्षनी सुदत आपी छे, ते संपूर्ण थइ नथी; तंमांथी तो हजुं थं क्रतुओ गइ छे; हवे तो शिशिर क्रतु आची छे. ॥ ७६० ॥ ते शिशिर क्रतुनुं हवे कधि वर्णान वरंछं—

विमर्शः प्राह विषया—त्रिधापस्यैव दर्शनात् ॥ अस्माकमाहितं सिद्धं । रसनामूलनिश्चयान् ॥ ७५६ ॥ राजशासननिर्वाहा—तद्गतुं स्वाश्रयेऽयुना युक्तमन्यत्र गमने । ज्ञाति नातिप्रयो-
जनम् ॥ ७५७ ॥ प्रकर्षः प्राह शिष्टानां । दर्शनादधिकं दृशोः जन्मनो न फलं मन्ये । तत्र
गंतव्यमेव तत् ॥ ७५८ ॥ न ते मातुल योगोऽह—मेतददर्शनवंचने ॥ चकोराणां सुधापानं । न
कारयति किं विधुः ॥ ७५९ ॥ संवत्सरावधिर्वतो । नाऽयुनात्येतिआवयोः क्रतुव्ययमतिक्रांतं ।
शिशिरस्तत्रजुंजते ॥ ७६० ॥ तथाहि—स्फुर्जप्रियंशुतिलकाकलितं प्रफुल्ल—कुंदहुमं वनमिदं
नजसो विमर्ति शोभां दिनान्ययविवृद्धनिशाविलास—विस्तारिचारुरुचितारकमंजलस्य ॥ ७६१ ॥
शिशिरममलपुष्पमंडनैःकलुसशोभा ॥ स्वदयितमत्रिसर्तुं विस्फुरत्पत्रवल्लिः ॥ स्फुटतिलक
विदार्यां रोधराजीविकारमात् ॥ कलयति रतिहासं हर्षपूर्णां वनश्रीः ॥ ७६२ ॥

प्रफुल्लिन थपलां प्रियंशु तथा तिलक नामनां वृक्षोवालुं अने विकस्वर थपलां मोगरानां वृक्षो-
वालुं एवुं आवन, दिवसने अंते वृद्धि पामेला रात्रिना विलासथी विस्तरवाली तथा मनाहर
कांतिये करीने युक्त छे ताराओहुं मंडल जेमां एवा आकाशनी शोभाने धारण करे छे. ॥ ७६१ ॥
वली ते समये निर्मल पुष्पोरुपी आभुषणोथी करेल छे शोभा जेणीए, तथा स्फुरायमान थती छे पुत्र-
वालि जेनी (पक्षे-पांदांवाली वेलडीओ जेमां) तथा प्रगट रिते तिलक वृक्षना (पक्षे-ललाटमां रहला

कथां छे ? तयारे विमर्श कहुं के, तेओ भवचक्र नामना नगरमां होवा जोइए ॥७०८॥ ते नगर पेटांनगर-
 रूपी अनेक पाडाओवाळुं छे; अने त्यां असंख्य जातिओ छे, तेथी तेओना पण त्यां संभव छे. ॥७०९॥
 तयारे प्रकर्ष कहुं के ते नगर बाह्य छे ? के अंतरंग छे ? तयारे विमर्श कहुं के, एकना अविचचनथी
 ते जात्यंतर जेवुं छे. ॥ ७१० ॥ बली जेम त्यां बहिरंग लोको असंख्याता छे, तेम अंतरंग लोको पण
 असंख्याता छे, अने तेओ सवला मोटा सुभटो छे. ॥७११॥ अने त्यां तेओना मोटो शत्रु संतोष रहलो
 संभलाय छे, तेथी (तेने) जीतवानी इच्छावाला एवा तेओए ते नगरने धेरुं छे. ॥ ७१२ ॥ अहो

अवांतरपुरैकैः । पाटकैश्च तद्विचितम् ॥ असंख्या जातयस्तत्र । तत्रेयामपि संज्ञवः ॥७०९॥

प्रकर्षः प्राह किं बाह्य--मांतरं वा तद्विष्यते ॥ विमर्शः प्राह तजात्यं--तरमेकाऽविवचनात्

॥ ७१० ॥ बहिरंगा जनास्तत्र । संति संख्यातिगा यथा॥ अंतरंगास्तथैतेऽपिसर्वे संति महा-

नटाः ॥ ७११ ॥ संतोषः श्रूयते तत्र । यतोऽमीषां महारिपुः ॥ नगरं तदतोऽमीनि-रनुविदं

जिगीबुद्धिः ॥ ७१२॥ स्थितिरत्र सतां तेषां । कथं तत्रेति संशयः ॥ योगशक्त्याः समाधाना-

दनुत्थानाहतोऽस्तु ते ॥ ७१३ ॥ तस्मादुन्नयरूपं त-न्नगरं प्रतिपद्यताम् ॥ शर्वरीवारराऽ

न्निन्न-संश्यासदृशालकणम् ॥ ७१४ ॥ प्रकर्षः प्राह यद्येवं । दृष्टव्यं तत्पुरं तदा ॥ गढावस्तत्र

नगरे । कौतुकं महदत्र मे ॥ ७१५ ॥

छता एवा तेओनी बली त्यां स्थिति की रीते होय?एवी रीतना तारो संशययोग शक्तिना समाधानथी
 उत्पन्नथया विनाज नाश्या पामो॥७१३॥तेथी ते नगरने राजी अने दिवसथी अभिन्न संश्या सरखा लक्षण-
 वाळुं उभयरूप जाणवुं. ॥ ७१४ ॥ तयारे प्रकर्ष कहुं के, जो एम छे, तो ते नगर आपणे जेवुं; माटे ते
 नगरमां आपण बने जइए; आ वाचतमां मने मांडुं आश्रय छे. ॥ ७१५ ॥ तयारे विमर्श कहुं के, विपया-
 भिलाषना दर्शनथीज, तथा रसनाना मूलनी शुद्धिथी आपणुं इच्छिल कार्य सिद्ध थयुं छे. ॥ ७१६ ॥

समये कंठकने अकिना हेतुपणाथी देवादिऋती पुजा माटे जलशुद्धि पण अनिदानिक ऋः पण तेषां जे अभ्रह्मज करयो ते मोह छे. ॥ ७०१ ॥ जेओ भावस्त्वयमां उद्यमचाला (मुनिओ) छे, तेषां भाव-शौचने अंगिकार करे छे, अने गृहस्थीओनां द्रव्य शौचने तेओ द्रव्य पूजातुं अंग मांन छे. ॥ ७०२ ॥ सर्वज्ञ प्रभुना सिद्धांतना अभ्यासनी वासनाथी गणल छे पापे जेसनां पवा ते मुनिओने ज्ञानावरण अने दर्शनावरण नासना राजाओ पीडाकारक थता नथी. ॥ ७०३ ॥ बली मर्दथा प्रकार इच्छा दिनाना, धीर, तथा धर्मे आपनारा, एवा तेओनां ख्वाडाने पण बांकं करवाने विद्व राजा आदिथे हि ते ज्ञाव-शौचं ज्ञावस्तवोद्यताः ॥ मन्यंते द्रव्यपूजांगं । द्रव्यशौचं तु गेहि-नाम् ॥ ७०५ ॥ तेषां नातिकरौ ज्ञान-दर्शनावरणौ नृपौ ॥ सर्वज्ञसमयान्प्राप्त-वासना-लुत्तपाप्मनाम् ॥ ७०३ ॥ सर्वश्रैव निरीहाणां । धीराणां धर्मदायिनाम् ॥ बक्रीकर्तुं न रोमापि । तेषां विद्वन्पुः क्रमः ॥ ७०४ ॥ तेषां नृपाः शुभ्राय स्यु-श्रत्वारः सप्तमध्यगाः ॥ ससुखा इव शेषाना-मन्येषां न्रीतिदा अपि ॥ ७०५ ॥ दुःखोत्पत्तिः कुतस्तेषां । निर्दंष्टसु-खशालिनाम् ॥ अतिस्तोकाः परं तेऽत्र । तेनेदं गीयते जने ॥ ७०६ ॥ शौचे शौचे न माणिक्यं । शौक्तिकं न गजे गजे ॥ साधवो न हि सर्वत्र । चंदनं न वने वने ॥ ७०७ ॥ गुरुमम् ॥ प्रकर्मः प्राह तिष्ठति । देहिनो मातुल क ते ॥ विमर्शः प्राह तैर्नाथिं । नवचक्रान्निधे पुरे ॥ ७०८ ॥

समर्थ थतो नथी. ॥ ७०४ ॥ हवे तेवा मुनिओने सातमांहेथी (नाम, गोत्र, आयुष्य अने चंदनी) नामना चार राजाओ, के जेओ बीजाओने तो भय करनारा छे, छतां ससुद्रो जेम मेघोने तेम तेओने शुभ करनारा थाय छे. ॥ ७०५ ॥ माटे एवा अनोपम सुखथी मनोहर थएला ते मुनिओने दुबनी उत्पत्ति तो कर्पाथीज होय ? पण तेवा मुनिओ अहीं बहूज थोडा छे, अने तेथी दुनीयामां पम कहेवाप छे के. दरेक पर्वतमां माणेक होलां नथी, दरेक हाथीमां मोती होलां नथी, सर्व जगोए साधुओ होता नथी, तेम दरेक वनमां चंदन होतुं नथी. ॥ ७०६ ॥ ७०७ ॥ पडी प्रकर्ष कहुं के, हे मामाजी ! तेवा माणसा

चने धारण करे छे ॥ ६१३ ॥ भव नाटकने साक्षीरूप थहनेज जेता एवा प्राणिने आत्मभावना सुखनुं
 ज्ञान थाय छे, अने जो ते कर्तापणानो भाव लावे, तो तेने मारामारीमां उतरवुं पड़े छे ॥ ६१४ ॥
 माटे परभावोने तजवा, अने आत्माना गुणोने ग्रहण करवा; केमके, आत्मभावरूप सुखमां मप्र
 थएलाने संसार खुं करवानो हतो ? ॥ ६१५ ॥ इत्यादि अनेक उत्तम भावनी भावनाथी युक्त थएल छे
 आत्मा जेओनो, तेओने, पर्वतोने जेम वायु तेम, परिवार सहित मोह क्षोभ पमाडी शक्तो नथी ॥ ६१६ ॥
 चांबडांथी वींटाखेली विद्या अने सूत्रनी कोठी सरखी खीयो छे, एवी रीते जेओने स्वरूपथी भांसे
 साक्षीनूप स्थितस्यैव । पश्यतो ज्वनाटकम् ॥ स्वप्नावसुखसंवित्तिः । कर्तुंजावे तु संगरः
 ॥ ६१४ ॥ परज्जावास्तत्स्थाय्या । ग्राह्याः स्वप्नाविका गुणाः ॥ स्वप्नावसुखमग्रस्य ।
 संसारः किं करिष्यति ॥ ६१५ ॥ इत्याद्यनेकसङ्गाव-ज्ञावनाज्ञावितात्मसु ॥ न मोहः सप-
 रीवारः । कोज्जायाद्विष्ववानित्यः ॥ ६१६ ॥ चर्मवनेद्विषमत्र-पिवरीसन्निजाः स्त्रियः ॥
 येषां ज्ञांति स्वरूपेण । तेषां कामः क्व वाथकः ॥ ६१७ ॥ शरीरं यैर्विनिर्णीतं-मशुच्यशुचि-
 संजवम् ॥ न जुगुप्सा न वा शौचा-ग्रहस्तेषां महारमनाम् ॥ ६१८ ॥ तदेव शौचं तैर्ज्ञातं
 यद्भूताऽनुपयातकम् ॥ नांतरं हि मयं वारि । क्वालयत्युच्यते यतः ॥ ६१९ ॥ चित्तमंतर्गतं
 दुष्टं । तीर्धस्नानैर्न शुद्ध्यति ॥ शतशोऽपि हि तद्वैतं । सुराज्ञानमिवाऽशुचि ॥ युरमम् ॥ ७० ॥
 जलशौचमनिधं हि । कचिद्देवादिपूजने ॥ कस्य चिन्नकिहेतुत्वा-न्मोहस्तत्राग्रहः परम् ॥ ७० ॥

छे, तेओने कामदेव क्यां बाधा करी शकै छे ? ॥ ६१७ ॥ जेओए आ शरीरने अपचिन्न तथा अशु-
 चिथी उत्पन्न थएलुं निर्णय करेलुं छे, ते सहारमाओने दुर्गंधा के शौचनो आग्रह होतो नथी ॥ ६१८ ॥
 जेमां प्राणीओनो हिंसा न थाय, तेनेज ते महारमाए शौचपणुं जाणेलुं छे, केमके, पाणि कंई अंतरंग
 सेरने धोइ शकलुं नथी; कहुं छे के-अंतरसुं दुष्ट चित्त तीर्धस्नानोथी शुद्ध भतुं नथी; केमके तेने संक-
 जो वलत धोवामां आवे, तोपण ते सदिराना वासणती पेटे अशुचिज छे ॥ ६१९ ॥ ७० ॥ कोइक

कोइ छे के नही । एवो मने संशय छे ॥ ६८६ ॥ तारि विमर्श कहुं के तेओना चलने नष्ट करवामां उभ-
 मवंत एवा मनुष्यो धरिंरंग देशोमां छे, पण ते विरला छे ॥ ६८७ ॥ जेओण आत्मध्यानररी चलनर
 पेहेरेलुं छे, तथा जेओ ह्मेक्षां अप्रमादमां तत्पर छे, तथा समाधिरपी मंत्रयी गुप्त रहैला छे, तेओ आ
 मोहादिकोने वश थता नथी ॥६८८॥ दुःखरूप तथा दुःखना कारणरूप एवो आ भवरूपी समुद्र दुस्तर छे;
 तथा आ लोकमां राधावेधनी पेटे मनुष्य भव अत्यंत दुर्लभ छे ॥ ६९० ॥ लक्ष्मी छे ते मोजां सरणी
 चपल छे, तथा आयुष्य वायुनी पेटे अस्थिर छे, अने भोगो स्वप्नार्थनी पेटे बह्य छे, तथा शरीर पाद-
 विमर्शोऽथात्रवीदित-हीर्षनिर्मूलनोद्यताः ॥ संत्येव वहिरंगेषु । देशेषु विरजाः परम् ॥६८७॥
 धृतात्मध्यानकवचा । येऽप्रमादपराः सदा ॥ गुप्ताः समाधिमंत्रेण । मोहादीनां वशा न ते
 ॥ ६८८ ॥ दुःखो दुःखानुबंधोऽयं । दुस्तरो नववारिधिः ॥ राधावेधोपमं लोके । मानुष्यम-
 ति दुर्लभम् ॥ ६८९ ॥ तरंगतरला लक्ष्मी-रायुर्वयुवदस्थिरम् ॥ जोगाः स्वप्नार्थव-
 च्छून्या । वपुर्भगुरसन्नवत् ॥६९०॥ मृत्युश्चापेव पूष्टस्थो । जरा शिरसि तिष्ठति ॥ तत्कोऽयं
 साध्वसस्थाने । देहिनां सुखसंभ्रमः ॥ ६९१ ॥ सृष्टिवैकल्पिकी ह्येषा । दृष्टनेऽटञ्जालवत् ॥
 स्वर्णवीरिह मुत्सनायां । स्यान्मिथ्यात्वहतात्मनाम् ॥६९२॥ विकल्पचपकैरात्मा । पीतमो-
 हासवो ह्ययम् ॥ नवोच्चतालमुत्ताल-प्रपंचमधितिष्ठति ॥ ६९३ ॥

लांओनी पेटे भंगुर छे ॥ ६९० ॥ मृत्यु तो छापानी पेटे पाछल लागीज रहुं छे, बहपण मस्नकपर चटी
 बेहुं छे, माटे भयना स्थानकरूप एवा आ संसारमां प्राणीओने सुखनी भ्रांति हुं लागी रही छे ॥६९१॥
 जोत जोनामां नाश पासै एवा इंद्रजालनी पेटे आ सृष्टि कल्पित मात्र छे, माटे माटीरूप पर्वी आ
 सृष्टिमां मिथ्यात्वथी हणाएला आत्मबालाओने सुवर्णनी बुद्धि थाप छे ॥ ६९२ ॥ विकल्पपारुपी प्याला-
 ओथी पीधेल छे मोहरपी सदिरा जेणे एवो आ आत्मा भवरूपी उंचा ताल प्रते उत्तालपणाना प्रपं-

दूषण युक्त भक्तो नथी. ॥ ६७२ ॥ संख्याधी वृक्ष तो एकज होय छे, पण जातिथी खेर आदिक घणां
 वृक्षो ह्येय छे, माटे “ वृक्ष ” एवी संज्ञा तो एकज छे, पण धावडी आदिक तेनां भेदोवालां
 छे. ॥ ६८० ॥ ते धावडी आदिकोमां वृक्षनी अनुवृत्ति रहेली छे, अने लक्षण जुहुं देखाय छे,
 अने धावडी तथा पीपला आदिक भेदोनी व्यावृत्ति परस्पर रहेली छे. ॥ ६८१ ॥ अंवा आदिक
 तमाम वृक्षहुं ज्ञाया आदिक कार्य जुहुंज छे, पण विशेषरूप तेनां फल पुष्पादिक जुदांज छे.
 स्वप्नावाद्यैरनेदंऽपि । न सामान्यविशेषयोः ॥ संख्यादिभिः कृतो न्नेद-व्यवहारोऽपि
 दुष्यति ॥ ६७९ ॥ संख्ययैकस्तरुजात्या । नृपांसः खदिरादयः ॥ संज्ञापि तरुत्पिका ।
 न्नेदिन्यश्च धवादिकाः ॥ ६८० ॥ अनुवृत्तिस्तरौस्तेषु । दक्षुषं वीक्ष्यते पृथक् ॥ धवाऽ
 श्वत्थादिनेदानां । व्यावृत्तिश्च परस्परम् ॥ ६८१ ॥ कार्यं च तरुमात्रस्य । ज्ञायाद्यं पृथगेव
 हि ॥ विशिष्टफलपुष्पादि । चूतादेरन्यदेव च ॥ ६८२ ॥ व्यवहारोऽपि सामान्ये । श्रुतस्कं-
 धेऽन्य एव हि ॥ अन्य एव च दृष्टस्त-द्भेदेवध्ययनादिषु ॥ ६८३ ॥ तस्मान्निदं पुरस्कृत्य ।
 मया प्रोक्ताः पृथक् पृथक् ॥ राजानः परिवाराश्च । न त्तिनास्तत्त्वतस्तुते ॥ ६८४ ॥ अंशांशि
 नोः पृथग् विति । त्तिनाऽन्तिने च वस्तुनि ॥ अव्यहृद्द्विजिज्ञासा-वशाद्वा विस्मयोऽत्र कः
 ॥ ६८५ ॥ प्रकर्षः प्राह नष्टेयं । शंका मे मातुलाधुना ॥ एतल्लैजाः परं संति । नेति वा संज्ञा-
 गोऽस्ति मे ॥ ६८६ ॥

॥ ६८२ ॥ सामान्य एवा श्रुतस्कंधमां अन्यज व्यवहार छे, अने तेनां अध्ययन आदिकोमां तेथी अन्य
 व्यवहार देखाएलो छे. ॥ ६८३ ॥ माटे भेदने अगाडी करीने में राजा तथा परिवारोने जुदा जुदा कथा,
 पण तत्वथी ते जुदा नथी. ॥ ६८४ ॥ भिन्नाभिन्न वस्तुमां अंश अने अंशानुं पृथक् ज्ञान थाय छे, अव्यहृ
 अव्यहृ आदिकने जाणवानी इच्छाना वशाथी थाय छे, माटे तेमां हुं आश्चर्य छे ? ॥ ६८५ ॥ त्तारे प्रकर्ष
 कलुं के, हे मामाजी ! आ सारी शंका तो हवे नष्ट थइ, पण उपर वर्णवेला मोहादिनके जीतनाराओ

॥ ६६९ ॥ ६७० ॥ ६७१ ॥ बली तसोप परिवारसहित नाथकोतुं वर्णन तो करुं, पण आ जोंपला ईष्ट अर्थनो चिसंवाद मने बाधा करे छे. ॥ ६७२ ॥ तयारे विमर्शों कतुं के, अहाँ बने स्वभावो जणागला छे; अने स्वभावधी एकी बखते कोई पण बने पदार्थोंनो जाणनार होतो नथी. ॥ ६७३ ॥ राजाओं सामान्यरूप छे, अने परिवार विशेषरूप छे; तथा क्रमिक ज्ञानना वेद्यपणारूप तेओनी प्रकृति मानेला छे. ॥ ६७४ ॥ बली तेओनो देश, काल अने स्वभावधी भेद नथी; केसके, धावडी आदिक, बृक्षधी भिन्न नथी, अने बृक्ष धावडी आदिकोधी भिन्न नथी. ॥ ६७५ ॥ बली सामान्य अने विशेषमां केवल गुणपत्त्रिनिर्दिशेषकम् ॥ परिवारयुता प्रोक्ता । नाथका जवता पुनः ॥ दृष्टेष्टार्थीविसंवाद—स्तदयं बाधते मम ॥ ६७६ ॥ विमर्शः प्राह किं चित्रं । स्वप्नावावागताविद् ॥ नैकज्ञेन्नयवेत्ता यत् । स्वप्नावादेव कश्चन ॥ ६७७ ॥ सामान्यरूपा राजान—स्तद्विशेषाः परिज्ञाः ॥ क्रमिकज्ञान-वेद्यत्वं । तेषां च प्रकृतिर्मता ॥ ६७८ ॥ देशकालस्वप्नावैश्व । ज्ञेदोऽप्येषां न विद्यते ॥ धवाद्या न तरोन्निजा । धवादिन्यस्तरुर्न च ॥ ६७९ ॥ केवलयोगपद्येन । न सामान्यविशेषयोः ॥ दृष्टिर्नैतावता दृष्टि—रूपयोगेक्रमेक्षणात् ॥ ६८० ॥ तरुर्वेदपते दूरा—ल्लवदयंते न धवादयः ॥ सन्निधौ तेऽपि दृश्येते । दृश्यते न तरुः पृथक् ॥ ६८१ ॥ तथापि तद् द्रयं दृष्टं । कालज्ञेदेन कीर्त्यते ॥ एकोपयोग दृष्टत्वाद् । घटपारुद्विवह्वयैः ॥ ६८२ ॥

पणाधी दृष्टि होती नथी; अने तेथी अनुक्रमे जोंबाहुं होवाधी उपयोगमां तेदली दृष्टि होती नथी. ॥ ६७६ ॥ बृक्षज दरथी देवाय छे, पण कंहं (आ धावडी आदिकज छे) पहुं अथान पडतुं नथी; अने नज-दीक जवाधी तो ते धावडी आदिक पण देवाय छे, पण बृक्ष तेओथी कंहं भिन्न देवातुं नथी. ॥ ६७७ ॥ तो पण एक उपयोगधी जोवाधी घटरूपादिकनी घटे कालभेदधी ते बने जोंपों, एम पंडितों कहें छे. ॥ ६७८ ॥ स्वभावादिकोधी सामान्य अने विशेषनो अभेद होते छते संख्यादिकोण करेलो भेदव्यवहार पण

विस्तारि हे. ॥६६३॥ बली तेजस्वी एवा पांच माणसोधी युक्त अएलो आ अंतराय नामनी प्रख्यात राजा
 हे; के जे पोताना प्राक्रमधी प्राणीओनी दान आदिकनी लब्धीओने दली नाखे हे. ॥६६३॥ एवी रीति हे
 प्रकर्ष ! में आ साते राजाओनुं डुकमां वर्णन करुं; केमके तेओनुं विस्तारवाळुं वर्णन तो आयुष्यधी पण
 पूर्ण आय नही. ॥ ६६६ ॥ एवी रीति अत्यंत गंभीर एवी सामानी ते वाणी सांभलीने प्रकर्ष हर्षित थयो
 थको कहेवा लाग्यो के, ॥ ६६६ ॥ हे मामाजी ! आ राजानुं वर्णन करता एवा तमोए मारी शंकराखी
 अंतरायइति विश्रुतनामा । शेष दीप्तनरपंचकयुक्तः ॥ नृपतिर्वितरणादिकलब्धी-ईहिनां दल-
 अंतरायइति विश्रुतनामा ॥ ६६४ ॥ वीरिता नृनुजः सप्त । तदेते देशतो मया ॥ वर्णनं विस्तरेणैषां ।
 यति स्ववलेन ॥ ६६५ ॥ इत्येनामतिगंभीरां । श्रुत्वा मातुलान्नारतीम् ॥ प्रकर्षः कलयन्
 नायुषापि समाप्यते ॥ ६६६ ॥ एतेषां वर्णनं राज्ञा । कुर्वता मातुल त्वया ॥ शंकाशंकुं
 हर्ष-मिदं वचनमब्रवीत् ॥ ६६७ ॥ केवलं किंचिदद्यापि । प्रबुध्यमवशिष्यते ॥
 निरस्याहं । मोचितो मोहपंजरत ॥ ६६८ ॥ विमर्शः प्राह यद्गद । रोचते पूढ तस्यु-
 कर्षप्रायूर्ध्वकीकृत्य । तन्मह्यं वक्तुमर्हसि ॥ ६६९ ॥ यदाहं नायकान् प्रेक्षे । की-
 खम् ॥ प्रकर्षः प्राह चित्तसौ । विस्मयो मम जुंजते ॥ ६७० ॥ परिवारं यदा प्रेक्षे ।
 र्यमानेषु राजसु ॥ परिवारं न पश्यामि । यामिन्यामिव न्नास्करम् ॥ ६७१ ॥
 न तदा नायकानहम् ॥ वितताहोऽपि पश्यामि । यामिन्यामिव न्नास्करम् ॥ ६७२ ॥
 शंकुनो नाश करिते, मने मोहपंजरधी डोडाव्यो. ॥ ६६७ ॥ तो पण हजु मारे केवल थोडुक पूढवानुं
 बाकी रहे हे. मादे मने कर्णमां कहेवाने तुं लायक हे. ॥ ६६८ ॥ तयारे विमर्शो कहुं के, हे भद्र ! तने जे
 खे ते तुं सुखेथी पूढ. तयारे प्रकर्ष कहुं के, मारा चित्तमां एक आ आश्चर्य हे, के राजाओनुं वर्णन होते
 छते ज्यारे हुं नायकोने जोडं छं तयारे दिवसे तारानी पेडे हुं परिवारने जोतो नथी, अने ज्यारे हुं परि-
 वारने जोडं छं तयारे हुं विकस्वर चक्षुओवालो छतां रात्रिए जेम सूर्यने तेम नायकोने जोई शकता नथी

धी दीन थयो थको रहे छे. ॥ ६५७ ॥ बली आ दर्शनावरण नामनो राजा छे; बली तुं जो कं ते अहां भू-
 भावधी जगतमां कोना आत्मानो निर्मल दर्शननी शक्तिने नथी हणतो. ? ॥ ६५८ ॥ नच मनुष्योपि कर्सेने
 युक्त थएलो एवो आ दर्शनावरण छे; तेओमां पांच स्त्रीथो छे, के जेओ मदिरानी पेटे लोकने वृणाप-
 मान करे छे, अने बाकीना चार पुरुषो विवश थएला लोकने अंध करे छे. ॥ ६५९ ॥ बली चं मत्सरयुक्त
 माणसोथी युक्त थएलो एवो आ वेदनीय नामनो राजा प्रकृतिमां रहेला जीवने भयंकर सुषुब्धभवसुषु-
 दर्शनावरण इत्युदिताल्यः । पार्थिवस्त्वयमिह प्रणिहंति ॥ पश्य कस्य जगतोऽपि निसर्गा-
 दालसनेो विमलदर्शनशक्तिम् ॥ ६५७ ॥ मानुषैर्नवन्निरेव युतोऽयं । तेषु पंच वनिता मदिरा-
 वत् ॥ धूर्णयंति जनतां पुरुपास्ता—मंधयंति विवशाभवशिष्टाः ॥ ६५९ ॥ एष मत्सरिनरद्व-
 ययुक्तो । वेदनीयनृपतिः प्रकृतिस्थम् ॥ जीवमुग्रसुखदुःखविवर्ता—वर्तगर्तपतितं वितनोति
 ॥ ६६० ॥ अक्षयस्थितिमपि स्फुटपतो—त्पातकंदुकसमन्नमन्नाजम् ॥ श्यापुराल्यनृपतिः कुरु-
 तेऽसौ । ह्रस्वदीर्घचलभिन्नचतुष्कः ॥ ६६१ ॥ नामनामकनृपस्त्रिनवत्या । मानुषहैवबद्वश्व
 युतोऽयम् ॥ देहजातिगमनादिविभेदैः । कं विभंवयति नात्र मनुष्यम् ॥ ६६२ ॥ जञ्जनीच-
 पुरुषद्वययुक्तो । गोत्रनामकल्पः प्रथितोऽयम् ॥ देहिनां वितनुते नृशामन्न त्रामणकिति
 निपातनलीजाम् ॥ ६६३ ॥

धुमरीओवाला धुनामां नाछे छे. ॥ ६६० ॥ बली आ आयुष्य नामनो ह्रस्व दीर्घ रूप चार बालकोवालां
 राजा, अक्षय स्थितिवाला आत्माने पण प्राद उल्लता एवा दहासरखा भ्रमवालो करे छे. ॥ ६६१ ॥ महा
 चलवान एवा चाणु मनुष्योथी युक्त थएलो एवो आ नाम नामनो राजा अहो, शरीर जातिना गमनादिकना
 भेदोथी कथा माणसने दिडंबना करतो नथी? ॥ ६६२ ॥ उंच अने नीच नामनां वे पुरुषोथी युक्त थएलां एवां
 आ गोत्र नामनो प्रसिद्ध राजा छे; ते प्राणीओनी आकाश भ्रमणनी अने पृथ्वीपर पाहबानी लीलान

विपयाभिलाष मंत्री रागकेसरी राजानी अर्ही उत्कृष्ट राज्यलक्ष्मीने वधारे छे. ॥ ६५१ ॥ आनी पासे
 भोगतृष्णा नामनी स्त्री छे, अने ते कालासर्पनी पेठे वक्रगतिवाली प्रसिद्ध छे; तेम आनाथी डंवाए-
 लो माणस कोइ पण समये पाणी पीवाने पण विलंब करतो नथी. ॥ ६५२ ॥ बली आनी आगल,
 पाडल, अने पडखे जे गर्दिष्ट राजाओ रहेला छे, ते दुष्टाभिसंधि आदिक सुभटो छे, अने तेओ
 आना इच्छित. कार्यमां व्यापारने भजनारा छे. ॥ ६५३ ॥ बली मध्यमां रहेनारा जे अंतरंग अस-
 ख्याता राजाओ छे, तेओनुं विशेष प्रकारें वर्णन करवाने तो, आकाशमांना ताराओने जे
 पार्थ्वेस्य नार्यास्ति च नोगतृष्णा । कृष्णाहिवद्वक्रगतिः प्रतीता ॥ दष्टोऽनया नैव जनः
 कदाचि-दंनोऽपि पातुं श्रयते विलंबम् ॥ ६५१ ॥ पुरश्च पश्चादपि पृष्टतद्वच । तिष्ठति ये नृ-
 मित्तुजोऽस्य दृष्टाः ॥ दुष्टान्निस्संधिप्रमुखा नटास्ते । व्यापारनाजोऽस्य समीहितार्थे ॥ ६५३ ॥
 संख्यामतीताः खलु यंतरंगा । महीन्तुजो मध्यविवर्तिनस्तान् ॥ विशिष्यवकुंहमतेसएव ।
 तारापथे यः परिमाति ताराः ॥ ६५४ ॥ वेदिका व्यवहितश्च नृपा ये । सुक्तदप्रबलसंनपवा-
 साः ॥ मोहनूपतिवक्रस्य हि बाह्यास्ते पदातय उदारचरित्राः ॥ ६५५ ॥ तत्र चित्रनर-
 पंचकयुक्तो । ज्ञानसंवरणनूपतिरेषः ॥ गीयते जगति बोधवितोपा-न्मोह इत्यपि च नाम
 कित्वास्य ॥ ६५६ ॥ एष विक्रममदादिह जीव-ज्ञानमिहति निहंतुमशेषम् ॥ तिष्ठति प्रतिहता-
 खितशक्तिः । सोऽप्यनंततमनागधृतात्मा ॥ ६५७ ॥

गणी शकें तेज समर्थ थाय. ॥ ६५४ ॥ वेदिकाथी बहार रहेला, तथा हर्षयुक्त मंडपना वास-
 वाला जे राजाओ रहेला छे, ते सबला मनोहर चरित्रवाला मोह राजाना बाह्य पदातिओ छे ॥ ६५५ ॥
 त्यां विचित्रप्रकारना पांच पुरुषोथी युक्त थएलो एवो आ ज्ञानावरणी नामे राजा छे, तथा बोधना
 नाशार्थी तेलुं जगतमां 'मोह' एवुं पण नाम कहेवाय छे. ॥ ६५६ ॥ ते ज्ञानावरणी प्राक्रमना मदर्थी अर्ही
 जीवना सर्व ज्ञानने हणवाने ईच्छे छे, अने ते पण अत्यंत अनंत भागवालो थयो थको, तथा सर्व शक्ति-

दुःखांष्टा विस्नारता नथी ? ॥ ६४५ ॥ पृथी रीने महामोह राजाना अंगभुन कुट्टुवन् मं आ वर्णन कथुं
 ह्वे जे राजाओं (अर्ही) वेदिकानी पास रहला हे, तेअने आना अंगभुन पदानिआ जाणवा. ॥ ६४६ ॥
 ह्वे अर्ही रागकसरी राजानी आगल लीला बाडावालो, तथा हाथमां कमलचालां, अने उलसापमान
 थना पया प्रभावना स्थानकसरयो, जगतने ताप आपतो थकी जे परम झांभाने धारण करे हे, तेने नुं
 विषयाभिलाप नामनां मांटो मंत्री जाणजे? तेणे सयला लोकोने मोहमां नांल्यां हे; बली तेनुं सुत्व जां-
 कुट्टुवकं वर्णितमंगानूत-मिदं महामोहनेरथरस्य ॥ ये वेदिकान्यर्णगताः क्तितीशाः ।
 पदातयस्तेऽस्य निजांगनूताः ॥ ६४६ ॥ इह रागकेसरिनुपस्य पुरो । हरिदश्वक्कमलयुक्त
 करः ॥ विलसत्पतापन्नवनं न्युवनं । परितापयन्न थयति यः सुप्रमाम् ॥ ६४७ ॥ तमवेदि
 मोहितसमस्तनरं । विषयान्जिवापसच्चित्रप्रवरम् ॥ वयमागता इह यद्दीयसुख--प्रविलोक-
 नाय पवनान्नजवाः ॥ ६४८ ॥ किमु मानुषाणि न नुतानि पुरा । कलितानि नास्य
 समतां दधते ॥ इति तानि हेतुगुणतो जगतां । प्रजवंति किं न हितयातविधौ ॥ ६४९ ॥
 रसनानिदानमयमेव ततः । परिनिश्चितोऽस्य हि विषया निहतः ॥ परिचेष्टते विशदधर्मपथा-
 द्दद्वित्रिवरेषु विषयेषु जगः ॥ ६५० ॥ परचित्तन्नित्पटुरुपायविधौ । निजनीतिमार्गविततोऽस-
 तिः ॥ अयमेव वर्क्येति राज्यरमा-मिह रागकेसरिनुपस्य पराम् ॥ ६५१ ॥

वाने आपण वदं अही पवन सरन्वा वेगधी आव्या छीए. ॥ ६४७ ॥ ६४८ ॥ पुर्वे वर्षांचलां मनुष्यां शुं
 आनी तुल्यताने नथी धारण करतां? पृथी रीतनां हेतुधी तेओं शुं हितना नाशनी विधिमां समर्थ नथी
 थता? ॥ ६४९ ॥ माटे रसनाना जीभना कारणरूप आजनिश्चित थयो;अने आ विषयाभिलापनी बुद्धि-
 धी हणापलो जड, शुद्ध धर्मना मार्गधी बहाराहिला विषयोमां प्रवर्तं हे. ॥ ६५० ॥ परना चित्तने अदना
 रो, तथा उपाय विधिमां चतुर, अने पोताना नीतिमार्गमां विस्नारवंन मनोहर बुद्धिचालो पवां आ

रूपो उलसायमान थई रत्नां छे, तेओने संयोजन (अनतानुबंधिआ) कहै छे; ते मिथ्यात्वरूपी कारभारी-
 ना भक्तो छे, अने ते मिथ्यात्वे तेओने आत्मबुद्धिथी पाहयाछे. ॥ ६४० ॥ क्षोभ पासेला पातालकुंभ स-
 रिखा आ चारे कषायथी मिथ्यात्व मोहरूपी समुद्रनी, लुप्त करेल छे ज्ञानरूपी चंद्रना किरणोनी प्रचार
 जेणिए एवी बेला अहीं वृद्धि पासे छे. ॥ ६४१ ॥ तेओथी नानां एवां चार रूपो सर्वथा प्रकारे व्रतो-
 नाो नाश करनारां छे, अने तेना जाणनाराओए तेओने अव्रत (अप्रत्याख्यानी) कहेलां छे; अने ते-
 ओनी स्थिति चोथा गुणठाणा सुधि होय छे. ॥ ६४२ ॥ तेओथी पण नानां चार रूपो जे अगाडी स्फुरा-
 मिष्यात्वमोहरस्य चतुर्निरस्त्रिः । पातालकुंभैरिव वारिराशोः ॥ कुब्धैः प्रवृक्षा जवतीह वेदा ।
 विबुधबोधेदुमरीचिवेदा ॥ ६४१ ॥ चत्वारि रूपाणि तथूनि चैत्र्यः । सर्वात्मनैव व्रतथा-
 तकानि ॥ नाम्नाव्रतान्येव वदंति तद्ज्ञाः । प्रसर्पद्वातुर्यगुणस्थितीनि ॥ ६४२ ॥ तथूनि
 तेत्र्योऽपि पुरः स्फुरंति । धीमन् विरत्यावरणानि विद्धि ॥ वद्यास्तुतेषु क्रमते न कोऽपि ।
 किंचिद्भ्रतस्त्रोपि महाव्रताय ॥ ६४३ ॥ तथूनि तेत्र्योऽपि च चंचदानि । जगुर्बुधाः संज्वलना-
 त्रिधानि ॥ कुर्वंति यानि प्रसन्नं व्रतेषु । भ्रानिं मुनेरप्यतिचारवेशात् ॥ ६४४ ॥ द्वेषद्विषेऽस्य
 किलाष्ट राग-सिंहरस्य जातानि तथाष्ट चैषु ॥ पौत्राणि मोहकृतिपस्य गर्वा-द्विनन्वते दुर्व
 लितं न कुत्र ॥ ६४५ ॥

यमान थइ रत्नां छे; तेओने हे बुद्धिवान् प्रकर्ष । तुं विरत्यावरण (प्रत्याख्यानि) जाणजे ? अने ते-
 ओनी उछालो होते छते किंचित् व्रतमां रहेलो (द्वेषा विरती) एवो कोइ पण माणस महाव्रत माटे
 समर्थ थतो नथी. ॥ ६४३ ॥ तेओथी पण नानां चार रूपोने पंडितोए संज्वलन नामनां कहेलां छे; के-
 जेओ अतिचारना लेखाथी मुनिना व्रतोमां पण मजानि करे छे. ॥ ६४४ ॥ तेओमांथी आठ द्वेषगजेंद्रना
 पुत्रो छे, तथा आठ रागकसरीना पुत्रो छे; अने एवी रीतना मोह राजाना ते पौत्रो गर्वथी कयां

माणस, पोतानां कर्मधी मृत्यु दशाने प्राप्त काराता एवा संबंधि माटे दिलगीर भाय हे; पण पोतासी पण तेज दशा थरो, तेने माटे तो शौच करतो नथी. ॥ ६३४ ॥ आ शोक नामना पुरूपनी पण बुद्धि पामता एवा अशुभ आशयोवाली चिह्नलता नामनी स्त्री हे; तथा चंद्र जेम रात्रीनी तेम ते स्त्रीनी विरह पामीने आ शोक सुख पामतो नथी. ॥ ६३५ ॥ नीच आहुतिवाली, तथा संकोचागल हे नाशिकानो अथ भाग जेणीनी, अने रुपाम रंगवाली, तथा जगतना लोकोने जूटो भाच करनारी एवी आ पांचमी स्त्रीने जुगुप्सा कहेली हे. ॥ ६३६ ॥ शौचता हे प्रिय जेओने एवा अति मूढ माणसो जे परनी ज्ञापाने

अस्यापि नार्थास्ति विवर्धमाना-शुभनाशया विह्वलतान्निधाना ॥ प्राप्नोति सौख्यं विरहस्य नैनां । दोषाकरो यामवतीमिवायम् ॥ ६३५ ॥ इयं मुगाक्षी ननु पंचमी च । नीचाकृतिः कुंचितनासिकाया ॥ श्यामा जुगुप्सा गहिता प्रणीत-व्यतीकनावा जगतीजनानाम् ॥ ६३६ ॥ ठायामपीडंति न यत्परेषां । शौचप्रियाः स्पृष्टुमतीवमूढाः ॥ स्पृष्टेऽप्यहो वर्त्मनि चेतमन्नि । क्रुद्धाः पुनर्यच्च जले पतंति ॥ ६३७ ॥ जन्मतरूपा अपि यच्च केचि-डंकापिशाचीनिहता न्नवंति ॥ अस्या मद्वासुजरपातनर्म-मर्मप्रहारस्य विजृम्भितं तत् ॥ ६३८ ॥ आरक्त कृष्णानि च यानि भिन्न-रूपाण्यहो पश्यसि पोद्गश त्वम् ॥ सामान्यतस्ते कथिताः कपाया । विशिष्य त्रेदं कथयामि तेषाम् ॥ ६३९ ॥ चत्वारि रौद्राणि वसंति यानि । संयोजनारूपानि वदंति तानि ॥ न्नक्रानि मिथ्यात्वमहत्तमस्य । तेनात्मबुद्ध्या परिपालितानि ॥ ६४० ॥

पण स्पर्श करवाने इच्छता नथी, तथा मार्गसां कोहना हेडामान्ननी पण स्पर्श थपाथी क्रोध पामीने फरीने पाणीसां जडने पडे हे; तथा केटलाको जे जन्मत थपा थका शंकाःपी पिशाचणीथी दृणापुला थाप हे; ते सखलुं आ जुगुप्साना महा सुद्धरपात सरखा मर्मप्रहारसुं प्राक्रम जाणहुं. ॥ ६३७ ॥ ६३८ ॥ बळो हे प्रकर्ष ! लालथी मांडीने काळांसुधि जे बाळकोनां शोळ रूपीने तुं जुग हे, तेओने सामान्य-थी कपायो कहेला हे; अने तेओना विशेष भेदीने हुं तने कहुं हुं. ॥ ६३९ ॥ तेओमाथी जे चार भयंकर

माणस मोटा कारणथी पण उच्छासवाळुं सुख धारण करे छे, पण हास्यने विस्तारती नथी. ॥ ६२८ ॥
 आ जगतमां माणस हास्यथी शोकानां स्थानने प्राप्त थाय छे, तथा पाणीभोना हिंसक थयो थको
 धरने विस्तारे छे; अने ते निर्बुद्धि विगोवणापणाना विस्तारथी पोतानी कीर्तिने मधीनो हाथो आपे
 छे. ॥ ६२९ ॥ बली घेरा काला रंगवाली, तथा बीभत्स रूपवाली जे बीजीखी देखाय छे; तेषीने, बहु
 हेतुओथी करेल छे दुःखनीबुद्धि जेषीए एवीडमाकवाली अरति जाणजे. ॥ ६३० ॥ बली आ तेनारूप एवा
 सात पुरुषाए करीने युक्त थएल्यो थय नामनो बीजो पुरुष छे; ते आ लोकसंबंधि आदिक भयोथी हमेशां
 शंकापदं याति जनोऽत्र हास्या-हृतोपधाती वितनोति वैरम् ॥ विगोपकत्वप्रप्यया स्वकीर्तौ ।
 इत्ते मधीहस्तकमस्तबुद्धिः ॥ ६३१ ॥ या च द्वितीया धनकृष्णवर्णाबीजत्सरूपा परिदृश्यते स्त्री ॥
 कृताधिवृद्धिं बहुहेतुयोगादिमां प्रगल्भामरतिं प्रतीहि ॥ ६३० ॥ अयं जयाख्यः पुरुषस्तृतीयो ।
 युतो नरैः ससन्निरात्मरूपैः ॥ करोति सर्वं जनमैहिकादि-नयैर्नितांतं परिवेषमानम् ॥ ६३१ ॥
 अयं स्वनाथी खलु हीनस्त्वतां । कदापि रागी हृदयात्र मुंचति ॥ इमां हि दारांस्यजतोऽस्य
 जीवितं । न कर्दमस्याप इवावतिष्ठते ॥ ६३२ ॥ चतुर्थमेतं स्मरसीह शोकं । निवेदकं यं
 प्रकृतप्रवृत्तेः ॥ तस्मिन् पुरे दृश्यसि सोऽप्यत्र । समागतस्तूर्णमनीकमथ्ये ॥ ६३३ ॥
 अस्याङ्गया शोचति नीयमानं । स्वकर्मणांतं स्वजनं मनुष्यः ॥ न नेष्यमाणं त्वनुशोचति स्वं ।
 हिताऽहितोपायविवेकशून्यः ॥ ६३४ ॥

माणसने कपायमान करे छे. ॥ ६३१ ॥ आ थय नामनो पुरुष रागी थयो थको कदापि पण पोतानी
 निःसत्वता नामनी खीने हृदयथी छोडती नथी; अने पाणीने तज्यथी जेम कादचनुं तेम आ खीने तज्यथी
 तेनुं जीवित राही शकतुं नथी ॥ ६३२ ॥ आ चौथा शोक नामना पुरुषनुं हे प्रकर्ष ! तने स्मरण छे ?
 के जे आ चालती वातने कहेंनारो हतो; बली जेने तें पेला नगरमां जीयो हतो, ते अहीं तुरत लटक-
 रमां आवी पहोच्यो छे. ॥ ६३३ ॥ आ शोकना हुकमथी हिताहितना उपायना विवेकमां गूढ्य थएलो

प्रभावथी दुःखरूप भोगोमां माणसोने सुखोदुं अभिमान थाय छे ॥ ६२२ ॥ आ रतीण पांताना बलथी वडा करेला पुनपो मोहथी हरिण सरखां लोचनोवाली स्त्रीओथी कटाक्षोण करीने जांवाता थका अहां संतुष्ट थाय छे; तथा तंत्रोनां विचित्र प्रकारनां वाक्यरसोथी खुशी थाय छे; अने चणार कारण दानोने पीठ छे. बली तंत्रोनी बहुत आजीजी करे छे, तंत्रोनी घणी पाहुंआने सहन करे छे, इलेकमर्था लोपाणलां नर्णा नां मुखे आपेलां मद्यगंडुपने चार्थीने सुख मेलवे छे; बली प्रिय पवी स्त्रीना वियोगथी खद पांम छे, तथा स्त्रीथी तिरस्कार पामीने रडे छे, तथा शोच करे छे, परपुरुषमां रक्त थपेली (पांतानी) र्त्नानं जाईने अपार

तुष्यंति मोहान्मृगलोचनात्रि-नेत्रत्रिनागैरिह वीक्ष्यमाणाः ॥ हृष्यंति तदाक्यरसैर्विचित्रै ।
 दंतानहंतोः परिपीनयंति ॥ ६२३ ॥ कुर्वंति तासां बहुचातुकर्म । पादप्रहारान् बहुशः सहंतै ॥
 श्लेधमाश्रितं तन्मुखदत्तमद्य-गंभूषमास्वाद्य सुखं लभन्ते ॥ ६२४ ॥ प्रियावियोगादुपयांति तापं ।
 रदंति शोचंति वशाऽवधूताः ॥ परेषु रक्तमुपलभ्य नारीं । मज्जंति दुःखांबुनिधावपारे ॥ ६२५ ॥
 वशीकृताः स्वीयवलेन रत्या । विभंवनां कामिह नाप्नुवंति ॥ प्रेत्यापि संसारसमुद्रमध्ये ।
 परित्रमंतः स्मरदेवदासाः ॥ ६२६ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ पृष्टेऽस्य यन्मानुषपंचकं च ।
 हारान्निधोऽत्र प्रथमो मनुष्यः ॥ अयं नृशं रोदयतीह लोकं । विश्वासवाती विनियोज्य हारस्ये ॥ ६२७ ॥
 जल्लारस्यतेनमुतेऽपि हेतोः । प्रसह्य नार्थास्य च तुहताख्या ॥ अतुहचित्तो महतां
 ऽपि हेतोः । सोल्लारमास्यं तनुते न हारस्यम् ॥ ६२८ ॥

एवा दुःखरूपी समुद्रमां दुबे छे, तथा एवी रीते कामदेवना दासरूप थया थका परभवमां पण संसार समु-
 द्रमां भमता थका अहीं कई विडंबनाने पुरुषो प्राप्त थता नथी ? (अर्थात् सर्व प्रकारनी विडंबनाने प्राप्त
 थाय छे) ॥ ६२२ ॥ ६२४ ॥ ६२५ ॥ ६२६ ॥ हचे आ कामदेवनी पाडक ज पांच मनुष्यो छे, तंत्रोमां
 पेहेलो हारस नामनी मनुष्य छे; ते विश्वासवाती थयो थको लोकोने हारसमां जोडीने अत्यंत रडावे छे ॥ ६२७ ॥
 ते हारस्यने हेतुविना पण तनी तुच्छता नामनी स्त्री बलात्कारे उल्लास पमाडे छे; अतुच्छ चित्तवाली

॥ ६१६ ॥ आ पापी कामदेव (पोतानां) पुरुषोसंबंधि बाणोभी पण इंद्रोना पण धैर्ये नाशा
 करे छे; अने तेथी आत्मवीर्यने अनुगत एवी धनुषधारीओनी शस्त्रजाति धंडितोए नियमित
 मानेली नथी ॥ ६१७ ॥ पुरुषसिंहना मानवाला माणसने पण में पुरुषोभी हण्यो छे; अने अप-
 विना पण त्रणे जगतोने जीतवामां पोतानी मेलज समर्थ थयो छे ॥ ६१८ ॥ हवे आ कामदेवनाज संबंधि
 एवा त्रण पुरुषो छे; तेमां पहेलो पुंवेद नामनो पुरुष छे; अने ते पुरुषधीज नष्ट थयल छे धैर्य जेओहुं
 असौ नृशंसः कुसुमैः शरैरपि । क्षियोति धैर्यं वत वज्रिणामपि ॥ न शस्त्रजातिनिपयता धनु-
 षमतां । ततः स्ववीर्यानुगता मता बुधैः ॥ ६१७ ॥ नृसिंहमानी कुसुमाहतो मया । द्विधाप-
 ॥ ६१८ ॥ अस्यैतदात्मीयनरत्रयं यत् । पुंवेदनामा प्रथमोऽयमस्मिन् ॥ कुर्वत्यनेनैव विलु-
 षधैर्या । मदाः पुमांसः किव पारदार्यम् ॥ ६१९ ॥ स्त्रीवेदनामा कश्चितो द्वितीयो । गुणा-
 दरुद्वेदनिबद्धकक्षः ॥ अस्यैव धाम्ना वनिता विलजा । रामं परे पुंसि नृशं वहंते ॥ ६२० ॥
 प्रोक्तस्तृतीयस्त्वह षंडवेदो । विगुप्यते येन नपुंसकौषः ॥ नरत्रयस्यास्य बलेन कामो ।
 जगज्जये श्रान्यति नातिवामः ॥ ६२१ ॥ पार्श्वे च यास्यास्ति विशावनेजा । रतिं जगुस्तां विर-
 तिप्रतिष्ठाः ॥ अस्याः प्रजावात् प्रथते जनानां । दुःखात्मजगोषु सुखात्प्रिमानः ॥ ६२२ ॥
 एवा मंद पुरुषो खरेखर परस्त्री भोगववानुं करे छे ॥ ६१९ ॥ गुणोरुपी उदरने हेदवामां समर्थ एवो
 बीजा स्त्रीवद नामनो पुरुष कहेलो छे, अने ते पुरुषनाज तेजथी निलज्ज स्त्रीओ परपुरुषमां अत्यंत रागने
 धारण करे छे ॥ ६२० ॥ त्रीजा पुरुषने अहीं नपुंसक वेदवालो कस्यो छे; के जेथी नपुंसकोनो समूह
 विगोवाय छे; आ त्रणे पुरुषोना बलथी अत्यंत वाम एवो कामदेव त्रणे जगतोने जीतवामां थाकता
 नथी ॥ ६२१ ॥ आनी पास जे चियाल नेओवाली रहेली छे, तेने सुनिओए रति कहेली छे; अने तेना

ज छे; तथा ते स्त्री अत्यारे तेनी पासं देखाती नथी. ॥ ६११ ॥ आज राजानी पाहल उंचां आसनपर जे घेरा लाल रंगनो माणस वेढेलो छे, ते जण पुरुषोधी तथा स्त्रीधी युक्त थएलो धनुष्य अने भायांयालां कामदेव छे ॥ ६१२ ॥ जगतमां प्रसिद्ध, तथा जणे जगतनी धीरजता रूपा सर्पने मारवामां गरुडसमान एवो आ कामदेव छे; वली आनाधी जीताएला महादेवे पण पार्वती साधेना विवाह समये घालचंद्रा करी हती. ॥ ६१३ ॥ विस्तारवंत तृष्णावाला एवा ते महादेवने आणे हजार वर्षां सुधि दिव्य संभो-

या वस्य जार्यां प्रथिताऽविवेकिता । तस्याः प्रवृत्तिः परिकीर्तितैव ते ॥ शोकेन पुष्टेन तमः पुरस्थितिं । तत्सास्य पार्श्वे न निरीक्ष्यतेऽधुना ॥ ६११ ॥ यो विष्टेरस्यैव नृपस्य पृष्टे । तुंगे निविष्टो धनशोणवर्णः ॥ तूणीरयुक् पंचशरः सचाप-स्त्रिन्निरैश्च प्रियया च युक्तः ॥ ६१२ ॥ जगत्प्रसिद्धो मकरध्वजोऽसौ । जगन्नयीधैर्यन्तुजंगतादर्यः ॥ विनिर्जितोऽनेन त्र्ये-श्वरोऽपिगौरीविवाहेऽकृत वादचेष्टाम् ॥ ६१३ ॥ समाः सहस्रं च स एव द्विव्ये । रते धृतोऽनेन विसर्पितृष्णः ॥ अन्येऽपि दैत्यर्षिसुराः समग्रा । अनेन धाम्ना विजिता निजेन ॥ ६१४ ॥ जनार्दनोऽस्य प्रवलप्रतापा-ऽसहिष्युरेवांबुनिधावुवास ॥ महेश्वरो मूर्ध्नि वन्नार गंगां । प्रजापतिः पद्ममक्षिश्रियञ्च ॥ ६१५ ॥ विवेकचंद्रं परिभूय सर्वथा । कुहूचकारायमिहाखिलां-स्तिथीन् ॥ अतोऽस्य मत्तो विपिनेषु कोकिलो । मुहुः कुहूं गायति कीर्तिंगायनः ॥ ६१६ ॥

गमां दाखल कर्यो; अने आणे बीजा सघला दैत्यो, क्रपिओ, तथा देवोने पण पोताना प्राक्रमधी जित्या छे. ॥ ६१४ ॥ आना प्रवल प्रतापने नही सहन करनारो एवो विष्णु तो ससुद्रमां रहवा लाग्यो, तथा महादेवे मस्तकपर गंगाने धारण करी; अने ब्रह्माण कमलनो आश्रय कर्यो. ॥ ६१५ ॥ आण सर्वथा प्रकारे विवेकरूपी चंद्रने लोधीने सर्व तिथीओने अहो अमावास्या सरखी करली छे; अने तेशी मदीन्मत्त थएलो आनी कीर्तिने गानारो कोकिल वनोमां कहु कवदने चारंवार गाय

पाशुं छे ॥ ६०७ ॥ आ द्वेषद्विपेन्द्र उमरे जो के राणकेसरी थी नानो छे छतां बलथी ते मोटी छे, तथा स्नेही एवा
 सर्व प्राणीओना मनोने तुरत जुदो पाडनारो छे, तेम चित्तवृत्तिरूपी अदवीमां, भय करनार छे दृष्टिपात जेनो
 एवो आ मद्गेनमत्त हाथी भमते छते शुभनयो रूपी हाथीओनां बच्चां (तिमां) सारी रीते रहेवाने उत्साह
 धरतां नथी ॥ ६०८ ॥ क्रोध पासेला एवा आ द्वेष गजदना ध्वनिबाला, तथा कल्पांत कालना भमता
 वायुथी क्षोभ पासेली एवी वादलांओनी ओणिना गजारचना प्रारंभने जितनारा एवा युद्धने सांमली
 भय पासेला एवा कथा माणसो पर्वतोनी गुफामां नथी हुपाता ? तथा कोण बनोमां नथी जता ? तथ
 प्रौढो द्वेषद्विपेद्रो लघुरपि बलतो जन्मना रागसिंहात् ॥ स्नेहार्द्राणामपि झग् निखिलतनु-
 नृतां चित्तविश्लेषकारी ॥ उत्साहं नो लभते ब्रमति मदन्वृते चित्तवृत्तावटव्या । मेतस्मिन्
 स्थातुसुच्चैः शुन्ननयकलना त्रीतिकृद्दृष्टिपाते ॥ ६०८ ॥ युद्धं क्रुद्धस्य नास्य ध्वनितविवस्मितं
 के समाकर्ष्य त्रीताः ॥ कल्पांतत्रांतवातकुन्धितधनघटागार्जितारंजजैत्रम् ॥ दीर्घते कंदरा-
 यामपि धरणिनृतां यांति कांसारदेशान् ॥ गार्हते मध्यमध्वरेपि च कृतमहापानपात्रावताराः
 ॥ ६०९ ॥ लभः प्रत्यर्थिनारीविपुलकुचतटीकुंकुमश्रीविलोपात् । स्फुर्जयस्य प्रतापे ज्वल
 द्बलनिन्नः शोभते शोषान्नावः ॥ तन्नेत्रोरुप्रणादाऽविरतपरिगलदारिन्नैष नाशं ॥ यन्नि-
 त्यं काचितोऽपि ब्रजति न हृदये कस्य चित्रं तदेतत् ॥ ६१० ॥

महोदां बाहाणांपर बेसीने ससुद्रना मध्य भागमां कोण नथी जता ? ॥ ६०९ ॥ शत्रुओनी स्त्रीओना
 चिस्तिर्ण स्तनतदपर रहेला कुंकुमनी शोभानानाशथी प्राप् शयलो एवो रताशनो भाव, आ द्वेषदुं प्राक्रम
 स्फुरायमान होते छते बलता अग्नि सरखो शोभे छे; अने ते रताशनो भाव तेर्णानां नेत्रोरुपी
 मनोहर नलीमांथी अविच्छिन रीते गलतां पाणीथी धोवाया छतां पण नाश पासतो नथी; ते
 आश्रय कोना चित्तमां लागतुं नथी ? ॥ ६१० ॥ (बली हे प्रकर्ष ?) जे आनी अचिकेकिता नामनी स्त्री
 प्रख्यात् छे, तेर्णिसुं वृत्तांत ज्यारे (आपणे) शोक्ने तमःपुरनी स्थिति पूछी हती त्यारे, तेणे तेने कहुं

पुरुष भवपान नामनां छे, के जेसुं वीजुं नाम स्नेह छे, ते द्रव्यपरमधी उत्पन्न भणला स्वजनना समुत्पत्तिमां पुन्यो-
नी अत्यंत मूढानि विस्तरि छे ॥६०२॥ अत्यंत तेजरवी पुरो "कामरागाभिष्वंग" (नामनां वीजा पुन्य छे, के
जे अद्भुत विलासवाली स्त्रीओमां लोलताने उपजावतो धर्यो प्राणीने) इन्द्रियार्थमां ज्ञानं छे ॥ ६०३ ॥
भयंकर एवा आ जणे पुरुषधी ते जार्णे गंगाना प्रवाहोधी होय नहो जेम तेम, आ जगत् आक्रांत भयंकर
छे, अने तेषी सन्मार्गार्थी मदीनेमत्त हाथीनां कुंभस्थलेने भेदनारो रागकेसरी मुग्धे समर्थ रह छे ॥ ६०४ ॥
तेनाज उंचा आसन पर जे रहैली छे, ते तेनी मनोहर अने प्रख्यात मूढता नामनी स्त्री छे, तथा मणि

जहामधामा किल कामरागा—ऽन्निष्वंगनामा पुरुषस्तृतीयः ॥ जल्पादयन् मज्जयतीन्द्रियार्थं ।
लौढ्यं प्रियास्वद्वुतविभ्रमासु ॥६०३॥ आक्रांतमेव त्रिन्निरिन्नरुपै । गंगाप्रवाहैरिव विश्वमेतत् ॥
सुखं ततस्तपति रागसिंहः । सन्मार्गमत्तद्विपकुंजनेदी ॥ ६०४ ॥ अस्यैव तुंगमधितिष्ठति
विष्टरं या । सा मूढेति विद्विता दयितास्य हया ॥ धत्ते प्रजां मणिरिवायमिमां निजाणे ।
स्वीयप्रचारपरिसुद्धितवाह्यज्ञावाम् ॥ ६०५ ॥ अन्योऽन्येनैव विरहादनयोर्वपुर्नयी । नोच्चैर्गुणा
अपि मिथो दधते विन्नेदम् ॥ ज्वालानलाविव जगजनदाहकार्ये । तौ दावपीह विधिना मि-
दितौ नियुक्तौ ॥ ६०६ ॥ अस्यैव यश्च परितिष्ठति वामपार्श्वे । द्वेपद्विपेदमिममाहुरनंतवी-
र्यम् ॥ विश्रांतमेव हृदयं स्वगुणैर्गृहीत—मत्रापि मोहनपुतेः प्रविन्नज्य रज्यत् ॥ ६०७ ॥

जेम कांतिने तेम पोताना प्रचारधी सुद्धित करेल छे बाल भाव जेणीए पकी आ स्त्रीने तं पोताना अंग
प्रते धारण करे छे ॥ ६०६ ॥ शरीरधी भेद विनाना एवा ते आ बनेना गुणां पण उंचे प्रकारे अन्यान्य
भेदने धारण करता नधी; अने ते बनेने जगतना लोकोने बालवामां ज्वाला अने अग्निनी पेटे ब्रह्माण
साथे जोडैला छे ॥ ६०६ ॥ तेनाज ज्ञाया पडबामां जे रहैली छे, तेने अनंत वीर्यवाला उपेद्विपेद कह
छे; तेनामां पण मोहराजानुं आनंदित धणलुं तथा पोताना गुणोधी ग्रहण करणलुं हृदय विश्राम

कानो जगतने पण हर्षे माटे थता हता. ॥ ५९६ ॥ भवाभिनंदिपणांरुपी तेनुं ललाट जगयोने सूचवनारी कलाधोनां मनोहर तेजने धारण करे छे, तथा क्लेशोरुपी केशोवाळुं अत्यंत भयंकर परिणामरुपी तेनुं मस्तक शोभे छे. ॥ ५९७ ॥ गुरुधोना अनादररुपी तेनो सुकुट तथा तेनां कानमां रहलां निर्भयपणां अने निर्दयतारुपी बन्ने कुंडलो तेना अतुल्य राज्यविलासने दीपावे छे. ॥ ५९८ ॥ उचित रचनाधी विभक्त थएली एवी त्रण शक्तिने (त्रण भालाने) धारण करी-

त्रालमस्य त्रजते त्रवनंदि-त्राण्यसूचनकलापट्टधाम ॥ क्लेशकेशकलितोऽपि च मौदि-
 दुर्विगाहगहनः परिणामः ॥ ५९७ ॥ दीपयत्यतुल्यराज्यविलासं । गुर्वनादरकिरीटमसुष्य ॥
 कर्णयोरपि च कुंभलयुगमं । निर्भयत्वनिरनुग्रहताख्यम् ॥ ५९८ ॥ समुचितरचनाविन्नक्त
 शक्ति-त्रयमुपधाय जयाय बद्धयत्नः ॥ अयमतिशयमाविन्नतिं दृप्त-स्त्रिभुवनमाकलयंस्तु
 णार्धतुल्यम् ॥ ५९९ ॥ एतस्य पार्श्वे पुरुषत्रयं च । स्निग्धारुणान्नं परिवीक्षसे यत् ॥
 त्रयोऽपि त्रेऽस्यैव मता वयस्याः-स्वतुल्यवीर्याः प्रथितप्रजावाः ॥ ६०० ॥ एतेष्वतत्त्वा-
 त्रिनिवेशनामा । नाम्ना द्वितीयेन च दृष्टिरागः ॥ आद्यः पुमान् स्वस्यमतेषु पुंसां ।
 कदाग्रहं हंत तनोत्यत्रेद्यम् ॥ ६०१ ॥ स्नेहापराख्यो त्रवपातनामा । बयाद्वितीयः पुरुषो
 द्वितीयः ॥ मूर्धातिरेकं वितनोति पुंसां । इत्यात्मजन्मस्वजनव्रजेषु ॥ ६०२ ॥

ने जीत माटे बांधेल छे प्रयत्न जेणे एवो आ रागकेशरी अहंकार युक्त थयो थको त्रणे जग-
 तने अरथा तृण समान मानतो थको अतिशयने धारण करे छे. ॥ ५९९ ॥ आनी पासे स्निग्ध लाल कां
 तिवाला जे त्रण पुरुषो देवाय छे; ते त्रणे तेना सरखा तुल्य वीर्यवाला तथा विस्तारवंत प्रभाववाला
 मित्रो छे. ॥ ६०० ॥ तेथोने विषे पहेलो पुरुष तत्त्वाभिनिवेश नामनो छे, के जेनुं बीजुं नाम दृष्टिराग
 छे; अने ते पोत पोताना मतोमां रहला पुरुषोना अभेद्य रुदाग्रहने विस्तारे छे. ॥ ६०१ ॥ अतुल्य बलवालो बीजो

गयो; तथा एक दीरहुं मागयुं; त्वारे तेओए तेने बहु मजघुतुं ^{हो, तेम आ हर्षथी मनोहर धणला मंड-}
 आत्पुं.) ॥ ४४१ ॥ त्वारे शांतिशिवे कलुं के, आवा दीर ^{आ वेदिकापर खुशी थ्या थका रती}
 दीरडातुं कामछे. ॥ ४४२ ॥ त्वारे माहेश्वरोए तेने तेवुं मजरीने तेणीने हुं अन्यने भमावधानी शक्ति-
 आ दीरडातुं तारे शुं काम छे ? ॥ ४४३ ॥ त्वारे तेणे कलुं ^{थ्यापर वेठला विष्णुनी पंढे, तथा मायामय}
 छे; एम कहतिने ते मठमां गयो. ॥ ४४४ ॥ पडी त्यां गुस्तांत ^{ज्ञान सहन धइ शक तेवा प्रबल प्रताप-}
 मंडप हुं

ततः शांतिशिवः प्राह । नाऽनया मे प्रयोजनं नैक्ये ॥ इतः स्थिता सुत्कलमंनये ये ।
 न्यास्ति प्रयोजनम् ॥ ४४५ ॥ ततो माहेश्वरैस्तास्मिन्नाऽपि ब्रमयत्यजस्र-मियं जगन्मा-
 मनया । कार्यं नृदारकाऽस्ति ते ॥ ४४६ ॥ स न विमोहमोहोत्पलनिमित्तयम् ॥ ४४७ ॥
 सुगृहीतास्त्रिधानाना-मित्युक्त्वाऽसौ गतो मर्दङ्गमनस्यः ॥ अस्यां महामोहन्युपो निपण्णो
 ज्ञीपणम् ॥ बद्धा स्तंभे च तं रज्ज्वा । ऽतान्नाहन्युपः सगर्व-मस्यां स्थितः रिंह इवाचल-
 निघ्नन् ब्रुजंगज्ञीपणः ॥ क्षेत्रपाल इवाकृष्टः। जाल्वद्यमानज्वलनोपमायाम् ॥ ४४८ ॥
 रास्तत्र । प्रतिकारद्विदृक्त्वः ॥ दृष्टः शांतिहिं ज्ञास्वत् ॥ धनद्युतिज्जन्दिगंतराल-कुतर्क-
 तैरुन्नतं किं करोष्येत-स प्राह न शृणोत्यहन्युपस्य राज्यं । विन्नूतयो द्विजयदीपिका याः॥
 क्विर्लोपधात् ॥ ४४८ ॥
 नदेव ॥ ४४९ ॥

तथा तेने थंभा साथे दीरडांथी मजघुत वांधी ^{वेसहित वेठेलो मोहराजा पर्वतपर रहेला सिंहनी पंढे}
 पाडता एवा ते आचार्यने मारतो थको, ^{ना वेदिकामां जो बीजो कोइ प्राप्त थयो तो ते मजघु}
 शाकिनीने निवारताथका क्षेत्रपालनी ^{पेठे, तला प्रकर्षे? अत्यंत कांतिथी आच्छादित करेल छे}
 इच्छावाला माहेश्वरो त्यां आल्या; त्यां ^{तकोरुपी रत्नोथी वडेलां, तथा चलकतां एवां}
 जायो. ॥ ४४७ ॥ त्वारे तेओए कलुं के, अ ^{नामथी जाणजे ? ॥ ४०८ ॥ मोह राजातुं जे आवुं}

एवा पाताल, देवलोक तथा मनुष्य लोकमां जे वस्तु रहैली छे, ते सर्वमां अहीं रह्यो थकोज माणस अनुभवथी भसे छे ए आश्चर्य छे ! ! ॥ ३९८ ॥ नक्षत्रोत्ता चकनी गतिथी अहीं प्राप्त थएल्यो माणस जे भ्रमणोथी खेद पामतो नथी, तेथी आ मंडप अंदर दुन्न अने बहारथी विसारवत एवा आकाशना विलासने धारण करे छे ॥ ३९९ ॥ वली अहीं (आवथो) मनुष्य मेहेनत विनाज हिंचोलाना विलासना सुखना अनुभवने प्राप्त थय छे; तेम अहीं वसता एवा मोहराजाना कहैवा प्रमाणे वर्तते कयो प्राणी हर्षने प्राप्त थतो नथी ? ॥४००॥ आ मोहराजा पताना प्राक्रमथी, मोक्ष करनारी एवी माणसोनी

गतोऽत्र दोको ग्रहचक्रगत्या । न चंक्रमेभ्यो यदुपैते खेदम् ॥ तदेष धत्ते नन्नसो विलासं ।
शून्यस्य चांतर्बहिराततस्य ॥ ३९९ ॥ प्राप्नोति लंकोऽत्र विना भ्रमेण । दोलाविलासस्य
सुखानुभूतिम् ॥ वसंतमस्मिन्ननुवर्तमानो । मोहं ङ्को हंत तदेति हर्षम् ॥४००॥ अयं स्ववी-
र्यान्मनसो जनाना । मेकाप्रतां सुक्तिकरीं निहंतिइह प्रविष्टाः कलयंति मोहा-त्तापन्नमो-
न्मादविरत्यपायान् ॥ ४०१ ॥ अंतर्नृपाणां सुहृदुरेष । बहिर्जनानां गुणविप्लवाय ॥
निशाविलासः खलुं तामसानां । रुच्योऽपि पुंसांतनुतेऽकिमुजाम् ॥ ४०२ ॥ पुरः स्फुरंती-
मिह वेदिकां च । तूष्णात्त्रिधानां कलयाऽन्यैनाम् ॥ चंचहुचिब्याप्तनुवो विलासं । विभं-
यंतीं रविमंजलस्य ॥ ४०३ ॥

नृजनम

एकाप्रताने हणे छे; तथा अहीं दाखल थएला प्राणीओ । कि खेद, भ्रम, उन्माद अने विरतिना नाशने
सेलवे छे ॥४०१॥ वली आ मोहराजा (अहीं) अंदर रहैला । ओने सुखना हेतुरूप छे, अने बहारना माण-
सोना गुणोनी नाश करनारो छे; केमके, मनोहर एवोपण । प्रावि अंध माणसोनी आंखोनी सुदृाने वि-
स्तारे छे ॥४०२॥ वली हे निष्पापि प्रकर्ष ! चलकती कांतिथ । थएल छे पृथ्वी जेनाथी एवा सूर्यमंडलनुं
अनुकरण करती, तथा अहीं अगाडी स्फुरायमान थती ए, ॥ पृथ्वीकाने तुं "तूष्णाना" नामथी ओलखजे?

रागना पाशाना विस्तारथी छवाएल छे शुद्धशील (पक्षे-पत्थरो) जेमां पबुं छे ॥ ३९२ ॥ बली नं भेदान
उत्सुकतारपी भदिराना मद्यी डीलता एवा आविधेकी लोकोए करेल छे बिलासोनो सम्ह जेमां पबुं छे
तथा चिस्तार पासेली पवी संज्ञारपी पवननी लहरीओनी क्रीडाथी तरंगयुक्त भएल, अनं रंजामा
बरजनी पेंडे उज्ज्वल शोभावालुं छे. ॥ ३९३ ॥ बली आ भेदान, उत्तम वृष्टिबुं पडबुं जेम दावानलपी
बलेला वनवृक्षोना सम्हने, तेम महासुनिओनां पण शान्त मनने विकार उत्पन्न करे छे. ॥ ३९४ ॥
बली जे आ मंडपने तुं जुए छे, ते चित्तविक्षेप नामनो मंडप छे; के जेनी अंदर प्रवेश करतौ धकांज

श्रौत्सुक्यहालामद्वर्णमाना—ऽविवेकितोकेःकृतविभ्रमौघम् ॥ विरतारिसंज्ञापवनोभिंतीला—
तरंगितं क्रौमसिवोज्ज्वलश्रि ॥३९३॥ उज्जीवयत्येव विकारमेत—न्महासुनीनामपि शान्तमंतः॥
वनहुमौघं वनवह्निदग्धं । विशिष्टवृष्टेरिव सन्निपातः ॥ ३९४ ॥ यमीक्षते मंरुपमेप चित्त-
विकेपनामा विपुलानुज्ञावः ॥ प्रविष्टमन्नस्य कित्वाऽत्र जंतुः । संतोषगंधोऽपि रतिं न दत्ते ॥
॥ ३९५ ॥ विष्णोरिवाधिगिरिकंदरेव । सिंहस्य कैलास इवेश्वरस्य ॥ भृगं त्विषां पत्युरिवो-
दयाद्—सौन्नत्यकृन्मोहमहीभृतोऽयम् ॥ ३९६ ॥ अत्र प्रविष्टं यदपीड्जालम् । पुनः पुनः
कल्पयतीड्जालम् ॥ महेंद्रजालं तदसावनिष्ठाधिष्ठानधीः किं न जगज्जनानाम् ॥ ३९७ ॥
सररागतोद्यत्परत्रागनाग—शुमंर्यलोकेषु यदस्ति वस्तु ॥ अत्र स्थितेरैव जनोऽनुज्ञावा । तसर्वत्र
तत्र भ्रमतीति चित्रम् ॥ ३९८ ॥

प्राणिने विस्तारवंत अनुभावबालो संतोषनो गंध पण खुशी करतौ नथी. ॥ ३९६ ॥ विष्णुने जेम
ससुद्र, सिंहने जेम पर्वतनी शुफा, महादेवने जेम कैलास, तथा सूर्यने जेम उदयाचलतुं शिावर, तेम
आ मंडप मोहराजानी उन्नति करनारो छे. ॥ ३९६ ॥ आ मंडपनी अंदर दाखल भएला एवा इंद्रोनां
सम्ह पण फरी फरीने इंद्रजालने कल्पे छे; माटे महा इंद्रजाल सरखो एवो आ मंडप, जगतना लोकोन
हुष्टबुद्धिरूप शुं न थाय ! (अर्थात् थायज.) ॥ ३९७ ॥ सररागपणाथी उत्पन्न भती छे परमाण जेमां

रूपी कांठाओवाली, तथा क्लेशादिकल्प जंतुओना समूहोथी संपूर्ण थएली, तथा कांठा-
 ओने छेडे घणा प्रकारनी विकथाओना प्रचाररूपी देकरारूप थएली, प्रगट वेलुओना समूहोवाली
 छे. ॥ ३८७ ॥ वली ते नदी जलनी अंदर अथडाती एवी प्रगट कुशुकिओ रूपी डीपोनी संपुटीना
 फुटवाथी उत्पन्न थएला शब्दोवाली, तथा अत्यंत उंडी, अने मदिराना विकाररूपी पत्थरोना भरावाथी
 विषम प्रदेशवाली छे. ॥ ३८८ ॥ हवे जे निर्बुद्धि प्राणी खरेखर आ नदीना दुःखना कुवा सरखा कांठा-
 पर आशारूपी मठने बांधीने रहे छे, तेनो, महाकषायोरूपी वर्षाकाल आवते छते आ नदीनी रेलथी
 जलस्खलद्वयककुशुकिशुक्ति—पुटप्रवृद्धस्फुटनोत्प्रशब्दान् ॥ अलवधमध्यां मदिराविकार
 प्रावप्रवेशादिषमप्रदेशाम् ॥ ३८८ ॥ बद्धा किलाशाममस्तबुद्धि—दुःखावदे तिष्ठति यस्त-
 देऽस्याः॥ अस्या रयान्निश्चित एव नाशो । घनागमे तस्य महाकषाये ॥ ३८९ ॥ गत्वा पतं-
 तीयमहो जवाब्धौ । निपातयत्येव जनं निमग्नम् ॥ बुधा ज्ञवांजोधिनिपातप्तीता । ब्रजंति
 दूरान्निमां विहाय ॥ ३९० ॥ इदं पुरस्तादिपुत्रं प्रमाद-श्रवणसरूपं पुलिनं प्रतीहि ॥
 अस्तोकविव्बोककटाकलीतो—पहासन्नयःसिकतान्तिराममद्म ३९१ ॥ जदीतसंगीतकला-
 विलास—स्फुटीजवत्सारसहंसलीलम् ॥ विकाराशोपभरागपाश—विस्तारसंलजविशुद्ध-
 शीलम् ॥ ३९२ ॥

निश्चयं करीने नाश थाय छे. ॥ ३८९ ॥ वली अहो ! आ नदी भव्रूपी समुद्रमां जहने पडती थकी,
 तेमां बुडेलामाणसने पण ते समुद्रमां पटकी पाडे छे; अने तेथी विचक्षण माणसो भवरूपी समुद्रमां
 पडवानी वीकवाला थपा थका तेने दूरथीज छोडी जाय छे. ॥ ३९० ॥ वली आ अगाडी रहलुं,
 विशाल, तथा अत्यंत कामचेष्टा, कटाक्षोनी क्रीडा, तथा उपहासरूपी घणी रीतिथी मनोहर लागतुं एवुं
 प्रमादविलास नामतुं रेताल मेदान तुं जाणजे? ॥ ३९१ ॥ वली ते मेदान उत्पन्न थएला एवा संगीतकला-
 ओना विलासोरूपी प्रगट थती सारस अने हंसोनी क्रीडावाळुं, तथा विकस्वर थएला डाभडा सरखा

शोभा देवानी नधी; केमके, तेजचिना अग्रितुं स्वरूप माणसोने राख रूपज लागे हे. ॥ ३८१ ॥ शक्तिचिनाना माणसोधी ते नही ओलंगी शकाय तेवी होवाधी ते 'महादवी' ना नामधी प्रसिद्ध धणली हे अने वैराग्यना शुद्ध उद्यमनी शक्तिने भजनारा पद्या सुनिओने तो एकज उगलां जेटली हे. ॥ ३८२ ॥ वली आ अटवी विकल्पोनी श्रेणिओधी गुंथाएलातुं अनोपम रणस्थानक हे; तेम अर्ही वने लढकरोनी जुर्दा जुर्दा झावणीना योग्य स्थानको हे. ॥ ३८३ ॥ वली देपगजेंद्र अने, रागकेसरीनी राजधानी पासं रहला गर्वरुपी पर्वतमांथो निकलेली, विस्तारवाली, अने लांवी एवी आ नदीने तुं प्रमत्तता नामनी शक्युज्जितानां दुरतिक्रमत्वा--नमहाटवीति प्रथितेयमत्र ॥ वैराग्यशुद्धेद्यमशक्तित्राजां । पदं सुनीनां पुनरेकमेव॥३८५॥ विकल्पमात्रास्कलितस्य चेष--मास्कंडनस्थानमनन्यतुल्यम्॥ वलद्यस्याऽपि प्रथमिवेशा । तसंति योग्या इह सन्निवेशाः ॥ ३८६ ॥ इमां च विस्तारवतीं प्रतीहि । प्रमत्ततां नाम नदीं प्रदीर्घाम् ॥ समुत्थितां देपगजेंद्रागः संचास्यसत्राटपुरगार-वोदः ॥ ३८४ ॥ विगाह्य चेमामटवीं प्रविष्टा--मनल्पसंकल्पमहाप्रवांसाम् ॥ महारयोत्ख्यात-गुणशुभां । पतनमदावर्तविवर्तगताम् ॥ ३८५ ॥ दोषैर्विरूपां च रोगापवाद--जलोपनीते-स्तृणकाष्टपुंजैः॥कृताहुतां नूरिनिजप्रशंसा क्लृपसर्पदुष्णबुद्धबुद्धौघैः ॥१८६॥ अन्नंगनिद्रतट-सन्निवेशां । कुशादिभिः सत्वगणैश्च पूर्याम् ॥ तटांतनूयोविक्रमप्रचार--स्थवीन्नविष्णुस्फु-टवालुकौघाम् ॥ ३८७ ॥

जाणजे ? ॥ ३८४ ॥ वली आ नदी आ अटवीनी आरपार गएली हे, तेम अनेक संकल्पो रूपी मोटा प्रवाहावाली हे, तथा अत्यंत वेगधी तैणीए गुणोरुपी वृक्षोने उखेडी नांख्यां हे, अने मदरुपी धुमरिओ-वाला धुनाओवाली हे. ॥ ३८५ ॥ वली ते नदी परना अपवादरुपी पाणीए लावेला दोषोरुपी घांस अने काष्टीना समुहोधी वेढोल थएली हे; तथा अत्यंत एवी आत्मप्रशंसाना अवसरधी न्वसी जता गुणो रूपी परपोटाओना समुहोधी आश्रय करनारी हे. ॥ ३८६ ॥ वली ते नदी अचल निद्रा-

महादव्यादिकने निश्चल जाणनि, तथा ध्यानमां प्रवेश करीने, अने समाधि धरीने नीचे प्रमाणे कहेवा
 लाग्यो. ॥ ३७५ ॥ हे प्रकर्ष ! आ महा अदवीने आश्चर्यानी भूमि सरखी तुं चित्तवृत्ति जाणजे ?
 ते अदवीना पारने पहोचवाने अनंत वर्षीं सुधि पण कोह पण माणस समर्थ न थाय. ॥ ३७६ ॥
 ए अदर्वा अनर्थानी श्रेणिओने, तथा शुभनी श्रेणिओने उत्पन्न करवाना हेतुमुत छे; अने तेथी
 ते क्षेर अने अमृतने उत्पन्न कराना एवा समुद्रनी तुलनाने धारण करे छे. ॥ ३७७ ॥
 बली आ अदवीमां प्रगंड फलोवालां क्षेरी वृक्षोथी दुर्भगी एवा जड प्राणीओ लोभाय छे; पण ज्ञांत
 प्रकर्ष जानीहि महादवीय-माश्चर्यन्मिर्नु चित्तवृत्तिः ॥ वर्षैरनंतरपि पारमस्या । न गाहितुं
 कोऽपि जनः प्रभुः स्यात् ॥ ३७६ ॥ इयं महाऽनर्थपरंपराया । सुत्पत्तिहेतुश्च ज्ञानावलीनाम् ॥
 समानतां वारिनिधेर्विजति । पीयूषसुत्पादयतो विषं च ॥ ३७७ ॥ ॥ ॥ बहुमैरत्र परिस्फुटोच्च
 फलैर्विदुर्न्यति जगता हताशाः ॥ वृन्नेरिहैव त्रिदशदुर्मैश्च । कुर्वति ॥ ॥ ॥ गिता सुनयः स्ववृत्तिम्
 ॥ ३७८ ॥ दुर्मैर्विजातीयफदैरपीह । स्वभावनाधूपविशेषयोगात् ॥ ॥ ॥ ॥ यद्वत् प्रवित्तीर्ष-
 तेऽस्याः । स कोऽप्यचित्त्यो विषयानुभावः ॥ ३७९ ॥ इह स्थिता प्रा पुराकरादि-सुर्वोऽतरं-
 गस्य जनव्रजस्य ॥ बाह्योऽपि देशः प्रविवक्षितोऽस्या । नेदं घटाका, वदति नैव ॥ ३८० ॥
 इमां विना चित्रनिजानुजावां । बाह्यस्य देशस्य न लक्ष्यते श्रीः ॥ विना हि तेजो वहनस्य
 रूपं । तत्रमावशेषं प्रतिजाति पुंसाम् ॥ ३८१ ॥

मुनिओ तो अर्हीज शुभ रीते रहैलां कल्पवृक्षोथी पोतानी आजीविका चलावे छे. ॥ ३७८ ॥ बली अर्ही
 स्वभावनारूपी धूप विशेषना योगथी जुदी जातिनां फलवालां वृक्षो जे जुहुंज फल आपे छे, ते आ
 अदवीनो कोह अलौकिक विषयानुभाव छे. ॥ ३७९ ॥ बली अर्ही अंतरंग जन समुहनी, गाम, नगर,
 खाण आदिक भूमिओ रहैली छे; तेम कहेलो एवो आ अदवीनो बाह्य देश पण घटाकादानी पेढे भेदने
 प्राप्त थतो नथी. ॥ ३८० ॥ चित्रच प्रकारना आत्माना अनुभाववाली एवी आ अदवीविना बाह्य देशानी

भर्तृनि (आपणे) जोवे, त्परि प्रकर्षे कलुं के, मामानुं वचन सारे प्रज्ञाण छे. ॥ ३६७ ॥ पठ्ठी चातु सरखा देगवाला तथा महा उद्यर्मी एवा ते मामो भाणज हर्षधी त्पां ग या; अने ते महा अददीना मध्य भगामां पहींच्या. ॥ ३६८ ॥ ह्वे अति दूर नही गया तेदलामांज विस्मिल भणल छे नेत्रो जेमनां एवा तेओ वद्रेण, रागकेसरिधी युक्त भणल, देणरुपी हाधी थी वीटाएला, चतरंसी सेनार्थी स्फुरागमान भणला तथा महादीनदीना नीचाणना रेताल कांडाना मेदानमां लावणी नाखीने, पडेल, तथा मोटा मंडपथी शोभिन भणली वेदिकापर विलास करता, तथा क्रोडो सुभटोधी वीटाएण, तथा मोटा सिंहासनपर

ततो मुदानिलोद्देगो । गतौ स्वस्त्रीयमातुलौ ॥ जगो च मध्यमे प्राप्तौ । महाटव्या महोद्यमो ॥ ३६८ ॥ महामोहनपुं तत्र । रागकेसरिणा युतम् ॥ वृतं देणगजेंद्रेण । चतुरंगवलोवलणम् ॥ ३६९ ॥ श्रावासितं महानद्याः । पुलिने परिणाहनि ॥ महामंनपत्नेत्राज--द्विक्रियां वि-
 लासिनम् ॥ ३७० ॥ वेष्टितं जटकोटीन्नि--र्महासिंहासनस्थितम् ॥ क्रयतः सम गतौ नाति
 दूरं तौ विस्मितकणौ ॥ ३७१ ॥ त्रिनिर्विद्वेषकम् ॥ पप्रजाश्च प्रकर्षो का । मातुलेयं महा-
 टवी ॥ केयं महानदी दीर्घा । किमिदं पुलिनं पृथु ॥ ३७२ ॥ मंनपुं न महान् कोऽय-मेपा
 का वरवेदिका ॥ सिंहासनं किमेतच्च । ममेदं कीर्तयाऽखिलम् ॥ ३७३ ॥ महामोहनरंद्देश्यं ।
 स्थिताश्वात्र नृपा इमे ॥ वर्णनीयाः स्वरूपेण । कौतुकं महदत्र मे ॥ ३७४ ॥ विमशोऽथ स-
 मालोच्य । महाटव्यादिनिश्चलम् ॥ प्रविश्य ध्यानमाधाय । समाधिमुत्पन्न्यथात् ॥ ३७५ ॥

मेटोला एवा महामोह राजाने जोयो. ॥ ३६९ ॥ ३७० ॥ ३७१ ॥ ह्वे प्रकर्षे कलुं के, हे मामाजी ! आ महा अदवी कह छे ? तेम आ लांघी माटी नदी केइ छे ? अने आ पोहोरे रेताल मेदान कयुं छे ? ३७२ ॥ वली आ मोटो मंडप कयो छे ? तेम आ मनोहर वेदिका कह छे ? अने आ सिंहासन कयुं छे ? ते सपलुं तुं मने कहे ? ॥ ३७३ ॥ वली आ महामोह राजा, तथा अहाँ रहला आ राजाओ (कोण छे ?) तहुं स्वरूप तुं मने कही बताव ? केमके, तेमां मने माहुं आश्रय छे. ॥ ३७४ ॥ ह्वे विमशो

रक्षित भद्र शकी निश्चित भद्रने रहेजे केमके ते मारो उत्तम सेवक छे ॥ ३५९ ॥ हवे पतिना प्रबल
 आग्रहने दूर करवाने समर्थ नहीं भवाथी, तेना हुकमथी ते रौद्रचित्त नामना नगरमां गइ ॥ ३६० ॥
 अने हमणां ते कोइक कारणथी बाह्यं नगरमां छे, बली तेणीने पेहेलां एक युञ्ज थयो हतो,
 अने हमणां पण भर्तारना संगथी एक बीजो पुत्र तेणीने थयो ह्ये एम सांभल्युं छे; अने
 ते हेतुथी ते राणी अहीं नथी; बली मने अहीं आववानो जे हेतु छे, ते ह्ये कहुं छुं ॥ ३६१ ॥ ३६२ ॥
 हवे मतिमोहने अहीं राखतां थकां अमारा स्वाभीए तेने कहुं कहुं तारे आ नगरने तजबुं
 निर्वंधं प्रबलं पत्युः । पराकर्तुमथाऽहमा ॥ रौद्रचित्तपुरे देवी । तद्वह्नि संगता ॥ ३६० ॥
 कुतोऽपि हेतोर्बाह्येषु । सा पुरेऽवस्ति सांप्रतम् ॥ प्राक् तथैकः सुतो ज्ञातः । श्रूयतेऽन्योऽपि
 चाऽधुना ॥ ३६१ ॥ नर्तसंयोगतो जातो । देवी तेनात्र नास्ति सा ॥ मरुत्तुर्जागमने यत्तु । कारणं
 कथयामि तत् ॥ युग्मम् ॥ ३६२ ॥ प्रतिष्ठमान एवेदं । मतिमोहं प्रकुर्वन्गौ ॥ न त्वयेदं पुरं
 त्याज्यं । त्वमेतद्दृक्कणकमः ॥ ३६३ ॥ स देवाङ्गां समासाद्य । स्थितोऽत्रैतत्पुरे ततः ॥ आगतोऽहं
 चिरात्तस्य । भिन्नस्यात्र दिदृक्या ॥ ३६४ ॥ दीर्घाटव्यां स्थितं मुक्तं । प्रया देवस्य साधनम् ॥
 एतदुक्त्वा गतः शोको । नगरे स्वार्थसिद्धये ॥ ३६५ ॥ विमर्शेन ततः प्रोक्तं । प्रकर्षेप्रति
 न्नइ या ॥ आटवी साधनाधारा । दीर्घा शोकेन दर्शिता ॥ ३६६ ॥ दृष्टव्यस्तत्र गत्वैव ।
 रागकेसरिसंत्रिराट् ॥ प्रकर्षः प्राह वचनं । प्रमाणं मातुलस्य मे ॥ ३६७ ॥

नहीं; केमके, तुं आ नगरनुं रक्षण करवाने समर्थ छे ॥ ३६३ ॥ पढ़ी स्वामिनी आज्ञाने भेलवीने
 ते आज नगरमां रह्यो छे; अने ते भिन्नने मलवानी इच्छाथी धर्षण काले ह्ये अहीं
 आज्यो छंडं ॥ ३६४ ॥ बली भें स्वाभिना सैन्यने लांथी अटवीमां छोड़्युं छे; एटलुं कहीने ते शोक
 पोताना कार्पनी सिद्धिमादे नगरमां गयो ॥ ३६५ ॥ पढ़ी विमर्शे प्रकर्षने कहुं के, हे भद्र । ते लश्कर-
 वाली जे अटवी शोके देखाजी, ते (बहु) लांथी छे ॥ ३६६ ॥ (तो पण) त्यां जइने ते रागकेसरि महा-

अर्माने शुभ
 वली तेनी पासे रागकेसरी सहित द्वेषगजेंद्र अने सधलुं लश्कर पण छे, रहींथी तामस-
 धर्णा समय व्यतीत थयो छे. ॥ ३५२ ॥ त्यारे विमर्श कहुं के, जो एर छे. ॥ ३५३ ॥
 आव्यो छे ? अने ते अविवेकितता अहीं छे के नहीं ? ते तुं अर्माने खरेखर कहें, लापने जावा-
 कहुं के, हालमां तो ते अविवेकितता आ नगरमां तेम राजानी पासे पण नय^{होव} आपनारा,
 सोमल ? ॥ ३५४ ॥ अमारा स्वामीए दुष्ट एवा संतोषने मारवानी इच्छार्थी छे
 अतिरना मन प्रमाणे चालनारी राणीए साथे प्रयाण करवा मांड्युं. ॥ ३५५ ॥ वुद्धयते ॥
 पार्श्वे द्वेषगजेंद्रोऽपि । रागकरेसिसंयुतः ॥ तस्यास्ति सर्वसैन्यं च । न्रूयापं मोहसे-
 ॥ ३५६ ॥ विमर्शः प्राह यद्येवं । ततस्त्वं किमिहागतः ॥ किं साऽविवेकिरवुंदानां ।
 ध्रुवं वद ॥ ३५७ ॥ शोकः प्राह पुरेऽत्रास्ति । नाधुना साऽविवेकितता ॥ नापंते गुणा
 तत्राऽ । कर्णय कारणम् ॥ ३५८ ॥ देवे प्रचलिते दुष्ट-संतोषवधकाम्य कदाचन ॥
 साधं । न्तर्तुचिन्ताऽनुयायिनी ॥ ३५९ ॥ ततो द्वेषगजेंद्रेण । प्रोक्ता साऽख्यावलय-
 वारकर्म नास्ति । देवि गर्जन्तरालसम् ॥ ३६० ॥ तस्माद्भवैव तिष्ठ त्वं एषं । ताभ्यां
 तयोक्तं न पुरेऽत्राहं । त्वां विना स्थातुमुत्तरे ॥ ३६१ ॥ प्रत्युक्ता सा
 यद्यपि ॥ तथापि तव नो युक्तांस्त्वंवावारे प्रवर्तनम् ॥ ३६२ ॥ किंतु णं मच्छरोनी वेदे
 रक्षिता ॥ तिष्ठ चिंतोऽजितता गत्वा । स हि मे सेवकोत्तमः ॥ ३६३ ॥
 कहुं के, हे देवी ! गर्भना भारथी भारी थएलुं एवुं तारुं शरीर लश्करीभादि कूट संस्कार,
 ॥ ३६४ ॥ माटे तुं अहीज रहे ? अने हुं रणांगणमां जडं छुं; त्यारे तेषीए कजेंजोयुं, वली जो के
 रहेंवुं मने गमतुं नथी- ॥ ३६५ ॥ त्यारे राजाए तेषीने चलनुं कहुं के; जो ॥ ३६६ ॥
 तो पण तारे लश्करी छावणीमां आवहुं योण्य नथी. ॥ ३६७ ॥ पण तुं

ने, तथा मलेलां कुटुंबने पण ते रसनानी प्राप्तिथी वां पअने (तेओने गये)
 वत्स ! तुं तो तत्वना जाणकार छे, तो पण तारे ते रशे छे, तो तुं अहीं केम
 ॥ २७७ ॥ बली (आ जगतमां) सर्व स्त्रीओ प्रायें व गी ॥ ३५३ ॥ तयारे योके
 पदलनी पेठे क्षणमां रक्त अने क्षणमां विरक्त, तथागतिनि; अने तेहुं कारण तुं
 जायां न आवे तेवी, नदीनी पेठे नीचे (नीचप्रते वलीयारे प्रयाण कर्युं, तयारे
 जाल सरखी, लतारूपी सर्पना करंडिआ सरखी नगरे तयारे द्वेषाजेंद्रे तेणीने
 ततः शुन्नोदयः प्राहावत्स त्वमस्मि तत्वविद्वादिन् कावोऽत्र दंघितः॥
 कचित् ॥ २७८ ॥ नारी तावत्समस्ताऽपि ॥ वीतास्त्यत्र । न वेति त्वं
 ध्यात्रपरगोष्म ॥ २७८ ॥ दुर्गमा वारि गरनिऽपि देवस्य पार्श्वे च ।
 कौटिडमग्राहकराफका ॥ २७९ ॥ साक्काहमधया ॥ देव्यपि प्रस्थिता
 नर्तज्वाला । विद्युदस्तनयित्तुजा ॥ २८० ॥ वातोत्वहरीरकम् ॥ स्कंधा-
 तिपूढचरित्रा मोत्राति नैव तवोचिता ॥ २८१ ॥ नरा रणरंगे ब्रजाम्यहम् ॥
 नेह प्रेषिताऽथवा ॥ मूलशुद्धिस्त्वया का ॥ २८२ ॥ देवेन । दृढस्नेहाऽसि
 मादपरोऽप्युच्चै-मूलशुद्धिकारकः ॥ पुमा निजोऽपुरे दुष्टा-क्षयेन परि-
 नर्ही डगेली क्षेत्री बेलडी सरखी, बलतण तिं, तथ ॥

नहीं डगेली क्षेत्री बेलडी सरखी, बलतण तिं, तथ ॥
 वीजली सरखी होय छे, तेमां पण लोलतायात, छावणीमां रहेवा योग्य नथी.
 रसना (जीभ) तो मने अत्यंत गूढ चविलास के, तमारा विना आ नगरमां
 ॥ २८० ॥ २८१ ॥ बली आने अहीं कयोथी न के तुं निविड स्नेहवाली छे,
 संगने हच्छता एवा तारे आना मूलनी तावानल के तुं निविड स्नेहवाली छे,
 माणस पण डंचे प्रकारे मूलनी तपास गथी ते रौद्रपुरमां जहने दुष्टाशयथी

वांयाज नर्यैः ॥ २०८ ॥ पठी नर्या चिनाज हुं तो त्यां वेसी गयो; पठी आचार्य महाराज धर्मदेशना करेवा लाग्या के, हे भव्यलोको ? आ संसारनी विस्तार बलनां घर सरखो छे ॥ २०९ ॥ अने तेनं आंल-
 वचामां सुख ह्ळनार प्राणीए प्रयत्न करवो; अने तेनो हेतुभूत सर्वज्ञ प्रभुना आगमरूप धर्म-
 स्फी मेघ छे ॥ २१० ॥ ते सर्वज्ञ प्रभुना आगमो अंगीकार करवां, तथा तेने जाणनाराअने रत्नदत्तांटा
 सेवया; अनित्यपणुं भाववुं, तथा दुर्जनोनी अपेक्षा हृदयधी तजवी ॥ २११ ॥ वली ते सर्वज्ञ
 प्रभुनी आज्ञा प्रमाणे रहवुं; प्राणिधान बुद्धि अंगीकार करवी; साधुभक्तिधी तेनुं पोषण करवुं; तथा
 निष्णोऽनस्र एवाऽहंस्वरिधर्ममन्नापत ॥ नो नव्या नवविस्तारः । प्रदीतगृहसन्निभः ॥ १०९ ॥
 अस्य विध्यापने यत्नः । कर्तव्यः सुखमिहता ॥ तद्धेतुधर्ममेवश्च । सर्वज्ञगमलक्षणः ॥ ११० ॥
 तदागमोऽन्युपेयस्त—द्विदः सेव्या दिवाऽनिशम् ॥ नावनीयमनित्यत्वं । त्याज्यापेक्षा हृदाऽ-
 सताम् ॥ १११ ॥ नाव्यमाज्ञाप्रधानेनो—पादेया प्राणिधानधीः ॥ साधुन्नक्त्या सा पौष्या ।
 गोप्या प्रवचनकृतिः ॥ ११२ ॥ विधिप्रवृत्त एतच्च । संपादयति निश्चितम् ॥ यतितव्यं विधौ
 तेन । पुरस्कृत्यागमं बुधैः ॥ ११३ ॥ स्वरूपं प्रत्यन्निज्ञेय—मालंब्या लिंगभुक्ता ॥ सेव्यो
 योगश्च निर्द्वैदः । प्रतीकार्या कुन्नावना ॥ ११४ ॥ यात्येवं यतमानानां । कर्म सौपक्रमं क्षयम् ॥
 निरूपकमकर्मोभा—ऽनुबंधश्च निवर्तते ॥ ११५ ॥ इमां गिरं गुरोः श्रुत्वा । ज्ञावं केऽपि द्युर्व्रते ॥
 केचन श्लाघधर्मं च । केऽपि नऽकृतां ययुः ॥ ११६ ॥

शासननी मलीनताने गोपवर्ती ॥ २१२ ॥ वली विधिमां प्रवृत्त भ्रष्टो प्राणी ते (सबलुं) निश्चयं
 करीने मेलवे छे; मादे पंडितोए आगमने अगाडी करीने विधिमां प्रयत्न करवो ॥ २१३ ॥ वली आत्म-
 स्वरूपने जाणवुं; लिंगशुद्धिनुं आलंबन लेवुं; निर्द्वैद योगने सेववो, तथा कुभावनानो त्याग करवो
 ॥ २१४ ॥ पूर्वी रीते प्रयत्न करता प्राणीओनुं सौपक्रम कर्म क्षय पांमे छे; तथा निरूपकम कर्मनिं
 भयंकर अनुबंध निवर्ते छे ॥ २१५ ॥ आचार्य महाराजनी ते वाणी सांभलीने केटलाकोए तो दीक्षामां

मादे कोइक वनमां गयो; त्यां कुतूहलशी हुं पण नगरना लोको साथे गयो. ॥ २०१ ॥ पडी ते राजा त्यां
 थाकीने एक जगोए विसामो लेवाने वेढो; तथा पडी उठीने साभंती सहित वननी शोभा जोवा
 लाग्यो. ॥ २०२ ॥ त्यां तेणे लाल अशोक वृक्षनी नीचे वेढेला, तथा धर्म देशना करता (देता) एवा
 (एक) विचक्षण नामना वैराग्यवंत आचार्यने जोया. ॥ २०३ ॥ ते आचार्यनुं अनोपम, तथा जणे
 लोकोनां चक्षुओंने अमृत सरखुं रूप जोहने नरबाहन राजा हर्ष पाभ्यो. ॥ २०४ ॥ तथा विचारवा लाग्यो
 के, यौवनरूपी वनमां फरता एवा जे आ आचार्ये कामदेवने कुर्यो हे, तेमने अहो ! संसारशी विरक्त
 शान्तस्त्रैकेदेशेऽथ । विश्रान्तोऽसौ ततो नृपः ॥ जत्थाय लभो सामंता-ऽन्वितो द्रष्टुं वनश्रियम् ॥
 ॥ २०५ ॥ विरक्तं तत्र सोऽपश्य-ऽभ्रताशोकतलस्थितम् ॥ विचकलाख्यमाचार्यं । कुर्वाणं धर्म-
 देशनाम् ॥ २०६ ॥ रूपं निरुपमं तस्य । त्रैलोक्यनयनामुत्तम् ॥ नरबाहनपृथ्वीशो । द्रष्टुा हर्ष-
 सुपागतः ॥ २०७ ॥ इध्यौ चाऽऽत्किकमस्याहो । संसारोद्दिगकारणम् ॥ चूर्णितो मदनो येन ।
 यौवनारामचारिणा ॥ २०८ ॥ गत्वा नत्वा पदांज्जोऽं । पृथ्वाभ्येनं भुज्जाशायम् ॥ विचिंत्यैवं
 नृपो गत्वा । प्रणनाम गुरोः क्रमौ ॥ २०९ ॥ तेनाथ दत्तधर्मार्थी-निषण्णोऽसौ महीतले ॥
 जपविष्टा यथास्थानं । प्रणम्यात्येऽपि मानवाः ॥ २१० ॥ मया तु तादृशस्यापि । सूरेनैव
 पदद्वयम् ॥ नतं स्तब्धेन हृदये । शैवेऽप्यपि विदेपनात् ॥ २११ ॥

थवातुं श्रुं कारण थयुं हेको !!! ॥ २०५ ॥ मादे जहने, तथा तेमना चरणकमलोने नमीने ते उत्तम
 आचार्याला आचार्य महाराजने हुं पृष्ठुं; एम विचारिने, राजाए त्यां जह् शुक्रना चरणोने नमस्कार
 कयो. ॥ २०६ ॥ त्यारे आचार्य महाराज तेने धर्मलाभनी आशिष आपी, त्यारे ते राजा पृथ्वीपर
 वेढो; अने बीजा माणसो पण (तेमने) नमीने योग्य स्थानके वेढा ॥ २०७ ॥ पण हृदयमां लगावेला
 शैलराज संबंधी विलेपनशी रतब्ध थयला एवा में तो तेवा आचार्य महाराजना पण वहे चरणोने

कदाच्यो ॥ १९३ ॥ ह्ये पिताजीप (मारी) माता अने नरसुंदरीसुं सुतकार्य करिने, तथा मां धीर
 कार्ये जोरने विचारुं के, ॥ १९४ ॥ अहो ! आ तो अनर्थानो समूह छे, तथा अहो ! आ तो कुलमते अग्नि-
 सरसो छे; माटे आवा आ दृष्ट पुत्रसुं मारे प्रयोजन नथी. ॥१९५॥ एम विचारिने पिताजीप भने पर-
 मार्थ बहार कदाही मेल्यो; पछी दुःखी थयो थको, निर्धन धरने त नगरमां छुं भटकवा लाग्यो. ॥१९६॥
 त्यां छुं त समय बालको मते पण निर्दनाक थयो; तो पण महामोहरूपी (रथन खडवामां) बलद सरसो
 अप्रांवानरसुंदर्यो । मृतकार्ये विधाय सः ॥ मत्कर्म दास्यं दृष्ट्वा । चिंतयामास चेतसि ॥१९७॥
 अहो अनर्थपुंजोऽय-महो श्रेय कुलानलः ॥ प्रयोजनं न पुत्रेण । समानेन दुरात्मना ॥१९८॥
 इत्थं विचार्य तातेन । गृहान्निष्काशितो वह्निः ॥ विचरामिस्म निःश्रीकः । पुरेऽहं तत्र दुःखितः ॥
 ॥१९९॥ बालानामपि तत्राहं । तदा जातो विगर्हितः ॥ तथापि चिंतयामिस्म । महामोहरश्च-
 स्य गौः ॥१९७॥ तातेनाऽपि परित्यक्तो । निदितोऽप्यखिवैर्जनैः ॥ शैलराजमुपावादा-श्रितोऽहं
 नाऽस्मि दुःखितः ॥ १९८ ॥ युगम् ॥ प्रजावादनयोरेव । पूर्वं त्रुक्तं मया सुखम् ॥ पुनज्जोक्ष्ये
 च कालस्या-ऽनुकूल्यान्नात्र संशयः ॥ १९९ ॥ अतीयुर्नरिवर्षाणि । स्थितस्यैवं ममाथ सः ॥
 सुहृत्पुण्योदयः कीर्णः ॥ स्थितोऽकिंचित्करः परम् ॥ २०० ॥ गतो राजाऽन्यदा वाजि-वाहनार्थं
 वने क्वचित् ॥ गतः कुतूहलान्नत्र । पुरलोकैरहं सह ॥ २०१ ॥
 एषो हं विचारवा लाभ्यो के, जो के मने पिताए पण छांज्यो छे, तेस सर्वलोकेशी निर्दिन पण थयो छुं।
 तो पण शैलराज अने सुपावादी आलिनित थप्यो एषो छुं दुःखी थयो नथी. ॥ १९७ ॥ १९८ ॥ वर्तो छुं।
 ते वनेनाज मभावर्था पूर्व पण सुख भोगव्युं छे; अने वर्तो पण अत्रकुल वचन आव्यं छुं सुख भोग-
 वायो; तेमां (कहं) संशय नथी. ॥ १९९ ॥ ह्ये एम रहतां थकां मारां वणां वर्षां ज्यतीन थयो; त्यारे मारां
 पुण्यादय नामनो मित्र कहं कर्पा विना क्षीण धरने रह्यो ॥ २०० ॥ ह्ये एक दहाचो राजा बोटा खलाववा

नीकलती अने मने तेणीनी पाडल जतो जोहने मारी माता पण धीरे धीरे पाडल आधी. ॥ १८६ ॥
 हवे त्यां तेणीए ते नरसुंदरीने तेवी रीतनी दीठी; त्यारे तेणीए विचारुं के, मारा पुत्रनी आ वाता
 (आ कार्थ) लागे छे. ॥ १८७ ॥ केम के, जो एम न होय, तो आ नरसुंदरीना आवा हाल होते
 छते ते केम दोच करे ? एवी रीतना शोकथी मारी माताए पण मारा देखतांज प्राणत्याग कर्यो. ॥१८८॥
 हवे ते वखते मारुं शैलराज संबंधि लेपन कंईक सूकारुं; त्यारे स्नेह भावथी में क्षणवार पश्चाताप कर्यो.
 ॥ १८९ ॥ त्यारे शैलराजे मने एवो देको आप्यो के, कठिन हृदयवाला एवा कथा पुरुषो खीना नाश्याथी

दृष्टा तथाविधातत्र । तथा सा नरसुंदरी ॥ इध्यौ च मत्सुतस्याऽपि।वार्त्तयं ववृतेतराम् ॥१८७॥
 एवं स्थितायामेतस्यां । शोचिन्नोचेदसौ कथम् ॥ शोकादित्यंबयाप्यात्मा । त्यक्तः पश्यत
 एव मे ॥ १८८ ॥ तदा मम मनाक् शुष्कं । शैलंशीयं विलेपनम् ॥ स्नेहविह्वलनावेन । पश्चा-
 तापः कृतः क्लमः॥१८९॥पुरुषाः कठिनस्वांताः । स्त्रीविनाशे रुदंति के ॥ शैलस्येत्यवष्टंजात् ।
 स्थितःस्तूष्यीमहं ततः ॥१९०॥ इतः कदलिकाऽयाता । न्वेष्टुं तत्रैव मातरम् ॥ सा मदंबाप्रिये
 दृष्ट्वा । मृते चक्रे महारवम्॥१९१॥महान् कोवाहवो जातः।सतातं मिलितं पुरम्॥किमेतदिति
 पृष्ट्वा च । जानाना साऽखिलं जगौ ॥ १९२ ॥ तातायाऽदर्शयद्धीनं । स्फुटश्रंजेदयोऽप्र माम्
 धिक्कतोऽहं ततः पित्रा । संप्रत्ययमुपेयुषा ॥ १९३ ॥

रडे छे ! । (ते सांभली) हुं मौन रह्यो. ॥ १९० ॥ एदलामां (मारी) माताने शोधवा माटे कदलिका त्यां
 आधी; तथा मारी माता अने खाने मरेलां जोहने मोटो पोकार करवा लागी. ॥ १९१ ॥ पळी त्यां मोटो
 कोलाहल थयो; तथा पिताजी सहित (सधळ) नगर एकहुं थयुं; पळी ते कदलिकाने पूछयुं के, आ हुं
 थयुं ? त्यारे जाणती एवी तेणीए सधळो वृत्तांत कखो. ॥ १९२ ॥ हवे छुपाह रहेला एवा मने, प्रगाट
 थपला चंद्रोदये पिताजीने देखाडी आप्या; पळी पिताजीने वातरी आववाथी तेणे मने धिक्कारी

पाभ्यो ॥ १७८ ॥ हृत्वे रात्रिपू ते एक शून्य स्थानकमां गहः तथा (ते बल्वते तेषीने) दशमी दशाने (मृत्यु दशाने) आपनारा एवा कामदेवसुं जाणे मुखज होय नहीं जेम, तंम चंद्र उग्या ॥ १७९ ॥ पडी त्पां जीवा माटे हुं गुप्त थइने वारणे जभो; हृत्वे त्पां (अथाशया एटले) गधेर्ला के आद्या जेर्णाना विरोधपक्ष-पाशोचिनाना (एवी पण तेषीपू) अहो ! पाशाने (फांसाने) तेषार कर्यां ॥ १८० ॥ हृत्वे ते समये मं विचारुं के, आणे जे मने कतुं, ते मारो पराभव करावा माटे नथी; अने तेषां प्रेम कारणशून्य छे ॥ १८१ ॥ माटे मं आ ठीक करुं नहीं, अने तेषी हजु पण हुं तेषीने वारुं, पवी रीतना भावर्था

निशि साश्रु गतैकत्र । शून्यवासे स्मरस्य च ॥ चंद्रो मुखमिवोदीतो । दास्यतो दशमी दशाम् ॥

॥ १७९ ॥ उन्नात्मा द्वारदेशेऽहं । स्थितस्तत्र विलोकितुम् ॥ अपाशयाऽप्यहो तत्र । पाशाः सजीकृतस्तथा ॥ १८० ॥ अत्रान्तरे मया ध्यातं । यदुक्तमनया मम ॥ न तत्परान्नवं कर्तुं । प्रणय-स्तत्र कारणम् ॥ १८१ ॥ तन्मया न कृतं शन्यम् । वारयाम्यधुनाप्यमूम् ॥ इतो ज्ञायादिति हेतुं । पाशकं प्रयतो यदा ॥ १८२ ॥ सा तदोवाच दिक्पाला । मम प्राणान् प्रतीवित ॥ मान्नु-दीदृग् व्यतिक्रो । मम जन्मान्तरेऽपि च ॥ १८३ ॥ युग्मम् ॥ तस्यार्थं शैलराजो मे । विपरीतमिदं जगौ ॥ पश्य जन्मान्तरेऽप्येपात्वत्संबंधं न दां विति ॥ १८४ ॥ कूटाथदुर्विदग्धेनामया तूष्णींस्थितं ततः ॥ तथा प्राणाः परित्यक्ता । बाणा इव धनुष्मता ॥ १८५ ॥ इतश्च निर्यती गेहाद् । दृष्ट्वा भ्वा नरसुंदरीम् ॥ मां च तत्पृष्टतो तम-मागताऽनुपदं शनैः ॥ १८६ ॥

जटलासां हृत्वे हुं तेनो पाश छेदवाने तेषार थयो, तेजलासां ते बोलवा लागी के, हे दिक्पालो मारो प्राणाने तमा स्वोकारो ? अने जन्मान्तरमां पण मारो आवा हालहवाल नहीं थजो ? ॥ १८३ ॥ १८३ ॥ तेषीना ते शब्दोना शैलराजे मने एवो उलटो अर्थ कल्यो के, जो ! आ नरसुंदरी ती जन्मान्तरमां पण तारो संबंधने इच्छती नथी ॥ १८४ ॥ पडी ते जूटा अर्थने जाणनारो एवा हुं पण मैन रथा; अने तेषीपू, धनुषधारी जेम बाणाने, तैम प्राणाने तजी दीया ॥ १८५ ॥ हृत्वे नरसुंदरीने परमांथी

माता पण तेतुं परिणाम जीवानी इच्छाथी तेनी पाळल आवी. ॥ १७१ ॥ पड्डी ते नरसुंदरी आंखीमां
आंसु लावीने मारे पणे पड्डी; तथा कहेवा लागी के, हे स्वामी! तमो मारपर कृपा करो? आप शिवाय मने
वीसुं कोइ कारणुं नथी. ॥ १७२ ॥ हवे एवी रीतनी तेणीनी प्रियवाणीथी सिंचाएली एवी मारी चित्त
रूपी भूमि क्षणवार तो आर्द्रपणाने पासी; तथा पाडी शैलराजना प्रतापरूपी अग्निथी शोषाती थकी
क्षणवारमां काठिन्यताने प्राप्त थह. ॥ १७३ ॥ हवे अहंकारने अगाडी करीने तेणीने सें अत्यंत
तरडोडी कहाडी के, अरे!! दुष्टा! अहींथी चाली जा!! चाली जा!! ते तारी मायाथी (कपटथी)

प्रयातोदश्रुनेनाऽथ । मत्पादौ नरसुंदरी ॥ प्रसीद त्वांविना त्राणं । मम नास्तीति वादिनी ॥ १७४ ॥
क्षणं प्रियोक्तिस्त्रिकता म-च्चित्तनूराद्दत्तां ययौ ॥ क्लृप्तं काठिन्यमर्द्धी-प्रतापातपद्मोषिता ॥ १७३ ॥
अथ मानं पुरस्कृत्य । मया सा त्रस्त्रिंशता नृशाम् ॥ आः पापे गह्व गह्वेतो । मापया कृतम-
तया ॥ १७४ ॥ कुशलाऽपि कलासु त्वं । कर्तुं शक्ताऽस्मि वंचनम् ॥ परेषामेव न पुन-र्म-
स्वाणामपि मादशाम् ॥ १७५ ॥ इत्युक्त्वा मौनमादंभ्य । शैलराजवशंवदः ॥ स्थितोऽहं
स्तव्यसर्वांगो । हिमाक्रांत इवोच्चकैः ॥ १७६ ॥ खेचरी नष्टविधेव । खिन्ना सा नरसुंदरी ॥
ततः प्राणपरित्याग-कृते गंतुं प्रचक्रमे ॥ १७७ ॥ गतस्तदनुमार्गोऽहं । करोति किमसाविति ॥
दुश्चेष्टामदित्कुर्मै । गतोऽस्तं तरणिस्तदा ॥ १७८ ॥

सर्धुं !! ॥ १७४ ॥ चली कलाओमां कुशल एवी पण तुं बीजाओने ठगवाने शक्तिवान् हे ! पण मारा
जेवा मुखने ठगवाने शक्तिवान् नथी. ॥ १७५ ॥ एम कहिने शैलराजने वया थयो थको हुं, जाणे वर-
कथी पीडित थयो होउं नहीं जेम तेम स्तव्य थएल हे सर्व अंगो जेनां एवो हुं मौन धरीने उथो. ॥ १७६ ॥
त्यारे नष्ट थह हे विद्या जेनी एवी विद्याधरीनी पेटे ते नरसुंदरी खेद पासी, तथा त्यांथी प्राणीनी
त्याग करवा माटे ते चालवा लागी. ॥ १७७ ॥ पड्डी "आ (हवे) शुं कोरे हे ?" एम विचारि हुं
तेणीनी पाळल गयो; तथा ते वखते मारा दुराचारने जीवाने नहीं इच्छतो एवो सर्व (पण) अस्त

वरसाववा लग्नो के, ॥ १६३ ॥ हे माता ! तारे ते दृष्ट ज्ञो साथे मने मळार करवावधी भर्गो; तथा असाध्य
निजिज्जो जेही (अर्थात् न घनी कोके) पयो तारो आ प्रयत्न अहो निष्कल हे. ॥ १६४ ॥ जे नो पोताने
तो पंडित माने हे, अने मने मूर्ख माने हे, तेणी साथे युक्त स्नेह करवाने हे इच्छतेज नर्था. ॥ १६५ ॥
पडो तारो साताण तेनी पासे जेहेने ते वृत्तांत कळो; तयारे ते पण जाणे वज्रधी इणाहे द्योय भर्गो नेप
सुद्धिने धरने पृथ्वीपर पडो. ॥ १६६ ॥ पडो शीतल पवा पंखाओना पवमधी मलेल हे नोन्य जेणीने
पडी ते नरसुंदरी लुटेलां पदां चक्षुना झरणाथी (अर्थात् आंसुओथी) जमीनेने भोझाववा लागी. ॥ १६७ ॥

न कार्यं मम संधानं । पापयांऽव तथा सह ॥ असाध्यनिक्षिपणथी । यत्नोऽत्र तव निष्फलः॥
॥ १६४ ॥ या मन्यते स्वमात्मानं । पंडितं मां च वादिशम् ॥ सर्वथा नोत्सहे युक्तं । स्नेहं कर्तुं तथा
सह ॥ १६५ ॥ ततः प्रतिगता माता । तस्यै व्यतिकरं जगो ॥ पपात मूर्धिता नूमो । ततो वज्रदंतव
सा ॥ १६६ ॥ शीतलैर्व्यचैतन्या । तालवृंताऽनिलैरथ ॥ न्रुवं प्लावयितुं वज्रा । मुकतैर्नयन
निर्दरेः ॥ १६७ ॥ सा ववर्षाश्रुवारीणि । वियोगान्निव्ययेहया ॥ विदांचकार बाजांत—ने
चैनं वनवानवम् ॥ १६८ ॥ मात्राऽप्राप्तिहितं पुत्रि । शोकोऽयं प्रविमुच्यताम् ॥ स्वयं गत्वा
प्रमाद्योऽयं । कठोरहृदयः प्रियः ॥ १६९ ॥ आर्दकतुं मनः शक्यं । कामिनां माद्वैवांनुना ॥
नपायमेकमित्येनं । कृत्वा स्वनियतिस्थिरा ॥ १७० ॥ तथेति सा प्रतिश्रुत्य । मां संत्वयितु-
मागता ॥ अंवाऽप्यनुपदं वथा । तदायतिद्विदकया ॥ १७१ ॥

वली ते वियोगरूपी अग्निना नाशनी इच्छायी आंसुवधी पाणीने वरसाववा लागी; पण ते वान्तिकायं ते
वडवानलने अंतःकरणमां जाणयो नही. ॥ १६८ ॥ पडो मारी साताण तेणीने कर्तुं के हे पुत्रि ! आ जोक्कने
हेवे तजो दे ? अने हेवे तारे पोताने जेहेने ते कठोर मनवाला तारो भरतारने समजाववा. ॥ १६९ ॥ नर्ती
कामिओनां मनने नाद्वैवरूपी पाणीथी भोझावी शक्य हे; माडे ते एक उपाय करीने तारी नियनिमा
तुं स्थिर था ? ॥ १७० ॥ पडो ते वात स्वीकारीने ते नरसुंदरी मने शांत करवाने आवी; तथा मारी

पछी सं शीतोपचार करीने तेणीने झांत करी; अने कहुं के, हे वत्से ! तुं धैर्यवाली था ? उद्वेगने छोडी दे ?
 अने साहसनी आश्रय कर ॥ १५६ ॥ हुं कुमारनी पास जे लडं छुं, अने तेने तारापते प्रेमवालो करं छुं;
 बली ते प्रतिकूलने नही सहन करनारा एवा ते (तारा) मानी अतारने तारे सारी रीते आराधवो ॥ १५७ ॥
 एवी रीतनी भारी बाणी सांभलीने, तथा तेने स्वीकारीने; बरसादना पाणीथी भीजाएली तलावडीनी
 जमीननी पेटे, ते उच्छ्वासने पासो ॥ १५८ ॥ माटे बक्र रीते चालता एवा ते, तेणीना नेत्रमां अकाल
 वृष्टि करी छे, माटे हवे हे वत्स ! सावधान भइने ते वृष्टिने तुं बार ? ॥ १५९ ॥ बली ते बाला तारी
 कृत्वा शीतोपचारौषं । ततः साऽध्वास्त्रिता मया ॥ वत्से धीरा न्नवोद्वेगं । सुंचालंस्व साह-
 रम् ॥ १५६ ॥ यामि पार्श्वे कुमारस्या-ऽनुकूलं ते करोमि तम् ॥ प्रतिकूलाऽसहो मानी ।
 स्वाराधोऽयं त्वया परम् ॥ १५७ ॥ इमां मद्वाचमाकर्ण्य । तथेति प्रतिपद्य सा ॥ जव्वासं
 प्राप मेधांबु-पुवता पडवतन्नूरिव ॥ १५८ ॥ वक्रेण चलता तस्मा-दृष्टिराकालिकी कृता ॥
 तत्रेन्नयोस्त्वया वत्स । प्रगुणीन्नूय वार्यताम् ॥ १५९ ॥ साऽग्नौ दंदहाते बावा । ज्ञात्वा
 त्वत्प्रतिकूलताम् ॥ मज्जत्यामज्जममृते । श्रुत्वा न्नाव्यनुकूलताम् ॥ १६० ॥ अतो यन्मुग्धया
 किंचि-द्वपराहं तथा तव ॥ प्रणतेषु दयादायी । तन्नवान् कंतुमर्हति ॥ १६१ ॥ न्नवामि
 यावत्प्रगुणः । श्रुत्वेमां जननीगिरम् ॥ मम तावद्गिरिद्विण । दत्तं हृदि विलेपनम् ॥ १६२ ॥
 जननीवागगुणारूढ-स्तेनाकुष्य वचःशरान् ॥ चापीकृतः प्रवृत्तोऽहं । परुषानथ वर्षितुम् १६३
 प्रतिकूलताने जाणने अश्रिमां बले छे; अने हवे भनारी अनुकूलताने सांभलीने अमृतमां नाहे छे,
 ॥ १६० ॥ माटे ते भोली खिए तारो जे किंचित् अपराध कर्यो हाय, तेने नमता प्रते दयालु एवा तारे
 क्षमा करवी लायक छे ॥ १६१ ॥ एवी रीतनी मातानी बाणी सांभलीने जेटलामां हुं कंहंक नरम पडुं छुं-
 तेटलामां तो कौलराजे (अहंकारे) मने हृदयमां (पीताडुं) विलेपन आयुं ॥ १६२ ॥ अने तेनाथी धनु-
 व्यरूप कराएलो एवो छुं, मातानी बाणी रूपी दोरीपर चडीने तथा कठोर वचनोरूपी बाणोने खंचोने

स्मात्त्विक भावो प्रगट धया; अने तेणीनो राग मने दृःख आपवा लाग्यो. ॥ १४८ ॥ ह्ये पटलासां (मारी)
माता विमल मालती त्यां आर्चीने भद्रासनपर वेंडी; अने (ते वक्तते) मं पण मारी आकार लुपाच्या.
॥ १४९ ॥ पळी मारी माताप (मने) कलुंके, हे वत्स । तं आनरसुंदरीने जे कटार वचनार्था तरडोडी,
ते तं टिक न कर्तुं. ॥ १५० ॥ हिमधी युक्त धपलां हे पत्रो जेनां एवी कमलिनी सरर्वा, तथा आंसुसालिन
आंखोवाही एवी ते नरसुंदरी आहीधी (तारी पासधी) निकलीने कंपती थकी मार पण आर्चीने
पळी. ॥ १५१ ॥ पळी मं तेर्णाने पृड्युं के, आ तने शुं धयुं ? त्यारे तेर्णीए कलुं के, मने ताप पीडा परे झे

अत्रांतरे समायाता । माता विमलमालती ॥ स्थिता नद्रासनेऽकारि । मया चाकारगोपनम्
॥ १४८ ॥ ततो माता जगौ वत्स । सुंदरं न कृतं त्वया ॥ तिरस्कृता खरैर्वीकृत्य-र्यद्वियं नर-
सुंदरी ॥ १५० ॥ अलिजनीव हिमाश्लिष्ट-द्वयोदश्रुविलोचना ॥ निर्गतियमितः कंपा । पतिता
मम पादयोः ॥ १५१ ॥ मया पृष्टं किमेतते । साह मां वाधते ज्वरः ॥ प्रवालशायने शीनि ।
शायिता मयका ततः ॥ १५२ ॥ खायमानेव सिंहेन । प्लुत्पमालेव वह्निना ॥ अथ सा
दृष्टा । तत्रोद्धर्तनतत्परा ॥ १५३ ॥ ततो मया पुनः पृष्टं । ज्वरस्तेऽयं कुतोऽजनि ॥ अथ सा
दीर्घनिःश्वासैः । प्रत्यूचे न गिरा पुनः ॥ १५४ ॥ निश्चित्य मानसीं पीप्सां । पृष्टा निर्वधतोऽथ
सा ॥ त्वत्कृतस्यापमानस्य । सर्वां वार्तामिचीकथत् ॥ १५५ ॥

त्यारे मं तेर्णाने किसलयोना शीतल वीडानापर सुवाडी. ॥ १५२ ॥ पळी जाणे सिंहेधी भक्षण करती
होय नही जेम, तथा अग्निधी जाणे दाक्षती होय नही जेम, तेम तेर्णाने ते प्यारीपर दरेकक्षण तरफ-
डोयां मारती मं जोड. ॥ १५३ ॥ पळी मं फरीने तेर्णाने पृड्युं के, तने आ ताप कयांधी धया ? त्यारे
तेर्णीए लांया निसासाओ सहित मने वचनधी जवाय न आप्यो. ॥ १५४ ॥ पळी मं तेर्णानो मन
संवाधि पीडानो निश्चय करीने दयाणधी पृड्युं, त्यारे तेर्णीए तं करेला अपमाननी सर्व वान कर्ता. ॥ १५५ ॥

पराभव करनारी आ पापीष्ट स्त्रीने मारी दष्टि आगल न राखवी. ॥ १४१ ॥ हवे स्तब्धचित्त (नामना
 विलेपनशी) लिप्त थएल हृदयवाला एवामें कहुं के, अरे ! ! तुंमारी दष्टिशी (दूर) चालीजा ? तारे (हवे)
 अहाँ रहेंहुं वचित नशी ॥ १४२ ॥ (केसके) तुं पंडिता छे, अने हुं तो सूखे छुं; मारि आपण बन्नेनी
 संग उलट पालद छे; अने तैथी हवे योग्यना संगथीज तुं तारी पंडितताने सफल कर ? ॥ १४३ ॥
 पछी मने खुशी करवाने अयोग्य, तथा मदीनस्त जाणीने, मंत्रथी हणाएली नागणीनी पेटे, अंकु-
 शथी हणाएली हाथणीनी पेटे, मूलमांथी उखडेली बेलडीनी पेटे, तथा वादलांओथी डबाएली चंद्रनी
 स्तब्धचित्तवितिसात्म—हृदयेनाथ ज्ञापितम् ॥ गहरे दृष्टिमार्गिन्मे । नेह स्थातुं तवोचितम्
 ॥ १४२ ॥ पंक्तिता त्वमहं मूर्खः । संगोनावसमंजसः ॥ तयोग्यसंगमेनैव । स्वं पांक्तित्यं
 क्तार्थय ॥ १४३ ॥ ज्ञात्वा प्रसादनाऽयोग्यं । ततः सा मां मदीकृतम् ॥ मंत्राहता नृजंगीव ।
 करिणीवांकुशकृता ॥ १४४ ॥ बह्वीवोन्मूढिता चांश्री । ज्योत्स्नेव धनसंहता ॥ सर्वथा दीन-
 वदना । साध्वसक्तीणमानसा ॥ १४५ ॥ दुष्टैव कद्रुबंधं चित्त—सरोऽन्यत्र थियासतः ॥ विरुतैः
 स्नेहहंसस्य । शोचिता नूपुरारथैः ॥ १४६ ॥ निर्गता मामकगुहात् । प्राप्ता मज्जननीगृहम् ॥
 स्थितोऽहं स्तंजवताव—दशुष्यति विलेपने ॥ १४७ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ जातो मेऽनुशय-
 स्तत्र । मनाक् शोषमुपागते ॥ जङ्गताः सांत्विका ज्ञावा—स्तद्भागो मामबाधत ॥ १४८ ॥

चांदनीनी पेटे, सर्वथा प्रकारे म्लान सुखवाली तथा भयथी क्षीण मनवाली थइ थकी, तथा मारां मन-
 रूपी तलावने जाणे कलुषित थएछुं जाणीने बीजी जगोए जवाने इच्छता एवा स्नेहरूपी हंसना
 जाणे शब्दथी होय नहीं जेम, तैम झांझरोना शब्दथी शोभिती थइ थकी मारा धरमांथी निकलीने
 ते मारी माताने धर मह; तथा छुं, विलेपन नहीं सुकाइ जवाथी ते बलते स्तंभनी पेटे (स्थिर) रह्यो।
 ॥ १४४ ॥ १४५ ॥ १४६ ॥ १४७ ॥ पछी ते विलेपन जरा सुकाइ जवाथी त्वां मने पश्चात्ताप थयो; तथा

र्योनें जोर्डी छे; माटे ते द्रष्टार्या अपकीर्तिज छे. ॥ १३४ ॥ आ कुमार पुत्रं मूर्धनार्थी अंध धरो हन्ति; अने ह्ये गर्वधी अंध धरो छे; माटे वृषणपर भमरार्थी डंखाएला वांदराना उच्छृंखलपणा सरसुं ते धरुं छे. ॥ १३५ ॥ ह्ये एक दहाडो सञ्जावने जाणवानी इच्छावाली ते नरसुंदरी. अज्ञानार्थी उत्पन्न थएला मारा मनना क्षोभने जाणती धकीज मने कहेवा लागी. ॥ १३६ ॥ हे आर्षगुज ! (ते दिवसे) सभामां आपनी तथीपत कवीक धरगह हती ? (ते सांभली) ते बलने योगशक्तिर्था मृपावाद मारा सुखमां दाबल धरो. ॥ १३७ ॥ पडी मे कहुं के, कलाथो तो वधीण मारा हृदयमां स्फुराममान थर छे.

जानथांघः प्राग्नूदप । गर्वेषांघोऽधुनाऽजनि ॥ कपेस्तदेतत्कोपेयं । दृष्टस्य वृषणेऽविना ॥१३५॥ जिज्ञासमाना सञ्जाव-मन्यदा नरसुंदरी ॥ अज्ञानजं मनकोभ्रं । जानानव जगाद माम् ॥ १३६ ॥ आर्यपुत्र सन्नाथां ते । कीदृगासीदपाटवम् ॥ योगशक्त्या तदाविष्टे । मृपा-वादो मदानने ॥ १३७ ॥ ततो मयोक्तं हृदये । कलाः सर्वाः स्फुरन्ति मे ॥ नाऽस्वस्थोऽपि तदाऽभूवं । पितृन्ध्यां त्वाकुलीकृतः ॥ १३८ ॥ व्यतीकन्नावं शुत्वैत-ज्जगाम नरसुंदरी ॥ दध्यावह्यौ विलज्जत्व-महो प्रत्यक्षनिन्दवः ॥ १३९ ॥ सा प्रत्युवाच यद्येवं । ततो मे कौतुकं महत् ॥ अद्यापि श्रोतुमिच्छामि । कीर्त्यमानां कलां त्वया ॥ १४० ॥ मया ध्यातं हसन्त्येपा । स्वर्षान्नि-त्यमदेन माम् ॥ तत्परान्नवक्तृपापा । न स्थाप्या दृष्टिगोचरे ॥ १४१ ॥

तेम ते वखने हुं कहं नाहुरख पण नहोतो; पण मातापिताए मने सुञ्जाची नांख्यो हतो. ॥ १३८ ॥ ते सांभलीने नरसुंदरीण जाणुं के, आ जहुं बोले छे; तथा पडी तेणोण विचारुं के, अहां ! आहुं निलंजपणुं (केहुं छे !) तथा अहो ! आ प्रत्यक्ष वातने जुडी करमारो छे. ॥ १३९ ॥ पडी तेणोण करुं के, जो एम छे, तो मने मोहुं कौतुक छे; माटे हजु पण आपनार्थी पठन कराली कलाने सांभडवाने हुं इच्छं छे. ॥ १४० ॥ त्यारे मे विचारुं के, आ की पोताना पंडितताना मवधी मारी हांसा करे छे; माटे

तथा परमार्थी शत्रुभूत एवा दौलराज अने सुषावाद् अत्यंत क्रोध पाभ्या. ॥ १२७ ॥ सत्संगना उद्-
 यने जोहने खल माणस खेद् पामेज छे; केमके, सूर्य कमलोने प्रफुल्लित करते छते हुं बुवड खेद् नथी
 पामतो ? (पामेज छे.) ॥ १२८ ॥ पछी तेओ बनेए, अमो बहनेओ खीभरतारनो विथेग कराववा
 मादे निश्चय कर्यो; अने में तेखीने मेलवीने जगतने तृण समान गणयुं. ॥ १२९ ॥ पछी सत्वधचित्त
 (नामना विलेपनथी) लेपन युक्तथएल छे हृदय जेनुं एवो जे हुं, तेणे विचारुं के,
 मारा समान तो आ जगतमां कोइ पण नथी; के जेने आ आधी खी मली छे. ॥ १३० ॥
 खदः खेदं प्रयात्येव । दृष्ट्वा सत्संगमोदयम् ॥ पद्मोद्भासे कतेऽर्केण । किं न खिद्यति कौशिकः
 ॥ १२८ ॥ ततस्तौ द्वौ विथेगाय । जातौ नौ कृतनिश्चयौ ॥ मया तु तां समासाद्य । तृणवज्र-
 खितं जगत् ॥ १२९ ॥ तद्वाहं चिंतयामिस्म । सत्वधचित्तविसहत् ॥ मत्तुल्यः कोऽपि
 नास्तीह । यस्य तार्येयमीदृशी ॥ १३० ॥ पुण्योदयस्तु मां दृष्ट्वा । तादृशं क्षीयतेऽनिशम् ॥
 स्फुरद्द्विचिमदोन्मादं । राकेदुरिव सागरम् ॥ १३१ ॥ ततो मां तादृशं दृष्ट्वा । हसंति निखिलवा
 जनाः ॥ पश्यताहो विधेरीदृ-गस्थानविनियोजनम् ॥ १३२ ॥ स्त्रीरत्नमीदृगेतेन । मूर्खेण
 विनियोजयन् ॥ स्वाऽपवादं स्वहस्तेन । तेने वेदजनो विधिः ॥ १३३ ॥ करिणीवखरे कल्प-
 दत्तेवैरुपादये ॥ अस्मिन्नियोजिता ह्येषा । ऽपकीर्तिर्विश्वरेतसः ॥ १३४ ॥

हवे उल्लता एवा मोजांओ रूपी मदना उन्मादवाला समुद्रने जोहने जेम पूर्णिमानो चंद्र, तेम तेवी
 रीतना मने जोहने, पुण्योदय तो क्षय थवा मांभ्यो. ॥ १३१ ॥ पछी मने तेवो जोहने सर्व लोको हांसी
 करवा लाग्या के, अहो ! विधिनी आ आवी अयोग्य योजना तो जुओ ! ! ॥ १३२ ॥ बली आ आवां
 खीरत्नने आ मूर्ख साथे जोडीने वेदजड ब्रह्माण पोताने हाथेज पोतानो अपवाद चिस्तार्यो छे. ॥ १३३ ॥
 बली तेणे गवेडा मने जेम हाथणीने, तथा एरंडना वृक्षप्रते जेम कल्पलताने, तेम आ कुमारप्रते आ

पर्वी शुद्धि करी के, ॥ ११९ ॥ आ नरवाहन राजा जणे जगतमां गुणोर्था प्रख्यात छे; तेम मारो अर्थ
 आचवानो हंतु पण बीजां राजयोमां प्रसिद्ध धर्यो छे. ॥ १२० ॥ माट कन्या दीया विना तं मार
 जावुं टीक नहो; तेर्था गमे तेम करीने पण आ कन्या ते कुमारने आपर्धी; अने जो पम नही करं तो
 वल पक्षनी हीनता धरो. ॥ १२१ ॥ पछी नरकेसरी राजाए ते अभिप्राय नरसुंदरीने कला; र्यार
 पुण्योदयनी आझार्धी तेणीए पण ते र्वीकार्यो; ॥ १२२ ॥ हवे नरकेसरी राजाए पिताजीने कलुं के,
 नरवाहनराजोऽयं । गुणैः ख्यातो जगत्रये ॥ हेतुर्ममगमस्यात्र । ज्ञातो राज्यांतरव्यपि
 ॥ १२० ॥ ततः कन्यामदत्वैव । गमनं मे न शोचनम् ॥ यथाकथंचिद्विधाऽसौ । नोचेत्पक्षव्य-
 कृतिः ॥ १२१ ॥ तं ज्ञावं नरसुंदर्यै । प्रोवाच नरकेसरी ॥ तथेति प्रतिशुश्राव । साऽपि पुण्यो-
 दयाङ्गया ॥ १२२ ॥ नरकेसरीराजोऽथ । तातस्यैवमज्ञापत ॥ कुमारहैव कन्या मे । कृतं
 बहुविकल्पनैः ॥ १२३ ॥ प्रतिशुश्राव तातस्त-प्रशस्ते वासरे ततः ॥ परिणीता मया तुवोस्त्ववै-
 नरसुंदरी ॥ १२४ ॥ नरकेसरीराजोऽथ । मुदितः स्वाश्रयं गतः ॥ विनोदैनरसुंदर्या । गतः
 कावः कियान्मम ॥ १२५ ॥ आवयोः प्रेमसंबंधं । दृढं पुण्योदयोऽकरोत् ॥ मिश्रोविश्वपर-
 हितं । चंड्वंशिकयोरिव ॥ १२६ ॥ तं दृष्ट्वा सुहृद्भ्राज्जासौ । परमार्थेन वैरिणो ॥ शंकराजमु-
 पावाहौ । परं क्रोधमुपगताौ ॥ १२७ ॥

आ मारी कन्या आ रिपुदारण कुमारनेज लायक छे, वधारे कहैवार्थी सयुं. ॥ १२३ ॥ पछी पिताजीए
 तेसुं ते वचन मान्य राख्युं; तथा पछी सारे दिवसो थोडा महोत्सव सहित हूं ते नरसुंदरीने परण्यो.
 ॥ १२४ ॥ हवे नरकेसरी राजा हर्षित धईने पोताने स्थानकं गया; पछी ते नरसुंदरीनी साथं विनाद
 पूर्वक मारो केटलोक समय ज्यतीत धर्यो. ॥ १२५ ॥ पछी जेम चंद्र अने चांदनीनो तेम जुदाइ विनानो
 अमारो अरसपरसनो प्रेमसंबंध पुण्योदयें दृढ कर्यो. ॥ १२६ ॥ हवे तेने जोईने मित्राभास सरखा,

पण अंशमात्रथी परीक्षा कराय छे ॥ ११२ ॥ हवे पिताजीनो दिवस तो चिंता सहित केटलीक भहेनते
 व्यतीत थयो; तथा सुता थकां निद्राविना रात्रि पण केटलेक कष्टे नीकली ॥ ११३ ॥ हवे एटलासां मारा
 पुण्योदय नामना मित्रे लजातुर थहने विचारुं के, जेनी हयाति छतां (तेना) आश्रितनी क्षति थाय,
 तेनो जन्म शा कामनो ? ॥ ११४ ॥ जे माणस पोताना आश्रितहुं रक्षण करतो नथी, ते पवनथी
 पण हलको छे, केमके, पवन पण पाणिमां बुडती मञ्जकने धारी राखे छे ॥ ११५ ॥ जो आ नरकेसरी राजा
 कष्टेन तह्यतीतं च । दिनं तातस्य चिंतया ॥ कथंचन विना निद्रां । गता सुप्तस्य शर्वरी
 ॥ ११३ ॥ इतश्च मे सुहृत्पुण्यो—दयो ह्येषो व्यचिंतयत् ॥ किं तस्य जन्मना यस्मिन् ।
 सति स्यादाश्रितकृतिः ॥ ११४ ॥ रक्षति स्वाश्रितं यो न । स लघुः पवनादपि ॥ पवनोऽपि
 यतो धत्ते । मज्जंतं दृतिमंजसि ॥ ११५ ॥ यायात्सुतामदत्तैव । यद्यसौ नरकेसरी ॥ ततः
 कुमारसान्निध्य—कारिणो मेऽयशो भुवम् ॥ ११६ ॥ अयोभयायापि तेनास्मै । द्वापयामि
 सुलोचनाम् ॥ इति ध्यात्वा पितुः स्वप्नं । निद्राशेषे द्वावसौ ॥ ११७ ॥ दृष्टस्तत्र वदन्
 कश्चित् । पुरुषः कुंदसुंदरः ॥ द्वापयिष्याम्यहं कन्यां । कुमारयेति मा शुचः
 ॥ ११८ ॥ तेन स्वप्नेन सुदित—स्तातः प्रातरब्रह्मधत् ॥ पुण्योदयस्तदा चक्रे । नरके-
 सरिणो धियम् ॥ ११९ ॥

(आ कुमारने) पुत्री दीधा विनाज जाय, तो कुमारने मदद करनारा एवा मारो खरेखर अपजथा थाय.
 ॥ ११६ ॥ माटे ते अयोभयने पण हुं ते उत्तम लोचनवाली कन्या अपावुं; एम विचारिने तेणे (थोडी)
 रात्रि बाकी रहते छते पिताजीने स्वप्न आयुं ॥ ११७ ॥ “हे राजन् ! हुं कुमारने कन्या अपावीया, माटे
 जोक नही कर ? “एवी रीति बोलता एवा कोइक मोगरा सरखा सुंदर पुरुषने तेणे स्वप्नसां जोयो ॥ ११८ ॥
 हवे ते स्वप्नथी खुशी थएलो (मारो) पिता प्रभाते जागी उठयो; अने ते बखते पुण्योदये नरकेसरीने

जे मित्र हे, तेंणे आदली लक्ष्मी तेंने आधी हे; अने हवे ते आना दीपयी क्षीण थयो हे ॥१०६॥ पत्नी मारा विकारने इलाज विनानो दिचारता थका पिताजी राह्यी घेराणला चंद्रतुल्य सुलचाला थयो; अने न हिलना लाकाण पण जाणी. ॥ १०६ ॥ बली आधी मारो परिचार पण चिलना थयो, नरसुंदरी सुंद पामी, मयाकराआं हसवा लाग्या; अने नरकेशरी रा ना पण चिस्मिन थयो. ॥ १०७ ॥ हवे पिता अने आचार्यानी सुस चातोयी मारा मनमां पयो विकल्प ५ गो के, आ ववे मने बलारकारे बालावना; मांटे हवे शुं करं ? ॥ १०८ ॥ तयो हवे अरयंत वीकना विकारयो मारो कंठनाडीयो स्तव्य थइ; आसांन्धा-

ततो दुःप्रतिकारं म-द्विकारं चिंतयन् पिता ॥ राहुप्रस्तेदुतुष्यारयो । जातो ज्ञाता जनैः
 कृतिः ॥ १०६ ॥ म्यानोऽनूत्परिवारो मे । विपण्णा नरसुंदरी ॥ हसिताः सर्वतः खिणा ।
 विश्रितो नरकेशरी ॥ १०७ ॥ ताताचार्यरहोजडपा-द्विकटपो मम चोत्थितः ॥ जडपयि-
 व्यत एतौ मां । प्रसह्येति करोमि किम् ॥ १०८ ॥ कंठनाड्यस्ततः स्तव्या । नूरिनीतिवि-
 कारतः ॥ श्वासोद्वात्सपथो रुद्धो । जाता मृत्यूचिता दशा ॥ १०९ ॥ ततः किमेतद्विषये ।
 तया विमलमालती ॥ आकुलः परिवारोऽनू-द्विस्मिता सकला सत्ता ॥ ११० ॥ विमृष्टाऽथ
 सत्ता पित्रा । कुमाराऽपाटवजलात् ॥ जहसुर्मम पांसित्यं । मानया मित्रिता वहिः
 ॥ १११ ॥ नरकेशरिणा ध्यातं । प्रस्थानव्यं सया प्रणे ॥ सुन्नोज्यमिव शास्त्रार्थां । ह्ये-
 नैव परीक्ष्यते ॥ ११२ ॥

सनाे मार्गं कथायो, तथा सृत्यु सरस्वी मारो दशा थइ. ॥ १०९ ॥ पछी " आ ते शुं ? " एम चिचा-
 रती थकी विमलमालती मारे शरीरे बलगी तथा परिचार व्याकुल थयो, अने सर्व सभा चिस्मिन
 थइ. ॥ ११० ॥ हवे " कुमारने शरीरे आज मजा नयी " पयो मिप करीने पिताजीण सभानं चिस्मजन
 करी; तयारे बहार एकटा थणला मजुपयो मारा पंडितपणानी हांसी करावा लाग्या. ॥ १११ ॥
 पछी नरकेशरी राजाण चिचारुं के, हवे प्रभाते अहीथी चाली जवुं; केमक, उत्तम भांजननी पंटे शान्नाथनी

आ क्षीभ थयो हे; केमके, बचनरूपी हे आयुद्ध जेओने एवा माणसो वाणुद्धमां ज्ञान विना क्षीभ
 पामे हे. ॥ ९७ ॥ त्यारे पिताजीए कहुं के, आ कुमारने अज्ञान ते शीरिते संभवे ? केमके, सर्व कला-
 विधिमां आने (अमोए) खरेखर पारंगामी सांभल्यो हे. ॥ ९८ ॥ त्यारे कलाचार्ये कहुं के, आ कुमार
 शैलराजे तथा सुषावादे करेली बे कलाओमां कुशल हे; पण बीजी कलाओमां कुशल नथी. ॥ ९९ ॥
 त्यारे पिताजीए कहुं के, ते बे कला केइ ? त्यारे कलाचार्ये कहुं के, एक तो विनयनो नाथा, अने बीजुं
 जहुं बोलवुं ते. ॥ १०० ॥ पढी तेंणे सर्व वृत्तांत मूलथी कही संभलाव्यो; त्यारे पिताजीए कहुं के, एवी

नातः प्राह कुतोऽज्ञानं कुमारस्यास्य युज्यते ॥ अयं प्राप्तप्रकर्षो हि श्रुतः सर्वकलाविधौ ॥ एण ॥
 ततः प्राह कलाचार्यो । इकोऽयं कलयोर्दयोः ॥ शैलराजमुषावाद-कृतयोर्न कदांतरे ॥ एण ॥
 नातः प्राह कले के ते । कलाचार्यो जगावथ ॥ एको विनयविध्वंसो । द्वितीयं कूटनाषणम्
 ॥ १०० ॥ ततः सर्वोऽपि वृत्तांतो । नाधितस्तेन मूलतः ॥ राजाह तत्कथं जान-नेनं प्राची-
 विशः सनाम् ॥ १०१ ॥ महामतिर्जगौ देव । न मयेह प्रवेक्षितः ॥ मद्ग्रहान्निर्गतस्यास्य ।
 गता द्वादशवत्सरी ॥ १०२ ॥ अकस्मान्नवतो देवा-ह्वानादहमिहगतः ॥ कुतश्चिदन्यतः
 स्थाना-दयमप्यत्र चागतः ॥ १०३ ॥ पिता प्राहार्यं यद्येव । मपानं रिपुदारणः ॥ द्रयंतं
 कालमासीत्-त्कुतोऽज्ञानं ज्ञानं श्रियः ॥ १०४ ॥ महामतिर्जगावस्य । सुहृत्पुण्योदयोऽस्ति
 यः ॥ इत्ता तेनेयती लक्ष्मीः । कीणोऽप्यास्यैव दोषतः ॥ १०५ ॥

रिते जाणतां छतां पण तमोए तेने सभामां केम प्रवेद्या करारव्यो ? ॥ १०१ ॥ त्यारे महामतिए कहुं के,
 हे स्वामी ! में तेने अहीं प्रवेद्या करारव्यो नथी; मारे घेरथी नीकल्याने तेने बार वर्षो बीती गयां हे. ॥ १०२ ॥
 वली आपे मने अकस्मात् बोलाव्याथी हुं अहीं आर्यो हुं; अने आ कुमार पण कोइक बीजां स्थानकथी अहीं
 आवेलो हे. ॥ १०३ ॥ त्यारे पिताजीए तेने कहुं के, हे आर्यो! त्यारे आ रिपुदारण एवी रिते कुपात्र हे, त्यारे आटला
 यथा वलत सुधि ते लक्ष्मीना भाजनरूप केम थयो ? ॥ १०४ ॥ त्यारे महामतिए कहुं के, तेने पणयोदय नामने

धर्मा (तैर्णीण राज सभामां प्रवेशा कर्षो.) ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ एवं तैर्णीनें तोरिनें सारो डोल-
राज (अहंकार) स्फुरायमान धर्मो; अने तैधी मं विचारुं के, साराविना अने परणयाने यली योजो
कोण लायक छे ? ॥ ९० ॥ एवं नरकसरी राजाण नरसुंदरीने कलुं के, आ रिपुद्वारणने नसरी रञ्जना
प्रमाणे कला संनधि प्रश्न पुढ ॥ ९१ ॥ त्पारे तैर्णीण कलुं के, गुनजनाननी दाष्टिण सार प्रक्ष पुढयो
लायक नही; सादे ते आर्यपुत्र (रिपुद्वारण) प्रगट रीते सबली कलाओनो पाठ करी जाय; अने तैसां
जे गुल्ल धायन हुं पुढं, तैनी ते उत्तर आप; ते सांभली सर्वे खुशी यथा अने पछा पिताजीण कलुं के,

जजुंजे डोलराजोऽथ । तां दृष्ट्वा मे ततो मया ॥ चिंतितं परिणेतुं मां । विनेनां क इवाहति
॥ ९० ॥ नरकसरिराज्ञाऽधोऽन्निहिता नरसुंदरी ॥ प्रश्नयैनं कलामागं । यथेवं रिपुद्वारणं ॥ ९१ ॥ सा
प्राह मे गुरुजना—धर्कं प्रश्नो न युज्यते ॥ तद्दृष्ट्वाहयतु व्यक्त—मार्यपुत्रोऽखिलाः कलाः ॥ ९२ ॥
तत्र गुह्ये मया पृष्टे । निर्वाहं च करोत्वसौ ॥ तुष्टाः सर्वे तदाकर्ण्य । पिता प्राह ततश्च माम्
॥ ९३ ॥ शुभम् ॥ नृशुह्लाण कलाः पुत्र । राजपुत्र्या सुमंत्रितम् ॥ तदा विज्ञानभू-
न्यस्य । स्तव्या मम तु नारती ॥ ९४ ॥ महामतिः कलाचार्य-स्ततः पित्रा निरीक्षितः ॥
कुमारस्य दक्षा केय-मिति कर्णोऽस्य ज्ञापितम् ॥ ९५ ॥ कर्णे तेन ज्ञानैः प्रोक्तं । देवर्क्षो-
ज्ञोऽथमांतरः ॥ पिताप्रोचे कुतोन्वेप । वज्रापेऽथ महामतिः ॥ ९६ ॥ अर्थाज्ञानाद्ययं क्रौञ्चः ।

कुमारस्य तवाऽजनि ॥ वगायुथा हि वायुदे । कुत्र्यंति ज्ञानमंतरा ॥ ९७ ॥

॥ ९२ ॥ ९३ ॥ हे पुत्र ! राजपुत्रानो आ सारो विचार छे; सादे तुं (सर्व) कलाओनो पाठ करी जा-
एव ते बचते ज्ञानधी दून्य पुर्वो जे हुं, तैनी वाणी ती स्तव्य थइ गइ ॥ ९४ ॥ तैधी पिताजीण महामति
कलाचार्यनी सासुं जौयुं; तथा तैना कानसां कलुं के, कुमारनी आ शुं दया थइ गइ ? ॥ ९५ ॥ त्पारे
कलाचार्ये पण तैमना कानसां धीरधी कलुं के, हे राजन् ! आ तैनी अंतरनो क्षांभ छे; त्पारे पिताजीण
कलुं के, ते शिरिते ? त्पारे महामतिण कलुं के ॥ ९६ ॥ तसारा आ कुमारने अर्थना नरो जाणपणार्थी

अने हुं पण त्यां गयो. ॥ ८२ ॥ हवे मारां दुराचरणनी चिंताथी पुण्योदयना तेजनी संदता थै
 तथा प्रभाते जेम चंद्रनो तेम तेनो चलकाट नष्ट थयो. ॥ ८३ ॥ हवे पिताजीए कलाचार्यने चालतीं
 वातथी वाकेफ कर्यो; त्यारे मने घणो हर्ष थयो अने कलाचार्य मनमां हसवा लाग्यो. ॥ ८४ ॥ पडी तेदलमां
 नरकेसरी राजा त्यां आव्यो; तथा तेनी पाडल नरसुंदरीए पण सभामां प्रवेश कर्यो. ॥ ८५ ॥ (हवे
 ते कन्या केवी होती ? तो के) लावण्यरूपी अच्युतथी जाणे जगतना मनने प्लावन करती होय नही
 जेम, तथा चीकणा सिंदूरथी भरेला सेंथाथी जीतेल हे संध्याकालना लाल आकाशने जेणीए एवी,
 इतः पुण्योदयस्याऽनू-न्महृश्चेष्टितचिंतया॥तेजोमांघ्रिमिति स्फुर्ति-र्गता प्रातर्विधोरिव॥८३॥
 प्रस्तुताध्रौऽथ तातेन । कलाचार्यार्थे न्नाधितः ॥ जातो हर्षातिरेको मे । जहासांतः कलागुरुः
 ॥ ८४ ॥ भ्रान्तारे समायातो । नृपतिर्नरकेसरी ॥ तदुत्तरं सन्नामध्ये । प्रविष्टा नरसुंदरी
 ॥ ८५ ॥ लावण्यामृतपूरणा । प्लावयंती जगन्मनः ॥ स्निग्धसिंदूरनृत्केश-जितसंध्याहृषां-
 वरा ॥ ८६ ॥ द्योतयंती दिशां चक्रं । दीप्तेन वर्द्धनेदुना ॥ कटाक्षैः पूरयंतीव । न्यस्तशस्त्र-
 स्मरेषुधिमम् ॥ ८७ ॥ तरंती स्तनकुंभान्प्यां । शृंगाररसवारिधिमम् ॥ जन्मादयंती जयन-पु-
 ल्किनेन स्मरद्विपम् ॥ ८८ ॥ चतुर्भिर्मनमथोद्धापै । हसंती कोकिलध्वनिम् ॥ अदंकारैर्मुनी-
 नाम-प्याकिपंती च मानसम् ॥ ८९ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥

तथा चलकाट मारता एवा सुखरूपी चंद्रथी जाणे दिशाओना ससुहने तेजस्वी करती होयनही एवी,
 तथा खलास थपलछे हथियारो जेमांथी एवां कामदेवना तुणिरने (भाथाने) जाणे (पोतानां) कटा-
 क्षोथी भरती होय नही जेम-एवी, तथा स्तनोरूपी कलशोथी जाणे शृंगाररसरूपी ससुहने तरती होय
 नही जेम एवी, तथा (पोतानां) जयनस्थलरूपी रेताल कांठाथी कामदेवरूपी हाथीने मदीनमत्त करती
 होय नही जेम एवी, तथा सिध एवां कामविकार संबंधि वचनोथी जाणे कोयलना नादने हसी कहा-
 डती होय नही जेम एवी, तथा (पोते वेहेरेलां) आभूषणोथी सुतिओना मनने पण चलायमान करती

पद्या हुंस्वीं पर्वतसां युवाटाना अमर्था लोकांश्च संपूर्णं ज्ञानस्वीं अथि हंवाहं अनुमान कर्तुं ।
 ॥ ७५ ॥ इत्थं हुं स्त्रीभ्यार्षो हरिणोने (वांधवामां) पाशा सरथां, तथा मानस्वीं हार्थोने (वन्धवामां)
 विंध्यात्तल सरथां, अने कामदेवस्वीं अमरने (खुशी करवामां) कमल सरथां यौवननं पाभ्यो ॥ ७६ ॥
 हव सर्व नगराना स्वासि पद्या नरकसरी नामना राजानी वसुंधरा नामनी राणीनी नरसुंदरी नामनी
 पुत्री हे ॥ ७७ ॥ पडी ज्यारे ते यौवन पासी, त्यारे तेणीए मनसां पंचां निश्चय कर्षो के, भारे त्वरेणर
 मारार्थी पण आर्थिक गुणवाला वरने वरयो ॥ ७८ ॥ पडी नरकसरी राजाए तंणीना तं भावनं जार्थानं
 अथाहं यौवनं प्राप्तः । कामिनीसुभावगुराम् ॥ मानद्विरद्विंध्यादिं । स्मरन्गुरांस्त्वम्
 ॥ ७६ ॥ इतश्चाऽशेषपूःस्वामि-नरकसरीनूपतेः ॥ देव्या वसुंधरायाश्च । सुताऽस्ति नरसुं-
 दरी ॥ ७७ ॥ तयोद्यौवनया चित्ते-ऽन्निनिवेशोऽयमाहितः ॥ वरणीयो मया नूनं । मत्तो-
 ऽधिकगुणो वरः ॥ ७८ ॥ नरकसरिणा ज्ञात्वा । तन्नावमिति चिंतितम् ॥ अस्याः समर्गवः
 स्यात्वे-त्स एव रिपुदारणः ॥ ७९ ॥ ततोऽसौ तां गृहीत्वैव । वरविद्यां परीक्षितुम् ॥ सि-
 द्धार्धनगरं प्राप्तः । पित्रा प्रीत्या प्रवेशितः ॥ ८० ॥ दत्तं चावासकस्त्रानं । सजीकृत्याथ संन-
 पम् ॥ पतिं वरावरगुणान् । सत्रा चक्रे परीक्षितुम् ॥ ८१ ॥ राजान्वितः स्थितस्तान्-स्त-
 न्मध्ये सपरिह्वदः ॥ समाहूतौ कलाचार्य-स्तत्राहं च समागतौ ॥ ८२ ॥

विचार्युं के, जो आनो भर्तारि रिपुदारण थाय तो सरखे सरखुं (जोडुं) थाय ॥ ७९ ॥ पडी ते तंणीने
 तेहने वरनी विधानी परीक्षा करवा माटे सिद्धार्थ नगरमां आव्यो; अने पिताए पण नेने प्रीतिर्था
 प्रवेश कराव्यो ॥ ८० ॥ बली तेओने (रहेवा माटे) आवास आव्यो, तथा पडी
 मंडप सज्ज करीने तेणे कन्याना तथा वरना गुणीनी परीक्षा करवामाटे सत्रा करी ॥ ८१ ॥
 पडी पिताजी राजाओ तथा परिवार सहित ते मंडपमां घेटा, तथा बोलव्यपार्थ कलाचार्य

पिताजीए मने कहुं के, आजथी हवे तारे अभ्यासमां मनोहर थइने कलाचार्यने घेर रहेहुं; पछी ते में पण स्वीकार्युं ॥ ६७ ॥ पछी त्यांथी निकलीने में मृषावादन पूछयुं के, हे मित्र ! तारी आ चतुराह ते कथांथी आवी ? के जेना वशथी मने आ तेज मट्युं छे ॥ ६८ ॥ तयारे तेणे कहुं के, राजसच्चित्त (नामना नगरमां) रागकेसरी नामे राजा छे; ते राजा दानुओरुपी सर्पेने (मारवामां) गरुड समान छे ॥ ६९ ॥ ते राजाने, कुक्षिमां राखेल छे गुर्णोर्णो समूह जेणीए एवी मूढ़ता नामनी राणी छे, तथा तेणीने, छायाथी आच्छादित करेल छे जणे जगतो जेणीए एवी माया नामनी दीकरी छे ॥ ७० ॥ ते महान बेहनेने में

निर्गतेन मृषावाद—स्ततः पृष्टो वयस्य ते ॥ इहता किमुपहं य—दशान्मेऽनुदयं महः ॥ ६८ ॥

स जगौ राजसे चिते । राजास्ते रागकेसरी ॥ सरीसृपाणां शत्रूणां । त्रासने विनतासुतः ॥ ६९ ॥ तस्यास्ति मूढ़ता देवी । कुक्षिक्षिप्तगुणोच्चया ॥ मायाऽन्निधास्ति तत्पुत्री । जाया

ह्वजजत्रया ॥ ७० ॥ प्रतिपन्ना मया प्रेमणा । तग्निनी सा महत्तमा ॥ साऽपि जायेव मां मुक्त्वा । कदापि कापि याति न ॥ ७१ ॥ प्राप्तं तदुपदेशेन । मया कौशलमिदृशम् ॥ मयो-
 कं दर्शनीया सा । ममाऽप्यात्मस्वसा त्वया ॥ ७२ ॥ तथेति स्वीकृतं तेन । ततो विलसितं
 मया ॥ शालासु द्यूतकाराणां । पणस्त्रीणां च वेद्रमसु ॥ ७३ ॥ इत्थं द्वादशवर्षाणि । कलौ-
 दोपार्जनहवात् ॥ दंघितानि कुमार्गेण । मया तातमपद्रयता ॥ ७४ ॥ मिथ्यावार्तारजः
 पुंजे । मपि धूमन्नमाक्षिरौ ॥ पूर्णज्ञानामिसद्भावो । लोकैरनुमितस्ततः ॥ ७५ ॥

प्रेमथी स्वीकारी छे, अने तेथी ते छायानी पढे मने तजीने कोह पण समये कथांए पण जती नथी ॥ ७१ ॥ तेणीना उपदेशथी मने आवी चतुराह मली छे; तयारे में तेने कहुं के, मने पण तारे ते तारी बेहे-
 नने देखाडवी ॥ ७२ ॥ तयारे तेणे पण ते स्वीकार्युं; पछी हुं जुगारखानाओमां तथा वेरुयाओना
 घरोमां विलास करवा लाग्यो ॥ ७३ ॥ अने एवी रीते कलाओ भणवाना मिपथी में पिताजीने मोहोहुं
 देखाड्या विनाज बार वर्षो कुमार्गमां गाय्यां ॥ ७४ ॥ पछी मिथ्या वचनरुपी रजना दगलावाला

ते ऊहुं बोले छे, तथा शैलराजभी ते अहंकारी भयो छे ॥६९॥ माटे ते बङ्गेनो जो ते त्याग करे तो उत्तम लाभ थाय ते माटे तेने शिखासण आपुं, एम विचारि आचार्य मने कहुं के, ॥६०॥ हे कुमार! तारा जीवाओने माटे मारी शा-
लासां खरेखर योग्य स्थानक नथी; माटे तुं शैलराज अने सुषावाद नामना पापी मित्रोने तजी दे ॥६१॥
त्यारे सं कहुं के, ते स्थानक खारे(तारा)बापने आपुं अमो तो ते(तारा)स्थानविना अने बलीतारा विना
पण बीजेथी सुखें समाधें शाख भणिशुं. ॥ ६२ ॥ एवी रीते आचार्यने तरडोडीने, स्तब्ध चित्तना
विलेपनथी उंची डोक तथा उंचा सुखवालो भयो थको, तथा माहं शरीर सरौडतो थको हुं त्यांथी
कुर्याद्येत्तयोस्त्यागं । तदा स्थान्वितसुत्तमम् ॥ शिक्क्यामि तदर्थं त-द्वित्याचार्यो जगाद माम्
॥ ६० ॥ कुमार नोचितं स्थानं । महालायां किलेदशाम् ॥ शैलराजमुषावादै । पापमित्रे
ततस्त्यज ॥ ६१ ॥ मयोक्तं स्थानमेतत्त्वं । यद्द पित्रे विनाऽप्यदः ॥ विना च त्वां वयं शाखं ।
त्राष्टिष्यामोऽन्यतः सुखम् ॥ ६२ ॥ तर्जयित्वेत्थमाचार्यं । स्तब्धचित्तविलेपनात् ॥ नृत्कं-
धराननो मृगु-न्नजगं निर्गतस्ततः ॥ ६३ ॥ प्रासस्तातांतिके पृष्ट-स्तेन पाठोऽवशिष्यते ॥
कियांस्तव भया प्रोक्तं । न न्यूनता काऽपि मे कला ॥ ६४ ॥ तातः प्राह तथाऽप्युच्चैः । पूर्वा-
धीतं शिष्यरीकुरु ॥ विद्यायां ध्यानयोगे च । संतोषो नोचितः सताम् ॥ ६५ ॥ नृतं धनैः
पुनर्वेदम् । कलाचार्यस्य नूनता ॥ मात्रूत् खेद इति प्रोक्तं । तेन मञ्जरितं तु न ॥६६॥ कलाचार्य
गृहे श्रेयं । नवताऽन्यासशातिना ॥ अतःप्रनृति तातेने-त्युक्तं तस्वीकृतं मया ॥ ६७ ॥

चालतो भयो. ॥ ६३ ॥ पढी हुं पिता पासे गयो, त्यारे तेमणे मने पृढुं के, हवे केदलोक पाठ बाकी
रहे छे ? त्यारे सं कहुं के, हवे मने कह पण कला अशुरी नथी. ॥ ६४ ॥ त्यारे बली पिताजीए कहुं के, एम
छे तो पण तुं पूर्ब कीखेलुं पाहुं कर ? केमके सज्जनोए विद्यासां अने ध्यान योगसां संतोष राखवो
उचित नथी. ॥ ६५ ॥ बली फरीने राजाए कलाचार्यहुं घर धनथी भरी आपुं; अने ते कलाचार्ये पण
“आ राजाने खेद न थाय तो साहं” एम विचारि माहं आचरण राजाने कहुं नहीं ॥ ६६ ॥ पढी

हने तुं मने आम बोले छे ! ॥ ५१ ॥ त्यारे ते महामति आचार्युं के, आ राजकुमारो जूहुं बोलता
 नथी, पण आ पापी जूढो छे; माटे हवे तेतुं ते दुराचरण नजरें जोहने हुं तेने शिक्षा आहुं. ॥ ५२ ॥ हवे
 एक दहाडो तेणे गुप्त रहीने मने नेतरनी खुरशीपर बेठेलो जोहने ठपको अप्यो; त्यारे में उलटो तेने तर-
 जोडी कहाड्यो. ॥ ५३ ॥ पछी राजकुमारोए गुरुने छानी रीते कहुं के, नही जोबालायक एवा आ
 रिपुदारणे अमारी साथे राखवो मुक्त नथी. ॥ ५४ ॥ त्यारे तेणे पण विचार्युं के, आ बीचारा राज-
 ततो महामतिर्द्व्यौ । न मुषा राजदारकाः ॥ भ्रुवतेऽयं परं पाप—स्तद् दृष्ट्वा शिक्षयाम्यहम्
 ॥ ५१ ॥ अन्यदा जज्ञदेशस्थः । स मां वेजासनस्थितम् ॥ दृष्ट्वा ददावुपादानं । कृतस्तनिह्वो
 मया ॥ ५३ ॥ ततो रहसि विज्ञप्तं । गुरवे राजदारकैः ॥ अदृष्टव्यो ह्ययं मुक्तो । मध्ये रथाप-
 थितुं न नः ॥ ५४ ॥ तेनापि चिंतितं सत्यं । वदंत्येते तपस्विनः ॥ पापोऽनुचित एवाऽयं । स-
 रसंगे रिपुदारणः ॥ ५५ ॥ तथाहि—कृपितं मधुरैर्वाक्यै—रथदानेन दोऽग्निमम् ॥ विनयेन
 जनं स्तब्ध—मविधारेन मापिनम् ॥ ५६ ॥ चौरं रक्षणयत्नेन । सद्गुह्या पारदारिकम् ॥
 वशीकुर्वति सुधियो । मूर्खं चिन्तावृत्तितः ॥ ५७ ॥ न तु कोऽपि प्रतीकारो । विद्यते नुवनत्रये ॥
 असत्यवादिनः पुंसः । कायदष्टः स ज्ञच्यते ॥ ५८ ॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ स्वप्नावादथवा दुष्टो ।
 नास्त्ययं रिपुदारणः ॥ मुषावादान्मुषा ब्रूते । स्तब्धः स्याद्द्वैतराजतः ॥ ५९ ॥
 कुमारो सत्य कहे छे; अने आ पापी रिपुदारणे सत्संगमां राखवो अनुचित ज छे. ॥ ५६ ॥ कहुं छे के,
 उत्तम बुद्धिवाला माणसो क्रोधितने मिष्ट वचनोथी, लोभाने धनना दानथी, अहंकारिने विनयथी,
 कपटीने अविश्वासथी, चोरने रक्षणना प्रयत्नथी, लंपटने सदबुद्धिथी, सुखने मननी अनुवृत्तिथी वथा
 करे छे, पण जूढाबोला माणसनी त्रणे जगतमां पण कोई हलाज नथी; अने तेथी ते “ कालथी डंखा-
 एलो ” कहेवाय छे. ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ अथवा आ रिपुदारण स्वभावथी दुष्ट नथी; पण मुषावादथी

अमर्था गुण श्रेयो नहीं. ॥ ४४ ॥ बली अपात्रने कन्यादाननी पेटे ज्ञानदान पण अहितकारी छे, एम विचारि मनथी तो तेणे मने तज्यो, पण बहारथी द्वेष देखाज्यो नहीं ॥ ४५ ॥ बली मने तेवो जोइने राज-
कुमारो पण मारामांथी विरक्त थया, पण केवल मात्र पुण्यना प्रभावथी मने तेओ पराभव करवाने समर्थ थया नहीं. ॥ ४६ ॥ हवे एक दहाडो ज्यारे, आचार्य बहार गया हता, त्यारे हुं तेमना आसनपर चडी वेठो; ते जोइने राजकुमारोए मने कहुं के, आ तने जचित नथी. ॥ ४७ ॥ कहुं छे के, गुरुना आसनपर बसनाराओने कलंकथी उत्पन्न थएली मलीनता थाय, तथा अपजया अने पापनी वृद्धि थाय छे, अने ज्ञानदानमपात्रस्य । कन्यादानमिवाऽहितम् ॥ त्यक्तस्तेनेत्यहं ज्ञावा-द्वहिर्देषो न दर्शितः ॥ ४८ ॥ राजभिन्ना अपि प्रेह्य । मामन्रूवंस्तथाविधम् ॥ विरक्ताः केवलं पुण्या-न्न परान्न-
वितुं कृमाः ॥ ४६ ॥ बहिर्गतेऽन्यदाऽाचार्यो मयाऽध्यस्तं तदासनम् ॥ तद् दृष्ट्वा राजभिन्ना मां । प्रोचुर्नेदं तवोचितम् ॥ ४७ ॥ यतः—गुर्वसिने निविष्टानां । मालिन्यं स्यात्कवकजम् ॥ वधेते चाऽयशःपापे । करुणं चायुषो ज्ञवेत् ॥ ४८ ॥ मयोक्तं शिक्षणार्होऽहं । बालिशाः किं ज्ञवाद्दृशाम् ॥ यात स्वकुलशिक्षार्थं । तेऽपि तुष्णींस्थितास्ततः ॥ ४९ ॥ कलाचार्याय तत्प्रो-
क्तं । चरित्रं राजदारकैः ॥ कुर्वेन तेन पृष्ठोऽहं । साऽस्मयं ज्ञाषियं मया ॥ ५० ॥ अहो विमुद्ध्य ज्ञाषित्व-महो ते शास्त्रकौशलम् ॥ असत्यवादिन्निर्बूष । मामेवं यत्प्रतारितः ॥ ५१ ॥

आयुष्य ओहुं थाय. ॥ ४८ ॥ त्यारे में तेओने कहुं के, अरे ! मुखीओ ! ! शुं हुं तमारा जेवाओथी शिखामण देवावा लायक हुं ? (अर्थात् शुं तमो मने शिखामण देवा जोग छो ?) तमारा पोताना कुटुंबने शिखामण देवा जाओ ? (ते सांभली) तेओ पण मौन रह्या. ॥ ४९ ॥ पछी मारुं ते आचरण राजकु-
मारोए कलाचार्यने कहुं; त्यारे तेणे क्रोध पापीने मने पूछ्युं; त्यारे में इर्ध्या सहित कहुं के, ॥ ५० ॥ अहो तारुं विचारयुक्त बोलवापणुं ! ! तथा अहो ! तारुं याखोहुं कुशलपणुं ! के, जूहुं बोलनाराओथी ठगा-

जाण्या ॥ ३६ ॥ हवे उपारे मारो कला शीखवानो बखत आढ्यो तयारे, पिताजीए विधिपूर्वक कलाचार्यने
 पूजिने, उत्सव सहित तेने मने सोंप्यो ॥ ३७ ॥ बली मने पिताजीए कहुं के, हे पुत्र ! विद्याना अर्थि एवा तारे
 नमस्कार पूर्वक आदरथी आ कलाचार्यने सेवचा ॥ ३८ ॥ तयारे में कहुं के, अरे ! आ रांकडो विचारो
 कलाचार्य ते मारि आगल हुं हिसाभमां छे ? तो पण तमारा उपरोपथी हुं कलाओ ग्रहण करुं हुं, तथा
 बली तेने नमस्कार करुं हुं ॥ ३९ ॥ पछी पिताजीए गुप्त रीते कलाचार्यने कहुं के, आपे आ अहंकारिनी अ-
 विनय जोइने उद्देग करवो नहीं ॥ ४० ॥ पछी ते बचन अंगीकार करीते तणे विचारुं के, आ तेनी बाल
 कलाग्रहणकालेउथ । कलाचार्य विद्यानतः ॥ संपूज्य पित्रा तस्याहं । प्रथितोत्सवमर्षितः
 ॥ ३४ ॥ उत्कश्चाहं त्वया पुत्र । समाराध्योऽयमादरात् ॥ विद्याश्रिना कलाचार्यः । प्रक्षिपात्
 विधाधिना ॥ ३८ ॥ मयोक्तं किं विजानीते । वराकोऽयं ममाप्रतः ॥ तवाऽजुरोधाद् गुह्यामि ।
 कलाः कुर्वे नतिं पुनः ॥ ३९ ॥ रहःस्थितं ततस्तातः । कलाचार्यमनापत ॥ नोदिगोऽस्य
 त्वया कार्थो । ऽविनयं प्रेक्ष्य मानिनः ॥ ४० ॥ तद्वचोऽसौ प्रतिश्रुत्य । दृष्यौ बाढ्यविजुंनि-
 तम् ॥ मानोऽस्य शास्त्रबोधेऽयं । स्वयं नम्रो न्नविष्यति ॥ ४१ ॥ ततोऽसौ सर्वयत्नेन । प्रवृत्तो
 मम पावने ॥ पठंति तत्र बान्येऽपि । विनीता राजद्वारकाः ॥ ४२ ॥ शैलराजः प्रवृद्धोऽन्
 दादरेण च मे गुरोः ॥ ततो जात्यादिनाचार्यं । ह्रीलयामि प्रतिह्वयम् ॥ ४३ ॥ दृष्यौ तदा
 कलाचार्यो । नाऽस्य शास्त्रश्रमाद्गुणः ॥ यथान्वनोजनात् क्रीण-तनोः श्रयथुवर्धनात् ॥ ४४ ॥

चेष्टा छे, पण उपारे शास्त्रोनो तेने बोध थरो, तयारे तेहुं आ मान पोतानी भेलेज नञ्च थइ जरो ॥ ४१ ॥
 पछी ते कलाचार्य मने सर्व प्रयत्नपूर्वक भणावचा लाग्यो, बली तयां बीजा पण विनयी राजकुमारो
 भणता हता ॥ ४२ ॥ हवे गुरु तरफना आदरथी मारो शैलराज (अहंकार) बधवा लाग्यो; अने तेथी
 दरेक क्षणो हुं जाति आदिकथी आचार्यनी हीलना करवा लाग्यो ॥ ४३ ॥ तयारे कलाचार्य विचारुं के,
 क्षिण शरीरबालाने खाटां भोजनथी जेस सोजो थाय (अने ते जेस लायकारक नथी) तेस आने शास्त्र-

प्राणिओनां हितनो नाश करनारो, अने कोइक समये अखंड भुजबल बालो, तथा कुमार्गनो उपदेश देवामां चतुर, अने करैल छे मोहनो पक्ष जेणे एवो तेओनो “सृषावाद” नामनो पुत्र पण त्यां झारी दृष्टि ए पडचो. ॥१२॥ ॥ ३० ॥ सह्य मोहथी सह बनेला एवा सें तेलुं कंइ पण स्वरूप ध्यानमां लीधुं नही; पण उलटुं हितबंधुनी बुद्धिथी तेने जोइने तेज बखते सें आलिंगन कर्तुं ॥ ३१ ॥ पळी तेने सारे स्थानके लावीने, सें तेने शरीरथी अभिन्नरूप बंधु तरिके लेख्यो; अने सर्व कार्यमां सें तेने जोडचो; अने रमेहने भजनारा एवा असो बंधे बच्चे कंइ पण गुप्त नहोतुं ॥ ३२ ॥ पळी सें बलात्कारे प्रत्यक्ष एवा असत्यने पण

मया महामोहविमोहितेन । न दक्षितं किंचन तत्स्वरूपम् ॥ अहं समादिंगितवांस्तदैव ।
दृष्ट्वा परं तं हितबंधुबुद्ध्या ॥ ३१ ॥ स्वस्थानमानीय मया शरीरा-इत्तिन्नरूपोऽत्तिमतः
स बंधुः ॥ सर्वत्र कार्योऽधिकतश्च गूढं । स्थितं न नौ किंचन रागनाजोः ॥ ३२ ॥ असञ्चस-
द्भूतमसत्सदेव । कृतं मयाऽव्येकमपि प्रसह्य ॥ तस्य प्रसादान्न ममाऽपराध-गंधोऽपि तप्तो
निहितः परेषु ॥ ३३ ॥ जातस्ततोऽहंकृतशैलराज-महामुषावाद्दृढप्रसंगः ॥ त्रयंकरोऽजो-
धिरिव प्रनृत्य--सिमिंगिलो त्रीमनुजंगराजः ॥ ३४ ॥ शैलराजमुषावाद-संगाद्दोषा त्रवंति
ये ॥ पुण्यादयप्रज्ञावेन । प्रलीयंते च तेऽखिलाः ॥ ३५ ॥ स्वप्नेऽपि न मयाज्ञात--मेतत्तस्य
विजृंभितम् ॥ शैलराजमुषावादौ--परं ज्ञातौ गुणावहौ ॥ ३६ ॥

सत्य, अने सत्यने पण असत्य करवा मांड्युं अने तेना प्रसादथी बीजाओमां सारा अपराधनोर्गंध पण लाण्यो नही. ॥ ३३ ॥ पळी अहंकाररूपी शैलराजना तथा महा सृषावादाना निबिड प्रसंगबालो, एवो हुं, नाचतां छे सत्यो जेमां, तथा भयंकर छे सर्पो जेमां एवा समुद्रनी पेटे भयंकर थयो. ॥३४॥ शैलराज अने सृषावादाना संगथी हवे मने जे दूषणो थाय छे, ते सयला पुण्यादयना प्रभावथी नाश पासे छे. ॥ ३५ ॥ पण ते पुण्यादयनुं प्राक्रमसें स्वप्नमां पण न जाण्युं; पण उलटा शैलराज अने सृषावादाने गुणवानो

कुणालेश्या, नीललेश्या, तथा कार्पोतलेश्यारूपी उत्तसायमान पताकाओ जेमां एवा संक्लिष्ट चित्त नामना
 अंतरंग नगरमां गयो ॥ २४ ॥ वली ते नगर केवुं छे तो के, असंख्य प्रकारनां दुर्धर्मानो रूपी छे रथोनो प्रचार
 जेमां एवो लोकप्रवाह नामनो छे राजसार्ग जेमां, तथा विकल्पोथी चित्रित थएली एवी चित्त संज्ञारूपी
 छजांओए कोरेल छे कौतुकोनो समूह जेमां एवुं ते नगर छे. ॥ २५ ॥ ते नगरमां अत्यंत प्रतापबाला, तथा
 वणां दूषणोनी उत्पत्तिना स्थानक रूप, तथा चंद्रप्रते जेम राहु, तेम बोधरूपी राजा प्रते राखेल छे कैर
 जेणे एवा, तथा प्रमादना प्रपंचनी रचनामां सूत्रधार सरखा, तथा उत्तम वादरूपी हाथीने नारवामां
 असंख्यदुर्धर्मानरथप्रचार—लोकप्रवाहान्निधराजमार्गो ॥ विकल्पसंचित्रितचित्तसंज्ञा—कपोत-
 पालीकृतकौतुकौषे ॥ २५ ॥ अज्ञाहमस्मिन्नतुलप्रताप--सुत्पत्तिभूमि बहुदूषणानाम् ॥ निवक्ष-
 कैरं सह बोधराज्ञा । पत्येव राहुग्रहमौषधीनाम् ॥ २६ ॥ क्लिष्टाशयं नाम नृपं प्रमाद-प्रपंच
 संसूत्रणसूत्रधारम् ॥ सद्भूतवादद्विपपंचवक्त्रं । विद्वं च वेतादभिवेषसिद्धेः ॥ २७ ॥ युगमम् ॥
 प्रिया मया तस्य च हीनताख्या । दृष्टा निकृष्टाशयवर्गसेव्या ॥ प्रवर्तिका निव्यतरक्रियाणां ।
 तमोमयी कालनिशेव साक्षात् ॥ २८ ॥ तयोर्मुषावाद इति प्रसिद्धः । सहोषधौदे दृढवज्र-
 पातः ॥ स्नेहदुमोहेदुकुठारकल्पः । संकल्पवस्त्रीवनवारिवाहः ॥ २९ ॥ सुतः समस्तांगि-
 हितोपलोपी । कुतश्चिदप्यहृतबाहुवीर्यः ॥ अनाधि नेत्राऽतिश्रितां कुमार्गो-पदेशादहः कृत-
 मोहपक्षः ॥ ३० ॥ युगमम् ॥

सिंह सरखा, अने वेतालनी पेटे इष्ट सिद्धिप्रते विघ्न करनार एवा “ क्लिष्टाशय ’ नामना राजाने में
 जोयो. ॥ २६ ॥ २७ ॥ वली त्यां में, दृष्ट आशयोनां समूहोथी सेवनीक, तथा अत्यंत निंदनिक क्रियाओनी
 प्रवर्ताननारी, अने साक्षात् जाण कालरात्रि होय नहीं, तेवी तमोमय (अज्ञानमय) एवी ते राजानी
 हीनता नामनी छीने जाइ. ॥ २८ ॥ उत्तम ज्ञान रूपी पर्वतने भेदवामां दृढ वज्रपात सरखो, तथा स्नेहरूपी
 वृक्षने छेदवामां कुहाडा सरखो, अने संकल्पोथपी बेलडीओनां वनप्रते वरसाद सरखो, तथा स्व

नहींतर क्यांक ते मानी अचानक (कंइंक) नुकशान करशे. ॥ १६ ॥ पडी सर्व राज्यकारभारीओ मारो दासरूप थया; अने मानभांज मग्न थएलो एवो जे हुं तेनी आज्ञानि कोइ पण उल्लंघतुं नथी. ॥ १७ ॥ आ महान उज्ज्वल सहिमा पुण्योदयरुपी चंद्रनीज हतो, पण में मूढचित्तबालाए ते मानरुपी राहुनी जाणयो. ॥ १८ ॥ बली में विचारुं के, आ शैलराज तो देवाने पण दुर्लभ एवो मारो बंधु छे, तथा सर्व कल्याणोनी श्रेणिओने करनारो छे. ॥ १९ ॥ आ मारो आशय में तेने एक दहाडो जणाव्यो; त्यारे मने पोताने वश थएलो जोइने तेणे मने पोतानी गुह्य बात जणावी के, ॥ २० ॥ मारी पासे आत्मवीर्यथी

ततो दासत्वमापनं । राजकं सर्वमेव मे ॥ न कोऽपि मानमग्नस्य । ममाज्ञामतिवर्तते ॥ १७॥
 पुण्योदयविधोरेव । सहिमाऽसौ महोज्ज्वलः ॥ मया तु मूढचित्तेन । मानराहोर्विज्ञावितः
 ॥ १८ ॥ ध्यातं मयैव बंधुर्मे । देवानामपि दुर्वजः ॥ शैलराजोऽखिलश्रेयः—संततीनां विधा-
 यकः ॥ १९ ॥ असौ निवेदितस्तस्य । स्वाभिप्रायो मयान्यदा ॥ न्यवेदि मे परं गुह्यं । स्ववशं
 प्रेक्ष्य तेन माम् ॥ २० ॥ ममास्ति स्तब्धचित्ताख्यं । स्ववीर्योत्थं विलेपनम् ॥ प्रतिक्रि-
 त्वयादेयं हृदये तत्सुखाशया ॥ २१ ॥ वाचामगोचरस्तस्य । वक्ष्यत्यनुजवः फलम् ॥ इत्यु-
 त्त्वा स ददौ तन्मे । हृदि धत्तं मयाऽपि तत् ॥ २२ ॥ तत्प्रज्ञावाद्दहं जातः । स्तब्धकीलितकं-
 धरः ॥ सुतरां प्रणतां लोका । विश्वासोऽनुद्विषेपने ॥ २३ ॥ गतोऽन्यद्वाऽहं नगरेऽंतरंगे । संक्लि-
 ष्टचित्तेऽखिलदुःखवासि ॥ तृष्णानिदांशोदितकृष्णनील—कापोतलेश्याविलसत्पताके ॥ २४ ॥

उत्पन्न थएलुं स्तब्धचित्त नामनुं (एक) विलेपन छे; ते तारे, तेना सुखनी आशायी क्षण क्षण प्रते हृद-
 यमां धारण करवुं. ॥२१॥वचनोथी पण नहींकही आकाप एवो तेनो अनुभव (तने) फल देखाडी आपयो; एम
 कहीने तेणे ते विलेपन मने आप्युं; अने में पण ते हृदयमां धारण करुं ॥२२॥ हवे ते विलेपनना प्रभावथी हुं
 स्तब्ध अने अक्कडगरदनबालो थयो; अने सारी रीते लोको मने नमवा लाग्या; अने तेथी ते विलेपनमां मने
 विश्वास थयो. २३ हवे एक दहाडो हुं, सर्व दुःखोरुपी आवासोबाला, तथा तृष्णारूपी पवनथी फरकती छे,

“शैलराज” नाम पाडहुं ॥ ८ ॥ ते धाव, तथा तेणीना ते पुत्रनो मने अनादिकालथी संग छे; हवे ते वखते मने ते प्रकट तो थयो, पण भुस रीते रथो ॥ ९ ॥ हवे पांच छ वर्षो गया बाद भे तेने जोयो, अने जोतांज हुं तेने ब्रह्माथी पण अधिक मानवा लाग्यो, केमके, ते ब्रह्मा करतां बमणां सुखोवालो हतो ॥ १० ॥ “आ मने हवे वश थयो छे ” एम मने जोहने ते पण प्रकृलित सुखवालो थयो; तथा आशय जाणनाराओमां शिरोमणि एवा तेणे मारा शरीरने आलिंगन करुं ॥ ११ ॥ तेना आलिंगनथी मने अलौकिक शक्ति थइ; के जे शक्तिए मने वणे लोकोने उलंघोने तुरत उंचे तस्या धात्र्याश्च तत्सूनोः । संगमोऽजादिव मे ॥ आविर्भूतस्तदा मेऽसौ । तिरोभूतोऽन्यदा परम् ॥ ९ ॥ पंचमेवथ वर्षेषु । दृष्टमात्रो मयाऽथ सः ॥ ब्रह्मणोऽप्यधिको मेने । द्विगुणो यत्ततो मुखैः ॥ १० ॥ वशोऽपिमिति मां प्रेक्ष्य । सोऽपि स्मेराननोऽभवत् ॥ आलिंगिं च महेदं । ज्ञावहस्य शिरोमणिः ॥ ११ ॥ तदालिंगनतः शक्ति—रनिर्वाच्या ममाऽभवत् ॥ त्रैलोक्यमतिवृत्त्योर्ध्व—महमाशु धृतो यथा ॥ १२ ॥ कुलजात्यादिविषयः । स्वोत्कर्षो मम प्रपञ्चे ॥ तत्सकहृदये शश्व—तैलबिंदुरिवांजसि ॥ १३ ॥ न मातुर्नापि तातस्य । प्रणामो विहितो मया ॥ शैलराजप्रसंगेन । शैलराजत्वमीयुषा ॥ १४ ॥ न नताः कुलदेव्यश्च । न देवा लौकिका अपि ॥ मम नाऽखंभयज्ञावं । ज्ञात्वाऽनघं पिताऽपि माम् ॥ १५ ॥ अन्येषामपि पित्रोक्तं । कार्याज्ञाऽस्यैव सर्वदा ॥ अकांभविभुरं कर्ता । नो चेन्मानधनो ह्ययम् ॥ १६ ॥

चहाव्यो ॥ १२ ॥ तेनामां आसक्त हृदयवालो हुं होते छते पाणीमां जेम तेलनुं विंदु तेम मारी कुल, जति आदिकनी मोटाइ हमेशां (जगतमां) फेलावा लागी ॥ १३ ॥ बली में ते शैलराजना प्रसंगथी, पर्वतपणाने पामीने माता के पिताने प्रणाम पण कर्यो नही ॥ १४ ॥ बली में कुलदेवीओ तथा लौकिक देवोने पण नमस्कार कर्यो नही; अने पिताजीए पण मारी भाव जाणीने, नही नमता एवा मने ठपको आप्यो नही ॥ १५ ॥ बली पिताजीए बीजाओने पण कहुं के, (तमारे) आमी आज्ञा हमेशां पालवी

॥ पंचमःस्तवकःप्रारभ्यते ॥

हवे पवननी पेठे शङ्खुओना यशरुपी कपूरना गंधने हरनारो एवो नरवाहन नामनो राजा सिद्धार्थ नामना नगरमां थयो ॥ १ ॥ जे राजाना दानगुणथी नीचे करेलां सर्व कल्पवृक्षो विधिनी तुलाधृतिना वराथी परीक्षा माटे उंचे गणलां छे ॥ २ ॥ ते राजाने गुणोरुपी सुगंधनी मालती सरखी, तथा उत्तम सखीओथी (पक्षे-हमेचां भमराओथी) सेवनीक अने उत्तम भाग्यवाली विमलमालती नामनी पदराणी हती ॥ ३ ॥ तेणीने हुं प्रगट रीते पुत्र पणे उपनयो; तथा तेज बळते चंद्र सरखो निर्मल एवो अप्रसिद्धार्थनगरे । जूपोऽनूनरवाहनः ॥ गंधवाह इव द्वेषि—यशःकपूरगंधहत् ॥ १ ॥ यस्य दानगुणेनाधः—कृताः सर्वे सुरद्रुमाः ॥ उर्ध्वं गताः परीक्षार्थं । तुलाधृतिवशाद्विधेः ॥ २ ॥ आसीत्तस्य महादेवी । गुणसौरजभावती ॥ सदादिसेव्या सुजगा । नाशा विमलमावती ॥ ३ ॥ तस्याः पुत्रोऽहमुत्पन्नो । अक्तश्चन्नस्तदैव च ॥ पुण्यादयः सहचरो । जातो मे चंद्र-निर्मलः ॥ ४ ॥ मम जन्मोत्सवश्रके । पित्रा प्रमदनिर्जरः ॥ क्रमात् प्रतिष्ठितं नाम । यथा-ऽयं रिपुदारणः ॥ ५ ॥ नंदिवर्धनकावे या । ममासीद्विवेकिता ॥ सा धात्री पुनरायाता । द्वेषसंगेन गर्जिणी ॥ ६ ॥ मज्जनमकावे साऽसूत । वदनाष्टकधारकम् ॥ पुत्रमुत्कंधरं दुष्टं । सुदुर्द्धवं महोदरम् ॥ ७ ॥ अष्टप्रेह्यारय शीर्षिणि । कूटानीह गिरिरिव ॥ चकार नाम सा व्यक्तं । शैलराज इति स्फुटम् ॥ ८ ॥

पुण्यादय गुप्त रीते मारो सोबती थयो ॥ ४ ॥ बली पिताए हर्ष पूर्वक मारो जन्मोत्सव कर्षो; तथा अनु-क्रमे मां “ रिपुदारण ” नाम पाडतुं ॥ ५ ॥ नंदिवर्धनना जन्म बळते मारी जे अविवेकिता नामनी धावमाता हती, ते फरीने द्वेषना संगथी गर्भवती थइ थकी अहीं आथी हती ॥ ६ ॥ मारा जन्म बळ-तेज तेणीए पण आठ सुखवाला उंची डोकवाला, तथा मोटा पेदवाला एक दुष्ट अने उच्चत पुत्रने जन्म आष्यो ॥ ७ ॥ हवे अही पर्वतना शिखरो सरखां तेनां आठ मस्तकोने जोडने तेणीए प्रगट रीते तेजुं

अने मोक्ष सुखनी आशाथी सिद्धार्थ नामना नगरमां जा ? तारो भिन्न पुण्योदय हवे प्रगट थयो छे.
 ॥ ७६१ ॥ एवी रीते हिंसा तथा वैभानरना (क्रोधना) प्रसारथी थएला, तथा दुष्ट एवी स्पर्कोन्द्रियथी
 इति परिणतिं हिंसवैभानरप्रसरोक्षवां । पटुतरमतिः शुत्वा दुष्टत्वगिन्द्रियजामपि ॥
 विहितविषयप्रत्याहारः स्थिरोपशमक्रमो । नवति नुवि यः प्राप्स्यत्युच्चैः स एव यदाः
 श्रियम् ॥ ७६२ ॥
 उत्पन्न थएला हॉलबेहालेने सांभलीने, करेल छे विषयोनी त्याग जेणे एवी जे माणस आ पुथ्वीमां स्थिर
 एवी ज्ञांततामां समर्थ थाय छे, तेज माणस उंचे प्रकारे यज्ञ अने लक्ष्मीने मेलवरो. ॥ ७६२ ॥
 इति श्रीवैराग्यकण्डपद्यतायां चतुर्थः स्तवकः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥

स्थानमां निर्बल थइने ठरी जाय छे, ते तो जुदी; अने आ अग्निना नामने धरनारी वैश्वानर तो (क्रोध तो) चीकणा (भीना) अने कीरा स्थानमां पण तुलय प्रवृत्तिवालो छे. ॥ ७४७ ॥ हा ! हा ! स्वातुभवने आश्रित थएली एवी बश्वानरनी (क्रोधनी) अने हिसानी गतिने जे माणसो जाणता पण नथी, तेथो पण आ सूर्ख नंदिवर्धननी पेहे अंधकारमय (अत्यंत दुष्ट) दशाने प्राप्त थारो. ॥ ७४८ ॥ हवे फरीने संसारि जीव (अनुसुंदरचकी) कहेवा लाग्यो के, त्यांथी मने भवितव्यता श्वेतपुरमां लेइ दहा न वैश्वानरहिसयोगतिं । विदंत्यपि स्वाऽनुजवाश्रितां जनाः ॥ इमेऽपि पार्यंति दशां तमोमयीं । जफो यथाऽयं ननु नंदिवर्धनः ॥ ७४८ ॥ संसारिजीवोऽप्य प्राह । नीतः श्वेतपुरे ततः ॥ कृतश्चान्नीरूपोऽहं । न्रवितव्यतया तथा ॥ ७४९ ॥ तद्रूपस्य सतोगतो मम शमं वैश्वानरः किंचन । तन्ना निर्धृणतामतिः प्रववृते दाने च यादृच्छिकी ॥ नाऽन्यस्तं तु विशिष्टशील-मधिको धर्मश्च नाऽसिवितो । जातो मध्यगुणस्तदा न्रवसरित्संधद्वयर्षादहम् ॥ ७५० ॥ मामालोक्य तथाविधं गुणकलान्नोणप्रदानोन्मुखी । संजाता न्रवितव्यता शुचिफलासन्नप्र-सन्नाशया ॥ ऊचे सांप्रतमार्यपुत्र सुयशःश्रीसिद्धिर्माशया । त्वं सिद्धार्थपुरे ब्रज प्रकटितः पुण्योदयस्ते सखा ॥ ७५१ ॥

गइ; अने मने एक भरवाडरूप कर्षो. ॥ ७४९ ॥ हवे ते भरवाडरूप थएलो एर्षो जे हुं, तेनो कइंक वैश्वानर (क्रोध) श्रांत थयो, पापिष्ठ बुद्धि छादित थइ, तथा शक्ति मुजब दानमां बुद्धि थइ; तो पण विशेष प्रकारना शीलनो मने अभ्यास थयो नही, तेम अधिक धर्मने पण सें सेव्यो नही; अने एवी रीते आ संसाररूपी नदीना संघट्टमां घसावाथी हुं ते वखते मध्यम गुणवालो थयो. ॥ ७५० ॥ हवे तेवी रीतनो मने जोइने भवितव्यता, पवित्र फलमां नजदीक अने प्रसन्न आशयवाली, तथा (मने) गुण, कला, अने भोगो आपवामां तत्पर थइ; अने कहेवा लागि के, हे आर्यपुत्र ! हवे तुं उत्तम यश, लक्ष्मी

सषलुं तेभ्रोतुं फल छे ॥ ७४३ ॥ आहाहाहा !! पहलेथीज वैश्वानरथी (क्रोधथी) भयंकर थएली, तथा पछी करेला एवा हिंसा साथेना विवाहथी थएल छे अहंकार जेने एवी, तथा प्रगट करेल छे वांद्-रानी चेष्टा जेणे, एवी दुर्बुद्धि पुरुष, कपिकन्धु (कबच) नामनी बेलडी पर लटकाबेल छे शरीर जेणे एवा वांदरानी पेटे आ जगतमां नाच्या करे छे ॥ ७४४ ॥ हुं आ हिंसा अने वैश्वानर बन्ने भयंकर एवा सूर्छा अने ताच छे ? के एकी समये मलेला, एवा काकिनी अने भूतना दोषो छे ? के अदिरा अने क्षेर छे ? के ग्रहोनी विषम दशा अने दुष्ट निमित्तोनां आगमो छे ? के, कंठ अने होठने शोषवनारी

अहह कुमतिरादावेव वैश्वानरोग्र—स्तदनु विहितहिंसोद्वाहसंजातदर्पः ॥ नर इह नरिनतिं
 व्यक्तकापेयतीलः । कपिरिव कपिकबूवद्विसंश्लिष्टगान्नः ॥ ७४४ ॥ उग्रौ मूर्ध्वज्वरौ वा सम-
 मुत भ्रितितौ शाकिनीन्मृतदोषौ । हायाहायाहयो वा अहविषमदशादुर्निमित्तगमौ वा॥कंठो-
 द्वाशोषितृष्णातपतपनकरव्यापतापोन्नवौ वा । हिंसवैश्वानरौ द्वौ जगति तनुन्मृतां द्विष
 दोषावहौ स्तः ॥ ७४५ ॥ हिंसवैश्वानरान्ग्र्यां निविजगन्धियः कुर्वते संस्तवं ये । पीनप्रौढ-
 प्रजावौ हृदयगतदयाशान्तजावौ विहाय ॥ हास्यास्ते कस्य न स्युर्जगति सुरगवी कामकुन्तौ
 त्यजंत । स्तनमूढ्येनानयंतः सपदि निजगृहे रासनीनश्मपान्ने ॥ ७४६ ॥ स वह्निरन्यो
 गलितप्रतापः । स्थले प्रविध्यापति पिबदे यः ॥ अयं तु वैश्वानरनामधेयः । स्त्रिधेऽपि रुक्ते-
 ऽपि समप्रवृत्तिः ॥ ७४७ ॥

एवी तृष्णाना तापनी अने सूर्यना तापनी उत्पत्ति छे; केमके, तेओ जगतमां प्राणीओने बेलडी दोष
 करनाराओ छे ॥ ७४५ ॥ अत्यंत जड बुद्धिवाला एवा जे लोको, अत्यंत उत्कृष्ट प्रभाववाला, तथा हृद्-
 यमां रहेला एवा दया अने शान्तभावने तजीने हिंसा अने वैश्वानरनी (क्रोधनी) प्रशंसा करे छे, ते
 प्राणसो कामधेनु अने कामकुंभने तजता थका, अने पोताने घेर तेने बदलेतुरत गधेडी अने राखनी
 दोषलीने लावता थका जगतमां कोने हास्यपात्र नथी थता ? ॥ ७४६ ॥ जे अग्नि भीना

बन्धने गर्भज सर्पों कर्षा; अने त्यां पण वैरथी अमो बन्धे हणाया. ॥ ७३७ ॥ पळी त्यांथी ते पापनिवास नगरीना पांचमा पाडामां (पांचमी नरके) अमोने मेल्या; तथा त्यां पण मांहों मांहें हणातां थकां अमारा बन्धेनुं सत्तर सागरोपमनुं आयुष्य खलास थयुं. ॥ ७३८ ॥ पळी त्यांथी अमो बन्धे तीव्र वैरना अनुबंधवाला थया थका सिंह थया; तथा त्यांथी ते नगरीना चोथा पाडामां (चोथी नरकमां) दश सागरोपमना आयुष्यवाला थया. ॥ ७३९ ॥ त्यां परस्परना घातने सहन कर्षा, पळी अमो बन्धे बाजपक्षिरूप थया; अने त्यांथी स्फुरायमान वैरवाला एवा अमो बन्धेने नीचे जीजा पाडामां (जीजा नरकमां)

ततः पापनिवासायां । धृतौ पंचमपाटके ॥ गतं मिथोव्रतोरायु-द्वयोः सप्तदशार्णवाः॥७३७॥
ततः सिंहावुन्नौ जातौ । तीव्रवैरावुबंधिनौ ॥ दशार्णवायुर्षौ पापे । चतुर्थे पाटके ततः ॥ ७३८ ॥ सोढस्तत्र मिथोघातः । श्रेयनौ जातावुन्नौ ततः ॥ ततोऽप्यधः स्फुरद्वैरौ । तृतीये पाटके धृतौ ॥ ७३९ ॥ त्रिविधा वेदना तत्र । सोढा सप्तार्णवायुषा ॥ ततश्च नकुलौ जातौ । मिथोगात्रप्रहारिणौ ॥ ७४१ ॥ त्रिदुःखौ त्र्यर्णवायुर्ष्वौ । द्वितीये पाटके ततः ॥ व्रांती उहमेवमन्यान्यां-तरस्थानेव्वनंतशः ॥ ७४२ ॥ संसारिजंताविति ज्ञापमाणे । प्रज्ञा-विज्ञाता विदधे विचारम् ॥ अदो दुरंतौ विषमौ च हिंसा-वैश्वानरौ यत्फलमेतदस्य ॥७४३॥

राख्या. ॥ ७४० ॥ त्यां अमोए सात सागरोपमना आयुष्यथी त्रण प्रकारनी (मन, वंचन अने काया संबंधिनी) वेदना सहन करी; तथा त्यांथी परस्पर करिरने फाडनारा एवा अमो बन्धे नोळीयांरूप थया. ॥ ७४१ ॥ पळी त्रण प्रकारनां दुःखोवाला एवा अमो बन्धे त्यांथी बीजा पाडामां (बीजी नरकमां) त्रण सागरोपमनां आयुष्यवाला थया, अने एवी रीते हुं अन्य अन्य अंतर स्थानोमां अनंतीवार रखड्यो. ॥ ७४२ ॥ एवी रीते संसारी जीव बोलते छते प्रज्ञाविशालाए (सुभद्राए) विचारुं के अहो ! ! (आ) दुष्ट हिंसा तथा वैश्वानर तो अत्यंत दुःखदाइ लागे छे, केमके आ

थपलो होबाथी (तेना पिता) शिखरी राजाए तेने विजयपुरमांथी कहाडी भेलयो हतो. ॥ ७३० ॥ हवे में तेने विजयपुरनो मार्ग पूछयो, पण व्याकुल होबाथी तेणे मारुं वचन सांभलयुं नहौं, अने तेथी ते बोलयो नहौं; ल्यारे में ते अनादरथी, हिंसा अने वैश्वानरथी भयंकर थइने केडपरथी तुरत तलचार खंची कहाडी, अने तेणे पण तेबीज तलचार कहाडी. ॥ ७३१ ॥ ७३२ ॥ पडी अमो बन्नेए एक बीजाने शरिरने छेदनारा तुलय पहारो आया; अने एक भवमां चाले एटली (ते भवसंबंधिनी) अमारी बन्नेनी गुटिका एकीज बखते खलास थइ. (अर्थात् अमो बन्ने मृत्यु पाया.) ॥ ७३३ ॥ पडी भवितव्यताए अमो

पृष्टो मयाऽथ विजय-पुराध्वानं न सोऽवदत् ॥ व्याकुलत्वान्न शुश्राव । महचोऽनादरात्ततः ॥ ७३१ ॥ हिंसावैश्वानरश्रेण । समाकृष्टा कटीतटात् ॥ अस्मिपुत्री मया सद्यः । खड्गस्तेनाऽपि तादृशः ॥ ७३२ ॥ युगमम् ॥ प्रहारौ समकं दसौ । द्वात्र्यां गात्रविदारिणौ ॥ जीर्षैकन्नवेवेद्या च । समकं गुटिका द्योः ॥ ७३३ ॥ ततोऽपरे वितीर्षे ते । न्वितव्यतया द्योः ॥ पुयीं पापनिवासायां । नीतौ सप्तमपाटके ॥ ७३४ ॥ त्रयस्त्रिंशत्सगणायु । नृत्तत्वा तत्र मिथोहती ॥ गुटिकांतरमाहात्म्या-न्मत्स्यौ जातौ मिथोद्विषौ ॥ ७३५ ॥ ततोऽपि पाटके षष्ठे । द्वाविंशत्यर्ष-वायुषौ ॥ परस्परान्निघातेन । मुतावत्यंतदुःखितौ ॥ ७३६ ॥ पंचाह्वपशुसंथास्ने । न्वितव्य-तया ततः ॥ कुतौ गर्जजसर्पां दौ । वैरवेधकृताह्वती ॥ ७३७ ॥

बन्नेने बीजी बे गोलिओ आपी; तथा पापीना निवासवाली (नरक नामनी) नगरिमां रहैला सात्तमां पाडासां ते अमोने लेइ गइ. ॥ ७३४ ॥ त्यां तेबीस सागरोपमसुं आयुष्य भोगवीने, मांहो मांहि हणाया थका अमो बन्ने वीजी गोलिना माहात्म्यथी मत्स्य थया; तथा परस्पर द्वेषी थया. ॥ ७३५ ॥ त्यांथी अमो छडा पाडासां (छडी नरकमां) बावीस सागरोपमना आयुष्यवाला थया; तथा त्यां अत्यंत दुःखी थइने परस्परना घातथी मृत्यु पाया. ॥ ७३६ ॥ पडी भवितव्यताए पंचेद्विप पशुना स्थानकमां अमो

तेओए तेमनुं वचन स्वीकार्युः; पढी तेओ सर्वे नजदीकसां रहेला प्रसोदवर्धन नामना वैत्यसां गया. ॥ ७२२ ॥ त्यां तेओए प्रभुनी मनोहर पूजा विधिपूर्वक करी, दान दीधां, तथा केदीओने छोडी मेल्या. ॥ ७२३ ॥ पढी राजाए नगरमांथी पोताना श्रीधर नामना पुत्रने बोलावीने तथा तेने राज्य सोंपीने सर्वेनी साथें दीक्षा लीधी. ॥ ७२४ ॥ वली ते वलते गुरु महाराजे वैराज्यने उत्पन्न करनारी देशना आपी, तथा देवादिको पण आनंद युक्त मनवाला थया थका (पोतपोताने) स्थानके गया. ॥ ७२५ ॥ (हवे नंदिवर्धन कहे छे) ते आचार्य महाराजनुं अमृत समान वचन पण मने परिणम्युं नही; पण ते कृता नगवता पूजा । तत्रोदारा यथाविधि ॥ प्रवर्तितानि दानानि । कारितं बंधमोचनम् ॥ ७२६ ॥ आचार्य तनयं स्वं च । नगराद्दीधराग्निधम् ॥ राज्यं दत्त्वा नृपस्तस्मै । तत्रौ दीक्षां सहाऽखिलैः ॥ ७२७ ॥ दत्ता निर्वेदजननी । गुरुणा देशना तदा ॥ गता देवाद्यः स्थान-मा- नंदनृतमानसाः ॥ ७२८ ॥ सुधान्नमपि तत्सुरे-र्वचः परिणतं न मे ॥ प्रत्युतांतिकमायातौ । हिंसावैश्वानरौ तदा ॥ ७२९ ॥ प्रविष्टौ मम गात्रे तौ । मोक्षितश्चास्मि बंधनात् ॥ नियुक्तरा- जपुरुषैः । सर्वबंधविसुक्तये ॥ ७३० ॥ चिंतितमहमेतेन । सन्नामध्ये विगोषितः ॥ तदन्न किं स्थितस्यास्य । श्रमणस्यांतिके मम ॥ ७३१ ॥ ततो गतोऽहं विजय-पुरान्निमुखमध्वनि ॥ दृष्टश्च प्रातिपक्षिको-ऽंतरा नास्मा धराधरः ॥ ७३२ ॥ मत्कट्यपः सोऽपि विजय-पुरान्निष्का- शितः सुतः ॥ राज्ञाद्दिश्रिणा हिंसा-वैश्वानरकदं कितः ॥ ७३३ ॥

बखते हिंसा अने वैश्वानर डलदा मारी नजदीक आन्धा. ॥ ७२६ ॥ अने मारां शरीरमां तेओ दाखल थया; हवे सर्वेनां बंधनो छोडवा माटे मोकलेला राजपुरुषोए मने बंधनथी सुक्त कर्यो हतो. ॥ ७२७ ॥ पढी मं विचार्युं के, आ साधुए तो मने सभावचचे वगोठ्यो; माटे हवे अहीं तेनी पासे रहेबाहुं मारे हुं प्रयो- जन छे ? ॥ ७२८ ॥ एम विचारिने पढी हुं विजयपुर तरफ गयो; त्यां वचे मार्गमां मं एक धराधर नामना वदेमारुने जायो. ॥ ७२९ ॥ ते पण मारा जेवोज हतो, केमके, ते हिंसा अने वैश्वानरथी कलंकित

भगवन् ! जे माणस आ बीजा कुटुंबनो नाश करवामां शक्तिवान न होय, ते माणसने बीजा कुटुंबना
 त्यागथी शुं फल मले ? ॥ ७१६ ॥ त्यारे गुरुए कहुं के, हे नरसिंह ! जे माणस बीजा कुटुंबने हणतो नथी
 तेनो बीजा कुटुंबनो त्याग तो केवल विदंबनारूप छे. ॥ ७१६ ॥ अंतरंग गांठथी गहन एवुं चित्त होते
 छते, बहारनुं निर्भ्रंथपणुं फोकटज छे, केस के फक्त कांचलीना त्यागथी सर्प कंइ झेर विनाना थतो नथी.
 ॥ ७१७ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, ज्यारे एम छे त्यारे तो हुं आपनी कृपाथी आजे बीजां तथा बीजां
 कुटुंबनो त्याग करं हुं. ॥ ७१८ ॥ त्यारे गुरु महाराजे कहुं के, हे राजन् । तुं शूरवीरोने उचित
 गुरुराह नृशार्द्व । यो न हंति द्वितीयकम् ॥ तृतीयस्य परित्याग-स्तस्य नूनं विभंबना
 ॥ ७१६ ॥ चित्तैःतर्प्रीषिगहने । वह्निर्निर्भ्रंथता वृथा ॥ त्यागात्कंबुकमात्रस्य । नृजगो न हि
 निर्विषः ॥ ७१७ ॥ राजाह ननु यद्येवं । तदा युष्मदनुग्रहात् ॥ द्वितीयं च तृतीयं च । त्याजा-
 म्यद्य कुटुंबकम् ॥ ७१८ ॥ जगौ गुरुरिदं न्रूप । सुष्ठुक्तं कृत्रियोचितम् ॥ तदा न्रूपेन विमल-
 मतेर्वदनमीकृतम् ॥ ७१९ ॥ त्याज्यं राज्यं मयेत्युक्ते । स जगौ मंत्रिपुंगवः ॥ न तवैवोचितं
 ह्येत-दुचितं पर्वदोऽप्यदः ॥ ७२० ॥ केचिद्वीतास्तदाकार्यं । बलात्प्रव्राजनात्त्रिया ॥ प्रद्विष्टा
 गुरुकर्माणि । नीचाश्चाशु पदायिताः ॥ ७२१ ॥ सुदिता दधुकर्माणिः । प्रपन्नं तद्वचश्च तैः ॥
 प्रमोदवर्धनचैत्ये । ययुः सर्वैःऽतिकस्थिते ॥ ७२२ ॥

एवुं उत्तम वचन बोल्यो; पढी ते बखते राजाए विमलमतिना सुख तरफ जोयुं. ॥ ७१९ ॥
 अने कहुं के, मारे तो राज्य तजवुं छे, ह्वे एम कहते छते विमलमति मंत्रि बोल्यो के, हे राजन् ! आ
 फक्त आपनेज उचित छे, एदखुंज नहीं, पण ते तो आ पर्वदाने पण उचित छे. ॥ ७२० ॥ ते बखते
 केदलाक नीच अने भारेकर्मी माणसो ते सांभलीने, “आ आपणने पराणे दीक्षा अपावरो” एवी बीकथी
 देष करता थका तुरत नाशी गया. ॥ ७२१ ॥ अने केदलाएक हलुकर्मी माणसो खुशी थया, अने

पांच इंद्रियोरुपी भजीजाओने तेओ दमत्तारुपी बाणधी दली नांखे छे. ॥ ७०७ ॥ एवी रीते क्षणवार-
मांज बीजा कुटुंबनी नाश करीने तेओ हमेशां पेहेला कुटुंबनी वृद्धि करे छे. ॥ ७०८ ॥ अने एवी रीते
आय कुटुंबनी वृद्धि होते छते, बीजुं कुटुंब निबल थयुं थकुं तेओने बाधा करनारं थइ शकतुं नथी. ॥७०९॥
वली तेओ बीजा कुटुंबने, बीजा कुटुंबजुं पोषण करनारं जाणीने तजे छे; केमके बीजा कुटुंबने तज्या-
विना बीजा कुटुंबने जीती शकतुं नथी. ॥ ७१० ॥ माटे जो तारं चित्त मोक्ष सुखनी लालसावाळुं
होय, तो हे राजन् ! में डपर कहेळुं आकरं कार्य तुं कर ? ॥ ७११ ॥ पण मध्यस्थ एवा अंतरात्माधी

इत्थं कृत्वा द्वितीयस्य । कुटुंबस्य कथं कृणात् ॥ प्रथमस्य कुटुंबस्य । वर्धयति बलं सदा
॥ ७०८ ॥ बले चाद्यकुटुंबस्य । प्रवृद्धे जग्नपौरुषम् ॥ अमीषां बाधकं न स्यात्—सद्द्वितीयं
कुटुंबकम् ॥ ७०९ ॥ तृतीयं पोषकं ज्ञात्वा । द्वितीयस्य त्यजंति ते ॥ जेतुं द्वितीयमत्यक्ते ।
तृतीये नैव शक्यते ॥ ७१० ॥ अतो यद्यस्ति ते चित्तं । निर्वाणसुखलायसम् ॥ राजंस्तन्निर्धयं
कर्म । मयोक्तस्मिदमाचर ॥ ७११ ॥ परं स्वशक्तिरालोच्य । मध्यस्थेनांतरात्मना ॥ शक्यं
कर्तुं कृताञ्ज्यासै । र्योगिनिः कर्मनिर्घृणम् ॥ ७१२ ॥ न द्रष्टुमपि शक्यं तु । कर्म बंधुदयालुना ॥
श्रीवा दंष्ट्रापि कंपते । करणं दूरतः स्थितम् ॥ ७१३ ॥ परमेतदनुष्ठाय । याता यास्यति यांतिच ॥
शिवस्थानमनाबाधं । सिद्धाज्जंतचतुष्टयम् ॥ ७१४ ॥ राजाह यो न शक्तः स्याद्—द्वितीय-
यस्य निवर्द्धणे ॥ तृतीयस्य परित्यागात् । किमवाप्नोत्यसौ फलम् ॥ ७१५ ॥

पोतानी शक्तिनो विचार करवो; केमके, करेल छे अभ्यास जेओए एवा योगीओ ते आकरं कार्य
करी शकै छे. ॥ ७१२ ॥ ते बीजा कुटुंब प्रते जे दयाळु भएल छे, ते तो आ कार्य जोइ पण शकतो नथी;
अने नपुंसको तो ते जोइने पण कंपे छे, त्यारे ते कार्यजुं करवापणुं तो दूर रहूं. ॥ ७१३ ॥ पण आ
(निर्देय) आकरं कार्य करीने, बाधा रहित, तथा सिद्ध भएल छे अनंत चतुष्टय ज्यां एवा
मोक्ष स्थानक प्रते (वणाओ) गया छे, जयो अने जाय छे. ॥ ७१४ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, हे

त्पारं गुरुषु कहुं के, सुनिश्चो जे हमेशां करे छे, ते क्रिया जाणवी. ॥ ६९९ ॥ ते सुनिश्चो, अनादि प्रेमथी
 बंधाएला बीजा कुटुंबने अत्यंत भयंकर बलथी उंचे प्रकारे पेहेला कुटुंबनी साथे लडावे छे. ॥ ७०० ॥
 वली बीजा कुटुंबनी मूलोत्पत्तिना कारणरूप एवा महा मोह नामना दादाने विवेकथी मारि छे. ॥ ७०१ ॥
 वली ते कुटुंबना अधिकारी एवा राग नाशना महान बलवान योद्धाने वैराग्यरूपी पंजथी चूरता थका
 तेओ खेद पामता नथी. ॥ ७०२ ॥ वली तेओ मैत्री भावनारूपी बाणथी ते रागनाज भाइ क्षेपने हणे छे
 तथा हृदयमां कोह पण चखते पश्चाताप करता नथी. ॥ ७०३ ॥ वली क्रोधरूपी बंधुने क्षमारूपी कर्ष-
 डानादिप्रेमसंबंधं । द्वितीयं यत्कुटुंबकम् ॥ आद्येनायोधयंत्युच्चैर्धोरधोरबलेन तत् ॥ ७०० ॥
 द्वितीयस्य कुटुंबस्य । मूलोत्पत्तिनिबंधनम् ॥ घातयंति विवेकेन । महामोहपितामहम्
 ॥ ७०१ ॥ चूर्णयंतो न खिद्यंते । रागं वैराग्ययंत्रतः ॥ एतत्कुटुंबाधिकृतं । महाबलमहारथम्
 ॥ ७०२ ॥ घ्नंति मैत्रिशरेणोच्चैर्-रागस्यैव सहोदरम् ॥ देवं न हृदये जातु । पश्चात्तापं च कुर्व-
 ते ॥ ७०३ ॥ पाटयंतः क्रोधबंधुं । क्रमया क्रकचेन च ॥ उद्धसंति तथा मानं । निघ्नंति माई-
 वासिना ॥ ७०४ ॥ मायामार्जवदंभेन । निघ्नंति जरतीमपि ॥ संतोषामौ क्षिपंत्युच्चैर्दोषं
 बालमपि क्लृप्तात् ॥ ७०५ ॥ कामं च ब्रह्महस्तेन । मर्दयंतीव मत्कुणम् ॥ घ्नंति शोकं धिया
 क्षात्पया । चित्तधैर्येषुणाज्जयम् ॥ ७०६ ॥ द्वास्थ्यं रतिं जुगुप्सां चा-ऽरतिं चाऽनादिवत्सलात् ॥
 पंचाह्ननातृनांभानि । दत्वयंति दमेषुषा ॥ ७०७ ॥

तथा कीरता थका, तथा माद्वंत्तारूपी तलवारथी मानने मारता थका तेओ उल्लास पासे छे ॥ ७०४ ॥
 वली तेओ धरडी एवी पण मायाने आर्जवत्तारूपी दंडथी हणे छे, तथा बालक एवा पण लोभने तेओ
 क्षणवारमां संतोषरूपी अग्निमां फंकी दीए छे. ॥ ७०५ ॥ तथा मांकडने जेस तेस ब्रह्मचर्यरूपी हाथथी
 कामदेवने ती चूरी नांखे छे, तथा बुद्धिरूपी भालांथी शोकने, अने चित्तनी धैर्यत्तारूपी बाणथी अयने
 तेओ हणे छे. ॥ ७०६ ॥ वली अनादि कालथी वहालां एवां, द्वास्थ्य, रति, जुगुप्सा तथा अरतिने, अने

वधे छे. ॥ ६९१ ॥ बली तेसां विधासु थया थका तेओ तेनां दोषोने जोता नथी, पण गुणोज जाणे छे, अने तेनां दोषना प्रकाश करनारने चाबुबुद्धिथी जुए छे. ॥६९२॥ त्यारे राजाए कहुं के, ते बन्नेनी तत्व बुद्धि जे आपे श्रेष्ठ कही, ते दुं ? त्यारे गुरु महाराज कहुं के, तेने सादेज अमारो आ देशनाविधिनो प्रयत्न छे. ॥ ६९३ ॥ बली पोतानी योग्यताविना तत्व जणावी शकानुं नथी; अने तेथी अति अयोग्यो प्रते असो उपेक्षा करीए छीए, अने योग्यो प्रते प्रयत्न करीए छीए. ॥ ६९४ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, हे भगवन् ! अयोग्योना विचारथी सयुं; में ते तफावत जाणयो; अने साहं इच्छित सिद्ध थयुं. ॥६९५॥पतः -

विश्वधास्तत्र पश्यंति । न दोषान् जानते गुणान् ॥ शत्रुबुद्ध्या च पश्यंति । तद्दोषस्य प्रकाशकम् ॥ ६९५ ॥ नृपः प्राहानयोः श्रेष्ठ । तत्किं तत्त्वविशेषधीः ॥ गुरुर्जगौ तदर्थं नो । यत्तोऽयं देशनाविधेः॥६९६॥ विना स्वयोग्यतां शक्यं । तत्वंज्ञापयितुं तु ना।जडास्महे-
 ल्ययोग्येषु । तद्योग्येषु यतामहे ॥ ६९७ ॥ नृपो जगावयोग्यानां । नगवांश्चितया कृतम् ॥
 मया बुद्धे विशेषोऽयंस्त्रिदं मम समीहितम् ॥६९८॥ यतः—परोपकारः कर्तव्यः। सत्यां शकौ मनीषिणा ॥ परोपकाराऽस्माभ्यर्थे । कुर्यात्स्वार्थे महादरम् ॥ ६९९ ॥ नगवानाह पृथ्वीश ।
 न त्राणं ज्ञानमात्रतः ॥ श्रद्धाक्रियान्वयादेव । तदनीष्टार्थसाधकम् ॥ ६९९ ॥ तत्र श्रद्धान-
 मस्त्येव । विस्तारि तव सर्वतः॥क्रियां तु यदि शक्नोषि। कर्तुं तत्सिद्ध्यतिहितम् ॥६९८॥ परं तन्नि-
 र्घुणं कर्म । नृपतिः प्राह कीदृशम् ॥ गुरुर्जगाद कुर्वंति । सुनयो यदनास्तम् ॥ ६९८ ॥

कहुं छे के, पंडित माणसे शक्ति होते छते परोपकार करवो; अने ते परोपकार करवानी जो शक्ति नहोय तो स्वार्थमां महान् आदर करवो. ॥ ६९६ ॥ त्यारे आचार्य महाराज कहुं के, हे राजन् ! फक्त ज्ञानथीज कह (आ संसार समुद्रथी) रक्षण थह शकतुं नथी; पण तेनी साथे जो श्रद्धा अने क्रिया होय तोज ते ज्ञान इच्छित अर्थने साधनारं थाय छे॥६९७॥तेसां तने श्रद्धा तो विस्तारवाली छेज; हवे जोतुं क्रिया करवाने शक्ति-वान थाय, तो तारं इच्छित सिद्ध थाय ॥६९८॥त्यारे राजाए कहुं के, ते आकरी क्रिया ते केवीक छे ?

प्रगट भाव अन गुप्त भावरूप एवुं पेहेलुं स्वाभाविक कुटुंब मोक्ष देनारुं हे. ॥ ६८४ ॥ स्वाभा-
 विक बुद्धिधी धारण करेलुं तथा औपाधिक रूप एवुं बीजुं कुटुंब, अभव्योने विषे आदिअने अंत विनातुं
 हे, अने भव्योमां आदि विनातुं अने अंतवाळुं हे. ॥ ६८५ ॥ वली ते प्रकट भाव तथा गुप्तभावरूप,
 संसारना कारण रूप, एकांत अहित तथा प्रकृतिधी नीची गतिने देनारुं हे. ॥ ६८६ ॥ बीजुं कुटुंब
 आदि तथा अंतवाळुं, इच्छा सुजब वर्तनारुं, उपाधिधी उत्पन्न थएळुं, तथा अंतकुटुंबना पोषणधी
 भवोने नाश करवानां कारणरूप हे. ॥ ६८७ ॥ तेधी करीने आ बीजा कुटुंबमां सर्व संसारी जीवोने
 औपाधिकं द्वितीयं च । स्वात्नाविकधिया धृतम् ॥ अनाद्यंतमन्वेषु । न्नव्येवस्तादि चांत-
 वत् ॥ ६८८ ॥ आविर्भावतिरोत्नाव-धर्मकंनवकारणम् ॥ एकांताऽहितशीलं च । प्रकृत्या-
 ऽधोगतिप्रदम् ॥ ६८९ ॥ तृतीयं सादि सांतं च । यादृक्किसुपाधिजम् ॥ अंतःकुटुंबपोषेण ।
 न्नवनिर्वाणकारणम् ॥ ६९० ॥ सर्वसंसारिणां तस्माद्-द्वितीयेऽव कुटुंबके ॥ सुहृदैश्वा-
 नरोऽवश्यं । हिंसा न्यार्या च निश्चिता ॥ ६९१ ॥ आद्यं स्वात्नाविकं सुत्तया । द्वितीये कथ-
 मादरः ॥ जीवानामिति जिज्ञासु-र्जगदे सूरिणा नृपः ॥ ६९२ ॥ अन्निन्नूतं द्वितीयेन ।
 नित्यमाद्यकुटुंबकम् ॥ तेन तद्दर्शनाऽत्नावा-त्तुल्याऽनादरो नृणाम् ॥ ६९३ ॥ आविर्भूतं
 सदैवाऽस्ति । द्वितीयं च कुटुंबकम् ॥ पुरः स्फुरति तत्रोच्चै । नृणां तत्प्रेम वर्धते ॥ ६९४ ॥

खरेखर वैश्वानर नामंनो मित्र हे, अने हिंसा नामनी स्त्री हे. ॥ ६८८ ॥ त्यारे राजाने एम जाणवानी
 इच्छा थइ के, पेहेलुं स्वाभाविक कुटुंब छोडीने जीवोने बीजा कुटुंबमां आदर केम थाय हे ? त्यारे
 आचार्य महाराज कहेवा लाग्या के, ॥ ६८९ ॥ हमेयां पेहेला कुटुंबने बीजा कुटुंब पराभव करेलो हे,
 तेधी तेने नही जोइ शकवाधी माणसोने ते पेहेला कुटुंबनां गुणोनी अनादर थएलो हे. ॥ ६९० ॥ अने
 बीजुं कुटुंब तो हमेयां प्रगट थइने नजर आगल स्फुरायमान थाय हे, तेधी माणसोने तेमां द्विणी प्रेम

नथी ? ॥६७६॥त्यारे गुरुए कहुं के, हे महाराज! तेने प्रतिबोध थयो नथी, तेदलुंज नहीं पण छलटो अमारं वचनथी तेने मनसां मोटो उद्वेग थाय छे. ॥ ६७७ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, हुं ते अभव्य छे ? त्यारे गुरुए कहुं के, नहीं, ते तो भव्य छे; पण तेनो अनंताजुबंधीओ क्रोध तेनी धर्मरुचिनो नाश करे छे. ॥ ६७८ ॥ वली हजु पण आने वैश्वानर अनंतीवार दुःख आपरो; माटे तेज तेनो मोटो शत्रु छे, तेसां संशय नथी. ॥ ६७९ ॥ पण आ नंदिवर्धने ते ते महाश्रमथी मित्ररूप भासे छे; माटे ते रूपी भावज्वर होते छते

गुरुराह महाराज । न परं नावबुध्यते ॥ प्रत्युतास्य महोद्वेग-श्रिते न्रवति म-
क्रिया ॥ ६७७ ॥ प्राह नृपोस्त्यन्नव्यः किं । नव्य एव गुरुर्जगौ ॥ हंत्यनंताऽजुबंधोऽस्य । क्रो-
धो धर्मरुचिं परम् ॥ ६७८ ॥ अस्य वैश्वानरोऽद्यापि । दुःखं दास्यत्यनंतदाः ॥ तदस्य परमः
शत्रु-रयमेव न संशयः ॥ ६७९ ॥ परमेष सुहृत्वेन । न्रासतेऽस्य महाश्रमात् । सति न्राव-
ज्वरोऽस्मिस्त-धर्मपथ्यरुचिः कुतः ॥ ६८० ॥ नृपः प्राह किमस्यैव । परेषां वाऽप्यसौ सुहृत् ॥
गुरुराह महाराज । शृणु तत्त्वमिह स्फुटम् ॥ ६८१ ॥ त्रीणि त्रीणि कुटुंबानि । सर्वेषां संति
देहिनाम् ॥ तत्राद्यं क्षांतिसंतोष-ज्ञानसत्यदामादिकम् ॥ ६८२ ॥ द्वितीयं क्रोधदोकार्ति-
मानमायाज्ञयादिकम् ॥ तृतीयमंगं तदेतु-स्त्रीनरौ तत्कुलं तथा ॥ ६८३ ॥ आद्यं स्वाज्ञाविकं
तत्र । कुटुंबमविनश्वरम् ॥ आविर्भावतिरोज्ञाव-धर्मकं मोहदायकम् ॥ ६८४ ॥

तेने धर्मरूपी पथ्यनी रुचि कयांथी होय ? ॥ ६८० ॥ त्यारे राजाए कहुं के, आ वैश्वानर आनोज मित्र छे ?
के, बीजाओनो पण छे ? त्यारे गुरुए कहुं के, हे महाराज ! अहाँजे प्रणट तत्व छे, तेने तुं सांभल ? ॥६८१॥
सर्व प्राणिओने जण जण कुटुंबो छे, तेसां क्षमा, संतोष, ज्ञान, सत्य तथा क्षांततादिक रूप पेहेलुं
कुटुंब छे. ॥ ६८२ ॥ क्रोध, दोक, आर्ति, मान, माया तथा क्षांततादिक रूप बीजुं कुटुंब छे, तथा शरिर,
तेना हेतुश्रत एवां स्त्री, पुरुष तथा तेओनुं फल ते बीजुं कुटुंब छे. ॥ ६८३ ॥ नहीं नाश पामे तेनुं, तथा

आरंभना घडाना यंत्रना न्यायथी आ भवरूपी वनमां एकंद्रियादिक गतिओमां असता एवा साणसीने
 मनुष्य जन्म दुर्लभ छे ॥६६९॥बली निधानना लाभ सरखा एवा ते मनुष्य जन्ममां पण दुःख देनारा क्रूर
 वेताल सरखा हिंसा तथा क्रोधादिको उडली नीकले छे; साटे तेओथी कयां सुख मलबाजुं छे ? ॥६७०॥
 बली (आ) नंदिवर्धनादिक जेवा बिचारा मनुष्यो अहाँ सूढ रहे छे; अने आरिहंत प्रभुना भतने जाण्या
 डतां पण कषायादिकोथी कदर्थना पास छे ॥ ६७१ ॥ विषयोरूपी मांसमां लोछुपी थएला, तथा उत्सम
 मार्गथी दूर रहता एवा तेओने नंदिवर्धननी पेटे अनंत दुःखोनो सख्ह थाय छे ॥ ६७२ ॥ जैन शासन
 अरघदघटीयंत्र--न्यायेनैकेंद्रियादिषु ॥ भ्रमझिर्नवकान्तरं । मानुष्यं दुर्वचनं जनैः ॥ ६६९ ॥
 निधिलान्नसमे तत्रा--ऽप्युत्तिष्ठन्त्यननीष्टदाः ॥ हिंसाक्रोधादयः क्रूरा-वेतावास्तैः कुतः सुखम्
 ॥६७०॥ सूडास्तिष्ठति तु नंदि-वर्धनाद्यास्तपस्विनः ॥ कदर्थयते कषायाद्यै-रप्यहन्मतवेदिनः
 ॥ ६७१ ॥ विषयामिषगुदानां । सन्मार्गाद्दूरवर्तिनाम् ॥ नंदिवर्धनवत्तेषां-मनंता दुःखसं-
 ततिः ॥ ६७२ ॥ लब्ध्वापि शासनं जैनं । यः क्रोधादिषु रज्यते ॥ स हारयति काचेन । मूढ
 श्रितामसिं हहा ॥ ६७३ ॥ हिंसाक्रोधादिसंसक्ता । क्षमो दूरेण नश्यति ॥ न मोक्षमार्गवेशेन।
 युज्यते तद्विजितः ॥६७४॥जानन्नपि ततस्तत्वं । महासाहवशीकृतः॥निमज्जति नवांजोथौ।
 यथाऽयं नंदिवर्धनः ॥ ६७५ ॥ नृपतिः प्राह जगवन् । स्वाबुभूतेन नैव किम् ॥ इयतापि
 प्रबंधने । बुद्ध्यते नंदिवर्धनः ॥ ६७६॥

शेलवीने पण जे साणस क्रोधादिकमां रक्त थाय छे, ते सूढ अरेरे ! काचने साटे चिंतामणि रत्नने हारी
 जाय छे ॥ ६७३ ॥ हिंसा अने क्रोधादिकमां आसक्त थएला प्राणीथी धर्म दूर नाओ छे, अने ते धर्म
 चिंतानो प्राणी मोक्षमार्गना लेखनी साथे जोडातो नथी ॥ ६७४ ॥ तेथी तत्वने जाणतो थको पण जो
 महा मोहथी वजा थएलो होय तो ते आ नंदिवर्धननी पेटे भररूपी समुद्रमां बुडे छे ॥ ६७५ ॥ पडी
 राजाए कहुं के, हे अणवन् ! पीते भोगवला आदला वधा हाल हवालथी पण नंदिवर्धन केस बोध पासतो

अने स्त्री नहोती ? ॥ ६६० ॥ के ज्यारे आने पद्म राजाना कुलने आनंदित करुं हतुं, खजानो वधार्थो हतो, तथा प्रतापथी पृथ्वीने पण वश करी हती. ॥ ६६१ ॥ बली तेणे सर्व राजुआने जीत्या, जयपताका मेलवी, आने सर्व जगोए सिंहनी पेटे पराक्रम फोरव्युं; तथा सुखसागरमां अवगाहना करी. ॥ ६६२ ॥ त्यारे गुरुर कहुं के, हे महाराज ! ते समये तेओ हता पण ते ते आ समृद्धिओ तेना पुण्योदय नामना मित्रे करी छे. ॥ ६६३ ॥ बली तेणे महामोहना वशथी तेनो गुण जाण्यो नहो, पण तेने ते सधली महत्ता हिंसा अने वैभवानरनी करेली जाणी. ॥ ६६४ ॥ तेथी “आ मूर्ख छे,” एम विचारिने ते पुण्योदय चाल्यो

आनंदितं यदानेन । पद्मन्नमीपतेः कुलम् ॥वर्धितो कोशदंभोद्भूः । प्रतापेन वशीकृता॥६६१॥
निर्जिताः शत्रवः सर्वे । प्राप्ता जयपताकिकाः ॥ सिंहायितं च सर्वत्र । गार्हितः सुखसागरः
॥ ६६२ ॥ गुरुराह महाराज । तदाप्यास्तामिमे स्फुटम् ॥ पुण्योदयेन सख्या तु । कृता-
स्तास्ताः समुद्भ्यः ॥ ६६३ ॥ महामोहवशानेन । गुणस्तस्य न लक्षितः ॥ हिंसावैभवानर-
कृतं । बुद्धमैश्वर्यजुंजितम् ॥ ६६४ ॥ ततोऽयमविशेषज्ञ । इति मत्वा सनिर्गतः ॥ प्रस्तावे
स्फुटवाक्यस्य । ततो जातोऽयमीदृशः ॥ ६६५ ॥ नवजंतुरयं राजन् । पद्मराजसुतो मृषा ॥
वास्तव्योऽप्यवहारस्य । नगरस्य च निश्चितम् ॥ ६६६॥ लोकस्थितेस्तथा कर्म--परिणामस्य
चाज्ञया ॥ नवितव्यतया स्वीय--नार्ययापहतस्ततः ॥ ६६७ ॥ स्वेहावशादथान्यान्य--स्था-
नेषु परिधार्यते ॥ अन्येषामपि तुल्येयं । गतिः प्रायेण देहिनाम् ॥ ६६८ ॥

गयो; अने तेथी “ स्फुटवाक्य ” दूतना संबंधमां ते एवी रीतनो थयो. ॥ ६६६ ॥ बली हे राजन् ! आ तो एक, भवमां रहेलो प्राणी छे; पद्म राजानो पुत्र नथी; बली ते खरेखर अव्यवहार राशि नामना वगरनो रहेवासी छे. ॥ ६६६ ॥ पळी त्यांथी लोकस्थिति तथा कर्मपरिणाम राजानी आज्ञार्थी, पोतानी भवितव्यता नामनी स्त्रीथी ते त्यांथी हरायो. ॥ ६६७ ॥ पळी ते भवितव्यता पोतानी इच्छा प्रणारे तेने अन्य अन्य स्थानकमां लेह जाय छे; बली प्रायें करीने अन्य प्राणीओनी पण तेवीज गति छे. ॥ ६६८ ॥

त्पारे आचार्य महाराज कहुं के, हे राजन् ! तेमां ते विचारानो दोष नथी; ते नंदिवर्धन स्वभावथी तो
 गुणवान छे ॥६५३॥ पण आ दूरें जे बे मनुष्यो देखाय छे, तेनो आ सर्व दोष छे; पछी राजाए ते मनु-
 ष्योने सारी रीतें जोयां ॥ ६५४ ॥ तेमां एक गुरुर्षने, तथा एक श्याम रंगनी स्त्रीने तेणे जोह; पछी
 तेणे तेओहुं स्वरूप पूछुं; त्पारे गुरु महाराज कहेवा लाग्या के, ॥ ६५५ ॥ ते द्वेषाजेंद्रनो दीकरो,
 महामोह राजानो पोतरो, तथा अविवेकिताथी उत्पन्न थएलो ते वैश्वानर नामनो पुरुष छे ॥ ६५६ ॥
 बजाणे सूरिर्षीश । नास्य दोषस्तपस्विनः ॥ वर्तते गुणवानेष । स्वरूपान्दिवर्धनः ॥६५३॥
 यदेतद्दृश्यते दूरे । मखिनं मानुषद्वयम् ॥ दोषोऽस्यैव समस्तोऽयं । राज्ञा सुष्टु तदीक्षितम्
 ॥ ६५४ ॥ दृष्टश्रैको नरस्तत्र । नारी चान्या मयीप्रजा ॥ पृष्टवांस्तत्स्वरूपं च । जगदे
 गुरुणा नृपः ॥ ६५५ ॥ सूनुर्देषाजेंद्रस्य । महामोहस्य पौत्रकः ॥ एषोऽविवेकिताजातः ।
 पुमान् वैश्वानरान्निधः ॥ ६५६ ॥ अस्य प्राक् क्रोध इत्याख्या । जनकान्त्र्यां प्रतिष्ठिता ॥
 गुणैर्वैश्वानर इति । प्रियनाम जनैः कृतम् ॥ ६५७ ॥ हिंस्रियं निःकरुणता । दुराशयसुतां-
 गना ॥ अंतरंगात्परिचया--संबंधोऽस्याऽनयोः पुनः ॥ ६५८ ॥ ज्ञानदर्शनचारित्र--वीर्यात्म-
 गुणन्नरपि ॥ अनयोरेव संबंधा--द्विपर्यस्थत्यसौ नृशम् ॥ ६५९ ॥ एतद्दोषादनर्थादी--मवा-
 प्रोत्येष निश्चितम् ॥ नृपो जगौ मित्रजार्ये । नास्तां प्रागस्य किं न्विमे ॥ ६६० ॥
 तेनुं पेहेलां तेनां मावापोए “क्रोध” एवुं नाम पाडुं हतुं; पछी माणसोए तेना गुणोथी तेनुं “वैश्वानर”
 एवुं हुलामणुं नाम करुं ॥ ६५७ ॥ अने आ हिंसा नामनी स्त्री निःकरुणता तथा दुराशयनी दीकरी छे
 आने वली ते वदनेनो अंतरंग परिचयथी संबंध छे ॥६५८॥ आ नंदिवर्धन, ज्ञान, दर्शन, चारित्र तथा वीर्य
 रूप आत्मगुणोहुं स्थानक छे, हतां पण आ वदनेना संबंधथी ते अत्यंत बगडे छे ॥ ६५९ ॥ वली आ
 दोषथी ते खरेखर अनर्थोनी ओणि पासे छे; त्पारे राजाए कहुं के, हे भगवन् ! पेहेलां थुं आने आ मित्र

केदलोक वखत पण थइ गयो; पण तेना कंहं समाचार सांभलवामां आव्या नहों; अने बजां माणसोए मने खबर आपी के, जयस्थल नगर तो बलीने खाख थइ गयुं. ॥ ६४४ ॥ ६४५ ॥ त्यारे में विचारुं के, कुं कोइ उत्पातथी, के, कोइ महासुनिराजना शायथी, के चोरोनी धाडथी ते बली गयुं; एवी मारा मनमा शंका थइ छे. ॥ ६४६ ॥ माटे अहाँ मारा शंकारूपी अंधकारनो, नाश करवाने जगतना नेत्रोरूपी कमलने उल्लास करनारा सूर्य समान एवा आप लायक छे. ॥ ६४७ ॥ त्यारे आचार्य महाराजे कहुं के, हे राजन् ! बांधेलां सुखवाला, तथा तीरछा हाथना बंधनथी नियंत्रित थएला, एवा सभानी नजदीक

ध्यातं मया किमुत्पाता—दुत शायन्महासुनेः ॥ दग्धं तच्चौरधाव्या वा । जाता शंकति मे हृदि ॥ ६४६ ॥ अत्र शंकांधकारस्य । कर्तुं प्रलयमर्हति ॥ त्रवानेव जगन्नेत्र--पद्मोद्भास्मी दिवाकरः ॥ ६४७ ॥ सूरिराह महाराज । पश्यस्येनं सत्नांतिके ॥ बद्धवक्त्रं तिरश्चीन--बाहुबंधनियंत्रितम् ॥ ६४८ ॥ राजाह सुष्टु पश्यामि । सूरिराहायमेव हि ॥ जयस्थलप्लोषकरः । कोऽयमित्याह नूधनः ॥ ६४९ ॥ गुरुराह तवैवाऽसौ । जामाता नंदिवर्धनः ॥ सर्वोदंतमथ प्राह । सूरिस्तं जातसंभ्रमम् ॥ ६५० ॥ अर्थेनं सुत्कवीकर्तुं । नृपतिः पूर्वपश्यन् ॥ हृदि स्निह्वंतयामास । कृपाहो नैष पापधीः ॥ ६५१ ॥ ततः पप्रह नृपालः । केवलज्ञानिनं गुरुम् ॥ श्रुतो बहुगुणो ह्येष । कृतवान् कथमीदृशम् ॥ ६५२ ॥

रहेला आ माणसने तुं जुए छे ? ॥ ६४८ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, सारी रीते जोडं छुं; त्यारे आचार्य कहुं के, तेज जयस्थलने बालनारो छे; त्यारे राजाए कहुं के, ते कोण छे. ? ॥ ६४९ ॥ त्यारे गुरुर कहुं के, आ तारो जमाइ नंदिवर्धन छे; (ते सांभली) थएल छे संभ्रम जेने एवा ते राजाने आचार्य महाराजे सधलो वृत्तांत कही बताव्यो. ॥ ६५० ॥ पडी राजाए प्रथम तो तेने आनंदित करवानो विचार कर्यो; पण पडी तेणे मनमां विचारुं के, ते दुष्टबुद्धि दयाने लायक नथी. ॥ ६५१ ॥ पडी राजाए ते केवलज्ञानी गुरुने पूछयुं के, तेने तो अमोए बहु गुणवान् सांभल्यो हतो; अने तेणे आवुं अकार्य केम कर्तुं ? ॥ ६५२ ॥

वायु बाधा लाग्यो, तथा हिंसक प्राणीओए पण पोतातुं स्वाभाधिक बैर तजी दीधुं ॥ ६३७ ॥ वली
 त्यां वाचाल भमराधोनी ओणिओनां गीतीना वैभवोवाली सवली ऋतु एकी वल्लतेज आवीने उत्तरी
 तथा मासं मनु पण जरा ज्ञांत थुं ॥ ६३८ ॥ चलायमान कुंडलोनी कांतिवाला देवीना समूहो त्यां
 आठ्या; तथा तेओए साफ करेला एवा पुथीतलपर तेओए मणिओतुं तलीड बनाव्युं ॥ ६३९ ॥
 वली निर्मल आश्यावाला एवा तेओए तेपर सुवर्णतुं कमल बनाव्युं; तथा त्यां आवीने केवलज्ञानी
 एवा विवेकाचार्य वेडा ॥ ६४० ॥ पढी महोदी सभा पण वेडी, अने गुरु महाराजे देवानां
 भवतीर्णांश्च वाचाल-नुंगालीगीतवैजवाः ॥ सममेवर्तवः सर्वे । ज्ञांतमिषन्मनोऽपि मे
 ॥ ६३८ ॥ आगता देवनिकरा-श्वलकुंफलकांतयः ॥ मणिकुट्टिममात्तेने । नूतले तैः परि-
 स्कृते ॥ ६३९ ॥ कृतं तस्योपरि स्वर्ण-कमलं विमलाशयैः ॥ तत्रागत्योपविष्टोऽथ । विवेका-
 चार्यकेवली ॥ ६४० ॥ निषण्णा परिषत् प्रह्ला । गुरुरारंन्नि देवाना ॥ हिंसावैश्वानरो
 त्रीतौ । दूरदेशे स्थितौ मम ॥ ६४१ ॥ ज्ञात्वारिदमनो राजा । गुर्वागमनमागतः ॥ तथा
 मदनमंजूषा । सहैव रतिचूलाया ॥ ६४२ ॥ नत्वा राजा स्थितः सुरैः । पुरः शुश्राव देशा-
 नाम् ॥ देशानति च पप्रह्य । संशयं स्वमनोगतम् ॥ ६४३ ॥ पद्मराज्ञे मया नंदि-वर्धनाय
 गुणालय ॥ दातुं मदनमंजूषां । प्रहितोऽनून्महत्तमः ॥ ६४४ ॥ कियानपि गतः काल-स्त-
 दाता काऽपि न श्रुता ॥ नक्तं च पुरुरैरन्यै-र्नश्मीनूतं जयस्थलम् ॥ ६४५ ॥ युगमम् ॥

पारंभ कथो; त्यारे मारी हिंसा अने वैश्वानर डरीने दूर जह वेडां ॥ ६४१ ॥ हवे अरिदमन राजा पण
 गुरुतुं आगमन जाणीने, त्यां आठ्यो; तथा रतिचूला सहित मदनमंजूषा पण त्यां आवी ॥ ६४२ ॥
 पढी राजा नशीने आचार्य महाराज पास वेडा, तथा देशना सांभलवा लाग्यो; अने देशाने अंते
 पोताना मननो तेणे संशय पुढ्यो के, ॥ ६४३ ॥ गुणोना स्थानक रूप एवा आचार्य महाराज ! मे
 नंदिवर्धने आ मारी मदनमंजूषाने आपवा माटे पद्मराजा प्रते कारभारीने मेल्यो हतो; अने तेने

खीने मारे पगे पञ्चा; तथा तेओए मारो वृत्तांत पूछ्यो; पण हुं बोली काक्यो नहीं. ॥६३०॥ पछी तेओ दीनपणुं पामते छते देवताए मने थंभी राख्यो; तेथी हुं तेओए लावेलां आसनपर बेसी काक्यो नहीं. ॥ ६३१ ॥ बली फरीने तेओए मारुं वृत्तांत पुछवाथी हुं अतयंत जाजबल्यमान थयो; केसके, अलीक छे वत्सल जेमने एवा लोको साथे रहेवानुं मने क्यांए पण मलयुं नहीं. ॥ ६३२ ॥ वारंवार पूछता, अने तेनो नथी मलेल उत्तर जेओने, एवा तेओने हुं कोधथी हणवाने तैयार थयो; त्यारे तेओए मने बांध्यो; अने पछी सूर्य षण अस्त पारयो. ॥ ६३३ ॥ पछी तेओए विचार्युं के, जेणे शक्तिनोपवेष्टुं च । तदानीतासने ततः ॥ देवतोत्तंजयामास । दैन्यं प्रोसेषु तेषु माम्॥६३१॥ पृष्टे पुनर्व्यतिकरे । तैरहं ज्वलितो ज्ञुशाम् ॥ अलीकवत्सलैवोक्तै-रासितुं न तन्ने कचित् ॥ ६३२ ॥ तान्मुहुः पृवतः क्रोधो-द्वलध्ववचनानहम् ॥ हंतुं प्रवृत्तो बद्धरतै-र्गतोऽस्तमथ ज्ञास्करः ॥ ६३३ ॥ दध्युस्ते शत्रुरेवायं । येन स्वामी हतो हि नः ॥ जयानैतांश्च यो धात्यः । स्वीकृतत्वात्तथापि न ॥ ६३४ ॥ न च धारयितुं शक्यो । वस्त्रबद्धवानलः ॥ त्याग एवास्य तद्भेया-नितिगंध्यां निवेदितः ॥६३५॥ विज्ञावर्थैव तैर्वेगा-ञ्जीतो द्वादशयोजनीम् ॥ त्यक्तः शार्दूलनगरो-द्याने मलययान्निधे॥६३६॥अकस्मात्तत्र सुरन्नि-र्विजजुंनेऽथ मारुतः ॥ अपि नैसर्गिकं वैरं । त्यक्तं हिंस्रैश्च जंतुभिः ॥ ६३७ ॥

आपणा स्वामीने मार्यो छे. तथा जेणे आदलाओने पण मार्या छे; ते आपणा शत्रुज छे; पण आपणे तेने पोतानो करी मान्यो छे, माटे तेने मारवो तो नहीं. ॥ ६३४ ॥ तेम बली वस्त्रमां बांधेला अग्निनी पेठे आने राखी पण काकाय तेम नथी; माटे तेनो त्याग करवो तेज श्रेयकारक छे, एस विचारि तेओए तेने गाडीमां धाल्यो. ॥ ६३५ ॥ पछी तेओ तेने रात्रीमांज बार योजन उपाडी गया, तथा शार्दूल नगरना मललय नामना उद्यानमां तेने डोड्यो. ॥ ६३६ ॥ हवे तयां अकस्मात् सुगंधि

पढी स्नेहथी ते रात्रिए मारी साथे एक पथारीए सूतो. ॥ ६२२ ॥ पढी ते विभासीने में दुष्टे उठीने पाडी
 नांथो; तथा हुं वेगथी बीजो वेदा लेहने त्यांथी नाथी गयो. ॥ ६२३ ॥ पढी (घणे) क्लेशे हुं कुशाचर्तना
 उद्यानमां गयो; त्यां मने दीठेला माणसना सुखथी सांभलीने कनकशेखर पिता सहित आव्यो. ॥ ६२४ ॥
 पढी तेणे मने अर्ही एकाकी आवचानो हेतु पूज्यो; पण में (तेनी) अरुचि थवाना भयथी कहुं नर्ही;
 त्यारे कनकशेखरे कहुं के, मारी आगल पण छुपाववा जेवुं ते शुं हे ॥ ६२५ ॥ त्यारे में कहुं के ते
 विश्वथो प्यतिदुष्टेनासमुत्थाय निपातितः ॥ पदायितोऽहं त्वरया ॥ परिधानद्वितीयकः ॥ ६२६ ॥
 क्लेशात्प्राप्तः कुशाचर्तो-द्वानं दृष्टजनाननात् ॥ तत्रागतः सजनकः । श्रुत्वा कनकशेखरः
 ॥ ६२४ ॥ पृष्ठेनैकाकिताहेतु-र्नोक्तोऽरुचिन्मया ॥ ममापि किं गोप्यमिति । जगौ कन-
 कशेखरः ॥ ६२५ ॥ मयोक्तं गोप्यमेवास्ति । निर्वंधं स ततोऽकरोत् ॥ अत्रयं वाच्यमे-
 वेति । ततोऽहं ज्वलितो हृदि ॥ ६२६ ॥ गिरं नाद्रियते मेऽस्मा-विति तस्य कटीतटात् ॥
 अस्मिपुत्रीं समाकृष्य । निहंतुं तं समुत्थितः ॥ ६२७ ॥ जातः कोलाहलः स्तब्धो । वनदेव-
 तथा परम् ॥ उत्तिसो व्योममार्गेण । जनानामथ पश्यताम् ॥ ६२८ ॥ संधिदेशेऽवरीषा-
 णां । नीतोऽहमथ तस्करैः ॥ जनीर्षिकुरिकस्तत्र । हृष्टो नाण इवोत्फलः ॥ ६२९ ॥ चरटाः
 प्रत्यन्निज्ञाय । पादयोर्मम तेऽपतन् ॥ पृष्ठस्तैरथ वृत्तांतो । वक्तुं न शकितं मया ॥ ६३० ॥
 छुपाववा जेवुंज हे; त्यारे तेणे हठ लेहने कहुं के, अत्रय तारे कहेवुंज जोहको; त्यारे हुं मनमां जाज्वल्य-
 मान थयो. ॥ ६२६ ॥ “आ मारां वचननो आदर करतो नथी” एम विचारि हुं तेनी केडेथी तलवार
 खंचीने तेने मारवाने उच्यो. ॥ ६२७ ॥ त्यारे कोलाहल थयो; थने वनदेवताए मने स्तब्ध करीने लोकोना
 देखतांज आकाशमां उछाल्यो. ॥ ६२८ ॥ पढी हुं अंबरीषीना संधिदेशा परते पहांज्यो; त्यां उंची करेली
 फणावाला सर्पनी पेटे उगामेली छरीवाला एवा मने चोरोए जोयो. ॥ ६२९ ॥ पढी ते चोरो मने ओल-

नहीं कर्तुं; अरेरे ! कर्मोनी निर्दयता दुष्ट छे ॥ ६१४ ॥ आ तारां अकार्यना, आज भवमां आ क्लेशरूप
पुरुषने तुं जो? अने परभवमां नरकर्ना दुःखरूप तने तेनुं फल मलशे ॥ ६१५ ॥ “आ सषळुं हिंसा
अने वैश्वानरना दुष्ट विकारथी छे; एम कहेता एवा ते विभाकरने में शत्रुरूप जाण्यो; तथा तेने मारवा
माटे में बुद्धि करी. ॥ ६१६ ॥ पण तेने हुं मारी शकुं तेम नथी, एम विचारि में मारुं सुख
रयाम कर्तुं; अने तेरूप शुंबाडाथी, ते राजाए मारा भावरुपी अग्निनुं अनुमान कर्तुं. ॥ ६१७ ॥
पडी तेषों मने मध्यस्थपणारुपी भद्रमथी आच्छादित करिने राख्यो, तथा पडी “हुं आने मारी नांछुं;”

पश्य पुरुषमसुष्यैव । क्लेशमत्रैव जन्मनि ॥असुत्र लप्स्यसे चास्य । फलं नरकवेदनाम्॥६१८॥
हिंसावैश्वनरादीक-विकारादित्यसौ वदन् ॥ मयाप्रत्यर्थिवद्भुक्ते । निबद्धास्य वधाय धीः
॥ ६१६ ॥ परं न शकितो हंतुं ।कृतं नु श्याममाननम् ॥ तेन मन्नावहं च । धूमनानु-
मियाय सः ॥ ६१७ ॥ ततोऽहं रक्षितस्तेन । वन्नो माध्यस्थ्यन्नस्मना ॥ अंतः प्रज्वलितुं
लभो । हन्त्येनमिति सर्वदा ॥ ६१८ ॥ मम नोपशमायासन् । स्नानमानादिसक्रियाः ॥
तत्कृता वारिधेरारपो । वरुवाप्नोरेवाखिलाः ॥ ६१९ ॥ स्थितेष्वास्थानशालाया-मस्मासु
मतिशेखरः ॥ एकदा प्राह स ययौ । दिवं देवः प्रजाकरः ॥ ६२० ॥ परं दुःखं ततश्चक्रो
साशुनेत्रो विजाकरः ॥ मांप्रति प्राह सौहार्दा-हुंदव राज्यमिदं पितुः ॥ ६२१ ॥ वैश्वानर-
विकारेण । स्थितोऽहं मौनवांस्तदा ॥ स्नेहादेकत्र शय्यायां । निशि सुप्तो मयाथ सः ॥६२२॥

एम विचारतो थको हमेशां मनमां बलवा लाण्यो. ॥ ६१८ ॥ पडी समुद्रनुं पाणी जेम बडवानलने, तेम
तेणों करेली खान, मान आदिकनी सर्व उत्तम क्रियाओ मने शांतता माटे न थइ. ॥ ६१९ ॥ हवे एक
दहाडो अमो सभामां बेठा हता, लारे मतिशेखरे (आवीने) कहुं के, प्रभाकर राजा देवलोक गयो.
॥ ६२० ॥ ते सांभली विभाकर आंखोमां आंसु लावी अत्यंत दुःखी थयो; अने मने मित्रादृथी तेषों
कहुं के, तुं आ पिताजीनुं राज्य भोगव ? ॥ ६२१ ॥ हवे ते वलने वैश्वानरना विकारथी हुं मौन रख्यो;

एक चोर पीताने घेर लेह गयोः॥६०६॥ पछी हुं तेने गालो देवा लाग्यो, तेथी तेषे मने दंडादिकोथी अत्थंत
 मार्यो; अने तुच्छ भोजन आण्युं; अने एवी रीते केटलाक दिवसो गया. ॥ ६०७ ॥ पछी रणधीरे ते चोरने
 पूछ्युं के, हवे ते पुरुष केवोक थयो छे ? त्यारे तेषे कहुं के, हजुं तेमां तेज आव्युं नथी; तेथी पछी मने
 त्यांज रहेवा दीथो. ॥ ६०८ ॥ हवे एक दहाडो ते चोरोंपर कनकपुरथी दंड आन्थो; तेथी चोरों नाथी
 ग्या; पछीनो नाथ थयो; अने हजारेने केदी तरीके लेह गया. ॥ ६०९ ॥ ते केदीथो साथे हुं पण त्यां गयो;
 पछी त्यांना राजा विभाकरने ते केदीथो नजरे कर्यो; त्यारे तेओमां मने जोहने राजा मनमां विस्मित

गादीस्तेन ददानोऽथ । हतो दंभादिभिर्नृशमं ॥ दापितं तुभमशानं । व्यतीयुः केऽपि वांसराः
 ॥६०७॥पृष्ठोऽथ रणधीरेण । स कीदृक्स पुमाननूत् ॥ स जगौ न श्रयत्योज--स्तत्रैव निहित-
 स्ततः॥६०८॥कनकाख्यपुरादंभ-श्चोरैरूपस्थितोऽन्यदा ॥ नष्टाश्चारा हतां पछी । बंधो नीताः
 सहस्रशः॥६०९॥ गतोऽहमपि तन्मध्ये । बंधो राहोऽथ दशिताः ॥ विनाकाराय मां प्रेक्ष्य । स
 तत्र हृदि विस्मितः ॥ ६१० ॥ दशस्थानुसमोऽप्येष । दृश्यते नंदिवर्धनः ॥ आकृत्याऽत्र कुतो
 वाऽसौ । विचित्रा वा विधेर्गतिः ॥ ६११ ॥ इत्थं चिरं विमृश्याऽसौ । प्रत्यग्निहाय मां
 स्फुटम् ॥ आदितिंग ससुल्थाय । नृपः सिंहासनान्मुदा ॥ ६१२ ॥ तदा किमेतदित्युच्चै--
 विस्मितं राजमंजवम् ॥ पप्रजोदंतमखिदं निवेश्याऽधस्तिने स मांम् ॥ ६१३ ॥ मयापि
 चरिते स्वीये । प्रोक्ते प्राह विनाकरः ॥ त्वयानाऽजुष्टितं सुष्ठु । हा कष्टं कर्मनिर्घृणम् ॥६१४॥

थयो. ॥ ६१० ॥ आ बलेला हुंठ सरसो छे, तो पण आकृतिथी ते नंदिवर्धन देखाय छे; अथवा ते अही
 कथांथी होय ? अथवा कर्मनी गति विचित्र छे. ॥ ६११ ॥ एवी रीते घणो बखत विचार करीने, तथा पछी
 प्रगट रीते मने ओलखीने, ते राजाए सिंहासनपरथी उठीने हर्षथी मने आलिंगन करुं. ॥ ६१२ ॥ ते बखते
 “आ ते सुं ? एम विचारिने राजमंडल विस्मित थ्युं; पछी राजाए मने (पीताना) अरथा आसनपर
 बेसाडीने सर्व वृत्तांत पूछ्यो. ॥६१३॥ पछी मं मारो हेवाल कहेंते छते विभाकरे कहुं के, अरेरे ! तं आ ठीक

हवे एक दहाडो अरधि रात्रि होते छते मने कंइक निद्रा आवी; तेदलासां डंदरोए मासं वंधन छेचुं, अने तेथी हुं हर्षित थयो. ॥ ५९९ ॥ पछी बहार निकलीने में जोयुं तो, सर्व राजकुल निद्रित थयुं हतुं; "आ सर्व मारा वैरिओ छे " एम विचारि हिंसा तथा वैश्वनरथी हुं प्रेरयो, तथा अभिकुंडमांथी अग्नि लेइने, तथा त्यां सर्व जगोए ते अग्नि नाखीने, बलतो थको पण केदलीक मेहेनते भयथी कंपतो थको हुं त्यांथी नाशी गयो. ॥ ६०० ॥ ६०१ ॥ पछी खीला सरखा कांटाओथी वींथायो थको हुं मोटा वनमां चालवा लाग्यो, तथा नीचाण प्रदेशमां डंधे सुखे पड्यो; अने तेथी मासं शरीर चूराइ गयुं. ॥ ६०२ ॥

निद्रा समागता काचि-दुर्धरत्रे ममान्यदा ॥ मषकैर्बंधनं जिन्नांजातोऽहं सुत्कलस्ततः॥५९९॥
 सुसं राजकुवं दृष्टं । निर्गतेन बहिर्मया ॥ वैरीदं सर्वमेवेति । हिंसावैश्वानररितः ॥ ६०० ॥
 अभिकुंजाद्रुहित्वाग्निं । ततः प्रक्षिप्य सर्वतः ॥ कथंचिदह्यमानोपि । त्रीकंप्रोऽहं पलायितः
 ॥ ६०१ ॥ ॥ युगमम् ॥ चलितोऽथ महाराण्ये । विद्वः कीलककंटकैः ॥ पतितोऽथोसुखो
 निम्न-प्रदेशे चूर्षितगंकः ॥ ६०२ ॥ चौरैस्तत्रागतैर्दृष्टु-स्तैरुक्तं गृह्यतामयम् ॥ महाकाया
 द्वितो लाजः । परकूले त्रविष्यति ॥ ६०३ ॥ हृत्प्रीनोऽथ तद्वाक्यो-द्धृतो वश्वानरो मम ॥
 विरूपं मां ततो ज्ञात्वा।वबंधुस्तस्करा हुतस ॥६०४॥पछीमथोपकनक-पुरं त्रीमनिकेतनाम्॥
 तैर्नीतो रणधीराय । तत्पतये प्रदर्शितः ॥ ६०५ ॥ बज्राषि सोऽथ विक्रेतु-मेनं पोषयताऽ-
 शुना ॥ चौरैणाहं ततो नीतः । स्वधामैकेन पापनाक् ॥ ६०६ ॥

पछी त्यां आवेला चोरोए मने जोयो, अने तेओए कहुं के, आने लेइ लीओ; केमके, मोटा शरीरवाला एवा आ माणसथी आपणने परकुलमां लाभ थयो. ॥ ६०३ ॥ ते सांभलीने मारो हृदयमां छुपाइ रहेलो वैश्वानर डडल्यो पछी मने विरूप जाणीने, ते चोरोए तुरत मने बांध्यो. ॥ ६०४ ॥ पछी तेओ मने कनक-पुरनी नजदीकमां रहेली(पोतानी)भीमनिकेतन नामनी पछीपते लेइ गया तथा ते पछीनारणधीर नामना नायक प्रते मने नजर कयो. ॥६०५॥ त्यारे तेणे कहुं के, ^{६०५}वेचवा मादे हवे पुष्ट करो ? पछी मने पापीने

कनकमंजरी दोडती आधी. ॥५९१॥ त्यारे में विचारुं के, आ हुड्ड पण मारा बैरीनो अजुराण धरनारी छे;
 एम विचारी स्वाभाविक स्नेहने भूली जइने, तेणीने पण में तलवारधी उडावी दीधी. ॥ ५९२ ॥ एटलामा
 आ गडबडधी मारी केडपरधी धोतीडं निकली गयुं, तथा दुपटो पण पृथ्वीपर जई पड्यो. ॥ ५९३ ॥
 त्यारे बीखराएला बाळबाळो, तथा नग्र एवो हुं प्रेतसरखो थयो; तेवी रीतनो मने जोईने डोकरांओनी
 ओणिओ हसवा लागी. ॥ ५९४ ॥ पडी तेओने मारवा माटे तैयार थयेला एवा मने स्वजनो नि-
 एकैकेन प्रहारेण । हतानि त्रीण्यपि कृण्णात् ॥ अथावच्चेदमाकर्ण्य ॥ हुतं कनकमंजरी
 ॥ ५९५ ॥ मयाऽनुभ्यातमेषापि । पापा मद्भैरिरागिणी ॥ विस्मृत्याऽकृत्रिमं स्नेहं । साऽपि
 विन्नाऽस्तिना ततः ॥ ५९६ ॥ अत्रांतरे च संरंजा-ऽज्ञितं मत्कटीतटात् ॥ परिधानं निपतित
 सुत्तरीयं महीतले ॥ ५९७ ॥ कीर्णैकेशस्ततो नमो । जातोहं प्रेतसन्निभः ॥ तादृशं मां
 समुद्दिश्य । जहसुभिन्नपंकयः ॥ ५९८ ॥ निषेहुं स्वजना दम्ना-स्तद्व्यातायोद्यतं च माम् ॥
 तान् सर्वानपि निघंश्च । गतः स्तोकामहं न्युवम् ॥ ५९९ ॥ गृहीतो नूरिन्निर्योकैः पात-
 यित्वाश्रमे ततः॥प्रोढामो वन्यहस्तीवो-ऽद्वलितश्च करादसिः ॥ ६०० ॥ क्वथाक्षिसोऽपवरके
 कपाटपुटसंकटे ॥ मस्तकं स्फोटयंस्तत्र । स्थितः क्षामो बुभुक्षया ॥ ६०१ ॥ दंढह्यमानस्ता
 पेन । निजामप्राप्तुवन्निति ॥ मासमात्रं स्थितः कावं । नारकोपमवेदनः ॥६०२ ॥

वारवा लाण्या; तो पण ते सर्वने मारतो थको हुं थोडीक पृथ्वी पर चाल्यो. ॥ ५९५ ॥ पडी बलवान्
 एवा वनहस्तीने जेम, तेम मने थाकमां नांथीने घणा लोकोए पकडी लीयो, अने मारा हाथमांथी तल-
 वारने उडाडो नांथी. ॥ ५९६ ॥ पडी मने वांधीने तेओए दड दरवाजावाला ओरडामां युयो; त्यां मायुं
 फोडतो थको तथा क्षुधाधी दुमणो थहने हुं रख्यो. ॥ ५९७ ॥ त्यां तापधी बलतो, तथा रात्रिप (पण)
 निद्रा नही पावतो, अने नारकी सरखी वेदना भोगवतो थको एक मास सुधि हुं रख्यो. ॥ ५९८ ॥

लायक नहीं. ॥ ५८३ ॥ माटे अहीथी हवे निकली जंबु कल्याणकारी छे, एम विचारि ते पुण्योदय चाल्यो गयो; अने हाहारव करता एवा ते दूतना में बे डुकडा करी नांख्या. ॥ ५८४ ॥ त्यारे अरे पुत्र ! आ तें छुं अकार्य कथुं: ” एम बोलतो थको मारी पिता उठीने मारी सन्मुख आव्यो. ॥५८५॥ त्यारे में विचारुं के, आ पण तेना जेवोज दुष्ट छे, अने मने अकार्य करनारो कहे छे, माटे आने पण तुरतज मारी नांखवो. ॥ ५८६ ॥ एम विचारि, पितापणाने झुली जइ, स्नेहनी पूर्णताने नहीं जाणीने, उप-कारीपणापर पण ध्यान नहीं राखीने, तथा माठां परिणामने पण नहीं विचारिने, अने कर्मचंडालपणुं

इतोऽपक्रमणं श्रेय । इति ध्यात्वा स निर्गतः ॥ मया हाहारवं कुर्वन् । स दूतो द्विद्वलः कृतः
॥५८४॥ततो हा पुत्र किमिदं-मकर्तव्यमनुष्ठितम् ॥ वदन्निति पितोत्थायामम संमुखमागतः
॥ ५८५ ॥ ध्यातं मयायमप्येत-द्रूप एव इराशयः ॥ मामकार्यकृतं ब्रूते । हंतव्योऽयमपि
द्रुतम् ॥ ५८६ ॥ इति विस्मृत्य तातत्व-मज्ञात्वा स्नेहपूर्षताम् ॥ उपकारित्वमध्यात्वा । ज्ञा
लोच्य इरितागमम् ॥ ५८७ ॥ कर्मचंफालतां धृत्वा । तातोऽपि इदितोऽसिना॥आक्रंदंती ततो
माता । ग्रहीतुमसिमागता ॥ ५८८ ॥ युग्मम् ॥ बिन्ना साऽपि च खड्गेन । वैरिणीति धिया
मया ॥ अथ त्रीष्यपि लग्नानि । युगपद्भुजयोर्मम ॥ ५८९ ॥ अन्याय्यं किंकृतमिति । पूकु-
र्वन् शीलवर्धनः ॥ निवारणोद्यता रत्न-वती च मणिमंजरी ॥ ५९० ॥ युग्मम् ॥

धारण करी में मारा पिताने पण तलवारथी कापी नांख्यो; त्यारे मारी माता रडती थकी तलवार छुटववाने आवी. ॥ ५८७ ॥ ५८८ ॥ “ आ पण मारी वैरिणी छे ” एम विचारि तेणीने पण में तलवारथी उडावी दीधी; त्यारे “ अरे ! आ अन्याय तें केम कयो ? एवी रीते पोकार करतो शीलवर्धन, तथा मने निवारवाने उद्यमवंत थएली रत्नवती अने मणिमंजरी एम त्रणे जणां एकी वखते मारा हाथने वळग्यां. ॥ ५८९ ॥ ५९० ॥ पछी ते त्रणेने में एकेक घाथीज फक्त उडावी दीधां; ते सांभळीने तुरत

गुणवान् सांभल्यो छे, अने तेथी तेनामां तेणीनो स्वाभाविक राग वृद्धि पाम्यो छे. ॥ ५७६ ॥ पछी तेणीए पोतानी ते आशय रतिचूला माताने जणाव्यो; अने तेणीए राजाने कल्यो; तेथी तेणीने देवानी इच्छावाला एवा ते राजाए मने अहीं मोकल्यो छे. ॥ ५७७ ॥ त्यारे पिताजीए पण मंत्रिना वचनधी तेनुं वचन स्वीकार्युं; हवे में ते दूतने कहुं के, अहींथी तारुं (ते) नगर केदलुंक दूर छे ? ॥ ५७८ ॥ त्यारे ते स्फुटवाक् बोल्यो के, ते नगर अहींथी दोढसो योजन छे; त्यारे में कहुं के, (अरे ! !) एम नही बोल ? कहे के, ते अहींथी बे गाडथी पण ओछुं दूर छे. ॥ ५७९ ॥ त्यारे ते दूते कहुं के, हे कुमार ! तने

स्वाशयो रतिचूलायै । तथा मात्रे निवेदितः ॥ नृपायोक्तस्तया तेन । विसुना प्रहितोऽस्मि ताम् ॥ ५७७ ॥ ततेन प्रतिपन्नं त-द्वचनं मंत्रिणो गिरा ॥ मयाश्रोक्तमितः स्थानात्-कियदूरे पुरं तव ॥ ५७८ ॥ स्फुटवाक् प्राह सार्धं त-योजनानां शते स्थितम् ॥ मयोक्तमेवं मा वादी-गन्धूतोने वदाथ तत्र ॥ ५७९ ॥ जगौ सोऽथ कुमार त्वं । न तथ्यं ज्ञातवानसि ॥ त्वया बाढ्ये श्रुतं प्रावि मया न्यूयो विनिश्चितम् ॥ ५८० ॥ सामलीकं करोत्येष । इति चिंतयतोऽथ मे ॥ वैश्वानरेणोद्धसितं । हसितं हिसया तदा ॥ ५८१ ॥ प्रयुंज्य ते योगशक्तिं । तनौ विविशतुर्मम ॥ प्रलयामिरहं जातः । समाकृष्टाऽसिरुचकैः ॥ ५८२ ॥ पुण्योदयस्तदा दृधौ । मम पूर्वोऽथु नाऽवधिः ॥ अतः परं न मत्संग-योग्योऽयं नंदिवर्धनः ॥ ५८३ ॥

खरी चातनी खबर नथी; बली तें तो बाल्यपणामां सांभल्युं होशे, पण में तो ते बाबतनी घणीवार खालरी करी छे. ॥ ५८० ॥ अरे ! ! मने आ जूठो पाडे छे ! एम चिंतवतां थकां सारो वैश्वानर उछास पाम्यो, तथा ते बखते हिंसा पण हसवा लागी. ॥ ५८१ ॥ पछी तेओ बन्ने योगशक्ति प्रयुंजीने सारा शरीरमां पेठा; अने तेथी तलवार खेंचीने हुं कल्पांतकालना अग्नि सरखो थयो. ॥ ५८२ ॥ ते समये पुण्योदये विचार्युं के, हवे सारो अबधि संपूर्ण थयो छे, अने तेथी हवेथी आ नंदिवर्धन सारी सोंवतने

सति लेखे ॥ ५६८ ॥ त्यारे राजाए कहुं के, आ कुमार आर्धी रीते निदनि क आशयवालो होति छते हवे
 शुं करवुं ? त्यारे निमित्तिए कहुं के, (ते संबधमां) हयणां तो तसोने उपेक्षा अने मोनपणुं हितकारक
 छे ॥ ५६९ ॥ ते सांभली पिताजीए तेने पूजीने राजा आपी; हवे केदलाक दिवसो गया वाद पिता-
 जीने एवो विचार थयो के, ॥ ५७० ॥ हवे हुं आनंदिवर्धनने आनंदित थइने युवराज करुं; पडी तेणे
 ते विचार कारभारीओने जणाव्यो, अने तेओए पण स्वीकार्यो ॥ ५७१ ॥ करेल छे अभिवेकनी
 साधयो जेनी एंवा सने हवे तुरत बोलाव्यो; एदलासां पतीहारी नमस्कार करिने कहेवा लागी
 ततः किमेतहिं विगहिंताशये । विधेयमित्याहितवाचि पाथिंवे ॥ निमित्तवित्पाह किलायुना
 हितो । नवत्युपेका नवतां च मौनिता ॥ ५६९ ॥ श्रुवेति पित्रा संपूज्य । प्रहितोऽथ निमित्त-
 वित् ॥ गतेषु केषुचिज्जाता । दिनेषु च पितुर्मतिः ॥ ५७० ॥ युवराजं करोम्येन-मानंदी नं-
 दिवर्धनम् ॥ महत्तमानामथ तद्-ज्ञापितं स्वीकृतं च तैः ॥ ५७१ ॥ कृतान्निषेकसामग्री ।
 समहृतोऽहमंजसा । अत्रांतरे प्रतीहारी । प्रष्टिपत्य व्यजिज्ञपत् ॥ ५७२ ॥ देवारिदमनस्यास्ति
 स्फुटवाक्यो महत्तमः ॥ दारि तत्र निवेशः क-स्तानेनोक्तं प्रवेशय ॥ ५७३ ॥ ततः प्रवेशितः प्राह
 स तातं विदितो गुणैः ॥ अस्ति राजाऽरिदमनः शार्दूलपुरनायकः ॥ ५७४ ॥ रतिचूला महदेवी ।
 तस्यास्ति रतिजित्वरी ॥ तस्या मदनमंजूषा दुहित्वास्ति गुणोदधिः ॥ ५७५ ॥ तथा लोकप्रवादेना-
 कश्चितो नंदिवर्धनः ॥ गुणाढ्य इति रागोऽस्या । वदुषेऽस्मिन्नकृत्रिमः ॥ ५७६ ॥

के, ॥ ५७२ ॥ हे स्वामी ! अरिदमन राजानो स्फुटवाक् नामनो कारभारी बारणे उभो छे, तो
 तेने माटे आपनी थी आज्ञा छे ? त्यारे पिताजीए कहुं के, तेने अंदर प्रवेश कराव ! ॥ ५७३ ॥
 पडी आवेलो ते दूत पिताजीने कहेवा लाग्यो के, गुणोथी पसिद्ध एवो शार्दूल नगरनो अरिदमन ना-
 मं राजा छे ॥ ५७४ ॥ तेने रतिने पण जीतनारी एवी रतिचूला नामनी पटराणी छे, तथा तेणीने
 गुणोना समुद्र सरखी मदनमंजूषा नामनी दीकरी छे ॥ ५७५ ॥ तेणीए लोकोने महोदधी नंदिवर्धनने

परणयो, तो हिंसा पोताजुं सुख मलिन करीने खरेखर तेनी पासेथी पोतानी भेलेज चाली जशे. ॥६३॥
 आ दुष्ट हिंसा छे ते दाहना साहसने धरनारी छे, अने दया छे ते स्वभावथीज निर्मल तथा हिम सरखी
 शीतल छे, मादे पाणी अने अग्निने जेम, तेम आ बने बन्ने हंमेशानी निश्चल विरोधता छे. ॥ ६४ ॥
 वली एकधिकरणनी सुद्रणाने पण ओलंगीने ते दया आ हिंसानी साथे विरोध राखे छं; सिद्ध थएल छे
 दया जेमने एवा माणसोनी पासे हिंसक प्राणीओ पण अरसपरस वैरणाने धारण करता नथी.
 ॥ ६५ ॥ त्यारे मारा पिताजीए कहुं के, हे निमित्तज्ञ ! तुं कहे के, ते दयाने आ नंदिवर्धन क्यारे पर-
 दयं हि पापा धृतदाहसाहसा । स्वभावतः सा हिमशीतलाऽमला ॥ विरोधनिष्ठा तद्विद्वानयो
 धुर्वा । सदातनी तोयहुताशयोरिव ॥ ६६ ॥ विरोधमैकाधिकरण्यमुद्दणा—मपि व्यतिक्रम्य
 विन्रतिं साऽनया ॥ न वैरितां सिद्धयावतां मिथो । ब्रजंति पार्श्वेऽपि हि हिंस्रजंतवः॥६७॥
 तदाह तातः परिशेष्यति प्रियां । कदा दयां तां वद नंदिवर्धनः ॥ निमित्तचित्पाह यदा शुभ्रा-
 शयः । प्रदास्यति प्राप्स्यति तामयं तदा ॥ ६६ ॥ कदा स दातेति नृपेण ज्ञापिते । जगा-
 वयं दाययिता यदा स्वयम् ॥ विचारयन् कालपरीणतिप्रिया—धियाऽथ पृष्ट्वा ज्ञगिनीं जन-
 स्थितिम् ॥ ६७ ॥ स्वभावसंज्ञाय महत्तमाय च । प्रकाश्य चास्यैव सदानुयायिनीम् ॥
 प्रसाद्य भूढां ज्ञवितव्यतां प्रियां । स्ववर्गमुच्चैरनुगम्य कर्मराट् ॥ ६८ ॥

णयो ? त्यारे निमित्तिए कहुं के, ज्यारे शुभाशय आपयो, त्यारे ते तेने मलथे. ॥ ६६ ॥ त्यारे राजाए
 कहुं के, ते क्यारे आपयो ? त्यारे निमित्तिए कहुं के, कर्मराजा पोतानी बेहेन लोकस्थितिने पृष्ट्तिने,
 पोतानी राणी कालपरिणतीनी बुद्धिपूर्वक विचारिने पोतानी भेलेज ज्यारे अपावयो त्यारे थशे. ॥६७॥
 वली ते कर्मराजा ते कार्य मादे स्वभाव नामना अधिकारीने कहथे, तथा हंमेशां तेना कहैवा प्रमाणे
 चालनारी एवी तेनी भवितव्यता नामनी ज्ञीने गुप्त रीते राजी करथे, अने पोताना परिवारनी पण अनु-

दीकरी छे. ॥ ५५७ ॥ आ दयाना कटाक्षधी पण लोकोने, इंद्राणीना लोचन रूपी भ्रमराने लोभ करनारुं रूप मले छे; माटे तणिना अंगनी अद्भुत रूपनी संपदाने हजार जीभोवालो शोषनाण पण केस वर्णवी राके ? ॥५५८॥ जीतेल छे चंद्रनुं संडल जणे, तथा प्राणीओने अभयदान आपनारुं एवुं तेणिनुं विशाल सुख शोभे छे, तथा अत्यंत लांबी अने कमल सरखी सुंदर एवी तेणीनी विवेक अने ज्ञानरूपी बे आंखो शोभे छे. ॥ ५५९ ॥ बली उत्तमदान, अने दुःखना नाश नामना तेणीनां बे द्रढ स्तनो छे तथा ससता नामनुं जघन स्थल छे, अने दमजानी स्थिति रूपी तेणीनी नाभि जगतनां हर्षने चिरस्तरे छे. ॥ ५६० ॥

अइःकटाकादपि रूपमाप्यते।जनैः शचीलोचनर्तुंगलोत्तकत्॥सहस्रजिह्वोऽपि कथं नु वर्णये-
नदेतदंगद्भुतरूपसंपदम्॥५६०॥ विशालमस्या विजितेदुमंपदं।विजाति सत्वात्प्रयदानमाननम्॥
नितान्तदीर्घं च सरोजसुंदरं।विवेकबोधान्निधमीक्षणद्वयम्॥५६१॥ सुदानदुःखप्रणिघातसंज्ञितौ।
स्तनावसुष्या दृढिमानमाश्रितौ।शमान्निधानं जघनस्थलं दम-स्थितिश्च नान्निस्तनुते जगन्मु-
दम् ॥५६०॥ अधर्मधर्मर्षिपरीक्षणात्निधं । मनोङ्गमस्यास्ततमूर्यामलम् ॥ अगण्यदावण्य-
सुधार्यवर्ष्यतां । कियत्यन्नेदानुन्नवंविना बुधैः ॥ ५६१ ॥ सदांगदोषैः परिवर्जिताऽप्यसा-
वनंगदुष्टा न कदापि वीक्ष्यते॥अचिंत्यशक्तिर्जगद्भुतावहा । गताऽतिचाराऽपि शिवाध्वधावि-
नी॥ ॥ ५६२ ॥ यद्वैष धीरः परिशेष्यति प्रिया-मिमां कुमारः कमनीयविग्रहः ॥ विधाय
वक्त्रं मलिनं किलांतिका-त्तदास्य हिरा स्वयमेव यास्यति ॥ ५६३ ॥

बली अधर्म तथा धर्मना अर्थनी परीक्षा नामनुं तेणिनुं मनोहर साधलोनुं जोडलुं छे; अने एरीते अभये दानुभव विना पंडितो तेणिना अपार लावण्यरूपी अमृते केदलुक वर्णवी राके ? ॥ ५६१ ॥ बली अचिंत्य हमेशा अंगोनां दोषोधी रहित छे, उतां कामधी दुष्ट कोई बलते पण देखाती नथी; बली अचिंत्य शक्तिवाली, तथा जगतमां आश्चर्यने धारण करनारी एवी ते दया अतिचार रहित छे उतां मोक्षमार्ग पते दोडनारी छे ! ! ॥ ५६२ ॥ माटे धीर, तथा मनोहर शरीरवालो एवो आ कुमार जो ते दया साथ

ते उत्कृष्ट स्त्री लोकोत्तुं हित करनारी, तथा परना अर्थेने संपादन करवामां बांधेल छे शुद्ध बुद्धि जेणी-
 ए एवी छे; अने तेणीनी कृपाविना संत पुरुषोनी क्रिया सेलडीनिं पुरुषोनी पेटे खरेखर फलद्रूप यती
 नथी. ॥ ५५३ ॥ सिद्धांतोरूपी समुद्रना मंथनथी खरेखर उत्पन्न थएली एवी आ उत्तम पुरुषोने
 (पक्षे-विष्णुने) उचित लक्ष्मी सरखी छे, अने तेथी निर्भोगी माणस तेना संगने प्राप्त यती नथी,
 केसके, उंट द्राक्षना स्वादने कयांथी जाणे ? ॥ ५५४ ॥ ते प्रयांतता विना आ लोक अने परलोक
 संबंधि शाखोना विलासो संसारना पारने देनारा नथी, केसके, सारी रीते शिखेली कलाविना
 इयं जनानां हितकारिणी परा । परार्थसंपादनवद्भुद्धधीः ॥ प्रसादमस्या न विना क्रिया
 सतां । फलान्विता स्याद्भुवमिहुपुण्यवत् ॥ ५५३ ॥ इयं हि लक्ष्मीः पुरुषोत्तमोचिता । श्रुतां-
 बुराहोर्मथनात् किलोत्थिता ॥ न रंगमस्यास्तदुपैत्यज्ञाग्यन्त । क हारहूरारतिनाक् क्रमे-
 लकः ॥ ५५४ ॥ इमां विना संश्रुतिपारदायिनो । न लोकलोकोत्तरशास्त्रविभ्रमाः ॥ कलां वि-
 ना किं करनर्तनश्रमाः । सुशिक्षितां नृत्परहस्यपारदाः ॥ ५५५ ॥ तमोन्नयद्दोहशठत्वमत्सरै-
 विपादपैशुन्यविपर्ययान्तैः ॥ प्रत्येव नानोरजनी तमोन्नरैः । कदापि नैषाऽत्र सहावतिष्ठते
 ॥ ५५६ ॥ इयान्निवारया दुहित्वा हितवहा । महावताद्विस्वकबंधुसंततेः ॥ जपत्यविद्यावनवन्हिस-
 ज्ञिना । जनवयविद्यांबुनिधौविधुप्रजा ॥ ५५७ ॥

हाथना लटकामटकाना श्रमां श्रुं नृत्पना सारना पारने आपनारा थाय छे ? ॥ ५५५ ॥ चली ते
 प्रयांतता, साजिना अथकारोनी साथे जेम सर्यनी कांति, तेम, अज्ञान, भय, द्रोह, लुचाह, मत्सर,
 खेद, चुगली, विपरितता तथा असत्यनी साथे अर्ही कदापि पण रहेंती नथी. ॥ ५५६ ॥ ते प्रयांतता
 नापनी राणीने, महावतादिक रूप पोतानां बंधुओनी संततिबुं हित इच्छनारी, तथा अज्ञानरूपी वगने
 बालवामां अग्नि सरखी, अने शुद्ध ज्ञानरूपी समुदने बुद्धि करवामां चंद्रनी कांति सरखी इया नामनी

वनमां गयो छे के, हमेयां जाय छे? ॥ ५४५ ॥ त्यारे ते परिवारे कहुं के, हिंसा साथे लग्न कर्या पछी, ते कोइ पण दिवसे शिकार कर्याविना धीरज पामतो नथी. ॥ ५४६ ॥ पछी पिताजीए कहुं के, हे विदुर ! अमारा वंशजाए नहीं ग्रहण करेछुं एवुं पापिष्ट शिकारहुं व्यसन कुमारने लायक नथी. ॥ ५४७ ॥ माटे पापोना स्थानक सरखी एवी आ तेनी हिंसा नामनी खीने पण दूर करवी जोइए; त्यारे विदुरे कहुं के, ते पण वैश्वानरनी पेटे उपक्रम विनानी छे. ॥ ५४८ ॥ अथवा आ नगरमां फरीने (ते) जैन निमित्तिओ आवेलो संभलाय छे; माटे रहस्यने जाणनारा एवा ते निमित्तिआने आ माटे पूछहुं. ॥ ५४९ ॥ तदा परिजनेनोक्तं । हिंसापाणिग्रहोत्तरम् ॥ पापदिमंतरा क्वापि । दिने न धृतिमेत्ययम् ॥ ५४६ ॥ तातोऽथ प्राह विदुर । कुमारस्य न युज्यते ॥ मुग्याव्यसनं पाप-मस्मदंश्चैर-नादृतम् ॥ ५४७ ॥ त्तार्याऽपसार्था हिंसेयं । तत्कुमारस्य पापन्नूः ॥ विदुरः प्राह सा वैश्वा-नरवन्निरूपक्रमा ॥ ५४८ ॥ अथवा श्रुयते जैनः । पुरेऽत्र पुनरागतः ॥ नैमित्तिकः स एवान्न । प्रष्टव्योऽर्थे रहस्यवित् ॥ ५४९ ॥ ततो राज्ञा स आहूतः । प्रतिपत्तिः कृतोचिता ॥ पृष्टं कथं कुमारोऽयं । हिंसां त्यक्ष्यति मे वद ॥ ५५० ॥ जगाद् नैमित्तिकपुंगवोऽथ गां । पुरा गुणा यस्य मयोपवर्णिताः ॥ भुज्जज्ञायस्यास्य महीपतेः प्रिया । पुरा यथाऽन्नत् स्थिरतो-पवर्णिता ॥ ५५१ ॥ तथा प्रियैतस्य पराऽपरजिता । जगद्बहूरूपगुणेन वर्तते ॥ महातमो-ग्रंथिदिशरषोद्यता । प्रशांततानाम महोदयावहा ॥ ५५२ ॥

पछी राजाए तेने बालाव्यो, तथा तेनो उचित्त सत्कार कर्यो; अने पूछयुं के, तमो मने कहो के, आ कुमार हिंसाने केम तजयो ? ॥ ५५० ॥ हवे ते निमित्तिओ वाणी बोलवा लाग्यो के, पूर्व मे जेना गुणो वर्णवला छे, एवा शुभाशय नामना राजानी पूर्वे वर्णवेली स्थिरता नामे राणी छे. ॥ ५५१ ॥ वली ते राजाने जगतनी खीओना रूप अने गुणोथी नहीं जिताएली, अने महा अज्ञाननी गांठने विदारण करवामां उद्यमवंत थएली, तथा मोटा उदयवाली एवी बीजी प्रशांतता नामे खी छे. ॥ ५५२ ॥

करातो एवो हुं मातपिता सहित नगरमां दाखल भयो ॥ ५३७ ॥ पढी थोडो वखत राजदरवारमां
 रहिने हुं मारा आवास प्रते गयो; तथा त्यां दिवस संबंधि कार्य करीने रात्रिए सुखेथी सुतो ॥ ५३८ ॥
 हव तत्त्वज्ञानथी पराङ्मुख भइने हुं विचारवा लागयो के, अहो! वैश्वानरनो आ प्रभाव जगतमां अहुत
 छे! ॥ ५३९ ॥ जेना प्रभावथी भे जगतमां जयपताका मेलवी, तथा जेणीए मने बलवान कर्यो, एवी
 हिंसानो अहो! केवो प्रभाव छे? ॥ ५४० ॥ एवी रीते आ बन्ने परम बंधु तथा परम देवरूप छे; माटे
 ते बन्नेनो निदक मारो दाचु छे, तथा तेओनी प्रशांसा करनारो मारो मित्र छे ॥ ५४१ ॥ हुं माणीओने
 गतोऽथ स्वीयमावासां॥स्थित्वा राजकुले क्षणम्॥कृत्वा द्वैवसिकं कृत्यं निशि सुप्तः सुखात्सः
 ॥५३७॥अथैवं चिंतयामिस्मात्त्वज्ञानपराङ्मुखः॥अहो वैश्वानरस्याऽयं प्रज्ञावो नुवनाहुतः
 ॥ ५३९ ॥ यत्प्रज्ञावान्मया दौके । लब्धा जयपताकिका ॥ अहो प्रज्ञावो हिंसाया । या
 दुर्घर्षं चकार माम् ॥ ५४० ॥ एते मे परमे बंधु । एते परमदेवते ॥ भुवं मे निदकः शत्रुः ।
 सुहृत् श्लाघाकदेतयोः ॥ ५४१ ॥ तातांवादीनपृथ्वैव । रात्रिशेषे ततो गतः ॥ अटव्यां मार-
 यामि स्म । सत्वान् पापधिंवद्धधीः ॥ ५४२ ॥ कृत्वाखेटकमायातः । संध्यायां भवने निजे ॥
 नाऽयातःकिं कुमारोऽद्य । पिताऽथ विदुरं जगौ ॥ ५४३ ॥ स जगौ जग्मुपा तस्य । गेहं परि-
 जनाहुतम् ॥ मया निद्रयेव पापद्धर्षे । कुमारः कानने गतः ॥ ५४४ ॥ पुनः पृष्ठं कुमारः
 कि—मद्यैव मृगयाधिया ॥ गतोऽटव्यां किमथवा । यात्येप प्रतिवासरम् ॥ ५४५ ॥

भारीय, एवी रीते शिकारमां बंधापल छे बुद्धि जेनी एवो हुं मातपिताने पृच्छ्या विनाज थोडो रात्रि
 हजु बाकी हती, त्यांज वनमां गयो ॥ ५४२ ॥ पढी शिकार करीने हुं संध्याकाले मारि घेर आत्मो
 हने अर्धे पिताजीए विदुरने कहुं के, आजे कुमार केम आव्यो नथी? ॥ ५४३ ॥ मारि विदुरे कहुं
 के, तेने घेर ज्यारि हुं गयो, मारि भे तेना परिवार पासेशी सांभत्युं के, कुमार तो शिकार माटे
 रात्रिपुज वनमां गयो छे ॥ ५४४ ॥ बलीभे करीथी तेसने पृच्छुं के, कुमार आजं शिकारनी बुद्धिथी

हवे तुं, हुंरूपज थयो हुं; अने हिंसा पण तारामयज थह छे, तेमां संज्ञाय नथी. ॥ ५२९ ॥ एटलासां; सं
 ज्ञाच्युतुं मोहुं लक्ष्कर जोयुं; पछी माहं सैन्य जोहने ते सैन्य पण तैयार थहने सन्मुख आव्युं. ॥ ५३० ॥ पछी
 तेज बखते उल्ललला समुद्रनी पेटे, गर्जनाकरता हाथीओ वालुं तथा उल्ललता घोडाओना समूहोवालुं युद्ध
 शीरु थयुं. ॥ ५३१ ॥ पछी ते यवनना लक्ष्कर थी मारा सर्व सुभटो नाशी गयो; त्यारे हुं एकाकी तुरत लडवाने
 तेनी सन्मुख गयो. ॥ ५३२ ॥ त्यारे यवन राजा पोते मारी साथे लडवाने आव्यो; अने पछी अमारा बन्नेना रथो
 ददृशे तावेदोच्चैः। प्रौढं परबलं मया॥ आगतं महलं दृष्ट्वा॥ सन्नह्यान्निमुखं च तत् ॥ ५३०॥
 गर्जद्गजबलं वज्रा—दश्ववारकदंबकम् ॥ तदैवायोधनं लग्न—सुदेवांबुधिसन्निजम् ॥ ५३१ ॥
 प्रणष्टा मद्गटाः सर्वे । यवनस्य बलात्ततः ॥ अहं त्वन्निमुखं योहुं । गतः सत्वरमेककः ॥
 ॥ ५३२ ॥ स्वयं यवनराजोऽथ । सह योहुं मयागतः ॥ रथौ चातीव मिलितौ । रजसाहुज-
 योस्ततः ॥ ५३३ ॥ पतितोऽहं रथे तस्य । हुतमुख्यस्य सिंहवत् ॥ शीर्षं तस्य स्वहस्तेन ।
 त्रोटितं पुष्पवृंतवत् ॥ ५३४ ॥ बलं मम परावृत्य । तदायातं मदंतिकम् ॥ पपात पुष्पवृष्टि-
 श्व । सुरैर्मुक्ता ममोपरि ॥ ५३५ ॥ आयातोऽथ पुरात्तातो । नतं मूर्ध्नि चुचुंब माम् ॥ इमयंती
 वियोगान्नि । मंबा च प्रमदाशुन्निः ॥ ५३६ ॥ बंदिर्निर्गीयमानोऽथ । मात्रा तातेन चान्वितः॥
 प्रविष्टोऽहं पुरं स्वीयं । सुद्वितैर्नागरैः स्तुतः ॥ ५३७ ॥

वेगथी मलया. ॥ ५३३ ॥ पछी हुं तुरत सिंहनी पेटे ठंकीने तेना रथमां पड्यो; तथा पुष्पना टिंडीआंनी पेटे में तेहुं
 मस्तक छेदी नाख्युं. ॥ ५३४ ॥ पछी ते बखते माहं लक्ष्कर पण पाहुं वलीने मारी पासे आव्युं; तथा देवोए
 छोडेली पुष्पवृष्टि मारारपर पछी. ॥ ५३५ ॥ हवे नगरमांथी मारा पिताजी आव्या; तथा नमेला एवा
 मने तेमणे मस्तकपर चुंबन कर्युं; अने वियोगरूपी अग्निने हर्षाश्रुथी शान्त करती एवी मारी माताए
 पण मने चुंबन कर्युं. ॥ ५३६ ॥ हवे मादोथी गवातो, तथा हर्षित थएला एवा नगरना लोकोथी स्तुति

रत आर्यो; तेन सं सन्मान आप्युं; त्वारे मनोहर वाणीवालो ते एवीरिति बोल्यो के ॥ ५२१ ॥ हे जगतना
 आधार भूत कुमार ! मने मोटा अमलदारो ए मोकल्यो छे; त्वारे सं तेने कहुं के, पिताजी तो खुशीमां छे नी?
 अने तेने पिताजीए केम न मोकल्यो? ॥ ५२२ ॥ त्वारे तेणे कहुं के, पिताजी तो खुशीमां छे, पण
 धंश देशानो यवन राजा नगरने धरो घालीने घेठो छे, तेथी पिताजी आकुल थया छे, ॥ ५२३ ॥ त्वारे
 अमात्यो एम विचार्युं के, हवे नंदिवर्धन कुमारने बोलावयो, के जेथी ते पर्वतनी पेठे रक्षणभूत थाय. ५२४
 त्वारे मतिधन अमात्य कहुं के, आ वात आपणे राजाजीने जणाववी; त्वारे धीविशाल अमारये कहुं के
 कुमार जगदाधार । प्रहितोऽस्मि महत्तमैः ॥ मयोक्तं कुशवी तात—स्तातेन प्रहितो न किम्
 ॥५२५॥ तेनोक्तं कुशवी देवो। वंगराट् यवनः परम् ॥ स्थितोऽस्ति नगरं रुद्रा । तेनाऽनूदाकुलो
 नृपः ॥५२६॥ आकार्यतामिदानीं ज्ञा—कुमारो नंदिवर्धनः ॥ यथास्यान्नगवन्नाथ—मित्यमात्यैर्वि-
 चारितम् ॥५२७॥ तदा मतिधनेनोक्तं । देवाय ज्ञाप्यतामिदम् ॥ धीविशालो जगौ ज्ञाप्यं ।
 न देवायातिरागिणे ॥५२८॥ चारुमंत्रितमित्याह । मंत्री प्रज्ञाकरस्तदा ॥ प्रबन्धनस्तेन तैर्दूतः ।
 संनूयं प्रहितोऽस्म्यहम् ॥५२९॥ प्रस्थितोऽहमिति श्रुत्वा । हिंसावैश्वानरेरितः ॥ सहैव मखि-
 मंजया । ज्ञाता कनकमंजरी ॥ ५३० ॥ गतो जयस्थलाऽन्यर्णमथाऽङ्घ्रिनप्रयाणकैः ॥ क्रूर-
 चित्तप्रज्ञावेन । साहाद्वैश्वानराकृतिः ॥ ५३१ ॥ मद्रूप एव जातोऽसि । तदा वैश्वानरो जगौ ॥
 तव सात्म्यं गतैवैषा । हिंसापीति न संशयः ॥ ५३२ ॥

(कुमारपर) अतिरंगी एवा राजाने ते वात जणाववी नहीं. ॥ ५२५ ॥ त्वारे प्रज्ञाकर मंत्रिए कहुं के,
 ए ठीक विचार कर्यो छे; तेथी तेओए एकटा भइने मने (दूतने) अहाँ गुहरीते मोकल्यो छे. ॥ ५२६ ॥
 ते सांभलीने हिंसा अने वैश्वानरथी प्रयायो थको हुं अहाँथी चालतो थयो; तथा मणिमंजरीनी साथे
 कनकमंजरी पण आवी. ॥ ५२७ ॥ हवे क्रूर चित्तना प्रभावं करीने साक्षात् वैश्वानर सरखी मूर्तिवालो
 थयो थको हुं अविच्छिन्न प्रयाणोथी जयस्थलनी नजदिक पहुँच्यो. ॥ ५२८ ॥ त्वारे वैश्वानरे मने कहुं के,

जाज्वल्यमान थपुलो एवो हुं तेओनी पासे यगथगायमान थयो. ॥ ५१३ ॥ अने कहुं के, अरे ! दुष्टो ! ! तमो हुं माराथी पण पंडित थइ गया ? के जेथी आबी रीते माताना सुखनी पेठे, तमो मने शिवाामण देवाने तैयार थया छो ! ॥ ५१४ ॥ जेओना प्रभावथी मेंतमारां राज्यनुं रक्षण कर्तुं, तेहिंसा अने वैश्वानरनी निंदा करतां थकां तमोने हुं लज्जा नथी थती ? ॥ ५१५ ॥ तेओ बन्ने मारी ते वाणी सांभलिने हसवा लाग्या; तार तेओने मारं थपमान करनारा जाणीने में (एक) छरी खंची कहाडी. ॥ ५१६ ॥ अने कहुं के, घरमां रहिने बडाइ मारनारा एवा हे तमो बन्ने ! हथियारबंध थइने तैयार थाओ ?

उक्तं च रे दुरात्मानौ । युवां मत्तोऽपि पंजितौ ॥ येनैवं मातृमुखवन्-मां शिक्वपितुमुच्यतौ ॥

॥ ५१४ ॥ मया ययोः प्रजावेन । युष्मद्वाज्यं सुरक्षितम् ॥ हिंसावैश्वानरौ किं तौ । युवयो-
र्हीनं निंदतोः ॥ ५१५ ॥ तौ स्मितास्याबुजौ जातौ । वाचमाकर्ण्य तां मम ॥ ज्ञात्वाऽनादर-

कर्तारि-वाक्छा कुरिका मया ॥ ५१६ ॥ उक्तं च ज्वतं गेहे-नर्दिनौ ज्ञायुदायुधौ ॥ दर्शिया-
म्येष ज्वतो-वीर्यं वैश्वानरस्य वै ॥ ५१७ ॥ उक्त्स्मिदुरिकं दृष्ट्वा । मां नष्टमथ राजकम् ॥

चलितौ न परं धीरौ । नूनूत्कनकशेखरौ ॥ ५१८ ॥ पुण्योदयस्य सान्निध्या-सयोस्तीव्रप्र-

तापयोः ॥ अदत्तैव प्रहारं ज्ञा-गास्थानादहमुत्थितः ॥ ५१९ ॥ गतः स्ववेद्रमाऽवमत-स्ता-

न्यामपि ततःपरम् ॥ परस्परं च विबिन्दो । व्यवहारोऽपि लौकिकः ॥ ५२० ॥ दारुका-

ख्योऽन्यदा दूतः । समायातो जयस्थलात् ॥ स मया प्रत्यन्निज्ञातो । निजगादेति चारुणीः ॥ ५२१ ॥

के जंथी तमोने हुं वैश्वानरनुं प्राक्रम देखाहुं. ॥ ५१७ ॥ हवे मने जगामेली छरीवालो जोइने (बीजा)

राजदरबारीओ तो नाथी गया; पण धीर एवो राजा अने कनकशेखर न गया. ॥ ५१८ ॥ हवे पुण्यो-

दयना समीपपणाथी, तीव्र प्रतापवाला एवा तेओ बन्नेने मार्या विनाज हुं सुरत सभासांथी

उठ्यो. ॥ ५१९ ॥ तथा घेर गयो; अने तयारथी तेओए पण मने धिक्कारी कहाड्यो; अने एवी रीत पर-

स्पर अमारो लौकिक व्यवहार पण नाश पाम्यो. ॥ ५२० ॥ हवे एक दहाडो जयस्थलथी दारुक नामनी

कल्पलप

नही, माटे पिताजीनी पासं रहीने हूं तेने तुरत त्रिखामण थापुं ॥ ५०५ ॥ हवे कनकशेखरे राजाने ते
 हकीकतधी जाणितो कर्यो; तथा एक दहाडो नजदीक रहेला एवा मने राजाए वखाणयो ॥ ५०६ ॥
 त्यारे कनकशेखरे कलुं के, हे पिताजी ! जेवो आप नंदिवर्धने वणवो छो, तेवोज ते स्वभावधी छे, तो
 पण अमृत सरखो स्वादिष्ट दुधपाक (तेमां) क्षेर पड्याधी जेम, तेम तेनो शुणोनो समूह कुसंगधी
 दुष्टपणान प्राप्त थाय छे ॥ ५०७ ॥ ५०८ ॥ केमके, पोताना अने परना खेदना हेतुभूत, तथा सर्व
 अथ न्रूपं गृहीतार्थं । चक्रे कनकशेखरः ॥ अन्यदा मा समीपस्त्राप्रशंशंरं महीपतिः ॥ ५०६ ॥
 तदा प्रोवाच कनक-शेखरस्तात वएयते ॥ यादृशस्तादृगेवास्ति । स्वन्नावात्रंदिवर्धनः ॥
 ॥ ५०७ ॥ परमस्य कुसंगी-द्गुणौघो याति दुष्टताम् ॥ परमान्नं सुधास्वादं । गरलस्येव
 संक्रमात् ॥ ५०८ ॥ शुभम् ॥ हेतुः स्वान्योपतापानां । निखिलानर्थजन्मन्तूः ॥ सुहृद्वैश्वानरो
 ह्यस्य । प्राणेष्योऽप्यस्ति बह्वन्नः ॥ ५०९ ॥ श्रूयमाणाऽपि नास्नैव । जगतस्त्रासकारिणी ॥
 हिंसा नास्ती च नार्यास्य । विद्यतेऽवद्यमंदिरम् ॥ ५१० ॥ इत्यस्य दुष्टसंगोद् गुणवत्ताऽ-
 पि निष्फला ॥ पुण्यवत्तेव नायाति । श्लाघ्यतामवकेशिनः ॥ ५११ ॥ नृपतिः प्राह यद्येवं ।
 श्रेयांस्त्यागस्ततस्तयोः ॥ स्वीयोऽपि मत्वत्यज्यः । स्वमादित्यकरो हि यः ॥ ५१२ ॥ अनेन
 वचसा वाढं । हुताशेनेव सर्पिणा ॥ मया प्रज्वलितेनाग्ने । तयोर्धगधगाधितम् ॥ ५१३ ॥

अर्थाने उत्पन्न करनारो एवो आनो वैश्वानर नामनो मित्र, तेने प्राणोधी पण बहालो छे ॥ ५०९ ॥ वली
 नाम सांभलतांज जे जगतने त्रास करनारी छे, एवी पार्वीना स्थानक सरखी तेनी हिंसा नामनी छी
 छे ॥ ५१० ॥ एवी रीते दुष्ट सोवतधी आनुं शुणवानपणुं पण बंध्यवृक्षनां पुष्टपणानि पेटे प्रशंसाने पात्र
 यतुं नधी ॥ ५११ ॥ त्यारे राजाए कलुं के, जो एम छे, तो तेओनो त्याग श्रेयकारी छे, केमके, जे पोताने
 मलिन करे छे, एवो पोतानो मेल पण तजवाज जोइए ॥ ५१२ ॥ घृतधी जेम अग्नि, तेम आ वचनधी

अत्यंत विधासर्था स्रेही भयो ॥ ४९७ ॥ पढी कनकचूड राजाए तेना परिवार सहित घणां मान पूर्वक
तेने पोताने स्थानके पहुँचाव्या ॥ ४९८ ॥ बली जे अंबरीष नामना चोर्रो होता, तेओ तेमनो नायक मरा-
याथी मारा दासो भइने रह्या होता; तेओने पण में छोडी मेल्या ॥ ४९९ ॥ हवे कनक मंजरी तथा रत्न-
वती सहित भोग भोगवतो थको हुं, गंगा अने पार्वती सहित जेम महादेव, तेम सुख पाभ्यो ॥ ५०० ॥
हवे हुं हिंसा अने वैश्वानरने प्राणोथी पण अधिक मानतो थको, शिकारना व्यसनथी प्राणीओना
स्वस्थाने पहितः सोऽथ । बहुमानपुरस्सरम् ॥ राज्ञा कनकचूमेनाश्वपरिजडसंयुतः ॥ ४९८ ॥
येऽप्यंबरीषनामान-श्वौरास्तत्रायके हते ॥ दासत्वं प्रतिपन्ना मे । मया तेऽपि विस्मृताः ॥
॥ ४९९ ॥ युतः कनकमंजरी रत्नवत्या च त्रोगन्नाक् । प्राप्तोऽहं सुखमां गंगा-गौरिन्या
सिवशंकरः ॥ ५०० ॥ हिंसावैश्वानरौ मत्वा । प्राणेष्वोऽप्यधिकं परौ ॥ प्रापथिव्यसनज्जातो ।
जंतुसंतानघातकः ॥ ५०१ ॥ तदा मां तादृशं प्रेक्ष्य । इभ्यौ कनकशेखरः ॥ अहो किमिदमे-
तस्य । चरित्रमसमंजसम् ॥ ५०२ ॥ महारथः कुलीनोऽपि । विद्यावान् रूपवानपि ॥ हिंसवै-
श्वानराश्लिष्टो । न श्लाघ्यो नंदिवर्धनः ॥ ५०३ ॥ उपेक्षितुं च युक्तोऽयं । नैव मे हितकारिणः ॥
वर्तेत यदि मदाक्ये । स्यादस्य हितसुतमम् ॥ ५०४ ॥ त्यजेदेकस्य दाक्षिण्यं । न तातस-
हितस्य मे ॥ इति तातांतिके स्थित्वा । शिष्याभ्येनमंजसा ॥ ५०५ ॥

समूहने मारनारो भयो ॥ ५०१ ॥ पढी मने तेवी रीतनो जोइने कनकशेखरं विचारुं के, अहो ! आ आहुं
असमंजस आचरण केस थयुं ? ॥ ५०२ ॥ महा पराक्रमी, कुलीन, विद्वान, तथा रूपवान एवो पण आ नं-
दिवर्धन हिंसा अने वैश्वानरथी आलिंगित भयो छे, मादे ते प्रशंसनीक नथी ॥ ५०३ ॥ तोपण हित कर-
नार एवा मारे तेने उपेक्षी सुकवो, ते युक्त नथी; मादे जो ते मारा कहेवा प्रमाणे वर्ते, तो तेहुं उत्तम हित
थाय ॥ ५०४ ॥ बली तें कदाच मारी एकनी दाक्षिणता तो तजे, पण पितासहित मारी दाक्षिणता तजयो

एवी कपिजला तैतलिने सली. ॥ ४८९ ॥ पडी तेषीए कहुं के, कुमार कथां छे ? त्यारे तैतलिए कहुं के, ते अगाडी वनमां छे; पडी तेषीए आवीने अमारुं जोडलुं जोयुं. ॥ ४९० ॥ लायक योगनें जोवांथी तेषीने अत्यंत हर्ष थयो, हवे एटलामां त्यां कन्याना अंतःपुरतो योगंधर नामे नांझर आवयो. ॥ ४९१ ॥ तथा तेषे कहुं के, आ कनकमंजरीने पिताजी बोलावे छे; केमके, तैमने खबर पडी छे के, रात्रिए तेषीनी तंदुरस्ती सारी नहोती, तेषी तेषीने सुखसाता पूछवी छे. ॥ ४९२ ॥ हवे ते कनकमंजरी कपिजला साऽवती क कुमारोऽस्ति तेनोक्तं गहने पुरः॥आवयोमिथुनं ताऽन्या । मागताऽन्यामथेकितम् ॥४९०॥जातस्तयोर्महान् हर्षोयोग्ययोगनिरीकृषात्॥योगंधरस्तदायातः । कन्यांऽतःपुरकंचुकी॥४९१॥ तेनोक्तमाह्वयत्येनां । पिता कनकमंजरीम् ॥ श्रुतेयं निद्रयपदुंगी । तदस्याः सुखमिच्छति ॥ ४९२ ॥ प्रस्थिता साऽथ कनक-मंजरी सकपिजला ॥ पुनः पुनः स्मरन्नेता-महं स्वन्नवनं गतः ॥ ४९३ ॥ अपरहि समगत्य । जगौ कदलिकानधम् ॥ विवाहदिनमद्यैव गोवृष्यां तव शुद्ध्यति ॥ ४९४ ॥ देवः समादिशत्येवं । श्रुत्विति सुदितं मया ॥ विवाहयज्ञो महता । विमर्देन ततः कृतः ॥ ४९५ ॥ युतः कनकमंजरी । हर्म्ये सुरगृहोपमे ॥ विलासैर्मो-न्मथैर्दिव्यैः । सुखमन्वन्नवं ततः ॥ ४९६ ॥ कृतो ब्रह्मप्ररोहेण । प्रगुणोऽथ विनाकरः ॥ जात-स्तेन सह स्नेहो । मम विश्रंननिर्जरः ॥ ४९७ ॥

सहित लांथी चालती थइ; तथा हुं पण तेषीने बारंवार याद करतो थको मारे धेर गयो. ॥ ४९३ ॥ हवे पाछले पहारे कदलिकाए आवीने सने कहुं के, आजैज गोधुलिक लग्ने तारो निर्मल विवाह थयो. ॥ ४९४ ॥ अने एवी रीते राजाए कहुं छे; ते सांभली हुं खुशी थयो; पडी मोटा करमर्दनादिक उत्सव पूर्वक विवाह-यज्ञ कयो. ॥ ४९५ ॥ पडी देवभुवन सरखा मेहेलमां कनकमंजरी साथे हुं मनोहर कामचिलासोथी सुख भोगववा लागयो. ॥ ४९६ ॥ हवे विभाकरने तेना वा रूझावीने साजा कयो; तेषी ते मारी साथे

गयो; अने ते मंदिर्वधन पण देखातो नथी; पण हूं तेने शोधि लातुं हूं एम कहिने धुतारी कपिंजला पण गड; माटे हवे मारे जीववाथी सधुं; अने तमारी कुपाथी तेज भतार मने जन्मातरमां मलजो ? एम कहिने दुःखित थएली एवी तेणीए त्यां तमालवृक्षनी डालीमां फांसो करी तेमां गळुं परोवीने, जेवी ते शरीरने लटकतुं मेलबा जती हती, तेवीज में तेणीने जोड. ॥ ४८१ ॥ ४८२ ॥ ४८३ ॥ ४८४ ॥ त्यारे “ अरे साहस नहीं कर ? ” एम कहती थको हूं त्यां गयो, तथा पाश छेदीने में तेणीने धारण करी; तथा डंडां पाणीथी में तेणीनी आश्वासना कीथी. ॥ ४८५ ॥ तथा में वली कहुं के, हे देवि !

प्रतार्य तेतद्विर्थांतोन चाऽस्मै दृश्यते जनः॥अन्वेषयामि तमिति । गता धूर्ता कपिंजला॥४८५॥
तद्वदं जीवितव्येन । प्रसादाद्दः स एव तु ॥ नर्ता जन्मांतरे न्यूया-दित्युक्त्वा तत्र डुःखिता ॥
॥ ४८३ ॥ तमालतरुशाखायां । बध्वा पाशो शिरोधराम् ॥ मोक्तुं शरीरमुद्युक्ता । दृष्टा कन-
कमंजरी ॥ ४८४ ॥ चतुर्भिःकलापकम् ॥ तत्र मा साहसमिति । ब्रुवाणोऽहं जवाह्नतः ॥
धृता सा पाशकं जित्वा । शीतैराश्वासिता जलैः ॥ ४८५ ॥ उक्तं च देवि किमिद-मारब्धम-
समंजसम् ॥ विषादो युज्यते नेयान् । स्वाधिने मयि किंकरे ॥ ४८६ ॥ महर्षीनेन जाताऽसा-
वनेकरसनिर्दरा ॥ विलिखंती नृवं तस्थौ । विलसद्दशनद्युतिः ॥ ४८७ ॥ क्रीतः सद्भावमूढ्येन ।
दासोऽहं तव वल्लभे ॥ कवोरो नास्म्यहं वेधाः । कवोरस्तु विलंबकृत् ॥ ४८८ ॥ इदं मम वचः
श्रुत्वा । सुधासिकेव साऽऽनवत् ॥ इतश्च तेतद्विं प्राप्ता । पर्यटंती कपिंजला ॥ ४८९ ॥

आ तें अयोग्य कार्यं शुं करवा मांडवुं छे ? आ हूं तारो चाकर तने स्वाधिने होते छते तारे अदलो वधो खेद करवो लायक नथी. ॥ ४८६ ॥ मारां दर्शनथी ते अनेकरसथी संपूर्ण थइ; तथा देवीप्यमान् दांतीनी कान्तिवाली थइ थकी पृथ्वीने खोतरती उभी. ॥ ४८७ ॥ वली हे वल्लभे ! उत्तम भावल्पी मूल्यथी खरीद कराएलो एवो हूं तारो दास छुं; वली हूं कइं कठोर नथी, पण विलंब करनारो विधात्राज कठोर छे. ४८८॥ एवी रीतनुं माहं वचन सांभलीने ते जाणे अमृतथी सींचाह होय नहीं जेम, तेवी थइ; एदलामां भयती

तेणीछुं तुं रक्षण कर ? ॥ ४७३ ॥ त्यारे में कहुं के, जो एम छे, तो हुं तने कहुं छुं के, तमा ॥

सनमथ नामना वनमां रहेवुं ॥ ४७४ ॥ पछी कपिजला खुशी यहने पीताने धेर गह; अने हुं अ
आव्यो; माटे एवी रीते तारा रोगनुं औषध मेलव्युं छे ॥ ४७५ ॥ एम बोलता एवा ते तैतलिना
कंठमां में हार पहेराव्यो, तथा तेने हाथे में बाजुबंधादिक हर्षथी बांध्या ॥ ४७६ ॥ एटलामां राजाए
मोकलेलो विमल नामनी कारभारी मारी पासि आवीने मने कहेवा लाग्यो के, राजा एम कहे छे के,
मारा आमहथी, ॥ ४७७ ॥ तारे मारी वाहाली पुत्री कनकमंजरीने परणवी; त्यारे तैतलिनी

मयोक्तं ननु यथेवं । तदा विज्ञापयाम्यहम् ॥ स्थातव्यं नवतीन्यां च । रतिमन्मथकानने ॥

॥ ४७४ ॥ ततः कपिजला प्रीता । गता स्वौकस्यहं पुनः ॥ समागतोऽत्र तदिदं । प्राप्तं त्वद्-
दन्नेपजम् ॥ ४७५ ॥ वदतस्तेतलेरिथं । हारो वक्रसि रोपितः ॥ मया तद्भुजयोर्बद्धाः । केयू-
राद्याश्च हर्षतः ॥ ४७६ ॥ समेत्य नूपप्रहितो । विमलाख्यो महत्तमः ॥ अत्रांतरे जगौ देवो ।
वदत्येवं ममाग्रहात् ॥ ४७७ ॥ त्वयैष्टा मत्सुता ग्राह्या । पाणौ कनकमंजरी ॥ तैतलि
प्रेरितेनास्य । स्वीकृतं तद्वचो मया ॥ ४७८ ॥ गतेऽहं विमले प्राप्त--स्तेतलिप्रेरितो वनम् ॥
ब्रमताऽपि न दृष्टा च । नानास्थानेषु तत्र सा ॥ ४७९ ॥ अत्रांतरे वताकुंजे । श्रुतः सन्नूपुर-
व्वनिः ॥ गहनं तेतलेःपार्था-दपसृत्य तदीकृतम् ॥ ४८० ॥ प्रतीतमेतद्युष्माकं । द्रृएवंतु
वनदेवताः ॥ अत्र तैतलिना तस्या-नयनं प्रत्यप्यवत ॥ ४८१ ॥

प्रेरणाथी में तेनुं ते वचन स्वीकार्युं ॥ ४७८ ॥ हवे विमल गये छते तैतलिथी प्रेराएलो हुं
वनमां गयो; अने त्यां नाना प्रकारना स्थानकोमां भमतां छतां में तेणीने जोइ नही ॥ ४७९ ॥
एटलामां लताथोना कुंजमां में उत्तम झांझरोनी शब्द सांभल्यो; त्यारे तैतलिनी पास्यथी खसीने में
ते वनमां तपास करी त्यां शुकुंन्युं ते हवे कहे छे ॥ ४८० ॥ हे वनदेवताथो ! तमां सांभलो ? आमां तमारी
साक्षी छे, अही तैतलिए ते नंदिवर्धनने लाववानी कबुलात करी हती; पण ते तो मने ठगीने चाख्यो

जेंणे एक क्रीडासात्रथीज हुम अने समरसेनेने मार्या, एवा आ महात्मा नंदिवर्धननो बद्दलो केमे करी आप्यो जाय तेम नथी. ॥ ४६६ ॥ हवे मारी जीवितथी पण वाहाली एवी बे पुत्रीओ छे, तेमांथी आ मणिमंजरीने तो एना मोटा भाइने में आपी छे. ॥ ४६७ ॥ हवे आ नंदिवधनने आ कनकमंजरी आपवी; त्यारे कनकशेखरे कहुं के, ते विचार बहु सारो आपे कर्यो छे. ॥ ४६८ ॥ एवी रीतनो निश्चय सांभळीने हुं त्यांथी अहाँ आची हुं; अने हवेअमे बन्ने बेहेनो, साथे रहिने आनंद करीहुं, एम विचारिने मने हुमः समरसेनश्च । निहतौ येन दीवया ॥ अतिदुःप्रतिकारोऽसौ । महात्मा नंदिवर्धनः ॥ ॥४६६॥ तनये मम वर्तते । जीवितादपि वल्लभे ॥ ज्येष्ठभ्रात्रेऽस्य दत्तैव । मयेयं मणिमंजरी ॥ ४६७ ॥ दीयतामधुना चेष—मस्मै कनकमंजरी ॥ चारुमंत्रितमित्याह । ततः कनकशेखरः ॥ ४६८ ॥ सिद्धांतितमिदं श्रुत्वा । ततश्चाहमिहागता ॥ सुवदिव्यावहे साधं । त्रिगिन्याविति मे सुदः ॥ ४६९ ॥ तदा मलयमंजर्या । प्रोक्तं पश्य कपिंजवे ॥ स्फुटं निमित्तसंवादं । दैवीयं वागमयोदितम् ॥ ४७० ॥ धैर्यमापादिता किंचि—ततः कनकमंजरी ॥ पतिन्नक्तकथात्वापै । रजनी चातिवाहिता ॥ ४७१ ॥ अस्याः स्मरकृतस्तापो । न ब्रह्माप्युपशान्यति ॥ कुमरदर्शनं शक्यो । विना ज्ञामयितुं च न ॥ ४७२ ॥ अतो विज्ञापयामि त्वां । कुमारस्या-तिवल्लभम् ॥ त्रायस्व तां कुमारस्य । दर्शनेन प्रसेदुषः ॥ ४७३ ॥

हर्ष थयो. ॥४६९॥ त्यारे मलयमंजरीये कहुं के हे कपिंजले ! आ निमित्तनो प्रगट संवाद जोयो ? त्यारे में कहुं के, आ वाणी दैविक छे. ॥ ४७० ॥ पडी कनकमंजरीने पण कंइक धीरज प्राप्त करी, तथा पतिभक्तनी कथाना आलापोथी राजि तो तेणीए निर्गमन करी. ॥ ४७१ ॥ पण हजुसुधि कामदेव करेलो तेणीनो ताप शांत पावतो नथी, अने ते ताप कुमारना दर्शन विना शांत थाय तेम नथी. ॥ ४७२ ॥ माटे कुमारने अति वाहाला एवा तने हुं विनंति करं छुं के, कुपावंत एवा ते कुमारना दर्शनथी

संगथी जेम, तेम चंद्रना उदयथी ते उलटी वध्यां ॥ ४५७ ॥ हवे वधेल छे ताप जेणीने एवी तेणीने
जोहने मलयमंजरी लांवी नियासो सुकीने कहेवा लागी के, हवे तो आ मारी पुत्रीनुं शुं थयो ॥ ४५८ ॥
एदलामां राजमार्गमां अकस्मात् शब्द थयो के, हवे चाकी थोडो ज वखत छे, कार्य सिद्ध थइ गयुं छे ॥ ४५९ ॥
वली ते वखते सं खुशी थइने कहुं के, हे स्वामिनि ! सं ते शब्दने अर्थ जाणयो; वली मारी लावी आंख
फरके छे, माटे कार्य सिद्ध ज थयुं छे ॥ ४६० ॥ एदलामां तेनी मोटी बहेन मणिमंजरी सेहेलपर चडीने
हर्षित थइ थकी अमारी पासे आवीने बेटी ॥ ४६१ ॥ त्यारे सं तेणीने कहुं के, हे वत्से ! तुं तो पत्थरथी

प्रवृद्धतापां तां दृष्टा । जगौ मलयमंजरी ॥ दीर्घं निःश्वस्य पुत्र्या मे । ज्विता किमतः परम् ॥

॥ ४५८ ॥ राजमार्गे श्रुतः शब्द-स्तदाऽकस्मात् समुत्थितः ॥ वेला विदंबते काचित् ।
सिद्धमेव प्रयोजनम् ॥ ४५९ ॥ बुद्धःस्वामिनि शब्दार्थो । मयोक्तं हृदया तदा ॥ स्पंदते वाम-
नेत्रं मे । सिद्धमेव प्रयोजनम् ॥ ४६० ॥ अत्रांतरे च जगिनी । ज्येष्ठास्या मणिमंजरी ॥
निपण्णा हर्म्यमारुह्य । हृष्टा सागत्य नोऽतिकम् ॥ ४६१ ॥ मयोक्ता सा च वत्से त्वं । कठोर-
दृपदोऽप्यसि ॥ दृश्यते सविपादासु । यदस्मासु प्रमोदनाक् ॥ ४६२ ॥ सा प्राह किं करो-
म्येष । हर्षहेतुर्मसाचलः ॥ नवद्विपादहस्तेन । नैव गोपयितुं क्रमः ॥ ४६३ ॥ क एष इत्य-
न्निहिते । सा जगावधुनां ह्यहम् ॥ तातान्यर्षे गताऽनेन । निजोत्संगे निवेशिता ॥ ४६४ ॥
तदा च पितुरन्यर्षे । स्थितः कनकशेखरः ॥ सुधामधुरया वाचा । पिता तं प्रत्यज्जाषता ॥ ४६५ ॥

पण कठोर लागे छे, कर्मके, असो सधला शोकमां होते छते तुं हर्षित थाय छे ॥ ४६२ ॥ त्यारे तेणीए
कहुं के, हुं शुं कहुं ? मारी आ हर्मनो हेतु अचल छे; ते तमारा शोक रूपी हाथी रोक्यो जाय तेम
नथी ॥ ४६३ ॥ त्यारे अर्षोए कहुं के, ते तारी हर्मनो हेतु शुं छे ? त्यारे तेणीए कहुं के, हुं हवडेज
पीताजी पासे गइ हती, अने तेमणे मने पीताना खोलामां बेसाडी ॥ ४६४ ॥ वली ते वखते कनक-
शेखर पण पितराजी पासे बेठो हतो, तेने पितराजीए अमृत सरखी मधुर चाणीथी कहुं के, ॥ ४६५ ॥

रने जोइने, कामदेव तो अत्यंत छरिने भागी जाय तेम छे, तो तने ते कामदेवथी भय ते कथांथी आठयो ? ॥ ४४७ ॥ ४४८ ॥ ४४९ ॥ त्यारे ते कर्पिंजलाए कहुं के, हे चतुर ! तें मारो भावार्थ जाणयो नही; मारी शोठाणीनी कनकमंजरी नाथनी कन्या छे, ते बीचारिने हमणां कामदेव दया राख्या विना दुःख दे छे, माटे तैणीने जे बीक छे, ते बीक मारामां आरोपण करिने में तने निवेदन करी छे. ॥ ४५० ॥ ४५१ ॥ त्यारे में कहुं के, तैने ते कामज्वर या हेतुथी थयो छे ? त्यारे तैणीए कहुं के, नंदिवर्धनेने जो-वाथी थयो छे. ॥ ४५२ ॥ नंदिवर्धनेने जोती थकी ते, जाणे अमृतमां डुबी होय नहीं जेम, तेम देखाती

सा जगौ मे त्वया ज्ञावो । दुर्विदग्ध न लक्षितः ॥ स्वामिन्यास्तनया मेऽस्ति । कन्या कनक-
मंजरी ॥ ४५० ॥ निर्दयं सा च कामेन । वराकी पीड्यतेऽधुना ॥ यानीस्तस्यास्ततः सैव ।
मथ्यरोष्य निवेदिता ॥ ४५१ ॥ भ्रुममम् ॥ मयोक्तं किं निमित्तोऽसौ । तस्याः स मदनज्वरः ॥
सा प्राह तस्या जातोऽसौ । नंदिवर्धनदर्शनात् ॥ ४५२ ॥ सुधामग्नेव दृष्टासौ । पश्यंती नंदि-
वर्धनम् ॥ तस्मिन् दृष्टिपथातीते । विषमग्नेव चाजनि ॥ ४५३ ॥ ज्ञात्वा मलयमंजर्या । ताम-
कस्माज्ज्वरातुराम् ॥ उपचाराः कृताः शीता-स्ताववृत्तानिजाद्विभिः ॥ ४५४ ॥ गतोऽस्तं
तरणिस्ताव-दुदितः शर्वरीपतिः ॥ विस्तृता पंचबाणास्त्र-रजोरजीवचंद्रिका ॥ ४५५ ॥
ज्ञापिता सा ततो हर्म्ये । चंद्रचंदनशीतले ॥ कृतायां मृदुशय्यायां । प्रवालनविनीद्वैः ॥ ४५६ ॥
न च तस्या गतस्तापः । प्रत्युताऽन्युदयाद्विधोः ॥ खादिरांगारसंसर्गा-द्विव प्रावर्धताधिकम् ॥ ४५७ ॥

हती, अने तैने न देखथाथी जाणे झेरमां डुबी होय नहीं जेम, तेम ते थइ. ॥ ४५३ ॥ हवे मलयमंजरीए तैणीने अकस्मात ज्वरातुर जाणीने, पंखाना पवननादिकथी शीतल उपचारो कर्था. ॥ ४५४ ॥ एटलामां सूयं अस्त पाभ्यो, अने चंद्र छायो; तथा जाणे कामदेवना पुरुषोरुपी बाणोनी रजोनी श्रेणि होय नहीं जेम तेम पछी चांदनी विस्तार पामी ४५५ तैणीने चंद्रसरखा चंदनथी शीतल थएला मेहेलमां, किसलय तथा कमलिनीना पांद्डंओथी करेली कोमल शय्यामां सुवाडी. ॥ ४५६ ॥ तो पण तैणीनो ताप गयो नहीं, पण खेरना अंगाराना

दोषनो नाश नहीं भइ जाय, तो ते दृष्टिदोष करनासिने हे अत्यंत निर्भुंछीया ॥ ४४१ ॥ पछी में हसीने
 कहुं के, हे तेतलि ! हांसी करवाथी सधुं ! । माटे रवे तो तुं मारा दुःखना नाशानो उपाय खरेखर कहे ?
 ॥ ४४२ ॥ तेणे कहुं के, आ परिहास तो में फक्त तारा खेदनी शांति माटे कर्यो; अने ताकंज काम करती
 मने अरथो पोहार लाग्यो छे, ॥ ४४३ ॥ मलयमंजरीनी अत्यंत विधासु अने मारी ओलिखिनी
 कपिंजला नामनी एक चतुर वृद्धेरया छे ॥ ४४४ ॥ हुं पथारीमांथी उठ्यो ते पेहेलां, ते कपिंजला
 मारा घरमां आवीने अत्यंत पाकार करवा लागी के, हे मित्र ! माकं रक्षण कर ? माकं रक्षण कर ?
 ततः स्मित्वा मया प्रोक्तं । कृतं द्वासेन तेतवे ॥ महुःखविगमोपायं । निश्चितं कथयायुना
 ॥ ४४५ ॥ स प्राह परिहासोऽयं । विहितः खेदशांतये ॥ ममार्थप्रहरो लग्न-स्तवैवाथं प्रकु-
 र्वतः ॥ ४४६ ॥ आस्ते मलयमंजरी । मनोविश्रंभनाजनम् ॥ प्रगल्भा मत्परिचिता । वृद्ध-
 वेरया कपिंजला ॥ ४४७ ॥ गृहे प्रविश्य शयनात् । प्रागेवोत्तिष्ठतो मम ॥ वयस्य रक्षरकेति ।
 प्रकामं पूञ्चकार सा ॥ ४४८ ॥ ससंभ्रमं मया प्रोक्तं । कुतो नीस्ते कपिंजले ॥ सा प्राह
 मित्र कंदर्पा-द्वर्पाद्वलयतो जगत् ॥ ४४९ ॥ अश्रद्धाय वचस्तच्च । मयोपहसितं तदा ॥ कुंकु-
 मापिगपलित-चित्ताज्वालाविनासुरम् ॥ ४५० ॥ नीषमं शब्दायमानास्थि-पंजरोरु शिवा-
 रवैः ॥ जह्णवितशवाकार-दुलितस्तनमंभलम् ॥ ४५१ ॥ महारमशानतुड्यं ते । वपुर्वीह्य पला-
 यते ॥ नितांतं कातरः कामः । कुतस्तव ततो न्यम् ॥ ४५२ ॥ त्रिनिर्विदोषकम् ॥

॥ ४४६ ॥ त्यारे में संभ्रम सहित कहुं के, हे कपिंजले ! तने कोनाथी हर छे ? त्यारे तेणीए कहुं के, हे
 मित्र ! अहंकारथी जगतने दलता एवा कामदेवथी मने हर लाग्यो छे ॥ ४४६ ॥ त्यारे ते वचनपर अह्ना
 नहीं करीने में हांसी करी के, कुंकुम सरखा पीला केशरपी चितानी ज्वालानी अणिओथी आसुर
 थएला तथा शब्द करता एवा हाडपिंजररपी मनोहर शियालना शब्दोथी भयंकर थएला, अने लटका
 वेला शबना आकार सरखा लडवडता स्तनमंडल चाला, एवा मोटा रमशान सरखा तारा आ शरी

प्राप्तिथी डरेली एवी निद्राथी पण हुं तजाथो. ॥ ४३३ ॥ हवे सूर्ये जग्गे छते, तथा अर्ध पोहोर जाते छते पण हुं शून्य मनवालो थइने बेठो हतो, त्यां प्रणाम माटे आबेला तेतलि सारथिए मने जोथो. ॥ ४३४ ॥ पछी ते भक्तियान सारथी ए मारा दुःखतुं कारण पूछ्छुं, त्यारे में मारो खरो आशय गोपवीने तेनी आगल नीचे प्रमाणे वृत्तांत कह्यो. ॥४३५॥ बजार ओलंगीने ज्यारेतुं रथने लेइ गयो, अने राजदरबार आगल ज्यारे तें रथ थोभावो, त्यारथी मारां सर्व अंगो चुदे छे, मननो खेद वधे छे, माणसोनां वचनो गमतां जदितेऽर्के गतेऽप्यर्थे । प्रहरे शून्यमानसः॥स्थितस्तेतविना दृष्टः । प्रणामायान्युपेयुषा॥४३४॥ दुःखस्य कारणं पृष्टं । नक्तिप्रहेन तेन मे ॥ संगोप्यैवं मया प्रोक्तो । वृत्तांतोऽथ तदग्रतः॥४३५॥ दृढमार्गमतिक्रम्य । यदानीतस्त्वयारथः ॥ धृतो राजकुलान्यर्थे । ततो जातमिदं मम॥४३६॥ सर्वांगाणि विलीयंते । मनस्तापः प्रवर्धते ॥ न रोचंते जनोऽन्नापाः । शून्यार्थते दिशोऽखिलाः ॥४३७॥ शुत्वेदं तेतत्रिःप्राह । चक्रुर्दोषोऽत्र कारणम् ॥ करिष्याम्यौषधं चास्य । नरशार्दूल मा शुचः ॥ ४३८ ॥ ज्ञात्वा तमथ ज्ञावहं । मयोक्तं सुष्टु दृष्टवान् ॥ ज्ञवान्निदानमधुना । ज्ञेयजं वक्तुमर्हसि ॥ ४३९ ॥ स प्राह त्वणोत्तारः । कार्यतां बद्ध्यतां करे ॥ औषधी जाप्यतां मंत्रो । यथा दोषो विनश्यति ॥४४०॥ यद्येवमपि दोषस्य । विनाशो न ज्ञविष्यति ॥ वाढं निर्नर्त्सयिष्यामि । चक्रुर्दोषकरीं तदा ॥ ४४१ ॥

नथी, अने सर्व दिशाथो मने शून्य लागे छे. ॥ ४३६ ॥ ४३७ ॥ ते सांभलीने तेतलिए कहुं के, आमां चक्षुनो दोष कारणभूत छे, माटे हे नरसिंह ! तुं शोच नहीं कर ? हुं तेतुं औषध करिया. ॥ ४३८ ॥ हवे में पण तेने मारा भावने जाणनारो जाणने कहुं के, तें मारा रोगतुं कारण तो बरोबर जाणथुं, हवे तेतुं तारे औषध कहेतुं लायक छे. ॥ ४३९॥ त्यारे तेतलिए कहुं के, त्वणोत्तार कराव ? हाथे औषधि बांध ? तथा मंत्र जपाव ? के उत्तरा ते दृष्टिदोष नाश पासि ॥ ४४० ॥ बली एम करतां छतां पण जो ते

तेनलि नामना सारथिए जाणयो. ॥४२६॥ त्पारि. तेषे चिचारुं के, आ चवनेनो योग कामदेव अने रतिना योगनी पेटे युक्त छे, पण थोळवुं नही, एम विचारि जरा हसीने तणे रथ हंकार्यो. ॥४२६॥ पळी लज्जाना गुणथी मं महेनते त्यांथी दृष्टिने खंची लीधी, पण लावण्यनी बावडी सरली एवी ते स्त्रीमां मारुं मन तो खुंची रहुं. ॥ ४२७ ॥ हवे मं मारा आवासपते जहने दिनीचित क्रिया करी; पण रात्रिए ते स्त्री संबंधि विकल्पो-थी हुं शून्य चित्तनी पेटे थयो. ॥ ४२८ ॥ हवे कामदेवे मने एवी आलौकिक उपनिपदो भणावी के, जेथी तेषीनी आया विनां मं सधली आशाओने शून्य जोइ. ॥ ४२९ ॥ लावण्य रूपी अमृतथी भरेली

दुष्यौ चायमसौ योगो । रतिमन्मथयोरिव ॥ युक्तोऽवाच्यः परमिति । स्मित्वा रथमचावयत् ॥ ४२६ ॥ दृष्टिः कथंचिदाकृष्टा । ततो लज्जागुणान्मया ॥ तस्यां मनस्तु लावण्य-दीर्घिकायां स्थितं मम ॥ ४२७ ॥ अथ प्राप्नो निजावासं । क्रिया चक्रे दिनोचिता ॥ निश्चायां तद्विकल्पौ-धैः । शून्यचित्त इवाप्तवम् ॥ ४२८ ॥ तद्वैतोपनिषदः । स्मरो मां यदपीपठत् ॥ विना तदाशां तेनाशाः । शून्याः सर्वा मयेक्षिताः ॥ ४२९ ॥ लावण्यामृतपूर्णायां । तस्यां मग्ने ममेकशे ॥ अहो तत्पजतुर्नैव । स्मरतसे अपि श्रुतिम् ॥ ४३० ॥ सा मन्मनोरथारूढा । श्रान्तश्रितं तस्माद्यहम् ॥ गतोऽपितन्मयीत्तावं । निःश्वसौधममसुचम् ॥ ४३१ ॥ तद्गोचरैर्वि-कल्पौधै । दूरापहतचेतसः ॥ कोटियामेव वितता । त्रियामा सा ममाप्तवत् ॥ ४३२ ॥ तस्मादं तापितः शय्या-गतस्तद्विरहाग्निना ॥ निड्यापि तस्मा त्यक्त-स्तापसंक्रमन्तीत्या ॥ ४३३ ॥

एवी ते स्त्रीमां मारी आंखो जुधी गइ; अने अहो ! कामदेवथी तस थइ तो पण तेषीए श्रुतिने तजी नही. ॥ ४३० ॥ ते मारा मनरुपी रथपर चडी; तो पण आश्रयनी वात छे के, हुं तेषी थाकी गयो; अने तन्मय भावने प्राप्त थयो, तो पण निःश्वासना समूहने हुं सुकवा लागयो. ॥ ४३१ ॥ तेषीसंबंधि विकल्पोना समू-होथी अत्यंत हराएल छे चित्त जोहुं, एवा मने त्रण पोहोरनी रात्रि पण कोड पोहोर जेटली विस्तार-वाली थइ. ॥ ४३२ ॥ वली हुं शय्यामां रह्यो थको, तेषीना विरहरुपी अग्निथी तस थयो, अने तापनी

आ नंदिवर्धनधी आ नगर पण प्रशंसनीक छे. ॥ ४१७ ॥ पछी आ कल्याणना योगना हेतुरूप एवा क्रूर
 हिंसा अने वैश्वानरने में जाण्या; पण शांत एवा पुण्योदयने में जाण्यो नही. ॥४१८॥ पछी करेल छे आश्वर्ध
 जणे एवो हुं रथमां बेसीने रत्नवती सहित बजारमां थइने राजदरबारनी नजदीक पहुँच्यो. ॥ ४१९ ॥
 हवे जयवर्मा राजानी मलयमंजरी नामनी जे दीकरी, ते कनकचूडनी राणी थाय छे. ॥ ४२० ॥ क्रीडा
 करता एवा कामदेव रूपी कोकिलने लावण्यरूपी वृक्षनी मांजर सरखी, एवी तेनी कनकमंजरी
 अस्य कड्याणयोगस्य । हेतू ज्ञातौ भया ततः ॥ हिंसावैश्वानरौ क्रूरौ । शांतः पुण्यो-
 दयस्तु न ॥ ४१७ ॥ रथस्थो दृढमार्गेषु । गह्वन् रत्नवतीयुतः ॥ प्राप्तो राजकुलान्पथो-
 मितश्चाहं कृताहुतः ॥ ४१८ ॥ अथास्ति महीनाश्रस्य । इहिता जयवर्मणः ॥ देवी कनक-
 चूरस्य । नाम्ना मलयमंजरी ॥ ४१९ ॥ क्रीन्मन्मश्रताश्राक्-दावण्यहुममंजरी ॥
 अस्ति तस्याः सुता धन्या । कन्या कनकमंजरी ॥ ४२० ॥ विलोकतेस्म गह्वंतं । सा मां
 वातायनस्थिता ॥ जघान मनमश्रयाधो । मृगीमिव तदैव ताम् ॥ ४२१ ॥ ममापि वीलयया दृष्टि
 स्तत्र वातायने गता ॥ अमूमुहन्मां दृष्टापि । ततः सा मदिरैकला ॥ ४२२ ॥ पश्यंती मम
 दृष्टिं सा । प्राप गाढं स्मरज्वरम् ॥ सिस्वेद च चकंपे च । संसुमोह च तदशा ॥ ४२३ ॥
 आवयोर्दृष्टिसंयोगाद्-व्यक्चिन्होदयकथत् ॥ तेततिः सारश्चिर्नावं । कंदर्पहुमदोहदम् ॥ ४२४ ॥

नामे मनोहर पुत्री छे. ॥ ४२१ ॥ तेणीए झरखामां बेडां थकां मने जतो जोयो; तयारे तेज समये काम-
 देवरूपी पारधिण तेणीने हरिणीनी पेटे हणी. ॥ ४२२ ॥ बली मारी दृष्टि पण लीलाथी ते झरखापर
 पछी; एवी सीते देव्याथीज ते मदिरैक्षणाय मने मोहित कयो. ॥ ४२३ ॥ बली मारी दृष्टिने जोती थकी
 ते अत्यंत कामज्वरने प्राप्त थइ; पसीनो थयो, कंपवा लागी, तथा तेने बदा थइने मोहित थइ. ॥ ४२४ ॥
 प्रगाद चिन्हवाला एवा अमारी दृष्टिना संयोगथी, कामदेवरूपी वृक्षने दोहद सरखो एवो अमारी भाव

सना करि. ॥ ४०९ ॥ अने कहुं के, हे राजन् ! साहं थयुं के, तें ताहं पुरुषातन तज्युं नहीं; अने खरेखर
 तें महान पूर्वजोनुं कुल योभाव्युं. ॥ ४१० ॥ वली सुद्धरुपी ससुद्धमां अवगाहन करता एवा तें दीनता
 धारण करी नथी; माटे हवे फरीने उठीने तारे युद्ध करवुं लायक छे. ॥ ४११ ॥ त्यारे विभाकरे कहुं के,
 हवे सुद्धथी तों सधुं; वर्ला हुं ताराथी केवल तलवारथीज नहीं, पण तारा सदाचारथी पण हुं जीता-
 यो छडं. ॥ ४१२ ॥ पळी कनकक्षेत्रे तेने रथमां बेसाज्यो, अने वंहुनी पेटे मिष्ट वचनोथी तेंणे तेने आनंद

उत्तश्च साधु पृथ्वीश । न त्यसं पौरुषं त्वया ॥ पूर्वपुरुषसिंहानां । ध्रुवं कुलमदंकुतम्
 ॥ ४१० ॥ गाहमानेन युद्धादिषु । दैन्यं न स्वीकृतं त्वया ॥ उत्थाय पुनरप्युच्चैः—स्तन्नवान्
 योद्धुमर्हसि ॥ ४११ ॥ ततो विनाकरः प्राह । युद्धेनालमतःपरम् ॥ जितोऽस्मि चरितेनापि ।
 कृपाणेनैव न त्वया ॥ ४१२ ॥ ततो निवेशयामास । रथे कनकक्षेत्रः ॥ तं समाह्वाय-
 मास । वंभुवस्त्विनयथा गिरा ॥ ४१३ ॥ समानीयाथ विमया—ननां रत्नवतीं तथा ॥ जित्वा
 कनकचूंभोऽरीन् । प्रविशेश पुरं निजम् ॥ ४१४ ॥ तदा च पश्चिदोकानां । ससुद्धापः श्रुतो
 मया ॥ जगत्यप्रतिमद्वोऽयं । प्रतापी नंदिवर्धनः ॥ ४१५ ॥ इमं समरसेनं च । यो जिगा-
 यैकहेतया ॥ तस्य धैर्यं च वीर्यं च । को वा वर्णयितुं क्षमः ॥ ४१६ ॥ एतेनोग्रप्रतापेन ।
 श्लाघ्यं नगरमप्यदः ॥ ज्ञानुनेव नन्नो जनाः । स्फुरत्किरणराजिना ॥ ४१७ ॥

पमाज्यो. ॥ ४१३ ॥ हवे कनकचूड शत्रुओंने जीतीने, तथा विमंलानना अने रत्नवतीने लेहने नगरमां
 दाखल थयो. ॥ ४१४ ॥ हवे ते समये मं लोकोनी एवी वाणी सांभली के, आ प्रतापी नंदिवर्धन जगत-
 मां अप्रतिमलु छे, अर्थात् तेना जेवो बीजो कोइ पराक्रमी नथी. ॥ ४१५ ॥ केम के, तेंणे इम अने
 समरसेनने एक क्रीडामात्रमांज जीत्या; माटे तेना धैर्य अने पराक्रमने वर्णवचाने कोण समर्थ
 छे ॥ ४१६ ॥ स्फुरायमान किरणोनी श्रेणिवाला सूर्यथी जेम आकाशभाग, तेम अत्यंत प्रतापी एवा

धसाराथी दुःखित थया थका, पोताना स्थानना भंगनी दिल्गिरिथी पीडाया थका पक्षिओनी पेडे नाथी गया. ॥ ४०२ ॥ हवे विभाकर कनकशेखरनी साथे लडतो हतो, तथा हथीयारो खुटवाथी तेणे तेनापर आश्रेयादि शस्त्रो मूक्यां. ॥ ४०३ ॥ त्यारे तेणे पण आप्यादिक (जल संबंधि आदिक) प्रति शस्त्रोथी ते शस्त्रोने दूर कर्था; त्यारे विभाकर तलवार लेहने रथथी नीचे उतर्या. ॥ ४०४ ॥ गुफामां रहेला जेम सिंहने, तेम रथमां वेडेला एवा मने, पृथ्वीपर रहेला एवा आ विभाकर साथे युद्ध करवुं लायक नहीं, एम हवे कनकशेखरे विचार्युं. ॥ ४०५ ॥ एम विचारिने ते पण खड्ड लेहने पृथ्वीपर उभो

विनाकरोऽथ कनक-शेखरेण रणोद्यतः ॥ विनास्त्रस्तदुपर्यस्त्रा-एयाश्रेयादीन्यमू-
मुचत् ॥ ४०३ ॥ तान्यवारयदाप्याद्यैः । प्रतिशस्त्रैरसावपि ॥ कृपाणं स्पंदनाद्विन्न-दथोतीर्णा
विनाकरः ॥ ४०४ ॥ रथस्यस्य न मे युद्धं । नृस्येनानेन युज्यते ॥ हरेर्दरीस्यस्येवेति । दध्यौ
कनकशेखरः ॥ ४०५ ॥ सोऽपि नृमाविति ध्यात्वा । स्थितः खड्गवतासखः ॥ चक्राति करण-
न्यासं । नृत्यंताविव तावुन्नौ ॥ ४०६ ॥ उक्त्विमखड्गावन्योन्यं । वड्यांतौ तौ विरेजतुः ॥
कल्पान्तपवनकुब्धा-बुद्धेलाविव वारिधी ॥ ४०७ ॥ अपातयत्समाहत्य । ततः
कनकशेखरः ॥ विनाकरं गतो मूर्ध्नि । स निडां श्रमजामिव ॥ ४०८ ॥ आश्वासितोऽथ
कनक-शेखरेण विनाकरः ॥ वायुदानादिना स्वीय-कीर्त्यायुर्वृद्धितुना ॥ ४०९ ॥

तथा जाणे तेओ बन्ने नाचता होय नहीं जेम, तेम करणन्यास करवा लाज्या. ॥ ४०६ ॥ उंचां करेल छे, खड्गो जेमणे एवा तेओ बन्ने उडलता थका, कल्पान्त कालना पवनथी क्षोभ पामेला एवा जाणे ससुद्रो होय नहीं जेम, तेम शोभता हता. ॥ ४०७ ॥ पडी कनकशेखरे विभाकरने मारिने पाड्यो; तेथी थाकथी थपली निद्राने जाणे होय नहीं जेम, तेम ते मूर्ध्निने प्राप्त थयो. ॥ ४०८ ॥ हवे कनकशेखरे विभाकरने पोतानी कीर्तिना आयुष्यनी वृद्धिना हेतुरूप एवा पवनादिकथी आश्वा-

भंगुर धनुः ॥३९४॥ पण अमो त्रणे नायको पाछा हत्या नही; तयारे त्रिवेदिओ जेम अरिहंतो प्रते, तेम
 ते अमारा शत्रुओ पण अमारा प्रते धसी आव्या. ॥३९५॥ हवे देदीप्यमान अंगवाला एवा में, क्रूरचित्त
 नामनी गुटिका खाहने, युद्ध माटे आक्षेप सहित समरसेन राजान बोलाव्यो; ॥३९६॥ तयारे ते पण प्रस्य-
 कालना वरसाद तुल्य थहने हथीयारोने वरसावतो थको मारी सामे धसी आव्यो, पण पुण्योदयना प्रभा-
 वथी ते मने पराभव करी शक्यो नही. ॥३९७॥ हवे हिंसातथा वैश्वानरथी भयंकर थएला एवा में तेने भालां-
 थी हण्यो, अने तेथी नायक विनातुं तेनुं सैन्य कागडाओनी पडे नाशी गयुं. ॥३९८॥ हवे कनकचूडनी
 पराङ्मुखं न चक्षिता । नायकास्तु त्रयो वयम्॥अन्यागताः परेऽप्यस्मां-स्त्रयीविद इवाहंतात्
 ॥ ३९५ ॥ त्रुक्त्वाऽथ नास्वरंगेन । क्रूरचित्तान्निषां गुटीम् ॥ मया सक्षेपमाहूतो । योद्धुं
 समरसेनराट् ॥ ३९६ ॥ वर्षन्नखाणि सोऽप्यगात् । प्रलयान्नोदसोदरः ॥ पुण्योदयप्रत्ना-
 वात्तु । मयि प्रन्वति स्म न ॥ ३९७ ॥ हिंसावैश्वानरोन्नेण । मया शक्या हतोऽथ सः ॥
 निनार्यकं वदं तस्य । काकनाशं पलायितम् ॥ ३९८ ॥ दमः कनकचूर्णेन । मयाऽष्टान्नि-
 हितो हुमः ॥ गोमायुनेव सिंहस्य । त्वया तातस्य को रणः ॥ ३९९ ॥ युक्तयुद्धेऽसि धी-
 रश्वे-न्ममात्रिमुखमेहि तत् ॥ दिनः समरसेनादि-स्तववेदे न मे श्रमः ॥ ४०० ॥ इत्या-
 क्षिसोऽतिवेगेन । समामन्यापतन् हुमः ॥ निहितेनार्धचंद्रेण । विद्युद्धेन पातितः ॥ ४०१ ॥
 पतितेऽथ हुमे तस्य । सैनिकाः शकुना इव ॥ स्वस्थानन्नंगशोकार्ताः । प्रोक्षिताः प्रसरद्गताः४०२॥
 साथे लडता एवा हुमने में बोलाव्यो; अने कहुं के, शियालनी साथे जेम सिंहनुं, तेम तारी साथे आ-
 पिताजीतुं युद्ध शा कामतुं छे ? ॥ ३९९ ॥ माटे योग्य युद्ध करवामां जो तुं हुशियार होय, तो मारी
 सामो आव ? समरसेनरुपी पर्वतने तो में छेचो छे, तयारे तने छेदवामां मन मेहेनत पडे तेम नथी.
 ॥ ४०० ॥ एवी रीते आक्षेप करीथी ते हुम वेगथी मारी सामे धसी आव्यो, तयारे में पण तेने विजली
 सरखा तीक्ष्ण अर्धचंद्र नामना खड्गथी पाड्यो ॥ ४०१ ॥ हवे एवी रीते हुम पडते छते तेना सैनिको,

हवे स्यां नंदन राजानो वृत मारीपासे उभो हतो, तेने में पूछुं के, हे विकट ! आ त्रण नायको कोण छे ? ॥३८७॥ त्यारे तेणे कहुं के, जे डावे पडखे उभो छे, ते विभाकरना पितानो सेनापति अने कलिगनो प्रख्यात राजा समरसेन छे. ॥ ३८८ ॥ बली तारी सन्मुख ते आवेलो छे; तथा सैन्यना मध्यभागे जे छे, ते कनकचूडपर धसेलो, तेनो मामो, तथा बंग देशनो राजा हुम छे. ॥ ३८९ ॥ अने सैन्यनी जमणी बाजु-ए आ साक्षात् विभाकर छे; अने ते कोधि थइने आ नजदीकमांज कनकशेखरपर धसेलो छे. ॥ ३९० ॥

इतश्च नंदनोर्वाशा-इतोऽन्यर्षिस्थितो मया ॥ पृष्टो विकट जानीषे । कएते नायकास्त्रयः ॥ ३८७ ॥ स प्राह वामपार्श्वे यः । सेनायाः स कदिंगराट् ॥ ख्यातः समरसे-
नाख्यो । विनाकरपितुः पतिः ॥ ३८८ ॥ आस्ते त्वत्संमुखः सोऽयं । मध्ये सैन्यस्य
यः स च ॥ प्राप्तः कनकचूमं तन्मातुलो बंगराट् हुमः ॥ ३८९ ॥ सैन्यदक्षिणत्रागस्थ-श्चायं
साक्षाद्विनाकरः ॥ अहू एव कुपितः । प्राप्तः कनकशेखरम् ॥ ३९० ॥ वदत्येवेति विकटे ।
तत्रं युद्धं सुदारुणम् ॥ वृष्टिभिः शरधाराणां । तत्रं मार्तण्डलम् ॥ ३९१ ॥ युक्कुक्नट-
ह्विन-कुंत्त्रिकुंत्त्रस्थलोज्जैः ॥ असन्नावः खपुष्पाणा-मपास्तस्तत्रमौक्तिकैः ॥ ३९२ ॥ बाण-
वृष्ट्या नटह्विन-मातंगास्त्रप्रवाहतः ॥ खड्गविद्युद्विलासैश्च । प्रावृट्कालस्तदाऽजनि ॥ ३९३ ॥
नग्नमस्महदं सर्वं । तत्रे युद्धेऽथ तादृशे ॥ तर्कपाठ इव स्वांत-मव्युत्पन्नस्य कर्कशे ॥ ३९४ ॥

एवी रीते विकट कहेंते छते, भयंकर युद्ध शीरु थयुं; तथा बाणोनी श्रेणिओथी सूर्यमंडल छवायुं. ॥३९१॥ युद्धमां क्रोध पाभेला एवा सुभटे छेदलां हाथीनां कुंभस्थलोमांथी निकलेलां मोतीओथी स्यां आकाश-
पुष्पोनुं अह्वतापणुं दूर थयुं. ॥ ३९२ ॥ बाणोनी वृष्टिथी सुभटोए घायल करेला हाथीओना रुधिरना
प्रवाहथी, तथा तलवारो रूपी बीजलीओना विलासोथी ते वज्रते वर्षा क्रतुनो समय थयो. ॥ ३९३ ॥
आकरो तर्कपाठ होते छते जेम अव्युत्पन्न माणसनुं मन, तेमतेवी रीतनुं युद्ध होते छते अमारुं सर्व लरकर

मं हिंसा तथा वैश्वानरहं पराक्रम जाणयुं, पण जे पुणयोदयतुं खरं पराक्रम हतुं, ते मं न जाणयुं ॥ ३७८ ॥
 पडो जय मेलवीने अमो कुशावर्त नगरमां पहाँचया; त्यां कनकचूडे खुशी धरने मोटी उरसव कर्पो-
 ॥ ३७९ ॥ हवे कनकशेखरे विमलानना साथे, तथा मं रत्नवती साथे प्रेमर्था लग्न कर्पो ॥ ३८० ॥ हवे
 ज्ञान दिवसो गयाथाद कौतुकवाली एवी ते वझे स्त्रीओ अमारी रजा लेहने चूतचूक नामना उद्या-
 नमां क्रीडा करवा गह. ॥ ३८१ ॥ तेओने कोइक हरी गयुं; एवी रीते ते समये कोलाहल थयो; त्यारे
 अमाहं सज थएलं लरकर तेनी पाळल गयुं. ॥ ३८२ ॥ पडो ते अमारां उत्साहि लरकरे, हाथी जेम
 ततो लव्यजयाः प्राप्ताः । कुशावर्तपुरे वयम् ॥ तुष्टः कनकचूनोऽथ । विहितश्चोत्सवो महान्
 ॥ ३७९ ॥ जपयेमेष्य कनक-शेखरो विमलाननाम् ॥ मया रत्नवती पाणौ । गृहीता प्रेम-
 निर्भरम् ॥ ३८० ॥ गते ते कौतुकाहिते । व्यतीतेऽथ दिनत्रये ॥ चूतचूकमुद्यानं । क्रीडि-
 तुं नः किलाङ्गया ॥ ३८१ ॥ हते ते केनचिद्विति-तदा कोलाहलोऽजनि ॥ गतं तदनुमार्गण ।
 सज्जमस्मह्वयं ततः ॥ ३८२ ॥ प्राप्ता परचमूः खिन्ना । मोत्साहेन वदेन नः ॥ करिषीव
 करिद्विषा । त्रयेनेतेव कपोतिका ॥ ३८३ ॥ श्रुत्वा विनाकरं तत्र । तच्चौरं तमवाद्यम् ॥
 पुरुषो नव युद्धाय । रे पापिष्ठ क गड्ढसि ॥ ३८४ ॥ प्रवाहा इव गंगाया—स्त्रयस्तद्वननायकाः ॥
 ततो ववद्विरेऽस्माकं । शंसुखं योद्धुमिहवः ॥ ३८५ ॥ अहं कनकचूरुश्व । तथा कनकशेखरः ॥
 त्रयोऽप्यभिवदुद्दीप्ता । स्त्रीनमून हंतुमुद्यताः ॥ ३८६ ॥

हाथणीने, तथा बाज जेम होलीने, तेम ते दाडुनी थाकेली सेनाने पकडी पाडी. ॥ ३८३ ॥ हवे त्यां
 विभाकरने तेओनी चोर जाणीने मं तेने कहुं के, अरे ! पापीष्ठ ! तुं कयां जाय छे ? लडवाने तैयार था
 ॥ ३८४ ॥ ते समये जाणे गंगाना प्रवाहो होय नही जेम, तेम युद्ध करवाने इच्छता एवा तेना लरक-
 रना ज्ञान नायको अमारी सांम आव्या ॥ ३८५ ॥ त्यारे हे, कनकचूड, अने कनकशेखर
 मए अमो जणे अग्निनी पेडे जावल्पमान थया, अने ते ज्ञाने मारवाने तैयार थया. ॥ ३८६ ॥

धसी आव्यो. ॥ ३६९ ॥ तेज वल्लते मने वैश्वानरे संकेत करवाथी हुं लडवाने तैयार थयो, अने क्रूरचित्त नामनी एक गोली खाइने हुं अत्यंत तापवालो थयो. ॥ ३७० ॥ हवे शुद्ध करता तथा डंचा हाथवाला एवा अमो बन्नेनो संरंभ वनना हाथीओ सरखो भयंकर थयो. ॥ ३७१ ॥ देवे दीधेल छे वर जेने एवा पण ते चोरोना स्वामिनां बाणो, पुण्योदयरूपी बखतरवाला एवा मने पीडाकारक न थयां. ॥ ३७२ ॥ हवे ते चोरोना नायकने में पाणी तथा बीजली विनाना मेव सरखो हथीयार अने धनुष्य रहित कर्यो. ॥ ३७३ ॥ पडी तेणे रथथी उत्तरीने हाथमां तलवार लीथी, तेथी ते पर्वतपरथी उत्तरता अने फाडेली

संरंजो न्नीषणः सोऽनूद्--द्वयोर्युद्धं प्रकुर्वतोः॥कणामुक्तिसकरयो । वैन्ययोर्द्विपयोरिवा॥३७४॥
 सुरदत्तवरस्यापि । चरटेशस्य नेषवः ॥बाधाकृतो ममानूवन् । पुण्योदयसुवर्मणः ॥३७५ ॥
 अथाऽसौ चरटाधीशो । हतास्त्रश्चिन्नकामुर्कः ॥ गदितान्बुतनिक्वीन-मेधतुड्यो मया कृतः
 ॥ ३७६ ॥ स्यंदनादवतीर्थसौ । करवाद्यं करेऽदधत् ॥ रेजे . समापतन्नन्दि-रूढंष्ट्र इव
 केसरी ॥ ३७४ ॥ हिंसवैश्वानरेप्रेण । छिन्नमस्य मया शिरः ॥ अर्द्धचंडिणाद्धिर्गुं ।
 वज्रेषेव विनौजसा ॥ ३७५ ॥ स्फुटितैव तदा शक्ति--शुक्तिः सा परिमोषिणाम् ॥ तन्मुक्ता-
 द्दिरिवामत्यैः । पुष्पवृष्टिः कृता मयि ॥ ३७६ ॥ प्रपन्नः सर्वचरटै--स्ततश्च हतनायकैः ॥
 स्वामित्वेनाहमसुरैः । सुरेद्र इव कांतिमान् ॥ ३७७ ॥ तदेतत्सकलं हिंसा--वैश्वानरबलं
 मया ॥ ज्ञावितं न तु यत्तथ्यं । पुण्योदयविजृम्भितम् ॥ ३७८ ॥

डाढावाला केसरी सरखो द्योभवा ज्ञाप्यो. ॥ ३७४ ॥ पडी हिंसा तथा वैश्वानरथी भयंकर एवा में वज्रथी इंद्रे जेम पर्वततुं शिखर तेम तेनुं मस्तक अर्द्धचंद्र नामना खड्गथी छेदी नाखुं. ॥ ३७५ ॥ हवे ते वल्लते ते चोरोनी शक्तिरूपी छीप फुटीज गइ; अने तेमांथी नीकलेली जाणे मोतिओनी श्रेणि होय नहीं जेम, तेम मारापर देवोए पुष्पवृष्टि करी. ॥ ३७६ ॥ पडी हणाएला नायकवाला एवा सर्व चोरोए, असुरोए कांतिवाला एवा इंद्रने जेम, तेम मने स्वामितारिके स्वीकार्यो. ॥३७७॥हवे आ सघळं

हृव ते वात स्वीकारिणे मं मार्गमां जतां थकां हरिणादिक हजारी वनना जीवोने हण्या ॥३६१॥ पडी हिंसाए
 मारापर प्रसन्न थइने मने सांस्कारिक तेज आण्युं; अने तेथी वैश्वानरना वचननी मने प्रतीति थइ ॥३६२॥
 एवी रीते अमो कनकचूडना देशनी नजदीक गया; हवे त्यां एक विषमकूट नामे मोटो पर्वत छे ३६३॥
 ते पर्वतमां कनक चूडना देशने उपद्रव करनारा, तथा कुटिल आशयोवाला अंबरीष नामना लुंढाराअशे
 छे ॥ ३६४ ॥ तेअोने पूर्वे कनकचूड बहु हेरान कर्षा हता, तेथी तेअोए कनकशेखरने आवती जाणीने
 ततः सांस्कारिकं तेजो । हिसया मे प्रसन्नया ॥ इत्तं वैश्वानरगिरां । जातः सुप्रत्ययस्ततः
 ॥ ३६५ ॥ इत्थं कनकचूर्नस्य । देशान्घर्षे वयं गताः ॥ तत्र चैकोऽस्ति विषम--कूटो नाम
 महान्गिरिः ॥ ३६३ ॥ तस्मिन् कनकचूर्नस्य । मंजोपश्वे रताः ॥ अंबरीषान्निघाः संति ।
 लुंढाकाः कुटिलाशयाः ॥ ३६४ ॥ पूर्वं कनकचूर्नेन । बहुशस्ते कदर्थिताः ॥ तैर्वर्त्मरुद्धमेष्यंतं-
 झाल्वा कनकशेखरम् ॥ ३६५ ॥ प्रत्यासन्ने बलेऽस्माकं । ते चौरा झगुपस्थिताः ॥ व्याजा इव
 महामंत्रैः--कुंडलीकृत्य मंजवे ॥ ३६६ ॥ तन्ने युक्ते रिपुभ्योऽस्मत् । सैनिका दुदुवुस्ततः॥
 व्यालेभ्यो मंत्रविध्यर्षे--स्खलिता मांत्रिका इव॥ ३६७ ॥ प्रसर्पिण्याथ लुंढाक-सैनया भ्यान-
 तां ययौ ॥ जाययेव शशी राहोः । सद्यः कनकशेखरः ॥ ३६८ ॥ अत्रांतरे च प्रवर-सैन
 इचरटनायकः ॥ मामभ्यापतितो मेघ-सुन्नतं शरन्नो यथा ॥ ३६९ ॥ संक्षितोऽहं तदा
 वैश्या-नरेणायोधनोद्यतः ॥ क्रूरचित्तगुटीमेकां । नुत्वा जातोऽतितापवान् ॥ ३७० ॥
 मार्गं रूंध्यो ॥ ३६५ ॥ हवे अमाहं लक्ष्मण नजदीक आव्याथी, महामंत्रोथी मंडलमां जेम हुंचलां वलीने
 सर्पां आवे, तेम तुरत ते चोरो आव्या ॥ ३६६ ॥ पडी ते शत्रुओ साथे युद्ध थाने जते, मंत्रनां विध्य-
 र्थयां स्वलित थएला गारुडीओ जेम सर्पोथी तेम अमाराल लक्ष्मणी त्यांथी नाशी गया ॥ ३६७ ॥ हवे
 राहुनी ज्ञायाथी जेम चंद्र, तेम धसी आवती एवी ते लुंढाराओनी सेनाथी कनकशेखर तुरत म्लानि
 पाभ्यो ॥ ३६८ ॥ एदलामां चडेला मेघपते जेम सिंह तेम प्रवरसेन नामनो ते चोरोनो नायक मारापर

तेनाथी भिन्न नहोती. ॥ ३५३ ॥ हवे मने ते मनुष्यगतिमां आवेलो जाणीने त्यांथी आधी, अने सेहथी तेणिए पोताना पुत्र वैश्वानरने स्वजन वर्गनी वात कही. ॥ ३५४ ॥ मखेल छे ते वृत्तांत जेने एवा ते वैश्वानरने मनमां एवो अभिलाष उल्लसायमान थयो के, आने हुं दुरभिसंघ राजा पासेथी तेनी कन्या अपावुं. ॥ ३५५ ॥ हवे बाह्य परिवारथी सुक्त थएला एवा मने तेणे त्यां जवामादे कहुं; त्यारे तेना वचनथी हुं त्यां गयो, अने ते हिंसाने परणीने हुं पाडो मारा लक्षकरमां आव्यो. ॥ ३५६ ॥ हवे हुं ते हिंसा तथा आजगाम नुगतौ समुपेतं । मामसौ समधिगम्य ततोऽपि ॥ स्नेहत्वा निजसुताय च सर्वं । वह्ये स्वजनवर्गमवादीत् ॥ ३५४ ॥ लब्धतद्भ्यतिकरस्य च तस्य । प्रोह्वत्वात्स मनसोऽन्नि- निवेदाः ॥ दापयामि यदुत द्रुतमस्मै । कन्यकां दुरन्तिसंधिनूपेण ॥ ३५५ ॥ मामथैष गमनार्थ- मवादी—तत्र बाह्यपरिवारविसुक्तम् ॥ तद्गिराह्मपि तत्र गतस्ता--मागतश्च परिणीय बले स्वे ॥ ३५६ ॥ अप्र गज्जनहं हिंसा-वैश्वानरयुतः पथि ॥ दीप्तो दंष्ट्रामहाफाल-कराल इव केसरी ॥ ३५७ ॥ अप्र वैश्वानरः प्राह । कृतकृत्योऽस्म्यहं सखे ॥ कीर्तिप्रासादमारूढो । योग्यं योग्येन योजय- न् ॥ ३५८ ॥ कर्तव्योऽस्याः प्रसादाय । सागसां वाऽप्यनागसाम् ॥ वधस्त्वयाऽविमृश्यैव । मम वाक्याऽनुयायिना ॥ ३५९ ॥ मतोऽप्यधिकं ते तेजः । प्रसन्नैषं प्रदास्यति ॥ यस्य ब्रह्मां- र्जनांसिपि । द्रुतिर्नैवति तापतः ॥ ३६० ॥ तथेति प्रतिपद्याथ । गज्जता मयका पथि ॥ हरिणाद्या हता हंत । वन्या जीवाः सहस्रशः ॥ ३६१ ॥

वैश्वानर सहित मार्गमां जतो थको, दाढा अने महाफालथी भयंकर एवा केसरीसिंह सरखो द्योभवा लाज्यो. ॥ ३५७ ॥ हवे वैश्वानरे कहुं के, भिन्न ! हवे हुं कृतार्थ थयो; तथा योग्यने योग्यनी साथे जोडतो थको हुं कीर्तिरूपी मेहेलपर चब्धो. ॥ ३५८ ॥ हवे तारे आ हिंसाने खुदा करवा मादे मारां वचनथी अप- राधी अथवा निरपराधि प्राणीज्योतो पण वगर विचारे वध करवा. ॥ ३५९ ॥ वली आ हिंसा खुयी थवाथी तने माराथी पण अधिक तेज आपयो, के जे तेजना तापथी ब्रह्मांडमां पण खेद थाय छे. ॥ ३६० ॥

चाली, तथा महा अपवित्र एवी "निकरुणाता" नामे राणी हती. ॥ ३४७ ॥ ते राणी हसैकां मलीन हती
 तो पण ते दुर्बुद्धि पतिने बहु माननीक होती, तेमां आश्चर्य नथी, केमके, पापकार्योनी ममता रूपी छे
 समता जेणीने एवी जे शूकरी, ते हुं शूकरने कहाली नथी लागती ? ॥ ३४८ ॥ तेने प्रकट रीते विक्राल
 रूपवाली, तथा झेरना पुदथी जाणे घडी होय नही जेम तेवी, तथा पोताना जन्मथी पण ते नगर, पिता
 अने माताने वृद्धि करनारी एवी हिंसा नामनी दीकरी छे. ॥ ३४९ ॥ तेणिला नाममात्रथी पण लोको
 बहु खेद पासीने त्रास पासे छे, बली तेणीने जोहने दिजाओमां राखेल छे आतुर नेत्र जेणे एवी कथो
 सा नितान्तमतिनापि हि पत्यु—दुर्द्वेषो बहुमतेति न चित्रम् ॥ पापकर्मममतासमता या ।
 शूकरी किमु न शूकरक्या ॥ ३४८ ॥ तत्सुतास्ति विकटस्फुटरूपा । कावकूटपुटसंघटितेव ॥
 तरुरस्य च पितुश्च जनन्या । वृद्धिक्त् स्वजननादपि हिंसा ॥ ३४९ ॥ नाममात्रकवना-
 दपि तस्या । ख्यासमेति जनता धनतापा ॥ स्याच्च द्विहु निहिततुरनेत्र—स्तासुदीक्ष्य न्नुवि
 को न विविहुः ॥ ३५० ॥ तादृशी न नृजगंडफणादी । नांतरात्रिरपि नो यमजिव्हा ॥
 नापि चंनपवनकुञ्जितोच्चै—र्नीपणा प्रलयवारिविवेदा ॥ ३५१ ॥ रक्ततोऽथ पुरतामसचिंतं ।
 द्वेषसिंधुरपतेः प्रियपत्नी ॥ गर्निष्णी निजपुरात्समुपेता । रौद्रचिन्तनगरे मम धात्री ॥ ३५२ ॥
 तद्भूपाग्रहसुखादथ तस्थौ । सा कियंतमपि तत्र च कालम् । द्वेषसिंधुरपतिप्रतिबद्धो । यत्सदा
 स हि नृपस्तदन्निवः ॥ ३५३ ॥

माणस पृथ्वीमां पेंसवानी इच्छा नथी करतो ? ॥ ३५० ॥ ते हिंसा सरखी शोषनागनी फणांनी ओणि,
 कालरात्रि, यमनी जीभ तथा प्रचंड वायुथी क्षोभ पासेली कल्पान्त कालना समुद्रनी डोल पण भयंकर
 नथी. ॥ ३५१ ॥ हवे तामसचित्त नामना नगरनुं रक्षण करता एवा द्वेषसिंधुरपति राजानी कहाली
 छी, तथा मारी धावमाता गर्भिणी थह थकी पोताना नगरथी रौद्रचित्त नामना नगरमां आवी. ॥ ३५२ ॥
 हवे ते राजाना आग्रहथी ते त्यां केटलोक बखत रही; केमके, द्वेषसिंधुरपतिनी मित्राहवालो ते राजा

होवाथी ते वचन स्वीकार्युं ॥ ३४० ॥ पढी पिताए सैन्य आपीने अमीने रवाना कर्या; त्यारे वैश्वानर
अने पुण्योदय पण मारी साथेज आया. ॥ २४१ ॥ हवे, चालतां थकां अमो केदलोक रस्तो
ओलंगी गया; पढी वैश्वानरे मने दिलोजान मित्र करवाने इच्छयुं. ॥ ३४२ ॥ हवे कोइ रीते एकठा
थएला एवा पापीना समूहथी बनावेळुं, अपीतिनी श्रेणिओनी जन्मश्रुमि सरखुं, तथा नरकना मार्ग
रूप एवुं “ रौद्रचित्त ” नामे विशाल नगर छे. ॥ ३४३ ॥ ते नगरमां, जणे श्रुवनाने ताप आपवाभांज
रसिक एवा लोको छे, के जेओ ज्वालाओना समूहथी पुष्ट थएला अभिनी पेटे पोताने बालीने परने पण

दत्वा तातेन सैन्यौष-मावां प्रस्थापितौ तदा ॥ मयासहगतौ वैश्वा-नरपुण्योदयावपि ॥ ३४१ ॥
दत्तं प्रयाणकं मार्गो । दंघितश्च कियानपि ॥ बाढं प्रणयिनं कर्तु-मैह्वद्वैश्वानरोऽथ माम् ॥ ३४२ ॥
वर्तते पुरमितश्च कुतश्चित् । पिंभिनैः कृतमवद्यसमूहैः ॥ रौद्रचित्तमननीष्टततीनां । जन्म-
नूर्नरकवर्त्मविशालम् ॥ ३४३ ॥ संति तत्र न्नुवनत्रयताप-प्रापणैकरसिकाः खलु लोकाः ॥
ज्वालजालजटिलज्वलनाम्ना । ये परं खसुपदाह्य दहंति ॥ ३४४ ॥ तत्र शत्रुरनवद्यमतीनां ।
चौरसंग्रहपरो हतनीतिः ॥ चेतसास्ति विषमः स्मयनिद्रा-धूर्णितो दुरन्तिसंधिनरेद्रः ॥ ३४५ ॥
तत्प्रतापदहनस्य न तापं । केऽपि सोढुमिह संति स्मश्र्याः ॥ नोन्मिषत्यखिलदेहनृतांय-हू-
मपुंजन्नृतमीक्षणयुगमम् ॥ ३४६ ॥ पापकर्मकुशाला परपीना-ज्ञानशून्यहृदया पतिजका ॥
तस्य निःकरुणतान्निधेदेवी । पूतनाकृतिरपूततमास्ति ॥ ३४७ ॥

बाले छे. ॥ ३४४ ॥ त्यां पुण्यमतिओनी शत्रु, चोरोनी संग्रह करवामां तत्पर, नीतिने नाश करनारो,
चित्तथी विषम, तथा अहंकार अने निद्राथी धूर्णित थएलो एवो दुरभिसंधि नामे राजा छे. ॥ ३४५ ॥
तेना प्रतापरूपी अभिनां तापने सहन करवाने अहीं कोइ पण समर्थ नथी, तेम जेना अभिना शुंवाड्यानां
समूहथी भरेली सर्व प्राणीओनी आंखो उघडी शक्ती नथी. ॥ ३४६ ॥ ते राजाने पापकार्यामां
प्रवीण, तथा परना दुःखना ज्ञानथी शून्य हृदयवाली, पतिमां भक्तिवाली, राक्षसी सरखी मूर्ति-

नहीं, माटे तेणनिी इच्छा प्रमाणे करूं. ॥ ३३२ ॥ पळी परिवार सहित विमलाननाने रवाना करी, त्यारे
 रत्नवतीए विनंति करी के, हे पिताजी ! मने आ विमलानना प्रते (बहु) स्नेह छे. ॥ ३३३ ॥ वली
 शोक्यपणुं तो स्नेहना नाशमाटे थायछे, माटे हुं तेना मित्रनी स्त्री थइय, माटे तेणनिी साथे मने पण
 जवानी आज्ञा आपो ? ॥ ३३४ ॥ पळी तेणनिा पिताए स्नेहथी तेने पण ते साथे रवाना करी; हवे ते
 बडे कन्याओ उद्यानमां रही छे, अने मने अहाँ मोकल्यो छे. ॥ ३३५ ॥ दूतनी ते बाणीथी कनक-
 चूडने हर्ष अने खेद थयो; पळी ते कन्याओने आवास माटे तेणे स्वरसेनने हुकम कर्यो. ॥ ३३६ ॥ वली तेणे
 ततः सपरिवारैव । प्रहिता विमलानना ॥ रत्नवत्या च विद्मसं । स्नेहलास्यामहं पितः
 ॥ ३३३ ॥ सापत्न्यं स्नेहनाशायेत्येतद्विष्टसुहृत्प्रिया ॥ त्रिविष्याभ्यनुजानीहि । तन्मां
 गंतुं सहानया ॥ ३३४ ॥ ततः प्रस्थापिता पित्रा । स्नेहात्सापि तथा सह ॥ जन्ते ते वहि-
 रुद्याने । स्थिते स्तः प्रहितोऽस्म्यहम् ॥ ३३५ ॥ तद्वृत्तवाचा कनक-चूफो हर्षविषादज्ञाक् ॥
 कन्यावास्तकदानार्थं । स्वरसेनं न्ययोजयत् ॥ ३३६ ॥ दध्यौ च सुमहोऽप्येव । कुमारविरहानले
 सर्पिःक्षेपसमो जात-इत्येतान् प्राहिशोद्विह ॥ ३३७ ॥ व्यजिज्ञपविदं ह्येते । प्रेष्यः कनक-
 शोखरः ॥ रत्नवत्या वरो योग्य-स्तथाऽयं नंदिवर्धनः ॥ ३३८ ॥ तद्गौ यद्यपि वर्तेऽहं ।
 युष्मद्विरहकातरः ॥ महाप्रयोजनं मत्वा । तथापीदं निगद्यते ॥ ३३९ ॥ यातं तूर्णं कुशा-
 वर्ते । राज्ञो जनयतं मुदम् ॥ मिथोऽवियोगबुद्ध्यात्-दावाभ्यां स्वीकृतं वचः ॥ ३४० ॥

विचारुं के, आ सहान उत्सव छे तो पण ते, कुमारना विरह रूपी अग्निमां धी होमवासरखो छे; एम
 विचारि आ लोकोने तेणे अहाँ मोकल्याछे. ॥ ३३७ ॥ तेओ एम कहे छे के, आ कनकशोखरने अने रत्न-
 वतीना योग्य भर्ताररूप एवा आ नंदिवर्धनने मोकलचा. ॥ ३३८ ॥ वली हे भद्रो ! तमारा विरहथी
 जोके मने धणुं दुःख थाय छे, तो पण आ मोहुं प्रयोजन जाणीने हुं तमोने कहुं छुं के, ॥ ३३९ ॥ तमो
 तुरत कुशावर्ते जाओ ? अने राजाने हर्ष पमाजो ? त्यारे अमोए पण अमारा बन्धेनो वियोग थतो नहीं

तेने पुण्य अने लावण्यना भाजन सरस्वती, प्रभावती अने पद्मावती नामे बे पदराणीओ छे. ॥ ३२६ ॥
 तेओने विमलानना अने रत्नवती नामे पुत्रीओ छे; हवे कनकपुर नामना नगरहुं प्रभाकर नामे राजा राज
 करे छे. ॥ ३२६ ॥ ते प्रभाकर राजा प्रभावतीनो भाइ थाय, तथा तेने बंधुमती नामे स्त्री छे; बली तेओने
 विभाकर नामे पुण्यशाली पुत्र थयो छे. ॥ ३२७ ॥ हवे ते प्रभाकर अने प्रभावतीए पूर्वथी एवो संकेत
 कर्षो हतो के, जो आपण बन्नेमांथी कोइने पण पुत्र पुत्री थाय, तो परस्पर तेओनो विवाह करवो ॥ ३२८ ॥

उत्रे तस्य महोद्वयौ । पुण्यलावण्यनाजने ॥ एका प्रजावती नामा । परा पद्मावती तथा
 ॥ ३२५ ॥ तयोः पुत्र्यौ च विमला—नना रत्नवती क्रमात् ॥ इतश्च शास्ति कनक-पुरं राजा
 प्रजाकरः ॥ ३२६ ॥ स च भ्राता प्रजावत्या । स्तस्य बंधुमती प्रिया ॥ तयोर्विजाकरः पुत्रः ।
 संजातः पुष्यपेशलः ॥ ३२७ ॥ प्रजाकरप्रजावत्योः । संकेतोऽयमनूपुरा ॥ द्वेषौ यद्वावयोरन्य-
 तमपुत्रीसुतौ मिथः ॥ ३२८ ॥ विजाकरस्य विमलानना दत्ता तदाशयात् ॥ अन्यदा श्रुतवत्ये-
 षा । गुणान् कानकशेखरान् ॥ ३२९ ॥ ततः सा तद्गुणाकृष्टा । गुणातीतं जगन्नये ॥ ध्या-
 यंती योगिनीवास्था-त्यक्तनिःशेषकौतुका ॥ ३३० ॥ सदा सन्निहितत्वेन । रत्नवत्या तदाशयः ॥
 लब्धः प्रोक्तश्च ताताय । तेनापीदं विचारितम् ॥ ३३१ ॥ दत्ता विजाकरायेयं । तथाप्यस्या
 दृढग्रहे ॥ अपूर्णो जिवितं न स्या-दिति कुर्वे स्वयंवराम् ॥ ३३२ ॥

ते ठरावथी विमलाननानो विवाह विभाकर सार्थे कर्षो; एक दहाडो हवे तेणीए कनकशेखरना गुणो
 सांभल्या. ॥ ३२९ ॥ हवे त्थारथी ते विमलानना ते कनकशेखरना गुणोथी खंचाह थकी जणे जग-
 तमां अतिशय गुणोवाला एवा तेने ध्यावती थकी, सबलां कौतुकेने तजीने योगिनीनी पेटे रहे छे. ॥ ३३० ॥
 हसेशां पासे होवाथी रत्नवतीए तेणीनो आशय जाणयो, अने पिताने कह्यो, त्तारे तेणे पण जाणयुं के,
 ॥ ३३१ ॥ जोके आने विभाकरने आपी छे, तो पण आनो दृढ आग्रह अपूर्ण होते छते ते जीवी शकशे

सहित तुरत अर्हो आच्योः ॥ ३१६ ॥ एम कहीने ज्यारे ते मौन रख्यो, त्यारे सं तेने कहुं के, तं ते ठीक
 कर्तुं; केमके ज्यां पोताना मानने हानि थाय, तेवाओनी साथे मानीओए रहेंवुं, ते युक्त नहीं. ॥ ३१७ ॥
 केम के, अंधकारोनो उदय जोइने सूर्य थोभी जायछे, तथा ज्यां सुधि पोताना उदयनी हानि थती नथी,
 त्यां सुधिज ते आकाशमां रहे छे. ॥ ३१८ ॥ एवी रीतना मारां वचनथी संतुष्ट थइने कनकशेखर रख्यो,
 तथा अर्माए अरसपरस प्रेमरसथी दया दिवसो व्यतीत कर्यो ॥ ३१९ ॥ एदलामां अर्माने बोलाव्याथी अर्मा
 बन्ने पिताजीपासे गथा, एदलामां त्यां आवेला मंत्रिओए कनकशेखरने नमस्कार कर्यो. ॥ ३२० ॥ हवे
 इत्युक्त्वा विरते तत्र । मयोक्तं साध्वनुष्ठितम् ॥ युक्तो न मानिनां वासो । मानम्लानिकरैः
 सह ॥ ३१७ ॥ तमसामुदयं दृष्ट्वा । सूर्यः कावं प्रतीकते ॥ गगने तावेदेवास्ते । यावन्न स्वो-
 दयकृतिः ॥ ३१८ ॥ इत्थं मद्बचसा तुष्टः । स्थितः कनकशेखरः ॥ दशरात्रं व्यतीयाय । मिथः
 प्रेमरसावसम् ॥ ३१९ ॥ अत्रान्तरे समाह्वता—वावां तातांतिके गतौ ॥ मंत्रिणस्तत्र चायाता ।
 नताः कनकशेखरम् ॥ ३२० ॥ अप्पाह तातस्तं त्रड । त्वपित्रा प्रहिता इमे ॥ प्राप्नो मृत्युपमं
 दुःखं । त्वद्वियोगापिता तव ॥ ३२१ ॥ ज्ञात्वाथ चतुरद्वारा । स कारणमपक्रमे ॥ जयस्थले
 च संज्ञाव्य । स्थितिं तव मुदं दधौ ॥ ३२२ ॥ अयमेवास्य पापात्मा । जातोऽनर्थस्य कारणम् ॥
 इति निर्वासितो देशाद्—दुर्मुखः कुलसंयुतः ॥ ३२३ ॥ इतश्च तत्रैव दिने। इतः प्राह समागतः ॥
 अस्ति राजा विशालायां । नंदनः शत्रुगोत्रजित् ॥ ३२४ ॥

पिताजीए तेने कहुं के, हे भद्र ! तारापिताए आमने मोकल्या छे, बली तारा वियोगथी तारो पिता
 सह्यु खरखुं दुःख पाभ्यो छे. ॥ ३२१ ॥ पञ्जी चतुर मारफते तारुं नाथी जवानुं कारण जाणीने, तथा तने
 पञ्जी जयस्थलमां रहेलो जाणीने ते हर्षित थयो छे. ॥ ३२२ ॥ आ अनर्थनुं कारण आज पापी थयो छे, ए-
 म जाणीने राजाए दुर्मुख मंत्रीने कुटुंब सहित देशापर कर्यो छे. ॥ ३२३ ॥ एदलामां तेज दिवसे आवेला
 (एक) इते कहुं के, विशाला नगरीमां शत्रुओना कुटुंबोने भेदनारो नंदन नामे राजा छे. ॥ ३२४ ॥

हवे ते मंत्रीए भारो आशय जाणी कहुं के साखं थयुं के, तुं धर्ममां स्थिर थयो छे, में तो आ ताही परीक्षा करि.
 ॥३०९॥ एम कहीने ते मारीपासेथी चालतो थयो, त्यारे में विचारुं के, आ महादुष्ट पापी हवे गुं कररो? ते मा-
 लुम पडतुं नथी. ॥३१०॥ माटे प्रणिधि भारफते आतो स्वधलो भाव मारे जाणवो केसके खलनी सावचेती
 राखाथी दुष्ट ग्रहनी पेठे ते दोषकारक थाय नहीं. ॥३११॥ एम विचारिने में एक चतुर नामना प्रणि-
 धिने ते काम सोंथुं, त्यारे तेंणे तेमंजिनी तपास करीने मने कहुं के, तेमंजीए मोटा आवकोने बोलावीने
 अथाऽसौ मदन्निपायं । तब्ध्वाऽदीकमन्नाषत ॥ साधु धर्मे स्थिरोऽसि त्वं । परीक्ष्यं मया
 कृता ॥३१०॥ इत्युक्त्वाऽसौ महात्रयर्णा-निर्गतद्विचतितं मया॥ न ज्ञायते महादुष्टः । पापोऽयं
 किं करिष्यति ॥३१०॥ तदस्य प्रणिधिद्वारा । ज्ञावो हेयो मयाखिलः ॥ ज्ञातः स्यात् किल
 दोषाय । न दुष्टग्रहवत्खलः ॥३११॥ इति प्रयुक्तश्रुतुरो-दारकः प्रणिधिर्मया ॥ तत्स्वरूपं प-
 रिज्ञाय । मम तेन निवेदितम् ॥३१२॥ आहूयाऽसौ महाश्रावन् । रहस्येवमन्नाषत॥ प्रह्वो
 मे करो देयो । त्रवन्निः सुखमिहुन्निः ॥३१३॥ युगम् ॥ ततेनापि च तद् ज्ञातं । कृता
 गजनिमीदिका ॥ श्रुत्वेदं प्रणिधेर्बुद्धि । धूर्तापक्रमणे मया ॥३१४॥ यदि तातानन्निप्रेत-
 मकरिष्यदयं कुधीः ॥ तदाऽदास्यं फलं तस्य । पिता तु दुरतिक्रमः ॥३१५॥ कस्याऽप्यकथ-
 यित्वेदं । गूढमालोच्य चेतसा ॥ सहस्रमिन्नवृन्देन । तूर्णमत्र समागतः ॥३१६॥

गुप्तरीते कहुं के, जो तमोने सुखनी इच्छा होय, तो तमारे ज्ञानी रीते मने कर आपवो. ॥३१२॥ ॥३१३॥
 आ बातनी पिताने खबर पडता जतां पण तेमणे आंखआडा कान कर्या छे; एवी रीते प्रणिधिपासेथी
 सांभलीने में नाथी जवानो विचार कर्यो ॥३१४॥ (वली में विचारुं के,) जो आ कुबुद्धि
 मंत्री पिताजीने नहीं रूचतुं काम करते, तोतो हुं तेने तेनुं फल देखाडते, पण पिताजीने कंई कही
 शकाय तेम नथी. ॥३१५॥ हवे आ गुप्त वृत्तांत कोइने पण कहाविना फक्त मनथी विचारिने भित्री

रीशोने में करर्था सुक्त कर्या, तथा नवा धर्मीशोनी विरुषे करीने पूजा करी. ॥ ३०० ॥ त्पारे सूर्योदयथी
 जेम कमलो तेम जैना मफुल्लित थया, पण दुसुंख नामनी संधि शुषडनी पेठे द्वेष पाम्पो. ॥ ३०१ ॥ पडी
 ते दुष्टे पिताजीने शुष रीते कहुं के, कुमारे तो सर्व लोकोने उच्छुंखल कर्या. ॥ ३०२ ॥ बली कुमारनी
 कृपाना अर्थी एवा धणा माणसो जैनी थया छे, तेशी करविनानी प्रजामां आपनी आज्ञा तो
 फक्त वचनरूपज छे. ॥ ३०३ ॥ कुमारनुं आ अलौकिक आचरण सारं नथी, बली अनीतिरूपी
 बलतरवालाना अंगमां शत्रुशोनां बाणी प्रवेश करे छे. ॥ ३०४ ॥ त्पारे (मारा) पिताए कहुं के, जो एम
 तदा प्रोजुंझितं जैनैः । सूर्योदय इवांबुजैः ॥ अमात्यो दुसुंखो द्वेषं । ययौ कौदिकव-
 त्परम् ॥ ३०५ ॥ ततो रहसि तातस्य । प्रोक्तं तेन दुरात्मना ॥ लोकः सर्वः कुमारेण । राज-
 नुहुरवलीकृतः ॥ ३०६ ॥ कुमारस्य प्रसादाधीः । ज्ञयान् जैनो जनोऽजनि ॥ करहीने जने चैव ।
 माज्ञा वाङ्मात्रमेव ते ॥ ३०७ ॥ अलौकिकं कुमारस्य । वृत्तमेतन्न सुंदरम् ॥ अनीतिकव-
 चस्यांगे । प्रविशंति द्विषद्वराः ॥ ३०८ ॥ पिता प्रोवाच यद्येवं । त्वया सर्वं निवेद्यताम् ॥
 स्वयमेव कुमाराय । नाहं तं नाषितुं क्रमः ॥ ३०९ ॥ मासुपेत्याथ स प्राह । राजा लोकोप-
 रिस्थितः ॥ प्रतापी नानुवह्नोक-वशोऽथस्ताच्च धृतिवत् ॥ ३१० ॥ लोकान्निरंकुशीकृत्य ।
 राजधर्मव्यतिक्रमात् ॥ नाऽलीकधर्मवात्सल्यं । युक्तं ते नीतिगामिनः ॥ ३११ ॥ मया प्रोक्तं
 नवेदोषः । स्याद्दुष्टे चेन्नममाग्रहः ॥ नीतिव्यतिक्रमः कोवा । पूजया गुणशालिनाम् ॥ ३१२ ॥
 छे तो, तुं पीते कुमारने कहे, हुं कही शकुं तेम नथी. ॥ ३०५ ॥ त्पारे ते मारी पासे आवीने मने कहेवा
 लाग्या के, जे राजा लोकोपर काबु राखे छे, ते सूर्यनी पेठे प्रतापी छे. पण जे लोकोने बशा रहै छे, ते
 धूलनी पेठे हलको छे. ॥ ३०६ ॥ राजधर्मने उलंघीने, तथा लोकोने निरंकुश करीने, नीतिवान एवा
 तन जहुं धर्मवात्सल्य करवुं लायक नथी. ॥ ३०७ ॥ त्पारे में कहुं के, जो दुष्टमां मारी आप्रह
 होय, तो तो दोष थाय, बली गुणवानोनी पूजाथी नीतिनुं कयुं उलंघन थाय छे ? ॥ ३०८ ॥

पडी ते सुनि बीजी जगोए विहार करी गथा; हवे धर्म पाथी सारो । क करवानी आप रजा आपो? २५१
 मां प्रवृत्ति भइ. ॥ २२२ ॥ बली फरीने एक दहाडो ते साधु आव्यानेंग तेहुं फल देखाडीने तेनी अनु-
 महाभाग ! जिनशासनमां शुं सार छे ? ॥ २२३ ॥ तयारे सुनिए कहुं के, दया, ध्याडी सुदतनी सागणी
 तथा सार्धर्मिकोनो अनुराग, ए जिनागमोनो सार छे. ॥ २२४ ॥ तयारे में जाणुं के, री सार्धी. ॥ २२३ ॥
 जेवाने दया ते कयांथी होय ? तेम स्थिर चित्तपणाथी सधाय एवो ध्याननो योगीकमां हुंभोइवथी
 गतः स सुनिरन्यत्र । धर्मं पादयतोऽथ मे ॥ श्राद्धसंस्मर्तौ जाता । व्युत्थं ॥ हवे ते मनी-
 ॥ २२५ ॥ अन्यदा पुनरायातः । स साधुर्वैदितो मया ॥ पृष्ठश्रेढं महात्त चने तु । तदत्र
 जिनशासने ॥ २२६ ॥ सुनिराह दयाध्यानं । रागादीनां च निग्रहः ॥ सार्धाश्च नेजनीषी ॥
 सारमेतज्जिनगमे ॥ २२७ ॥ मयाऽज्ञापि दया क स्या-न्महारंजस्य मादृशाः ॥ स्थिरोक्त्त-
 तथा साध्यो । ध्यानयोगः कुतस्तराम् ॥ २२८ ॥ विषयामिषगुहस्य । कत्यो रागादिनिग्रहः ॥
 सार्धर्मिकानुरागस्तु । कर्तव्यो मेऽवशिष्यते ॥ २२९ ॥ इति ध्यात्वा सुनेः पार्श्वे । गृहीतस्तद-
 त्तिग्रहः ॥ गृहे गत्वा मया नत्वा । तातानुज्ञा च याचिता ॥ २३० ॥ संगान्मम पिताप्यासी-
 ज्ञडको जिनशासने ॥ स्वात्तिप्रेतं कुस्वेति । निःशंकं सोऽन्वमन्यत ॥ २३१ ॥ ततःप्रवृत्ति
 सर्वोऽपि । बंधुत्वेन मयेकितः ॥ कुलजात्यादिहीनोऽपि । नमस्कारधरोऽपि यः ॥ २३२ ॥
 जैननामन्वृतो देशे । कृताश्चाऽकरदा मया ॥ विहिता च विशेषेण । सपर्या नवधर्मिणाम् ॥ ३०७ ॥

विषय तथा मांसमां लोछुपी एवा मने रागादिकनो निग्रह पण कयांथी होय ? मादे हवे तो एक सार्धर्मि-
 वात्सल्य मारे करवानुं बाकी रहे छे. ॥ २२५ ॥ २२६ ॥ एम विचारीने में सुनि पासेथी तेनो अभिग्रह लीधो, तथा
 धेर जइ नमीने, पितानी अनुज्ञा मागी. ॥ २२७ ॥ मारा संगथी मारा पिता पण जिनशासनमां भद्रक
 थया, अने शंका रहित मने कहुं के, तारी इच्छा सुजब तुं कर ? ॥ २२८ ॥ पडी तयारथी कुलजातिथी
 हीन, तथा नमस्कार करनार सर्व लोकने हुं बंधुपणाथी जेवा लाण्यो. ॥ २२९ ॥ देशमां जैननामधा-

गगरना राजा कनक चूडनो पुत्र कनकशेखर आर्षो छे ॥ २८३ ॥ ते तारो भाइनी हुं सामो जांडंछुं,
 अने तुं पण विलंब नहीं करजे ? ते सांभली तुरत जहने हुं पिताजीना लरकर साथे मली गयो ॥ २८४ ॥
 हवे में धवलने पूछुं के, ते कनकशेखर मारो भाइ की रीते थाय ? तारि ते कोमल वाणीथी कहेवा लाग्यो
 के, ॥ २८५ ॥ हे आतृवत्सल ! सुंदर मूर्तिवालो कनकचूड आ नंदानो भाइ थाय, तेथी ते कनकशेखर
 तारो मामानो दिकरो भाइ थाय ॥ २८६ ॥ हवे हर्षथी पिताजी कनकशेखरने लाव्या, अने मारो
 तं वंधुं तेऽन्निगामि । विलंबस्तव मा च नूत् ॥ इति श्रुत्वा हुतं गत्वा । मिदितोऽहं
 पितुर्वैले ॥ २८४ ॥ पृष्ठे मयाथ धवलः । कथं कनकशेखरः ॥ अस्माकं बंधुरथ स । प्राह
 कोमलया गिरा ॥ २८५ ॥ भ्राता कनकचूरुः स्या—नंदायाः सुंदराकतिः ॥ तेनमातुलसूनु-
 स्ते । भ्राताऽयं भ्रातृवत्सल ॥ २८६ ॥ आनीतोऽथ प्रमोदेन । पित्रा कनकशेखरः ॥ प्रासा-
 दस्तस्य इत्तश्च । मदीयन्नवनांतिके ॥ २८७ ॥ संजातो निर्जरः स्नेह—स्तस्य तत्र मया सह ॥
 तातापमानवृत्तांत—स्तस्य पृष्ठे मयान्यदा ॥ २८८ ॥ स प्राह मित्रवृदेन । युक्तः केद्विपरो
 ऽन्यदा ॥ शमावहं वनं प्राप्त । स्तत्राऽश्नकमहं सुनिम् ॥ २८९ ॥ प्रणम्य चरणौ ॥
 पृष्ठे धर्मं महाशयः ॥ स साधुधर्ममाख्याय । श्राद्धधर्ममचीकथत् ॥ २९० ॥ ॥ मया प्रोक्तं
 पार्थ ॥ स्वमित्रैः सह हर्षतः ॥ सम्यक्त्वमूदो जग्रहे । श्राद्धधर्मसुरहुम् ॥ ३०८ ॥
 मेहेलनी पासेज तेने आवास आर्षो ॥ २८७ ॥ हवे त्यां मारी साथे तेनो धर्ण आवीने मने कहेवा
 एक दहाडो तेना पिताना अपमानहुं वृत्तांत तेने पूछुं ॥ २८८ ॥ तारि तेणे कछु वया रहे छे, ते
 मित्रोसहित शमावह नामना वनमां गयो, तथा त्यां में (एक) सुनिने जुग्या ॥ २८९ ॥ नीतिवान एवा
 नमीने में धर्म पूछयो, तारि ते महाशये मने साधुधर्म कहिने अग्रहुं के, जो दुष्टमां मारो आग्रह
 मित्रोसहित हर्षथी सुनि पासे सम्यक्त्वमूलवाळु आर्षतिहुं कथुं उल्लंघन थाय छे ? ॥ ३०८ ॥

ते वखते ते वचनोथी दूभाता एवा मारी तरफ वैभानरे

बनावेली गोली खाहने हुं तुरत भूतनी पेठे उठ्यो ॥२७६॥पद्मारो । क करवानी आप रजा आपो?२६१
फाडी नाखे एकी ठपाद चोडी; तथा ताप पांमिने पाटीडं लेहने हुं फे नेने फल देखाडीने तेनी अडु-
एदलामां त्यांथी नाथीने ते कंपतो थको पिताजी पासे गयो, तथा ते हेवाल कल्या; सुदतनी मागणी
वैभानरना त्यागनी विधिमां अयोग्य जाणवा लाग्यो ॥ २७८ ॥ हवे हुं कलाचिराकी ॥ २६३ ॥

तैर्दयमानो वचनैस्तदानीं । वैभानरेण स्फुटमीकितोऽहम् ॥ तत्संज्ञया क्रूमां कुंभोद्भवथी

मृतवा गुटीं नूतवदुश्चितो डाक् ॥ २७६ ॥ कराववक्रेण मया कपोल-नेत्री चं हवे ते मनी-

दत्ता ॥ प्रवृत्तापः फलकं गृहीत्वा । पुनः प्रहर्तुं च समुद्यतोऽहम् ॥२७७॥ ततश्च नं । तदत्र

प्रकंप-स्तातस्य पार्श्वं कश्चिता प्रवृत्तिः ॥ वैभानरत्यागविधावयोग्यं । ततः स मां चैत् ॥

श्रिकाय ॥ २७८ ॥ अथ स्थितः पूर्वकलाविलासो । रम्ये गृहेऽहं सुखसिंधुमग्नः ॥कांतः कला-

पेन शिखीव नारी-नेत्रोत्सवाहो नवयौवनेन ॥ २७९ ॥ तातांबादिनतिं कृत्वा । प्रजातेऽहमथा-

न्यदा ॥ समागतः स्वप्नावेन । निविष्टो विष्टरे सुखम् ॥२८०॥ इतश्चाकां एव द्रा-गुश्चितो

राजमंदिरे ॥ कोलाहलस्ततश्चाहं । जातः संब्रान्तमानसः ॥२८१॥ धवदारव्यस्तदागत्य । मां

बलाधिकृतो जगौ ॥ देवः समादिशत्येव । मागंतव्यं त्वया जवात् ॥ २८२ ॥ तातापमाना-

दायातः । कुशावर्तपुरेक्षितुः ॥ राज्ञः कनकचूरस्य । सुतः कनकशेखरः ॥ २८३ ॥

थको, तथा पीडांओथी जेम मयूर तेम नवयौवनथी स्त्रीओना नेत्रोना उत्सवने लायक थयो थको,
सुखसागरमां मग्न थहने मनोहर धरमां रथो हतो ॥ २७९ ॥ एक दहाहो हवे हुं प्रभातमां मात पिता-
दिकने नमीने, तथा सुखेथी आवीने आसनपर बेठो हतो ॥ २८० ॥ एदलामां राजमंदिरमां अचानक
कोलाहल थयो, अने तेथी हुं संब्रान्त थयो ॥ २८१ ॥ ते वखते धवल नामना सेनापतिए आवीने मने
कहुं के, पिताजीए कहुं छे के, तारे तुरत आवहुं ॥ २८२ ॥ (पीताना) पिताना अपमानथी कुशावर्त

प्रमाणे चालवायी मध्यमबुद्धिओ पण तेवाज थायडे. ॥ २६९ ॥ पापी मित्रो साधे संग करवो नहीं,
 केमके तेवा संगयी बाल सुत्यु पाभ्यो, अने तेवा मित्रना त्यागमां तत्पर थपलो मनीषी धर्म, सुख अने
 यशने प्राप्त थयो ॥ २७० ॥ सज्जनोनी संग गुणकारक थाय डे, अने खलोनी संग अनर्थोनी हेतु थाय डे
 अने ते बडे मध्यमबुद्धिमां प्रगट जणायां, माटे विचारिने जे लाभकारक होय ते करवुं. ॥ २७१ ॥
 एवी रीतनी सुनिराजनी चाणी सांभलीने, ते बखते घणां मनुष्यो प्रतिबोध पाभ्या; वली मनीषी अतु-
 क्रमे मोक्षे गया, तथा बीजा मध्यमबुद्धिओ देवलोकें गया. ॥२७२॥ विदुर उवाच—फरिने हवे विदुर कह-
 कार्यो न संगः सह पापमित्रैस्तत्संगतो मृत्युमवाप बालः ॥ सदैव तत्यागपरो मनीषी । धर्मं
 च सौख्यं च यद्वाश्च क्षेत्रे ॥ २७३ ॥ गुणावहः सज्जनसंगमः स्या—इनर्थहेतुः खलसंगमश्च ॥
 स्फुटं ह्यं तत्खलु मध्यबुद्धौ । विमुश्य यच्चारु तदेव कार्यम् ॥२७४॥ एनां समाकार्यं मुनीन्-
 वाचं । बुद्धस्तदानीं बहवो मनुष्याः ॥ क्रमाद्ययो मोक्षपदं मनीषी । दिवं परे मध्यमबुद्धयश्च
 ॥२७५॥इति स्पर्शनकथानकं समाप्तम्॥विदुर उवाच—इमां समाकर्णयतः कथां मे । गतं दिनं
 तेन न वः समीपम् ॥ समागतो ह्योऽन्निदधे मयापि । श्रव्या कथ्येयं खलसंगहानि ॥ स्थ ।
 वचोऽवकाशं विदुरोऽथ जानन्।मामाह माभूत् खलसंगमस्ते ॥ वैश्वानरोऽन्नञ्चक्रिया प्रोक्तं
 प्रोक्तं मयाऽसौ न ममास्ति कोऽपि ॥ २७४ ॥ प्रविश्य कर्णेऽथ स मां वज्राणे । रू ॥ ३०८ ॥
 स्ति खलसज्जावः ॥ परीक्षणीयस्तदसौ विद्विष्य । मान्नुदितोऽनर्थपरंपरेति

डे के, एवी रीतनी कथा सांभलतां थकां मारो दिवस व्यतीत थयो, तेथी गड काले हेने वया रहे डे, ते
 नही; स्यारे में कहुं के, खलसंगनी हानि माटे मारे पण ते कथा सांभलवा लायक डे ॥२६९॥ नीतिवान एवा
 वानो अबसर जाणिने मने कहुं के, तने खलनी संग न थाथो ? तणे के, जो दुष्टमां मारो आप्रह
 एवो खलनी संग मने कोह नथी. ॥ २७४ ॥ त्यारे मारा काटने के, जो दुष्टमां मारो आप्रह
 स्वभावी डे, माटे तारे तेनी विशेष प्रकारें परीक्षा कातने क्युं उल्लंघन थाय डे ? ॥ ३०८ ॥

आतुं छुं; मादे हवे तेनी इच्छा प्रमाणे करे. ॥ २६३ ॥ पछी सारो ।
 लभनो योग आवते छते मंत्रिना कहेवाथी उत्सवो सहीत राजा तेने तेतुं फल देखाडीने तेनी अनु-
 ॥ २६४ ॥ हवे रथथी उत्तरेला एवा तेनी राजाए राजाओना समूह रथ ॥ न्हे. थोडी सुदतनी मागणी
 ना हेतुमां पण तेतुं चित्त माटीना संगुदना पाक सरखुं शुद्ध देखायुं ॥ २६५ ॥ अंदर रावी. ॥ २६३ ॥
 संगथी तेतुं शरीर एवी रीते दीपवा लागुं के, जेथी आगल रहलो राजाओनो राकमां कुंभोइवथी
 ततः प्रज्ञास्तं दिनमाकलय्य । सप्तग्रहकिं वृषलप्रयोगे ॥ रथस्थितो मंत्रिगिरो ॥ हवे ते मनी-
 नीतः स गुरोः समीपम् ॥ २६४ ॥ रथादथोतीर्णमुं महीशः । परीक्षते स्म ते तु । तद्वन
 क्तम् ॥ विकारहेतावपि तस्य चित्त । मलकयन्मृत्पुटपाकशुद्धम् ॥ २६५ ॥ नृशं . नेन ।
 शरीरमंत-दीप्तस्य संगान्मनसस्तथोच्चैः ॥ यथा पुरःस्थो दृढशे नृपौषः । सूर्यर्पनाद्भादित
 तारकाजः ॥ २६६ ॥ विद्वीनमोहोऽथ नृपस्तदीय-गुणप्रकर्षे बहुमानजावात् ॥ अन्युस्थितः
 संयममाशु जातुं । तथैव देवी च सुबुद्धिमंत्री ॥ २६७ ॥ तान् दीक्षयामास गुरुः
 सहर्षान् । प्रसह्य सर्वानपि शास्त्रनीत्या ॥ इदौ च तेषामनुज्ञिष्ठिसुच्चैः । संवेगवह्नीवनवारिधा-
 राम् ॥ २६८ ॥ न बाववृत्तं विदुषा विधेयं । मनीषिवृत्तं परिशीलनीयम् । अनुष्ठितादेव
 मनीषिवाक्यात् । स्युस्तादृशा मध्यमबुद्धयोऽपि ॥ २६९ ॥

छवाएला ताराओ सरखो थयो. ॥ २६६ ॥ नाथ थएल छे मोह जेनो एवो ते राजा ते मनीषिना
 गुणोना समूहमां बहु मानना भावथी तुरत संयम लेवाने उठ्यो, तेम राणी तथा सुबुद्धि मंत्री पण
 तैयार थया. ॥ २६७ ॥ त्यारे गुरुए कृपा करीने शास्त्र विधिपूर्वक तेओ सर्वने दीक्षा आपी, तथा
 वैराग्य रूपी वेलडीओना वनप्रते जलधारा सरखी उंचे प्रकारे तेओने शिखामण आपी. ॥ २६८ ॥
 पंडित माणसे बाल सरखुं आचरण करवुं नही, अने मनीषि सरखुं आचरण सेववुं, अने मनीषिनां वचन

अचित्तयज छे अने बुद्धिथी आ मध्य पण मारो उपकारो छे ॥ २५७ ॥ गृहस्थी धर्मने ग्रहण करवानी इच्छा
 चाला एवा जेणे, संयमथी जरता एवा मने आश्वसना आपी छे, त्यारे मंत्रीए कहुं के, हे राजन् ! तुत्प
 शीलवाला एवा आनाप्रते तारी मंत्राह युक्तज छे ॥ २५८ ॥ त्यारे राजाए विचारुं के हुं तो मध्यममां
 गणार्थो, अने पुरुषोत्तमपणामां फोकट गर्व थयो; अथवा आची रीतना मनीषिनी अपक्षाए, बलवान डाढा-
 बाला सिंहने अपेक्षिने जेम हाथी, तेम हुं थयो हुं ॥ २५९ ॥ हवे राजाए कहुं के, तेवी रीताना पण चैत्यमां वा-
 आश्वसितः संयमकातरोऽहं । जिघृक्षता येन गृहस्थधर्मम् ॥ मंत्री व्रजापे तव युक्तमेव ।
 समानशीलिञ्ज नरेऽ सख्यम् ॥ २५८ ॥ दध्यौ नृपोऽहं गणितो नु मध्यो । मृषा समयोऽ-
 नूत्पुरुषोत्तमत्वे ॥ मनीषिणं तादृगपेक्ष्य वास्मि । करीव दंष्ट्रेप्रमपेक्ष्य सिंहम् ॥ २५९ ॥
 अप्राह राजा ननु तादृशोऽपि । चैत्ये कथं साऽजनि बाद्यचेष्टा ॥ स प्राह चित्रं पुरुषाद्यपेक्ष्य ।
 फले वनं तस्वविलासनाम ॥ २६० ॥ विथाप्यमानं विषयानुबंधं । मनीषिणो मंत्रिवरोऽथ
 मत्वा ॥ जगाद् राजानमुदारबुद्धिः । स्नेहस्तवायं न नरेऽ युक्तः ॥ २६१ ॥ प्रशस्तरागोऽश्च
 परार्धन्नंग-प्रसंगतोऽनर्थविधायकः स्यात् ॥ सहायवृहोऽपि कृशानुदग्धः । करोति गतं दिनं
 वनस्य दाहम् ॥ २६२ ॥ नृपो व्रजाणे विधृतो मयाऽयं । दीक्षासहानेन ममोचितेति ॥ २६३ ॥
 त्वद्वचसा विसृष्टः । कर्तव्यमहैत्वधुना विधेयम् ॥ २६३ ॥

॥ २५८ ॥ ३०८ ॥

किया प्रोक्तं

लनी तेवी चेटा केम थह, त्यारे मंत्रीए कहुं के, ते स्वविलास नामनुं वन पुरुषादिकने अ
 ॥ २६० ॥ हवे मनोहर बुद्धिवाला मंत्रिए मनीषिनो विषयानुबंध ठरी गएलो जाणीने राजा मनीषिने मने कहेवा
 तारो आ स्नेह युक्त नथी ॥ २६१ ॥ उत्तम राग पण परना स्वार्थना भंगा लायक छे ॥ २६२ ॥ नीतिवान एवा
 केमके उत्तम ज्ञायावालुं वक्ष पण दुं अभिधी बलतुं थकुं अहीं वनने बाटुं के, जो दुष्टमां मारो आप्रह
 मारे आनी साथे दीक्षा लेवी उचित छे, एम विचारिने में तेने अटकाव्येहुं के, जो दुष्टमां मारो आप्रह

ते भावधी दीक्षा लीधीज छे, तोपण सारी इच्छा प्रमाणे तेनी उत्सवादिक करवानी आप राजा आपो! २६२
 पडी सुबुद्धिए कहुं के, हे राजन् ! द्रव्यस्तुतिमां सुनि मौन रहे छे, पण तेहुं फल देखाडीने तेनी अनु-
 मोदना करे छे, सादे आ बाबतमां तारे पोतेज उचित कार्य करवुं ॥ २६२ ॥ हवे थोडी सुदतनी सागणी
 करीने राजाए मनीषीने प्रेमथी रोक्थो, तथा सहोत्सव पूर्वक जिनिबिंबनी स्नात्र पूजा करावी, ॥ २६३ ॥
 तणे स्नात्र कुंभथकी जे धर्मने उत्पन्न कर्यो, ते धर्म तेना भवरूपी समुद्रने पीने लोकमां कुंभोद्भवथी
 (व्यंग्य-अगस्तितथी) उत्पन्न थएला मोगरातुल्य भ्येत्यशोने विस्तार्यो ॥ २६४ ॥ हवे ते मनी-
 ततः सुबुद्धिर्निजगाद राजन् । इव्यस्तवे जोषमुपैति साधुः ॥ फलोपदेशादनुमन्यते तु । तदत्र
 कार्यं स्वयमेव युक्तम् ॥ २६५ ॥ अथार्थयित्वा समयप्रतीक्षां । विदंबशाली प्रणयान्मनीषी ॥
 अकार्यत स्नात्रमुदारचैत्य-विंबस्य नूपेन महोत्सवेन ॥ २६३ ॥ यः स्नात्रकुंभानुदृष्ट्वादि तेन ।
 धर्मः स पीत्वास्यनवांबुराशिम ॥ यशांसि कुंभोद्भवतान्नवानि । ततान कुंददुस्मितानि लोकै
 ॥ २६४ ॥ आरोपितोऽसौ जयकुंजरेऽथ । स्वयं नृपश्चत्रधरोऽस्य जातः ॥ शुन्नश्रियाश्छिष्ट-
 तनुर्जगाम । पुरं स लोकैरन्ननूयमानः ॥ २६५ ॥ असंगन्नावाद् बुभुजे सुखानि ।
 राज्ञोपनीतान्यथ राजहर्म्ये ॥ मुमोच सुख्यः कतिनां गुणैर्धैः क्रीतो हि राजास्य न नृत्यन्नावम्
 ॥ २६६ ॥ स्थितोऽन्यदोदृश्य सुबुद्धिमाह । नृपः पुरस्कृत्य मनीषिराजम् ॥ मनीषिणो वृत्तम-
 चिंत्यमेव । मध्योऽपि बुद्ध्यैष ममोपकारी ॥ २६७ ॥

षिने जयकुंजरपर चडाव्यो, तथा राजा पोते तेने छत्र धरज लाग्यो, तथा शुभश्री-
 थी अधिष्ठित शरीरवालो, अने लोकोथी स्तवातो एवो ते रप्रते गयो ॥ २६५ ॥ हवे
 ते राजाए आपेलां सुखोने असंगभावथी राजमेहेलमां भोगववा लाग्यो, तथा पुण्यवंतोमां सुख्य
 एवो ते राजा, ते मनीषिना गुणोथी खरीद थयो थको, तेना चाकरपणाने न तजवा लाग्यो ॥ २६६ ॥
 एक दहाडो राजाए सुबुद्धिने उद्देशीने, तथा मनीषिने अगाडी करीने कहुं के, आ मनीषिहुं वृत्त तो

सुनिर्भोए “अप्रमाद्” नामतुं जे अंतरंग यंत्र दृढ कर्युं छे, ते यंत्र अंतरंग शत्रुओंने दली नांखे छे. ॥
 २४१ ॥ २४२ ॥ २४३ ॥ २४४ ॥ २४५ ॥ २४६ ॥ आचार्य महाराजना आ वचनरूपी पर्वने करीने मनी-
 षिनी शुद्ध अध्यवसायरूपी अग्नि बृद्धि पाम्यो, तथा तेना कर्मरूपी वनेने बालवा लाग्यो, तथा तेणे
 गुरुमहाराज पासे केशोने हरनारी दीक्षा मागी ॥ २४७ ॥ ह्वे राजाए कहुं के, युद्धमां क्रीधं पामेला
 एवा शत्रुने मारवामां तत्पर एवा मने पण जे दीक्षा क्षोभ. माट थाय छे, तेने महात् राजपनी पेंडे जे
 खेवाने ह्छे छे ते आ कोण छे ? ॥ २४८ ॥ तयारे आचार्य महाराजे कहुं के, शुं तुं सुली गयो ? आ तो
 तैरुत्तमैः संयतपुंनरीकै-दंडीकृतं तत्तदुपायविधिः ॥ यदप्रमादान्निधमंतरंगं । यंत्रं तदं-
 तर्दिषंतः पिनष्टि ॥ २४९ ॥ बन्निः कुलकम् ॥ अनेन सुरैर्वचसाऽनिलेन । वृक्षेऽथ
 शुद्धाध्यवसायवन्दिः ॥ मनीषिणः कर्मवनं ददाह । दीक्षां स तं क्लेशाहरीं ययाचे ॥
 ॥ २५० ॥ जगाद् नृपोऽथ ममापि युद्ध-क्रुद्धारिसंमर्दनलंपटस्य ॥ क्षोत्राय या दित्सति तां
 महत्तमा । दीक्षां महाराज्यवदाशुकोऽयम् ॥ २५१ ॥ सूरिर्वेत्नाषे विदितः शुभ्रश्री-कुदयुद्धवः
 कर्मविज्ञासपुत्रः ॥ गुणाकरोऽयं तव विस्मृतं किं । जगद्गासेचनकः शशीव ॥ २५२ ॥
 अत्रांतरे मध्यमधीर्ययाचे । सुश्राद्धधर्मं तदनु क्तितीशः ॥ यथास्थितं लक्षणतस्तमुक्त्वा ।
 तयोर्द्वौ निःस्पृहसार्धजौमः ॥ २५३ ॥ प्रणम्य राज्ञाथ मनीषिदीक्षा-दानोद्यतः सूरिरिदं
 ययाचे ॥ अनेन दीक्षा कवितैव ज्ञावा-न्ममाजुजानीहि मनोऽनुरूपम् ॥ २५४ ॥

शुभश्रीनी कुक्षिषी उत्पन्न थएलो, गुणोनी भंडार, तथा चंद्रनी पेंडे जगतनी आंखीने (अमृत)
 सींचनारी कर्मविलास राजानी प्रख्यात मनीषी नामे पुत्र छे. ॥ २४९ ॥ एदलामां मध्यम बुद्धिए उत्तम
 श्रावकधर्म (ग्रहण करवानी) मागणी करी, अने तेनी पाडल राजाए पण करी; तयारे निस्पृहीओंमां
 अश्रेसरी एवा आचार्य महाराजे तेओंने लक्षणथी ते धर्मनी समज आपीने, तेओंने दीधो. ॥ २५० ॥
 ह्वे मनीषिने दीक्षा देवामां उद्यमवंत थएला एवा आचार्य महाराजने राजाए नमीने कहुं के, आने

प्रतिबोधनो हेतु श्रेयोः ॥ २३९ ॥ चंद्र सरस्वी श्वेत तथा धर्णि एवी दांतीनी कांतिथी दीपावेल छे दिशाओना भागो जेमणे एवा आचार्य हवे कहुं के, हे राजन् ! भाववैरिओने पीलवामादे तारुं लोखंडतुं यंत्र शक्तिवान नथी ॥ २४० ॥ जेओ ब्रतना अतिचारोने शोधे छे, निष्पापी वृत्तिथी बर्ते छे, अभिग्रहोमां पराक्रम फोरवे छे, आत्मानो स्थितिने उलंघता नथी, लोकमार्गमां संग राखता नथी, गुरुने अगाडी करीने धर्म करे छे, प्रयत्न पूर्वक ज्ञानने भावे छे, द्रव्य आपदादिकमां धीरज राखे छे, अथाह सूरिविधुशुब्रन्नूरि—इंतद्युतियोतितदिविज्जागः॥न लोहयंत्रं तव ज्ञावशत्रु—निष्पीननाय क्तिपाव शक्तम् ॥ २४० ॥ ब्रताऽतिचारान् परिशोधयंति । ये वर्तयंते निरवद्यवृत्त्या ॥ परा-
क्रमतेऽजमन्निग्रहेषु । न दंशयंति स्थितिमात्मनीनाम् ॥ २४१ ॥ न लोकमार्गे प्रणयंति संगं । गुरुन् पुरस्कृत्य सृजंति धर्मम्॥श्रुतं प्रयत्नेन विज्ञाययंति । द्रव्यापदादावुपयांति धैर्यम्॥२४२॥
आलोचयंत्येष्यदपायजाल—मजातयोगेषु दृढं यतंते ॥ चित्तस्य संक्षेपकलां त्यजंति । योगो-
पचारान् परिशीलयंति ॥ २४३ ॥ परं पुमांसं कलयंति चित्ते । बध्नंति तत्रैव धृतिं पवि-
त्राम् ॥ बहिश्च विक्रेपरतिं त्यजंति । कुर्वंति तत्प्रत्ययतानमंतः ॥ २४४ ॥ बाढं यतंते शुचि-
योगसिद्धौ । ध्यानं च शुक्लं परिपूरयंति ॥ पश्यंति देहादिविविक्तरूपं । स्थिरं लज्जंते परमं
समाधिम् ॥ २४५ ॥

भविष्यकालना अपायना समूहने विचारि छे, नहीं थएला योगोमां दृढ प्रयत्न करे छे, चित्तना क्लेशने तजे छे, योगोना उपचारोतुं परिशिलन करे छे; मनमां तीर्थकर प्रभुने ध्यावे छे, अने तेमांज पवित्र धैर्य बांधे छे, विक्षेप रतिने बहार तजे छे, तेनी प्रतीतिना तानने अंतरमां लावे छे, पवित्र योगनी सिद्धिमां धर्णि प्रयत्न करे छे, शुक्ल ध्यानने संपूर्ण करे छे, शरीरादिकना भिन्न स्वरूपने जुए छे, तथा स्थिर अने उत्तम समाधिने मेलव छे, एवा उत्तम अने महान तथा ते ते उपायोने जाणनारा एवा जे

सहित कोल्लुक सन्निवेशमां जशे ॥ २३ ॥ त्यां धाकीने तृषातुर थयो थको कर्मपूर नामना गामनी पासे तलाव-
ने जोशे, तेमां प्रवेश करीने ते डरथी पद्मखंडमां संताएली चांडालनी खीने स्पर्श करशे ॥ २३४ ॥ त्यां
बलात्कारे तेणीना साथे भोग करवाने ते इच्छशे, एदलामां तेणीनी बूमोथी चांडाल त्यां आवीने तेने मारी
नांखशे, त्यारे मरीने ते नरके जशे, अने त्यां संसारमां कुर्योनियोमां भटकशे ॥ २३५ ॥ हवे राजा ए कहुं के हे
भगवन् ! अशुभावलि तथा पापी स्पर्शननो तो आ विपाक भयंकर छे; त्यारे गुरुए कहुं के, तेमज छे, पंढी पुण्य-
विपासितो इह्यति कर्मपूर—ग्रामांतिके श्रांतिहृत्स्तटाकम् ॥ तत्र प्रविष्टः श्वपचांगनां च ।
दीनां त्रिया स्पृश्यति पद्मखंने ॥ २३४ ॥ प्रसह्य तामेष रिरंसुरेत्य । वनाच्च तस्याः श्वपचेन
शब्दैः ॥ यास्यत्यवश्यं नरके हतः सं-स्ततः कुर्योनीर्नवचक्रवाले ॥ २३५ ॥ अथाह राजा
नगवन् विपाको । श्शुन्नावलेः स्पर्शनपाप्मनश्च ॥ सुदारुणोऽप्यं गुरुराह बाढं । ततः सुबुद्धिः
सुकृती बन्नाथे ॥ २३६ ॥ एतौ किमस्यैव नदंत दुष्टौ । गात्रे परेषामपि वा प्रविष्टौ ॥ स प्राह
सर्वत्र गतौ किलैतौ । व्यक्ताऽनत्रिव्यक्तया विचित्रौ ॥ २३७ ॥ अथ स्फुटं मंत्रिणमाह नृपः ।
पापाविमो नो विषये प्रविष्टौ ॥ निष्पीप्नीयौ दृढलोहयंत्रे । दयाऽनयोर्नो न्वता विधेया
॥ २३८ ॥ मंत्री स दृष्यौ ननु विस्मृतं त—क्षिंसाविधौ यन्मम नो नियोगः ॥ राज्ञोऽथवाऽसौ
प्रतिबोधहेतु—गुरोर्नविष्यत्यधिगत्य वाचम् ॥ २३९ ॥

शाली सुबुद्धि मंत्रि ए कहुं के ॥ २३६ ॥ हे भगवन् ! आ बन्ने बालनाज शरीरमां पेंडला छे ? के बीजाओना शरी-
रमां पण पेंडला छे त्यारे गुरु बोलया के, विचित्र एवा तेओ बन्ने प्रगटपणाथी अने अपगटपणाथी सर्व जगोए
रहेला छे ॥ २३७ ॥ हवे राजए मंत्रिने प्रगट रीते कहुं के, आ आपणा देशमां आन्धा छे, माटे तारे तेओने दृढ
लोखंडना यंत्रमां पीलवा, अने तेमनापर दया न करवी ॥ २३८ ॥ त्यारे मंत्रीए विचारुं के, अरे ! शुं राजा
विसरी गया ! ! के हिंसाविधिमां माहं कार्यं नथी; अथवा आ नियोग शुरुनी वाणी मेळवीने राजाना

सभाने पण न जोइ॥२२७॥अरे ! आते कोण छे ! एम विचारि राजाए कोथर्थांलाल थएली आंखोथी तेने जोग्यो,अने तेथी ते डर्थो; तथा भान आववाथी तेनो कामज्वर शांत थयो;अने दीनता प्रगट थइ. ॥२२८॥ शिथिल थएल छे अंगना सांधाओ जेना एवो ते बाल त्यांथी नाश्वावा लाग्यो, पण अथडाहने पृथ्वीपर पड्यो तेज वखते गुरुथी आश्रित थएला एवा ते भागसांथी स्पर्शन तेना अंगसांथी नीकलीने चाल्यो गयो ॥ २२९ ॥ हवे शांत थएला राजाए गुरुने पूछ्युं के, हे भगवन् ! आ न कही शक्याय एवी प्रवृत्ति ह्युं !

क एष इत्याशु नृपेण दृष्टो । दृष्टया प्रकोपारुण्या स नीतः॥स्मरज्वरः शांतिमियाय तस्य । संज्ञागमात् प्रादुरभूच्च दैन्यम् ॥ २२७ ॥ नहुं प्रवृत्तः शिथिलांगसंधि । नृमौ स निर्भ्रगतिः पपात ॥ डाक् स्पर्शनोऽगाच्च बहिस्तदंगा-न्त्रिरीय गुर्वाश्रितसत्प्रदेहात् ॥ २२८ ॥ शांतोऽथ पप्रह्य गुरुं महीशः । केयं प्रवृत्तिर्नोवन्नवाच्या ॥ स प्राह वैगुण्यमसुष्य नैत-हृदिःस्थितस्यैव तु पापमूर्तेः ॥ २३० ॥ अयं खलु स्पर्शननामधेयो । दृष्टो रिपुर्गात्रमनुप्रविश्य ॥ माताऽशुन्ना-दिश्व यदेनमित्थ-मनाटयत्तत्र किमस्तु चित्रम् ॥ २३१ ॥ महात्मनोऽप्येतिनं संनिधानात् । स्वकर्मशांतिं निरुपक्रमं च ॥ जिनेऽपि बध्दंति न किं कुतीर्ष्याः । सिद्धंद्वादादिविकटप-मालाम् ॥ २३२ ॥ राज्ञाऽथ पृष्ठोऽयमतः परं किं । करिष्यतीति स्फुटमाह सूरिः ॥लोकं गते कोद्वकसन्निवेशे । गंता ह्ययं स्पर्शनयुक्तात्रः ॥ २३३ ॥

त्यारे गुरुए कह्युं के, आ दोष ते बालनो नथी, पण बहार रहेला ते पापी स्पर्शननो छे. ॥२३०॥आ स्पर्शन नामनो दुष्ट शत्रु,तथा तेनी अशुभालि नामनी माता तेना शरीरमां पेरुसिनं आवी रीते तेने नचावे छे; तेसां आश्चर्यं द्युं छे ॥२३१॥बली महात्माना पण समीपपणाथी पोताहुं कर्म, शांति अने निरूपक्रमने प्राप्त थतुं नथी,केसके कुतीर्ष्याओ जिनेश्वर प्रते पण इंद्रजालादिकनो द्युं विकल्प नथी बांधता? बांधेज छे.॥२३२॥ हवे राजाए पूछ्युं के, हवे ते बाल द्युं करदो ? त्यारे आचार्य महाराजे कह्युं के, लोको गयावाद् ते स्पर्शन

भजनारा छे ॥ २२१ ॥ हवे मनीषिए विचारुं के, मातपितातुं आ माहात्म्य आपणने घटमान छे; हवे सुबुद्धि मं-
त्रिए पूछथुं के हे महात्मन्! माणसो अत्यंत उत्कृष्ट शी रीते थाय ॥ २२२ ॥ त्यारे गुरुए कहुं के, सर्वोत्तमपणामां
आत्मवीर्यना लाभ विना विजा हेतु नथी, अने ते उपाधि विनानो लाभ उत्तम साधुने प्रभुनी दीक्षाथीज
थाय छे ॥ २२३ ॥ त्यारे मनीषीए विचारुं के, मारे ते दीक्षाज लेवी युक्त छे, बाकीना क्लेशोथी सधुं;
एवी रीते मनीषिने व्रत ग्रहण करवानी इच्छा थह, अने मध्यम बुद्धिनी ते दीक्षामां अथाक्य बुद्धि थह.

मनीषिणाऽचित्यतमातृतात-विजृंभितं नो घटमानमेतत् ॥ सुबुद्धिना पृष्टमथो महात्मन् ।
केन स्युरुत्कृष्टतमा मनुष्याः ॥ २२२ ॥ गुरुर्व्रताथे न विनास्ति हेतुः सर्वोत्तमत्वे निजवी-
र्यदानम् ॥ अन्यः सुसाधोः स च ज्ञागवत्या । प्रवज्ययैव प्रथतेऽनुपाधिः ॥ २२३ ॥
दथ्यौ मनीषी मम सैव युक्ता । दातुं कृतं शेषविम्बनाग्निः ॥ व्रतग्रहेति मनीषिणोऽन-
दशाक्यधीर्मध्यधिपश्च योगे ॥ २२४ ॥ पुनः सुबुद्धिर्निजगाद किंत-धर्मो न नस्तादृशावीर्यहे-
तुः ॥ गुरुर्जगौ मध्यमवर्गयोग्यः । परंपराहेतुरसौ प्रसिद्धः ॥ २२५ ॥ क्लेशौघविध्वंसकरी हि-
दीक्षा । गृहेऽपि धर्मो ज्ञवतानवाय ॥ श्रुत्वेत्यदो मध्यमधीः स्वशक्ति-योग्यं प्रहीतुं गृहि-
धर्ममैवत ॥ २२६ ॥ इतश्च बावो निहतः स्मरस्रस्रै-रग्निप्रियां धावति नूनतः स्म ॥ तद्ध-
वित्तुसाहकतया न दृष्टा । सज्जापि तेनोन्नतमोमयेन ॥ २२७ ॥

॥ २२४ ॥ फरीने सुबुद्धिए कहुं के, एवी रीतना वीर्यनो हेतुरूप धर्म अमोने केम नथी ? गुरुए कहुं के,
मध्यम वर्गने योग्य एवो ते धर्म परंपराना हेतुरूप प्रसिद्ध छे ॥ २२५ ॥ दीक्षा छे ते क्लेशोना समूहने
नाश करनारी छे, तथा घरमां रहिने करेलो धर्म पण भवनानाशमादे छे; ते सांभलीने मध्यम बुद्धिए पा-
तानी शक्तिने योग्य एवो गृहस्थी धर्म ग्रहण करवने इच्छथुं ॥ २२६ ॥ एटलामां कामदेवना शस्त्रोथी हणाएलो-
बाल, राजानी राणीप्रते दीड्यो भयंकर अंधकारमय एवा तणे पोताना ते धूलिथी लुप्त थएला अक्षिपणाथी

जाण्यो है, तथा जेओ भिय बोलनार प्रते सुरसे थाय है; अने पृथ्वीमां दुष्ट कार्यथी लजाता नथी, दुःखथी नही अकलाहने गलीया बेल सरखा स्वभावथी जेओ बारवार विषयमां छातुं नाख्या करे है, तथा कदा-ग्रहमां बुद्धि राखीने तपस्वीओना जेओ वैरी थाय है, तेओने जघन्य माणसो जाणवार्. ॥ २१६ ॥ २१६ ॥
आ वाक्य सांभलीने मनीषी तथा मध्यमबुद्धि ए निश्चय कर्यो के, बालमां प्रकदरीते जघन्यवृत्त है; पण शून्य चित्तबालो बालकते समज्यो नहीं ॥ २१७ ॥ आचार्यो कहुं के, हे राजन् ! अहीं जे जघन्यो कहा, ते घणा है; अने तेथी अन्य थोडा है; मादे सघलाओ धर्म नथी करता ते कहेंहुं शुक्त है ॥ २१८ ॥ एदलामां

दुःखादखिना गतिगोस्वनावा-न्मुखं मुह्ये विषये क्षिपति ॥ असद्ग्रह्यस्तधियस्तपस्वि-प्रत्य-
र्थिनस्तेऽत्र जना जघन्याः ॥ ११६ ॥ मनीषिणा मध्यमबुद्धिना च ॥ विनिश्चितं वाक्यमिदं निशान्य ॥
जघन्यवृत्तं स्फुटमेव वादे । बादस्तु नाऽबुध्यत शून्यचित्तः ॥ ११७ ॥ सूरिर्जगावन्न नृपोदितारो ।
जना जघन्या बहुदास्त एव ॥ स्तोकास्तदन्ये चिति नैव सर्वो धर्मं सृजंतीति हि युक्तमुक्तम् ३१८
अत्रांतरे प्राह सुबुद्धिमंत्री । श्राद्धः किमेतेषु पुनर्निमित्तम् ॥ गुरुर्जगौ मातृविन्दे एव । यतः
शुन्नश्रीसुत उत्तमः स्यात् ॥ ११८ ॥ सामान्यरूपात्तनयश्च मध्य-स्थितो जघन्यस्त्वशुन्ना-
द्विजन्यः ॥ त्रयोऽप्यमी कर्मविलासपुत्राः । सर्वोत्तमस्तु स्वविलासनावी ॥ ११९ ॥ पुनर्जगौ
मंत्रिवरः किमेते । सदास्थिता वा परिवृत्तिनाजः ॥ गुरुर्जगौ कर्मविलासकवृत्त-विवृत्ति-
नाजोऽपि विनांत्यमन्ये ॥ १२० ॥

आवक एवा सुबुद्धि मंत्रीए कहुं के, आ त्रणेमां शुं कारण है ? त्यारे गुरु बोल्या के, मातासंबंधि भेद-
ज है; केमके, शुभश्रीनो पुत्र उत्तम होय ॥ ११९ ॥ अने सामान्य रूपानो पुत्र मध्यम स्थितिबालो है,
तथा अशुभालिनो पुत्र जघन्य है; ते त्रणे कर्मविलास राजाना पुत्रो है, तेमां आत्मविलासना भाव-
बालो सर्वोत्तम है ॥ १२० ॥ फरीने मंत्री कहेवा लाग्यो के, आ लोको हमेशां आमज रहेवाना है, के
तेओमां कंड फेरफार थवानो है ? त्यारे गुरुए कहुं के, छेछा शिवाय कर्मविलासराजाए करेला फेरफारने

पोताना आश्रितोने जेओ मार्गो चडावे छे, ॥ २०९ ॥ तथा शरीरना रक्षण माटे तेनी गारवार करता
 थका पण जेओए घणी रीते लोभने दूर कर्यो छे, तेओ उत्तम छे; आ सांभलेला अर्थने मनीषिये पोतामां
 जोड्यो, तथा मध्यमबुद्धिए पण तेमां जोड्यो. ॥ २१० ॥ हवे गुरु महाराज मध्यमोनुं स्वरूप उंचे प्रकारे
 कहेवा लाग्या के, स्पर्शनथी प्रेरणला एवा जे माणसो नाना प्रकारना संसारसुखमां मोह पांमला छे
 तथा पंडितथी प्रेरया थका जाणत थाय छे, ॥ २११ ॥ तथा भेदवाला एवा योगिभोगिना बन्ने मतोमां
 कालविलंबनो पक्ष जेओ धारे छे, तथा स्पर्शनने वश थया थका पण लोकलजाना गुणथी जेओ आति-
 स्थित्ये तनोस्तप्रियमाचरंतो । उप्यास्तलोना नृशमुत्तमास्ते ॥ स्वस्मिन् मनीषी श्रुतमेनम-
 धै-मयोज्यन्मध्यमधीश्च तस्मिन् ॥ २१० ॥ स्वरूपसुखैरथ मध्यमानां । जगौ गुरुः स्पर्श-
 ननोदितो ये ॥ सुह्रंति संसारसुखे विचित्रे । संशेरते पंक्तितोदित्ताश्च ॥ २११ ॥ दधत्पदं भेदिनि-
 योगिन्नोगि-मतद्वये कालविलंबपकम् । स्पर्शानुयाता अपि लोकलजा-गुणान् कुर्वत्यतिनि-
 द्यकर्म ॥ २१२ ॥ बुद्ध्वापि वाक्याद्विदुषां विशेष-मदृष्टदुःखा न तथाचरंति ॥ अकीर्तिभाजश्च
 जघन्यसंगा-त्कुर्वति विद्वद्बचनानुवृत्तिम् ॥ २१३ ॥ ते मध्यमा मध्यमबुद्ध्यः स्यु-रितीदमा-
 कस्ये स मध्यबुद्धिः ॥ स्वस्मिन्स्वसंवेदनतो युयोजासर्वं मनीषी तु विविच्य तस्मिन् ॥ २१४ ॥
 गुरुर्वनापेक्ष जघन्यरूपं । यैः स्पर्शनं वंधुतयावबुद्धम् ॥ कुप्यति ये च प्रियन्नाषकाय ।
 येऽनार्यकार्याद्भुवि न त्रपंतं ॥ २१५ ॥

निंदनीक कार्य करता नथी. ॥ २१२ ॥ विद्वानोना वचनथी जाणीने पण ज्यांसुधि दुःख आवतुं नथी, त्यांसुधि
 विशेष प्रकारे विद्वानोना वचन प्रमाणे आचरता नथी, तथा ज्यारे जघन्यना संगथी अपकीर्तित थाय
 छे, त्यारे विद्वानोना वचनने अनुसरे छे. ॥ २१३ ॥ एवा मध्यमबुद्धिओ मध्यम कहेवाय छे; ते सांभलीने
 ते मध्यमबुद्धि सघलुं आत्मज्ञानथी पोतामां जोडतो हवो, अने मनीषी विवेचन करीने तेनामां जो-
 डतो हवो. ॥ २१४ ॥ हवे गुरुमहाराज जघन्योनुं स्वरूप कहेवा लाग्या के, जेओए स्पर्शनने वंधुतरिके

चिस्मित थएला एवा मनीषीने जोतो थको मध्यमबुद्धि कहेवा लाग्यो के, तने आचार्य महाराजे शुं तत्व कहुं ? के जे जोहने तुं चिस्मित थयो ! ! २०३ ॥ त्यारे मनीषिए कहुं के, हे मित्र ! आ खुष्टो भाव शुं आश्चर्यकारक न थाय ! जे दुर्जय तथा अत्यंत दोषणाबालो कह्यो ते तारोज स्पर्शन मित्र छे. ॥२०४॥ ते सांभलीने मध्यम बुद्धि चमत्कार पाभ्यो; पण आचार्यनुं वचन सांभलवामां विस्मित थएली एवी राणीपरज राखेल छे दृष्टि जेणे एवी ते बाल तो कहें पण समज्यो नही. ॥ २०५ ॥ ते बालनुं मन तेणीना हास्यरूपी पाणीना पूरमां, तथा निबिड एवा केशपात्रारूपी अंधकारमां बुड्युं, तथा स्तनरूपी

चमत्कृतो मध्यमधीरपीदं । श्रुत्वा स्म बालस्तु न वेद किंचित् । दत्तैकदृष्टिर्मनुजेशपत्न्या-
माचार्यवाक्यश्रुतिविस्मितायाम् ॥१७५॥ स्मितांबुपूरे धनकेशपात्रा-ध्वाते च ममं स्तनपर्वते
ऽस्याः ॥ नम्रं च त्रिभं च कटाहबाणै-र्मनोऽस्य पर्याकुलतां जगाम ॥१७६॥ न ब्रह्मणो
ब्रह्मविदः किलेयं । स्मरस्य शृंगारविदस्तु सृष्टिः ॥ अर्धेहितैर्माभिमियमीक्षमाणा । ऽन्निवांजती-
त्येष मूषान्निमेने ॥ १७७ ॥ सूरिर्वन्नाषे कश्चितं स्वरूप-मत्युत्तमानां तदश्रोतमानाम् ॥
ब्रवीमि यैः स्पर्शनमेतदाप्य । मानुष्यकं शत्रुतयाऽवबुद्धम् ॥ १७८ ॥ बोधप्रज्ञावेन च
मूलशुद्धिं । विधाय चास्मिन् चकिता न्रवंति ॥ जपेक्षितयोग्यजनाश्रमार्गि-वतारनिष्ठश्च
निजाश्रितानाम् ॥ १७९ ॥

पर्वतपर भांग्युं, कटाक्षरूपी बाणोषी भेदायुं, अने आकुलता पाभ्युं. ॥२०६॥ ब्रह्मने जाणनारा ब्रह्मानी खरेखर आ सृष्टि नथी, पण शृंगारने जाणनारा कामदेवनी आ सृष्टि छे; बली कटाक्षोषी जोती एवी आ स्वरकंदली राणी मने इच्छे छे, एम विचारि ते फोकद अभिमान करवा लाग्यो. ॥ २०७ ॥ आचार्य महाराजे कहुं के, एवी रीते आति उत्तमोनुं तो स्वरूप कहुं, ह्वे उत्तमोनुं कहुं छुं, जेथोए आ स्पर्शनने मेलवीने मनुष्यजनमने दाच्युपणाथी जाण्यो छे, ॥ २०८ ॥ बोधप्रभाव मारफते ते स्पर्शन-ना मूलनी तपास करिने तेमां जेओ डरता रहे छे, तथा अयोग्य जनीनी जेओए उपेक्षा करी छे, अने

मर्मने भेदे हे; तथा शरीरमां व्यापीने दाह उपजावे हे; तथा पाडो निकली शकतो नथी. ॥ १९७ ॥
 त्यारे राजाए कहुं के, तेने जीतवाने समर्थ एवा आ जगतमां लोको हे के नही? त्यारे गुरुए कहुं
 के तेवा लोको हे, पण थोडा; तेनो हेतु तुं सांमल? ॥ १९८ ॥ तेवा लोको जघन्य, मध्यम, उत्कृष्ट,
 तथा उत्कृष्टतमना भेदोथी चार प्रकारनां हे, तेओमां पण जेओए आशेना आगमोनी वास-
 नाथी ते स्पर्शनने दूर कर्यो हे, तेओ अहीं अति उत्तम हे. ॥ १९९ ॥ तेओ घरमां रहिने

राजाह किं सन्ति न संति वा तज्ये समर्था जगतीह लोकाः ॥ गुरुर्जगौ संति परंतु तेऽत्र ।

स्तोका मनुष्याः शृणु तत्र हेतुम् ॥ १९८ ॥ चतुर्विधाः संति जघन्यमध्यो-त्कृष्टास्त-

श्रेष्ठकृष्टतमाश्च लोकाः॥अत्युत्तमास्तत्र च ते निरसंतैरितदासागमवासनाभिः ॥ १९९ ॥

ते ब्रह्मचर्यकरता गृहेऽपि दीक्षां पुनर्जागवतीमवाप्य ॥ नृत्वापलोचादिविशिष्टकष्टै । निर्धैर्यं

यन्मोक्षसुखं व्रजते॥१००॥आकार्य कर्णामृततुड्यमेत-दचो विचारं विदधे मनीषी॥गुरुर्जगौ

स्पर्शनमीदृगेव । बोधप्रज्ञावो निजगाद याद्ग्रा ॥ १०१ ॥ नूनं तदेतत्पुरुषचढवेन । प्रतारणा-

योपनतं जनानाम्॥द्विकेप यश्चेतदसंगयंत्रे । महोत्तमोऽसौ ज्ञवजंतुरेव ॥ १०२ ॥ इत्युक्तज्ञा-

वार्थरसङ्गमग्नः । शुश्रूषया विस्मृतस्त्रीक्षमाणः ॥ मनीषिणं मध्यमधीर्ब्रजाणे । किं तत्त्वमुत्प्रे-

द्वय सुज्ञावितोऽस्ति ॥ १०३ ॥ स प्राह मित्रायमगूढ एव । ज्ञावश्चमत्कारकरो न किं स्यात्॥

यद्गुरुर्जयं यच्च दुरंतदोषं । तवैव तत् स्पर्शनमिन्नसुक्तम् ॥ १०४ ॥

पण एक ब्रह्मचर्यसांज रक्त थाप हे, अने दीक्षा लेईने भूमिशायन, तथा लोचादिक कष्टोथी

तेनो नाथा करीने मोक्ष सुख मेलवे हे. ॥ २०० ॥ कर्णने अमृत सरखा एवा ते वचनेने सांभ-

लीने मनीषिए विचार्युके, बोध प्रभावे जेवुं कहुं हेतुं तेहुंज स्वरूप गुरुए स्पर्शननुं कहु. ॥ २०१ ॥ सांभ-

खरेखर पुरुषना मिषथा लोकोने ठगनार ते स्पर्शन हे; अने जेणे ते स्पर्शनने असंगयंत्रमां नांढयो हे,
 एवो भवजंतु महान उत्तम हे. ॥ २०२ ॥ एवी रीते कहला भावार्थना रसमां मग्न अणला तथा सुश्रुषाथी

करता नथी ? तयारे आचार्य कहुं के, दुष्ट इंद्रिओना मोहपणाथी लोको आत्मरसथी हितमां प्रवर्तता नथी. ॥ १९१ ॥ जन्माद् पामीने अत्यंत हर्षित यतो, तथा समुद्धिने भूलरूप करतो, वधारे शक्तिवालो तथा भोगिओथी (पक्षे-सर्पोथी) शोभतो एवो माणसोनी इंद्रिओनी समूह प्रगट रीते शंकर सरखो शोभे छे. ॥ १९२ ॥ मार्गे चडेला माणसोने पण, इंद्रिओरूपी अवली चालना घोडाओ शाखोना पाठो रूपी चाबुकना मारोने नही गणकारता थका खेचीने अपार संसारवनमां घसडी जाय छे. ॥ १९३ ॥ जेओ हस्तांशुलोना अथ भागोपर दंडनी पेठे पृथ्वीने पण नचावे छे, एवा इंद्रादिकोने पण

जन्माद्मासाद्यज्जुंशं प्रहृष्य-सुहृद्वयम् नूतिसुदारशक्तिः ॥ अतंकतो जोगिन्निरिद्विषो ।
 नृणां स्फुटं शंकर एव ज्ञाति ॥ १९४ ॥ पथप्रवृत्तानपि शास्त्रपाठ-कशाप्रहारानवधीरयंतः ॥
 हत्वा जनानिद्विभ्रुकलाभ्या । नयंति संसारवनं दुरंतम् ॥ १९५ ॥ धृत्वा किवाभेषु करंगुली-
 नां । ये इंद्रवत् इमामपि नाटयंति ॥ तेऽपीद्विर्नाटितमिंद्मुख्यानात्मानमुद्धर्तुमहो समर्थाः
 ॥ १९६ ॥ तस्मान्महाराज सुदुर्जयानां । मंतुः समभ्रोऽप्ययमिंद्रियाणाम् ॥ ज्ञेयवांजा-
 विपरीतवृत्तिर्नृणासुपायेष्विह या प्रवृत्तिः ॥ १९७ ॥ जत्वेति सामान्यत एव सूरि । र्मनीषि-
 बोधाय जगौ विद्विष्य ॥ दूरे किलान्यानि जगज्जयाय । राजन्नतं स्पर्शनमेकमेव ॥ १९८ ॥
 इदं हि तीक्ष्णेषुरिवांगजां ॥ हृदि प्रविश्यैव जिनति मर्म ॥ व्याप्यैव देहं प्रवितीर्षिदाहं ।
 प्रत्याहतेर्द्धं र्वजतां तनोति ॥ १९९ ॥

इंद्रिओए नचाव्या छे, अने अहो ! तेथी तेओ पोतानो पण उच्चार करवाने समर्थ थया नथी ॥१९४॥ माटे हे राजन् ! ग्रहण करवा लायक वांछानी विपरीत वृत्तिवाली, उपायोमां अहो माणसोनी जे प्रवृत्ति छे ते सबलो आ अपराध दुर्जय इंद्रिओनी छे ॥ १९५ ॥ एवी रीते सामान्य प्रकारे कहिने आचार्य महाराजे मनीषीने बोध देवा माटे विशेेषथी कहुं के, हे राजन् ! बीजा तो दूर रह्या, पण जगतने जीतवा माटे तो एक स्पर्शनज समर्थ छे. ॥ १९६ ॥ ते स्पर्शन तीक्ष्ण बाणनी पेठे प्राणीओना हृदयमां पेसीने

वीर्यवाली तथा विचित्र कार्योंवाली ते मध्यमबुद्धिना शरीरमां पेठी. ॥१८५॥ अक्रुदिला नामनी स्त्रीथी
 प्रवृत्त थएली एवो ते बाल पण त्यां जवाने ह्च्छवा लाग्यो; एवी रीते त्रणे त्यां गया, अने हर्षना शिखर
 समान एवुं जिनमंदिर त्यां तेओए जोयुं. ॥ १८६ ॥ त्यां जिनसुर्तिने नमीने दक्षिणभागमां रहेला गुरूने,
 थनार छे भद्र जेने एवा मनीषिए वांया, अने तेना उपरोधथी मध्यमबुद्धिए पण वांया ॥ १८७ ॥
 अने बाल तो स्पर्शन अने माताना दोषथी नम्या विना उभो; वली त्यां सुबुद्धि मंत्रि, रिपुमर्दन राजा,
 ऐजन्तः सोऽपि च तत्र गंतुं । बालोऽबलामोदिकया प्रवृत्तः ॥ त्रयोऽपि तत्रोपगता विशालं ।
 प्रसोदमौलिं दृढशुर्जिनौकः ॥ १८६ ॥ जिनेज्विंबं प्रणिपत्य तत्र । मनीषिणा दक्षिणन्नाग-
 निष्ठः ॥ आगामिन्नेण गुरुर्वंदे । जुरोधतो मध्यधियापि तस्य ॥ १८७ ॥ बालः पुनः
 स्पर्शनमातृदोषा—त्स्थानन्नोऽथ सुदा समीयुः ॥ सुबुद्धिमंत्रीरिपुमर्दनश्च । राजा च देवी
 स्मरकंदली च ॥ १८८ ॥ तेषूपविष्टेषु विधेः प्रणम्य । धर्म्यां गिरं ज्ञानरतिदिदेश ॥ उत्सर्पि-
 सिद्धांतसमुद्भवेला—रुकुटीन्नवद्भूरिनयोभिर्वीताम् ॥ १८९ ॥ अत्रांतरे प्राह महीमर्हद्ः ।
 स्वामिन् किमादेयमिहास्ति लोके ॥ सूरिर्वन्नाबेऽनघ धर्म एव । सतामुपादेयतया प्रसिद्धः
 ॥ १९० ॥ तत्किं न सर्वेऽपि सृजंति धर्म—मितिबुवाणं पुनराह सूरिः ॥ हितेऽपि दुष्टे-
 ऽयिमोहितत्वात् । प्रवर्तते न स्वरसेन लोके ॥ १९१ ॥

तथा स्मरकंदली राणी पण हर्षथी आव्या. ॥ १८८ ॥ तेओ सवली विधियो नमीने बेसते छते बोध-
 रति आचार्य धर्मसंबंधि वाणी बोलवा लाग्या; ते वाणी केवो हती ? तो के उछलता एवा सिद्धांत
 रूपी ससुद्रनी बेलामांथी निकलता एवा घणा नयोरूपी मोजांओनी लीलावाली हती. ॥ १८९ ॥
 एदलामां राजाए कहुं के, हे स्वामी ! आ लोकमां ग्रहण करवा लायक शुं छे ? तयारे आचार्य कहुं के, हे
 निष्पापी ! सज्जनेए धर्मेने ग्रहण करवो ए प्रसिद्ध छे. ॥१९०॥तयारे राजाए कहुं के, तयारे सर्वे लोको धर्मे के म

वाक्यना स्मरणना प्रभावथी तेना चित्तमां मध्यस्थपणुं थयुं ॥ १७९ ॥ हवे एक दिवसे स्वयिविलास नामना उद्यानमां, तृष्णारूपी बेलडी प्रते छुठार सरखा, बुद्धिरूपी चक्रनी नाभि सरखा, तथा नयरूपी समुद्र प्रते चंद्र सरखा ज्ञानरति नामना आचार्य आव्या. ॥ १८० ॥ बली ते आचार्य केवा हता ? तोके, लोभरूपी समुद्र प्रते बडवानल सरखा, क्रोधरूपी सर्प प्रते महान औषधि सरखा, अहंकाररूपी पर्वत प्रते वज्रसरखा, उत्तम विद्याना तीर्थसरखा, तथा दुराचाररूपी वृक्षप्रते अग्निसरखा हता. ॥ १८१ ॥ एदलामां स्पर्शनना संगने तजतारा एवा मनीषिने कल्याण आपवाने इच्छता एवा कर्मविलास

और्वानलो दोत्रमहार्णवस्य । महौषधिः क्रोधनुजंगमस्य ॥ वज्रं स्मयाद्भिरनवद्यविद्या-
वतारतीर्थं निकतिद्रुमाग्निः ॥ १८१ ॥ अत्रांतरे स्पर्शनसंगहातु-र्मनीषिणः कर्मविद्यासराजः ॥
इच्छन् प्रदातुं कुशदानुबंधं । व्यापारयामास नृशं तदंबाम् ॥ १८२ ॥ इथ्यौ च यद्यप्ययमेति
नित्यांजोगानन्निवंगसुखं तथापि ॥ जायैकदानादिव मे सुरज्ञे-र्नस्माद्यज्ञस्तेन बहु प्रदेयम्
॥ १८३ ॥ अधिष्ठितोऽसौ निजयोगज्ञत्त्या । मात्राथ पित्रा विहितप्रसादः ॥ सिकतोऽमृत-
नेव वने प्रवृत्तो । गंतुं गुरोरगमनं निज्ञाम्य ॥ १८४ ॥ आकारयामास स मध्यबुद्धिं । नृपेण
तस्यापि च संज्ञितांबा ॥ सा तुड्यवीर्येति विचित्रकार्या । तनौ तदा मध्यधियः
प्रविष्टा ॥ १८५ ॥

राजाए, तेनी माताने वणी प्रेरणा करी. ॥ १८२ ॥ बली तेषो विचार्युं के, जोके आ मनीषि भोगोना अस-
गना सुखने हसेकां प्राप्त थाय छे, तो पण एक ज्ञायादानथी जेम कल्पवृक्षनी तेम आथी मारो यज्ञ नथी
सादे तेने वधारे आपवुं. ॥ १८३ ॥ हवे ते मनीषिने मातपिताए कुपाथी पोतानी योगशक्तिथी अधिष्ठित
कर्पो; अने तथी ते जाणे अमृतथी सिंचायो होय नहीं जेम, तेम गुरुहुं आगमन सांभलीने ते वनमां जवा
लाययो. ॥ १८४ ॥ बली तेषो मध्यमबुद्धिने बोलाव्यो; त्यारे राजाए तेनी माताने पण संज्ञा करी; त्यारे तुल्य

हवे स्पर्शनसहित हर्षपामेली एकी बालनी माता ते बालने चडाववा लागीके, साहं थयुंके, तुं मनीषिनी पेडे
 निस्तसाही थडने भोगीथी डगायो नथी, तथा लोकोनी वाणीथी डयो नथी. ॥१७४॥ हवे बाल छे ते मध्यम
 बुद्धिथी अबधीरित थया छतां पण संथ्याकाले शुभरीते राजमेहेलमां गयो; तथा त्यां राणगार सजती एकी
 राणीते तेषे जोइ॥१७५॥ पड्डी त्यां शून्य पडेली शाय्यापर ते सुखेथी सुतो, ते बलते देवयोगे त्यां राजा आवी
 चडयो; अने तेषे ते बालने कर माणसो मारफते नरकसखां दुःखोथी आखीरात कदर्थना करी॥१७६॥ दिवसे
 सस्पर्शनांवा सुदिताऽथ बावं । प्रोत्साहयामास न साधुखिन्नः ॥ मनीषिवत्सुष्टु न वंचितोऽ
 सि । ज्ञोगात्र ज्ञीतोऽसि गिरा जनानाम् ॥ १७४ ॥ अथ प्रदोषे गत एव बातोऽ-वधीरितो
 मध्यमबुद्धिनापि ॥ अलक्षितो राजगृहे प्रविष्टो । ददर्श राज्ञीं तनुमंरुनोत्काम् ॥ १७५ ॥
 शय्यां स शून्यां सुखमध्यशेत । दैवानंदा नूपतिराजगाम ॥ कदर्थयामास निद्रां स पूर्णा ।
 क्रूरनेरस्तं नरकाप्तदुःखैः ॥१७६॥ बंत्रन्यमाणो दिवसे त्रिकादौ नृपाह्वयाऽसौ खरपृष्ठनिष्ठः॥
 जल्लंबितस्तुंगतरोः शिखायां । दिनात्ययेऽगात्रगरं च लोकः ॥ १७७ ॥ दैवानंदानीं नृदितश्च
 पादाः । पपात नून्यां च सुमूर्ध्वे बालः ॥ लब्ध्वा च संज्ञां पवनाविशैक-यामे गते स्वीयगृहं
 जगाम ॥ १७८ ॥ वृत्तांतमाकर्ण्य मनाक् तमासीत् । प्रेम्णो लवान्मध्यधियो विषादः ॥
 मनीषिवाक्यस्मरणप्रज्ञावा-च्चित्तेऽस्य माध्यस्थ्यमथोऽवलयास ॥ १७९ ॥ अथान्यदा
 स्वीयविलाससंज्ञे । सूरिर्वने ज्ञानरतिः समेतः ॥ तृष्णावतायाः परशुर्मनीषा-चक्रस्य
 नात्तिर्नयसिंधुचंडः ॥ १८० ॥

त्रिकादिकमां राजानी आज्ञाथी तेने गथेडापर वेसाडिने फेरव्यो, तथा संथ्याकाले मोटां वृक्षनी शिखा
 पर लटकाव्यो; अने लोको नगरमां गया. ॥ १७७ ॥ ते बलते देवयोगे ते पाया चूडी गयो, अने तेथी ते
 बाल पृथ्वीपर पड्डीने सूड्यां पाम्यो, पड्डी पवनथी चैतन्य मलबाथी एक पोहोर राज्ञि गपाबाद ते पोता-
 ने घेर गयो. ॥ १७८ ॥ ते वृत्तांत सांभलीने प्रेमथी मध्यमबुद्धिने जरा विषाद थयो; अने मनीषिना

लौखंडपर बेसीने दुखरूपी समुद्रने तरवाने तुं केम इच्छे छे ? ॥१६॥त्यारे तेणे कहुं के, आ तं ठीक कहुं तेने नही माननीक एवा ते बालधी हब सधुं,बली आ वातने पिता आदिक हुं जाणे छे?त्यारे मनीषीए कहुं के, जगत पण जाणे छे.॥१६॥त्यारे आ बाबतमां पितानो,मातानो तथा तारो हुं अभिप्राय छे? त्यारे मनीषिए कहुं के,निर्गुणी एवा आ बालमां गुलत भावधी मने मध्यस्थपणुं थयुं छे.॥१६२॥हेका पामता एवा तारा प्रते पितान-जाने दया थइ छे, अने कुमित्रना नाशधी मारा आत्मासां आस्था थइ छे, केमके, गुणवान अने धीर एवा भवजंतुमां पीताजीने लांबा हास्यबालो हर्ष थाय छे. ॥१७०॥हुं क्रोधित थये छते जे फल थाय छे, ते बाले स प्राह सम्यग् विहितं त्वयेदं।ममाद्यमेतेन तवामतेन॥तातादयोऽर्थे किमिदं विदंति।जगौ मनी-षी जगदेव वेत्ति ॥१६५॥ तत् कीदृशं चित्तमनूद्दिहार्थे । तातस्य मातुश्च त्वेति पृष्टः ॥ जगौ मनीषी मम निर्गुणोऽनू-द्दतिऽत्र माध्यस्थ्यमबादनावात् ॥ १६८ ॥ संक्षिप्रमने च दया तवात्म--न्यास्था ममात्मन्यपमित्रहानात्॥ हर्षो गुणाह्ये जवजंतुधीरे । तातस्य चैकः परिदीर्घहासः ॥ १७० ॥ संपद्यते यन्मधि कोपिते त--द्वावो ह्यवापेति जहर्ष तातः ॥ सामा-न्यरूपा तु परान्नवौषे । गतः क्व पुत्रेति शुशोच बाढम् ॥ १७१ ॥ प्रीता मदंबा तनय-स्य मेऽनू-न्नापाय इत्याप पुरं तु हर्षम् ॥ बालस्य दुःखात् करुणां त्वदते । गुणानुरागं मधि दुःखहानेः ॥ १७२ ॥ शुक्तेत्यदो मध्यमबुद्धिरंत-विचारयामास हहास्य दुःखे ॥ कारः कते विश्वजनापवादो । ममाप्युपेक्ष्योऽयमतोऽस्तु नित्यम् ॥ १७३ ॥

मेलच्युं छे, एम विचारीने पिताजी हर्षित थया छे, अने सामान्यरूपा अत्यंत दिलगिर थइ के, हे पुत्र ! तुं पराभवना समूहमां कयां पड्यो ? ॥१७१॥ मारा पुत्रने नुकशानी नथी थइ, एम विचारिने मारी मातां खुशी थइ; अने नगर तो बालना दुःखधी हर्ष पाभयुं, तारा दुःखधी तेने दया थइ, अने दुःखना नाशधी मारामां गुणरागी थयुं. ॥ १७२ ॥ ते सांभलीने मध्यम बुद्धिए मनमां विचारुं के, अरेरे ! आ बालना दुःखमां जगतना लोकोनो अपवाद तो दाथां पर लूण सरखी थया, माटे हर्षे हमेशां मारे पण तेनी उपेक्षा करवी. ॥ १७३ ॥

कहीने धेर जहने ते द्यालुए तुरत बालने लावीने तेने सोंघ्यो ॥ १६१ ॥ कोइ जगोए भोजनादिकना
 दानथी, तो कथांक पाणी पाहने तेने खुशी करतो थको ते मध्यमबुद्धि तेने धेर लेह गयो; तथा अनु-
 क्रमे ते जरा सतेज थयो ॥ १६२ ॥ पढी मध्यमबुद्धिए तेने पूढ्युं के, तने दुःख केवुंक पड्बुं? त्यारे तेण
 फळुं के, मारा मांस अने रधिरथी जुदी आठसें जापोथी सात दिवसो सुवि आहुतिथो आपी.
 ॥ १६३ ॥ हवे द्यालु राजाए मने रडतो जोहने दांतोथी शीत्कार कयो; त्यारे विधाधरे तेने वार्यो
 के, आम करवुं ते युक्त नथी; पढी ते विधाधरे मने नरकवुं दुःख आप्युं ॥ १६४ ॥ हवे लोकाचारथी
 संप्रीणयन् कवाप्यशनादिदानात् । क्वचित्प्रदेशेषु च पाययंस्तम् ॥ निनाय गेहेऽथ स
 मध्यबुद्धि-सर्नाक् स जातः सबलः क्रमेण ॥ १६१ ॥ पृष्ठोऽथ दुःखं तव कीदृगासी-जगाव-
 सावष्टशतैर्जपानाम् ॥ दिनानि सप्ताहतयः प्रदत्ताः । पृथक्पृथक् मे पलशोषिताभ्याम्
 ॥ १६३ ॥ मां प्रेक्ष्य राजाथ समारटंतं । इतैर्दयालुः स च शीञ्चकार ॥ विद्याभृताऽवार्थत नैष
 कल्प-स्तेनार्पितं मे नरकस्य दुःखम् ॥ १६४ ॥ समागतःपृष्ठमुदंतमस्य । लोकानुवृत्याथ
 मनीषिनामा॥शुश्राव तां सुभद्रव प्रवृत्ति-मवारयत्सर्धानसंगमं च ॥ १६५ ॥ आधूय मूर्धा-
 नमथाह बालो । महार्थसिद्धौ कद्रवांतरायः ॥ दुःखं कियन् मे यदि तां तन्नेऽहं । प्राणैः क्रयं
 सार्हति तद्वद्विष्टा ॥ १६६ ॥ तं कालदष्टं परिज्ञाव्य हस्ते । धृत्वा ययौ मध्यधियं मनिषी ॥
 जगौ च दोहेऽत्र निविश्य मूढ । कथं ततिर्षस्यसुखांबुराक्षिम् ॥ १६७ ॥
 तेनुं आ वृत्तांत सांभलवाने मनीषि त्यां आव्यो; त्यारे सुभनी पेठे ते बाले ते वृत्तांत तेने संभलाव्यो
 त्यारे मनीषीए तेनें सपर्यानतो संग तजवाळुं कहुं ॥ १६६ ॥ हवे मस्तक धुणावीने बाले कहुं, के महान
 अर्थनी सिद्धिमां आ अंतराय वली केवो? जो अने ते स्मरकंदली मले, तो आ दुःख तो शुं हिसाबमां
 छे? तेणीने प्राण सादे पण हुं खरीद करुं; केमके ते प्राणी पेठेज मने वहाली छे ॥ १६६ ॥ तेने कालथी
 डंखेलो जाणीने मध्यमबुद्धिने हाथमां लेहने मनीषी चाल्यो गयो, तथा तेने कहुं के, हे मूढ मध्यमबुद्धि!

बाल पोताना धरथी निकलीने रिपुमर्दनना धरप्रते जवाने निकल्पो; अने मध्यमबुद्धि पण स्नेहना अनु-
बंधी तेनी पाछल जवा लाग्यो. ॥ १५५ ॥ हवे कोइक पुरुष ते बालने मयूरबंधधी बांधीने आकाशमां
लेइ गर्भो; त्यारे कोंधधी उडत थएलो मध्यमबुद्धि तलवार खेचीने तेनी पाछल दोड्यो. ॥ १५६ ॥ रात
गई तो पण तेने ते मलयो नहीं, तो पण स्नेहना बंधधी तेपाछो वलयो नहीं; अने अतिदुःख पासीने बालनी
शोध करतो थको ते सात दिवसो सुधि भस्यो. ॥ १५७ ॥ हवे दुःखधी कुशस्थल नामना नगरनी बहार
रहेला जीर्ण अने शंभारा कुवामां ते झंपापात करवाने इच्छतो हतो, तदलामां नंदन नामना (कोइ)

निनाथ कश्चित्पुरुषो मयूर-बंधेन बध्वा गगनेऽथ बाढम् ॥ रोषोद्धतो मध्यमबुद्धिरस्यै-राकु-
ष्टवद्भश्च तमन्वधावत् ॥ १५६ ॥ नासादितोऽसौ गतया निशापि । तथापि न स्नेहवशाद्भि-
वृत्तः ॥ दिनानि बत्राम स सप्त पृष्ठम् । बाढस्य वार्तामतिदुःखितोऽपि ॥ १५७ ॥ जीर्णंध-
कूपेऽथ कुशस्थलस्य । बहिःप्रदेशे स पुरस्य दुःखात् ॥ पातं विधित्सुः किल नंदनेन । वितो-
कितः क्षमापतिपूरुषेण ॥ १५८ ॥ विमोचितोऽसौ व्यवसायतोऽस्मा-त्पृष्ठश्च को न्नद तवात्र
हेतुः ॥ तेनोदित्वा बाढवियोगवार्ता । स प्राह खेदं कुरु मात्र कार्ये ॥ १५९ ॥ दास्यामि ते
त्रातरमेव बाढं । यमशु मांसास्त्रहृतीः प्रदातुम् ॥ विद्याधरः शत्रुविनाशिविद्या-सिद्धयै हरि-
त्रवंदनुपस्य जहे ॥ १६० ॥ ममार्षितोऽस्मावधुनैव राज्ञा । तवैव ज्ञान्यादिति याहि नीत्वा ॥
उत्सवेति गत्वा स गृहे ददौ ज्ञा-गानीय बाढं करुणापरोऽस्मै ॥ १६१ ॥

राजपुरुषे तेने जोयो. ॥ १५८ ॥ पछी ते पुरुषे तेने आ साहसधी छोडाव्यो, अने पूछ्युं के, हे भद्र ! आम
करबाहुं तारे शुं कारण छे ? त्यारे तेणे (पण) बालना वियोगनी बात कही देवाडी; त्यारे तेणे कहुं के,
आमां तुं खेद नहीं कर ? ॥ १५९ ॥ हुं तारो ते बाल भाइ तने सोंपीया, के जेने हरिश्चंद्र राजानी शत्रु-
ओने नाश करनारी विद्यानी सिद्धिमादे (तेना) मांस अने खिरीनी आहुति देवामादे विद्याधर लेइ
गयो छे. ॥ १६० ॥ ते बालने ताराज भान्यधी हमणांज राजाए मने सोंप्यो छे; मादे तेने लेइजा ! एम

लायक नथी; पण बाले तेना ते वचननी उपेक्षा करी; न्यारे त्यांनीं व्यंतर तेनापर गुरसे थयो. ॥ १४१ ॥
 तथा तेणे बालने बांधीने कंठप्राण कयो; पडी दयाळु मनवाला मध्यमबुद्धिए व्यंतरने पणे पडीने तेने
 सुकाव्यो; तथा सर्व लोकोए पण तेनी घणी निंदा करी. ॥ १५० ॥ ते अविनयी बालने शिखामण नही
 सहन करनारो जाणने कर्मविलास राजा तेनापर गुरसे थयो, तथा पोताना परिवारने कहुं के, क्षेरी
 बृक्ष सरखा एवा आ बालनुं तमारो हित चिंतववुं नही. ॥ १५१ ॥ एक दहाडो ते बालने मध्यमबुद्धिए
 पृष्ठयुं के, ताह आ शरीर तो सुखसातामां छेनी? तारे तेणे कहुं के, मारा शरीरमां तो बाधा नथी,
 वधा कृतस्तेन स कंठगासुःप्रमोचितो मध्यमबुद्धिनाथ ॥ नृशं पतित्वा पदयोर्दयोच्च—स्वां-
 तेन सर्वैरपि गहितोऽसौ ॥ १५० ॥ शिखाऽसहं कर्मविलासराजस्तं दुर्विनीतं परिज्ञाव्य
 रुष्टः ॥ अवारयस्त्वं परिवारमेवं । विषदुमेऽस्मिन्न हितं विचिंत्यं ॥ १५१ ॥ पृष्ठोऽप्यदा
 मध्यमबुद्धिनाऽसौ । क्वचिन्निरावाधमिदं वपुस्ते ॥ स प्राह बाधा न शरीरके मे । चित्ते परं
 मन्मथकंदली सा ॥ १५२ ॥ दध्यावधो मध्यमधीर्मनोऽस्य । स्थाने यद्देषातिशयस्य नृमिः ॥
 द्वारि स्थितोऽस्याः सुखमन्वन्नूवं । स्पर्शस्य यत् क्वापि हि तन्न वन्न्यम् ॥ १५३ ॥ परं
 परस्त्रीगमनं कुलस्य । कलंक इत्येनमवारयत् सः ॥ स प्राह नायुर्मम तां विनेष्टं । मौनं ततो
 मध्यमधीश्वकार ॥ १५४ ॥ अप्र प्रदोषे स्वगृहान्निरीय । भंतुं प्रवृत्तो रिपुमर्दनस्य ॥ वादो
 गृहं प्रत्यनुतं जगाम । स्नेहानुबंधेन च मध्यबुद्धिः ॥ १५५ ॥

पण मारा मनमां ते “ मन्मथकंदली ” वसी रही छे. ॥ १५२ ॥ त्यारे मध्यमबुद्धिए विचारुं के, आनुं
 मन तेणीमां चोटी रहुं छे, ते युक्तज छे; केमके, ते महारूपवंती हती; बली सं बारणे वेठोज तेणीनुं
 सुख अनुभवुं हतुं, त्यारे तेणीना स्पर्शनुं जे सुख छे, ते तो क्यारिं पण न मली टाके तेवुं छे. ॥ १५३ ॥
 पण परस्त्री साधनुं गमन कुलने कलंकरूप छे, एम कहीने ते तेने निवारवा लाग्यो; त्यारे बाले कहुं के,
 तेणीनाविना मारु जीवतर सफल नथी, ते सांभली मध्यमबुद्धि मौन रह्यो. ॥ १५४ ॥ हवे संध्याकाले ते

काम अने रति जेमां एधी शायाने तेणे स्पर्धा कर्योः ॥ १४३ ॥ विस्तार पामतो छे स्पर्धन अने मातानी दोष जेने एवो ते बाल हवे त्यां सुतो; एदलामां त्यां रिपुमर्दन राजानी मन्मथकंदली नामनी राणी आवी. ॥ १४४ ॥ त्यारे ते बाल काष्टनी पेटे, लज्जा अने भयथी चेष्टा रहित थईने स्थिर रह्यो; पडी ते राणीए पण विलेपनथी पूजा करतां थकां बालने अने रति तथा कामदेवने स्पर्धा कर्यो. ॥ १४५ ॥ तपेलां लोखंडपर नाखेला मत्स्यनी पेटे, ते स्पर्धा पामीने तेखेद पाग्यो; तथा "हेवे आ राणी मने कयां मलरो?" प्रसृत्वरस्पर्धनमातृदोषः । सुध्वाप तत्राथ विहाय ज्ञीतिम् ॥ इतश्च देवी रिपुमर्दनस्य ।

तत्रागता मन्मथकंदली इक् ॥ १४४ ॥ असौ स्थितः काष्टमिवाथ दीनो, लज्जान्नयान्यां प्रविलुप्तचेष्टः ॥ पस्पर्धा बालं रतिकामयुग्मं । साऽप्यर्चयंती सुविलेपनेन ॥ १४५ ॥ तसायसि हिस इवाथ मीन-स्तं स्पर्धामासाद्य स तापमाप ॥ इयं क्व लभ्येति मुहुः शुशोच । तत्रैव निःश्वासततीर्मुमेच ॥ १४६ ॥ अस्यां गतायामपि कामदेव-पूजां विधाय क्तिपिालपल्या-म् ॥ निर्याति बालो न बहिः करोति-कार्यं किमित्युत्थितसंभ्रमोर्मिः ॥ १४७ ॥ मध्ये गतो मध्यमधीरश्रोच्चैः । शय्यासुखस्पर्धाहतोऽपि दध्यौ ॥ सतां न गम्या सुखदापि शय्या । देवा-श्रिता रूपवतीव माता ॥ १४८ ॥ जगौ च बालं ननु देवशय्या-स्वापो न युक्तस्तव मित्ररूप ॥ जपेक्षितं तस्य वचोऽपि तेन । तद्द्व्यंतरोऽथ प्रचुकोप तस्मै ॥ १४९ ॥

एम वारंवार शोक करवा लाग्यो, तथा निसासाओनी श्रेणिओ सुकवा लाग्यो. ॥ १४६ ॥ कामदेवनी पूजा करीने राणी जाते छते पण बाल बहार आव्यो नहीं, त्यारे मध्यमबुद्धिए विचारुं के, बाल ते अंदर कुं कोरे छे ? एम विचारि ते पण अंदर गयो; तथा त्यां शय्याना सुखस्पर्धाथी ललचायो, जतां पण विचारवा लाग्यो के, रूपाली एवी पण मातानी पेटे, सुखदाइ एवी पण देवनी शय्या उत्तमोने भोगववी लायक नहीं. ॥ १४७ ॥ १४८ ॥ तेथी तेणे बालने कहुं के, हे मित्र ! देवशय्यापर तने सुहुं

वणकर तथा चांडालनी स्त्रीओने पण ह्छवा लाग्यो, तथा लोकापवादनी उपेक्षा करीने तेणे कंई पण अकार्य
तज्युं नहीं ॥१३७॥वीक अने अपवादधी मानिषीएं करीने निवारण कराता एवा स्नेहाल मध्यम बुद्धिने ते बाल
दगाएलो जाणे छे, अने पोताने आवाी सामग्रीबालो जोइने ह्दयमां पण मातो नथी; (अर्थात् फुलाइ जाय छे)
॥१३८॥तेथी मध्यम बुद्धिए जाणुंके, आ बालप्रते उपदेशा शक्ति लायु पडती नथी, केमके, करेल छे अंकराओ-
थी शोभित कृष्ण भूमि जेणे एवो पण वरसाद पत्थर तलपर शुं करी शके ॥१३९॥केसुडांओ रूपी मांस-
पेशीरूप बलिने गृहण करतो, तथा विखेरेल छे पुष्पोनी श्रेणिरूप रज जेणे, प्रजाने उन्माद करनारो, तथा को-

निवारयंतं च त्रियापवादा—नमनीषिणा वेत्ति स मध्यबुद्धिम् ॥ प्रतारितं स्नेहपरं परं स्वां । साम-
श्यमुद्धीह्य न माति चित्ते ॥ १३८ ॥ ज्ञातं ततो मध्यमबुद्धिनापि । न कामतेऽस्मिन्नुपदेश-
शक्तिः ॥ कृतप्ररोहं चितकृष्णान्मिः । शिवातवे किं कुरुतेऽबुबुद्धिः ॥ १३९ ॥ शुक्लन्
बालिं किंशुकमांसपेशीं । विकीर्षोर्षुष्पातिरजाः प्रजानाम् ॥ उन्मादको नूत इवोपतस्थे । अन्यदा
वसंतः पिकगीतमतः ॥ १४० ॥ बालस्तदा स्पर्शनमातृयुक्तः । क्रीनापरो मध्यधियान्वितः
सन् ॥ दीलाधरं नाम वनं जगाम । ददर्श तत्र स्मरचैत्यसुचैः ॥ १४१ ॥ त्रयोदशीनास्त्रि
दिनेऽभिलोकै । मंहामहे तत्र विधीयमाने ॥ कुतुहली तत्र गतः स चैत्ये । ददर्श गुप्तं स्मरवा-
सहस्र्यम् ॥ १४२ ॥ द्वारेऽथ संस्थाप्य वयस्यमेको । मध्ये प्रविष्टः सहस्रैव बालः ॥ परपेशी
तत्राब्जमुष्णालमुद्धीं । प्रसुप्तकंदर्परतिं स शंभ्याम् ॥ १४३ ॥

यलोना गीतथी मदीनमत्त थएलो एवो भूत सरखो वसंत ऋतुनो समय एक दहाडो आब्यो, ॥१४०॥ते
वखते कीडामां नत्पर एवो बाल, स्पर्शन, पोतानी माता, तथा मध्यमबुद्धि सहित लीलाधर नामना
वनमां गयो, त्यां तेणे कामदेवतुं मंदिर जायुं ॥ १४१ ॥ हवे त्यां तेरस नामना दिवसे अर्थी लोको मोटो
उत्सव करते छते ते कौतुकी बाल ते मंदिरमां गयो, त्यांतेणे कामदेवना गुप्त आवासने जायो. ॥ १४२ ॥
हवे पोते मित्रने बारणे बेसाडीने तुरत अंदर गयो; तथा त्यां कामलनाल सरखी कोमल, अने सुतेल छे

करेछं छे औषध जेतुं, तथा पथ्य भोजन खानारा एवा माणसना शरीरमां पूर्वं थएली एवी पण जेम
 व्याधि, तेम सम्यक्त्वथी शुद्ध थएलां एवां श्रेयोना मनमां ते भोगतुणा दोषोनी वृद्धि करनारी न
 थइ ॥ १३२ ॥ हवे एक दहाडो तेओ बने पूई छे, अने ते कालविलंबना पक्षने धारण करता थका
 शुभ रह्या, तथा अंदर अंदरना अभिलाषथी पोत? ॥ ते अहे चरितार्थ भावने जाणवा लाग्या ॥ १३३ ॥
 हवे सामान्यरूपाए मध्यम बुद्धिने कहुं के, हे पुत्र साक्षात्.थिमी सिद्धि भादे संदेहवाला बने पक्ष ह्योते
 परं न सा दोषविवृद्धयेऽनूत्तरेतसोर्दर्शनशुद्धिनाञ्च ॥ पूर्वप्रवृत्तापि कृतौषधस्यारुजेव पश्या-
 न्ननुजः शरीरे ॥ १३५ ॥ अथान्यदा तौ रहसि स्थितौ प्राग् । दुश्चित्ते कालविलंबपक्वम् ॥
 संमानयंतौ स्म मिथोऽनिलापा-द्वितः स्वनाम्नोश्चरितार्थज्ञावम् ॥ १३३ ॥ सामान्यरूपाऽह
 तदंजाऽसौ । संदिग्धपक्वद्वितये विलंबः ॥ एकार्थसिद्धिंप्रति पर्यवस्य-स्तयोरिव स्ताऽन्नवतो
 ह्यिताय ॥ १३४ ॥ वचांसि बालस्य मनीषिणश्चां-तरांतराऽसावनुवर्तमानः ॥ प्रमाणयत्
 मातृवचो बन्धार । कोनस्वप्नावस्थितिसिंधुस्मान्मम् ॥ १३५ ॥ माताथ बालस्य तनौ प्रविष्टा ।
 स्वयोगज्ञाक्या सुखकारणाय ॥ स्फुटत्रिदोषः स निर्गदुष्टो । बन्धूव दुष्टद्वयसंक्रमेण ॥ १३६ ॥
 असौ ततः कामयते कुर्वेद-मातंगनाश्रीरपि सुकलजः ॥ उपेक्षमाणेन जनापवादं । त्यक्तं
 न तेनात्र किमप्यकृत्यम् ॥ १३७ ॥

छते विलंब करवो; अने ते विलंब ते बने युग्मोनी पेठे तारा हित मादे थाओ ? ॥ १३४ ॥ हवे ते मध्यम
 बुद्धि बन्धे बन्धे बालना अने मनीषिना बचनेने अनुसरतो थको तथा माताना बचनेने सत्य गणतो
 थको क्षोभ अने स्थिरतावाला समुद्रनी तुलना करवा लाग्यो ॥ १३५ ॥ हवे बालनी माता पोतानी
 योगशक्तिथी तेने सुख करवा मादं तेना शरीरमां पेठी, तेथी ते बने दुष्टना संक्रमथी स्वभावथी दुष्ट
 एवो ते बाल प्रगट रीते त्रिदोषवालो (सन्निपातवालो) थयो ॥ १३६ ॥ पछी ते बाल लज्जाने तर्जाने

हे, तथा आर्जवता पापीनुं जन्मस्थानक नथी, तेम अनार्जवता संयम प्रते धुमकेतु सरखी हे, अने आर्ज-
 वता विशुद्धिनो हेतु हे. ॥ १२६ ॥ श्रुं अर्हीं माणसोए भोगोरूपी दावानलथी मलेला दाहोथी, के
 करेला एवा ज्ञानरूपी अमृतमां अवगाहनशी रहेंवुं ? माटे हे सरलस्वभावीओ ! तमोने जे हितकारी
 होय, तेने तमो वधारे सेवो ? ॥ १२७ ॥ परिणामे तापना संस्कार वाला दुःखोथी गहन एवा आ संसा-
 रमां उत्तमोने आस्था आ माटे राखवी जोइए ? केमके, मूलमांथी उखेडेल हे दुःखरूपी वेली जेणे एवो
 सुखी माणस साधुविना कोण होय हे ? ॥ १२८ ॥ आ सांभलीने ऋजु आदिक प्रतिबोध पाम्या, अने
 किं त्रोगदावानलवधदाहैः । किंवाकृतज्ञानसुधावगाहैः ॥ ज्ञाव्यं मनुष्यैरिह यद्विंत वो ।
 नृशं नजध्वं तदुजुस्वजावाः ॥ १२९ ॥ आस्था सतां का परिणामताप—संस्कारदुःखैर्गहने
 ज्ञ लोके ॥ समूदसुन्मूतितदुःखवद्विः । सदा सुखी साधुजनंविना कः ॥ १३० ॥ इदं निझा-
 म्यर्जुसुखाः प्रबुद्धा । यथाचिरे चारुदिनं व्रताय ॥ तदेवा चादक्षीं मुनीश्वरेण । तत्रैव दीक्षां-
 जगुहुस्तदाते ॥ १३१ ॥ तेन्यः प्रष्टेष्टे शितिभिन्नरूपे । शुक्लं गुनस्तत्तनुषु प्रविष्टम् ॥ तद्धन्य-
 ता मात्मविपर्ययं च । दध्यौ तदा व्यंतरयुगमंतः ॥ १३२ ॥ गुरुन् मुनीश्व प्रणिपत्य तुष्टौ ।
 सन्यक्तवमात्रादथ दंपती तौ ॥ स्थानं गतौ स्वं वपुशोः प्रविष्टा । तयोस्तदानीं खलु त्रोग-
 नृष्या ॥ १३३ ॥

को

दीक्षा माटे सारा दिवसनी पूजा करी, लारे सुटियाम् ॥१३३॥ दिवस देखाज्यो लारे तेओए पण तेज
 वखते त्यां दीक्षा लीधी. ॥ १२९ ॥ हवे तेओमां सरखो वसंत ऋतुं रूप नाथी गये छते, वली तेओना
 शरीरोमां श्वेतरूप पेडुं; लारे व्यंतरयुगम मन पोतावी माता न्यता तथा पोतानी विपरितता विचा-
 रवा लागुं. ॥ १३० ॥ हवे ते वदने छीभरतार नना दुःखाततमात्रथी संतुष्ट थइने गुरुने तथा मुनिओने
 नमीने पोताने स्थानके गया, ते वखते तेओना नामोारमां भोगतृष्णा दाखल थइ. ॥ १३१ ॥
 माटे

रहस्येन जाणनारा गुरुमहारारे कहुं के तत्वथी शुद्ध एवा जे तमो, तेमां दोष नथी, पण जे बीजुं बालकजुं रूप निकलयुं, ते दूषणांमां समूहनुं कारण छे ॥ १२० ॥ ते घणां कष्टरूप तथा मोहना परिवारने प्रवर्तारनासं ” छे, अने ते मूलरूप अज्ञानविना भोगतृष्णा पण अत्यंत दुष्ट प्रवृत्तिने विस्तारती नथी ॥ १२१ ॥ ते अज्ञान अपार संसाररुपी समुद्रमां पडता माणसोने गलामां (बांधेली) शीला सरखुं, तथा साक्षात् नरककुंड सरखुं, अने मोक्षमार्गमां अंध-अज्ञानमेतद् घनकष्टरूपं । प्रवर्तकं मोहपरिहृदस्य ॥ न जोगतृष्णापि तनोतिमूढा-ऽज्ञानं-विना दुष्टतरां प्रवृत्तिम् ॥ १२१ ॥ अपारसंसारसमुद्रमध्ये । गते द्विलेयं पततां जननाम् ॥ इदं हि साक्षान्नरकस्य कुंभं । बन्तः शिवाध्वन्ययमंधकूपः ॥ १२२ ॥ इतश्च यत्कृष्णतरं द्वितीयं । विनिर्गतं तत्त्वयु पापनाम ॥ संसारचक्रे वसतां जनानां । संकेशजालस्य तदेव मूलम् ॥ १२३ ॥ शुक्लेन किञ्चैन निवारितं तत् । प्रवर्धमानं पुनरार्जवेन ॥ इदं हि शुद्धाशय-हेतुभूतं । पापाबुबंधं नियमान्निहंति ॥ १२४ ॥ ब्रूते यदेतत्परिरिकितानि । मयैव यूयं तदतः प्रमाणम् ॥ अज्ञानजं पापमपोह्य यस्मा-न्मार्गानुसारित्वमिदं विधत्ते ॥ १२५ ॥ अनार्जवं दुःकृतजन्मभूमि-रजन्मभूमिस्तु विपर्ययोऽस्य ॥ अनार्जवं संयमधूमकेतु-र्विशुद्धितुर्धुव-मार्जवं तु ॥ १२६ ॥

कृवा सरखुं छे ॥ १२२ ॥ पही ते बीजुं वधारे कालुरूप निकलयुं तेनुं नाम “ पाप ” छे; अने तेज पाप संसाररुपी चक्रमां वसता माणसोने केशोना समूहनुं मूल छे ॥ १२३ ॥ वली ते वधतां पापने श्वेत बालकरूप आर्जवे निवार्युं छे; माटे ते आर्जव शुद्ध आशयनी हेतु छे, अने ते निश्चय करीने पापना अनुबंधने हणे छे ॥ १२४ ॥ वली ते जे एम कहें छे के, भेंज तमारं रक्षण कर्युं छे, ते खरं छे; केमके, ते अज्ञानथी उत्पन्न थएला पापनी नाश करीने मार्गाहिसारिपणुं करे छे ॥ १२५ ॥ अनार्जवता पापीनुं जन्मस्थानक

आच्छादित थएली एवी आ भोगतुष्णा, भयंकर एवा कल्पान्त कालना अग्रि अने मेवथी मूर्छित थएली
 प्रहृयनी वृत्तिनी पेंठे कया विवेकीयोना भय माटे नथी थती ॥१११॥ तयारे तेओए कहुं के दुष्ट शक्तिवाली
 एवी आ भोगतुष्णाथी भमारी सुक्ति केम थाय ? तयारे ज्ञानीए कहुं के, ते सुक्ति अन्य भवमां थको; पण
 मोहना उजालाथी आ भवमां नहीं थाय ॥११२॥ पण आ तुष्णानो नाश करवा माटे तमोए बलवान बज्र
 सरखुं सम्यक्त्व मेलचुं छे; माटे ते सम्यक्त्वने तमारे चारंवार दीपावहुं, के जेथी तमारी भोगतुष्णा
 तावाहतुर्मुक्तिरनिष्टशक्ति-रस्याः सकाशात्कथमावयोः स्यात् ॥ ज्ञानी जगावन्यन्नवे न-
 वित्री । मोहोद्वेषात्वात्र पुनर्नैवेऽस्मिन् ॥ ११५ ॥ अस्याः परं निर्द्वजनाय बज्रं । सम्यक्त्व
 मासं सुदृढं नवध्याम् ॥ नदीपनीयं सुहुरेतदेवं । तन्नून्नवित्री खलु जोगतुष्णा ॥ ११६ ॥
 श्रुत्वैतदाश्वासमुपागतौ ता-वथ स्वदुष्टाचरणानुतापात् ॥ ऋजुर्महीशः प्रगुणां च देवी ।
 यांतिस्म सुगथोऽकुटिला च खेदम् ॥ ११७ ॥ अथो चतुर्णामपि विभ्रहेन्थो । विनिर्गतं पांडु-
 रभिन्नरूपम् ॥ दूयं मयोच्चैः परिरक्तानि । त्रयं नयुष्माकमित्जुवाणम् ॥ ११८ ॥ पश्चा-
 न्ततोऽन्यन्निरियाय कृष्ण-मन्यन्ततः कृष्णतरं विरूपम् ॥ प्रवर्धमानं च निवार्य दधे । शुक्लेन
 तद्वस्ततवप्रहारत् ॥ ११९ ॥ तदाह सिद्धांतरहस्यवेदी । न तत्वशुक्लुषु नवत्सु दोषः ॥ किंतु
 द्वितीयं खलु भिन्नरूपं । निबंधनं दूषणसंतर्तीनाम् ॥ १२० ॥

दुकी थको ॥ ११६ ॥ ते सांभलीने हवे नेथो बन्ने पोताना दुराचारना पश्चातापथी शान्त थया, तथा
 ऋजु राजा, प्रगुणा राणी, सुगथ तथा अकुटिला खेद पास्यां ॥ ११७ ॥ तमारुं में उंचे प्रकारें रक्षण करुं छे,
 अने तमोने बीक नथी, एम कहेंतुं एहुं भ्वेत बालकनुं रूप हवे ते चारेना शरीरमांथी निकलयुं ॥ ११८ ॥
 पछी तेमांथी बीजुं काळुं रूप निकलयुं, तथा तेमांथी त्रीजुं वधारें काळुं विरूप नीकलयुं; तथा वृद्धि
 पामता एवा तेने निवारिने भ्वेत रूपे हस्त प्रहारथी पकडी लीयुं ॥ ११९ ॥ तयारे सिद्धांतोनां

वेदो; तेम कालज्ञादिको पण तेमने नमीने खुशी थया थका योग्य स्थानके वेठा. ॥ १०८ ॥ गुरुर ए कहैला विषयसुखमां अत्यंत दूषणने अने तेना त्यागमां अत्यंत सुखने सांभलीने; निबिड मोहजाल झुटवाथी व्यंतरजुं जोडलुं सभ्यक्त्व पाभ्युं. ॥ १०९ ॥ हवे तुरत तेमना शरीरमांथी निकलेला श्याम अने लाल परमाणुओंना समुहथी बनेली हुंवाडाथी मलीन थएली अग्निनी शिखा सरखी कोइक खी पराङ्मुख थइ थकी दूर जइ डभी. ॥ ११० ॥ हवे कालज्ञ तथा विचक्षणए खेद पामीने गुरने पृष्ठयुं के, हे भगवन् ! दुरंतदोषं विषयानुबंधे । त्यागे च सौख्यातिशयं गुरुक्तम् ॥ श्रुत्वा विलीने धनमोहजाले । सहर्शनं व्यंतरयुग्ममाप ॥ १०९ ॥ विनिर्गतैर्जाय तद्दुपुत्र्यो । श्यामैश्च रक्तैर्घटिताणुपुंजैः ॥ हरे स्थिता कापि पराङ्मुखी स्त्री । ज्वालेव धूमैर्मलिना कुशानोः ॥ ११० ॥ विषद्य कालज्ञ विचक्रणान्त्र्यां । दुःशीलनावानुशयोज्जाशु ॥ शुद्धिः कथं नौ न्नवितेतिपृष्ठः । प्रकृष्टयोगो न्नगवानुवाच ॥ १११ ॥ अयं हि न्नज्ञै युवयोर्नदोषः । स्वरूपतो निर्मलयोः सदैव ॥ अस्याः परं दूरमवस्थिताया । नार्या अनार्याचरणे रतायाः ॥ ११२ ॥ पृष्ठोऽथ तान्त्र्यां न्नगवनिनयं का । दुष्प्राथ स प्राह महानुभावः ॥ प्रवर्तिका दोषगणस्य धर्म-निवर्तिकेयं ननु न्नोगतुष्या ॥ ११३ ॥ करात्कालानलकालमेध-संमुल्लितेव प्रलयस्य वृत्तिः ॥ रजस्तमोन्त्र्यामवगुंजितेयां न्नयाप केषां न विवेकनाजाम् ॥ ११४ ॥

अमारा दुःशीलपणाना पश्चातापथी मले एवी अमारी दुकि शीरिते थशे ? त्यारे महान योगवाला एवा बोधरति महाराजे कहुं के, ॥ १११ ॥ हे भद्र ! हमेशां स्वभावथी निर्मल एवा जे तमो, तेओनो आ दोष नथी; पण दुष्टाचरणमां रक्त थएली तथा दूर डभेली एवी आ खीनो ते दोष छे. ॥ ११२ ॥ त्यारे तेओए पृष्ठयुं के, हे भगवन् ! ते आ दुष्ट खी कोण छे ? त्यारे महा प्रभाविक एवा ते गुरुर कहुं के, दोषोना समूहने प्रवर्तवनारी, तथा धर्मेने निवर्तवनारी खरेखर आ भोगतुष्या छे. ॥ ११३ ॥ रजस् अने तमस्वी

न्यंतरतुं जोडुं तुरत आव्युं, तथा अकृदिलाने जोहने कालज्ञतुं चित कामातुर थइ क्षोभ पाभ्युं ॥ १०२ ॥
 वली विचक्षणातुं मन पण सुधना रूपरुपी कुवामां डेडकानी पेठे बुड्युं; पडी बन्नेने ठणवासां तत्पर
 एवा तेओ बन्नेए वेरा बदलीने आनंद भोगाव्यो ॥ १०३ ॥ हवे घेर आवेलां एवां ते बन्ने जोडलां सेहरुपी
 ससुद्रपते चंद्रोदयनी पेठे शोभवा लाभां, आ कुपा वनदेवतानी छे, एम जांणीने ऋजु राजा खुशी थयो.
 ॥ १०४ ॥ सर्व प्रगुणादिवर्ग तथा क्रीडा छे प्रिय जेने एवो कालज्ञ पण हर्ष पाभ्यो; तथा खीतुं दुष्ट आ-
 विचक्षणाया अपि सुगधरूपे । कुपे मनो दर्दुरवनिममम् ॥ दान्यां द्योर्वचनतत्परान्यां ।
 रूपं परावृत्य सुदोऽनुभूताः ॥ १०३ ॥ गुह्यगतं तन्मिथुनद्वयं च । स्नेहाब्धिविबोदयवद्विदीपि ॥
 अयं प्रसादो वनदेवताया । इतिप्रतीत्यर्जुरवाप तोषम् ॥ १०४ ॥ सर्वोऽपि हर्षं प्रगुणादिवर्गः ।
 केलिप्रियः कालविदप्यवाप ॥ विचिंत्य न्यार्थिचरणं विरूपं । तां हंतुमैजत्स च दुष्टशीलाम्
 ॥ १०५ ॥ पुनः स इध्यौ ननु तुल्यशीला--वावां हतायां च मयांगनायाम् ॥ रका नृशंसेऽकु-
 दिला मयि स्या--न्नेत्याश्रितः कालविलंबपक्रम् ॥ १०६ ॥ विचक्षणाप्येवमवेत्य तस्थान्-बुनौ
 मनुष्याचरणे प्रवृत्तौ ॥ अथान्यदा मोहलयान्निधाने । स्मरिर्वने बोधरतिः समेतः ॥ १०७ ॥
 राजा गतस्तत्पदवंदनार्थं । श्रोतुं निविष्टो वचनामृतं च ॥ कालज्ञसुर्या अपि तं प्रणम्यातुष्टा
 यथास्थानमश्रोपविष्टाः ॥ १०८ ॥

चरण चिंतवने ते दुःशीलाने हणवाने ते इच्छवा लाभ्यो ॥ १०६ ॥ वली तेणे विचारुं के, असो बन्ने
 खरेखर तुल्यशीलवाला हीए; अने मारथी आखी हणति छेते; वातकी एवा हुं प्रते अकृदिला आसके
 थरो नही; एम विचारिने तेणे कालना विलंबपक्षने स्वीकार्यो ॥ १०६ ॥ विचक्षणा पण एम जाणीने
 रही; अने बन्ने मनुष्याचरणमां प्रवृत्त थया; हवे एक दहाडो मोहलय नामना वनमां बोधरति नामे
 आचार्य पथार्यो ॥ १०७ ॥ ऋजु राजा तेमना चरणोने वादवा माटे गयो; तथा वचनामृत सांभलवाने

देशान्तरथी आच्यो, तेने स्पर्शने अने ते बाल तथा मनीषीए आलिंगन करुं, पछी बालनी प्रेरणाथी ते पण स्पर्शने भजवा लाग्यो॥१६॥ते स्पर्शने पण तेना चित्तने विस्मय पमाड्युं अने मनीषि तेनो दोष कहवा लाग्यो, त्यारे फलना अनुभव विना ते बनेना वचनमां संशयवालो थयो ॥१७॥हवे तत्त्वेने जाणवानी इच्छाथी तेणे विवेचन पूर्वक माताने पूछ्युं; त्यारे तेणीए कळुं के, तारे बनेना उपरोधथी विरोध राख्या चिना अवसरे बलवान पक्ष ग्रहण करवो॥१८॥जुदा जुदा वे कार्यामां संशयवालो एवो जे माणस तेनापि विस्मापितमस्य चेतो । जगौ मनीषी पुनरस्य दोषम् ॥ फलानुन्तेरविशंकयज्ञा-
वाद्-द्वयोः स वाक्येऽजनि संशयातुः ॥ ए७ ॥ अंबां स पप्रह्व विशिष्य तत्त्वं । जिज्ञासमा-
नोऽथ जगाद् साऽपि ॥ दयानुरोधविरोधज्ञाजा । ग्राह्यस्त्वेषोऽवसरे हि पक्षः ॥ ए८ ॥
अर्थद्वये त्रेद्विनि संशयातुः । कुर्वीत यः कालविलंबपक्षम् ॥ मनोरथः सिद्ध्यति तस्य नूनं
सिद्धे यथोच्चैर्मिथुनद्वयस्य ॥ ए९ ॥ क्रजोर्नृपस्य प्रगुणाख्यदेव्याः । पुत्रोऽस्ति सुभधः स्मर-
तुल्यरूपः ॥ तस्यास्ति त्रार्याऽकुटिलात्रिधाना । पुत्रोमपुत्रीरतिरूपजैत्री ॥ १०० ॥ सुभधो-
ऽन्यदा नूतनचूतवल्ली-विलासरम्ये विपिनं वसंते ॥ गतः सत्रार्यः कुसुमोच्चयाय । प्राक्-
सूर्यपूर्यागिमनं नियम्य ॥ १०१ ॥ इतश्च कालझविचक्रणार्यं । तत्रागतं द्यंतरयुगममाशु ॥
कालझचेतोऽकुटिलां निरीक्ष्य । कृद्वं तदासीद्धृतकामफेनम् ॥ १०२ ॥

कालविलंबनो पक्ष करे छे, तेनो मनोरथ, जेम वे मिथुननो सिद्ध थयो छे, तेम सिद्ध थाय छे. ॥ ९९ ॥
ऋजु नामना राजानी प्रगुणा नामनी राणिनी कामदेव सरखो रूपाखो सुभध नामे पुत्र छे, तेने इंद्राणी
तथा रतिना रूपने जीतनारी अकुटिला नामे स्त्री छे. ॥ १०० ॥ हवे एक दहाडो नवा आंबानी बेल-
डीना विलासथी मनोहर एवी वसंत ऋतु आवते छते सुभध पुरुषो वीणवा माटे स्त्री सहित सूर्यास्त
पहेलां आववानो नियम करीने वनमां गयो. ॥ १०१ ॥ हवे एदलामां त्यां कालज्ञ अने विचक्षणा नामदुं

वाणीथी ते स्पर्शनं हर्षं पान्थो; अने मनीषिणी पोताने रस न उपजे एवी वाणी सांभलीने ते लज्जा युक्त थयो. ॥ १० ॥ स्पर्शननी योगशक्तिना प्रभावने सांभलीने बालनी माता खुशी थइ अने मनीषिणी माता खेद पामी; तो पण तेतुं मध्यस्थपुं जोहने तेषीए घणो शोक कर्पो नही. ॥ ११ ॥ हवे ते सांभलीने कर्मविलास राजा बालपते कुपित थयो, अने मनीषिपते तुष्टमान थयो; हवे बाले हर्षेशां स्पर्शनसां राणी थहने कुललज्जा छोडी. ॥ १२ ॥ स्त्रीधोमां लोलुपी थहने ते गम्यागम्यने न जाणवा लाग्यो, तेम अनीतिथी डरतो नथी, गुरुना उपदेशनी अपेक्षा राखतो नथी, तथा निःशंक

निशम्य बालस्य तुतोष माता । विजृंभितं स्पर्शनयोगदाक्तेः ॥ मनीषिणः खेदमियाय किंतु । माध्यस्थ्यमातृद्वय शुशोच नोच्चैः ॥ ए१ ॥ श्रुत्वाथ बाले कुपितः परस्मिन्-स्तुष्टश्च तत्कर्म-विलासराजः ॥ जहाति बालोऽथ कुलस्य लज्जां । दिवानिदां स्पर्शनबद्धरागः ॥ ए२ ॥ गम्या-मगन्यां च न वेत्ति कांचिन्नारीषु गुक्षे न बिभ्रेत्यनीतेः ॥ नापेक्षते वैष गुरुपदेशं । स्वहा-स्यतां नाकलयत्यशंकः ॥ ए३ ॥ निवारयिव्यन्नहितप्रसंगं । कृपापरः स्पर्शनमूलशुद्धिम् जगौ मनीषी पुरतोऽस्य तत्तु । गतं द्रुवित्वा किल पार्श्व एव ॥ ए४ ॥ दृष्टार्थरागी करन्नो न वेत्ति । रसं दृष्टद्व्यार्थकथासितायाः ॥ बालेरणायामितिप्रहाय । तूष्णींस्थितः स्वार्थपरो मनी-षी ॥ ए५ ॥ अथागतः कर्मविलासराज-सामान्यरूपा तनयोऽन्यदशात् ॥ तं स्पर्शनस्तौ च समाहितं गु-र्वालेरितः स्पर्शनमेव नेजे ॥ ए६ ॥

थहने (थती एवी) पोतानी हांसीने पण जाणतो नथी. ॥ १३ ॥ हवे दयालु मनीषी अहितनी प्रसंग निवारतो थको बालनी आणल स्पर्शनना मूलनी खबर कहेवा लाग्यो, पण तेतुं ते वचन तेने कंई असुर करी शक्युं नही. ॥ १४ ॥ दीठेली वस्तुनाज रागबालो डंट, नही दीठेल छे कथा पण जेनी एवा साकरना रसने जाणतो नथी, एम जाणीने बालने समजाववाना प्रयासने तजीने मनीषी स्वार्थमां तत्पर थयो थको मौन रह्यो. ॥ १५ ॥ हवे कर्मविलास राजानी सामान्यरूपा नामनी राणीनी गुज

चाल्यो छे; तेनो आ तारे कोलाहल जाणवो; अने मने मोखराना लहकरमां जोड्यो छे, तेथी हुं जडं हुं. ॥८३॥ एवी रीते त्यांथी स्पर्शनना मूलनी खबर लेईने हुं (प्रभाव) तमारी पासे आव्यो छडं; पण संतोषने सदागमना स्थानकमां रहेलो जाणीने हृदयमां हुं संशयवालो थयो हुं. ॥ ८४ ॥ ते सांभलीनेज बोध, प्रभाव सहित मनीषी पासे गयो; अने यथार्थ वृत्तांत कहुं; तेथी ते आनंदित थयो. ॥ ८५ ॥ हवे एक दहाडो तेंणे स्पर्शननेज पूड्युं के, तने सदागमेज बहु कष्ट आप्युं लागे छे; त्यारे तेंणे कहुं के, अत्यंत दुष्ट

दळ्या ततः स्पर्शनमूलशुद्धिं । समागतोऽहं ज्वतः समीपम् ॥ संतोषमाकर्ण्य सदागमस्य । स्थाने तु वर्ते हृदि संशयादुः ॥ ८४ ॥ इदं निशम्यैव जगाम बोधः । सह प्रज्ञावेष मनीषि-पार्थे ॥ वृत्तांतमाचष्ट यथापनीतं । तुष्टिं च पुष्टिं च ययौ ततोऽसौ ॥ ८५ ॥ पृष्टोऽन्यदा स्पर्शनएव तेन । सदागमेनैव कदर्थितस्त्वम् ॥ स प्राह वाचैव स भेऽपकारी । व्यापार्यसंतो-षमतीवदुष्टम् ॥ ८६ ॥ अथास्तशंको विषयान्निवाष-न्तृत्यं जगदंचनसावधानम् ॥ जान-न्नसौ स्पर्शनमन्वतिष्ठत् । स्वार्थाय विश्रंजमनेनै बाहाम् ॥ ८७ ॥ अथान्यदा देहमनुप्रविश्य । बालस्य बाढं निजयोगशक्त्या ॥ स स्पर्शनोऽवाच्यरसानुविश्वं । वांवां मृदुस्पर्शगतां वितेने ॥ ८८ ॥ मनीषिणस्त्वेव तथा न चक्रे । स्वज्ञावनेदाकलनाद्विकारम् ॥ दाहावहो भस्मकव-ज्जनानां । दौड्यं हि दोषो न धृतिस्तु ज्ञोणे॥८९॥ प्रदीर्घता द्यौर्नवता ममेति । बालस्य वाचा स इधौ प्रसोदम् ॥ मनीषिणस्त्वस्तरसां निशम्य । हीणस्तदानीमुपचारवाचम् ॥ ९० ॥

एवा संतोषने अगाडी करीने ते वचनथीज मारो अपकार करनारो छे. ॥ ८६ ॥ हवे निःशंक थइने ते मनीषी विषयाभिलाषना चाकर स्पर्शनने जगतने ठगवामां सावधान थएलो जाणीने स्वार्थ मटे बाह्यथी तेनी साथे विश्वासी थयो. ॥ ८७ ॥ हवे एक दहाडो पोतानी योग शक्तिथी ते स्पर्शन बालना शरीरमां प्रवेश करीने अवाच्य रसवाली कोमल स्पर्शनी इच्छा विस्तारवा लागयो. ॥ ८८ ॥ पण स्वभावना भेदथी ते मनीषिने तेवो विकार करी शक्यो नही. ॥ ८९ ॥ 'ते तो मने स्वर्ग देखाड्यो' एवी रीतनी बालनी

तेभ्योने संतोष नामनो चोर हरावीने बलात्कारे केदलाक माणसोने मोक्षनगरमां लेह गयो छे. ॥ ७७ ॥
 ते सांभलीने राजाए संतोषने जीतवा माटे परिचार सहित तैयारी करी के; केमके, पायदलना तेजथी
 मनोहर थएला कथा सुभटो पोतानो पराभव सहन करे ? ॥ ७८ ॥ हवे ते राणराजा पोताना पिता एवा
 महामोह राजाने चरणोने नमवा माटे गयो; त्यां तेंणे अत्यंत लंबायमान एवा रजस अने तमस् रूपी
 बन्ने शुकुटीअथी मनोहर थएला, सितास्मिता रूपी डाहाडी मूढोवाला, अज्ञानरूपी घडपणथी जीर्ण
 श्रुत्वेति संतोषजयाय राजा । प्रगल्भतेऽसौ परिवारयुक्तः ॥ परान्नवं स्वस्य नटाः पदति-स्ते-
 जोऽन्निरामाः कतमे सहंते ॥ ७८ ॥ नंतुं महामोहनपस्य पाद-मूलं गतोऽसौ स्वपितुर्नृपो-
 ऽथ ॥ दृष्टः स तेनारसमदंबमान-रजस्तमाभ्रयुगलान्निरामः ॥ ७९ ॥ सितास्मितास्मश्रु-
 धरः प्रकंपा-ऽविद्याजरार्जीर्षांरीरयष्टिः ॥ विज्ञावतृष्णान्निधेवेदिकायां । महाविपर्यास-
 सुविष्टरस्थः ॥ ८० ॥ युग्मम् ॥ पृष्ठं शरीरे कुर्षदं नतेन । प्रोक्ता च तेन प्रकृतप्रवृत्तिः ॥
 जगौ महामोहनृपोऽथ युक्तो । ममैव वृक्षस्य रणान्नियोगः ॥ ८१ ॥ यज्ञःप्रवाहेन रणे हि
 धीराः । प्रकालिताऽशक्तिकलंकंपकाः ॥ दीप्तिं परां यांति धनुर्नृतस्त-त्प्रस्थानमस्थानसुखं
 ममेदम् ॥ ८२ ॥ इदं महामोहनृपोऽन्निधाय । रागादियुक्तश्चलितो रणाय ॥ कोलाहलोऽयं
 तदिति प्रतीहि । गढाम्पदं चाग्रवदे नियुक्तः ॥ ८३ ॥

थएला तथा कंपता शरीरवाला, तथा विद्याल तृष्णारूपी वेदिकामां महाविपर्यास रूपी आसनपर वेडेला
 ते मोह राजाने जोयो. ॥ ७९ ॥ ८० ॥ पडी तेंणे नमीने तेना शरीरे सुखसाता पूडी; अने कार्यनो संबंध
 कल्यो; तयारे मोह राजाए कहुं के, मने वृद्धनेज रणसंग्राम करवा युक्त छे. ॥ ८१ ॥ यज्ञरूपी प्रवाहथी
 थोएल छे अशक्तिरूपी कलंकनो कादव जेथोए एवा धनुषधारी सुभटो लडाईमां उत्कृष्ट तेजने पामे
 छे, माटे आ प्रस्थान मने अत्यंत सुखदाह छे. ॥ ८२ ॥ एम कहीने मोह राजा रागादिक सहित लडाह माटे

भयंकर बलवालो राग नामनी राजा जोयो ॥ ७१ ॥ बली त्यां पोतानी इच्छित प्रवृत्तिमां परनी अपेक्षा नहीं राखनारो, जगतने वश करवामां समर्थ, पापोना प्रकाशामां चतुर तथा जयशील एवो ते राजानो विषयाभिलाष नामनी मंत्री जोयो. ॥ ७२ ॥ एदलामां ध्वनि करता मार्गने खंचनाहं, मिथ्या-भिमानादिकरूप रथोनी श्रेणिवाळं, गर्जना करता एवा ममत्वादिरूप हेथीओवाळं, दोडता एवा असंयमादि रूप उद्वत घोडाओर्ना श्रेणिवाळं, घणा मदथी उत्सुक थएली चपलतादिक रूप पाचदल वाळं, कामदेवे करेल छे अगाडी प्रयाण जेमां एवुं, तथा विलास तथा हास्यादिकरूप नामा प्रकारना परानपेक्षोऽन्निमतप्रवृत्तौ । जगद्दशिकर्तुमदंनविष्णुः ॥ पापप्रकाशे पटुधीरमात्यो । दृष्टो-
ऽस्य जिष्णुर्विषयान्निदाषः ॥ ७२ ॥ अत्रांतरे च ध्वनदध्वकीर्षं । मिथ्यान्निमानादिरथप्रथा-
द्वयम् ॥ गर्जनमत्वादिगजं प्रधाव-इसंयमाद्युद्वतवाजिराजि ॥ ७३ ॥ मदातिरेकोत्सुक-
चापदादि । पदातिकंदर्पकृताप्रयानम् ॥ विलासहासादिविचित्रतूर्य-कोदाह्वयं तन्मिलितं
वदं द्राग् ॥ ७४ ॥ युग्मम् ॥ पृष्ठोऽत्र हेतुं पुरुषो विपाको । निर्बंधबद्धो निजगाद मंत्री ॥
समानुषाणि प्रजिधाय पंच । प्राक् स्पर्शानादीनि जगद्विजेतुम् ॥ ७५ ॥ काष्टा परा साह-
सिकाप्रिमाणां । दुर्दंतवर्गस्य निदर्शनं च ॥ अवार्यधैर्याणि परं परीक्षा-स्थानं भुवं तानि च
वंचकानाम् ॥ ७६ ॥ जगज्जितप्रायममीन्निरुच्चै-रत्रांतरे तानन्निन्नूय चौरः ॥ संतोषनामा
कतिचित्प्रसह्य । सुक्तौ नगर्था मनुजाजिनाय ॥ ७७ ॥

वाजित्रीना कोलाहलवाळं ते लश्कर तुरत एकहुं थयुं. ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ पडी त्यां मंदिपाक नामना पुरुषने आ लश्कर एकहुं थवाजुं कारण पूछयुं त्यारे तणे कहुं के,विषयाभिलाष मंत्रीए पेहेलां जगतने जीतवाने पोताना स्पर्शानादिक पांच माणसोने मोकल्यां. ॥ ७५ ॥ ते माणसो साहसिकना अत्रे-
सरीओर्न पराकाष्टा सरखा छे, दुर्दंत वर्गना उदाहरण रूप छे, तथा अत्यंत धीरजवाला एवा तेओ-
डगोनी रीक्षानां उत्कृष्ट स्थान रूप छे. ॥ ७६ ॥ तेओए प्राधं जगतने जीतेळं छे, पण एदलामां

हवे बालनी माता तो खुशी थइ; केमके, स्पर्शनने आधिन छे पोतानी इष्ट सिद्धि जेणीनी एवी ते हती; पण ते स्पर्शने घणा कालसुधि करेला नुकशानने याद करिने मनीपिनी माता खेद पामी. ॥ ६६ ॥ पण सुखना अने नेत्रना विकारोथी ते स्पर्शन प्रते पोताना पुत्रना अरक्त भावने जाणीने मनमां ते धीरज पामी; तो पण विकल्पो बहु करवा लागी. ॥ ६७ ॥ पढी बाल तो स्पर्शनमां रागी भयो, अने मनीषी हमेशां मनथी डरतो रह्यो, विश्वास विना सुख न थाय, एम विचारिने तेंणे बोध नामना अंगरक्षकने बालस्य माता तु तुतोष यस्मा—स्मा स्पर्शनाधीननिजेष्टसिद्धिः ॥ मनीषिमाता तु वन्नार खेदं । स्मृत्वा चिरं तद्विहितव्यतीकम् ॥ ६६ ॥ अरक्तत्वावं परमंगजस्या—नुमाय तस्मिन् धृतिमाप चित्ते ॥ सुखस्य नेत्रस्य तथा विकारैः । पुनर्विकल्पांश्च बहूँश्चकार ॥ ६७ ॥ बालस्ततः स्पर्शनबद्धरागो । हृदा सदास्ते चकितो मनीषी ॥ सुखं न विश्रंजविनाकृतं स्यादित्यंगरहं स जगाद बोधम् ॥ ६८ ॥ त्वयास्य कार्याऽनघ मूलशुद्धि । र्षषा न्नेवेन्मे वित- श्रोऽवन्नासः ॥ तेनाथ सुक्तः प्रणिधिः प्रज्ञावो । अंतवा सदेशानवदत्समेतः ॥ ६९ ॥ बाहेषु देशेषु मया प्रवृत्ति—र्नासा गतेनेतिगतोऽंतरंगे ॥ देशे महापातकसद्व तत्र । दृष्टं पुरं राजस- चिन्तनाम ॥ ७० ॥ अश्रेयसां राजपथः पृथूनां । कल्याणमार्गांचित्तवज्रपातः ॥ दुंटाकचूर्णा- मणिरुभ्रवीर्य—स्तत्रेकितो रागमूर्गेन्द्रराजः ॥ ७१ ॥

कहुं के; ॥ ६८ ॥ हे बोध ! तारे आ स्पर्शनना मूलनी शोध करवी, के जेथी मारो आभास सफल थाय; तयारे ते बोधे पोताना प्रभाव नामना अनुचरने सोकल्यो, ते प्रभावे देशोमां अभी आवीने कहुं के, ॥ ६९ ॥ हुं बाह्य प्रदेशोमां गयो, त्यां तो मने तेनी तलास मली नही, तेथी हुं अंतरंग प्रदेशमां गयो; त्यां में महापापीना घर सरखुं राजसचित्त नामहुं नगर जोयुं. ॥ ७० ॥ त्यां महोटां अकल्याणोना राजमार्ग सरखो, कल्याण मार्ग रूपी पर्वतने भेदवामां वज्रपात सरखो, दुंदाराओमां चूडामणि सरखो तथा

छुं; एवी रीते ते स्पर्शन पुरुषं कहेवार्थी बाल तेनी मित्राह माटे कहेवा लाग्यो के, ॥ ६० ॥ हे स्पर्शन ! तुं खरेखर सज्जनांना उदाहरणरूप छे, अने ते भवजंतु दुर्जनांना उदाहरणरूप छे; तथा तं सदागम ठगोना उदाहरणरूप छे; माटे हुं तो हवे तारापते अत्यंत स्नेही थयो छुं. ॥ ६१ ॥ पळी ते स्पर्शने पण ते बालनी मित्राह कबूल राखी; हवे ते मनीषीए विचारुं के, सुबुद्धि एवो सदागम सहज मित्रने तजवाने के तजाववाने यत्न करे नहीं ॥ ६२ ॥ माटे आ स्पर्शन खरेखर जूठाबोलो छे, अने आ बाले मूर्खो-निदर्शनं त्वं किल सज्जनानां । स दुर्जनानां त्रवजंतुरेव ॥ प्रतारकाणां च सदागमोऽसा-विति त्वयि स्नेहपरोऽस्मि बाढम् ॥ ६१ ॥ तेनापि मैत्र्यं प्रतिपन्नमस्य । विंचितयामास पुनर्मनीषी ॥ सदागमस्याजयितुं यतेत । हातुं न मित्रं सहजं सुधीश्व ॥ ६२ ॥ तत्स्पर्शनोऽयं ननु कूटनाषी । बालेन बालोचितमेव तेने ॥ ध्यात्वैवमेतेन द्रष्टौ स मैत्री-मात्रासमात्रान्न तु चित्तनावात् ॥ ६३ ॥ न्यगादि तात्र्यामिदमाधु पित्रो-वृत्तं पिता प्राह शुभ्रं व्यथायि ॥ सदातनः स्पर्शननिर्मितेऽर्थे । तस्य स्वप्नावः प्रतिकूलवृत्तिः ॥ ६४ ॥ ततस्तदासंगपरं स बाद्यं । किमुःकुविद्यागहने जहर्ष ॥ तद्वर्जनापायपरं परंतु । संयोजयिष्यन्गुणधोरणीनिः ॥ ६५ ॥ बालस्य माता तु तुतोष यस्मा-त्सा स्पर्शनाधीननिजेष्टसिद्धिः ॥ मनीषिमाता तु बन्धार खेदं । स्मृत्वाचिरं तद्व्यथितव्यदीकम् ॥ ६६ ॥

चित्त कार्य करुं छे, एम विचारिने मनीषीए तेनी साथे उपर उपरर्था मित्राह करी, पण चित्तभावर्था करी नहीं ॥ ६३ ॥ पळी तेओए आ वृत्तांत तुरत पोताना मात पिताने जणाव्युं, तयारे पिताए कहुं के, ठीक करुं, (तो पण) स्पर्शने करेला कार्यमां तेनी हर्मेशनी प्रतिकूल वृत्तिबालो स्वभाव हतो. ॥ ६४ ॥ पळी ते पिता, ते स्पर्शनना संगमां तत्पर थएला बालने कुविचारुपी वनमां फंकतो थको, तथा तेना संगने तजवाना उपायमां तत्पर थएला एवा मनीषीने गुणोनी पंक्ति साथे जोडतो थको खुशी थवा लाग्यो. ॥६६॥

दहाडो देहरूपी वनमां क्रीडा करता हता, त्यां तेओए पाशथी बंधाएला कोइक पुरुषने जोयो ॥५४॥ हवे बाले
 तेनो पाशा छेदीने तेना दुःखनुं कारण पुछथुं; त्यारे तेणे महा सुहकेलीए कहुं के, स्पर्धान छे नाम जेनुं एवो
 जे हुं तेनो पेहेलो भवजंतु नामे मित्र होता ॥ ५५ ॥ ते भवजंतु हमेशां चंद्रप्रते जेम चकोर तेम मारा-
 प्रते स्नेही तथा अजुकुल हतो; हवे कोइक दिवसे मासं भाग्य मंद होते छते तेने सदागमे ठगयो ॥ ५६ ॥
 अने त्यारथी ते मने मानतो नथी; अने सदागमनोज संग करे छे; तथा शरीर संबंधि परिषहोना
 तित्वाथ बालेन तदीयपाशं । पृष्ठुः स वातमिसुखस्य तस्य ॥ कृह्णाल्गाँ मे नवजंतुरासी-दाद्यः
 सुहृत् स्पर्धानसंज्ञकस्य ॥ ५५ ॥ अन्नूमयि स्निग्धतरः सदासौ । चकोरकश्रंद्धवानुकूलः ॥
 प्रतारयामास सदागमस्तं । ज्ञान्ये कदाचिन्मम मांघज्जाजि ॥ ५६ ॥ ततः प्रन्नृत्येष न मन्यते
 मां । सदागमस्यैव करोति संगम् ॥ विन्नतिं शुद्धेङ्गपरीषहौघ-जयादिना सत्प्रतिकूलवृ-
 त्तिम् ॥ ५७ ॥ कृतव्यलीकेऽपि न तत्र मेऽन्न-द्विपर्ययः स्नेहविजृम्भितस्य ॥ मनागसाव-
 प्यनुयाति मां च । सदागमाऽस्निहितः कदाचित् ॥ ५८ ॥ अथान्यदा तेन सदागमस्य ।
 वचः पुरस्कृत्य कदर्थितोऽहम् ॥ यास्याम्यगम्यं नवतः पदं ज्ञा-गितीरथित्वा स जगाम
 मोक्षम् ॥ ५९ ॥ मित्रस्य तस्याहमसौ वियोगा-न्मर्तुं प्रवृत्तोऽस्म्यसुखात्ययाय ॥ इतीरिते
 स्पर्धानपूरुषेण । बालोऽब्रवीन्नं प्रतिबंधहतोः ॥ ६० ॥

समूहना जयादिकथी शुद्ध अहने मारी दुःखमनाह करे छे ॥ ५७ ॥ एवी रीति दीधेल छे छेह जेणे एवा
 पण ते भवजंतु प्रते स्नेहाल एवो जे हुं, तेनी विपरीतता न थइ, बली कोइक बखते ज्यारे ते सदागमथी
 छेटी रहेतो त्यारे ते बली जरा मारा कहेवा प्रमाणे चालता ॥ ५८ ॥ हवे एक दहाडो तेणे सदाग-
 मनुं वचन अगाडी करीने मने कदर्थना करी, तथा कहुं के, हुं तने न मली शके एवा स्थानकप्रते हवे तुरत
 जाडं हुं, एम कहीने ते मोक्षे गयो ॥ ५९ ॥ ते मित्रना वियोगथी आ हुं दुःख सटाडवाने मरवा लाग्यो

करे छे; माटे तेने तारा खेदना औषधरूप जाणजे ? ॥ ४८ ॥ एवी रीतनी निमित्तिआनी वाणीथी, दावान-
 लथी दग्ध थएला तथा वरसादथी ठंडा थएला एवा पर्वतनी पेठे मारो पिता प्रथम खेदवालो तथा
 पाडलथी हर्षित थयो. ॥ ४९ ॥ हवे राजाए पण मने अत्यंत मोहथी अशाक्य इलाजवालो जाणीने
 (विदुरने कहुं के) तारे आ कुमारनी परीक्षा करवी, एम कहीने तेणे विदुरने मारी साथे जोड्यो. ॥
 ॥ ५० ॥ हवे ते विदुर बीजे दिवसे मारी पास आव्यो; त्यारे में तेने कहुं के, गइ काले तुं केस नहीं आव्यो?
 वाचेतिनैमित्तिकपुंगवस्य । पूर्वं विषण्यो मुदितश्च पश्चात् ॥ निर्वापितो वारिसुचा पिता मे ।
 दावानवभ्रुष्ट इवाङ्गिरसीत् ॥ ४९ ॥ ज्ञात्वाथ मां नृपतिरप्यशक्य-प्रतिक्रियं दीप्तदुरंत
 मोहात् ॥ परीक्षितव्यो न्रवता कुमार-इतिप्रतीतौ विदुरं युयोज ॥ ५० ॥ दिने द्वितीयेऽथ
 स मासुपेतो । किं नागतोह्यस्त्वमितीरितश्च ॥ परीक्षितुं मां स्वविवंबहेतुं । जगौ श्रुतं
 दुर्जनसंज्ञदोषम् ॥ ५१ ॥ उक्तं मया वर्णय तं ममापि । श्रवःसुधापारणमार्यवर्य ॥ इतीरितः
 स्पर्शनदुर्जनस्य । दोषप्रबंधं विदुरो ब्रूतोषे ॥ ५२ ॥ क्वितिप्रतिष्ठे नगरेऽत्र कर्म-विद्यास-
 राजोऽस्ति महाप्रतापः ॥ उन्ने महिष्यौ पुनरस्य सुख्ये । एका भुजश्रीरभुज्नादिरन्या
 ॥ ५३ ॥ तदंगजौ द्वौ च मनीषिबादौ । जातौ कुमारौ प्रवितेसतुस्तौ ॥ दृष्टोऽन्यदा देहवनेऽथ
 तात्र्यां । कश्चित्पुमान् पाशाकवद्धेहः ॥ ५४ ॥

त्यारे मारी परीक्षा करवा माटे तेणे पोतानो नहीं आववानो हेतु कह्यो के, मने नहीं आववामां
 दुर्जनना संगनो दोष हेतुरूप छे. ॥ ५१ ॥ त्यारे में कहुं के, हे आर्य विदुर ! कर्णोपते, असुत सरखो एवो ते
 हेतु मने पण कहे ! एम कहेवाथी ते स्पर्शनरूपी दुर्जनना दोषोनुं चत्तांत कहेवा लाग्यो. ॥ ५२ ॥ अही
 क्षितिप्रतिष्ठ नामना नगरमां महाप्रतापी कर्मविलास नामे राजा छे; वली तेने एक शुभश्री अने बीजी
 अशुभालि एम वे सुख्य पदराणांओ छे. ॥ ५३ ॥ तेने मनीषी अने बाल नामे वे पुत्रो थया; तेओ एक

रत्न पण लायक नथी; त्यारे जे पुरुष तेणीनुं आलिंगन करशे, ते तो इंद्रोना समूहथी पण बधारे पुण्य शाली होशे ॥ ४३ ॥ शांतपणामां रहेला माणसोने तेणीनी स्नेहाल एवी दृष्टिरूपी लेहेरी जेवी शीतलता करे छे, तेवी शीतलता खरेखर तापयुक्त थएलाओने अमृत, चंदन, तथा चंद्रादिको पण करी शकतां नथी ॥ ४३ ॥ हे राजा ! ते क्षांति कुमारिका स्वभाथीज वैश्वानरपते वैरभाव राखे छे; माटे ते कन्याने परणीने आपणो आ नंदिबधुन कुमार प्रेरणा कर्या विनाज ते पापी मित्रने तजशे ॥४४॥ एम कहीने ते विदुर मौन रहेते छते, तथा राजाए विवाह करवा माटे बुद्धि-

स्नेहांचिता दृग्लहरी यदस्या-श्रीकरीति प्रशमस्थितानाम् ॥ शैत्यं सुधाचंदनचंद्रमुख्यै ।
 नं जायते तत्किल तापनाजाम् ॥ ४३ ॥ बिभ्रति चयं नृपते स्वनावा-द्वैश्वानरेण प्रतिप-
 क्त्वावम् ॥ इमां कुमारः परिणीय कन्या-मनोदितो हास्यति पापमित्रम् ॥ ४४॥ उत्तवेति-
 संसुद्धितवाचि तत्र । दृष्टे मुखे बुद्धिनस्य राज्ञा ॥ बह्विर्वाहव्यवसायमस्य । प्रोक्तुमाह
 स्म निमित्तवेदी ॥ ४५ ॥ अलं तवानेन नृप श्रमेण । शक्तो विधौ न ह्ययमंतरंगे ॥ कन्यां
 स्वयं कर्मविलासनुनः । शुभाशयो दास्यति ते सुताय ॥ ४६ ॥ कार्यो विषादो न तदत्र
 राजन् । प्राह्या किलैका नवितव्यतैव ॥ अर्थे ह्यशक्ये खलु यः प्रयासं । करोत्यसौ यास्यति
 हास्यनावम् ॥ ४७ ॥ वन्नोऽपि पुण्यान्नुदयोऽस्य शश्व-द्वैश्वानरानर्थमपाकरोति ॥ मणि-
 र्यथा मुष्टिधृतरस्तदेत-दवेहि खेदस्य च त्रेषजं ते ॥ ४८ ॥

धननुं सुख जोते छते निमित्तिओ कहैवा लाप्यो के, ॥ ४५ ॥ हे राजन् ! तमारे ते प्रयासनी कहे जरूर नथी; केमके अंतरंग विधिमां ते शक्तिवान नथी; अने कर्मविलासथी प्रेरणलो ते शुभाशय पोतानी जाणेज तमारा मुत्रने कन्या आपशे ॥ ४६ ॥ माटे हे राजन् ! आ माटे खेद नहीं करवो, पण एक भवित-
 व्यतानेज ग्रहण करवा; केमके न बनी शकें तेवा कार्यमां जे प्रयास करे छे, ते हास्यपात्र थाय छे ॥४७॥
 गुप्त रहेलो एवो पण पुण्यादय मूढीमां रहेला मणिनी पेठे हमेयां आना वैश्वानर संबंधि अनर्थने दूर

हितमां अने दुष्टीना नाशमां उद्यमी छे. ॥ ३६ ॥ कलंकोथी सुक्त थएलो एवो आ राजा कीडामात्रथा पण जे प्रदेशने शोभावे छे, त्यांथी, सिंहना निवासवाला वनथी जेम हाथीओ तेम, अंतरंग शत्रुओना-शी जाय छे. ॥ ३७ ॥ धीरज, रमृति, लज्जा, करुणा तथा शान्तादिक रूप गुणोरुपी रत्नोना समूहोथी तेनो भंडार भरेलो छे; तथा विद्याल एवा (अठार हजार) शीलान्गरथोथी हमेशां तेनी अनुकूल लक्ष्मी वृद्धि पावे छे. ॥ ३८ ॥ सुर अने असुरनी स्त्रीओना महाचिलासथी पण नथी कपेळुं चित्त जेनुं एवा

अलंकारोत्पेप कलंकमुक्तः । क्रीनावशेनापि हि यं प्रदेशम् ॥ ततः प्रणश्यन्परयोऽंतरंगा ।
मुगारिसंसर्गिवनादिवेजाः ॥ ३७ ॥ धृतिरमुतिहीकरुणाश्रमाद्यैः । कोशोऽस्य पूर्णो गुणरत्न-
बुद्धैः ॥ विशालशीलांगरथैरजसं । प्रवर्धतेऽस्याप्रतिपंथिलक्ष्मीः ॥ ३८ ॥ सुरासुरस्त्रैणमहा-
विलासा-प्रकंप्यचित्तेऽपि हि साधुलोके ॥ आसक्तिदात्री स्थिरतान्निधास्य । सौंदर्यव-
क्ष्मीनिधिरस्ति देवी ॥ ३९ ॥ ज्ञाति प्रतीकेऽपि निरूपितेऽस्या । तस्मैव रूपं सुरसुंदरी-
णाम् ॥ प्रतिप्रतीकं तु निरूपितेयं । वेद्यांतरं ज्ञान्यमिवातनोति ॥ ४० ॥ पुत्री तयोरस्ति
निधिर्युगाना-सुत्पत्तिर्नूमिर्बहुविस्मयानाम् ॥ सुधौघवन्निर्मितपापशान्तिः । क्वांतिर्गतत्रांति-
स्वारकांतिः ॥ ४१ ॥ निरीक्षणेऽस्यापि हि मूढ्यमस्या-श्रितामणिर्नाहति नृरितेजाः ॥
आदिगनं यस्तु विधास्यतेऽस्याः । स शक्रचक्रादपि पीनपुण्यः ॥ ४२ ॥

पण साधुलोकेने आसक्त करनारी, अने सौंदर्यरुपी लक्ष्मीना भंडार सरखी एवी तेनी स्थिरता नामे राणी छे. ॥ ३९ ॥ ते स्त्रीनी हवी जोतां पण देवांगनाओनुं रूप भद्रम सरखुंज लागे छे; तथा तेनुं दरेक अवयव जोवाथी वेद्यांतर शून्य तुल्य लागे छे. ॥ ४० ॥ तेओने गुणोना भंडार सरखी, घणां आश्रयोने उत्पन्न करनारी अमृतना समूहनी पेठ करेल छे तापनी शान्ती जेणे, आंति विनानी, तथा उदार कांति-वाली क्षान्ति (क्षमा) नामे पुत्री छे. ॥ ४१ ॥ तेणीना जोवाना पण मूढ्यप्रते महतिजस्वी एवुं चिंतामणि

गति तो खरेखर ते वैश्वानरज छे ॥ ३० ॥ बली आ ते वैश्वानर नामना पापी मित्रना संगथी वैश्वानरज थयो छे ! ! माटे बलात्कारे तेने छोडाची शकाय तेम नथी; पण शांति माटे उपाय शोधयो ॥ ३१ ॥ राजा, गुरुथी सम्मत थपली एवी वेदकनी ते बाणी सांभलीने अत्यंत विचारमां पड्यो; तथा पडी कहेवा लाग्यो के, सिद्ध पुत्र तथा जैनधर्मा एवो विदुर आ उपायनो जाणकार छे ॥ ३२ ॥ पडी राजाए खुशी थइने ते विदुरने बालाचीने पुत्रना कुसंगत्याणनो हेतु पड्यो; त्यारे तेषे पण बुद्धिथी अयं हि वैश्वानरपापमित्र-संगेन वैश्वानर एव जातः ॥ बलादतो मोचयितुं न शक्यो । मृग्यः परं शांतिविधांनुपायः ॥ ३१ ॥ शुत्वा नृपो वेदकवाचमेनां । गुरोर्मतां ह्रह्मने निमग्नः ॥ जगावथोच्चैर्विदुरोऽस्त्युपाय-ज्ञातात्र जैनो नृपसिद्धपुत्रः ॥ ३२ ॥ हृष्टस्तमाकार्य नृपोऽथ हेतुं । पप्रह पुत्रस्य कुसंगमुक्तेः ॥ बुध्या स विज्ञाय जगौ य एको । हेतुस्तमत्रावहितो ब्रवीमि ॥ ३३ ॥ विनिर्गतोपध्वराशिचेतः । सौंदर्यमत्रास्ति पुरं प्रसिद्धम् ॥ लोकं वसंतं किल त्राविन्नदं । न तत्र मुष्यंति कषायचौराः ॥ ३४ ॥ अनारतं विस्तृतसौरभं त-त्कल्याणवल्लीकुसुमैर्गुणैश्चैः ॥ अयं कृते शीतलशीतगेहै । न तत्र तापो लभतेऽवकाशम् ॥ ३५ ॥ नृमीपतिस्तत्र शुभाशयाख्यो । विन्नतिं राज्यं जितराजराजः ॥ सतां हिताप्तावहितव्यये च । कृतोद्यमो दुष्टविनिग्रहे च ॥ ३६ ॥

जाणीने कहुं के, जे एक उपाय छे, ते हुं कहुं छुं ॥ ३३ ॥ गएल छे उपद्रवोनो समूह जेमांथी एवुं चित्त-सौंदर्य नामे एक प्रसिद्ध नगर छे; अनार छे कल्याण जेओने एवा त्यां वसता लोकोने कषायरूपी चोरों लुटता नथी ॥ ३४ ॥ शुणोना समूहोरूपी कल्याणवल्लीना पुष्योथी हमेशां विस्तारवाली सुगंधिवाळुं ते नगर छे; तथा शीतल एवा शीलरूपी बुद्धोथी शोभितां एवां ते नगरमां तापने अवकाश मलतो नथी ॥ ३५ ॥ ते नगरमां जितेल छे मोटा राजाओने जेणे एवो शुभाशय नामे राजा राज करे छे; तथा ते सज्जनोना

नरके जहने चिस्तीर्ण आयुष्यवालो थरो. ॥ २४ ॥ हवे में ते रसायन तेना हाथमंथी लीधुं, तथा तेनी मनोहर शिखामण स्वीकारि के, तारे आमांथी में कहेला अवसरे एकेक गोली खावी. ॥ २५ ॥ हवे मारी देखरेख राखनारा विदुरे, माखं शुरुने तथा कुलीन बालकोने दुःखदेवादिफ हुष्टाचरण राजाने कहुं; तेथी ते बहु दुःखित थयो. ॥ २६ ॥ तथा कलाशुरुने बोलवीने तेमणे पूछुं के, कुमार केटली कलाओ भणयो ? त्यारे तेणे कहुं के, सर्व कलाओनो समूह आने वया थयो छे, हवे कंई पण बाकी

गृहीतमेतन्मयकास्यहस्ता-दंगिकृता तस्य च चारुद्विक्ता ॥ नहया त्वयैकैकगुटी किला-
रमा-संज्ञाप्यमानेऽवसरे मयेति ॥ २५ ॥ अथो नियुक्तो विदुरो मदीयं । न्यवेदयदुर्वचिंतं
नृपाय ॥ सर्वं कलाचार्यं कुदीनबाद-कदर्शनाद्यं स ततोऽति दूनः ॥ २६ ॥ पप्रह आकार्य
कलाशुरुं मे । कलाकुमारः कीयतीरजाणि ॥ स प्राह सर्वोऽपि कलाकलापो । वश्योऽस्य
जातो न किमप्यथोनम् ॥ २७ ॥ अपि प्रकृत्यामलमस्य रूपं । न ज्ञाति वैश्वानरसंगतस्तु ॥
इंदोः कर्तकादिव कर्दमाना-न्महोत्पलस्येव च कंटकौघात् ॥ २८ ॥ हुमा इवास्याप्रशमप्रवा-
है-रत्नवातमूलाः कृषिणो गुणौघाः ॥ तत्रैष यत्नः फलवानितीदं । श्रुत्वा परं तापमवाप
राजा ॥ २९ ॥ आन्हास्त वैश्वानरपापमित्र-त्याणाय मामेष च वेदकेन ॥ स प्राह राज-
नपि द्वापितोऽस्य । गतिःस वैश्वानर एव नूनम् ॥ ३० ॥

नथी. ॥ २७ ॥ आहुं स्वभावथी निर्मल एहुं पण रूप, कादव सरखा कलंकथी जेम चंद्रहुं, तथा कांटा-
ओना समूहथी जेम कमलहुं तेम वैश्वानरना संगथी शोभतुं नथी. ॥ २८ ॥ वृक्षोनी पेडे आना गुणोना
समूहो अज्ञांतारूपी प्रवाहथी मूलमंथी उखडीने क्षय पामथे; मादे आ प्रयत्न फलद्रूप थयो नही; ते
सांभलीने राजा बहु खेद पामथो. ॥ २९ ॥ पछी तेणे मने ते पापी मित्र वैश्वानरना त्याण मादे वेदक
मारफते कहेवराव्युं; त्यारे ते वेदके कहुं के, हे राजन् ! आने तेनी मित्राथी जोडाव्या जतां पण तेनी

बालको पण क्रीडा करता थका मने सेवे छे; एवो महाप्रभाव जोके गुणयोदयनो हतो, छतां में ते परनो
 जाण्यो ॥ १८ ॥ दीधेल छे तेज, मति, धैर्य अने वीर्य जेणे एवा वैश्वानरना प्रेममां तत्पर थएला मने
 हवे पिताए उत्तम आचार्यने सींष्यो; अने त्यां भाग्यशी उद्यम विनाज कलाओनो समूह हुं शीष्यो.
 ॥ १९ ॥ हेतुसहित अथवा हेतुरहित सर्व बालकोनो साथे क्लेश करतो. थको वैश्वानरथी आलिगित
 थएल छे मूर्ति जेनी एवो हुं, ते बालकोने तथा गुरुने धर्णोज खदकारक नीवड्यो ॥ २० ॥ गुरु ज्यारे मने
 शीखामण देता, त्यारे में तेनो पण तिरस्कार कर्यो; त्यारे बीजा ते शुं हीसाबमां? तो पण आ राजानो
 वितीक्षतेजोमतिधैर्यवीर्य-वैश्वानरप्रेमपरोऽथ पित्रा ॥ दत्तोहमाचार्यवरस्य ज्ञान्या-द्विनेद्यमं
 शिकितवान् कदौधम् ॥ १९ ॥ सहेतुकं वाप्यपहेतुकं वा । समस्तबाहैः कलहायमानः
 ॥ वैश्वानरादिं गितमूर्तिरुच्चैः । खेदाय तेषां च गुरोश्च जातः ॥ २० ॥ प्रतिबुवाणो
 गुरुरप्यदंति । मया तिरस्कारपदं परे के ॥ महीनृतः पुत्र इतिप्रतीते । तथापि मध्येष
 जहौ न रागम् ॥ २१ ॥ वैश्वानरस्यैव गुणोऽखिलोऽय-मितीह रागो विधृतो मयोच्चैः ॥
 असावपि प्राणसमाय मह्यं । रसायनं क्रूरमनो ददौ डाक् ॥ २२ ॥ जगौ च महाकिन्वं
 किलैत-ह्वस्य वृद्ध्यै विततायुषश्च ॥ गुहाण तत्त्वं परिशुद्धव काले । फलेग्रहिः स्नेहतरुम-
 मास्तु ॥ २३ ॥ अत्रांतरे कश्चिद्वोचतेहं । स्थानं त्वयाऽस्मै गमितो ह्यनेन ॥ वैश्वानरेणास्य
 विचारितोऽर्थो । ज्ञान्येष गत्वा नरेके ततायुः ॥ २४ ॥

पुत्र छे, एम जाणीने ते गुरुए माराचिबेनो राग तज्यो नहीं ॥ २१ ॥ आ सघळो वैश्वानरनो गुण छे; एम
 विचारि में तेनाप्रते धर्णो राग धर्यो; अने क्रूर मनवाला एवा तेणे प्राण सरखा एवा मने तुरत रसायन आयुं
 ॥ २२ ॥ अने बली कछुं के, मारी शक्तिथी उत्पन्न थएलुं आ रसायन बलनी तथा आयुष्यनी वृद्धिमादे छे;
 मादे तुं ते ग्रहण कर? अने खा? तथा मांस स्नेह रूपी वृक्ष अवसर आन्ये फलद्रूप थार्थो? ॥ २३ ॥
 एदलामां कोइए कहुं के, तें आने इह स्थानके पहोँचाज्या; तेनो अर्थ आ वैश्वानर विचार्यो कि, आ

पूर्वाभ्यासथी माहं चित तेनामां स्नेहवाळुं थयुं; केमके, स्तुति अने स्नेहनी विधिमां आत्मबलना प्रकर्षथी विशोषनी अपेक्षा होती नथी ॥ १२ ॥ मने पोताने वथा थएलो जोहने ते दुष्टे माहं पडखुं कदापि पण तज्युं नही; पळी पोताना वैरीना संगवालो मने जोहने मारो पुण्योदय नामनो मित्र साक्षात मारो पर अत्यंत क्रोधवालो थयो ॥ १३ ॥ अने तेणे विचार्युं के, अहितमां मूढ एवा आर्ते हित कहीने उप-देशा देवो लायक नथी; केमके महादेव हजु पण भयंकर एवा सर्पाना बलयने तजतो नथी. ॥ १४ ॥ वली आ नंदिवर्धन मारो आश्रित छे, माटे जोके ते गुणोचिनानो छे, तो पण, नही क्षोभेला, गंभीर वशंवदं स्वस्य स मामवेक्ष्य । जहाति पार्थ्वं न कदापि दुष्टः ॥ स्ववैरिसंसर्गमेवेदय साक्षा-
त्पुण्योदयो मित्रमतीव रुष्टः ॥ १३ ॥ इथ्यौ च नाऽसावुपदेशयोग्यो । हितान्निधानादहिते
विमूढः ॥ करालमद्यापि न कालकंठो । व्यालावलीनां बलयं जहाति ॥ १४ ॥ नचाश्रितोऽसौ
मम हातुमहो । विनैव वेलां गुणवर्जितोऽपि ॥ अहुब्धगंत्रीरमहाशयस्य । तृणादिसंघातइ-
वांबुराशोः ॥ १५ ॥ इदं विचिंत्य स्तिसितस्वप्नावो । रुष्टोऽपि तस्थौ स ममांतरेव ॥ ततश्च
वैश्वानरतश्च त्रास्व-न्मणिः फण्डिो विषवानन्नूवम् ॥ १६ ॥ अवारितस्तेन तथैव वैश्वा-
नरेण दाहप्रकृतिः कृतोऽहम् ॥ अकालितः शैलाइवांबुदेन । जातो यथा दाहकरः श्रितोऽपि
॥ १७ ॥ प्रक्रीप्तो त्रीतिन्नृतोऽथ मत्तो । बालाः कुलीना अपि रोषपूर्णात् ॥ न्नजंति
मामेष महाप्रन्नावः । पुण्योदयस्यापि परस्य बुद्धः ॥ १८ ॥

अने महान आशयवाला एवा ससुद्रे जेम घासनो समूह, तेम मारे अवसरविनाज (पक्षे-बेलाविनाज) तेने तजवो योग्य नही ॥ १५ ॥ एम विचारिने ते कोधित थया छतां पण मारो अंतःकरणमांज रह्यो, हवे ते वैश्वानरनी सोबतथी हुं चळकतामणिवाळा क्षेत्री नागतुल्य थयो. ॥ १६ ॥ हवे ते पुण्योदये नही अदकाव्याथी मने ते वैश्वानरे दाहप्रकृतिवालो कर्यो; अने तेथी, मेवथी आश्रित थएलो एवो पण नही धोवाएलो जेम पर्वत तेम हुं दाहकारक थयो. ॥ १७ ॥ रोषथी भरेला एवा हुंथी डरता एवा कुलीन

नर पाङ्क्तुं ॥ ६ ॥ (तैवैश्वानर केवो हतो ? तोके) खेद अने वैररूप निचा पगवालो, द्रोह अने इर्षारूप
 कठिन-जंघावालो, अक्षमा अने चित्तना पश्चातापरूप खरवचडा साथळवालो, तथा चुगलारूप लांबा-
 कटिप्रवेश वालो हतो. ॥ ७ ॥ बली ते परना मर्मांने भेदवारूप सांकडी छातीथी कोठा सरखा मध्य
 भागने धारण करनारो, तापथी दीप्त थपलो, तथा अन्यायरूप दृढ खभाओवालो हतो. ॥ ८ ॥ बली ते
 खार तथा मात्सर्यरूप बडोळ हाथवालो, क्रूरतारूपी लांबी अने डंची गरदनवालो, असत्य वचनादि-
 विषादवैराततनिम्नपादो । द्रोहान्प्रसूयाकठिनोरुजंघः ॥ अहांतिचिचानुशयारामोरुः । प्रदं-
 वपैशून्यकटिप्रदेशः ॥ ७ ॥ मध्यं दधानःपरमर्मनेद--संज्ञं च कोष्ठाकलितप्रमाणम् ॥
 जरःस्थवेनातिविरसंकटेन । तापेन दीप्तो दृढदुर्नयांसः ॥ ८ ॥ कारत्वमात्सर्यविरूपबाहुः
 क्रूरत्वदीर्घोच्चशिरोधराज्जुत ॥ असत्यज्जाषादिविकीर्णदंत । चंभत्वनिर्मत्सर्नशून्यकर्षः ॥ ९ ॥
 हास्योदधानद्विचपटां च नासां । स्थानाकृतिं तामसज्जावसंज्ञाम् ॥ रौड्वनैर्धृष्य-
 सुरकनेत्र--स्त्रिकोष्णदुष्टाचरणाल्यशीर्षः ॥ १० ॥ असंगतापिगलकेशज्जारो । विराधना
 सूत्रधृतत्रितंतुः ॥ मया प्रदृष्टोऽथ स विप्रसूनु । दौंशीड्यतीवानिरतःकुनीतिः ॥ ११ ॥
 निरीहिते तत्र बभूव पूर्वा-न्यासेन मे स्नेहविलासि चेतः ॥ अपेक्षते स्वीयबलप्रकर्षा-न्नसं-
 स्तवस्नेहविधौ विशेषम् ॥ १२ ॥

रूप छुटा दांतो वालो, तथा प्रचंडता अने भर्त्सनारूप शून्य कर्णावालो हतो. ॥ ९ ॥ बली ते हासरूपी
 चंपटी नाशिकावालो, तामसभाव नामनी स्थानाकृति वालो, रौद्रता अने निर्दयतारूपी लाल आंखो
 वालो, अने दुराचरणरूपी त्रिखोण मस्तकवालो हतो. ॥ १० ॥ बली असंगतारूपी पीला केशोना
 समूह वालो, विराधनारूपी सूतरना त्रण दोरावालो (जनोद्ववालो) दुःशीलपणांनी क्रीडामां आसक्त
 थपलो, तथा खोटी नीतिवालो, एवा ते वैश्चानर नामना ब्राह्मण पुत्रने में जोयो. ॥ ११ ॥ तेने जोवाथी

चतुर्थःस्तवकःप्रारभ्यते.

संसारिजीव उवाच--हवे संसारिजीव फरीने कहेछे. हवे विशाल एवी मनुष्यगतिनामे नगरीना भरत नामना पाडामां जयस्थल नामे नगर छे, तथा तेनो राजा पद्म नामे पृथ्वीपति छे. ॥ १ ॥ जगतना मनमां रोपेलछे हर्षकंद जेणीए एवी ते राजाने नंदा नामे पदराणी हती; तेणीनी कुक्षिमां मारी ते खीए मने सुक्यो; अने अवसर आव्ये मारो जन्म (पण) थयो ॥ २ ॥ मने पुत्र थयो, एवी रीते बधेला अभिमान सुखथी नंदा आनंदित थइ अने प्रमोदकुंभ नामना चाकरनी बधामणीथी राजाए पण खुशी इतरच पुयी नृगतौ विशाले । सत्पाटके यज्ञरताभिधाने ॥ जयस्थदं नाम पुरं तदीशः । पद्मान्निधोऽन्नमघवा पृथिव्याः ॥ १ ॥ जगन्मनोरोपितहर्षकंदा । नंदांनिधा तन्महिषी बन्नुव ॥ प्रवेक्षितोऽहं प्रियया तथास्याः । कुक्षौ सपुण्यः समये प्रसूतः ॥ २ ॥ ननंद नंदा तनयो ममान्नु--दितिप्रवृद्धान्निमानसौख्यात् ॥ प्रमोदकुंजान्निधदासवाक्या-ऽजाऽपि तुष्टः प्रददौ वसूनि ॥ ३ ॥ विनिर्मितो जन्ममहोत्सवो मे । व्यधाधि नंदुत्तरवर्धनाख्या ॥ त्रिरो- हिता प्रागन्निधा ततरश्च । ममाऽप्यन्नूत्तनयांनिमानः ॥ ४ ॥ सिंचन्निवाहणोरमुतं विलासै । स्तातस्य मातुश्च तथा जनानाम् ॥ धात्रीन्निरुच्चैरथ दाढ्यमान-स्त्रिवाषिकोऽन्नूव- मनूनशर्मा ॥ ५ ॥ इतरश्च यांतःपरिवारमध्ये । बन्नुव मे धान्यविकेकिताख्या ॥ असूत मज्ज- न्मदिने सुतं सा । कृतं च वैश्वानरनाम तस्य ॥ ६ ॥

थइने तेने धन आप्युं ॥ ३ ॥ वली मारो जन्मोत्सव कयो; तथा मारुं नंदिवर्धन नाम पाड्युं अने त्यारथी मारुं प्रथमतुं नाम लुप्त थयुं; मने, पण पुत्रपणानुं अभिमान थयुं. ॥ ४ ॥ विलासोथी मात- पितानी तथा लोकोनी आंखो प्रते जाणे अमृत सिंचतो हांडं नहीं जेस, तेम धात्रीओथी लालन करातो एवो हुं अत्यंत सुखी थयो थको त्रण वर्षनो थयो ॥ ५ ॥ हवे अंतःपुरना परिवारमां अचिकेकिता नामनी जे मारी धावमाता हती, तेणीए पण मारा जन्म दिवसे एक पुत्रने जन्म आप्यो, अने तेहुं नाम वैश्व-

राज्ञिभ्यो सुधि पीडा भोगवी. ॥ २२६ ॥ सारा आ शुभ भावर्थी मारि स्त्री भवितव्यता खुशी थइ; अने मने एक सुंदर पुरुषने देखाज्यो. ॥ २२६ ॥ अने मने कहुं के, हे महाभाग ! आ पुण्योदय नामना पुरुषने में खुशी थइने तेने मद्दगार तरिके आप्यो छे. ॥ २२७ ॥ हवे मने पूर्वे दीवेली गोली खलास थवाथी, तेणीए मने बीजी गोली आपी; तथा आ पुण्यादय गुप्त रह्यो थको तारा भलाभादे थओ? एम तेणीए मने आशिष पण आपी. ॥ २२८ ॥ एवी रीते अनुसुंदर राजारूपी संसारिजीव कहेंते छने पुंदरीक नामना भव्ये शंका लावीने महाभद्राने कहुं के, हुं आ सयलो भावार्थ समजी शक्यो थनी; त्यरितेतेणीए अनेन शुभ्रनावेन । तुष्टा मे नवितव्यता॥पुरुषं सुंदराकार--मेकं प्रादर्शयत्पुरः॥ २२६॥जवाच
 च महाभाग । नरः पुण्योदयो ह्ययम् ॥ सहायोऽयं मया । इतो नवतः परितुष्टया ॥२२७॥
 जीर्णश्च पूर्वदत्ता मे।गुटिकाऽन्यां ददौ च सा ॥ उन्नः पुण्योदयो नूत्यै । नूयादित्याशिषं ददौ ॥२२८॥इति कथयति तस्मिन् धीविज्ञायां ब्रजाबे । वचनमविदितार्थं शंकमानोऽथ नव्यः ॥
 स्फुटमकथयदर्शं साऽपि सामान्यरूपं । प्रथनकृतविलंबः श्रव्यशोभां निहंति ॥२२९॥ नवति
 हि नवजंतुः सर्वएवैकनामा । नवविलसितनेदं याति चावर्तमानः ॥ तदखिलमुपपन्नद्व्य-
 पर्यायरूपं । कलयति सुमतिर्यस्तं वृष्यति यज्ञःश्रीः ॥ २३० ॥

इति श्रीवैराग्यकण्डपलतायां तिर्यगतिविपाकवर्णनो नाम तृतीयः स्तवकः समाप्तः ॥ श्रीरस्तु ॥

पण सामान्य प्रकारे तेनो प्रगट अर्थ कही देखाज्यो; केमके; तेमां विलंब करवाथी श्रव्यशोभा चाली जाय छे. ॥ २२९ ॥ भवसां रहैला सर्व जंतु एक नामवाला (भवजंतु) होय छे; पण फरता फरता भवचेछितना भेदने प्राप्त थाय छे; पण जे सुबुद्धि साणस ते सर्वने द्रव्यपर्यायरूपे जाणे छे; तेने यशनी लक्ष्मी वरे छे. ॥ २३० ॥ (आ काव्यने छेडे पण “ यज्ञ ” शब्द सुकीने श्री यज्ञोच्चिजयजी महाराजे पोतानी कृति सूचवी छे.)

संमूर्द्धिम जलचर, थलचर अने खेचरो हता; तेओमां नेणिए मने भमाव्यो. ॥ २१७ ॥ त्यां लोकोए छेवो,
 देडकानो आकार धारीने हुं आरद्यो; तथा मत्स्यरूपे माडीमारोए मने भेवो, छेवो तथा बाल्या
 ॥ २१८ ॥ वली त्यां, ससला, भुंड, तथा हरिणरूप थइने पाराधिओथी पीडित थयो; तथा चंदनधो,
 सर्व अने नोलीआंरूप थइने परस्पर भक्षणथी दुःखित थयो ॥२१९॥ वली त्यां कागडा, तथा धूवडादिक
 रूपे में अतुल्य दुःख सहुं, अने असंख्य लोकोथी भरोला एवा ते स्थानमां हुं घणो काल भयो ॥२२०॥
 हवे एक दहाडो हुं मृग थइने यूथ मध्ये सुखे रह्यो हतो, त्यां रागमां लीन थवाथी पाराधिए बाणो
 रतितोऽहं विनाकार्ये । ददुराकारधारकः ॥ मत्स्यरूपं दधन्नित्त-द्विन्नो दग्धश्च धीवैः
 ॥ २१८ ॥ दाशशूकरसारंग-रूपो व्याधैः कदथितः ॥ गोधाऽहिनकुलाकारो । दुःखितो
 नक्रणान्मिथः ॥ २१९ ॥ काकोलूकादिरूपेषु । सोढं दुःखं मयाऽतुलम् ॥ असंख्यजनसंकीर्णो
 तत्र पर्यटितश्चिरम् ॥ २२० ॥ अथान्यदा मृगो जातो । यूथमध्ये स्थितः सुखम् ॥ नादा-
 क्रिसः शोरेणोच्चै-व्याधेन निहतो मृतः ॥ २२१ ॥ जातोऽपि करियूथेशो । विचरन् शङ्खकीवने ॥
 श्रितः करेणुवुंदेन । निर्ममः सुखसागरे ॥ २२२ ॥ संत्रस्तं करियूथं चाधूमं चाडाकमुष्णितम् ॥
 अश्रौषं वेणुविस्फोट-रवं च नवमन्यदा ॥ २२३ ॥ संत्रांतोऽहं ततः पश्चा । ह्यगो नूत्राग-
 मीहितुम् ॥ ज्ञानः पतितः कूपे । संप्राप्तस्तीव्रवेदनाम् ॥ २२४ ॥ यूथत्राणाऽसमर्थस्य ।
 ममेदं युक्तमागतम् ॥ इतिजावयता दुःखं । सप्तरात्रं तितिक्रितम् ॥ २२५ ॥

मार्थाथी मृत्यु पाभ्यो. ॥ २२१ ॥ पड्यो हाथीओना यूथनो हुं स्वामी थयो, त्यां शङ्खकीना वनसां विच-
 रतो थको हाथणीओना समूह सहित सुख सागरमां पड्यो. ॥ २२२ ॥ एक दहाडो त्यां हाथीना भय-
 युक्त दीलाने, तथा उडलता भुंवाडाने में जोयो; तथा वांसोना फाटवानो शब्द सांभल्यो. ॥ २२३ ॥
 वधी संभ्रान्त थइने हुं पाडल पृथ्वीने जोवा लाग्यो, त्यां उतावलथी कुवामां पड्यो, अने तीव्र दुःख
 वधी संभ्रान्त थइने हुं पाडल पृथ्वीने जोवा लाग्यो, त्यां उतावलथी कुवामां पड्यो, अने तीव्र दुःख

दुःखी कर्मो ॥ २०९ ॥ सात क्रोड लाख कुलोमां रह्यो; तथा त्यां असंख्य रूपोथी रडतो थको हुं
 बहु भम्यो ॥ २१० ॥ पडी मने बीजी गोली आपीने ते खी त्रेंद्रिय नामे पाडामां लेह गह; तथा त्यां
 असंख्य रूपोथी भमाव्यो ॥ २११ ॥ त्यां आठक्रोड लाख कुलोमां जुदा जुदा लोकोए कीडी आदिकना
 रूपथी मने पील्यो, बाल्यो, तथा मर्दित कर्मो ॥ २१२ ॥ त्यांथी गोली देहने मने जीजा पाडामां मेल्यो;
 वेदितो गुटिकादाना-हंखं कृत्वाथ शांखिकैः ॥ नर्तितः पूतरीकृत्य । बहुधैवं विभंबितः ॥ १७८ ॥
 कुलानां कोटिलक्षेषु । पाटके सससु स्थितः ॥ तत्राऽसंख्यैरहं रूपै-रटद् बहुतरं रटन् ॥ ११० ॥
 अथान्यगुटिकादाना-नीतोऽहं त्रीन्द्रियात्रिधे ॥ पाटके त्रामितो रूपै-रसंख्यैस्तत्र तार्यया
 ॥ १११ ॥ कुलानां कोटिलक्षेषु । तत्राष्टसु पृथग् जनैः ॥ पिपीलिकादिरूपेण । पिष्टो दग्धश्च
 मर्दितः ॥ ११२ ॥ ततश्च गुटिकादाना-त्तृतीये पाटके धृतः ॥ कुलानां कोटिलक्षेषु । नवस्व-
 ति विभंबितः ॥ ११३ ॥ पतंगमहिकादंश-वृश्चिकाकारधारकः ॥ तत्राहं चतुरकः स-न्नन्व-
 न्नवं विभंबनाम् ॥ ११४ ॥ अथ प्रहृष्टा मम सा । दयिता नवितव्यता ॥ प्रस्थापनाय गुटिकां ।
 प्रायुंक्त नगरांतरे ॥ ११५ ॥ यत्पंचाक्षपशुस्थानं । शब्दयसंपर्कपादितम् ॥ अस्ति सार्धत्रिपं-
 चाश-त्कोटीलक्षकुलं पुरम् ॥ ११६ ॥ पंचाक्षा गर्त्तजास्तत्र । जलस्थलननश्चराः ॥ संसृ-
 षिताश्च विद्यंते । तेष्वहं त्रमितस्तथा ॥ ११७ ॥

त्यां नवक्रोड लाख कुलोमां हुं दुःखी थयो ॥ २१३ ॥ त्यां चोरिन्द्रिय थहने, पतंग, माखी, डांस,
 तथा वींजीबुं रूप धारिने सं बहु दुःख अजुभव्युं ॥ २१४ ॥ पडी ते मारी भवितव्यता खी मारारपर
 तुष्टमान थह; अने बीजा नगरमां मोकलवा माटे मने गोली आपी ॥ २१५ ॥ ते नगर पंचेंद्रिय पशुओनिं
 स्थान, शाल्य संपर्कथी रक्षित थएळुं, तथा साडा त्रेपनक्रोड लाख कुलोवाळुं छे ॥ २१६ ॥ त्यां पंचेंद्रिया वैजयजी

झाल, स्कंध, झाखा, बीज तथा लतादिक रूप कर्पो ॥ २०० ॥ तैवी दशावाला एवा मने लोकोए छेयो, भेयो, कायो, तथा पीह्यो; अने तैवी रीतनो मने जोया छतां पण ते भवितव्यताए उपेक्षी मेल्यो. ॥ २०१ ॥ हवे छेली गुटीका खलास थवाथी, बीजी देहने ते मने पुथीकायमां लेह गह; अने त्याहुं असंख्य काल रह्यो. ॥ २०२ ॥ त्यां सूक्ष्मादिक भेदोने भजनारा एवा मने लोकोए चूर्पो तथा दूर्यो; अने एवीज रीते अप्काय, तेजकाय अने वायुकायमां मने मेल्यो. ॥ २०३ ॥ हवे भवितव्यताए माहं स्थानाजीर्ण दूर करवाने इच्छुं; तैथी तैणीए मने “ विकलेंद्रिय निवास ” नामना नगरमां लीथो. ॥ २०४ ॥ त्यां वे

जिनो जिनश्च दूनोऽहं । लोकैः पिष्टश्च तादृशः ॥ दृष्टोऽप्युपेक्षितो हंत । जवितव्यतया तथा ॥ २०१ ॥ साध्यांत्यगुटिकायां मां । जीर्णियां क्तिपिपाटके ॥ दत्वान्यामनयतत्रा—ऽसंख्य-कालमहं स्थितः ॥ २०२ ॥ सुहमादिनेदनाक्तत्र । चूर्णितो दलितो जनैः ॥ एवं जला-भिपवने—व्वेकाहानिलये धृतः ॥ २०३ ॥ स्थानाजीर्णमथैहन्मे । उपनेतुं जवितव्यता ॥ वि-कलाहनिवासाख्ये । नगरेऽहं तथा धृतः ॥ २०४ ॥ नियुक्तो नूनुजा तत्र । दीर्घ्यादित्रिपा-टके ॥ ज्ञातास्ति शब्दयसंपर्को । मायापरिणतिप्रियः ॥ २०५ ॥ प्रथमे पाटके तत्र । नार्यया दीर्घ्याजिधे ॥ मनाक् विस्पृष्टचैतन्यः । कृमिरूपोऽशुचिः कुतः ॥ २०६ ॥ मूत्रांत्रक्लिन्नजठरे । विदुतंतं च वर्चसि ॥ मां दृष्ट्वा कृमिज्जावेन । सा दुर्नार्या प्रहृष्यति ॥ २०७ ॥ जयूकान्नाव-मापाद्य । गुटिकायाः प्रज्ञावतः ॥ विदंबितस्तया रोगि—रक्ताकर्षणकर्मणा ॥ २०८ ॥

इंद्रिय आदिक अणे पाडाओमां कर्मपरिणाम राजाए स्थापेलो, अने मायापरिणति नामे खीवालो शल्य संपर्क नामे अधिकारी हतो. ॥ २०५ ॥ त्यां मरी भवितव्यता नामनी खीए वे इंद्रिय नामना पाडायां मने जरा चैतन्यवालो अपवित्र कृमिरूपे कर्पो. ॥ २०६ ॥ मूत्र अने आंतरङ्गीणी खरडाएला जठरमां रहेली विष्टामां कृमिरूपे लोटता एवा मने जोहने ते दुर्भोगखी हर्षे पासे छे. ॥ २०७ ॥ गुटिकाना प्रभा-वथी मने जलोरूप बनावीने, रोगीतुं रुधिर खेंचाववावेडे मने तैणीए विडंबना करी. ॥ २०८ ॥

केसके, आ पाडो गोला, नीगोद, अने तेदलाज माणसोथी घणोखरो अव्यवहार राशि सरखो छे. ॥१२२॥
 लोक व्यवहारथी अन्य जगोए गमाणसथी भेद छे; अने अनादि वनस्पति नाम छे. ॥ १२३ ॥ एमकहिने
 तेणे एक ओरडामां सने राख्यो; अने माराप्रमाणे बीजाओने पण राख्या; अने केदलाकोने बीजी
 रीते राख्या. ॥ १२४ ॥ त्यां भूछित थइने हुं अनंत काल रह्यो; पछी अचितव्यता सने प्रत्येक वनस्पतिमां
 लावी. ॥ १२५ ॥ तेथी रीते एज पाडामां सने असंख्य काल राख्यो, त्यां तेणीए सने विविध आकार
 यतोऽसंख्यवहारेण । तुल्यो बहुतरं ह्यसौ ॥ गोत्वकैश्च निर्गोदैश्च । जनैस्तावद्भिरेव च ॥१२५॥
 जेदो लोकव्यवहारे-रन्यत्र च गमाणमात् ॥ किंचाऽनादिवनस्पति-वनस्पत्यन्निधाकृतः ॥१२६॥
 इत्युक्त्वा स्थापितस्तस्मि-न्नेकापवरके ह्यहम् ॥ अन्ये तु केऽपि मन्नीत्या । स्थापिताः केऽपि
 चान्यथा ॥ १२७ ॥ अथानंतं स्थितः कालं । तत्राहं मत्तमूर्धितः ॥ ततः प्रत्येकचारित्वं ।
 ज्वितव्यतया कृतम् ॥ १२८ ॥ तादृशः स्थापितोऽसंख्यं । कालमत्रैव पाटके ॥ इदौ सा
 शुटिकां तत्र । नानाकारप्रकाशिकाम् ॥ १२६ ॥ सा कर्मपरिणामेन । जन्मवासंप्रतीष्टकत् ॥
 इत्तैकनववेद्यास्थाः । प्रागेव श्रान्तिशान्तये ॥ १२७ ॥ पूर्वस्यां परिजीर्णयां । इत्तवत्यपरा-
 पराम् ॥ तामसंख्यवहारे सा । सूक्ष्ममेवाकरोद्गुः ॥ १२८ ॥ एकाकनिर्वये त्वेषा । तथा
 शुटिकयाऽकरोत् ॥ पर्याप्तकमपर्याप्तं । कचित्सूक्ष्मं च बाहरम् ॥ १२९ ॥ साधारणं च
 प्रत्येकं । फलपुष्पाङ्कुरादिकम् ॥ सूक्ष्मत्वकस्कंधशाखादि । तथा बीजवतादिकम् ॥ १३० ॥
 करनारी शुटिका आपी. ॥ १२६ ॥ जन्मवासप्रते इष्ट करनारी एवी ते शुटिका एकभव सुधि चाले
 तेदली, कर्मपरिणामे पेहेलेथीज तेणीने थाक न लागवा माटे आपी हती. ॥ १२७ ॥ पूर्वनी
 शुटिका खलास थवाथी, बीजी बीजी देतां थकां तेणीए अव्यवहार राशिमां (माहं) शरीर
 सूक्ष्मज कर्तुं हतुं. ॥ १२८ ॥ एकंद्रियमां तेणीए ते शुटिकाथी, सने पर्याप्तो, अपर्याप्तो, तथा कोइक समये
 सूक्ष्म अने बाहर कर्पो ॥ १२९ ॥ बली तेथी सने साधारण, तथा प्रत्येक एवा फल, फूल, अंकुरा, मूल,

जीव कहै छे के) साक्षात् सुभद्र तुल्य मारी भवितव्यता नामे स्त्री छे; ते मने अने बीजा घरवाला-
 श्मने कार्य सोंपे छे. ॥ १८३ ॥ ते पोताने गमतुं कार्य करे छे, बीजा कशानी अपेक्षा करती नथी; अने
 बीजा हेतुओ पण तेणीहुंज अनुवर्तन करे छे; कहुं छे के, ॥ १८४ ॥ जेवी भवितव्यता तेवी बुद्धि, तेवी
 व्यवसाय, तथा तेवा सहायो होय छे. ॥ १८५ ॥ आ तारी भवितव्यता सारी छे, एम कहैवाथी इंद्र पण
 खुशी थाय छे, अने ते सारी नथी, एम कहैवाथी भयथी ते कंपे छे. ॥ १८६ ॥ कर्मपरिणामे तेणीने पूजी
 छे, बली ते सृष्टिनो नाश करनारी, सुतेलाओमां जागनारी, तथा अंधकारमां पण स्फुरायमान छे

स्वैष्टमर्थं करोत्येषा । कापि नान्यमपेक्षते ॥ तां परेऽप्यनुवर्तते । हेतवो यदुदाहृतम् ॥ १८४ ॥

बुद्धिरुपच्यते तादृक् । व्यवसायश्च तादृशः ॥ सहायास्तादृशा क्षेया । यादृशी ज्वितव्यता

॥ १८५ ॥ अस्तीयं ज्वतो न्रदे-त्युक्ते शक्रोऽपि हृष्यति ॥ न न्रदेयमितिप्रोक्ते । कंपते ज्ञय-

विह्वलः ॥ १८६ ॥ सा कर्मपरिणामेनाऽर्चिता सा सृष्टिनाशकृत् ॥ सा जागतिं प्रसूसेषु ।

तमस्यपि विजुंभते ॥ १८७ ॥ सर्वोपायविदं मत्वा । तामथो पृढतः स्म तौ ॥ साह प्रस्थाप-

नायोग्यो । मज्जतान्ये च तादृशाः ॥ १८८ ॥ तावूचतुः प्रमाणं त्वं । कार्येऽस्मिन् व्याप्रियस्वतत् ॥

अहमन्ये च मज्जुड्या । स्तया प्रस्थापितास्ततः ॥ १८९ ॥ सहताभ्यां तयानीता । एकाकिनितये

ऽप्यते ॥ वर्तते नगरे तत्र । महान्तःपंचपाटकाः ॥ १९० ॥ मामेकं पाटकं तत्र । तीव्रमोहः

प्रदर्शयन् ॥ आह संसारिजीव त्वं । तिष्ठास्मिन्नेव पाटके ॥ १९१ ॥

॥ १८७ ॥ तेणीने सर्व उपायो जाणनरी जाणीने, हवे ते बनेए तेणीने पूछयुं; त्यारे तेणीए कहुं के,
 मारो भर्तार अने बीजा पण तेवाओ मोकलबा लायक छे. ॥ १८८ ॥ त्यारे तेओए कहुं के, जेम तारी
 मरजी, मारि हवे आ कार्य कर ? पछी तेणीए मने अने मारा सरखा बीजाओने त्वांथी रवाना कर्या. ॥ १८९ ॥
 तेओ बने साथे तेणी हवे तेओने एकेंद्रिय स्थानकमां लेइ गइ; ते नगरमां मोटा पांच पाडाओ छे. ॥ १९० ॥
 त्वां हवे तीव्र मोहे मने एक पाडो देखाडीने कहुं के, हे संसारिजीव ? तुं आज पाडांमां रहे ? ॥ १९१ ॥

तेषां च चन ते महा अज्ञान, तथा तीव्रमोहे स्वीकार्यु, केमके ते तेभ्योने पूजनीक हन्ति; हवे तेभ्यो अ-
 ष्यवहार राशिमां रहेला लोकोनुं प्रमाण ते दूतने देखाड्युं ॥ १७६ ॥ त्यां असंख्य गोलाओमां (ते दूते)
 असंख्य निर्गोद नामना ओरडाओ, तथा तेमां अकेकमां अनंत माणसेनि जोया. ॥ १७७ ॥ (ते जोइ)
 विस्मत थएला ते दूतने हाथमां ताली देहने तेभ्योए कहुं के, अरे ! जोयुं !! ज्यारे आय छे, त्यारे हवे
 सदागम शुं हानि करवावालो हतो ? ! ! ॥ १७८ ॥ आटला बधा बखतमां पण सदागमे जेटलाओने
 स्वीकृतं तद्वचस्ताभ्यां । पूज्याभगवती हि सा ॥ तस्याऽसंख्यवहारस्थ—लोकमानं च दर्शि-
 तम् ॥ १७६ ॥ असंख्यगोत्वकगुहे—ध्वसंख्यास्तत्र दर्शिताः ॥ निर्गोदाख्यापवरका—स्तेष्वनं-
 ता जनाः पृथक् ॥ १७७ ॥ आहर्तुर्विस्मितं तं च । इत्वा तौ करतादिकाम् ॥ कां करिष्यति
 हानिं त्रोः । स्थिते ह्येवं सदागमः ॥ १७८ ॥ एवावताऽपि कात्वेन । ये सदागममोचिताः ॥
 एकापवरकस्थारय । त्रोगेऽनंतमे हि ते ॥ १७९ ॥ लोकनिर्देपचितेयं । देवानां का तदुच्चकैः ॥
 दूतोऽवादीद्विदं वक्ष्ये । त्वरा कार्ये विधीयताम् ॥ १८० ॥ समजीवितसुत्यूनां । प्रवाहादादि-
 चाञ्जितात् ॥ समकाहारनीहारो—च्वासनिःश्वासरागिणाम् ॥ १८१ ॥ ततो निर्यास्यतां
 संख्या—पूरणायह्यमाविमौ ॥ चिंताव्याकुलितौ जातौ । परस्परमुखेक्षितौ ॥ १८२ ॥ इतश्चा-
 स्ति तटः साक्षा—ज्ञार्या मे त्रवितव्यता ॥ मंत्रयतीति कर्तव्यांममान्येषां च सद्मिनाम् ॥ १८३ ॥
 मोक्षमां मोक्षलया छे, तेभ्यो आ एक ओरडाना अनंतमे भागे पण नथी ! ॥ १७९ ॥ सादे लोकोने खूद-
 वानी स्वामीनी आ चिंता दा कासनी छे ? त्यारे दूते कहुं के, आ सघळुं हुं स्वामीने कहिशा; हवे तमी
 जलदी कास करो ? ॥ १८० ॥ तुल्य जीवितसुत्यूवाला, तथा तुल्य आहार निहार अने श्वासोश्वासवाला
 एवा तेओना आदि विनाना प्रवाहथी, निकलता जीवोनी संख्या पूरवामादे आसमर्थ एवा तेभ्यो बने
 एक बीजाजुं सुख जोता भका चिंताथी व्याकुल थया. ॥ १८१ ॥ १८२ ॥ (अनुसुंदर नामे ते संसारि

तेओए तेने आसन आयुं, अने कहुं के, स्वामि तो खुशीमां छेनी ? तेने अहाँ केम मोकलयो छे ? ॥१६८॥
 तयारे तेणे कहुं के, आपणा स्वामी खुशीमां छे, तथा तमारो अधिकारथी ते निश्चित छे; वली मने अहीं
 मोकलवानो हेतु हुं कहुं छुं. ॥ १६९ ॥ आपणा स्वामिनी अचित्य महिमावाली, तथा अचिनश्वर एवी
 ‘लोकस्थिति’ नामनी बेहन जयवती वर्ते छे; अने ते आपणा स्वामीए तेणीने आ कार्यमादे कहुं के;
 ॥ १७० ॥ दुःखे करीने नाश करी शकाय तेवो अमारो सदागम नामे हमेशानो शत्रु छे; ते अमारो
 खदकरने हणीने, केदलाकोने मोक्षमां लेइ जाय छे. ॥ १७१ ॥ एम (आपणा) लोकोनो नाश थवाथी,
 स प्राह सुखिनो देवा । निश्चिंता वोऽधिकारतः ॥ यः पुनःप्रेषणे हेतु-र्मम सोऽयं निगद्यते
 ॥ १६८ ॥ जयत्यचित्यमाहात्म्या । लोकस्थितिरनश्वरी ॥ जगिनी देवपादानां । साऽत्रार्थेऽ
 धिक्कताच तैः ॥ १७० ॥ अस्यस्माकं सदा शत्रु-र्दुरुद्धेदः सदागमः ॥ हत्वा सोऽस्मद्वदं कांश्चि
 ह्यैकान्नयति निर्वृतौ ॥ १७१ ॥ एवं च विरवीज्रते । लोकं संपत्स्यतेऽयथाः ॥ अस्माकं
 तत्वया कार्य-मिदं लोकस्थितेऽनघे ॥ १७२ ॥ मद्दुःकर्याति यावंतः । पुरादव्यवहारतः ॥ ताव-
 तएव निःकाश्या-स्त्वयेत्थं न कतिर्नैवेत् ॥ १७३ ॥ महाप्रसादइत्येवं । सोऽधिकारोऽनया
 धृतः ॥ सदागमेन दृष्टाश्च । केचित्संप्रति मोचिताः ॥ १७४ ॥ तावदानयनायेति । प्रहितोऽहं-
 तथा जवात् ॥ अहं च देवजृत्योऽपि । तदाहैकवशांवदः ॥ १७५ ॥

आपणो अपजया थरो; मादे हे लोकस्थिति ! तारे आची रीते करहुं के, ॥ १७२ ॥ मारो तावामांथी
 जेदला जीव जाय, तेदलाज तारे अव्यवहार राशिसांथी कहाडवा; के जेथी टोटो पडे नहौं. ॥१७३॥ बहु
 सारुं ! एम कहीने तेणीए ते अधिकार स्वीकार्यो; अने हमणाज सदागमेकेदलाकोने मोक्षमां मोकलेला
 (तेणीए) जोंया छे. ॥ १७४ ॥ मादे तेदला जीवो लाववा मादे मने अहीं तेणीए वेगथी मोकलयो छे,
 वली जोके, हुं तो स्वामीनो चाकर छुं, छतां तेणीनी आज्ञामां पण मारे रहेहुं पडे छे. ॥ १७५ ॥

मोहनामे महत्तम एवा ते राजाना बे संबंधिओ ल्यां हमेथां वसे छे ॥ १६० ॥ ते नगरमां जेदला लोको
 छे, ते सर्वेने तेओए राजानी आज्ञाथी निद्रित, मूर्छित तथा मत्तनी पेडे शून्य कर्या छे ॥ १६१ ॥
 निगोद नामे कोदडीमां रहेला एवा तेओो सर्व जाणे सत्यु पाम्था होय नहीं जेम तेम बोलता नथी,
 चेष्टा करता नथी, तथा छेदन भेदनने पण जाणता नथी ॥ १६२ ॥ बली तेओो बीजो कोइ पण व्यव-
 हार करता नथी, तेथी पंडितो ते नगरने 'अव्यवहार राशि' कहे छे ॥ १६३ ॥ ते नगरमां रहेनारो हुं
 यावंतस्तत्र नगरे । लोकाः सर्वेऽपि ते कृताः ॥ शून्यास्तान्यां नृपादेशात्—सुप्तमूर्धितमत्तवत्
 ॥ १६१ ॥ न ज्ञाषंते न चेष्टंते । वेदं ज्ञेदं न जानते ॥ ते निगोदापवरक—हिंसाः सर्वे मृताइव
 ॥ १६२ ॥ कंचिदन्यं च ते लोक—व्यवहारं न कुर्वते ॥ पुरमव्यवहाराल्य—मतस्तद्दीयते
 बुधैः ॥ १६३ ॥ संसारिजीवोऽनूवं त—दास्तव्योऽहं कुटुंबिकः ॥ स्थितौ तत्रान्यदास्थाने।
 बलाध्यक्षमहत्तमौ ॥ १६४ ॥ अत्रांतरे प्रतीहारी । नास्नाज्जादिविचित्रता ॥ एतय विज्ञापया-
 मास । नत्वेति रचितांजलिः ॥ ६५ ॥ व्यवहारनियोगाल्यो । दूतो द्यार्येष तिष्ठति ॥ प्रेषितः
 सत्वरं कर्म—परिणामेन नूनुजा ॥ १६६ ॥ युवां प्रमाणमत्राप्य । प्रवेश्योऽयं मया न वा ॥
 तान्यासुकं प्रवेश्योऽसौ । तथाप्याशु प्रवेशितः ॥ १६७ ॥ तेनापि तौ नतौ नक्तया । तान्यां
 दापितमासनम् ॥ नक्तंच सुखिनो देवाः । किमर्थं प्रेषितो नवान् ॥ १६८ ॥

कुटुंबी संसारीजीव थयो; हवे एक दहाडो ते सेनापति अने महत्तम सभामां बेठा हता ॥ १६४ ॥
 एदलामां ल्यां अनादि विचित्रता नामनी प्रतिहारी आवीने, तथा नमीने हाथ जोडी कहेवा लागी के,
 ॥ १६५ ॥ कर्मपरिणाम राजाए तुरत मोकलेलो आ व्यवहारनियोग नामनो दूत बारणो उभो छे ॥ १६६ ॥
 हवे तेने मारे अहाँ आववा देवोके नहीं ? तेमां आपनी मरजी; त्यारे तेओए कहुं के, तेने आंचवा देवो,
 त्यारे तेणीए पण तेने तुरत प्रवेश कराव्यो ॥ १६७ ॥ पडी तेणे तेओोने भक्तिथी नमस्कार कर्यो, एदले

पुरुषो पाछे पगे खसी गया. ॥ १५१ ॥ हवे सुललितारु तेने पूछ्युं के, राजपुरुषोए तेने शामाटे पकड्यो हतो. ? ॥ १५२ ॥ त्यारे तेणे कहुं के, तेथी शर्तु ! ते वृत्तांत विवरीने कहेवाने हुं शक्तिवान नथी; आ स दागम महाराज ते जाणे छे. ॥ १५३ ॥ त्यारे सदागम महाराज कहुं के, हे भद्र ! आ सुललिताने मोडुं आश्चर्य छे; माटे ते आश्चर्य दूर करवा माटे तुं कहे ? तेमां तने हानि नथी. ॥ १५४ ॥ त्यारे तेणे कहुं के, आपनी आज्ञा मने प्रमाण छे; पण हे प्रभो ! आ लोकोनी समक्ष मारी विडंबना कहेवाने हुं केवल अथाऽग्रहीतसंकेता । तमपृष्ठदनाविलम् ॥ केन व्यतिकरेण त्वं । गृहीतो राजपूरुषैः॥ १५५ ॥ सोऽवोचद्वलमेतेन । वक्तुं व्यतिकरो ह्ययम्॥न शक्योऽसुं विविच्यासौ॥ वेत्ति स्वामी सदागमः ॥ १५६ ॥ ततः सदागमनोक्तं । तद्भास्याः कौतुकं महत् ॥ अतस्तदपनोदाथं । कथय त्वं कृतिर्न ते ॥ १५७ ॥ स प्राहाज्ञा प्रमाथं ते । केवलं स्वविभंवनाम् ॥ समहं सर्वलोकानां । वक्तुं शक्तोऽस्मि न प्रजो ॥ १५८ ॥सदागमनिर्गितं ज्ञात्वा । पर्षद्हरं गताथ सा ॥ स्थितौ प्रज्ञावि-
ज्ञाला च । तव्यश्च त्रगवद्भिरा ॥ १५९ ॥ अथाऽग्रहीतसंकेता । सुद्दिश्य स्फुटमब्रवीत् ॥ संसारिजीवः पुरत-श्चतुर्णामपि शृण्वताम् ॥ १६० ॥ अस्तीह लोके विख्यात-मनादि-समयस्थिति ॥ पुरमव्यवहाराल्थ-मनंतजनसंकुलम् ॥ १६१ ॥ तत्रानादिवनस्पति-ना-मानः कुलपुत्रकाः ॥ वसंत्याज्ञावशात्कर्म-परिणामस्य नूनुजः ॥ १६२ ॥ महाऽज्ञानवता-
ध्यक्ष-तीव्रमोहमहतमौ ॥ सदाप्रवसतस्तत्र । तस्य संबन्धिनां भुवम् ॥ १६३ ॥

शक्तिवान नथी. ॥ १५५ ॥ सदागमनो संकेत जाणीने हवे ते पर्षदा दूर गइ; तथा महाराजना वचनथी महाभद्रा अने पुंडरीक त्यां रह्या. ॥ १५६ ॥ हवे सुललिताने उद्देशीने, सांभलता एवा ते चारेनी पासे अनुसुंदर राजा पगट रीते कहेवा लाग्योके॥ १५७ ॥आ लोकमां अनादि समयनी स्थितिवाळुं, तथा अनंत माणसोथी भरेळुं एवुं अव्यवहार नामे प्रख्यात नगर छे. ॥ १५८ ॥ त्यां कर्मपरिणाम राजानी आज्ञाथी अनादि वनस्पति नामना कुलपुत्रो रहे छे. ॥ १५९ ॥ महा अज्ञान नामे सेनापति तथा तीव्र

दाना दर्शनथी चर्कने बोध थयो, अने पोतानी अंतरंग चोरी जाणीने हृदयमां बहु डर्यो. ॥ १४३ ॥
 लारि महाभद्राए तेने कहुं के, भगवान सदागमनुं शरणुं तुं ले ? के जेथी तने भय न थाय. ॥ १४४ ॥ पडी
 प्रसुए कहेली चोरी लोकोने जणाववा माटे चक्रीए वैक्रिय लविधथी पोतानुं चोरनुं रूप कर्तुं. ॥ १४५ ॥
 हवे भद्रमथी लेपाएलां शरिरचालो, गेरुना हाथा दीधेलो, घासनी मेराना समूहथी व्यास थएलो. कणे-
 रनी मालाओथी वीटाएलो, शरावलांओनी मालाथी कदरुणो थएलो, जीर्ण वखना हुकडाचालो, गलामां
 लटकावेला सुहामालचालो, भयभीत, गर्धडे चडेलो, खोटा आशयोचाला राजपुरुषोथी फरतो वीटा-
 ततः प्राह महाज्ञा । जगवंतं सदागमम् ॥ शरणं प्रतिपद्यस्वायथा ते न ज्ञयं ज्ञेवत् ॥ १४४ ॥
 प्रबुबोधयिषुश्चौर्यं । प्रज्जुंकें प्राणिनां ततः ॥ वैक्रियर्थी निजं चक्री । चौररूपमचीकरत्
 ॥ १४५ ॥ ज्ञस्मनादिसगान्नोऽथ । दत्तगैरिकहस्तकः ॥ व्यासस्तृणमणीपुंजैः । कणवीरसज्ज-
 वृतः ॥ १४६ ॥ शरावमालावीजस्तो । जरपटकखंनज्जुत् ॥ बद्धलोपुत्रो गले जस्तः । स्थापितो
 रासज्जोपरि ॥ १४७ ॥ समंताब्जाजपुरुषै । वैधितो विकृताशयैः ॥ प्रकंप्रः कांदिही-
 कोऽसौ । ययौ जगवदंतिकम् ॥ १४८ ॥ त्रिनिर्विदोषकम् ॥ दृष्ट्वा सदागमं किंचि-ज्जाता-
 श्वास इवाथ सः ॥ भ्रनाख्येयां दशां प्राप्तः । पतितो धरणीतले ॥ १४९ ॥ तव्वा चैतन्यमुत्थाय ।
 सदागममथाऽवदत् ॥ त्रायस्व नाथ मां ज्ञीतं । मा ज्ञैबीरित्युवाच सः ॥ १५० ॥ आश्वासितः स ते-
 नाथ । शरणं तस्य संश्रितः ॥ प्रत्यकूपदैरपसृता-स्तन्निया राजपुरुषाः ॥ १५१ ॥

एलो, कंपतो, तथा गभराएलो थयो थको ते अनुसुंदर राजा सदागम महाराजनी पासे आठ्यो. ॥ १४६ ॥
 ॥ १४७ ॥ १४८ ॥ हवे सदागम महाराजने जोडने जाणे केडंक कांत थयो होय नहीं जेम, तेम ते नहीं
 कही शकाय एवी दशाने प्राप्त थयो थको पृथवीतलपर पड्यो. ॥ १४९ ॥ हवे चैतन्य मेलवीने ते सदाग-
 मने कहेवा लाग्यो के, हे नाथ ! डरेला एवा मने आप रक्षण करो ? त्यारि तेणे कहुं के, तारि डरवुं नहीं.
 ॥ १५० ॥ हवे तेमणे आश्वासना देवाथी, तेणे तेमनुं शरणुं स्वीकार्युं; अने ते सदागमना डरथी राज-

शंखपुर नगर छे, तेम आ तो चित्तरम नामे उद्यान छे, पण विस्तरवाली बजार नथी. ॥ १३५ ॥ बली
अहीं कर्मपरिणाम राजा नथी, राजा तो श्रीगर्भ छे; मादे आहुं सबंधविनाहुं भगवान् केम बोले छे. ११३६ ॥
त्यारे सदागम महाराजे कहुं के, हे भद्रे ! तुं मारी वाणिनी परमार्थ जाणती नथी; मादे खरेखर तुं संके-
तने नहीं ग्रहण करनारी (अग्रहीतसंकेता) छे. ॥ १३७ ॥ त्यारे सुललिताए विचारुं के, अरे ! सदागम
महाराजे तो मारुं पण बीजुं नाम करुं ! । एम विचारि ते विस्मित थइ; त्यारे महाभद्रा तेने तत्व जणा-
न कर्मपरिणामोऽत्र । राजा श्रीगर्भ एवतु ॥ भवदं नगवान् बुद्धे । किमित्येवं प्रजापते ॥ १३६ ॥
नगवानाह जानीषे । परमार्थ न मे गिराम् ॥ न्रेऽग्रहीतसंकेता । ततस्त्वमसि निश्चिता
॥ १३७ ॥ सा दध्यौ ही ममाप्यन्या । कृतात्नगवतात्त्रिधा ॥ स्थितेति विस्मिता तत्वं । महा-
त्नज्ञात्वकथत् ॥ १३८ ॥ नूनमेव महापापो । निर्दिष्टो नरकंगमी ॥ जीवो नगवता
तस्याः । संजाता महती कृपा ॥ १३९ ॥ पप्रह नगवंतं सा । मुच्येताऽस्मै कथंचन ॥ स
प्राह दर्शनान्तस्य । मोक्षः स्याद्भूयणाच्च नः ॥ १४० ॥ महात्नज्ञाह नगवं—स्तद्ग्लान्यस्य सन्सु-
खम् ॥ नगवानाह गद्वाशु । सफलोऽयं तवोद्यमः ॥ १४१ ॥ गताथ कृपयान्यर्थी । साऽनुसुंदर-
चक्रिणः ॥ चौर्यमाफलमाह्वयतं । यथात्नगवतोदितम् ॥ १४२ ॥ तदर्शनानुत्नावेन । प्रबुद्ध-
श्चक्रिपुंगवः ॥ अंतरंगं निजं चौर्यं । बुध्वा त्रीतो नृशं हृदि ॥ १४३ ॥

ववा लागिके ॥ १३८ ॥ खरेखर आ जीवने महाराजे महापापी कह्यो; त्यारे तेषीने मोटी दया आवी. ॥ १३९ ॥
अने भगवानने पूछ्युं के, आनो मोक्ष केम थाय ? त्यारे तेसणे कहुं के, अमारं दर्शन तथा आश्रयथी
तेनो मोक्ष थाय. ॥ १४० ॥ त्यारे महाभद्राए कहुं के, हे भगवान् ! त्यारे तो हुं तेनी सन्सुख जडं; त्यारे
महाराजे कहुं के, तुरत जा ? आ तारो उद्यम सफल छे. ॥ १४१ ॥ ह्वे ने दयाथी अनुसुंदर चक्रीपासे
गइ; अने (तेने) महाराजना कहेवा प्रमाणे छेक फलसुधिनी चौरिनी बात कही. ॥ १४२ ॥ ते महाभ-

अने माणसीतुं मन चिस्मित थयुं ॥ १२७ ॥ पढी सुललिताए महाभद्राने कहुं के, आ शुं छे ? तयारे ते-
 णिए कहुं के, हुं जाणती नथी, पण सदागम महाराज जाणे छे ॥१२८॥ हवे विचक्षण एवा सदागम महा-
 राज सुललिता अने पुंडरीकने बोध थवा मादे नीचे प्रमाणे रूपक गूढार्थ कहेवा लाग्या ॥ १२९ ॥
 हे महाभद्रे ! तेने खबर नथी ? के, आ मनुष्य गति नामे प्रख्यात नगरी छे, तेमां आ महाविदेह रूपी
 विस्तारवाली बजार छे ॥ १३० ॥ अहीं संसारिजीव नामना चोरने क्रूर आशयोवाला कोटवाल्कीए
 ततःसुललिता प्राह । महान्नदां किमित्यदः ॥ सा प्राह नास्मि जानामि । जानाति नगवान्
 परम् ॥ १२८ ॥ अथ प्रभुः सुललिता-पुंफरीकावबुद्धये ॥ इमं रूपकगूढार्थ-माचचके विच-
 क्लयः ॥ १२९ ॥ महान्नदे न जानीषे । ख्यातेयं नृगतिः पुरी ॥ महाविदेहरूपोऽयं । हृदमार्गश्च
 विस्तृतः ॥ १३० ॥ चौरः संसारिजीवोऽत्र । सत्योऽत्रो दांनपादिकैः ॥ राज्ञे क्रूरादायैः कर्म-
 परिणामाय दर्शितः ॥ १३१ ॥ तेन वध्यतयाज्ञसः । पृथ्वा नार्यो च बांधवान् ॥ महाकोला-
 हलैःसोऽयं । वेष्टितो राजपूरुषैः ॥ १३२ ॥ बहिः पुर्या विनिःसार्यं । हृदमार्गस्य मध्यतः ॥
 नीत्वा वध्यस्थले पापि-पंजरे मारयिष्यते ॥ १३३ ॥ श्रूयते कर्णनिर्घाती । सोऽयं कोला-
 हलो महान् ॥ प्राप्ता सुललिताश्रयं । तह्यत्वाह पर्वतिर्नीम् ॥ १३४ ॥ नृगतिर्नगरी नेयं । ननु
 शंखपुरं ह्यदः ॥ वनं चित्तरमं चेदं । हृदमार्गो न विस्तृतः ॥ १३५ ॥

सुहामाल सहित कर्मपरिणाम नामना राजानी नजरे कर्षो छे ॥ १३१ ॥ ते राजाए खी तथा बांधवोने
 पूछीने, तेने मारीनांखवा मादे हुकम कर्षो छे; ते आ संसारिजीव महान् कोलाहलोवाला राजपुरुषोथी
 बर्दायो छे ॥ १३२ ॥ बजारमंथी नगरनी बहार कहाडीने, वध्यस्थानकरर लेइ जेइने पापीओना पांज-
 रामां तेने मारी नांखयो ॥ १३३ ॥ तेनो आ कान फाडे तेवो कोलाहल संभलाय छे, ते सांभलीने सुल-
 लिता आश्रय पामती थकी पर्वतिनीने कहेवा लागीके ॥१३४॥ आ तो मनुष्यगति नामे नगरी नथी, पण

माताना मनन वरा करिने तं राजबालकतुं तैर्णीए लालन कर्तुं ॥ ११९ ॥ अनुक्रमं वृद्धि पामता एवा-
नेणे, तैर्णी प्रते उल्लुष्ट स्नेह धारण कर्षो; हवे ते सदागम आचार्य फरीने र्पां आव्या तैनी पासे ते महा-
भद्रा ते राजकुमारने लेह गह ॥ १२० ॥ ते राजकुमार सदागमने जोहने अत्यंत हर्षित थयो; तथा
निष्पापी एवा तैणे तैमनी वाणी सांभलतिने मनसां चिंतवुं के, ॥ १२१ ॥ ज्यां आ सदागम वसेडे, ते
आ नगरीने धन्यडे; हवे जो ते मने भणावे तो तैमनी पासे हुं शाखाभ्यास कर्हं ॥ १२२ ॥ पीतानी

क्रमेण वर्द्धमानोऽसौ । तस्यां स्नेहं परं दयौ ॥ पुनःसूरिस्थायात । स्तपार्थ्वं तं निनाय सा
॥ १२० ॥ स तं सदागमं वीक्ष्य । परं हर्षमुपागतः ॥ श्रुत्वास्तपापस्तदाचं । चिंतयामास
चेतसि ॥ १२१ ॥ धन्येयं नगरी यस्यां । वसत्येष सदागमः ॥ स्याद्यद्यमुपाध्यायः । पठा-
म्यस्यांतिके श्रुतम् ॥ १२२ ॥ अयं प्रज्ञाविज्ञालाया । ज्ञावस्तेन निवेदितः ॥ आपृह्य
पितरौ साध । तं तद्विष्यमचीकरत् ॥ १२३ ॥ ततोदिने दिने याति । सह प्रज्ञाविज्ञालया ॥
पार्थ्वं सदागमस्पर्धं । जिज्ञासुः स महाशयः ॥ १२४ ॥ अन्यदा नव्यपुरुषः । पुंनरीकः
सदागमम् ॥ महाऽनज सुदा प्रज्ञा-विज्ञालाच निवेवते ॥ १२५ ॥ स्थिताऽगृहीतसंकेता ।
श्रोतुं सुवदिता गिरम् ॥ इदत्याचार्यवर्यश्च । देशानां क्लेशानाक्षिनीम् ॥ १२६ ॥ अत्रांतरे श्रुत-
श्चक्रि-वलकोलाहलो महान् ॥ जाता चोत्कीर्णिता पर्ष-द्विस्मितं जनमानसम् ॥ १२७ ॥

आ मरजी तैणे महाभद्रने जणावी; पढी तैणीए तेना मातापितानी आज्ञा लेहने तेने सदागमने
द्विष्य कर्षो. ॥ १२३ ॥ पढी हमेदां ते अर्थने जिज्ञासु थहने महाभद्रानी साथे सदागम पासे जवा
लायो ॥ १२४ ॥ हवे एक दहाडो भव्य पुरुष पुंडरीक अने महाभद्रा हर्षथी सदागमने सेवे डे. ॥ १२५ ॥
भोली सुललिता वाणी सांभलवाने वेदी, अने आचार्य महाराज क्लेशोने नाश करनारी देशाना दीए
छे. ॥ १२६ ॥ एदलासां चक्रिना सैन्यने मोदी कोलाहल संभलाणो; अने तैथी पर्षदाना कर्णा चमकथा;

समर्थ यतो नथी, पण उलटो सदागमने वश थइने तेते दोभाथो आपे छे ॥ १११ ॥ तेथी हे भद्रे ! तेजुं माहात्म्य वर्णवचाने कोई पण समर्थ नथी, ते दोषोरूपी वृक्षीने कुहाडा तुल्य, तथा गुणोरूपी वनने मेषतुल्य छे. ॥ ११२ ॥ हवे सुगंध एवी सुललिता संदेह रूपी समुद्रमां डुवी; केमके ते सदागममां आदलो बंधो गुण समूह कयांथी होय ? आ तो परिचयथी स्तुति लागे छे ॥ ११३ ॥ पडी ते महाभद्राने कहेवा लागी के, हुं तो खरेखर संशयमां छुं; माटे तारे मारा उद्धार माटे सदागमने देखाडवा ॥ ११४ ॥

नद्रे तत्रास्य माहात्म्यं । कोऽपि वर्णयितुं क्रमः ॥ कुवारी दोषवृक्षाणा-मसौ गुणवनांबुदः
 ॥ ११५ ॥ अथ मग्ना सुवक्षिता । सुग्धा संदेहवारिधौ ॥ क्वैतावान् गुणसंदोहः । स्तुतिः
 परिचयादियम् ॥ ११६ ॥ आह प्रज्ञाविशालां सा । नूनं मग्नाऽस्मि संशये ॥ तत्वयाऽसौ
 मंडुवृत्यै । दर्शनीयः सद्भागमः ॥ ११४ ॥ साप्राह सुंदरं ह्ये तद्-दृष्टव्यः सेव्य एव सः ॥ गते
 दे अपि तन्मूढं । दृष्टश्चासौ महाशयः ॥ ११५ ॥ शुभ्कस्तददर्शनादेव । तस्याः संदेहकर्ममः ॥
 दिनानि यांत्यथ तयो । दीक्षया तस्य सेवया ॥ ११६ ॥ अथानेन महान्द्रा । प्रोक्ता विहरतान्यदा ॥
 क्षीणजंघाबलासि त्वं । तत्तिष्ठन्नैव धीमति ॥ ११७ ॥ कर्तव्यो नृपपुत्रोऽसौ । वांवाढ्यात् स्नेह-
 निर्भरः ॥ त्वयि संजातविश्रंभः । प्रयाति मम वश्यताम् ॥ ११८ ॥ प्रज्ञाविशालया तस्य ।
 तत्प्रपन्नं वचस्तया ॥ आवर्ज्यजननीचितं । दाक्षितो राजवाल्कः ॥ ११९ ॥

महाभद्राए कहुं के, ए सुंदर छे; तेने जोवाज जोहए; पडी तेथो बहे त्यां गइ; अने ते सदागमने जोया ॥ ११५ ॥ तेना दर्शनधीज तेणानो संदेहरूपी कादव सुकाह गयो; अने तेनी सेवार्थी लीलाए करीने हवे तेओना दिवसो जाय छे ॥ ११६ ॥ हव विहार करता एवा सदागमे एक दिवस महाभद्राने कहुं के, तुं हवे निर्बल थइछे, माटे अहीज रहे ? ॥ ११७ ॥ तारे आ राजपुत्रने बालपणाधीज स्नेही करवो अने ताराप्रते विश्वासी थवाथी ते मने वश थयो ॥ ११८ ॥ महाभद्राए ते वचन स्वीकारुं; पडी तेनी

अने तेथी धुवडो प्रते जेम सूर्य, तेम तेओप्रते ते उपकारी थता नथी ॥ १०३ ॥ आतो वली भव्य पुरुष अने वली सुमति तेथी पोताना ज्ञानथी तेंतुं पात्रपणुं जाणीने तेनापर सदागम तुष्टमान थपला हे ॥ १०४ ॥ फरीने सुललिताए कहुं के, ज्यारे ते सदागम पापिष्ट लोकीने बलात्कारे (पण) बोध नथी करी शकता, त्यारे तेनी शक्ति ते शुं कामनी ? ॥ १०५ ॥ त्यारे महाभद्राए कहुं के, जे कर्मपरिणाम राजा इंद्रोथी दुर्जय हे, तेने हुंकारथी नसाडीने, तथा तेना मस्तकपर पग मेलीने तें सदागम अनंताओने सुकावे हे;

अयं तु नव्यपुरुषः । सुमतिश्चेतिपात्रताम् ॥ ज्ञात्वा स्वज्ञानसंक्रांति । रत्र तुष्टः सदागमः ॥ १०४ ॥ पुनः सुललिता प्राह । कानु शक्तिः सदागमे ॥ न बोधयति पापिष्ठान् । यदि-
 लोकान् प्रसह्य सः ॥ १०५ ॥ जगावथ महात्रज्ञ । सुरैरपि दुर्जयः ॥ यः कर्मपरिणामोऽयं ।
 तं हुंकारेण नाशयन् ॥ १०६ ॥ पादौ प्रदाव्य तन्मौला-वनंतान् मोचयत्ययम् ॥ प्रवर्तते परं
 तस्य । कुपात्रेष्ववधीरणा ॥ १०७ ॥ युग्मम् ॥ जपेक्षिताश्वतेऽनेन । कदर्थ्यतेऽत्र कर्मणा ॥
 ये त्वत्र त्रिक्रिमंतोऽपि । कुर्वते विकलक्रियाम् ॥ १०८ ॥ कुर्वते त्रिक्रिमात्रं वा । नाम वा त्रांति
 केवलम् ॥ सन्मार्गे पक्षपातं वा । दधत्यस्यानुरागताम् ॥ १०९ ॥ एतन्नामाऽप्यजानानाः ।
 प्रकृत्या त्रञ्जकाश्च ये ॥ सर्वेऽपि ते ह्यन्निप्रेताः । सदागममहत्समनः ॥ ११० ॥ तान् कर्मपरिणा-
 मस्त-त्र बाढं वाधितुं क्रमः ॥ किंतु दत्ते श्रियस्तास्ताः । सदागमवशां वदः ॥ १११ ॥

पण कुपात्रो प्रते तेनी उपेक्षा हे ॥ १०६ ॥ १०७ ॥ अने जेओ तेनाथी उपेक्षित थपला हे, तेओ अहीं कर्मथी कदर्थना पास हे, अने जेओ तेमां भक्तिवंत हे, अने विकल क्रिया करे हे, अथवा तेनी भक्तिमात्र करे हे, अथवा तेंतुं नाम मात्र ले हे, अथवा सद्मार्गमां पक्षपात करेहे, अथवा तेनी अनु-
 राग करे हे, अथवा तेंतुं नाम पण नहीं जाणतां स्वभावथी जेओ भद्रक हे, तेओ सघला सदागमने
 वहाला थाय हे. ॥ १०८ ॥ १०९ ॥ ११० ॥ वली तेओने कर्मपरिणाम राजा अत्यंत वाधा करवाने

ते सदागम नामे धर्मोपदेशक पुरुष हे ॥ ९६ ॥ ते जगतना पदार्थोने हाथसां रहेला आमलांनी पेटे
 जाणे हे, अने परतु कार्य कहेवातुं तेने व्यसन हे ॥ ९६ ॥ अभिनिबोधादिक बीजा पण तेवाज चार
 पुरुषो अहीं हे; पण तेओ परने बोधवामां समर्थ नथी ॥ ९७ ॥ पढी ते सुगध सुललिताए कहुं के,
 आ राजपुत्र सदागमने केम वहालो हे ? त्यारे प्रवर्तिनी कहेवा लागी के ॥९८ ॥ हेभद्रे ! स्वभावथी ते
 परोपकारसां तत्परहे; केमके, कुवलयना उल्लासमां चंद्र शुं कारणनी अपेक्षा राखे हे ? ॥ ९९ ॥ पापिष्ठ
 करामदकवदति । पदार्थान् जगतामयम् ॥ परोषामर्थकथने । व्यसनं चास्य जुंजते ॥९६॥
 अन्येऽप्यन्निबोधाद्या । श्रुत्वारः पुरुषाद्दह ॥ तादृशाः संति न परं । समर्थाः परबोधने
 ॥ ९७ ॥ ततःसुखलिता सुगधा । प्राह किं राजदारकः ॥ असौ सदागमस्येष्टः । प्रत्युवाच
 प्रवर्तिनी ॥ ९८ ॥ न्नेह परोपकारैक-प्रवणःप्रकृतेरयम् ॥ इंदुःकुवलयोद्धारि । किं
 कारणमपेक्षते ॥ ९९ ॥ पापिष्ठास्त्वस्य वचने । न वर्तते द्विषंत्यसुम् ॥ हसंति केऽपि
 दुःशब्द्या । दुपेक्षंते च केचन ॥ १०० ॥ तदुक्तकरणाऽशक्तिं । ज्ञाषंते केचिदात्मनः ॥ प्रता-
 रकोऽयमित्येनं । शंकांते केऽपि दुर्धियः ॥ १०१ ॥ आदावेव न बुध्यंते । तद्वचःकेऽपि बालि-
 शाः ॥ श्रद्धयत्येव नो केचि-त्केऽपि तत्र श्लथादराः ॥ १०२ ॥ अयोग्यत्वाद्गतस्तेषां । गाढो-
 दिमः सदागमः ॥ नोपकाराय धूकानां । तिग्मांशुरिव जायते ॥ १०३ ॥

प्राणीओ तेना वचनसां प्रवर्तिता नथी, पण तेनो द्वेष करे हे, तथा केदलाको दुष्टाचरणथी तेनी हांसी
 करे हे, अने केदलाको तेनी उपेक्षा करे हे ॥ १०० ॥ केदलाको तेमजुं कहेलुं करवाने पोतानी अशक्ति
 जणावे हे, तथा कोहेक दुर्बुद्धिओ एवी शंका करे हेके, आ ठगारा हे ॥ १०१ ॥ केदलाक मूर्खों तो
 प्रथमथीज तेनुं वचन जाणी शकता नथी, केदलाको तेनी श्रद्धा करता नथी, अने केदलाको तेसां
 थोडा आदरवाला थाय हे ॥ १०२ ॥ तेथी तेओना अयोग्यपणाथी सदागम वहु खेदयुक्त थपला हे

दूर करो ? ॥८६॥ केमके जूठो अपवाद पण महिमानो नाश करे, केमके, चंद्रने कलंकी जाणिने (तेना) पिताए पण कहाडी मेल्या छे ॥ ८५॥ जे अविचेकादिक मंत्रीआए आपणां संतानोने परना जणाव्या छे, तेओनी आ कार्यमां सलाह लेवी योग्य तथी. ॥ ८८ ॥ राणिनुं ते वचन हितकारी होवथी, राजाए स्विकारुं, अने सर्व लोकोनी समक्ष पुत्रजन्म प्रकाशित कर्यो. ॥ ८९ ॥ ते आ भव्यपुरुष मने बहालो छे, माटे हे बुद्धिबति ! हुं खुशी भंडं हुं त्यारे में कहुं के, हे पूज्य ! आपनो ते हर्ष योग्य छे ॥९०॥

अलीकोऽप्यपवादो हि । महिमानं कथं नयेत् ॥ कलंकीति श्रुतश्रंङ्-स्तातेनापि बहिःकृतः ॥ ८७ ॥ अपत्यान्यात्मनीनानि । परेषां ख्यापितानि यैः ॥ प्रष्टुमर्हति तेऽत्रार्थे । नाऽविवेकादिमंत्रिणः ॥ ८८ ॥ प्रतिश्रुतमिदं देव्या । वचो राज्ञा यतो हितम् ॥ समहं सर्वलोकानां । पुत्रजन्म प्रकाशितम् ॥ ८९ ॥ सोऽयं नव्यो ममान्नीष्ट । इतिहल्यामि धीमति ॥ मयोक्तं युज्यते पूज्याः । स्यनि हर्षोऽप्यमेव वः ॥ ९० ॥ अतःसुबदिते पात्रं । पुंरुरीकोऽयमुत्तमम् ॥ पुत्रः प्रकाशितो देवी-देवयोरनुकूलयोः ॥ ९१ ॥ गुणैरनन्यसामान्यै । दृष्ट्वेहत्वतिवर्तिनी ॥ सृष्टिर्निगद्यते पुण्या । दृष्टस्य हि महात्मनिः॥ ९२ ॥ जगौ सुबदिता पूज्ये । संशयः प्रथमो हतः ॥ त्वया समर्थयत्या मे । गुरुत्कामर्थपद्वतिम् ॥ ९३ ॥ एष्वेति कथं वार्ता । नविष्यत्कालनाविनीम् ॥ इत्येनमर्हसि जेतुं । द्वितीयमपि संशयम् ॥ ९४ ॥ अथ प्राह महात्तडा । नरे यो वीहितस्त्वया ॥ सोऽयं सदागमो नाम । पुरुषो धर्मदेशकः ॥ ९५ ॥

आथी करिने हे सुललिता ! अनुकूल राजा राणिनो प्रसिद्ध पुत्र आ पुंडरीक उत्तम पात्र छे ॥ ९१ ॥ अलौकिक गुणोथी दीडला हेतुथी अतिवर्तती एवा महात्माओथी देखाएला प्राणिनी सृष्टि पवित्र कहेवाय छे. ॥ ९२ ॥ हवे सुललिताए कहुं के, हे पूज्ये ! गुरुए कहेला अर्थने समर्थन करती एवी ते मारो पेहेलो ज्ञांशय तो टाल्यो ॥ ९३ ॥ ते सदागम भविष्य कालनी बात केम जाणे छे ? एवा मारा बीजा संशयने पण तारे छेदेवो जोइए ॥ ९४ ॥ त्यारे महाभद्राए कहुं के, हे भद्रे ! जेने ते जोयो छे,

अने ते योग दक्षिणावर्त शंखप्रते दूध सरखो भयो ॥ ७८ ॥ हवे (महाभद्रा सुललिताने कहे छेके) हे
 भद्रे ! तेओनो आ " पुंडरीक " नामनो पुत्र वर्णवाय छे, केमके ते राजा राणी तत्वथी जगतना माता-
 पिता छे ॥ ७९ ॥ हवे भावार्थने नहीं जाणती एवी सुललिता फरीने कहेवा लागीके, दीज चिनाना तथा
 वंध्या एवा तेओ बहने पुत्र शीरिते भयो ? ॥ ८० ॥ त्यारे महाभद्रा प्रवर्तिनीए कहुं के, हे सुग्धे ! तुं
 तत्वोथी अजाणी छे, मादे परमार्थ सांभल ? ॥ ८१ ॥ आ बन्ने तत्वथी तो अनंत संतानवालाओ
 नदे स पुंतीकोऽयं । वएर्यते तनयोऽनयोः ॥ देवीदेवाविमौ विश्व-जनकौ तत्वतो यतः ॥ ७८ ॥
 अथाऽप्रहीतनावार्था । जगौ सुललिता पुनः ॥ अनयोस्तनयो जातः । कथं निर्वाजबंध्य-
 योः ॥ ८० ॥ ततःप्रवर्तिनी प्रज्ञा-विज्ञाया प्राह तामिदम् ॥ सुग्धे तत्वाऽनन्निज्ञासि ।
 परमार्थमतः शृणु ॥ ८१ ॥ इमौ हि तत्वतोऽनंत-ऽपत्यावप्यनपत्यकौ ॥ ख्यापितावविवेका-
 द्वि-दृग्दोषांकिमंत्रिनिः ॥ ८२ ॥ इदानीं तत्कथं ताभ्यां । पुत्रजन्म प्रकाशितम् ॥ सुग्धां
 तामितिपृच्छंती । पुनराह प्रवर्तिनी ॥ ८३ ॥ अस्यामेवास्ति पुर्यां मे । धर्माचार्यः सदानमः ॥
 रहस्यमनयोः सर्वं । स जानाति महाशयः ॥ ८४ ॥ स चान्यदा मया पृष्टो । हृष्यन् हर्षस्य
 कारणम् ॥ निर्बंधप्रेरितः प्राहः । श्रुणु नदे कुतूहलम् ॥ ८५ ॥ विज्ञसो नृपतिः काव-प-
 रिणत्या रहःस्थया ॥ हाडयतामावयावंध्या-बीजत्वन्नवदुर्घटाः ॥ ८६ ॥

छे, छतां अविवेकादिक दृष्टिदोषती शंकावाला मंत्रिओए तेमने संतान रहित जणावेला छे ॥ ८२ ॥
 त्यारे हमणां तेओए पुत्रजन्म केम प्रकाश्यो ? एम पूछती एवी ते सुग्धाने फरीने प्रवर्तिनी कहेवा
 लागीके ॥ ८३ ॥ आज नगरमां सदानम नामे मारा धर्माचार्य छे ते महाशय तेमनुं सर्व रहस्य जाणे छे ॥ ८४ ॥
 हर्षित थता एवा तेने में एक दहाडो हर्षनुं कारण पूछथथी तेणे कहुं के, हे भद्रे ! तुं कुतूहल सांभल ?
 ॥ ८५ ॥ कालपरिणती राणीए सुसरीते राजाने चिनंति करीके, आपणो बंध्यपणानो अपजका तमो

चली तथा श्वेतवालोथी बड्डपणमां निंदनीय थहुं, वली फरीने योनिमां जहुं, अने पाहुं फरीने त्पांथी निकलहुं; एम हुकम करीने पोताहुं इच्छित करनारी एवी ते राणी लोकोरूपी पात्रीने अनंतवार विटं-बना पमाडे छे. ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ एवी रीते तेओ बन्ने स्त्रीभरतारना सुखें दिवसो जायछे; एक दहाडो राणिए राजाने शुभरीते कहुं के ॥ ७२ ॥ हे स्वाभी ! हुं (एक) पुत्रनी इच्छा कसं छुं; बाकी ती मने संपूर्णछे; त्यारे तेणे कहुं के, आपणा बनेना एक अभिप्रायथी ते कार्य सिद्ध थयुंजछे. ॥ ७३ ॥ एवी रीतनी भर्तारनी वाणीथी ते राणी खुशी थह, हवे एक दहाडो तेणिए स्वप्नमां सुखमां प्रवेद्या करेला

तयोः प्रयांति दंपत्यो-र्वासराः स्नेहनिर्नराः ॥ देवी प्रोवाच राजान-मन्यदा रहसि स्थितम् ॥ ७२ ॥ इहे पुत्रसुखं स्वामि-न्नन्यूनमपरं तु मे ॥ स प्राह सिद्धमेवेद-मावयोरशायैकयतः ॥ ७३ ॥ प्रीता नर्तुगिरा देवी । स्वप्ने प्रैकत साऽन्यदा ॥ सुखे प्रविष्टो जवरा । निर्गतः सुंदरा-कृतिः ॥ ७४ ॥ केनाऽपि सुहृदानीत । इतिहर्षविषादजाक् ॥ संध्येवार्कतमोमिश्राः । तं स्वप्नं प्राह न्मुञ्जे ॥ ७५ ॥ स प्राह ते सुतः श्रेष्ठो । ज्ञावी स्थाता तु नो चिरम् ॥ धर्माचार्यवचो बुद्धः । स्वीयार्थं साधयिष्यति ॥ ७६ ॥ पुत्रोऽथ सुषुप्ते पूर्ण-शुन्नदोहदया तथा ॥ पित्राऽस्य भव्यइत्याख्या । कृता स्वप्नानुसारतः॥७७॥मात्रा सुमतिरित्यन्या । कृता सा दोहादाश्रयात् ॥ योगोऽयं दक्षिणावर्त-दोखेऽनूहभ्रसन्निभः ॥ ७८ ॥

अने जठरथी निकलेला सुंदर आकृतिवाला (पुरुषने) जोयो ॥ ७४ ॥ अने तेने कौहक मित्र लेह गयो, एवी रीतना हर्ष अने शोकने भजती थकी ते, सूर्य अने अंधकारथी मिश्रित थएली संघ्यानी पेठे थह, (पछी) ते स्वप्न तेणिए भर्तारने कहुं ॥ ७५ ॥ त्यारे तेणे कहुं के, तने उत्तम पुत्र थरो, पण ते घणो वखत (धरमां) नही रहेतां धर्माचार्यना वचनथी प्रतिबोध पासीने आत्मार्थ साधरो ॥ ७६ ॥ पूर्ण थएला शुभ डोहलावाली ते राणिए हवे पुत्रने जन्म आप्यो, पिताए स्वप्नने अनुसारे तेंहुं “ भव्य ” एहुं नाम पाडयुं ॥ ७७ ॥ माताए दोहलाने अनुसारे तनुं “ सुमति ” एहुं वीजुं नाम पाडयुं

प्रवेश करवाना द्वाररूपी पङ्क्ताना व्यवधानवाला, दीनता रूपी दुधरीओना शब्दोथी, खोटी संज्ञारूपी
 कांसीधाना शब्दोथी, लुच्चाइ रूपी मोटा तालोथी, मत्सर रूपी रंगरागोथी, डूष्ट ध्यानोरूपी अभिन-
 योथी, तत्त्वोना नाशरूपी फुदडीओथी, यथार्थ अर्थाना नाशरूपी प्रणट कटाक्षोथी, चित्तनी संकोचता
 रूपी मंडपोथी, तथा विविध प्रकारना आश्रावोरूपी चंद्रवाओथी लोकाकाशरूपी रंगमंडपमां करेल
 छे आश्चर्य जेणे एवा, तथा पुद्गलोना समूहना संबंधरूपी बाकीना सरसामानवाला एवी रीतना नाट-
 कने लोकोपासे करावतो थको आ कर्मपरिणाम राजा कीडाने अनुभव छे. ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥

तस्यासीद्भूपतेः काव-परिणत्यन्निधा प्रिया ॥ स्वाहा स्वाहान्नुजो यद्-न्नियत्याद्यतिज्ञा-
 थिनी ॥ ६५ ॥ प्रष्टव्या विषमे कार्ये । चित्तवृत्तिरिवास्य सा ॥ पार्वतीव महेशस्य । वपुरर्ध
 मधिष्ठिता ॥ ६६ ॥ सस्पृहं मंत्रयत्येषा । पुरतो न्तर्तुस्त्वदा ॥ योनिं जवनिकां त्यक्त्वा ।
 पात्रैर्निर्गम्यतामितः ॥ ६७ ॥ गृह्यतां स्तन्यसंबायाः । संहत्य रुदितक्रियाम् ॥ दुष्यतां
 च पुनर्दृढ्यां । शिष्यतां पदचंक्रमः ॥ ६८ ॥ विण्मूत्रैर्नूयतां नूयो । मलिनैर्बालचापदे ॥
 पृथ्वतां पटु कौमारे । तारुण्ये न्युज्यतां वधुः ॥ ६९ ॥ वलीपलितबीजत्सै । वर्धिके नूयतां
 पुनः ॥ पुनः प्रविश्यतां योनौ । पुनर्निर्गम्यतामितः ॥ ७० ॥ इत्येवं मंत्रं पित्वा सा । जंतवा-
 रविरंवनाम् ॥ करोति लोकपात्राणां । स्वान्नीष्टार्थविधाथिनी ॥ ७१ ॥ पंचद्विः कुलकम् ॥

॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ते राजाने अग्निने जेम स्वाहा तेम नियति आदिकना अतिशयवाली कालपरिणति
 नामनी राणी हती. ॥ ६५ ॥ विषम कार्यमां पुढवालायक एवी ते स्त्री, महादेवनी जेम पार्वती, तेम
 अर्ध शरीरने अधिष्ठित थएली तेनी ते चित्तवृत्ति सरखी हती. ॥ ६६ ॥ ते मदीनमत्त राणीं स्पृहा सहित
 भर्तारनी समीप एवो हुकम करे छे के, योनिरूपी पङ्क्ताने तज्जिने पात्रोए बहार आववुं रङ्गतांजाना
 रहीने माताजुं स्तनपान ग्रहण करवुं; वली धूलमां लोटवुं, पगे चालतां शिखवुं, बालचापल्यमां विष्टा
 अने सुजोथी वारंवार मलीन थवुं, कुमारवस्थामां भणवुं तरुणावस्थामां स्त्रीओ भोगवची, फरीने कर-

उलंघीने जगतने तुणसमान पण मानतो नथी. ॥ ५४ ॥ प्रिय कीडावालो एवो ते दुष्ट राजा हमेशां प्राणिओने नचावे छे; अने तेना प्रतापथी मर्दित थएला एवा ते प्राणिओ 'पण तेने उलंघीने वर्तता नथी ॥ ५५ ॥ ते राजा, नारकी आदिकना रूपथी नाचता, वेदनातुर, तथा रडता प्राणिओने जोहने अत्यंत हर्ष पासे छे. ॥ ५६ ॥ चोष्टा तथा वेषादिकना विकारवाला छे आशयो जेमां एवा नाटकमां जोडेल छे दुद्धि जेणे एवो ते कर्मपरिणाम राजा दुष्ट कार्यामां सज्ज थएला लोकेने जोहने सदेनमत्त थाय छे. ॥ ५७ ॥

स च केतिप्रियो दुष्टो । नर्तयत्यंगिनः सदा ॥ तेषुपि तं नातिवर्तते । तत्प्रतापप्रमर्दिताः ॥ ५८ ॥
 स नारकादिरूपेण । नृत्यतो वेदनातुरान् ॥ क्रंदतः प्राणिनो दृष्ट्वाप्राप्नोति विपुलां मुदम् ॥ ५९ ॥
 अनार्यकार्यसज्जं च । लोकं दृष्ट्वा समाद्यति ॥ नाटके दत्तधीश्रेष्ठा-वेषादिविकृताशये ॥ ५९ ॥
 रागद्वेषाख्यसुरजं । कुत्रावास्फालकोन्मदम् ॥ सूत्रधारमहामोहं क्रोधमानादिगायकम् ॥ ५९ ॥
 आनंदिनोगविस्तार । नांदीमंगलपाठकम् ॥ विहिताऽस्तोकबिब्वोक--कामनामविदूषकम्
 ॥ ५९ ॥ वर्णकैश्चित्रलेख्यानि-विलसत्पात्रमंजलम् ॥ योन्याख्यप्रविशत्पात्र-नेपथ्यव्यव-
 धायकम् ॥ ६० ॥ दीनताकिंकिणीकवाणैः । कुसंझाकांसिकारवनैः ॥ ज्जाद्वैः शठताताद्वै ।
 रंगरागैश्च मत्सरैः ॥ ६१ ॥ दुष्टुध्यानैरस्त्रिनयै-र्त्रिमित्रितत्वविप्लवैः ॥ स्फुटैरर्धाह्निविक्रैपै-
 र्यथात्रुतार्थनिन्दवैः ॥ ६२ ॥ मंरुपैश्चित्तसंकोचैः-जलोच्चैर्विविधाश्रवैः ॥ लोककाकाशोदरे रंग-
 स्थाने विहितविस्मयम् ॥ ६३ ॥ पुद्गलस्कंधसंबंध-शेषोपस्करसंचयम् ॥ कारयन्नाटकं

लोकान् । दीक्षामनुज्ञवत्यसौ ॥ ६४ ॥ सप्तनिः कुलकम् ॥

राग द्वेषरूपी दोलवाला, खोटी भावना रूपी (वगाडवानी) डांडीथी मदयुक्त थएला, महा मोहरूपी सूत्रधारवाला, क्रोध, मान आदिकरूपी गर्वआशोवाला, आनंदकारक भागोना विस्ताररूपी नांदी अने मंगल पाठकवाला, कोरल छे वर्णा (मश्करीओरूप) हाव भाव जेणे एवा कामदेव नामना विदूषक चाला, जुदी जुदी लेख्याओ रूपी वेरोथी विलास करतां छे पात्रमंडलो जेमां, योनि नामना, पात्रोने

यथा; पण सुललिता विचारवा लागी के, आ (राज पुत्रना) संबंधमां (तेना) पिता आदिकर्तो भेद केम पञ्चो ?
 अने आ गुरु महाराज भविष्य कालनी बातो केम जाणे छे ? ॥ ४७ ॥ एवी रीतनी शंकावालीं ते सुललिताए
 उपाश्रये जहने महाभद्रा प्रवर्तिनीने पूछ्युं तयारे तेणिए पण तेणिने सुगंध जाणीने विस्तार सहित कहे-
 वा सांड्युं के ॥ ४८ ॥ आ जगतमां लोकोमां प्रख्यात एवी " मनुष्यगति " नामे मनोहर नगरी छे
 ते नगरीनी अंदर, समुद्रमां जेम नदीओ, तेम सर्व नगरीओ हुवी गएली छे. ॥ ४९ ॥ आ नगरीमां
 देवालयोना आकारवाला उंचा एवा मेरु आदिक पर्वतो छे, तथा विशाल एवा मानुषोत्तर
 इति शंकापरा गत्वा । वसतिं सा प्रवर्तिनीम् ॥ पप्रह साऽतिमुग्धां तां । ज्ञात्वाऽवादीत्सविस्त-
 रम् ॥ ४८ ॥ अस्तीह लोकविख्याता । नृगतिर्नगरी शुभ्ना ॥ मग्नाः सर्वा नगर्थोऽस्यां ।
 नृवि शिंघाविवापगाः ॥ ४९ ॥ अस्यां देवकुलाकारा—स्तुंगा मेवादयो नगाः ॥ पर्वतः
 सर्वतः ज्ञातो । विशातो मानुषोत्तरः ॥ ५० ॥ वर्षाचलपरिक्षेपाः । पाटका न्नरतादयः ॥
 विदेहरूपो हृदाध्वा । विजयापणपंक्तिनृत् ॥ ५१ ॥ जवणोदधिकालोदौ । महारण्य पथा-
 विह ॥ पाटकौधास्त्रयो जंबू—धातकीपुष्करार्धकाः ॥ ५२ ॥ कोऽस्या वर्षाधितुं शक्तो । गुणसं-
 न्नारगौरवम् ॥ महापुरुषरत्नानां । न्नरियं न्नरितेजसाम् ॥ ५३ ॥ एनां ज्ञास्ति नृपः कर्म-
 परिणामो महाबलः ॥ नीतिसुद्धंठययो विश्वं । तृणायापि न मन्यते ॥ ५४ ॥

पर्वतरूपी फरतो कोट छे. ॥ ५० ॥ बली त्यां वर्षाचलोरूपी खाइओ छे, तथा भरतक्षेत्रादिकरूपी
 पाडाओ (पोलो) छे, महाविदेह क्षेत्ररूपी बजार छे, (के जेमां) विजयरूपी दुकानो छे. ॥ ५१ ॥
 लवण समुद्र तथा कालोदधि समुद्ररूपी अहीं राजमार्गो छे; तथा जंबूद्विप, धातकीखंड, अने पुष्क-
 रार्ध द्वीप रूपी त्रण पाडाओना समूहो छे. ॥ ५२ ॥ एवी रीतनी आ मनुष्य गतिरूपी नगरीना गुणोना
 समूहना महिमाने वर्णवचने कोण समर्थ छे ? (केमके) अत्यंत तेजस्वी एवा महान पुरुषोरूपी रत्नोनी
 ते खाण छे. ॥ ५३ ॥ ते नगरीहुं महाबलवान एवो कर्मपरिणाम नामे राजा राज्य करे छे; के जे नीतिने

एदलामां महाभद्रा प्रवर्तिनी सुललिताने कल्याविना ते केवलज्ञानीने बांढवा गइः अने त्यां कोइक
 प्रसंगे ते श्रीगर्भ राजाना पुत्रनी वात नीकली ॥ ४० ॥ (त्यां) ते केवली महाराज कलुं के, अभ्यास
 करेल छे बहु प्रकारे सत्कर्मानी जेणे एवो आ राजपुत्र घरमां रह्यो नही, पण दीक्षा लेहने शास्त्राना
 अर्थीने जाणनारो थयो ॥ ४१ ॥ ते सांभलीने खुशी थएली महाभद्रा पोताना उपाश्रये गइ; ह्ये
 (अर्हा) ते राजपुत्रनुं " पुंडरिक " एवुं स्पष्ट नाम पाडयुं, अने ते नाम पाडवानो महोत्सव पण कर्यो,
 वली एदलामां कुतूहलमां तत्पर एवी ते सुललिता पण करती थकी ते वनमां गइ; अने त्यां थनारहे
 इतः सुललिताऽज्ञाता । वंदितुं तं प्रवर्तीनी ॥ गता कथंचित्तत्रानृ--द्वार्ता पुत्रस्य नृभुजः
 ॥ ४० ॥ उक्तं त्रगवताऽप्यस्त--सत्कर्मा बहुशो ह्ययम् ॥ न स्थास्यति गुहे दीक्षां । तात्वा
 ज्ञावी श्रुतार्थवित् ॥ ४१ ॥ तद्वाकर्ण्य महात्रडा । हृष्टा स्वोप्राश्रये गता ॥ इतश्च राजपुत्रस्य
 तस्य नाम प्रतिष्ठितम् ॥ ४२ ॥ पुंफरीक इतिस्पष्टं । क्लृप्तकरणोत्सवः ॥ इतश्च सा सुव-
 द्दिता । कतूहलपरायणा ॥ ४३ ॥ विचरंती वने तत्र । गता सूरिं स्म पश्यति ॥ वर्णयंतं गुणा-
 न ज्ञावि--त्रडनूपात्मजन्मनः ॥ ४४ ॥ त्रिनिर्विशेषकम् ॥ शुभ्रेन कर्मणा काल-परिणत्यानु-
 कूलया ॥ अयं हि नुगतौ पुर्यां । जातः श्रेयांसि लप्स्यते ॥ ४५ ॥ अयं हि न्व्यपुरुषः ।
 सुमतिश्चेति सुंदरम् ॥ सर्वमत्रोचितं योगः । क्षीरे खंफस्य खल्वयम् ॥ ४६ ॥ युगमस्मत्तद्वाकर्ण्य
 जनास्तुष्टा । दध्यौ सुललिता परम् ॥ त्रैदोऽयं जनकादेःकः । कथंज्ञाविचवेत्स्यसौ ॥ ४७ ॥
 भद्र जेने एवा ते राजपुत्रना गुणोतुं वर्णन करता एवा आचार्य महाराजने तेणीए जोया ॥४२॥ ४३ ॥
 ॥ ४४ ॥ (आचार्य महाराज तेना गुणोतुं एवी रीते वर्णन करता हता के) शुभकर्म रूपी पुरुषथी तथा
 अनुकूल एवी कालपरिणतिरूप स्त्रीथी खरेखर आ पुरुष मनुष्यगति रूपी नगरीमां उत्पन्न थयो छे; अने
 कल्याणने प्राप्त थयो; वली आ भव्य पुरुष छे, अने तेनुं " सुमति " एवुं नाम पण सुंदरछे, मादे ए सर्व
 योग्य थयुं छे; अने तेशी खरेखर दूधमां खांडना योगसरखुं छे ॥४५॥४६॥ते सांभली (सभाना) लोको खुशी

हवे एक दहाडो शीलें करीने मनोहर एवी ते महाभद्रा साधवी शंखपुरमां आवीने नंद नामना दोडनी धंध-
 गालामां रही ॥ ३२ ॥ त्यां श्रीगर्भ नामे राजा छे, अने तेनी नलीनी नामे राणी छे; ते संतान राहित (वांझणी)
 शिवाथी, संतान मांडे घणा उपायो करती हती ॥ ३३ ॥ हवे (एक दहाडो) तेणीनी कुक्षिमां (कोइक) पुण्यवान
 जीव आवीने उत्पन्न थयो; (तेथी) राजिए स्वतां थकां तेणीए स्वप्नमां जोयुं के, कोइक उत्तम अंगवालो पुरुष
 मारा सुखमारफते शरिरमां प्रवेश करीने, तथा पाडो निकलीने क्षणवारमां कोइक पुरुषनी साथे चाल्यो
 थयो; पडो था सवलो वृत्तांत तेणीए पोताना भर्तारने कथ्यो ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ त्यारे तेणे कहुं के, तने (एक) पुत्र
 महाभद्रा शंखपुरे । समागत्याऽन्यदा स्थिता ॥ नंदस्य श्रेष्ठिनो धंध--शालायां शिवशालिनी
 ॥ ३५ ॥ श्रीगर्भस्तत्र राजास्ति नलिन्याख्या च तन्प्रिया ॥ उपचारानपत्याधीं साऽनपत्याऽकरो-
 इवहून् ॥ ३३ ॥ उत्पन्नः पुण्यवान्जीव । स्तस्याः कुक्कावथैकत ॥ निशि प्रसुप्ता सा स्वप्ने ।
 यथा कोऽपि सुविग्रहः ॥ ३४ ॥ प्रविश्य मे मुखेनांगे । निर्गत्य च गतः कृणात् ॥ नरेण
 केनचित्सार्धं । तत्रैवं स कथितस्तथा ॥ ३५ ॥ तेनोक्तं ते सुतो ज्ञावी । केवदं प्रव्रजिष्यति ॥
 शीघ्रं कंचिद्गुरुं प्राप्य । तद्वत्त्वा सा दधौ मुदम् ॥ ३६ ॥ जातस्तृतीयमासेऽस्याः । शुभ्र-
 कर्ममनोरथः ॥ संप्ररितोऽस्मै श्रीगर्भ-राजेनातुल्यसंपदा ॥ ३७ ॥ अस्मूत सा सुतं पूर्णो काले
 रुचिरवक्षणम् ॥ स तुष्टोऽचीकरद्राजा । तस्य जन्म महोत्सवम् ॥ ३८ ॥ गुरुः समंतन्नज्ञाख्यो ।
 जातनिर्मलकेवलः ॥ इतः समागतोऽत्रैव । स्थितश्चित्ररमे वने ॥ ३९ ॥

थयो, पण तं तुरत कोइक गुरुने पाभीने दीक्षा लेओ ते सांभलीने ते राणी हर्ष धारण करवा लागी ॥ ३६ ॥ त्रीजे
 महीने ते नलीनी राणीने शुभ कार्यांनो डोहलो थयो; अने अतुल्य संपदावाला एवा ते श्रीगर्भराजाए (तेणी-
 ना) ते डोहलो संपूर्ण कर्पो ॥ ३७ ॥ हवे संपुर्ण समय होते छते तेणीए उत्तम लक्षणोवाला पुत्रने जन्म आथ्यो,
 त्यारे राजाए खुशी भईने तेनो जन्ममहोत्सव कर्पो ॥ ३८ ॥ थएल छे निर्मल केवलज्ञान जेने एवा
 समंतभद्र नामना आचार्य (पण) अर्होज आव्या; अने चित्ररम नामना वनमां स्था ॥ ३९ ॥

